

Klasa: 351-02/07-01/04

Urbroj: 5030105-10-4

Zagreb, 11. studenoga 2010.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Prijedlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Europske komisije kojim se mijenja Sporazum o financiranju između Vlade Republike Hrvatske i Europske komisije za višegodišnji Operativni program "Zaštita okoliša" za pomoć Zajednice iz Instrumenta pretprijetne pomoći u sklopu komponente "Regionalni razvoj" u Hrvatskoj, s Konačnim prijedlogom zakona

Na temelju članka 84. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 56/90, 135/97, 8/98 – pročišćeni tekst, 113/2000, 124/2000 – pročišćeni tekst, 28/2001, 41/2001 – pročišćeni tekst, 55/2001 – ispravak, 76/2010 i 85/2010 – pročišćeni tekst) i članka 129. i 159. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, br. 71/2000, 129/2000, 117/2001, 6/2002 – pročišćeni tekst, 41/2002, 91/2003, 58/2004, 69/2007, 39/2008 i 86/2008), Vlada Republike Hrvatske podnosi Prijedlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Europske komisije kojim se mijenja Sporazum o financiranju između Vlade Republike Hrvatske i Europske komisije za višegodišnji Operativni program "Zaštita okoliša" za pomoć Zajednice iz Instrumenta pretprijetne pomoći u sklopu komponente "Regionalni razvoj" u Hrvatskoj, s Konačnim prijedlogom zakona za hitni postupak.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila Hrvoja Doleneća, državnog tajnika Središnjeg državnog ureda za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije te Zvonimira Savića i Natašu Mikuš Žigman, zamjenike državnog tajnika Središnjeg državnog ureda za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije.

PREDSJEDNICA

Jadranka Kosor, dipl. iur.

**PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU
VLADE REPUBLIKE HRVATSKE I EUROPSKE KOMISIJE KOJIM SE MIJENJA
SPORAZUM O FINANCIRANJU IZMEĐU VLADE REPUBLIKE HRVATSKE I
EUROPSKE KOMISIJE ZA VIŠEGODIŠNJI OPERATIVNI PROGRAM
"ZAŠTITA OKOLIŠA" ZA POMOĆ ZAJEDNICE IZ INSTRUMENTA
PRETPRISTUPNE POMOĆI U SKLOPU KOMPONENTE "REGIONALNI
RAZVOJ" U HRVATSKOJ, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

PRIJEDLOG ZAKONA
O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA
IZMEĐU VLADE REPUBLIKE HRVATSKE I EUROPSKE KOMISIJE KOJIM SE
MIJENJA SPORAZUM O FINANCIRANJU IZMEĐU VLADE REPUBLIKE HRVATSKE I
EUROPSKE KOMISIJE ZA VIŠEGODIŠNJI OPERATIVNI PROGRAM „ZAŠTITA
OKOLIŠA“ ZA POMOĆ ZAJEDNICE IZ INSTRUMENTA PRETPRISTUPNE POMOĆI U
SKLOPU KOMPONENTE „REGIONALNI RAZVOJ“ U HRVATSKOJ

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Europske komisije kojim se mijenja Sporazum o financiranju između Vlade Republike Hrvatske i Europske komisije za višegodišnji Operativni program „Zaštita okoliša“ za pomoć Zajednice iz Instrumenta pretpristupne pomoći u sklopu komponente „Regionalni razvoj“ u Hrvatskoj, potpisanog u Bruxellesu, dana 27. listopada 2010. godine, i u Zagrebu, dana 2. studenog 2010. godine, u izvorniku na engleskom jeziku (u daljnjem tekstu: Sporazum), sadržana je u članku 138. stavku 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 56/90, 135/97, 8/98 – pročišćeni tekst, 113/2000, 124/2000 – pročišćeni tekst, 28/2001, 41/2001 – pročišćeni tekst i 55/2001 – ispravak, 76/2010 i 85/2010 – pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I CILJ KOJI SE ZAKONOM ŽELI POSTIĆI

Dana 27. kolovoza 2007. godine sklopljen je Okvirni sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Komisije Europskih zajednica o pravilima za suradnju u svezi financijske pomoći Europske zajednice Republici Hrvatskoj u provedbi pomoći u okviru Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA) kojeg je Hrvatski sabor potvrdio dana 03. listopada 2007. (Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 10/2007) (u daljnjem tekstu: Okvirni sporazum). Okvirni sporazum određuje opća pravila suradnje i provedbe pomoći Europske unije u okviru Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA).

Izvorni Sporazum o financiranju između Vlade Republike Hrvatske i Europske komisije za višegodišnji Operativni program „Zaštita okoliša“ za pomoć Zajednice iz Instrumenta pretpristupne pomoći u sklopu komponente „Regionalni razvoj“ u Hrvatskoj potpisan je u Bruxellesu dana 6. studenog 2008. godine i u Zagrebu dana 10. studenog 2008. godine, a Hrvatski sabor potvrdio ga je 21. studenog 2008. godine (Narodne novine - Međunarodni ugovori, br. 9/2008). Taj sporazum predstavlja osnovu za korištenje bespovratnih financijskih sredstava u sklopu Operativnog programa „Zaštita okoliša“ u proračunskom razdoblju 2007.-2009.

Dana 26. siječnja 2010. Republika Hrvatska predala je Europskoj komisiji prijedlog kojim se višegodišnji Operativni program „Zaštita okoliša“ produžava na dvije dodatne proračunske godine u proračunu Europske unije, 2010. i 2011. godinu. Dana 22. lipnja 2010. Europska komisija donijela je Odluku br. C(2010)3775 kojom odobrava takav prijedlog, a zatim u listopadu 2010. dostavila i prijedlog teksta Sporazuma.

Sporazum zamjenjuje Sporazum o financiranju između Vlade Republike Hrvatske i Europske komisije za višegodišnji Operativni program „Zaštita okoliša“ za pomoć Zajednice iz Instrumenta pretpristupne pomoći u sklopu komponente „Regionalni razvoj“ u Hrvatskoj i predstavlja osnovu za korištenje bespovratnih financijskih sredstava u sklopu Operativnog programa „Zaštita okoliša“ za cjelokupno proračunsko razdoblje Instrumenta pretpristupne pomoći u sektoru zaštite okoliša, odnosno za razdoblje od 2007. do 2011. godine.

Dok je tehnički, pravni i administrativni okvir u kojem će se provoditi mjere financirane iz Operativnog programa „Zaštita okoliša“ određen Okvirnim sporazumom, Sporazum uređuje detaljne uvjete potrebne za isporuku pomoći Europske komisije, pravila i postupke u svezi s isplatom vezanom uz pomoć, kao i uvjete pod kojima će se upravljati tom pomoći.

Vlada Republike Hrvatske donijela je na sjednici održanoj 28. listopada 2010. godine Odluku o pokretanju postupka za sklapanje Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Europske komisije

kojim se mijenja Sporazum o financiranju između Vlade Republike Hrvatske i Komisije Europskih zajednica za višegodišnji Operativni program „Zaštita okoliša“ za pomoć Zajednice iz Instrumenta pretprijetne pomoći u sklopu komponente „Regionalni razvoj“ u Hrvatskoj (Klasa: 351-02/07-01/04, Urbroj: 5030105-10-1) te se slijedom navedene Odluke pristupilo pregovorima o sklapanju Sporazuma. Pregovori su vođeni diplomatskim putem.

Sporazum predstavlja dokument standardnog sadržaja i oblika na temelju kojeg se mogu primiti sredstva za projekte, kakav Europska komisija uobičajeno sklapa s državama primateljicama pomoći Europske unije.

Sporazum sadrži odredbe temeljem kojih Republika Hrvatska prihvaća pomoć Europske unije i pristaje postupati u skladu s pravilima i postupcima vezanim za isplatu sredstava vezanih uz tu pomoć; uvjete na temelju kojih se upravlja pomoći, što uključuje prikladne načine i nadležnosti za provedbu višegodišnjeg programa i/ili operacija; te sljedeće dodatke:

- Financijski plan
- Uvjerenje i izvješće o izdacima i zahtjev za plaćanjem tijekom provedbe
- Godišnje izvješće o povučenim i vraćenim iznosima i povratima na čekanju
- Projekcija budućih zahtjeva za plaćanjem
- Popis tijela, imena i adresa za kontakt
- Posebni uvjeti vezano uz prijenos ovlasti za upravljanje
- Sustav mjerila koji se koristi pri planu ukidanja ex ante kontrola
- Zahtjev za veliki projekt radi potvrde stope pomoći
- Predložak dvostranog sporazuma o projektu
- Model identifikacijske liste operacije
- Sastav i način rada odbora za odabir operacija
- Godišnje i završno izvješće
- Dodijeljena sredstva prema kategoriji izdataka
- Indikativan opis zahtjeva za informiranjem u svrhu revizijskog traga
- Popis podataka o operacijama koje se na zahtjev priopćuju Komisiji u svrhu dokumentarnih i terenskih provjera
- Uvjerenje i izvješće o izdacima i zahtjev za konačnom isplatom
- Završno izvješće o kontroli i izjava o zatvaranju
- Smjernice za popunjavanje standardnog obrasca za tromjesečne prijave nepravilnosti
- Operativni program
- Izmjene i dopune Operativnog programa

Cilj Operativnog programa „Zaštita okoliša“ jest zaštititi i unaprijediti prirodni i životni okoliš u Hrvatskoj kao ključni element za budući razvoj, istovremeno jačajući održivost energetske sustava. Slijedeći nacionalne i strateške dokumente EU i s njima povezane analize, Operativni program „Zaštita okoliša“ ima za cilj pripremiti hrvatske institucije za pristup EU i doprinijeti ostvarenju sljedećih prioriteta:

- razviti infrastrukturu za gospodarenje otpadom u svrhu cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj,
- unaprijediti sustave vodoopskrbe i cjelovitog gospodarenja otpadnim vodama u Hrvatskoj,
- osigurati tehničku pomoć za jačanje administrativne sposobnosti za provedbu Operativnog programa „Zaštita okoliša“.

Kroz pripremu budućih kapitalnih projekata i razvoj administrativne sposobnosti također će imati pozitivan učinak u smislu pripreme za korištenje fondova Europske unije koji će Republici Hrvatskoj biti na raspolaganju nakon članstva u Uniji.

Provedba Operativnog programa „Zaštita okoliša“ odvijat će se prema tzv. decentraliziranom modelu, što podrazumijeva da hrvatska državna tijela upravljaju sredstvima Europske unije uz prethodnu provjeru od strane Delegacije Europske unije. Dana 29. listopada 2008. usvojena je Odluka Europske komisije br. C(2008)6201 kojom se na Republiku Hrvatsku prenose ovlasti za upravljanje Operativnim programom „Zaštita okoliša“.

Sporazum o financiranju je u ime Vlade Republike Hrvatske dana 2. studenog 2010. godine potpisao g. Hrvoje Dolenec, državni tajnik Središnjeg državnog ureda za razvojnu strategiju i koordinaciju pomoći Europske unije, u svojstvu Nacionalnog IPA koordinatora. U ime Europske unije Sporazum je dana 27. listopada 2010. godine potpisao g. Dirk Ahner, direktor Opće uprave za regionalnu politiku (DG REGIO).

III. OSNOVNA PITANJA KOJA SE PREDLAŽU UREDITI ZAKONOM

Zakonom se potvrđuje Sporazum, kako bi njegove odredbe, u skladu s člankom 140. Ustava Republike Hrvatske, postale dio pravnog poretka Republike Hrvatske.

Potvrđivanje Sporazuma predstavlja pravnu osnovu za korištenje bespovratnih financijskih sredstava iz Instrumenta pretpristupne pomoći u okviru Operativnog programa „Zaštita okoliša“.

Zakonom se utvrđuje način osiguranja financijskih sredstava potrebnih radi izvršavanja Sporazuma odnosno provedbe Zakona, određuje središnje tijelo državne uprave nadležno za provedbu Zakona, kao i dan stupanja na snagu Zakona.

IV. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU ZAKONA

Za provedbu ovog Zakona potrebno je osigurati financijski doprinos Republike Hrvatske u svrhu sufinanciranja provedbe Operativnog programa.

U proračunskom razdoblju od 2010. do 2014. godine potrebno je iz Državnog proračuna Republike Hrvatske osigurati sredstva naznačena u Dodatku I Sporazuma – Financijski plan.

Ukupna vrijednost Operativnog programa „Zaštita okoliša“ 2007.-2011. iznosi 113.764.422 eura odnosno 833.911.756,86 kuna. Za izračun navedenih iznosa korišten je srednji tečaj HNB-a od 7,330163 za 1 euro na dan 15.10.2010. godine. Vrijednost koja je predviđena darovnicom Europske unije Republici Hrvatskoj iznosi 96.699.750 eura, odnosno 708.824.929,56 kuna, a vrijednost nacionalnog sufinanciranja iznosi 17.064.672 eura odnosno 125.086.827,30 kuna. Nacionalno sufinanciranje osigurava se za razdoblje od 2010. do 2014. godine u proračunu Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva i Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva, u financijskom planu Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, te u proračunima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Troškovi sufinanciranja sa strane Republike Hrvatske ulazit će u redovna proračunska sredstva navedenih tijela državne uprave i tijela samouprave.

V. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Temelj za donošenje ovog Zakona po hitnom postupku nalazi se u članku 159. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, br. 71/2000, 129/2000, 117/2001, 6/2002 – pročišćeni tekst, 41/2002, 91/2003, 58/2004, 39/2008 i 86/2008) i to u drugim osobito opravdanim državnim razlozima. S obzirom na to da ovaj Sporazum stupa na snagu na dan kada Komisija primi pisanu obavijest o tome da su ispunjeni unutarnji pravni uvjeti Republike Hrvatske za njegovo stupanje na snagu, a da se prije toga ne može pokrenuti isplata avansnih sredstava od strane Europske komisije, postoji opravdani interes za njegovim što skorijim stupanjem na snagu.

S obzirom na prirodu postupka potvrđivanja međunarodnih ugovora, kojim država i formalno izražava spremnost da bude obvezana već potpisanim međunarodnim ugovorom, kao i na činjenicu da se u ovoj fazi postupka, u pravilu, ne mogu izvršiti izmjene ili dopune teksta međunarodnog ugovora, predlaže se ovaj Zakon raspraviti i prihvatiti po hitnom postupku, objedinjavajući prvo i drugo čitanje.

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU VLADE
REPUBLIKE HRVATSKE I EUROPSKE KOMISIJE KOJIM SE MIJENJA SPORAZUM O
FINANCIRANJU IZMEĐU VLADE REPUBLIKE HRVATSKE I EUROPSKE KOMISIJE ZA
VIŠEGODIŠNJI OPERATIVNI PROGRAM „ZAŠTITA OKOLIŠA“ ZA POMOĆ
ZAJEDNICE IZ INSTRUMENTA PRETPRISTUPNE POMOĆI U SKLOPU KOMPONENTE
„REGIONALNI RAZVOJ“ U HRVATSKOJ**

Članak 1.

Potvrđuje se Sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Europske komisije kojim se mijenja Sporazum o financiranju između Vlade Republike Hrvatske i Europske komisije za višegodišnji Operativni program „Zaštita okoliša“ za pomoć Zajednice iz Instrumenta pretpristupne pomoći u sklopu komponente „Regionalni razvoj“ u Hrvatskoj, potpisan u Bruxellesu, dana 27. listopada 2010. godine, i u Zagrebu, dana 2. studenog 2010. godine, u izvorniku na engleskom jeziku.

Članak 2.

Tekst Sporazuma iz članka 1. ovoga Zakona, u izvorniku na engleskom jeziku i u prijevodu na hrvatski jezik, glasi:

SPORAZUM

IZMEĐU

**VLADE REPUBLIKE HRVATSKE
I
EUROPSKE KOMISIJE**

**KOJIM SE MIJENJA SPORAZUM O FINANCIRANJU
IZMEĐU**

**VLADE REPUBLIKE HRVATSKE
I
EUROPSKE KOMISIJE**

**ZA VIŠEGODIŠNJI OPERATIVNI PROGRAM „ZAŠTITA OKOLIŠA“ ZA POMOĆ
ZAJEDNICE IZ INSTRUMENTA PRETPRISTUPNE POMOĆI U SKLOPU
KOMPONENTE „REGIONALNI RAZVOJ“ U HRVATSKOJ**

Vlada Republike Hrvatske

i

Europska komisija

Uzimajući u obzir članak 110. Sporazuma o financiranju,

budući da,

1) je Sporazum o financiranju za višegodišnji Operativni program „Zaštita okoliša“ 2007. – 2009. potpisan 10. studenog 2008. između Vlade Republike Hrvatske i Europske komisije, a stupio je na snagu 15. prosinca 2008.,

2) je međuvremenu stupio na snagu Lisabonski sporazum 1. prosinca 2009. godine, Uredbom Komisije (EZ-a) br. 718/2007 od 12. lipnja 2007. kojom se primjenjuje Uredba Vijeća (EZ-a) br. 1085/2006 kojom se uspostavlja instrument za pretprijetnu pomoć (IPA)¹ a koja je izmijenjena i dopunjena Uredbom (EU-a) br. 80/2010 od 28. siječnja 2010. godine², te da je 9. srpnja 2009. godine Komisija usvojila Višegodišnji indikativni planski dokument (VIPD) 2009. – 2011. za Hrvatsku,

3) ovaj Sporazum treba imati retroaktivni učinak kako bi se sačuvao početni datum prihvatljivosti izdataka iz Sporazuma o financiranju potpisanog 10. studenog 2008. godine,

4) je stoga potrebno sukladno tome izmijeniti Sporazum o financiranju,

SPORAZUMJELE SU SE KAKO SLIJEDI:

Članak 1.

Tekst Sporazuma o financiranju koji je potpisan 10. studenog 2008. godine između Vlade Republike Hrvatske i Europske komisije zamjenjuje se tekstem Sporazuma o financiranju iz Dodatka ovog Sporazuma.

Članak 2.

Ovaj Sporazum stupa na snagu na dan kada Korisnik obavijesti Komisiju da su ispunjeni unutarnji postupci u Republici Hrvatskoj potrebni za stupanje na snagu ovog Sporazuma.

Članak 3.

Ovaj se Sporazum primjenjuje od 10. studenog 2008. godine

Članak 4.

Ovaj je Sporazum sastavljen u dva primjerka na engleskom jeziku.

¹ SL L 170, 29.6.2007., str. 1.

² SL L 25, 29.1.2010., str. 1.

DODATAK

SPORAZUM O FINANCIRANJU

IZMEĐU

VLADE REPUBLIKE HRVATSKE

I

EUROPSKE KOMISIJE

ZA

**ZA VIŠEGODIŠNJI OPERATIVNI PROGRAM „ZAŠTITA OKOLIŠA“ ZA
POMOĆ ZAJEDNICE IZ INSTRUMENTA PRETPRISTUPNE POMOĆI U
SKLOPU KOMPONENTE „REGIONALNI RAZVOJ“ U HRVATSKOJ**

SADRŽAJ

Poglavlje I. – Opće odredbe	15
Članak 1. Predmet	15
Članak 2. Ciljevi.....	15
Članak 3. Zakonodavni okvir.....	15
Članak 4. Ugovorni okvir	16
Članak 5. Postupanje u skladu s mjerodavnim zakonodavnim i ugovornim okvirom i s ostalim pravom i politikama Europske unije	16
Članak 6. Tumačenje	16
Članak 7. Djelomična ništavost i nenamjerne praznine	17
Članak 8. Koordinacija, dosljednost i komplementarnost.....	17
Članak 9. Zaštita financijskih interesa Zajednice	17
Poglavlje II. – Financiranje iz sredstava programa IPA	18
Članak 10. Izvori financiranja programa	18
Članak 11. Financijski plan.....	18
Članak 12. Izdvajanja sredstava Zajednice.....	18
Članak 13. Automatska obustava izdvajanja (n+3).....	18
Poglavlje III. – Opća načela provedbe.....	19
Članak 14. Provedbena načela	19
Članak 15. Krajnji korisnik i operacije.....	19
Članak 16. Sufinanciranje.....	19
Članak 17. Intenzitet potpore.....	20
Članak 18. Postupanje s primicima	20
Članak 19. Projekti koji ostvaraju prihode	20
Članak 20. Uključivanje međunarodnih financijskih ustanova (MFI).....	21
Članak 21. Načelo 'zagađivač plaća'	21
Članak 22. Priuštivost.....	21
Članak 23. Prava intelektualnog vlasništva	22
Članak 24. Dozvole i ovlaštenja.....	22
Poglavlje IV. – Upravljačka struktura i tijela	22
Članak 25. Strukture i tijela zajednički s ostalim programima.....	22
Članak 26. Strukture i tijela specifični za program.....	22
Članak 27. Dodjela zadataka.....	23
Članak 28. Komunikacija i informiranje	23
Poglavlje V. – Decentralizirano upravljanje	24
Članak 29. Prijenos upravljanja	24

Članak 30. Ukidanje ex ante kontrola	24
Članak 31. Vodič za ukidanje ex ante kontrola	24
Članak 32. Izjava o jamstvu nacionalnog dužnosnika za ovjeravanje	24
Članak 33. Izvješća i mišljenja tijela nadležnog za reviziju	25
Poglavlje VI. – Prihvatljivost izdataka	25
Članak 34. Razdoblje prihvatljivosti	25
Članak 35. Prihvatljivi izdaci.....	25
Članak 36. Upravljački kadar.....	26
Članak 37. Izdaci nastali u svezi sazivanja nadzornih odbora.....	26
Članak 38. Izdaci nastali u postupku dogovaranja ad hoc sastanaka	27
Članak 39. Izdaci u odnosu na informiranje i promidžbu	27
Članak 40. Priprema i izgradnja lokacije.....	27
Članak 41. Dugotrajna oprema	27
Članak 42. Nematerijalna imovina.....	27
Članak 43. Dovršetak operacija	27
Poglavlje VII. – Javna nabava, ugovori i nepovratna sredstva	28
Članak 44. Pravila i postupci za nabavu	28
Članak 45. Nepovratna sredstva.....	28
Članak 46. Postupci ugovaranja	28
Članak 47. Prihvatljivi izdaci za izvršavanje ugovora o nabavi usluga, radova i roba	29
Članak 48. Pravila o sudjelovanju i podrijetlu.....	29
Poglavlje VIII. – Provedba programa	29
Članak 49. Odabir operacija od strane krajnjih korisnika koji nisu nacionalna javna tijela	29
Članak 50. Opća načela za odabir operacija	29
Članak 51. Prihvatljive radnje i korisnici	30
Članak 52. Identifikacijski list operacije	30
Poglavlje IX. – Veliki projekti.....	31
Članak 53. Posebna pravila.....	31
Članak 54. Prijave za velike projekte	31
Članak 55. Dvostrani sporazum o projektu	32
Članak 56. Izmjene velikih projekata.....	32
Poglavlje X. – Financijski inženjering	33
Članak 57. Instrumenti financijskog inženjeringa.....	33
Članak 58. Doprinos iz programa	33
Članak 59. Opći zahtjevi.....	34
Članak 60. Zatvaranje operacije.....	35
Poglavlje XI. – Financijsko upravljanje	35

Članak 61. Transparentnost u računovodstvu i izvješćivanju.....	35
Članak 62. Bankovni račun.....	35
Članak 63. Plaćanja od strane Komisije	36
Članak 64. Predfinanciranje.....	37
Članak 65. Vlasništvo na kamatama	37
Članak 66. Zahtjevi za plaćanje	37
Članak 67. Plaćanja tijekom provedbe	38
Članak 68. Izračun plaćanja.....	39
Članak 69. Plaćanje završne bilance	39
Članak 70. Tečajna stopa.....	40
Članak 71. Rokovi za plaćanje i privremeni prekid plaćanja	40
Članak 72. Obustava plaćanja.....	40
Članak 73. Financijske ispravke, povrat sredstava i ponovno korištenje doprinosa Zajednice.....	41
Članak 74. Nadzor, kontrola i revizija od strane Komisije i Europskog revizorskog suda.....	41
Članak 75. Sprječavanje nepravilnosti i prijevare, mjere protiv korupcije	41
Članak 76. Financijske prilagodbe	41
Članak 77. Povrat sredstava u slučaju nepravilnosti ili prijevare	41
Poglavlje XII. – Sustavi upravljanja i kontrole.....	41
Članak 78. Opća načela sustava upravljanja i kontrole.....	41
Članak 79. Verifikacije upravljanja.....	43
Članak 80. Provjere koje provodi Komisija.....	43
Članak 81. Provjere koje provodi Korisnik	44
Članak 82. Revizije uzorka operacija ili transakcija	44
Poglavlje XIII. – Nadzor i evaluacija.....	45
Članak 83. Načela nadzora	45
Članak 84. Evidencija o nadzoru.....	46
Članak 85. Sektorsko godišnje izvješće o provedbi	46
Članak 86. Evaluacija tijekom provedbe	47
Članak 87. Ex post evaluacija	47
Poglavlje XIV. – Revizija	47
Članak 88. Načela revizije	47
Članak 89. Tijelo nadležno za reviziju	48
Članak 90. Revizijski trag.....	48
Članak 91. Revizija operacija	49
Članak 92. Dokumenti koje podnosi tijelo nadležno za reviziju i praćenje	49
Članak 93. Raspoloživost dokumenata.....	50
Članak 94. Nadzor, kontrola i revizija od strane Komisije i Europskog revizorskog suda.....	50

Poglavlje XV. – Informiranje i vidljivost.....	50
Članak 95. Osobni podaci.....	50
Članak 96. Elektronička razmjena podataka.....	50
Članak 97. Informiranje i promidžba	51
Članak 98. Objavljivanje informacija o korisnicima financijskih sredstava Zajednice.....	51
Članak 99. Vidljivost.....	51
Poglavlje XVI. – Zatvaranje programa	52
Članak 100. Načela zatvaranja.....	52
Članak 101. Izjava o zatvaranju	52
Članak 102. Završno izvješće	53
Članak 103. Zahtjev za završno plaćanje	54
Članak 104. Čuvanje dokumentacije.....	54
Poglavlje XVII. – Završne odredbe	54
Članak 105. Konzultacije.....	54
Članak 106. Rješavanje razlika, arbitraža.....	55
Članak 107. Sporovi s trećima	55
Članak 108. Dodaci	55
Članak 109. Važenje.....	55
Članak 110. Preispitivanje i izmjene i dopune.....	55
Članak 111. Prestanak	55
Članak 112. Jezik	55
POPIS DODATAKA	57

Vlada Republike Hrvatske

i

Europska komisija

U daljnjem tekstu zajedno se spominju kao "stranke" ili pojedinačno kao "Korisnik" u slučaju Vlade Republike Hrvatske ili "Komisija" u slučaju Europske komisije

Budući da

- 1) je dana 17. srpnja 2006. godine, Vijeće Europske unije usvojilo Uredbu (EZ) br. 1085/2006³ o uvođenju instrumenta pretpristupne pomoći (u daljnjem tekstu "IPA Okvirna uredba"). U primjeni od 1. siječnja 2007. godine, IPA Okvirna uredba predstavlja jedinstvenu pravnu osnovu za pružanje financijske pomoći državama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatkinjama u njihovim nastojanjima da poboljšaju političke, gospodarske i institucionalne reforme s ciljem pristupanja Europskoj uniji;
- 2) je dana 12. lipnja 2007. godine, Komisija je donijela Uredbu Komisije (EZ) br. 718/2007⁴ o provedbi Okvirne uredbe IPA koja sadrži detaljna pravila o upravljanju i kontroli (u daljnjem tekstu "Provedbena uredba IPA");
- 3) je Republika Hrvatska navedena u Dodatku I. Okvirne uredbe IPA i stoga bi trebala imati pristup petorim komponentama uspostavljenim temeljem članka 3. stavka 1. iste Uredbe odnosno (a) "Pomoć u tranziciji i izgradnja institucija"; (b) "Prekogračna suradnja"; (c) "Regionalni razvoj"; (d) "Razvoj ljudskih potencijala", i (e) "Ruralni razvoj";
- 4) je, sukladno članku 155. Provedbene uredbe IPA, pomoć u okviru komponenti "Regionalni razvoj" i "Razvoj ljudskih potencijala" potrebno provesti kroz višegodišnje operativne programe;
- 5) je dana 13. lipnja 2007. Korisnik predao Komisiji okvir za usklađenost strategija koji, temeljem članka 154. stavka 1. Provedbene uredbe IPA, predstavlja referentni dokument za programiranje komponenti "Regionalni razvoj" i "Razvoj ljudskih potencijala";
- 6) je dana 29. ožujka 2007. Korisnik predao Komisiji prijedlog višegodišnjeg operativnog programa „Zaštita okoliša“ u daljnjem tekstu "program". Dana 14. siječnja 2010. Korisnik je Komisiji dostavio prijedlog izmjene programa;
- 7) je dana 29. studenog 2007. Komisija donijela Odluku br. C(2007)5734 kojom se odobrava program sufinanciranja za IPA, u daljnjem tekstu "Odluka o financiranju". Dana 22. lipnja 2010. godine, Komisija je donijela Odluku C(2010)/3516 o izmjenama programa;
- 8) Sukladno članku 17. Okvirne uredbe IPA, Komisija i Korisnik trebaju sklopiti okvirne i dodatne sporazume vezane za provedbu pomoći;
- 9) su dana 27. kolovoza 2007. Korisnik i Komisija sklopili Okvirni sporazum o utvrđivanju pravila suradnje u odnosu na financijsku pomoć EZ-a u okviru IPA;
- 10) će sukladno članku 8. Provedbene uredbe IPA i članku 5. stavku 3. Okvirnog sporazuma, a kada je to potrebno temeljem odluke o financiranju, Komisija i Korisnik sklopiti Sporazum o financiranju koji može biti u obliku višegodišnjeg sporazuma;
- 11) u skladu s člankom 8. stavak 4. Provedbene uredbe IPA Sporazum o financiranju sadržava: (a) odredbe temeljem kojih Korisnik prihvaća pomoć Zajednice i pristaje postupati u skladu s pravilima i postupcima vezanim za isplatu sredstava vezanih za tu pomoć; (b) uvjete na temelju kojih se upravlja pomoći, što uključuje odgovarajuće načine i nadležnosti za provedbu višegodišnjeg programa i/ili operacija; (c) odredbe vezane uz pripremu i redovno ažuriranje od strane Korisnika vodiča s indikativnim referentnim vrijednostima i rokovima za ostvarivanje decentralizacije bez *ex ante* kontrole od strane Komisije;

³ SL L210, 31.7.2006., str.82.

⁴ SL L 170, 29.6.2007., str.1.

- 12) Program, kako je usvojen Odlukom Komisije C(2007)5734 od 29. studenog 2007., i izmijenjen Odlukom Komisije C(2010)3516 od 23. lipnja 2010., čini sastavni dio Sporazuma o financiranju.

SPORAZUMJELE SU SE KAKO SLIJEDI:

POGLAVLJE I. – OPĆE ODREDBE

Članak 1. Predmet

1. Ovaj Sporazum o financiranju (u daljnjem tekstu „Sporazum“) sklapaju Vlada Republike Hrvatske i Europska komisija temeljem članka 8. Provedbene uredbe IPA i članka 5. stavka 3. Okvirnog sporazuma.
2. Ovaj Sporazum odnosi se na višegodišnji operativni program „Zaštita okoliša“ za pomoć Zajednice iz Instrumenta pretpristupne pomoći u okviru komponente "Regionalni razvoj" u Hrvatskoj, usvojen Odlukom Komisije br. C(2007)5734 od 29. studenog 2007. i izmijenjene Odlukom Komisije C(2010)/3516 od 22. lipnja 2010.
3. Na svim dokumentima i prepisci koji se odnose na program treba biti navedeno pozivanje na 2007 HR 16IPO 003
4. Ne dovodeći u pitanje odredbe iz Provedbene uredbe IPA i Okvirnog sporazuma, ovaj Sporazum zaokružuje tehnički, pravni i administrativni okvir te sadrži detaljne i posebne odredbe o upravljanju, nadzoru, evaluaciji i kontroli temeljem kojih će se provoditi program iz stavka 2, kao i njegove eventualne izmjene i dopune.

Članak 2. Ciljevi

1. Pored ciljeva predviđenih člankom 3. Okvirnog sporazuma, ciljevi programa bit će u skladu s ukupnim ciljem pripreme Hrvatske za provedbu i upravljanje kohezijskom politikom Unije, sa svrhom članstva u EU.
2. Operacije, projekti, radnje i pripremne mjere koji se provode u okviru programa slijedit će pristup "učenja kroz rad" sa svrhom pripreme nacionalnih tijela za postizanje cilja iz stavka 1, uz poštivanje načela razmjernosti, sukladno mjerodavnim odredbama koje se primjenjuju na kohezijsku politiku Unije i njezine instrumente.

Članak 3. Zakonodavni okvir

Zakonodavni okvir mjerodavan za pretpristupnu pomoć, a u skladu s kojim će se postupati u provedbi programa, uključuje *između ostalog*:

- 13) Uredbu Vijeća (EZ, EURATOM) br. 1605/2002 od 25. srpnja 2002.⁵ o Financijskoj uredbi koja se primjenjuje na opći proračun Europskih zajednica, u daljnjem tekstu "Financijska uredba";
- 14) Uredbu Vijeća (EZ) br. 1085/2006 od 17. srpnja 2006. o uvođenju instrumenta pretpristupne pomoći (IPA)⁶;
- 15) Uredbu Komisije (EZ, EURATOM) br. 2342/2002 od 23. prosinca 2003.⁷ o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu Uredbe Vijeća (EZ Euratom) br. 1605/2002 o Financijskoj

⁵ SL L 248, 16.9.2002., str.1.

⁶ SL L 210, 31.7.2006., str.82.

⁷ SL L 357, 31.12.2002., str.1.

uredbi koja se primjenjuje na opći proračun Europskih zajednica, u daljnjem tekstu "Provedbena pravila za Financijsku uredbu";

- 16) Uredbu Komisije (EZ) br. 718/2007 od 12. lipnja 2007.⁸ o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 1085/2006 o uvođenju instrumenta za prepristupnu pomoć (IPA);
- 17) Odluku Komisije C(2007)5734 od 29. studenog 2007 o usvajanju višegodišnjeg Operativnog programa „Zaštita okoliša“ u Republici Hrvatskoj, kao i njezine izmjene i dopune, sukladno odluci Komisije do konačnog zatvaranja programa;
- 18) Odluku Komisije C(2008)6201 od 29. listopada 2008. o prenošenju na Republiku Hrvatsku ovlasti koje se odnose na Operativni program „Zaštita okoliša“, u okviru Instrumenta za prepristupnu pomoć kao i njezine izmjene i dopune koje Komisija može donijeti do konačnog zatvaranja programa.

Članak 4. Ugovorni okvir

Odredbe Okvirnog sporazuma sklopljenog 27. kolovoza 2007. između Vlade Republike Hrvatske i Komisije na odgovarajući se način primjenjuju na ovaj Sporazum.

Članak 5. Postupanje u skladu s mjerodavnim zakonodavnim i ugovornim okvirom i s ostalim pravom i politikama Europske unije

1. Korisnik će poduzeti sve potrebne korake kako bi osigurao pravilno izvršavanje svih aktivnosti i kako bi omogućio provedbu programa u skladu sa zakonodavnim i ugovornim okvirom iz članaka 3. i 4. ovog Sporazuma.
2. Komisija i Korisnik nastojat će osigurati da su sve aktivnosti i ciljevi koji se nastoje postići u provedbi programa u skladu s važećim pravom i politikama Europske unije, mjerodavnim za odnosni sektor, i doprinijeti progresivnom usklađivanju sa standardima i politikama Europske unije, što uključuje, ukoliko je to potrebno, pravnu stečevinu Europske unije.

Članak 6. Tumačenje

1. Odredbe ovog Sporazuma tumače se kao da dopuna i konačno određenje odredaba zakonodavnog i ugovornog okvira iz članaka 3. i 4. ovog Sporazuma.
2. Bez obzira na stavak 1., ako postoje proturječnosti između zakonodavnih i ugovornog okvira iz članaka 3. i 4. ovog Sporazuma i ostalih odredbi ovog Sporazuma, tumačenje treba primijeniti prema sljedećem redu prvenstva:
 - a.) uredbe i odluke iz članka 3. ovog Sporazuma;
 - b.) Okvirni sporazum iz članka 4. ovog Sporazuma;
 - c.) ovaj Sporazum.
3. Ako postoje proturječnosti između odredbi u glavnom dijelu ovog Sporazuma i u njegovim dodacima, a posebno odredbe u Poglavlju V. Dodatka XIX. („Provedbene odredbe“ Operativnog programa), odredbe sadržane u glavnom dijelu ovog Sporazuma imat će prednost.
4. Ako u ovom Sporazumu nema izričite suprotne odredbe, pojmovi koji se koriste u ovom Sporazumu imaju isto značenje kao ono koje im je propisano u Okvirnoj uredbi IPA, Provedbenoj uredbi IPA i u Okvirnom sporazumu IPA iz članka 4.
5. Ako u ovom Sporazumu nema izričite suprotne odredbe, pozivanje na ovaj Sporazum predstavlja pozivanje na ovaj Sporazum kako je povremeno izmijenjen, dopunjen ili zamijenjen.

⁸ SL L 170, 29.6.2007., str. 1.

6. Svako pozivanje na instrumente Zajednice predstavlja pozivanje na te instrumente kako su povremeno izmijenjeni, dopunjeni ili zamijenjeni.
7. Naslovi u ovom Sporazumu nemaju pravni značaj i ne utječu na njegovo tumačenje.

Članak 7.

Djelomična ništavost i nenamjerne praznine

1. Ukoliko neka odredba ovog Sporazuma jest ili postane ništava, ili ako ovaj Sporazum sadrži nenamjerne praznine, to neće utjecati na valjanost ostalih odredbi ovog Sporazuma. Stranke će zamijeniti svaku ništavnu odredbu valjanom odredbom koja u najvećoj mogućoj mjeri mora odgovarati svrsi i namjeri ništave odredbe.
2. Stranke će popuniti svaku nenamjernu prazninu odredbom koja najbolje odgovara svrsi i namjeri ovog Sporazuma u skladu s IPA Okvirnom uredbom, IPA Provedbenom uredbom i Okvirnim sporazumom.

Članak 8.

Koordinacija, dosljednost i komplementarnost

Komisija i Korisnik osigurat će odgovarajuću koordinaciju, dosljednost i komplementarnost pomoći koja se pruža na temelju programa s ostalim oblicima pomoći Zajednice, što uključuje, ali nije ograničeno na ostale IPA komponente koje su pokrivene IPA Okvirnom uredbom, kao i pomoći koju financira Europska investicijska banka, ostale međunarodne financijske ustanove i dvostrani donatori.

Članak 9.

Zaštita financijskih interesa Zajednice

1. U svrhu provedbe članka 28. i 29. Okvirnog sporazuma od strane Korisnika, na odgovarajući se način primjenjuje Uredba Vijeća (EZ) br. 2988/95 od 18. prosinca 1995. o zaštiti financijskih interesa⁹ Europskih zajednica.
2. Korisnik donosi sve zakonodavne, regulatorne i administrativne odredbe i poduzima sve druge mjere potrebne kako bi se osigurala učinkovita zaštita financijskih interesa Zajednice, a posebno s ciljem:
 - a.) provjere vjerodostojnosti i pravilnosti operacija koje financira Zajednica;
 - b.) sprječavanja i otklanjanja nepravilnosti;
 - c.) povrata novca izgubljenog uslijed nepravilnosti ili nemara;
 - d.) izvješćivanja Komisije o nepravilnostima uspostavom mehanizma istovjetnog onome predviđenom u dijelu 4 "nepravilnosti" (članci 27.-36.) Uredbe Komisije (EZ) br. 1828/2006 od 8. prosinca 2006. koja predviđa pravila za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 koja sadrži opće odredbe o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu i Kohezijskom fondu i Uredbe (EZ) br. 1080/2006 Europskog parlamenta i Vijeća o Europskom fondu za regionalni razvoj.
3. Korisnik će obavijestiti Komisiju o donesenim odredbama i poduzetim mjerama temeljem stavka 2. i mjerama poduzetim za upravljanje i kontrolu, u skladu s zakonodavstvom Zajednice koje se odnosi na podršku za program, a kako bi se zaštitili financijski interesi Zajednice.

⁹ SL L 312, 23.12.1995., str. 1.

POGLAVLJE II. – FINANCIRANJE IZ SREDSTAVA PROGRAMA IPA

Članak 10.

Izvori financiranja programa

1. Ukupni trošak programa, izražen u vidu prihvatljivih javnih izdataka sukladno definiciji iz članka 17. stavka 2. ovog Sporazuma, procjenjuje se u iznosu od 113.764.422 eura. Raščlamba ovog iznosa predviđena je u Financijskom planu u Dodatku I.
2. Ovisno o raspoloživosti sredstava u proračunu, Zajednica se obvezuje sufinancirati program kroz nepovratna sredstva iz proračuna Europskih zajednica do najvišeg iznosa navedenog u Financijskom planu u Dodatku I.
3. Korisnik se obvezuje sufinancirati program kroz doprinose u gotovom novcu, u visini koja odgovara minimalno nacionalnim zahtjevima za sufinanciranje iz Financijskog plana u Dodatku I. U svakom slučaju, Korisnik će osigurati da svi zahtjevi za sufinanciranje za svaku operaciju budu u cijelosti ispunjeni.
4. Doprinos Zajednice iz stavka 2 neće prijeći najviši iznos od 85% prihvatljivog izdatka na razini svake prioritetne osi.
5. Na doprinos Zajednice za sufinanciranje programa i svake operacije primjenjuju se odredbe ovog Sporazuma, kao i zakonodavnog i ugovornog okvira koji se primjenjuje na pretprijetnu pomoć, sukladno člancima 3. i 4. ovog Sporazuma.

Članak 11.

Financijski plan

1. Financijski plan, izražen u eurima, koji se odnosi na doprinose Zajednice podijeljen po godinama i nacionalne javne doprinose za program razdoblju od 2007. do 2011. godine i 2009., na razini svake prioritetne osi, jest Financijski plan iz Dodatka I.
2. Za izmjene i dopune ili promjene ovog Financijskog plana potreban je službeni pristanak Komisije i moraju biti odobrene u obliku odluke Komisije o izmjenama i dopunama.
3. Financijski plan može biti proširen tako da uključuje doprinose Zajednice i nacionalne javne doprinose za program u kalendarskim godinama 2012. i 2013., ovisno o službenom pristanku Komisije, putem odobrenja u obliku odluke Komisije.
4. U slučaju proširenja Financijskog plana sukladno stavku 3., programski pokazatelji i ostali odgovarajući strateški i operativni elementi bit će na odgovarajući način izmijenjeni.

Članak 12.

Izdvajanja sredstava Zajednice

1. Doprinos Zajednice za program, iz članka 10. i 17. ovog Sporazuma, bit će podijeljen u godišnja izdvajanja u skladu s Financijskim planom iz Dodatka I.
2. Iznosi koji će biti isplaćeni u 2011. godini i kasnijih godina podliježu odobrenju potrebnih kredita u proračunu Europskih zajednica od strane proračunskog tijela.
3. Ništa u ovom Sporazumu ne može se tumačiti na način da iskazuje financijsku obvezu Zajednice u odnosu na kredite koji još nisu odobreni od strane proračunskog tijela.

Članak 13.

Automatska obustava izdvajanja (n+3)

1. Temeljem članka 166. Financijske uredbe, Komisija automatski izvršava obustavu svakog dijela izdvajanja iz proračuna za program ako do 31. prosinca tri godine nakon godine n odnosno godine kada je izvršeno izdvajanje iz proračuna:
 - (i) ono nije iskorišteno u svrhu predfinanciranja; ili
 - (ii) nije iskorišteno za plaćanja za vrijeme provedbe; ili

(iii) nije predana izjava o izdacima u odnosu na izdvajanje.

2. Dio proračunskih izdvajanja koji je otvoren na dan 31. prosinac 2017. za koji nije predana izjava o izdacima do 31. prosinca 2018. bit će automatski obustavljen.

POGLAVLJE III. – OPĆA NAČELA PROVEDBE

Članak 14.

Provedbena načela

1. Korisnik program provodi na temelju decentraliziranog upravljanja u skladu sa člankom 5. Okvirnog sporazuma.
2. Uvjeti prijenosa ovlasti za upravljanje uređeni su člancima 9., 10., 11. i 12. u Dijelu III., Okvirnog sporazuma.
3. Uz uvjete iz stavka 1., Korisnik će osigurati strogo poštivanje načela i uvjeta iz članka 56 Financijske uredbe.
4. Ako se prestanu poštivati uvjeti i načela iz stavaka 2. i 3., Komisija može obustaviti ili prekinuti provedbu ovog Sporazuma.
5. Korisnik se obvezuje nastojati postići realizaciju decentralizacije bez *ex ante* kontrole, sukladno članku 30. ovog Sporazuma i članku 16. Okvirnog sporazuma.
6. Sva ulaganja izvršena kroz financijska sredstva Zajednice u okviru programa moraju u potpunosti poštivati načela održivog razvoja i ispunjavati mjerodavne norme vezane za zaštitu okoliša, kao što su direktive o procjeni utjecaja određenih javnih i privatnih projekata na okoliš¹⁰, o staništima¹¹ i o pticama¹² (a kako bi se izbjegao nepovoljan utjecaj na potencijalne lokacije "Natura 2000").

Članak 15.

Krajnji korisnik i operacije

1. Sukladno odredbama članka 2. stavka 8. Provedbene uredbe IPA, u svrhu ovog Sporazuma, pojam "krajnji korisnik" odnosi se na tijelo ili poduzetnika, javnog ili privatnog, koji su odgovorni za pokretanje ili za pokretanje i provedbu operacija. U kontekstu shema pomoći, krajnji korisnici jesu javni ili privatni poduzetnici koji provode određeni projekt i primaju javnu potporu.
2. S obzirom da operativna struktura zadržava izravnu odgovornost za provedbu operacija u okviru programa, naime za sve ugovore i financijske transakcije povezane s programom, smatra se da se pojam "krajnji korisnik" odnosi na operativnu strukturu ili svako koje tijelo koje je izričito navedeno u odluci kojom se prenose ovlasti upravljanja.
3. U svrhu ovog Sporazuma, operacije se sastoje od projekta ili skupine projekata, pokrenutih ili pokrenutih i provedenih od strane jednog ili više krajnjih korisnika, čime se omogućava realizacija ciljeva mjere i/ili prioritetne osi na koju se odnose.

Članak 16.

Sufinanciranje

Uz načela iz članka 4. Okvirnog sporazuma, sljedeća načela također se primjenjuju na provedbu programa:

¹⁰ Direktiva Vijeća 85/337/EEZ od 27. lipnja 1985. o procjeni utjecaja određenih javnih i privatnih projekata na okoliš [SL L 175, 5.7.1985., str..40.]

¹¹ Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o zaštiti i prirodnim staništima divlje faune i flore [SL L 206,22.7.1995. str. .7.]

¹² Direktiva Vijeća 79/409/EEZ od 2. travnja 1979. o zaštiti divljih ptica [SL L 103, 25.4.1979., str..1.]

- a.) za sve operacije koje primaju pomoć u okviru programa izdvojiti će se nacionalni doprinos i doprinos Zajednice.
- b.) doprinosi Zajednice za svaku operaciju staviti će se na raspolaganje u isto vrijeme kad i odgovarajući doprinos iz nacionalnih izvora;
- c.) doprinos Zajednice za svaku operaciju ovisi o izvršenju obveza i uvjeta iz Okvirnog sporazuma i ovog Sporazuma.

Članak 17.

Intenzitet potpore

1. Sukladno odredbama članka 149. za Regionalni razvoj Provedbene uredbe IPA, doprinos Zajednice za program izračunat će se na temelju javnih rashoda.
2. U svrhu ovog članka, "javni rashodi" znači svaki javni doprinos za financiranje operacije čije je podrijetlo u Europskoj zajednici ili u proračunu javnih tijela države korisnice i svaki doprinos za financiranje operacije čije je podrijetlo u proračunu javnopravnog tijela ili udruga jednog ili više regionalnih ili lokalnih tijela ili javnopravnih tijela.
3. Najviši iznos doprinosa Zajednice na razini svake prioritetne osi u okviru programa predviđen je Financijskim planom u Dodatku I.

Sukladno odredbama članka 10. stavka 4., u iznimnim i valjano opravdanim slučajevima, gornja granica postotaka smije doseći najviše 85%, pod uvjetom prethodne odluke Komisije.

4. Veća stopa sufinanciranja od one vezane uz predmetnu prioritetnu os ne primjenjuje se niti na jednu operaciju.

Članak 18.

Postupanje s primicima

Ne primjenjuje se.

Članak 19.

Projekti koji ostvaraju prihode

1. Temeljem odredbi članka 150. Provedbene uredbe IPA, u svrhu ovog Sporazuma, projekt koji ostvaruje prihode jest svaka operacija predložena za financiranje iz pretpristupne pomoći koja uključuje ulaganje u infrastrukturu čije korištenje podliježe naknadama koje plaćaju izravno korisnici i koja ostvaruje prihode ili svaka operacija koja uključuje prodaju ili zakup zemljišta ili zgrada ili svako drugo pružanje usluga na osnovi plaćanja.
2. Prihvatljivi rashodi za projekte koji ostvaruju prihode, a koji se koriste za izračun doprinosa Zajednice za projekte u skladu sa člankom 17. ovog Sporazuma, ne smiju prijeći tekuću vrijednost troškova ulaganja minus tekuća vrijednost neto prihoda od ulaganja tijekom određenog referentnog razdoblja za (a) ulaganja u infrastrukturu; ili (b) druge projekte gdje je objektivno moguće unaprijed procijeniti prihode .
3. Ako svi troškovi ulaganja nisu prihvatljivi za sufinanciranje, neto prihodi se dodjeljuju na *pro rata* osnovi prihvatljivim i neprihvatljivim dijelovima troškova ulaganja.
4. Operativna struktura u tom izračunu uzima u obzir referentno razdoblje koje odgovara kategoriji predmetnog ulaganja, kategoriju projekta, profitabilnost koja se obično očekuje od predmetne kategorije ulaganja i primjenu načela zagađivač plaća te, po potrebi, o pitanjima priuštivosti, posebno u sektoru okoliša.
5. Ako se najkasnije tri godine nakon zatvaranja Operativnog programa ustanovi da je u operaciji ostvaren prihod koji nije bio uzet u obzir sukladno ovom članku, taj će se prihod vratiti u opći proračun Europske unije, razmjerno neto doprinosu primljenom iz programa.

6. U svrhu ovog članka, način izvršenja analize troškova-koristi, što uključuje indikativnu diskontnu stopu koja će se primijeniti i referentno razdoblje za ulaganje, naznačeni su u Radnom dokumentu br. 4 ili nekim dodatnim ili komplementarnim smjernicama koje o ovom pitanju izdaje Opća uprava Komisije za regionalnu politiku.

7. Odredbe ovog članka ne odnose se na:

(a) aktivnosti koje se sufinanciraju u okviru ove komponente, čiji je ukupni trošak jednak ili manji od 1 milijun eura;

(b) prihode ostvarene tijekom ekonomskog životnog vijeka sufinanciranih investicija u slučaju ulaganja u trgovačka društva;

(c) prihode ostvarene u okviru financijskih instrumenata koji omogućuju pristup povratnom financiranju kroz poduzetnički kapital, zajmove i jamstvene fondove.

Članak 20.

Uključivanje međunarodnih financijskih ustanova (MFI)

1. Temeljem članka 19. stavka 8. Okvirne uredbe IPA, za operacije koje sufinancira Zajednica u okviru programa financijska sredstva se također mogu primiti i od drugih međunarodnih organizacija, države članice, treće države ili regionalne organizacije.

2. U slučaju nastanka situacije predviđene u stavku 1., bez obzira na Poglavlje VIII. ovog Sporazuma o javnoj nabavi, ugovorima i nepovratnim sredstvima, Komisija može odlučiti koristiti postupke za nabavu i nepovratna sredstva o kojima su se dogovorili donatori u skladu sa člankom 56. stavkom 2. Financijske uredbe. Komisija se mora uvjeriti da je operativna struktura sposobna primijeniti postupke za nabavu i nepovratna sredstva na način koji zadovoljava uvjete iz članka 56. stavka 1. Financijske uredbe.

3. U svrhu ovog Sporazuma, prihvatljivost izdataka za operacije koje su sufinancirane u skladu s ovim člankom počinje od trenutka kada je:

a.) operativna struktura akreditirana za korištenje postupaka nabave međunarodnih financijskih ustanova;

b.) Komisija na operativnu strukturu prenijela ovlasti za decentralizirano upravljanje tim postupcima.

4. Doprinos međunarodnih financijskih ustanova također može biti proveden kroz paralelno sufinanciranje. To znači da su sredstva koja dolaze iz raznih izvora financiranja predviđena za odvojene sporazume od onih koji su obuhvaćeni IPA-om.

Članak 21.

Načelo 'zagađivač plaća'

1. Kod izračuna stope pomoći Zajednice koja će se osigurati za projekt, potrebno je uzeti u obzir primjenu načela zagađivač plaća¹³.

2. Načelo zagađivač plaća znači da je osoba koja uzrokuje štetu u okolišu dužna snositi troškove sprječavanja ili naknade štete. Stoga, javno financiranje politike zaštite okoliša potrebno je u većini slučajeva izbjevati, jer troškove financiranja moraju snositi zagađivači, ako ih se može utvrditi.

Članak 22.

Priuštivost

Kod izračuna tarifa koje će se koristiti u projektu potrebno je uzeti u obzir sposobnost konačnih korisnika izgrađene infrastrukture za plaćanje.

¹³ Preporuka Vijeća 75/436/Euratom, EZUČ, EEZ i priloženo priopćenje

Članak 23.
Prava intelektualnog vlasništva

1. Korisnik i provedbena tijela odgovorna za provedbu programa i povezanih projekata dužna su osigurati stjecanje svih potrebnih prava intelektualnog vlasništva u odnosu na informacijsku tehnologiju, studije, nacрте, planove, objavljivanje i ostale materijale pripremljene za planiranje, provedbu, nadzor i evaluaciju.
2. Korisnik jamči da će Komisija ili neko drugo tijelo ili osoba ovlaštena od strane Komisije imati pristup i pravo korištenja tih materijala. Komisija će koristiti materijale samo u svoje vlastite svrhe.

Članak 24.
Dozvole i ovlaštenja

Nadležni tijela države korisnice pravovremeno će ishoditi sve vrste dozvola i/ili ovlaštenja potrebnih za provedbu programa i operacija u skladu s nacionalnim pravom i, ako je to potrebno, u skladu s pravnom stečevinom Europske unije, poštujući pritom načelo razmjernosti iz članka 2. stavka 2. ovog Sporazuma.

POGLAVLJE IV. – UPRAVLJAČKA STRUKTURA I TIJELA

Članak 25.
Strukture i tijela zajednički s ostalim programima

1. Sukladno članku 6. Okvirnog sporazuma, Korisnik je odredio sljedeće strukture i tijela zajednička svim IPA komponentama:
 - a.) Nacionalni IPA koordinator: državni tajnik, Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova EU
 - b.) Dužnosnik nadležan za akreditaciju: ministar, Ministarstvo financija
 - c.) Nacionalni dužnosnik za ovjeravanje: državni tajnik, Ministarstvo financija
 - d.) Nacionalni fond: državna riznica, Ministarstvo financija
 - e.) Tijelo nadležno za reviziju: Agencija za reviziju sustava provedbe programa EU
2. Strateški koordinator jest zamjenik državnog tajnika, Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova EU. Ova struktura zajednička je za komponentu "Regionalni razvoj" i komponentu "Razvoj ljudskih potencijala".
3. Zadaci i nadležnosti struktura i tijela iz stavka 1. i 2. navedene su u članku 8. i Dodatku A Okvirnog sporazuma.

Članak 26.
Strukture i tijela specifični za program

1. Sukladno stavku 6., točki a) Dodatka A Okvirnog sporazuma, tijela koja čine operativnu strukturu programa jesu:
 - Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva
 - Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva
 - Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost
 - Hrvatske vode
 - Agencija za financiranje i ugovaranje

Korisnik je odredio državnog tajnika u Ministarstvu zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva za voditelja operativne strukture, koji je odgovoran za zadatke iz stavka 6. točke c) Dodatka A Okvirnog sporazuma.

2. Funkcije i odgovornosti operativne strukture predviđene su u članku 8. i stavku 6., točki b) Dodatka A Okvirnog sporazuma.
3. Pored gore spomenute funkcije i odgovornosti, voditelj operativne strukture također je odgovoran za:
 - a.) upravljanje tajništvom Sektorskog nadzornog odbora;
 - b.) supredsjedanje Sektorskim nadzornim odborom;
 - c.) osiguranje evaluacije Operativnog programa za vrijeme provedbe.

*Članak 27.
Dodjela zadataka*

1. U ukupnom okviru definiranim prijenosom ovlasti za upravljanje, voditelj operativne strukture može dodijeliti određene zadatke ili grupe zadataka pojedinim tijelima unutar ili izvan operativne strukture. Grupiranje i dodjela moraju se odvijati sukladno načelima podjele dužnosti predviđenih Financijskom uredbom. voditelj operativne strukture i odnosna tijela potpisat će odgovarajuće pisane sporazume. Konačnu odgovornost za prenesene zadatke snosi voditelj operativne strukture.
2. U sporazumima je potrebno jasno definirati poslovi koje će nadležno tijelo provoditi, kao i vrstu pripadajuće dokumentacije i izvješća koji se moraju slati voditelju operativne strukture.
3. U sporazumima je također potrebno predvidjeti pristup valjano ovlaštenih zastupnika ili predstavnika Zajednice ili operativne strukture informacijama u rukama nadležnog tijela, kao i ispitivanje od strane ovlaštenih zastupnika ili predstavnika operacija financiranih kroz program, što uključuje provjere pojedinačnih projekata i primatelja potpore.
4. Korisnik će omogućiti voditelju operativne strukture da obavlja dužnosti povezane s njegovim odgovornostima, čak i kada ne postoji hijerarhijska veza između voditelja operativne strukture i tijela uključenih u provedbu programa.
5. Korisnik će osigurati da postoji sustav zamjena kako bi se zajamčila neprekinutost obavljanja poslova dodijeljenih nadležnim tijelima.

*Članak 28.
Komunikacija i informiranje*

1. Cjelokupna komunikacija u vezi s ovim Sporazumom mora biti u pisanom obliku i na engleskom jeziku. Sva komunikacija mora biti potpisana i predana u izvorniku.
2. Cjelokupna komunikacija u vezi s ovim Sporazumom mora biti poslana na sljedeće adrese:

Za Komisiju: Opća uprava za regionalnu politiku

Poštanska adresa: Rue Père de Deken 23, 1040 - Brussels, Belgija

Faks: +32 2 2920139

Za Korisnika Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije

Poštanska adresa: Radnička cesta 80/V, 10 000 Zagreb, Hrvatska

Faks: 00 385 1 4569 150

3. Sva ostala komunikacija sa strukturama i tijelima uključenim u upravljanje Operativnim programom mora se slati na adrese iz Dodatka V. nacionalni IPA koordinator u pisanom će obliku obavijestiti Komisiju o svim promjenama vezanim za nadležne ustanove ili njihove adrese.

POGLAVLJE V. – DECENTRALIZIRANO UPRAVLJANJE

Članak 29.

Prijenos upravljanja

1. Sukladno članku 5. Okvirnog sporazuma, decentralizirano upravljanje primjenjuje se na pomoć koja se odobrava u okviru programa. Prijenos ovlasti upravljanja od strane Komisije je stoga preduvjet za potpisivanje ovog Sporazuma.
2. Na temelju zahtjeva i postupaka iz članka 9. do 12. Okvirnog sporazuma, Komisija je dana 29. listopada 2008. donijela Odluku C(2008)6201 kojom se ovlasti upravljanja prenose na Republiku Hrvatsku, za provedbu programa. Posebni uvjeti u prilogu ove Odluke, uključujući popis *ex ante* kontrola od strane Komisije, čine sastavni dio ovog Sporazuma (Dodatak VI.).
3. U odnosu na povlačenje ili obustavu akreditacije nacionalnog dužnosnika za ovjeravanje, Nacionalnog fonda i operativne strukture, kao i poništenje ili ukidanje prijenosa ovlasti za upravljanje, primjenjuju se odredbe članka 13. do 15. Okvirnog sporazuma.

Članak 30.

Ukidanje ex ante kontrola

1. Decentralizacija bez *ex ante* kontrola od strane Komisije predstavlja cilj za provedbu Operativnog programa. Indikativne referentne vrijednosti i rokovi za ostvarivanje decentraliziranog upravljanja bez *ex ante* kontrola od strane Komisije predviđeni su Vodičem iz članka 31. ovog Sporazuma.
2. Prije obavljanja *ex ante* kontrola predviđenih odlukom Komisije o prijenosu ovlasti za upravljanje, Komisija će se uvjeriti u učinkovito funkcioniranje sustava upravljanja i kontrole u skladu s mjerodavnim pravilima Zajednice i nacionalnim pravilima. Komisija će posebno nadzirati provedbu Vodiča iz članka 31. ovog Sporazuma od strane Korisnika na način predviđen člankom 8. stavkom 4. točkom c) Provedbene uredbe IPA. Komisija će uredno pratiti rezultate koje je u ovom kontekstu postigao Korisnik, a posebno u provedbi pomoći i u pregovaračkom procesu.

Članak 31.

Vodič za ukidanje ex ante kontrola

1. Sukladno članku 8. stavku 4. točki c) Provedbene uredbe IPA, Korisnik je dužan pripremiti detaljni vodič s indikativnim referentnim vrijednostima i rokovima za ostvarivanje decentralizacije bez *ex ante* kontrola od strane Komisije, sukladno zahtjevima iz Dodatka VII.
2. Minimalni kriteriji i uvjeti za ukidanje *ex ante* kontrola predstavljeni su kako slijedi, uz pripremu Vodiča koji se bavi svakim od navedenih pitanja:
 - a.) unutar operativne strukture mora postojati dobro definirani sustav za upravljanje sredstvima programa, s iscrpnim internim pravilnikom, kao i jasna institucionalna i osobna podjela odgovornosti;
 - b.) Korisnik je dužan razviti sustav referentnih vrijednosti koji uključuje kvantitativne i kvalitativne vidove;
 - c.) učestalost izvješćivanja o referentnim vrijednostima bit će na kvartalnoj osnovi.

Članak 32.

Izjava o jamstvu nacionalnog dužnosnika za ovjeravanje

U odnosu na podnošenje godišnje izjave o jamstvu nacionalnog dužnosnika za ovjeravanje primjenjuju se odredbe članka 17. Okvirnog sporazuma i Dodatka B Okvirnog sporazuma.

Članak 33.
Izvjешća i mišljenja tijela nadležnog za reviziju

Izvjешća i mišljenja tijela nadležnog za reviziju pripremaju se u skladu sa zahtjevima iz članka 18. Okvirnog sporazuma.

POGLAVLJE VI. – PRIHVATLJIVOST IZDATAKA

Članak 34.
Razdoblje prihvatljivosti

1. Bez obzira na članak 19. Okvirnog sporazuma, potpisani ugovori i prilozi, nastali troškovi i plaćanja izvršena od strane nacionalnih tijela nisu prihvatljivi za financiranje iz sredstava programa IPA prije 10. studenog 2008. Rashod je prihvatljiv za sufinanciranje iz sredstava Zajednice ukoliko je nastao i plaćen prije 31. prosinca 2017.
2. U slučaju velikih projekata u smislu članka 53. ovog Sporazuma, datum početka prihvatljivosti u smislu stavka 1. je datum potpisivanja Sporazuma o financiranju ili datum odluke Komisije kojom se odobrava odnosi veliki projekt, ovisno o tome što nastupi kasnije.
3. Izdaci vezani za poziv na dostavu prijedloga projekata ili poziv na nadmetanje mogu biti prihvatljivi i prije početnog prijenosa upravljanja i nakon 1. siječnja 2007., pod uvjetom da je početni prijenos upravljanja uspostavljen unutar rokova određenim u rezervnoj klauzuli koja se unosi u odnosne operacije ili pozive, i također sukladno prethodnom odobrenju dokumentacije od strane Komisije. Pozivi na dostavu prijedloga projekata ili pozivi na nadmetanje mogu biti poništeni ili izmijenjeni ovisno o odluci o prijenosu upravljanja.

Članak 35.
Prihvatljivi izdaci

1. Izdaci nastali u provedbi programa prihvatljivi su za sufinanciranje od strane Zajednice pod uvjetom:
 - a.) da su stvarno nastali i plaćeni unutar razdoblja prihvatljivosti iz članka 34. ovog Sporazuma i da za njih postoje ulazni računi ili računovodstvena dokumentacija istovjetne dokazne vrijednosti;
 - b.) da su operacije i aktivnosti uslijed kojih su izdaci nastali u skladu s operacijama i aktivnostima prihvatljivim za financiranje u okviru jedne ili više mjera predviđenih za provedbu u okviru programa, a koje je usvojila Komisija (Dodatak XIX.);
 - c.) da su operacije i aktivnosti uslijed kojih su izdaci nastali odabrane u skladu s kriterijima za odabir i postupcima predviđenim u programu i ovom Sporazumu;
 - d.) da su poštivana pravila i postupci u odnosu na *ex ante* kontrole od strane Komisije;
 - e.) da su izdaci nastali u skladu s načelima dobrog financijskog upravljanja, a posebno načelom štedljivosti i troškovne učinkovitosti.
2. Sukladno odredbama članka 34. stavka 3. i članka 148. stavka 2. Provedbene uredbe IPA, sljedeći izdaci nisu prihvatljivi za financiranje u okviru programa:
 - a.) porezi, uključujući porez na dodanu vrijednost;
 - b.) carinske i uvozne pristojbe, ili bilo koje druge naknade;
 - c.) kupovina, zakup ili leasing zemljišta i postojećih zgrada;
 - d.) novčane kazne, financijske kazne i parnični troškovi;
 - e.) operativni troškovi;

- f.) rabljena oprema;
- g.) bankarske naknade, troškovi jamstava i slični troškovi;
- h.) troškovi pretvaranja, naknade i gubici po tečajnim razlikama vezani uz bilo koji devizni račun u eurima za određenu komponentu kao i drugi čisto financijski izdaci;
- i.) doprinosi u naturi;
- j.) troškovi amortizacije infrastrukture.

3. Odstupajući od stavka 2., operativni troškovi, uključujući troškove najma, koji se isključivo odnose na razdoblje sufinanciranja aktivnosti, mogu biti prihvatljivi.

4. Komisija zadržava pravo odrediti da i neke druge stavke nisu prihvatljive, a koje smatra irelevantnim za ciljeve odnosno projekta ili nepotrebnim u svrhu njegove provedbe. U slučaju postojanja nedoumica o prihvatljivosti određene stavke ili radnje, potrebno je zatražiti pojašnjenje Komisije o statusu prije provedbe stavke ili radnje.

Članak 36. Upravljački kadar

1. Državni službenici zaposleni na određeno ili neodređeno vrijeme ili zaposlenici posebno uposljeni ili dodijeljeni za rad na upravljanju, provedbi i praćenju programa, što uključuje evaluaciju i kontrolu, financijski i fizički nadzor i sprječavanje nepravilnosti, prihvatljivi su za sufinanciranje od strane Zajednice u okviru prioriteta tehničke pomoći programa, pod uvjetom da su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- a.) zaposlenici su izravno uposljeni u operativnoj strukturi na temelju uredno dokumentiranih odluka nadležnog odnosno nadležnih tijela;
- b.) zadaci koji će se izvršavati moraju biti jasno opisani i formalizirani sporazumom;
- c.) izdaci se moraju naplaćivati transparentno (npr. pomoću zapisa radnog vremena);
- d.) razdoblje premještaja ili rada ne prelazi zadnji dan prihvatljivosti izdatka u okviru programa;
- e.) odabir osoblja izvršen je u skladu s načelima transparentnosti, nediskriminacije i razmjernosti;
- f.) plaće i dodaci na plaću u skladu su s prevladavajućim uvjetima na tržištu, što uključuje one vezane za javne službe.

2. Kada se za izvršavanje aktivnosti iz stavka 1. zapošljavaju ili dodjeljuju zaposlenici iz ostalih službi javne uprave, potrebno je ispuniti sljedeće uvjete:

- a.) zaposlenik mora privremeno napustiti svoje radno mjesto na neodređeno vrijeme u matičnoj službi javne uprave;
- b.) osoblje se premješta u operativnu strukturu na temelju uredno dokumentirane odluke nadležnog tijela matične službe;
- c.) razdoblje premještaja ne smije premašiti zadnji dan prihvatljivosti programa.

Članak 37. Izdaci nastali u svezi sazivanja nadzornih odbora

1. Izdaci nastali u svezi sazivanja sektorskih nadzornih odbora i pododbora koje je postavio sektorski nadzorni odbor prihvatljivi su u okviru prioriteta tehničke pomoći.

2. Prihvatljivi izdaci mogu u pravilu uključivati jednu ili više sljedećih kategorija: usluge tumača, *ad hoc* zakup prostora za sastanke i audio-vizualne i ostale potrebne opreme, pribavljanje

dokumentacije i slično, honorari za sudjelovanje stručnjaka i putni troškovi u skladu s pravilima EK¹⁴. Voditelj operativne strukture definirat će prikladne modalitete u dogovoru sa službama Komisije.

3. Plaće i dodaci na plaću članova sektorskog nadzornog odbora i pododbora, nastali u kontekstu sudjelovanja u radu odbora, nisu prihvatljivi.

Članak 38.

Izdaci nastali u postupku dogovaranja ad hoc sastanaka

Pravila iz članka 37. na odgovarajući se način primjenjuju na dogovaranja ad hoc sastanaka koji se sazivaju na zahtjev ili uz odobrenje službi Komisije.

Članak 39.

Izdaci u odnosu na informiranje i promidžbu

Izdaci za mjere poduzete temeljem odredbi ovog Sporazuma i u odgovarajućem poglavlju programa u odnosu na informiranje i promidžbu prihvatljivi su.

Članak 40.

Priprema i izgradnja lokacije

Ako javni tijela obavljaju pripremu ili građevinske radove na lokaciji, ili na dijelovima lokacije, za vlastiti račun ili temeljem ugovora, osim onih predviđenih u članku 44. ovog Sporazuma, s time povezani izdaci nisu prihvatljivi.

Članak 41.

Dugotrajna oprema

Izdaci povezani s kupnjom opreme koja čini neophodni dio projekta, a kako bi se omogućio odgovarajući rad ulaganja (bez obzira je li trajno ugrađena i fiksna, ili mobilna) prihvatljivi su, pod uvjetom da je navedena u popisu dugotrajne opreme nadležnog tijela ili tijela i da se prema njoj postupa kao prema kapitalnom izdatku u skladu sa standardnim računovodstvenim pravilima. Ova odredba odnosi se između ostalog na laboratorijsku i ispitivačku opremu, hardver i softver u vezi s radom ulaganja, opremu za ispitivanje i strojeve s posebnom namjenom.

Članak 42.

Nematerijalna imovina

Rashod povezan s kupnjom i korištenjem nematerijalne imovine, kao što su primjerice patenti, prihvatljivi je ako je potreban za provedbu projekta.

Članak 43.

Dovršetak operacija

1. Ne dovodeći u pitanje članak 34., sve operacije odobrene za sufinanciranje od strane Zajednice u okviru programa moraju imati datum dovršetka koji pada ne kasnije od 31. prosinca tri godine nakon datuma zadnjeg izdvajanja iz važećeg Financijskog plana (Dodatak I.). Ako se Financijski plan produži do 2013. godine, sukladno odredbama članka 11. stavka 3. ovog Sporazuma, datum dovršetka operacija bit će ne kasnije od 31. prosinca 2017. Izdaci nastali nakon datuma dovršetka operacije nisu prihvatljivi.

2. Bez obzira na stavak 1., obuka operativnog osoblja i testiranje projekta i opreme, kao i revizija mogu se uzeti u obzir kao prihvatljivi izdatak nakon dovršetka, pod uvjetom da se nalaze unutar razdoblja prihvatljivosti iz članka 34. ovog Sporazuma.

¹⁴ http://ec.europa.eu/europeaid/work/procedures/implementation/per_diems/index_en.htm

POGLAVLJE VII. – JAVNA NABAVA, UGOVORI I NEPOVRATNA SREDSTVA

Članak 44.

Pravila i postupci za nabavu

Dodjela ugovora o nabavi usluga, roba i radova koji se sufinanciraju od strane Zajednice u okviru programa podliježe odredbama sljedećih akata:

- a) Uredbe Vijeća (EZ, EURATOM) br. 1605/2002 od 25. srpnja 2002. o Financijskoj uredbi koja je primjenjuje na opći proračun Europskih zajednica, a posebno njezini članci 56., 88. do 103., 167. i 168.;
- b) Uredbe Komisije (EZ, EURATOM) br. 2342/2002 od 23. prosinca 2003. o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu Financijske uredbe, a posebno njezini članci 116. do 159. i 235. do 252.;
- c) Uredbe Vijeća (EZ) br. 1085/2006 od 17. srpnja 2006. o uvođenju instrumenta pretprijetne pomoći, a posebno njezin članak 19.;
- d) Odluke Komisije C(2007)2034 od 24. svibnja 2007. o utvrđivanju pravila i postupaka za ugovore o nabavi usluga, roba i radova koji se financiraju iz općeg proračuna Europskih zajednica u svrhu suradnje s trećim državama;
- e) Okvirnog sporazuma potpisanog između Komisije i Republike Hrvatske.

Članak 45.

Nepovratna sredstva

Na dodjelu nepovratnih sredstava koje sufinancira Zajednica u okviru programa primjenjuju se odredbe sljedećih akata:

- a) Uredbe Vijeća (EZ, EURATOM) br. 1605/2002 od 25. srpnja 2002. o Financijskoj uredbi koja se primjenjuje na opći proračun Europskih zajednica (a posebno njezini članci 108. do 120., 169. i 169.a);
- b) Uredbe Komisije (EZ, EURATOM) br. 2342/2002 od 23. prosinca 2003. o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu Financijske uredbe (a posebno njezini članci 160. do 184.a i 253.);
- c) Uredbe Vijeća (EZ) br. 1085/2006 od 17. srpnja 2006. o uvođenju instrumenta pretprijetne pomoći, a posebno njezin članak 19.;
- d) Odluke Komisije C(2007)2034 od 24. svibnja 2007. godine o utvrđivanju pravila i postupaka za ugovore o nabavi usluga, roba i radova koji se financiraju iz općeg proračuna Europskih zajednica u svrhu suradnje s trećim državama;
- e) Okvirnog sporazuma potpisanog između Komisije i Republike Hrvatske.

Članak 46.

Postupci ugovaranja

1. Iznimno od stavaka 2. i 3. ovog članka, ili ako je Komisija dogovorila drugačije, postupovne smjernice i standardni dokumenti za dodjelu i izvršenje ugovora o nabavi roba, radova i usluga, kao i nepovratnih sredstava jesu oni navedeni u "Praktičnom vodiču kroz procedure ugovaranja pomoći EZ trećim državama" i njegovim dodacima.

2. Bez obzira na stavak 1., opći uvjeti ugovora koji se koriste za ugovore o nabavi radova jesu oni koje je objavio (zadnje izdanje) Međunarodni savez savjetodavnih inženjera (*Fédération internationale d'ingénieurs conseils*, FIDIC), ovisno o vrsti potrebnih radova.

3. Svi ugovori o nabavi radova moraju biti izvršeni putem imenovanja nezavisnog nadzornog inženjera. Postupak ugovaranja za odabir nadzornih inženjera ne uključuje kriterije za odabir koji neopravdano ograničavaju tržišno natjecanje i koji nisu razmjerni ciljevima. Iskustvo s određenom vrstom uvjeta ugovora neće biti eliminacijski stručni uvjet.

4. Ugovorom o nabavi radova male vrijednosti može biti predviđeno korištenje FIDIC-ovog "Kratkog obrasca ugovora za ugovore o nabavi". Međutim, u ovom slučaju, potrebno je ishoditi prethodno izričito odobrenje službi Komisije kojim se odriče od zahtjeva za nadzornim inženjerom.

Članak 47.

Prihvatljivi izdaci za izvršavanje ugovora o nabavi usluga, radova i roba

Ugovori o nabavi usluga, radova i roba kojima se provode operacije, projekti i aktivnosti predviđeni programom mogu pokrivati sav potreban materijalan poticaj koji čini dio uobičajenog izvršavanja ugovora, u skladu s relevantnim profesionalnim standardima i praksom, pod uvjetom da su izravno povezani i strogo potrebni za provedbu ugovora. Poticaj može uključivati između ostalog troškove pripreme lokacije, pribavljanja uredskog prostora, pogona i opreme koji su u vlasništvu izvođača ili koji su kupljeni za izvršenje ugovora.

Članak 48.

Pravila o sudjelovanju i podrijetlu

Pravila o sudjelovanju u dodjeli ugovora o nabavi i sporazuma o nepovratnim sredstvima i o podrijetlu roba i materijala kupljenih temeljem sporazuma financiranih kroz sredstva IPA u okviru programa predviđena su člankom 19. Okvirne uredbe IPA. Odstupanja od pravila podliježu prethodnom odobrenju Komisije, u skladu s odredbama članka 19. stavka 6. Okvirne uredbe o programu IPA.

POGLAVLJE VIII. – PROVEDBA PROGRAMA

Članak 49.

Odabir operacija od strane krajnjih korisnika koji nisu nacionalna javna tijela

1. Temeljem članka 158. Provedbene uredbe IPA, sve operacije koje nisu veliki projekti i koje provode krajnji korisnici koji nisu nacionalna javna tijela odabiru se putem poziva na dostavu prijedloga projekata. Kriterije za odabir priprema operativna struktura i oni se objavljuju zajedno s pozivom na dostavu prijedloga projekata.

2. Operativna struktura uspostavlja odbor za odabir za svaki poziv na dostavu prijedloga projekata, koji zatim analizira i bira prijedloge te preporuča rezultate operativnoj strukturi.

Operativna struktura donosi odluku o tome hoće li odobriti rezultate postupka odabira uz obrazloženje odluke.

Sastav odbora za odabir i način rada definirani su u Dodatku XI. ovog Sporazuma.

Članak 50.

Opća načela za odabir operacija

1. Sljedeće skupine ili kategorije operacija mogu biti odabrane i bez poziva na dostavu prijedloga projekata, pod uvjetom da Sektorski nadzorni odbor bude prethodno obaviješten i da službe Komisije daju svoju suglasnost:

- a) operacije koje su pokrenula ili pokrenula i provela nacionalna javna tijela odnosno:
 - državne strukture koje čine dio središnje vladine strukture;
 - središnje vladine agencije koje obavljaju funkcije javnog upravljanja;
 - javni tijela ili subjekti osnovani temeljem javnog prava od strane države ili nekog od njezinih tijela, a koji nastupaju u ime države u odnosu na i u okviru svojih konkretnih područja nadležnosti i koji pokrivaju čitav teritorij države korisnice; i
 - nacionalna ili međunarodna tijela iz javnog sektora ili tijela regulirana privatnim pravom s ovlaštenjem za pružanje javnih usluga na čitavom teritoriju države korisnice, pod uvjetom da osiguraju odgovarajuća jamstva u odnosu na vrstu svojeg ovlaštenja;

- b) operacije koje provode nacionalna javna tijela kojima se sufinanciraju postojeće nacionalne mjere, pod uvjetom da se u potpunosti dokaže "dodanost";
 - c) operacije odabrane i pripremljene za provedbu prije stupanja na snagu ovog Sporazuma o financiranju, a kako bi se omogućio raniji početak provedbe programa.
2. Veliki projekti sadržani u nekonačnom popisu velikih projekata Operativnog programa koji je odobrila Komisija ili prema naknadnom prijedlogu operativne strukture i temeljem odluke Komisije mogu biti također odabrani bez poziva na dostavu prijedloga projekata.
 3. Operacije koje ne spadaju pod opseg stavaka 1. i 2. ovog članka, i kada je to potrebno u slučaju širokog kruga potencijalnih primatelja, te uzimajući u obzir načelo razmjernosti iz članka 2 stavka 2. ovog Sporazuma, bit će odabrane pomoću poziva na dostavu prijedloga projekata. Pozivi na dostavu prijedloga projekata moraju biti organizirani na način da omogućavaju pripremu stalne zalihe operacija koje se mogu provoditi kroz životni vijek programa i koje u cijelosti mogu apsorbirati raspoloživa sredstva. Sukladno tome, operativna struktura organizirat će vremenski raspored poziva na dostavu prijedloga projekata u skladu s operativnim potrebama i potrebama financijskog upravljanja programom.
 4. Postupci za odabir moraju biti u skladu s načelima transparentnosti, jednakog postupanja i nediskriminacije. Tim se načelima sprječava sukob interesa, te osigurava uključivanje dionika i pristup javnosti informacijama.
 5. Temeljem članka 167. stavka 4. točke a) Provedbene uredbe IPA, Sektorski nadzorni odbor razmatra i odobrava opće kriterije za odabir operacija u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovog Sporazuma i odobrava reviziju tih kriterija u skladu s potrebama programiranja.
 6. Operativna struktura osigurava da se operacije odabiru za financiranje i da se odobravaju u skladu s kriterijima i mehanizmima koji se primjenjuju na program i da su u skladu s relevantnim pravilima Zajednice i nacionalnim pravilima.
 7. Ukoliko je potrebno, operativnoj strukturi pomaže odbor za odabir, kako je utvrđeno u članku 49. stavku 2. ovog Sporazuma, čija se uloga sastoji od savjetovanja operativne strukture u odabiru operacija. Međutim, konačnu odluku o odobrenju operacija donosi operativna struktura, uz savjetovanje sa službama Komisije.

Članak 51.

Prihvatljive radnje i korisnici

1. Korisnik je dužan osigurati da sve radnje odabrane za financiranje u okviru programa doprinose ostvarenju očekivanih ishoda i rezultata za svaku mjeru.
2. U razmatranje se uzimaju samo oni krajnji korisnici ili kategorije ili skupine koji su izričito utvrđeni za svaku mjeru programa. Financiranje operacija krajnjih korisnika koji nisu izričito predviđeni za svaku mjeru programa treba razmotriti tek nakon prethodnih savjetovanja i odobrenja od strane službi Komisije.
3. Svaka operacija koja se financira u okviru programa mora biti uređena sporazumom između operativne strukture i krajnjeg primatelja pomoći.

Članak 52.

Identifikacijski list operacije

1. Operativna struktura dužna je pripremiti identifikacijski list operacije za svaku operaciju odabranu za sufinanciranje od strane Zajednice u okviru programa.
2. Identifikacijski list operacije mora, između ostalog, sadržavati sljedeće elemente:
 - identifikaciju operacije i organizacije odgovorne za njezinu provedbu;
 - kratak opis operacije i dokaz usklađenosti s programom;
 - provedbene aranžmane, rizike i pretpostavke;
 - očekivani ishod, rezultate i učinak, uključujući doprinose horizontalnim temama;

poveznice s ostalim IPA programima;
financijske dogovore i očekivani proračun, i
postupke predviđene za ponude i ugovore.

Obrazac identifikacijskog lista operacije nalazi se u Dodatku X.

3. Operativna struktura dužna je u informativne svrhe Komisiji predati primjerak identifikacijskog lista operacije.

4. U slučaju projekata koji spadaju pod definiciju velikih projekata, u skladu sa člankom 53. ovog Sporazuma, ili gdje to opravdava priroda projekta, uvjeti iz ovog članka pokriveni su pripremom zahtjeva u skladu s predlošcima iz Dodatka VIII. ovog Sporazuma, ili, u slučaju da projekti ne spadaju u sektore prometa i zaštite okoliša, kako može biti navedeno od strane Europske komisije.

POGLAVLJE IX. – VELIKI PROJEKTI

Članak 53. Posebna pravila

Sukladno članku 157. Provedbene uredbe IPA, veliki projekt sastoji se od niza radova, aktivnosti ili usluga i namijenjen je, sam po sebi, ostvarivanju strogo određenog i nedjeljivog zadatka precizne gospodarske ili tehničke prirode koji ima jasno određene ciljeve i čiji ukupan trošak prelazi 10 milijuna eura.

Članak 54. Prijave za velike projekte

1. Operativna struktura dostavlja velike projekte na odobrenje Komisiji. U odluci o odobrenju projekta navodi se fizički cilj i prihvatljivi izdaci na koje se primjenjuje stopa sufinanciranja za taj prioritet. Nakon nje slijedi dvostrani sporazum s državom korisnicom u kojem se propisuju ti elementi i zahtjevi specifični za projekt.

2. Sukladno članku 157. Provedbene uredbe IPA, prilikom dostave prijave za financiranje velikog projekta potrebno je predati minimalno sljedeće informacije:

- a.) informacije o tijelu nadležnom za provedbu;
- b.) informacije o prirodi ulaganja i opis njegovog financijskog opsega i lokacije;
- c.) rezultate studija o izvedivosti;
- d.) raspored provedbe projekta;
- e.) procjenu općeg socijalno-ekonomskog učinka projekta na temelju analize troškova i koristi, uključujući ocjenu rizika i ocjenu očekivanog učinka na predmetni sektor, na temelju socijalno-ekonomske situacije u državi korisnici i socijalno-ekonomskog učinka na tu regiju u slučajevima kada operacija uključuje prijenos aktivnosti iz regije u državu članicu. Metodologija odabrana za analizu mora biti u skladu s "Vodičem za izradu analize troškova i koristi velikih projekata" ("*Guide to Cost Benefit Analysis of Major Projects*"), kao i "Smjernicama za metodologiju izrade analize troškova i koristi, Radni dokument br. 4" ("*Guidance on the Methodology for Carrying out Cost-Benefit Analysis, Working Document N° 4*"), koje je objavila Opća uprava za regionalnu politiku, kako su povremeno izmijenjene i dopunjene;
- f.) ocjenu učinka na okoliš, koja se mora izvršiti u skladu s Direktivom 85/337/EEZ, i koja mora sadržavati rezultate iscrpnog postupka javnih konzultacija. Netehnički sažetak zaključaka tijela koji je pregledao ocjenu učinka na okoliš mora se nalaziti u prilogu prijave projekta;
- g.) plan financiranja u kojem su prikazani očekivani ukupni financijski doprinosi i planirani doprinosi, te drugi oblici financiranja Zajednice i vanjskog financiranja. Plan

financiranja potkrjepljuje potreban doprinos nepovratnih sredstava iz programa IPA kroz analizu financijske održivosti.

3. Prijave za financiranje velikih projekata podnose se Komisiji na prijavnim obrascu za veliki projekt (vidi Dodatak VIII.) za odgovarajući sektor. Uz podatke iz stavka 2., potrebno je također pružiti i sve dodatne podatke koji se zahtijevaju u standardnom prijavnim obrascu za projekt.

Članak 55.

Dvostrani sporazum o projektu

Dvostrani sporazumi o velikim projektima koji se spominju u stavku 1. članka 54. moraju sadržavati najmanje sljedeće podatke:

- a.) naziv projekta i CCI broj;
- b.) podatke o lokaciji projekta;
- c.) kratak opis projekta, raščlanjen, ako je potrebno, na pojedinačne komponente;
- d.) podatke o tijelu nadležnom za projektne zahtjev, tijelu nadležnom za provedbu, naručitelju, krajnjem korisniku i krajnjem primatelju;
- e.) podatke o međunarodnim financijskim ustanovama ili drugim donatorima uključenima u projekt;
- f.) konkretne ciljeve projekta;
- g.) sažetak glavnih rezultata analize gospodarskih i socijalnih troškova i koristi;
- h.) sažetak financijske analize;
- i.) sažetak glavnih nalaza ocjene utjecaja na okoliš;
- j.) ukupnu očekivanu vrijednost projekta, kao i indikativnu raščlambu vrijednosti svakog pojedinačnog elementa projekta;
- k.) očekivane ukupne prihvatljive i neprihvatljive projektne troškove, ukupne javne rashode u smislu članka 17. stavka 2. ovog Sporazuma, financijski doprinos Zajednice i stopu sufinanciranja primjenjivu na prihvatljive rashode;
- l.) specifične uvjete vezane za projekt;
- m.) okvirni raspored nabave iz kojeg su vidljive konkretne vrste i očekivane vrijednosti ugovora koji će biti predmet nadmetanja i, u slučaju paralelnog sufinanciranja s međunarodnim financijskim ustanovama, podatke o ugovoru koji će financirati međunarodne financijske ustanove, kao i naznaku datuma početka nadmetanja;
- n.) okvirni raspored provedbe;
- o.) nekonačan popis ključnih pokazatelja koji će se koristiti za dokazivanje ostvarivanja ciljeva projekta;
- p.) datum od kojeg je izdatak prihvatljiv.

Predložak dvostranog sporazuma o projektu nalazi se u Dodatku IX.

Članak 56.

Izmjene velikih projekata

Izmjene odobrenih velikih projekata podložne su ograničenjima i uvjetima predviđenim u dvostranom sporazumu o projektu.

POGLAVLJE X. – FINANCIJSKI INŽENJERING

Članak 57.

Instrumenti financijskog inženjeringa

1. Temeljem članka 159. Provedbene uredbe IPA, doprinosom Zajednice u okviru programa mogu se financirati izdaci vezani uz operaciju koja obuhvaća doprinose za potporu instrumentima financijskog inženjeringa za poduzetnike, kao što su fondovi za poduzetnički kapital, jamstveni fondovi i fondovi za zajmove. U kontekstu programa, takvi fondovi mogu financirati samo male i srednje poduzetnike, uključujući mikro poduzetništvo, sukladno definiciji iz Preporuke Komisije 2003/361/EZ¹⁵.
2. U svrhu programa:
 - a.) fondovi za poduzetnički kapital jesu instrumenti za ulaganja osnovani izričito u svrhu osiguranja dioničkog ili drugih oblika rizičnog kapitala za male i srednje poduzetnike;
 - b.) fondovi za zajmove jesu instrumenti za ulaganja osnovani izričito u svrhu davanja zajmova malim i srednjim poduzetnicima;
 - c.) jamstveni fondovi jesu financijski instrumenti koji služe kao jamstvo za poduzetnički kapital, fondove za zajmove i ostale sheme financiranja rizika za male i srednje poduzetnike od gubitaka koji proizlaze iz ulaganja u male i srednje poduzetnike;
 - d.) jamstveni fondovi također mogu poslužiti kao jamstvo za zajmove koje su mali i srednji poduzetnici dobili od financijskih ustanova prema prevladavajućim uvjetima na tržištu.
3. Instrumentima financijskog inženjeringa koji su sufinancirani kroz program ulaže se samo u malo i srednje poduzetništvo, uključujući i mikro poduzetništvo. Ulaganja se mogu izvršiti samo kod osnivanja, u ranim fazama, što uključuje sjemenski kapital, ili kod proširenja poduzeća, i samo za djelatnosti koje upravitelji instrumentima financijskog inženjeringa smatraju potencijalno gospodarski održivima. Njima se ne smije ulagati u poduzetnike u poteškoćama u smislu Smjernica Zajednice o državnim potporama za spašavanje i preustroj poduzetnika u poteškoćama¹⁶.

Članak 58.

Doprinos iz programa

1. Doprinos programa za fondove može biti u obliku:
 - a.) sudjelovanja u postojećim fondovima ili osnivanja novih fondova koji dobivaju potpunu ili djelomičnu potporu nacionalnih ili regionalnih javnih ili privatnih ustanova, međunarodnih financijskih ustanova ili ostalih dvostranih donatora;
 - b.) sudjelovanja u zajedničkim fondovima koji dobivaju javnu potporu u koje su upisani mali i srednji poduzetnici ili u komercijalno vođenim fondovima koje su osnovali privatni partneri; ili
 - c.) kombinacije oba oblika.
2. Temeljem članka 159. Provedbene uredbe IPA, prema doprinosima iz programa za fondove za poduzetnički kapital, zajmove i jamstvene fondove postupa se kao prema stvarno plaćenim izdacima i mogu se uključiti u izvješća o izdacima temeljem članka 66. ovog Sporazuma, koja pokrivaju razdoblje u kojem su doprinosi nastali.

¹⁵ OJ L 124, 20.5.2003, str. 36

¹⁶ OJ C 244, 1.10.2004, str.2

Članak 59.
Opći zahtjevi

1. Kada se sredstva sufinanciranja Zajednice koriste za financiranje operacija čiji su sastavni dio instrumenti financijskog inženjeringa, poslovni plan podnose sufinancirajući partneri ili dioničari ili pak uredno ovlašteni predstavnici. U poslovnom planu potrebno je naznačiti barem sljedeće:
 - a.) ciljano tržište poduzeća te kriterije i opće uvjete financiranja;
 - b.) operativni proračun instrumenta financijskog inženjeringa;
 - c.) vlasništvo nad instrumentom financijskog inženjeringa;
 - d.) sufinancirajuće partnere ili dioničare;
 - e.) interne akte instrumenta financijskog inženjeringa;
 - f.) odredbe o stručnosti, kompetentnosti i neovisnosti uprave;
 - g.) opravdanje za i namjenu doprinosa iz sredstava sufinanciranja Zajednice;
 - h.) politiku vezanu za povlačenje instrumenta financijskog inženjeringa iz ulaganja u poduzetništvo;
 - i.) odredbe o zatvaranju instrumenta financijskog inženjeringa, što uključuje ponovno korištenje sredstava koji su se vratili instrumentu financijskog inženjeringa od ulaganja ili ono što preostaje nakon realizacije svih jamstava, koji se mogu pripisati doprinosu iz operativnog programa.
2. Poslovni plan ocjenjuje i njegovu provedbu nadzire operativna struktura, ili je to u okviru odgovornosti operativne strukture.
3. Kod ocjene gospodarske održivosti djelatnosti ulaganja instrumenata financijskog inženjeringa moraju se uzeti u obzir svi izvori prihoda uključenih poduzetnika.
4. Instrumenti financijskog inženjeringa ustrojavaju se kao neovisna pravna tijela koja su regulirana sporazumima između sufinancirajućih partnera ili dioničara ili kao zasebni odjel financiranja unutar financijske ustanove.
5. Kada se instrument financijskog inženjeringa osniva unutar financijske ustanove, ustrojava se kao zaseban odjel financiranja i podliježe konkretnim provedbenim pravilima unutar financijske ustanove, kojima se posebice predviđa, da je potrebno imati odvojene račune koji razlikuju nova sredstva uložena u instrument financijskog inženjeringa, što uključuje one koji su doprinos Operativnog programa, od prvotno raspoloživih sredstava u ustanovi.
6. Komisija ne može postati sufinancirajući partner ili dioničar u instrumentima financijskog inženjeringa.
7. Troškovi upravljanja ne smiju premašiti niti jedan od sljedećih najviših dopustivih iznosa, ovisno o tome koji je najniži:
 - 3% uplaćenog kapitala prema godišnjem prosjeku za trajanja operacije, osim ako nakon konkurentne ponude postane potreban veći postotak;
 - 10% ukupnog doprinosa Zajednica za operaciju, što uključuje ulagački kapital i troškove upravljanja.
8. Uvjeti za doprinose iz Operativnih programa u instrumente financijskog inženjeringa propisuju se u sporazumu o financiranju koji zaključuju valjano ovlašteni predstavnik instrumenta financijskog inženjeringa i operativna struktura.
9. Sporazum o financiranju iz stavka 8. uključuje obavezno:
 - a.) investicijsku strategiju i planiranje;
 - b.) nadzor provedbe sukladno primjenjivim pravilima;
 - c.) politiku vezanu za povlačenje doprinosa Operativnog programa iz instrumenta financijskog inženjeringa;

- d.) odredbe o zatvaranju instrumenta financijskog inženjeringa, što uključuje ponovno korištenje sredstava koja su se vratila instrumentu financijskog inženjeringa od ulaganja ili ono što preostaje nakon realizacije svih jamstava, koja se mogu pripisati doprinosu iz Operativnog programa.

10. Korisnik će poduzeti sve potrebne mjere kako bi u najvećoj mogućoj mjeri umanjio narušavanje tržišnog natjecanja na tržištima poduzetničkog kapitala ili zajmova.

11. Povrat od ulaganja i zajmova za dioničarski kapital, umanjeno za razmjernan udio troškova upravljanja i poticaja za izvedbu, moguće je podijeliti, po mogućnosti, ulagačima koji rade po načelu investitora u domaćem gospodarstvu do razine naknade koju propisuju interni akti instrumenata financijskog inženjeringa, a zatim se razmjerno raspodjeljuju svim sufinancirajućim partnerima ili dioničarima.

Članak 60.

Zatvaranje operacije

1. Kod zatvaranja fonda ili djelomičnog ili konačnog zatvaranja programa, ovisno o tome što nastupi ranije, prihvatljivi izdaci u svrhu programa uključuju ukupni dio doprinosa programa u fond koji je učinkovito iskorišten za:

- a.) plaćanja za ulaganja u mala i srednja poduzeća iz svakog od fondova iz članaka 57. i 58. ovog Sporazuma;
- b.) pružena jamstva, što uključuje iznose izdvojene kao jamstva od strane jamstvenih fondova; i
- c.) prihvatljive troškove upravljanja.

Stopa sufinanciranja predviđena konkretnom mjerom i operacijom primjenjuje se razmjerno na doprinos programa za prihvatljive izdatke plaćene od strane korisnika.

2. Dio doprinosa programa fondu koji nije iskorišten u svrhe iz stavka 1. vraća se programu. Pripadajuće izvještaje o izdacima ispravlja se na odgovarajući način.

3. Kamate s osnova plaćanja iz programa u fondove, sukladno definiciji iz članka 57. ovog Sporazuma, prirastaju u korist doprinosa programa koji će se uzeti u obzir kod zatvaranja operacije ili djelomičnog ili konačnog zatvaranja programa.

4. Sredstva vraćena operaciji iz ulaganja fondova sukladno definiciji iz članka 57. ovog Sporazuma ili ono što preostaje nakon što su realizirana sva jamstva, a koja se mogu pripisati doprinosu Zajednice operaciji, prirastat će u korist nacionalnog javnog doprinosa operaciji i koristit će se isključivo u korist malih i srednjih poduzetnika.

POGLAVLJE XI. – FINANCIJSKO UPRAVLJANJE

Članak 61.

Transparentnost u računovodstvu i izvješćivanju

Korisnik je dužan osigurati da za operaciju na koju se odnosi program sva javna ili privatna tijela uključena u upravljanje i provedbu operacija održavaju zasebni računovodstveni sustav ili odgovarajuću računovodstvenu kodifikaciju za sve pripadajuće transakcije, što omogućava verifikaciju izdataka od strane Zajednice i od strane nacionalnih kontrolnih tijela. Također moraju osigurati da svi izdaci budu ispravno pripisani pripadajućoj operaciji ili projektu.

Članak 62.

Bankovni račun

1. Sukladno članku 5. Dodatka A Okvirnog sporazuma, sva plaćanja od strane Komisije bit će izvršena na kamatni devizni račun u eurima koji otvara Nacionalni fond u financijskoj ili blagajničkoj ustanovi, u ime Korisnika, a u nadležnosti Nacionalnog fonda.

2. Čelnik Nacionalnog fonda obavijestit će Komisiju o računu koji će se koristiti za primanje uplata od Komisije u okviru programa ne kasnije od 15 dana nakon potpisivanja Sporazuma o financiranju.
3. Račun će se koristiti isključivo za transakcije povezane s programom koji je pokriven ovim Sporazumom.
4. Jedino tijelo ovlašteno za podnošenje zahtjeva za isplatu sredstava Komisiji i davanje ovlasti za prijenos sredstava s ovog računa operativnoj strukturi ili nekom drugom krajnjem korisniku kojeg je odredila operativna struktura, jest čelnik Nacionalnog fonda.
5. U slučaju obustave ili povlačenja akreditacije nacionalnog dužnosnika za ovjeravanje, Nacionalnog fonda ili operativne strukture, i u slučaju povlačenja ili obustave prijenosa ovlasti za upravljanje od strane Komisije, račun se blokira i Komisija prestaje s doznakama sredstava Korisniku. U tom slučaju, a do uspostave akreditacije, niti jedno plaćanje s ovog računa neće se smatrati prihvatljivim za financiranje od strane Zajednice.

Članak 63.

Plaćanja od strane Komisije

1. Uvjete za sufinanciranje od strane Zajednice ispunjava samo pomoć u okviru programa koji je odobren u skladu s odredbama Sporazuma o financiranju.
2. Sukladno odredbama članka 40. i 160. Provedbene uredbe IPA, sljedeće odredbe primjenjuju se na plaćanja od strane Komisije u okviru programa:
 - a.) plaćanje doprinosa Zajednice od strane Komisije ostvaruje se u okvirima dostupnih sredstava i sukladno Financijskom planu na razini prioritetne osi;
 - b.) plaćanja imaju oblik predfinanciranja, plaćanja tijekom provedbe i završno plaćanje;
 - c.) do 28. veljače svake godine, Korisnik šalje Komisiji predviđanja o svojim vjerojatnim zahtjevima za plaćanje za predmetnu financijsku godinu i za sljedeću financijsku godinu, u odnosu na program. Ako je potrebno, službe Komisije mogu zatražiti ažuriranje predviđanja;
 - d.) razmjena informacija vezano uz financijske transakcije između Komisije i nacionalnih tijela i struktura u odnosu na program obavlja se, gdje je prikladno, elektronički kroz "SFC sustav" kojim upravlja Komisija. Sve dok "SFC sustav" ne bude u potpunosti dostupan Korisniku, informacije o financijskim transakcijama mogu se prenositi elektronički kroz uobičajene datoteke za obradu teksta i podataka, zajedno s potpisanim izvornicima u papirnatom obliku u skladu s obrascem iz Dodataka II. i XVI.;
 - e.) ukupan iznos predfinanciranja i plaćanja tijekom provedbe ne smije prijeći 90% doprinosa Zajednice koji su navedeni u financijskoj tablici iz Dodatka I.;
 - f.) kada se postigne gornja granica iz podstavka e), nacionalni dužnosnik za ovjeravanje nastavlja dostavljati Komisiji sva ovjerena izvješća o izdacima te informacije o vraćenim sredstvima;
 - g.) iznosi navedeni u ovjerenim izvješćima o izdacima, u zahtjevima za plaćanjem i u izdacima navedenim u izvješćima o provedbi, navode se u eurima. Korisnik pretvara iznose nastalih izdataka u nacionalnoj valuti u eure na temelju mjesečne stope za izračun eura sukladno članku 70. ovog Sporazuma;
 - h.) plaćanja Komisije prema Nacionalnom fondu izvršavaju se na devizni račun u eurima iz članka 62. ovog Sporazuma;
 - i.) ako je krajnji korisnik akreditiran za obavljanje financijskih transakcija za relevantni prioritet mjere, Korisnik je dužan osigurati da krajnji korisnici primaju ukupni iznos javnog doprinosa pravovremeno i u cijelosti. Ne obračunavaju se nikakve posebne naknade ili druge naknade s jednakim učinkom koje bi smanjile te iznose za krajnje korisnike. Nacionalni dužnosnik za ovjeravanje, Nacionalni fond i operativna struktura

dužni su osigurati pravovremenu obradu zahtjeva za plaćanjem od strane krajnjih korisnika (i od krajnjih korisnika prema primatelju pomoći);

- j.) izdaci se mogu pokrivati financiranjem od strane Zajednice samo ako su nastali i ako ih je platio krajnji korisnik;
- k.) izdaci koje plaća krajnji korisnik potvrđuju se ulaznim računima ili računovodstvenim dokumentima istovjetne dokazne vrijednosti ili drugim relevantnim dokumentima;
- l.) izdatke mora ovjeriti nacionalni dužnosnik za ovjeravanje;
- m.) izdaci prijavljeni za određeno razdoblje mogu sadržavati ispravke podataka u odnosu na prethodni zahtjev za plaćanjem. Ispravci moraju biti prijavljeni Komisiji.

Članak 64. Predfinanciranje

1. Da bi Komisija odobrila zahtjev za plaćanjem koji se odnosi na predfinanciranje Nacionalnom fondu, potrebno je ispuniti sljedeće minimalne zahtjeve iz članka 42 stavka 1. IPA Provedbene uredbe:
 - a.) nacionalni dužnosnik za ovjeravanje izvijestio je Komisiju o otvaranju predmetnog deviznog računa u eurima;
 - b.) akreditacije koje daje dužnosnik nadležan za akreditaciju i nacionalni dužnosnik za ovjeravanje na snazi su, a valjan je i prijenos upravljačkih ovlasti od strane Komisije; i
 - c.) ovaj Sporazum stupio je na snagu.
2. Plaćanja vezana uz predfinanciranje predstavljaju 30% doprinosa Zajednice za prve tri godine programa. Ako je potrebno i ovisno o raspoloživim sredstvima u proračunu, predfinanciranje može biti u dva obroka. U trenutku revizije programa predfinanciranje se može povećati do najviše 30% doprinosa Zajednice za tri posljednje godine.
3. Ukupan iznos koji se uplaćuje kao predfinanciranje vraća se Komisiji sa svim pripadajućim kamatama ako se u roku od 15 mjeseci od datuma kada je Komisija uplatila prvi iznos predfinanciranja ne pošalje nikakav zahtjev za plaćanjem za predmetni program. Takav povrat neće utjecati na doprinos Zajednice programu.
4. Ukupan iznos predfinanciranja pokriva se najkasnije prilikom zatvaranja programa. Za vrijeme trajanja programa, nacionalni dužnosnik za ovjeravanje koristi predfinanciranje samo za plaćanje doprinosa Zajednice za izdatke koji su prihvatljivi za financiranje u skladu s ovim Sporazumom.
5. Iznos predfinanciranja može se iskoristiti za operacije predfinanciranja i za naknadu izdataka nastalih i prijavljenih od strane krajnjih korisnika, a koje je prihvatio Nacionalni fond.

Članak 65. Vlasništvo na kamatama

Sve kamate prirasle na bilo kojem od deviznih računa u eurima za pojedine programe ostaju u vlasništvu Korisnika. Kamate se dodjeljuju isključivo odnosnom Operativnom programu, a smatraju se sredstvom Korisnika u obliku nacionalnog javnog doprinosa programu. Kamate se prijavljuju Komisiji sa svakom izjavom o plaćanju i u trenutku konačnog zatvaranja Operativnog programa.

Članak 66. Zahtjevi za plaćanje

1. U zahtjevima za plaćanje potrebno je potvrditi da su ispunjeni svi zahtjevi iz ovog članka i članka 67. ovog Sporazuma.
2. Zahtjevi za plaćanje sastavljaju se u skladu s obrascima iz Dodatka II. (plaćanja tijekom provedbe provedbe) i XVI. (završno plaćanje).

3. Nacionalni dužnosnik za ovjeravanje poslat će Komisiji sa svakim zahtjevom za plaćanje sljedeće:

- a.) uvjerenje o izdacima potpisano od strane nacionalnog dužnosnika za ovjeravanje, kojim se potvrđuje da su prijavljeni izdaci u skladu s mjerodavnim pravilima Zajednice i nacionalnim pravilima i da su nastali u odnosu na operacije odabrane za financiranje u skladu s mjerodavnim kriterijima za program i da su u skladu s mjerodavnim pravilima Zajednice i nacionalnim pravilima, i da je izvješće o izdacima točno, te da predstavlja rezultat pouzdanih računovodstvenih sustava i da ga se može potkrijepiti računima ili računovodstvenom dokumentacijom istovjetne dokazne vrijednosti;
- b.) ovjereno izvješće o izdacima, pripremljeno po prioritetnim osima i mjerama;
- c.) računalni popis operacija po mjerama i odgovarajućih izdataka, uključujući doprinos temeljem Uredbe o programu IPA, nacionalne javne i, ukoliko je moguće, privatne doprinose;
- d.) podatke o iznosima koji podliježu povratu nakon otkazivanja cijelog ili dijela doprinosa Zajednica za operaciju;
- e.) opseg sredstava Zajednice na deviznom računu u eurima za komponentu na dan zadnjeg terećenja na koji se ovo izvješće odnosi i pripadajuće kamate;
- f.) ostvarene prihode, izračunate u skladu sa člankom 18. ovog Sporazuma;
- g.) ispravke izvršene u skladu sa člankom 67. stavkom 4., člankom 68. stavkom 2. i člankom 76. ovog Sporazuma.

4. Zahtjev za plaćanje ne može biti prihvaćen ako su plaćanja obustavljena sukladno članku 72. ovog Sporazuma.

5. Zahtjev za plaćanje koji ne ispunjava zahtjeve iz stavka 2. ovog članka i članka 67. ovog Sporazuma Komisija smatra neprihvatljivim i ne uzima se u obzir temeljem odredbi ovog Sporazuma.

Članak 67.

Plaćanja tijekom provedbe

1. Da bi službe Komisije odobrile zahtjev za plaćanjem koji se odnosi na plaćanje tijekom provedbe, minimalni zahtjevi koje je potrebno ispuniti jesu sljedeći:

- a.) nacionalni dužnosnik za ovjeravanje poslao je Komisiji zahtjev za plaćanjem, koji sadrži elemente iz članka 66. stavka 3. ovog Sporazuma;
- b.) poštivane su gornje granice za pomoć Zajednice u okviru svake prioritetne osi, kako je predviđeno člankom 17. stavka 3. ovog Sporazuma;
- c.) sektorska godišnja izvješća o provedbi kako je navedeno u članku 85. ovog Sporazuma, uključujući i ono zadnje, poslana su Komisiji;
- d.) Tijelo nadležno za reviziju poslalo je Komisiji, u skladu s prvom i drugom alinejom članka 29. stavka 2. točke b) Provedbene uredbe IPA, zadnje godišnje izvješće o reviziji i mišljenje o usklađenosti uspostavljenih sustava upravljanja i kontrole sa zahtjevima Provedbene uredbe IPA i ovog Sporazuma;
- e.) na snazi su akreditacije koje dodjeljuje dužnosnik nadležan za akreditaciju i nacionalni dužnosnik za ovjeravanje, a ostaje valjan i prijenos upravljačkih ovlasti od strane Komisije.

2. Nacionalni fond će osigurati da se zahtjevi za plaćanjem tijekom provedbe u okviru Operativnog programa pošalju Komisiji barem tri puta godišnje. Za realizaciju plaćanja od strane Komisije u određenoj godini, zahtjev za plaćanjem podnosi se ne kasnije od 31. listopada te godine.

3. U cilju ostvarivanja razine izdataka koja je potrebna da bi se izbjegla automatska obustava izdvajanja, zahtjevi za plaćanje mogu se predati do 31. prosinca svake godine, pod uvjetom da su uz njih priloženi odgovarajući dokazi o slanju Komisiji (kao što je poštanski žig ili drugi odgovarajući dokaz) do tog datuma. Plaćanje će biti izvršeno u skladu s rokovima iz članka 71. ovog Sporazuma.

4. Ako nije zadovoljen jedan ili više uvjeta kako je predviđeno u stavku 1., Korisnik, kada to od nje traži Komisija i u vremenskom roku koji određuju službe Komisije, poduzima nužne korake za popravak situacije prije izvršenja plaćanja.

5. Ako se čini da se ne poštuju važeća pravila ili da se sredstva Zajednice koriste na neodgovarajući način, Komisija može smanjiti plaćanja tijekom provedbe Korisniku, privremeno prekinuti plaćanja ili obustaviti plaćanja, u skladu s odredbama članaka 71. i 72. ovog Sporazuma. U slučaju nastanka bilo koje od ovih situacija, službe Komisije obavještavaju Korisnika.

Članak 68. Izračun plaćanja

1. Plaćanja se izračunavaju na temelju doprinosa Zajednice za financiranje predmetnih operacija do iznosa koji se dobiva primjenom stope sufinanciranja propisane za svaku prioritetnu os u Financijskom planu iz Dodatka I. na prihvatljive izdatke, podložno najvećem doprinosu Zajednice koji pripada svakoj prioritetnoj osi.

2. Iznosi koji proizlaze iz financijskih ispravaka izvršenih u skladu sa člankom 76. ovog Sporazuma, a koji se mogu ponovno iskoristiti za program, dodaju se ili odbijaju od iznosa doprinosa Zajednica u trenutku podnošenja sljedeće izjave.

3. Ne dovodeći u pitanje gornju granicu od 90% iz članka 63. stavka 2. točke e) ovog Sporazuma, kada ukupni zbroj izjava o izdacima premašuje ukupni programirani iznos za prioritetnu os, iznos koji se plaća zaokružuje se na programirani iznos za prioritetnu os koji je predviđen važećim financijskim planom. Izdaci isključeni kao rezultat zaokruživanja mogu se uzeti u obzir i u naknadnoj izjavi o izdacima, pod uvjetom da je Korisnik predao korigirani financijski plan i da ga je Komisija odobrila.

Članak 69. Plaćanje završne bilance

1. Sukladno članku 166. stavku 3. točki b) Financijske uredbe, konačni rok za predaju izjava o izdacima Komisiji u sklopu programa jest 31. prosinac 2018.

2. Minimalni zahtjevi da bi Komisija odobrila zahtjev za plaćanjem završne bilance jesu sljedeći:

- a.) nacionalni dužnosnik za ovjeravanje poslao je Komisiji završni zahtjev za plaćanjem zajedno s elementima navedenim u članku 66. ovog Sporazuma;
- b.) operativna struktura poslala je Komisiji sektorsko završno izvješće za Program, sukladno članku 102. ovog Sporazuma;
- c.) tijelo nadležno za reviziju poslalo je Komisiji svoje mišljenje o završnom izvješću o izdacima, uz završno izvješće o aktivnostima, u skladu sa stavkom 7. točkom c) Dodatka A Okvirnog sporazuma;
- d.) akreditacije koje su predali dužnosnik zadužen za akreditaciju i nacionalni dužnosnik za ovjeravanje jesu na snazi, a prijenos ovlasti za upravljanje od strane Komisije i dalje vrijedi.

3. Komisija je dužna obavijestiti Korisnika o svojim zaključcima o sadržaju mišljenja tijela nadležnog za reviziju iz stavka 2. točka c). Mišljenje će se smatrati prihvaćenim od strane Komisije ako Komisija u roku od pet mjeseci od dana primitka nije podnijela svoje primjedbe.

4. Uz zahtjeve iz stavka 2., primjenjuju se i odredbe članka 67. ovog Sporazuma.

5. Korisnik će osigurati da se u potpunosti poštuju zahtjevi vezani za čuvanje dokumentacije, sukladno članku 104. ovog Sporazuma. U tom smislu, Korisnik će osmisliti sustav koji dopušta praćenje zahtjeva vezanih za čuvanje dokumentacije, odrediti nadležno tijelo i obavijestiti Komisiju o praktičnim aranžmanima vezanim za prijenos nadležnosti na spomenuto tijelo.

*Članak 70.
Tečajna stopa*

Konverzija između eura i nacionalne valute ili neke druge valute izvršava se pomoću mjesečne knjigovodstvene tečajne stope za euro. Mjesečna knjigovodstvena tečajna stopa jest tečajna stopa koju objavljuje Komisija na svojoj internet stranici <http://ec.europa.eu/budget/inforeuro/> za mjesec u kojem je izdatak registriran u računima operativne strukture ili, u slučaju povrata, za mjesec u kojem dolazi do povrata. U slučaju da stopa za neki mjesec nije objavljena, primjenjuje se stopa za najbliži prethodni mjesec koja je objavljena.

*Članak 71.
Rokovi za plaćanje i privremeni prekid plaćanja*

1. Ovisno o raspoloživosti financijskih sredstava, Komisija će izvršiti plaćanje tijekom provedbe ne kasnije od dva mjeseca nakon što Komisija registrira zahtjev za plaćanjem koji ispunjava sve uvjete iz članka 66. i 67. ovog Sporazuma, osim ako je stavkom 3. predviđeno drugačije.
2. Uzimajući u obzir da su iznosi u odnosu na koje se traži plaćanje tijekom provedbe predfinancirani u skladu sa člankom 64. ovog Sporazuma, plaćanja izvršena kroz duža vremenska razdoblja ne podliježu plaćanju kamata.
3. Službenik ovlašten od strane Komisije može privremeno prekinuti rok za plaćanje iz stavka 1., u smislu Financijske uredbe ako:
 - a.) u izvješću nacionalnog tijela nadležnog za reviziju ili revizijskog tijela Zajednice postoje dokazi koji ukazuju na značajne nedostatke u funkcioniranju sustava upravljanja i kontrole; ili
 - b.) dužnosnik ovlašten od strane Komisije mora obaviti dodatne provjere na temelju informacija koje je saznao, a koje ukazuju da je izdatak iz ovjerenog izvješća o izdacima povezan s težom nepravilnošću koja nije ispravljena; ili
 - c.) potrebna su pojašnjenja u vezi s informacijama iz izvješća o izdacima,.

Nacionalni IPA koordinator i nacionalni dužnosnik za ovjeravanje moraju biti odmah obaviješteni o razlozima za privremeni prekid. Privremeni prekid prestaje čim Korisnik poduzme mjere potrebne za otklanjanje nedostatka, nepravilnosti ili nejasnoće.

*Članak 72.
Obustava plaćanja*

1. Bez obzira na članak 71., Komisija može obustaviti sva ili dio plaćanja u slučaju nastanka jedne od sljedećih situacija:
 - a.) postoji ozbiljan nedostatak u sustavu upravljanja i kontrole nad programom što utječe na pouzdanost postupka za ovjeravanje plaćanja i za koji nisu poduzete korektivne mjere; ili
 - b.) izdaci u ovjerenom izvješću o izdacima povezani su s težom nepravilnošću koja nije ispravljena; ili
 - c.) potrebna su pojašnjenja u vezi s informacijama iz izjave o izdacima;
2. Uz one iz stavka 1., sljedeće situacije mogu također dovesti do obustave plaćanja od strane Komisije:
 - a.) akreditacije dužnosnika nadležnog za akreditaciju i/ili nacionalnog dužnosnika za ovjeravanje ukinute su ili poništene;
 - b.) odluka Komisije o prijenosu ovlasti za upravljanje ukinuta je ili poništena;
 - c.) najnovija godišnja revizijska izvješća o aktivnostima i revizijska mišljenja nisu poslana Komisiji sukladno članku 18. Okvirnog sporazuma;

- d.) nacionalni dužnosnik za ovjeravanje nije poslao Komisiji godišnju izjavu o jamstvu iz članka 17. Okvirnog sporazuma, što uključuje i najnoviju izjavu koju je potrebno predati.
3. Korisnik ima priliku dostaviti svoje mišljenje u roku od dva mjeseca prije nego što Komisija odluči o obustavi u skladu sa stavcima 1. i 2. ovog članka.
4. Komisija prekida obustavu kada Korisnik poduzme nužne mjere za ispravak nedostatka, nepravilnosti ili nejasnoće iz stavaka 1. i 2. ovog članka.
5. Ako Korisnik nije poduzeo te mjere, Komisija može odlučiti ukinuti sve ili dio doprinosa Zajednice programu u skladu sa člankom 73. ovog Sporazuma.

Članak 73.

Financijske ispravke, povrat sredstava i ponovno korištenje doprinosa Zajednice

Odredbe Provedbene uredbe IPA odnosno članci 49. do 54. i članci 30. do 35. Okvirnog sporazuma, primjenjuju se u slučaju financijskih ispravaka, povrata sredstava u opći proračun Europske unije i ponovnog korištenja doprinosa Zajednice. Financijske ispravke moguće su i u slučaju prošlog nepoštivanja zahtjeva za prijenos ovlasti za upravljanje, naime kako je određeno člancima 15. do 17. Provedbene uredbe IPA.

Članak 74.

Nadzor, kontrola i revizija od strane Komisije i Europskog revizorskog suda

Odredbe članka 27. Okvirnog sporazuma primjenjuju se na odgovarajući način na program i sve operacije i ugovore koji primaju financijska sredstva Zajednice u okviru programa koji je predmet ovog Sporazuma.

Članak 75.

Sprječavanje nepravilnosti i prijave, mjere protiv korupcije

Odredbe članka 28. Okvirnog sporazuma primjenjuju se na odgovarajući način na sve operacije, ugovore i nepovratna sredstva koji primaju financijska sredstva Zajednice u okviru programa koji je predmet ovog Sporazuma.

Članak 76.

Financijske prilagodbe

Nacionalni dužnosnik za ovjeravanje, koji je u prvom stupnju ovlašten za ispitivanje nepravilnosti, izvršava financijske prilagodbe kada se u upravljanju i provedbi programa ili u operacijama ili ugovorima koji se financiraju u okviru programa uoči nepravilnost ili nemar, ukidajući cijeli ili dio doprinosa Zajednice predmetnim operacijama ili programu. Nacionalni dužnosnik za ovjeravanje uzima u obzir prirodu i težinu nepravilnosti i financijski gubitak koji je pretrpio doprinos Zajednice.

Članak 77.

Povrat sredstava u slučaju nepravilnosti ili prijave

Odredbe članka 29. Okvirnog sporazuma primjenjuju se na odgovarajući način na program i sve operacije, ugovore i nepovratna sredstva koji primaju financijska sredstva Zajednice u okviru programa koji je predmet ovog Sporazuma.

POGLAVLJE XII. – SUSTAVI UPRAVLJANJA I KONTROLE

Članak 78.

Opća načela sustava upravljanja i kontrole

1. Sustavi upravljanja i kontrole za operativne programe Korisnika moraju sadržavati sljedeće:

- a.) jasnu definiciju dužnosti predmetnih tijela vezano za upravljanje i kontrolu i raspodjelu dužnosti unutar svakog tijela;
- b.) poštivanje načela raspodjele dužnosti i zadataka između i unutar takvih tijela;
- c.) postupke za osiguravanje točnosti i pravilnosti izdataka prijavljenih u okviru prekograničnog programa;
- d.) pouzdane sustave računovodstvenog, nadzornog i financijskog izvješćivanja koji će se u najvećoj mogućoj mjeri voditi u elektroničkom obliku;
- e.) postupke revizije funkcioniranja sustava;
- f.) sustave i postupke za osiguravanje odgovarajućeg revizijskog traga;
- g.) postupke prijavljivanja i nadzora nepravilnosti i postupke za povrat nepropisno plaćenih sredstava;
- h.) pravilno izvršavanje mjera koje se sufinanciraju iz doprinosa Zajednice sukladno uvjetima Sporazuma o financiranju i uz obveze dodijeljene mjeri;
- i.) u slučaju povjeravanja zadataka, izvješćivanje nadležnog tijela o izvedbi zadataka i korištenim sredstvima.

2. Korisnik je dužan osigurati da se sljedećim tijelima daju odgovarajuće smjernice o sustavima upravljanja i kontrole koji su potrebni da bi se osiguralo zdravo financijsko upravljanje s pomoći IPA sukladno opće prihvaćenim načelima i standardima:

- tijelima nadležnima za odabir operacija u skladu s utvrđenim kriterijima za odabir;
- tijelima nadležnima za javnu nabavu, ugovore i nepovratna sredstva;
- tijelima nadležnima za provedbu operacija i projekata koji će se izvršavati u skladu s uvjetima i ciljevima odluka o financiranju;
- vlastima ili tijelima ili pojedincima odgovornima za ovjeravanje izvješća o izdacima u odnosu na koje se traži plaćanje temeljem IPA;
- tijelima nadležnima za opće upravljanje i koordinaciju operacija u okviru IPA identificiranima u članku 25. ovog Sporazuma.

3. Službe Komisije i Korisnik surađivat će na koordinaciji revizijskih strategija i planova, metoda i provedbe, a kako bi se izvukla najveća moguća korist iz izvršenih radnji. Razmjenjivat će rezultate izvršenih provjera.

Najmanje jednom godišnje izvršit će se provjera i evaluacija sljedećeg:

- a.) rezultata provjera koje su izvršili Korisnik i Komisija ili Europski revizorski sud;
- b.) primjedbi drugih nacionalnih kontrolnih tijela ili ustanova ili kontrolnih tijela ili ustanova Zajednice;
- c.) financijskog učinka primijećenih nepravilnosti, koraka koji su poduzeti ili koji su još uvijek potrebni da bi se nepravilnosti otklonile i, kada je to potrebno, prilagodbi u sustavima upravljanja i kontrole.

4. Nakon gore spomenutog pregleda i evaluacija i ne dovodeći u pitanje mjere koje je Korisnik odmah poduzeo, službe Komisije mogu dati svoje primjedbe o sustavima upravljanja i kontrole, a posebno o financijskom učinku primijećenih nepravilnosti. Nacionalni IPA koordinator i nacionalni dužnosnik za ovjeravanje moraju biti obaviješteni o ovim primjedbama. Uz primjedbe se prilaže, kada je to potrebno, zahtjev za korektivnim mjerama radi otklanjanja utvrđenog nedostatka u upravljanju i kontroli i ispravljanje utvrđenih, ali ne i ispravljenih nepravilnosti. Korisnik ima pravo dati svoj odgovor na primjedbe.

Članak 79.
Verifikacije upravljanja

1. Sustavi upravljanja i kontrole uključuju postupke za verifikaciju načina korištenja imovine koja pripada određenoj operaciji, kao i aktivnosti u okviru operacije odnosno da li se koristi u skladu s ciljevima programa, zatim za provjeru da li su prijavljeni izdaci uistinu nastali u skladu s primjenjivim pravilima, da li su robe i usluge isporučeni u skladu s odlukom o odobrenju i da li su zahtjevi za plaćanjem krajnjeg korisnika ispravni. Verifikacije pokrivaju administrativne, financijske, tehničke i fizičke vidove operacija, kao i one vezane za izvedbu, ovisno o slučaju.
2. Postupci iziskuju evidentiranje terenskih verifikacija. U evidenciji se navodi obavljani posao, rezultati verifikacije i mjere koje su poduzete u odnosu na odstupanja. Ako fizičke ili administrativne verifikacije nisu iscrpne, već su obavljene na uzorku radova ili transakcija, u evidenciji će se navesti odabrani radovi ili transakcije i opisati način uzorkovanja.
3. U provjerama je potrebno utvrditi da li su problemi na koje se naišlo (a) jednokratne prirode, ili (b) sustavni, u kojem slučaju postoji rizik za ostale ili sve mjere koje obavljaju ista provedbena tijela u državi korisnici. Također je potrebno identificirati uzroke navedenih situacija, daljnje preglede koji su eventualno potrebni i potrebne korektivne i preventivne radnje.
4. Službe Komisije mogu zatražiti od Korisnika da obavi terensku provjeru, da provjeri točnost jedne ili više operacija i zakonitost i pravilnost povezanih transakcija.

Članak 80.
Provjere koje provodi Komisija

1. Komisija će s osnova svoje odgovornosti za izvršenje proračuna Zajednice provjeriti ima li Korisnik uredno funkcionirajuće sustave upravljanja i kontrole, a čime se omogućava učinkovito i efikasno korištenje fondova Zajednice.
U tu svrhu, ne dovodeći u pitanje provjere koje obavlja Korisnik, zaposlenici ili službenici Komisije mogu izvršiti terenske provjere sustava upravljanja i kontrole i operacija koje financira IPA.
2. Službe Komisije pokušat će u najvećoj mogućoj mjeri osigurati da se provjere koje obavljaju izvršavaju na koordinirani način kako bi se izbjeglo ponavljanje provjera u odnosu na isti predmet kroz isto vremensko razdoblje. Korisnik i službe Komisije razmijenit će sve potrebne informacije o rezultatima izvršenih provjera.
3. Terenske provjere koje se obavljaju kako bi se zaštitili financijski interesi Zajednice od nepravilnosti mogu pripremati i provoditi službe Komisije ili Europski revizorski sud, u bliskoj suradnji s nadležnim tijelima države korisnice, a koja će biti na vrijeme obaviještena o predmetu i svrsi provjera kako bi mogla pružiti svu potrebnu pomoć.
4. Ako Korisnik želi, terenske provjere i inspekcije mogu se obavljati zajednički, uz prethodni pristanak nadležnog kontrolnog tijela EK.
5. Službenici Komisije moraju imati pristup, pod istim uvjetima kao nacionalni upravni inspektori i u skladu s nacionalnim zakonodavstvom, svim informacijama i dokumentaciji o operacijama, a koji su potrebni za pravilno provođenje terenskih provjera i inspekcija. Oni se mogu poslužiti istim inspeksijskim alatima kao i nacionalni upravni inspektori, a to se posebno odnosi na umnožavanje odgovarajuće dokumentacije.
6. U izvršavanju terenskih provjera, službe Komisije mogu pozvati vanjske stručnjake i tijela, a za koje će biti odgovorne službe Komisije, za pružanje tehničke pomoći. Komisija će osigurati da spomenuti službenici i tijela podnesu jamstva u odnosu na vlastitu tehničku kompetentnost, neovisnost i poštivanje pravila o tajnosti podataka.
7. Korisnik će Komisiji staviti na raspolaganje sva odgovarajuća nacionalna kontrolna izvješća o programu i projektima.
8. Službe Komisije mogu također obavljati terenske provjere i inspekcije u odnosu na gospodarske subjekte. Kako bi se službama Komisije olakšalo obavljanje spomenutih provjera i inspekcija, gospodarski subjekti dužni su odobriti pristup svojim poslovnim prostorijama, zemljištu, prijevoznim sredstvima ili drugim područjima koja koriste u poslovne svrhe.

9. Ukoliko se neki gospodarski subjekt usprotivi terenskoj provjeri ili inspekciji, Korisnik će postupajući u skladu s nacionalnim pravilima pružiti pomoć službenicima Komisije kako bi im se omogućilo obavljanje njihove dužnosti u izvršavanju terenske provjere ili inspekcije. Korisnik je dužan poduzeti sve potrebne mjere u skladu s nacionalnim pravom.

10. Službe Komisije će što je prije moguće izvijestiti Korisnika o svakoj činjenici ili sumnji u odnosu na nepravilnost uočenu za vrijeme terenske provjere ili inspekcije.

Članak 81.

Provjere koje provodi Korisnik

1. Ne dovodeći u pitanje odgovornost Komisije za izvršenje proračuna Zajednice, Korisnik preuzima odgovornost za financijsku kontrolu projekata. U tu svrhu, mjere koje poduzima uključuju:

- a.) verifikaciju ustroja i provedbe sustava upravljanja i kontrole kako bi se osiguralo da se sredstva Zajednice koriste učinkovito i ispravno;
- b.) podnošenje Komisiji opisa ovih dogovora prije prijenosa ovlasti za upravljanje i uvijek kada se uvodi bitna promjena sustava upravljanja i kontrole;
- c.) osiguranje da se operacijama i projektima upravlja u skladu sa svim mjerodavnim pravilima Zajednice i da se sredstva koja su im stavljena na raspolaganje koriste u skladu s načelima zdravog financijskog upravljanja;
- d.) ovjeravanje točnosti izjava o izdacima koja se podnose Komisije i jamstva da se zasnivaju na računovodstvenim sustavima koji se baziraju na provjerljivim dokaznim dokumentima;
- e.) sprječavanje i otkrivanje nepravilnosti, obavješćivanje Komisije o nepravilnostima, u skladu s pravilima, i obavješćivanje Komisije o tijeku upravnih i sudskih postupaka;
- f.) povrat iznosa koji su izgubljeni uslijed utvrđene nepravilnosti i, ako je potrebno, naplata zatezних kamata.

Članak 82.

Revizije uzorka operacija ili transakcija

1. Korisnik će organizirati revizije operacija i transakcija na odgovarajućim uzorcima, a čiji je cilj:

- a.) verificirati učinkovitost sustava upravljanja i kontrole, i
- b.) verificirati selektivno, na temelju analize rizika ili pomoću druge prikladne metodologije, izjave o izdacima na raznim razinama.

2. U slučaju odabira na temelju analize rizika, provjerom se mora uzeti u obzir sljedeće:

- a.) potrebu za provjerom odgovarajuće mješavine vrsta i veličina projekata;
- b.) faktore rizika koji su utvrđeni u nacionalnim provjerama ili provjerama od strane Komisije; i
- c.) potrebu da se osigura zadovoljavajuća provjera različitih tipova tijela uključenih u upravljanje i provedbu projekata.

U slučaju neke druge prikladne metodologije, metodologiju je potrebno jasno opisati, te će provjere biti određene na temelju odnosne metodologije.

3. Putem provjera, Korisnik verificira sljedeće:

- a.) praktičnu primjenu i učinkovitost sustava upravljanja i kontrole;
- b.) izvršavanje operacija i projekata u skladu s uvjetima odluka o financiranju i ciljevima projekta;
- c.) za odgovarajući broj računovodstvenih zapisa, prepisku o zapisima uz pripadajuću dokumentaciju koja se čuva u raznim tijelima, što uključuje Nacionalni fond;

- d.) prisutnost dostatnog revizijskog traga;
- e.) za odgovarajući broj izdataka, da su priroda i trenutak nastanka izdatka u skladu s kriterijima prihvatljivosti i da odgovaraju specifikacijama projekta i stvarno obavljenim radovima;
- f.) da su stavljena na raspolaganje odgovarajuća nacionalna sredstva sufinanciranja, i
- g.) da su operacije i projekti sufinanciranja provedeni u skladu s politikama Zajednice.

POGLAVLJE XIII. – NADZOR I EVALUACIJA

Članak 83.

Načela nadzora

1. Sukladno članku 59. Provedbene uredbe IPA, Sektorski nadzorni odbor osniva se kako bi pomogao Korisniku u realizaciji ciljeva programa. Na prvoj sjednici nakon stupanja na snagu Sporazuma o financiranju, Sektorski nadzorni odbor pregledava i odobrava odluke koje je donio Sektorski nadzorni odbor "u sjeni".
2. Sektorski nadzorni odbor mora se uvjeriti u djelotvornost i kvalitetu provedbe programa u cilju realizacije ciljeva programa.
3. Sektorski nadzorni odbor sastaje se barem dvaput godišnje na inicijativu Korisnika ili Komisije.
4. Sektorskim nadzornim odborom zajedno predsjedaju voditelj operativne strukture i predstavnik Komisije. O sastavu Sektorskog nadzornog odbora odluku donosi operativna struktura u dogovoru sa službama Komisije. Sektorski nadzorni odbor sastoji se od predstavnika Komisije, nacionalnog IPA koordinatora, strateškog koordinatora za komponente "Regionalni razvoj" i "Razvoj ljudskih potencijala" i operativne strukture programa. Kada je to potrebno, također uključuje predstavnike civilnog društva, socioekonomske partnere i nevladine organizacije aktivne u području zaštite okoliša. Predstavnik međunarodnih financijskih ustanova može sudjelovati u savjetodavnom svojstvu za one operativne programe za koje daje doprinos.
5. Sektorski nadzorni odbor priprema vlastiti poslovnik u skladu s mandatom koji određuju službe Komisije te unutar institucionalnog, pravnog i financijskog okvira odnosne države korisnice. Sektorski nadzorni odbor dužan je usvojiti poslovnik u dogovoru s operativnom strukturom i Nadzornim odborom za program IPA.
6. Sektorski nadzorni odbor podnosi izvješća Nadzornom odboru za program IPA. Nadzornom odboru za program IPA dužan je posebno dati informacije o sljedećem:
 - a.) napretku u provedbi programa, po prioritetnoj osi i, kada je to relevantno, po mjerama ili operacijama; to uključuje postignute rezultate, pokazatelje financijske provedbe i ostale faktore, a uspostavlja se s ciljem pregleda i poboljšanja provedbe programa;
 - b.) svim vidovima funkcioniranja sustava upravljanja i kontrole koje je postavilo Tijelo nadležno za reviziju, nacionalni dužnosnik za ovjeravanje ili službenik ovlašten za akreditaciju.
7. Sektorski nadzorni odbor dužan je:
 - a.) razmotriti i odobriti opće kriterije za odabir operacija unutar šest mjeseci od stupanja na snagu Sporazuma o financiranju o programu i odobriti izmjenu kriterija u skladu s potrebama programiranja;
 - b.) na svakoj sjednici ispitati napredak prema realizaciji konkretnih ciljeva Operativnog programa na temelju dokumenata koje je predala operativna struktura;
 - c.) na svakoj sjednici pregledati rezultate provedbe, a posebno rezultate vezane za realizaciju ciljeva za svaku prioritetnu os i mjere i evaluacije za vrijeme provedbe; nadzor obavlja pozivanjem na konkretne pokazatelje;

- d.) pregledati sektorska godišnja i završna izvješća o provedbi prije slanja Komisiji i nacionalnom IPA koordinatoru;
 - e.) biti informiran o godišnjem izvješću o reviziji iz članka 29. stavka 2. točke b) Provedbene uredbe IPA ili dijelu izvješća koji se odnosi na Operativni program, i o primjedbama koje je Komisija eventualno dala nakon što je pregledala izvješće ili u odnosu na taj dio izvješća;
 - f.) pregledati prijedlog za izmjenu ili dopunu Sporazuma o financiranju programa i/ili sam program;
 - g.) biti informiran o revizijama koje se obavljaju i o mišljenju revizijskih tijela i EK u odnosu na provedbu programa;
 - h.) razmotriti i odobriti Komunikacijski akcijski plan iz članka 99. ovog Sporazuma, kao i naknadne izmjene plana; i
 - i.) predložiti povremene sastanke na tehničkoj razini, ako su potrebni.
8. Sektorski nadzorni odbor može predložiti operativnoj strukturi izmjenu ili pregled programa čime bi se vjerojatno omogućila realizacija ciljeva programa ili poboljšanje upravljanja programom, uključujući financijsko upravljanje.
9. Sektorski nadzorni odbor može također dati prijedloge Komisiji i nacionalnom IPA koordinatoru, uz primjerak za nacionalnog dužnosnika za ovjeravanje, odluka o mjerama za ispravljanje kojima bi se osigurala realizacija ciljeva programa i poboljšala učinkovitost pružene pomoći.

Članak 84. Evidencija o nadzoru

Operativna struktura vodit će evidenciju o nadzoru za svaku operaciju koja će se pripremati u skladu s predlošcima i smjernicama službi Komisije koji se smatraju potrebnim. Evidencija o nadzoru predaje se Sektorskom nadzornom odboru i predstavlja ključni dio Godišnjeg izvješća o provedbi, pripremljenog u skladu sa člankom 85.

Članak 85. Sektorsko godišnje izvješće o provedbi

1. Operativna struktura dužna je predati sektorsko godišnje izvješće u odnosu na program Komisiji i nacionalnom IPA koordinatoru do 30. lipnja svake godine, a prvi put do 30. lipnja 2008.
2. Izvješća se šalju nacionalnom IPA koordinatoru, nacionalnom dužnosniku za ovjeravanje i Komisiji, nakon što ih pregleda sektorski nadzorni odbor.
3. Sektorska izvješća uključuju sljedeće informacije:
 - a.) kvantitativan i kvalitativan napredak ostvaren u provedbi Operativnog programa, prioritetnih osi, mjera i, ako je primjenjivo, operacije ili skupine operacija u odnosu na njihove specifične, provjerljive ciljeve s kvantifikacijom, kada je to moguće, pomoću pokazatelja na odgovarajućoj razini;
 - b.) financijsku provedbu Operativnog programa navodeći za svaku prioritetnu os i mjeru:
 - ukupne izdatke koje plaćaju krajnji korisnici i koji su uključeni u zahtjeve za plaćanjem koje Nacionalni fond šalje Komisiji;
 - ukupne izdatke koji su stvarno nastali i plaćeni od strane Nacionalnog fonda s odgovarajućim javnim ili javnim i privatnim doprinosom; to je popraćeno formularima u elektroničkom obliku u kojima se navode operacije kako bi ih se moglo slijediti od proračunskog izdvajanja od strane Korisnika do završnog plaćanja;
 - ukupne uplate zaprimljene od Komisije.

Ako je prikladno, financijska provedba može se predstaviti kroz glavna interventna područja i regije u kojima je pomoć koncentrirana.

- c.) u informativne svrhe, indikativnu raščlambu alokacija na temelju Uredbe o programu IPA po kategorijama, u skladu s iscrpnim popisom iz Dodatka XIII. (za komponentu "Regionalni razvoj");
 - d.) korake koje je poduzela operativna struktura ili Sektorski nadzorni odbor kako bi osigurali kvalitetu i djelotvornost provedbe, a posebno:
 - mjere nadzora i evaluacije, uključujući načine prikupljanja podataka;
 - sažetak svih značajnih problema uočenih tijekom provedbe programa i poduzetih mjera;
 - način korištenja tehničke pomoći;
 - e.) informacije o aktivnostima informiranja i promidžbe programa;
 - f.) ukoliko je potrebno, za komponentu "Regionalni razvoj", napredak i financiranje velikih projekata;
4. Sektorska izvješća smatraju se prihvatljivim ako sadrže sve prikladne informacije iz stavka 3. Službe Komisije o prihvatljivosti sektorskog godišnjeg izvješća izvješćuje Nacionalnog koordinatora programa IPA i operativnu strukturu u roku od 10 radnih dana od dana primitka izvješća.
5. Nacionalni IPA koordinator i operativna struktura izvješćuju se i o mišljenju Komisije o sadržaju prihvatljivog sektorskog godišnjeg izvješća u roku od dva mjeseca od dana primitka tog izvješća.
6. Izvješću se prilaže evidencija o nadzoru pripremljena u skladu s predlošcima i smjernicama službi Komisije.

Članak 86.

Evaluacija tijekom provedbe

1. Tijekom razdoblja provedbe Korisnik provodi evaluacije povezane s nadzorom programa, posebno kada se za vrijeme nadzora programa uoče značajni odmaci od prvotno utvrđenih ciljeva ili kada budu podneseni prijedlozi za reviziju programa. Tijekom razdoblja provedbe programa provodi se barem jedna evaluacija. Rezultati evaluacije šalju se Sektorskom nadzornom odboru i Komisiji.
2. Evaluacije provode unutarnji ili vanjski stručnjaci ili tijela, funkcionalno neovisni o tijelima iz članka 21. Provedbene uredbe IPA. Rezultati se objavljuju sukladno mjerodavnim pravilima o pristupu dokumentaciji.

Članak 87.

Ex post evaluacija

Ex post evaluacije u nadležnosti su Komisije. Službe Komisije i Nacionalni IPA koordinator odlučuju da li se *ex post* evaluacije moraju obavljati na razini programa ili za skupinu programa ili za IPA pomoć u cjelini.

POGLAVLJE XIV. – REVIZIJA

Članak 88.

Načela revizije

Revizija se provodi u skladu s Odjeljcima III., IV. i V. Okvirnog sporazuma i Glave VIII., Poglavlja I. Financijske uredbe. Provodi se u skladu s međunarodno prihvaćenim revizijskim standardima.

Članak 89.
Tijelo nadležno za reviziju

1. Dužnosti i odgovornosti Tijela nadležnog za reviziju su one iz Dodatka A Okvirnog sporazuma.
2. Kada revizije iz članka 88. ovog Sporazuma provodi neko drugo tijelo, tijelo nadležno za reviziju osigurava da takva tijela uživaju nužnu funkcionalnu neovisnost.
3. Ako otkrivene slabosti u sustavima upravljanja ili kontrole, ili uočena razina nepravilnosti izdataka, ne dopuštaju davanje pozitivnog mišljenja za godišnje mišljenje iz članka 18. stavka 1. točke b) Okvirnog sporazuma, ili u završnoj izjavi iz stavka 1. točke c), tijelo nadležno za reviziju iznosi razloge i procjenjuje opseg problema i njegov financijski učinak.

Članak 90.
Revizijski trag

- 1. U skladu sa člankom 21. Okvirnog sporazuma, sustavom upravljanja i kontrole programa mora se osigurati dovoljno iscrpan revizijski trag.
2. U smislu ovog Sporazuma, revizijski trag smatra se odgovarajućim ako zadovoljava sljedeće kriterije:
 - a.) dopušta usklađivanje ukupnih iznosa potvrđenih Komisiji s iscrpnim računovodstvenim podacima i pratećom dokumentacijom koju na raznim upravnim razinama čuva operativna struktura i krajnji korisnici vezano uz operacije koje se sufinanciraju u okviru Operativnog programa;
 - b.) dopušta provjeru izdvajanja i prijenosa raspoloživih sredstava Zajednice i nacionalnih sredstava;
 - c.) dopušta provjeru ispravnosti informacija o provođenju programa u skladu s uvjetima Sporazuma o financiranju kojim se odobrava pomoć te ciljevima programa;
 - d.) dopušta provjeru primjene kriterija za odabir utvrđenih za Operativni program, i
 - e.) sadrži, u odnosu na svaku operaciju, već prema slučaju, tehničke specifikacije i plan financiranja, dokumente vezane uz odobrenje nepovratnih sredstava, dokumente vezane uz postupak javne nabave, izvješća o napretku i izvješća o provedenim provjerama i reviziji.
3. Indikativan opis zahtjeva vezanih za informacije u odnosu na dovoljno iscrpan revizijski trag nalazi se u Dodatku XIV.
4. Korisnik će se uvjeriti da je pažnja posvećena sljedećim pitanjima:
 - a) da postoje postupci koji osiguravaju da se dokumente koji su relevantni za konkretne stavke nastalih izdataka, izvršenih plaćanja, obavljenih radova i njihova provjera u vezi s programom, a koji su potrebni za dovoljno iscrpan revizijski trag, čuva u skladu sa zahtjevima iz Dodatka XIV.;
 - b) da postoje podaci o tijelu koje čuva dokumente, kao i o lokaciji; i
 - c) da su dokumenti na raspolaganju za inspekciju osobama i tijelima koji obično imaju pravo pregledavati takve dokumente.
5. Osobe i tijela iz stavka 4. točke c) jesu:
 - a) osoblje Nacionalnog fonda, operativna struktura i pojedinačna tijela koja obrađuju zahtjeve za plaćanjem;
 - b) službe koje provode reviziju sustava upravljanja i kontrole;
 - c) nacionalni dužnosnik za ovjeravanje kao osoba odgovorna za ovjeravanje zahtjeva za plaćanjem tijekom provedbe i završnog plaćanja i osoba ili odjel koji izdaje izjave o zatvaranju mjera; i

- d) ovlaštene dužnosnici iz nacionalnih ustanova za reviziju i revizijskih ustanova Zajednice.

Navedene osobe i tijela mogu zatražiti dostavu izvoda ili kopija dokumenata ili računovodstvene evidencije iz stavka 4.

Članak 91. Revizija operacija

1. Revizija iz članka 88. ovog Sporazuma provodi se svakih dvanaest mjeseci od 1. listopada u godini u kojoj je donesen program na uzorku operacija koji se bira metodom koju utvrđuje ili odobrava tijelo nadležno za reviziju. Revizija se provodi na terenu na temelju dokumentacije i evidencije koju čuva korisnik.
2. Revizijom se provjerava ispunjavanje sljedećih uvjeta:
 - a.) operacija zadovoljava kriterije odabira za Operativni program i provodi se u skladu s odlukom o odobrenju i ispunjava sve primjenjive uvjete vezano uz njezinu funkcionalnost i uporabu ili ciljeve koje treba ostvariti;
 - b.) prijavljeni izdaci odgovaraju računovodstvenim podacima i pratećoj dokumentaciji koju čuva krajnji korisnik;
 - c.) izdaci koje prijavljuje korisnik u skladu su s pravilima Zajednice i nacionalnim pravilima;
 - d.) javni doprinos plaćen je korisniku u skladu sa člankom 40. stavkom 9. Provedbene uredbe IPA.
3. Ako se čini da su uočeni problemi sustavne prirode i stoga predstavljaju rizik za druge operacije u okviru Operativnog programa, tijelo nadležno za reviziju osigurava provedbu daljnjih provjera, uključujući dodatnu reviziju ako je nužno, u svrhu utvrđivanja opsega takvih problema. Nadležna tijela poduzimaju nužne preventivne i korektivne radnje.

Članak 92. Dokumenti koje podnosi tijelo nadležno za reviziju i praćenje

1. Godišnje izvješće o reviziji i godišnje mišljenje iz članka 29. stavka 2. točke b) Provedbene uredbe IPA zasnivaju se na revizijama sustava i revizijama operacija i pripremaju se u skladu s obrascima iz Dodatka C Okvirnog sporazuma.
2. Mišljenje o završnom izvješću o izdacima iz članka 29. stavka 2. točke b) Provedbene uredbe IPA temelji se na ukupnoj revizijskoj djelatnosti provedenoj od strane tijela nadležnog za reviziju ili u okviru nadležnosti navedenog tijela, a u skladu s godišnjim planom revizije. Mišljenje o završnom izvješću o izdacima sastavlja se u skladu s obrascem iz Dodatka E Okvirnog sporazuma.
3. Ako postoji ograničenje u opsegu ispitivanja ili uočena razina nepravilnosti izdataka ne dopušta davanje pozitivnog mišljenja za godišnje mišljenje iz stavka 1., ili u mišljenju o završnom izvješću o izdacima iz stavka 2, tijelo nadležno za reviziju iznosi razloge i procjenjuje opseg problema i njegov financijski učinak.
4. Nakon primitka izvješća i mišljenja tijela nadležnog za reviziju, nacionalni dužnosnik za ovjeravanje:
 - a) odlučuje da li su potrebna poboljšanja u sustavima upravljanja i kontrole, bilježi odluke u tom smislu i osigurava pravovremenu provedbu poboljšanja;
 - b) provodi potrebne prilagodbe u zahtjevima za plaćanjem Komisiji.
5. Službe Komisije mogu odlučiti da će same poduzeti radnje praćenja kao odgovor na izvješća i mišljenja, primjerice kroz pokretanje postupka za financijske ispravke, ili mogu zatražiti od države korisnice da poduzme odgovarajuće korake, pri čemu o svojoj odluci obavještavaju nacionalnog dužnosnika za ovjeravanje i dužnosnika nadležnog za akreditaciju.

*Članak 93.
Raspoloživost dokumenata*

1. U svrhu ovog Sporazuma, Korisnik će osigurati da se na raspolaganju nalaze podaci o identitetu i lokaciji tijela koja čuvaju popratnu dokumentaciju u odnosu na izdatke i revizije, što uključuje sve dokumente potrebne za odgovarajući revizijski trag.
2. Korisnik će osigurati da se dokumenti iz stavka 1 stave na raspolaganje za inspekciju i da se izvodi ili preslike spomenutih dokumenata dostave osobama i tijelima koja imaju pravo na pristup istim, što uključuje barem ovlašteno osoblje Korisnika, Nacionalni fond, tijelo nadležno za reviziju i ovlaštene dužnosnike Zajednice i njihove ovlaštene predstavnike.
3. Barem sljedeće smatra se uobičajeno prihvaćenim nosačima podataka:
 - a.) fotokopije izvornih dokumenata;
 - b.) liste filmova za pohranu podataka sa izvornih dokumenata;
 - c.) elektroničke verzije izvornih dokumenata;
 - d.) dokumenti koji postoje isključivo u elektroničkoj verziji.
4. Postupak za ovjeravanje istovjetnosti dokumenata koji se nalaze na uobičajeno prihvaćenim nosačima podataka s izvornikom utvrđuju nacionalni tijela, te se njime osigurava da su verzije koje se drže u skladu s nacionalnim zakonom propisanim zahtjevima i da se u njih moguće pouzdati u svrhu revizije.
5. Ako dokumenti postoje isključivo u elektroničkoj verziji, računalni sustavi koji se koriste moraju ispunjavati prihvaćene sigurnosne standarde kojima se osigurava da su dokumenti koji se drže u skladu s nacionalnim zakonski propisanim zahtjevima i da se u njih moguće pouzdati u svrhu revizije.
6. Službe Komisije dužne su osigurati da se informacije koje šalje Korisnik ili koje su one prikupile u terenskim inspekcijama čuvaju kao povjerljive i na sigurnom.

*Članak 94.
Nadzor, kontrola i revizija od strane Komisije i Europskog revizorskog suda*

Nadzor, kontrola i revizija od strane Komisije i Europskog revizorskog suda provodit će se u skladu s Odjeljkom IV., člancima 27. do 35. Okvirnog sporazuma, i Glavom VIII., Poglavljem I. Financijske uredbe.

POGLAVLJE XV. – INFORMIRANJE I VIDLJIVOST

*Članak 95.
Osobni podaci*

Sukladno članku 24. stavkom 2. točkom d) Okvirnog sporazuma, primjenjuju se odredbe Uredbe (EZ) br. 45/2001 Europskoga parlamenta i Europskog vijeća o zaštiti osoba pri obradi osobnih podataka u ustanovama i tijelima Zajednice te o slobodnome protoku takvih podataka, uz dužno poštivanje zahtjeva vezanih uz sigurnost.

*Članak 96.
Elektronička razmjena podataka*

1. Korisnik Komisiji dostavlja izvornik dokumenata u papirnatom obliku, datiran i potpisan od strane valjano ovlaštenog dužnosnika. Datum koji se uzima u obzir jest datum na koji je dokument u papirnatom obliku službeno poslan Komisiji.
2. Uz dokumente koje Korisnik Komisiji predaje u papirnatom obliku, Korisnik će također nastojati uvijek kad je moguće predati i elektroničku verziju dokumenata.
3. U slučaju odstupanja između verzije u papirnatom obliku i elektroničkih verzija dokumenta, vjerodostojnim dokumentom smatrat će se izvornik u papirnatom obliku.

4. Svi dokumenti i prepiska koji se odnose na program moraju sadržavati CCI broj koji je naznačila Komisija.

Članak 97.

Informiranje i promidžba

1. Korisnik daje informacije o programu i promiče program i operacije u skladu sa člankom 24. Okvirnog sporazuma. Informacije moraju biti usmjerene prema građanima i korisnicima, s ciljem naglašavanja uloge Zajednice i osiguranja transparentnosti.
2. Sukladno članku 90. Financijske uredbe, Komisija objavljuje relevantne informacije o ugovorima i nepovratnim sredstvima. Komisija objavljuje rezultate poziva na nadmetanje i poziva na dostavu prijedloga projekata u Službenom listu Europske unije, na stranici EuropeAida i u bilo kojim drugim prikladnim medijima, u skladu s primjenjivim postupcima ugovaranja za vanjsko djelovanje Zajednice.

Članak 98.

Objavljivanje informacija o korisnicima financijskih sredstava Zajednice

1. Sukladno članku 24. stavku 2. Okvirnog sporazuma, Korisnik objavljuje sljedeće informacije u odnosu na korisnike financijskih sredstava Zajednice:
 - a.) ime odnosno naziv i adresu krajnjeg korisnika i krajnjeg primatelja;
 - b.) naziv operacija;
 - c.) iznos sredstava Zajednice izdvojen za odnosne operacije.
2. Informacije iz stavka 1. objavljuju se sukladno standardnoj prezentaciji, na lako dostupnom i u tu svrhu namijenjenom mjestu na internetskoj stranici Korisnika. Ako je objavljivanje na internetu nemoguće, informacije se objavljuju na druge odgovarajuće načine, što uključuje nacionalni službeni list.
3. Objavljivanje se mora provesti unutar prvih šest mjeseci godine koja slijedi nakon zatvaranja proračunske godine u odnosu na koju su sredstva dodijeljena Korisniku.
4. Korisnik je dužan obavijestiti Komisiju o adresi mjesta objavljivanja. Ovu je adresu također potrebno navesti na u tu svrhu namijenjenom mjestu na internetskoj stranici institucija Zajednice iz članka 97. stavka 2. ovog Sporazuma. Ako se informacije objavljuju na drugi način, Korisnik je dužan Komisiji dati potpune podatke o korištenim sredstvima objavljivanja.

Članak 99.

Vidljivost

1. Djelatnosti vezane za stavljanje na raspolaganje i promidžbu informacija o pomoći u okviru IPA u državi korisnici, sukladno članku 24. stavku 4. Okvirnog sporazuma, provodit će se na temelju Komunikacijskog akcijskog plana (KAP) koji se priprema u skladu s poglavljem koje sadrži provedbene odredbe programa. KAP pregledava Sektorski nadzorni odbor, a sadrži sljedeće:
 - a.) ciljeve informiranja i promidžbe;
 - b.) ciljnu skupinu;
 - c.) sadržaj i strategiju rezultirajućih komunikacijskih i informacijskih mjera;
 - d.) okvirni proračun;
 - e.) upravne odjele nadležne za provedbu;
 - f.) kriterije za evaluaciju izvršenih mjera.
2. Financiranje za informiranje i promidžbu može se osigurati iz prioriteta tehničke pomoći programa.
3. Na sjednicama Sektorskog nadzornog odbora, operativna struktura daje izvješće o napretku u provedbi KAP-a i daje članovima Odbora primjere mjera.

4. Kada provedba ovog članka predviđa konkretne djelatnosti vezane za informiranje i promidžbu na operativnoj razini, za takve su djelatnosti odgovorni krajnji korisnici i financiraju se iz iznosa dodijeljenog odnosnom subjektu.

5. Operativna struktura osigurat će da operacije koje se financiraju u okviru programa budu u skladu sa smjericama EU o vidljivosti za vanjsko djelovanje¹⁷.

POGLAVLJE XVI. – ZATVARANJE PROGRAMA

Članak 100.

Načela zatvaranja

1. Zatvaranje programa pretpostavlja financijsko rješavanje preostalih sredstava Zajednice kroz plaćanje konačne bilance ili izdavanje obavijesti o povratu, ili pak povrat konačne bilance u okviru sredstava koje je Komisija izdvojila. U tu svrhu, Komisiji se podnosi zahtjev za konačnu isplatu.

2. Komisija obavještava Korisnika o datumu zatvaranja programa.

3. Zatvaranje programa ne dovodi u pitanje pravo Komisije da provodi revizije ili poduzima financijske ispravke.

4. Bez obzira na rezultate revizija provedenih od strane službi Komisije ili Europskog revizorskog suda, konačno isplaćena bilanca ili iznos koji će biti vraćen Komisiji mogu biti izmijenjeni unutar devet mjeseci od dana na koji je izvršeno završno plaćanje ili od dana izdavanja obavijesti o povratu.

5. Sukladno odredbama članka 45. Provedbene uredbe IPA, za zatvaranje programa, Korisnik mora najkasnije do 31. prosinca 2018. predati Komisiji sljedeće dokumente, a kako bi se uspješno zatvorila pomoć Zajednice:

- zahtjev za završnim plaćanjem koju podnosi nacionalni dužnosnik za ovjeravanje;
- završno izvješće koje podnosi operativna struktura;
- izjava o zatvaranju o završnom izvješću o izdacima uz završno izvješće o aktivnostima koje izdaje tijelo nadležno za reviziju;
- mišljenje revizije o završnom izvješću o izdacima.

6. Preduvjet za uspješno zatvaranje programa jest da su odredbe iz Poglavlja II. Provedbene uredbe IPA o akreditaciji na snazi i da prijenos ovlasti za upravljanje od strane Komisije i dalje vrijedi.

Članak 101.

Izjava o zatvaranju

1. Izjava o zatvaranju sadrži mišljenje neovisnog Tijela nadležnog za reviziju iz članka 29. Provedbene uredbe IPA o završnom izvješću o izdacima koje je nacionalni dužnosnik za ovjeravanje predao Komisiji.

2. Podnošenje izjave o zatvaranju predstavlja preduvjet za zatvaranje programa. Podnosi se Komisiji i dužnosniku nadležnom za akreditaciju istovremeno sa završnim izvješćem o izdacima.

3. Osnova za donošenje mišljenja iz izjave o zatvaranju mora biti jasno objašnjena. Tijelo nadležno za reviziju dužno je izjaviti da završno izvješće o izdacima i zahtjev za plaćanjem bilance koje izdaje nacionalni dužnosnik za ovjeravanje ne sadrže netočne navode. Tijelo nadležno za reviziju posebno će se pozabaviti sljedećim:

- ispravnom prezentacijom i povezivanjem dokumenata;
- ispravnošću i točnošću izračuna;

¹⁷ http://ec.europa.eu/europeaid/work/visibility/index_en.htm .

- usklađivanjem završnog izvješća predanog Komisiji s izvješćima koja su provedbena tijela predala nacionalnom dužnosniku za ovjeravanje;
 - dosljednošću s financijskim informacijama, što uključuje informacije o nepravilnostima, iz završnog izvješća;
 - zakonitošću i pravilnošću osnovnih financijskih transakcija u skladu s kriterijima prihvatljivosti i direktivama o nabavi;
 - revizijama koje su službe Komisije, Europski revizorski sud ili tijelo nadležno za reviziju proveli u Nacionalnom fondu i nacionalnom dužnosniku za ovjeravanje, operativnoj strukturi, kao i naručiteljima, kroz sažeti prikaz slabosti uočenih u sustavima upravljanja i kontrole ili u rezultatima financijskih transakcija. Potrebno je uključiti i korektivne mjere određene za otklanjanje slabosti u sustavima upravljanja i kontrole, što uključuje i provedene financijske ispravke;
 - uzorkom financijskih transakcija koje su bile predmet revizije, što uključuje informacije o ukupnim javnim rashodima i postotku greške, ako postoji.
4. Indikativan obrazac izjave o zatvaranju nalazi se u Dodatku E Okvirnog sporazuma.

*Članak 102.
Završno izvješće*

1. Operativna struktura priprema sektorsko završno izvješće o provedbi programa. Izvješće se odnosi na cijelo razdoblje provedbe i može uključivati zadnje godišnje izvješće.
2. Nakon pregleda od strane Sektorskog nadzornog odbora, operativna struktura podnosi završno sektorsko izvješće Nacionalnom IPA koordinatore, nacionalnom dužnosniku za ovjeravanje i Komisiji, najkasnije šest mjeseci nakon posljednjeg datuma za prihvatljivost izdataka.
3. Zahtjevi vezani za sadržaj završnog sektorskog izvješća nalaze se u članku 169. Provedbene uredbe IPA. Izvješće uključuje sljedeće:
 - a) kvantitativan i kvalitativan napredak ostvaren u provedbi programa, po prioritetu i mjeri, u odnosu na njihove specifične ciljeve, uz kvantifikaciju fizičkih pokazatelja, što uključuje rezultate i pokazatelje učinka;
 - b) financijsku provedbu programa, navodeći ukratko za svaku prioritetnu os i mjeru ukupni stvarno plaćeni izdatak koji je uključen u zahtjeve za plaćanjem koje je Nacionalni fond predao Komisiji, kao i zabilježbu ukupnih uplata zaprimljenih od Komisije i ukupne izdatke koji su stvarno nastali i plaćeni od strane Nacionalnog fonda s odgovarajućim javnim ili javnim i privatnim doprinosom, kao i popis izvršenih operacija;
 - c) indikativnu raščlambu alokacija na temelju Uredbe o programu IPA, po kategorijama, u skladu s iscrpnim popisom uključenim u Dodatak XIII. (*za komponentu "Regionalni razvoj"*);
 - d) korake koje je poduzela operativna struktura i/ili Sektorski nadzorni odbor kako bi osigurali kvalitetu i djelotvornost provedbe, a posebno:
 - i) mjere nadzora i evaluacije, uključujući načine prikupljanja podataka;
 - ii) sažetak svih značajnijih problema uočenih u provedbi programa i svih naknadno poduzetnih korektivnih mjera;
 - iii) način korištenja tehničke pomoći;
 - e) mjere poduzete za informiranje i promidžbu programa;
 - f) ako je potrebno, napredak i financiranje velikih projekata;
 - g) popis provedenih projekata i da li su dovršeni i operativni.
4. Završno izvješće smatra se prihvatljivim ako sadrži sve informacije navedene u stavku 3. ovog članka. Službe Komisije obavijestit će Nacionalnog IPA koordinatore i operativnu strukturu o prihvatljivosti završnog izvješća unutar 10 radnih dana od dana primitka.

5. Mišljenje Komisije o sadržaju prihvatljivog završnog sektorskog izvješća daje se Nacionalnom IPA koordinatoru i operativnoj strukturi unutar pet mjeseci od dana primitka prihvatljivog izvješća.

Članak 103.

Zahtjev za završno plaćanje

1. Zahtjev za završno plaćanje, što uključuje uvjerenje o izdacima i izvješće o izdacima sastavlja se u obliku iz Dodatka XVI. Sporazuma o financiranju.
2. Prijavljeni izdaci trebali bi se odnositi na izdatke koje je Nacionalni fond stvarno pretrpio i isplatio. Izdaci bi trebali odgovarati izvršenim plaćanjima uz odgovarajuće račune ili računovodstvenu dokumentaciju istovjetne dokazne vrijednosti. Izdatke mora ovjeriti nacionalni dužnosnik za ovjeravanje.
3. Uvjeti koje nacionalni dužnosnik za ovjeravanje mora provjeriti kod ovjere izdatka nalaze se u Dodatku XVII.
4. Uz završno izvješće o izdacima mora se priložiti i dodatak o povratima iz Dodatka XVI. ovog Sporazuma.
5. Predfinanciranje isplaćeno Korisniku za program temeljem članka 64. ovog Sporazuma mora biti opravdano plaćanjima krajnjih korisnika najkasnije kada se zatraži konačna bilanca pomoći.
6. Korisnik je dužan obavijestiti Komisiju o povratima izvršenim u razdoblju između podnošenja konačne izjave o izdacima i završnog plaćanja od strane Komisije kako bi Komisija mogla izvršiti odbijanje. Korisnik također mora obavijestiti Komisiju o izvršenim povratima nakon podnošenja konačne izjave o izdacima i nakon zatvaranja programa i izvršiti povrat IPA doprinosa Komisiji.

Članak 104.

Čuvanje dokumentacije

1. Odgovorno tijelo i tijela Korisnika dužni su čuvati na raspolaganju za Komisiju svu dokumentaciju vezanu za program, što uključuje dokumente vezane za autorizaciju zahtjeva za plaćanjem, obradu i plaćanje zahtjeva i postupanje prema predujmovima, jamstvima i dugovanjima, kroz razdoblje od barem tri godine nakon zatvaranja programa.
2. U odnosu na projekte koji ostvaruju prihode, razdoblje iz stavka 1. produžuje se na pet godina nakon dana završenog plaćanja za projekt ili tri godine nakon zatvaranja programa, ovisno o tome što nastupi kasnije.
3. Operativna struktura dužna je čuvati pisanu evidenciju o cjelokupnom postupku nabave, dodjele nepovratnih sredstava i ugovaranja kroz razdoblje od barem sedam godina od plaćanja bilance sporazuma.
4. Razdoblja iz stavaka 1., 2. i 3. prekidaju se u slučaju pravnih postupaka, financijskih ispravaka ili uredno potkrijepljenog zahtjeva službi Komisije.

POGLAVLJE XVII. – ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 105.

Konzultacije

1. Sva pitanja vezana za provedbu ili tumačenje ovog Sporazuma podliježu konzultacijama između ugovornih stranaka, koje će ako je to potrebno dovesti do izmjena i dopuna ovog Sporazuma.
2. U slučaju propusta da se izvrši neka obveza predviđena ovim Sporazumom u odnosu na koju nisu pravodobno izvršene korektivne mjere, Komisija može obustaviti financiranje aktivnosti u okviru IPA nakon konzultacija s Korisnikom.
3. Korisnik se može odreći provedbe aktivnosti u okviru IPA u cijelosti ili djelomično. Ugovorne stranke će predvidjeti detalje spomenutog odricanja kroz razmjenu pisama.

*Članak 106.
Rješavanje razlika, arbitraža*

Odredbe članka 42. Okvirnog sporazuma primjenjuju se na odgovarajući način na ovaj Sporazum.

*Članak 107.
Sporovi s trećima*

Odredbe članka 43. Okvirnog sporazuma primjenjuju se na odgovarajući način na ovaj Sporazum.

*Članak 108.
Dodaci*

Dodaci čine sastavni dio ovog Sporazuma.

*Članak 109.
Važenje*

1. Ovaj Sporazum stupa na snagu na datum na koji Korisnik notificira Komisiji da su ispunjeni svi unutarnji postupci Republike Hrvatske potrebni za stupanje na snagu ovog Sporazuma.
2. Ovaj Sporazum ostaje na snazi do zadnjeg datuma predviđenog za čuvanje dokumentacije vezane za program sukladno članku 104. ovog Sporazuma.
3. U slučaju sudskih postupaka ili svake opravdane situacije koja je na odgovarajući način dogovorena između stranaka, Sporazum o financiranju ostaje na snazi do konačnog rješenja situacije koja je dovela do produljenja važenja.

*Članak 110.
Preispitivanje i izmjene i dopune*

1. Provedba ovog Sporazuma podliježe redovnim preispitivanjima u vrijeme dogovoreno između stranaka.
2. Svaka izmjena i dopuna usuglašena između stranaka bit će u pisanom obliku i činit će dio ovog Sporazuma. Takva izmjena i dopuna stupa na snagu na datum utvrđen od stranaka.
3. Ako zahtjev za izmjenu i dopunu dolazi od Korisnika, isti predaje zahtjev Komisiji najmanje šest mjeseci prije predviđenog dana stupanja na snagu izmjene ili dopune, osim u slučajevima kada je uredno potkrijepljen dokazima Korisnika i prihvaćen od Komisije.

*Članak 111.
Prestanak*

1. Ovaj Sporazum može okončati svaka stranka putem pisane obavijesti upućene drugoj stranci. Takav prestanak stupa na snagu šest kalendarskih mjeseci od datuma pisane obavijesti.
2. Prestanak ovog Sporazuma ne isključuje mogućnost da Komisija izvrši financijske ispravke u skladu sa člancima 49. do 54. Provedbene uredbe IPA.

*Članak 112.
Jezik*

Ovaj Sporazum sastavljen je u dva primjerka na engleskom jeziku.

Potpisano, za i u ime Vlade Republike Hrvatske,

u (mjesto)

dana

po Hrvoje Dolenc, državni tajnik, Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju
fondova EU i Nacionalni IPA koordinator

.....

Potpisano, za i u ime Komisije,

u (mjesto)

dana

po Dirk Ahner, glavni ravnatelj

.....

POPIS DODATAKA

Naziv

- I. Financijski plan
- II. Uvjerenje i izvješće o izdacima i zahtjev za plaćanjem tijekom provedbe
- III. Godišnje izvješće o povučenim i vraćenim iznosima i povratima na čekanju
- IV. Predviđanje vjerojatnih zahtjeva za plaćanjem
- V. Popis tijela, imena i adresa za kontakt
- VI. Posebni uvjeti vezano uz prijenos ovlasti za upravljanje
- VII. Sustav mjerila koji se koristi pri planu ukidanja ex ante kontrola
- VIII. Zahtjev za utvrđivanje stope pomoći za velike projekte
- IX. Predložak dvostranog sporazuma o projektu
- X. Model identifikacijske liste operacije
- XI. Sastav i način rada odbora za odabir operacija
- XII. Godišnje i završno izvješće
- XIII. Dodijeljena sredstva prema kategoriji izdataka
- XIV. Indikativan opis zahtjeva za informiranjem vezano uz revizijski trag
- XV. Popis podataka o operacijama koje se na zahtjev priopćuju Komisiji u svrhu dokumentarnih i terenskih provjera
- XVI. Uvjerenje i izvješće o izdacima i zahtjev za završno plaćanje
- XVII. Završno izvješće o kontroli i izjava o zatvaranju
- XVIII. Smjernice za popunjavanje standardnog obrasca za tromjesečne prijave nepravilnosti
- XIX.
 - (a) Operativni program
 - (b) Izmjene i dopune Operativnog programa

DODATAK I.**Financijski plan**

Financijski plan Operativnog programa "Zaštita okoliša" u Hrvatskoj

<u>Godine</u>	Ukupna alokacija IPA EUR
2007.	16.999.500
2008.	18.000.000
2009.	18.500.250
2010.	21.300.000
2011.	21.900.000
Ukupno 2007. – 2011.	96.699.750

Prioritet	IPA sufinanciranje EUR	Nacionalno sufinanciranje EUR	Ukupno financiranje EUR	Stopa sufinancir anja
	(a)	(b)	(c) = (a) + (b)	(d) = (a)/(c)
Prioritetna os 1. –	47.604.750	8.400.841	56.005.591	85 %
Prioritetna os 2. –	47.705.250	8.418.579	56.123.829	85 %
Prioritet 3. - Tehnička pomoć	1.389.750	242.252	1.635.002	85 %
Ukupno (2007. – 2011.)	96.699.750	17.064.672	113.764.422	85 %

DODATAK II.

Uvjerenje i izvješće o izdacima i zahtjev za plaćanjem tijekom provedbe

EUROPSKA KOMISIJA

INSTRUMENT PRETPRISTUPNE POMOĆI – IPA

Komponenta "Regionalni razvoj" (Komponenta III)

/Komponenta "Razvoj ljudskih potencijala" (Komponenta IV)

Uvjerenje i izvješće o izdacima i zahtjev za plaćanjem

Naziv Operativnog programa

Odluka Komisije

od

Sporazum o financiranju

od

Referentni broj Komisije (CCI):

Nacionalna referenca (ako postoji)

UVJERENJE

Ja, dolje potpisani,

nacionalni dužnosnik za ovjeravanje,

ovime potvrđujem da su svi izdaci navedeni u priloženom izvješću u skladu s kriterijima prihvatljivosti izdataka koji su propisani u Sporazumu o financiranju koji je potpisan {DATUM} između Europske komisije i Vlade {DRŽAVA} te da su nastali i plaćeni od strane krajnjih korisnika tijekom provedbe operacija odabranih u okviru Operativnog programa u skladu s uvjetima za dodjelu pomoći IPA.

nakon¹⁸

		20...
--	--	-------

i iznose:

euro ¹⁹	
--------------------	--

(točan broj do dva decimalna

mjesta)

Priloženo izvješće o izdacima, raščlanjeno prema prioritetnim osima i mjerama, temelji se na računima koji su privremeno zatvoreni dana

		20...
--	--	-------

i čini sastavni dio ovog uvjerenja.

Potvrđujem i da operacije napreduju u skladu s uvjetima iz Sporazuma o financiranju, posebice da:

1. Svi zahtjevi iz članka 67. Sporazuma o financiranju ispunjeni su, posebno
 - Poštivane su gornje granice za pomoć iz programa IPA u okviru svake prioritetne osi u skladu s odlukom Komisije o financiranju (i Sporazumom o financiranju);
 - Operativna struktura poslala je Komisiji sektorska godišnja izvješća o provedbi, uključujući najnovija;
 - Tijelo nadležno za reviziju poslalo je Komisiji najnovije revizijsko izvješće i mišljenje o usklađenosti sustava upravljanja i kontrole sa zahtjevima Uredbe (EZ) 718/2007 te bilo kojeg sporazuma između Komisije i države korisnice;
 - Akreditacija koju je odobrio dužnosnik nadležan za akreditaciju i nacionalni dužnosnik za ovjeravanje je na snazi, a prijenos ovlasti za upravljanje od strane Komisije i dalje vrijedi;
2. Ispunjeni su svi uvjeti iz relevantnih dvostranih sporazuma o projektima vezani uz plaćanja;
3. Izvješće o izdacima je točno, nastalo na temelju pouzdanih računovodstvenih sustava i temelji se na provjerljivoj popratnoj dokumentaciji;
4. Prijavljeni izdaci u skladu su s primjenjivim pravilima Europske unije i nacionalnim pravilima i nastali su u odnosu na operacije koje su predmet financiranja u skladu s kriterijima koji se primjenjuju na program i primjenjivim pravilima i propisima Europske unije, posebno onim koji se odnose na Sporazum o financiranju i dodjelu javnih ugovora (PRAG).
5. U izvješću o izdacima i zahtjevu za plaćanjem uzeti su u obzir, ako je primjenjivo, svi vraćeni iznosi i primljene kamate te neto prihod od operacija koje se financiraju u okviru Operativnog programa;
6. Raščlamba temeljnih operacija zabilježena je u računalnim datotekama i dostupna je, na zahtjev, mjerodavnim odjelima Komisije.

U skladu s člankom 104. Sporazuma o financiranju, prateća dokumentacija je dostupna i bit će dostupna barem tri godine nakon zatvaranja Operativnog programa od strane Komisije

¹⁸ Početan datum za prihvatljivost izdataka (članak 34. Sporazuma o financiranju)

¹⁹ Ukupan iznos prihvatljivih izdataka koje plaćaju krajnji korisnici.

Datum

		20...
--	--	-------

Ime tiskanim slovima, funkcija i potpis
Nacionalnog dužnosnika za ovjeravanje

Izvješće o izdacima prema prioritetnoj osi i mjerama: Plaćanje tijekom provedbe

Referentni broj Operativnog programa (CCI br):

Naziv programa:

Datum privremenog zaključivanja računovodstvene evidencije: Datum slanja Komisiji:

Ukupno plaćeni ovjereni prihvatljivi²⁰ izdaci:

Prioritetna os/mjera	Ukupni nastali izdaci do danas (između.... ²¹ i)	Izdaci ovjereni u ovom izvješću	Ukupni planirani izdaci (početni proračun)	Izdaci nastali do danas kao udio u početnom proračunu (%)	Procijenjeni izdaci koji su još uvijek potrebni za dovršenje programa
Prioritetna os 1: ukupno					
Mjera 1.1					
Od čega: - Operacija xxx (referentni broj i naziv) - Veliki projekt xxx (CCI broj i naziv)					
Mjera 1.2					
Prioritetna os 2					
Mjera 2.1					
Prioritetna os 3					
Mjera 3.1					
Prioritetna os 4					
Mjera 4.1					

²⁰ Sukladno odredbama članka 148., 150. i 152. Uredbe EK 718/2007

²¹ Početni datum za prihvatljivost izdataka (članak 34. Sporazuma o financiranju)

Raščlamba ukupnih ovjerenih prihvatljivih izdataka prema godinama²² (iznosi u eurima)

Prioritetna os/Mjera	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Prioritetna os 1: ukupno					
Mjera 1.1					
Od čega: - Operacija xxx (referentni broj i naziv) - Glavni projekt xxx (CCI broj i naziv)					
Mjera 1.2					
Prioritetna os 2					
Mjera 2.1					
Prioritetna os 3					
Mjera 3.1					
Prioritetna os 4					
Mjera 4.1					

²² Prema godini: raščlamba navedena u ovoj tablici odgovara uplatama krajnjih korisnika u predmetnoj godini. Ako nije moguće napraviti točnu raščlambu, treba dati najbolju moguću procjenu raščlambe.

DODATAK 1. Izvješću o izdacima:

Elektronski ispis operacija prema mjerama i operacijama i odgovarajući izdaci, uključujući doprinos u okviru Uredbe o programu IPA i nacionalne javne rashode

Prioritetna os/mjera	Ukupni izdaci (EURO)	IPA sredstva (EURO)	Nacionalni javni rashodi (EURO)	IPA stopa sufinanciranja (%)
Prioritetna os 1: ukupno				
Mjera 1.1				
<i>Operacija 1.1.1</i>				
<i>Operacija 1.1.2</i>				
.....				
Mjera 1.2				
<i>Operacija 1.2.1</i>				
<i>Operacija 1.2.2</i>				
.....				
Mjera 1.3				
<i>Operacija 1.3.1</i>				
<i>Operacija 1.3.2</i>				
.....				
Prioritetna os 2: ukupno				
Mjera 2.1				
<i>Operacija 2.1.1</i>				
.....				
Prioritetna os 2: ukupno				
Mjera 3.1				
<i>Operacija 3.1.1</i>				
.....				

DODATAK 2. Izvješću o izdacima:

Detalji iznosa koji se mogu vratiti nakon ukidanja potpunog ili dijela doprinosa programa IPA operaciji

Naziv prioriteta/mjere /operacije	
Iznos čiji povrat je zatražen	
Dužnik	
Datum izdavanja naloga za povratom sredstava	
Tijelo koje je izdalo nalog za povratom sredstava	
Datum povrata sredstava	
Vraćeni iznos	

DODATAK 3. Izvješću o izdacima:

Ukupnost sredstava programa IPA na deviznom računu određene komponente na datum posljednjeg terećenja na koje se odnosi ovo izvješće i ostvarene kamate

ZAHTEJEV ZA PLAĆANJEM: Plaćanje tijekom provedbe

Naziv Operativnog programa:

Referentni broj Operativnog programa (CCI):

U skladu s Dodatkom A Okvirnog sporazuma (članak 25. Uredbe (EZ) br. 718/2007), ja, dolje potpisani (tiskanim slovima ime nacionalnog dužnosnika za ovjeravanje), ovime tražim plaćanje iznosa od eura kao uplatu tijekom provedbe.

Ovaj je zahtjev prihvatljiv jer:

	Brisati prema potrebi
a) tijekom čitavog razdoblja za svaku prioritetnu os nije uplaćeno više od maksimalnog iznosa pomoći iz IPA Fondova u skladu sa Sporazumom o financiranju i odlukom Komisije kojom se odobrava Operativni program.	
b) Operativna struktura poslala je Komisiji sektorska godišnja izvješća o provedbi, uključujući i najnovije u skladu sa člankom 65. stavkom 1. točkom c. Sporazuma o financiranju.	<p>— <i>Operativna struktura prosljedila ga je u roku iz članka 83. Sporazuma o financiranju.</i></p> <p>— <i>nalazi se u prilogu</i></p>
c) Tijelo nadležno za reviziju poslalo je Komisiji, u skladu sa člankom 92. Sporazuma o financiranju, najnovije godišnje revizijsko izvješće i mišljenje o usklađenosti sustava upravljanja i kontrole sa zahtjevima Uredbe (EZ) br. 718/2007 i/ili o bilo kakvom sporazumu između Komisije i države korisnice	<p>— <i>tijelo nadležno za reviziju prosljedilo ga je u roku iz članka 90. Sporazuma o financiranju.</i></p> <p>— <i>nalazi se u prilogu</i></p>
d) akreditacije koje su dodijelili dužnosnik nadležan za akreditaciju i nacionalni dužnosnik za ovjeravanje su na snazi, a prijenos ovlasti za upravljanje od strane Komisije i dalje vrijedi	
e) uplate nisu obustavljene u skladu sa člankom 72. Sporazuma o financiranju	
f) Nije došlo do niti jedne od situacija koje bi opravdavale blokiranje uplata za velike projekte	

Uplatu treba izvršiti Komisija tijelu koje je država korisnica ovlastila u svrhu provedbe plaćanja.

Ovlašteno tijelo	
Banka	
Bankovni račun br.	
Vlasnik računa (ako nije isti kao i ovlašteno tijelo)	

Datum

		20...
--	--	-------

Ime tiskanim slovima, pečat, funkcija i potpis
Nacionalnog dužnosnika za ovjeravanje

DODATAK III.

Godišnje izvješće o povučenim i vraćenim iznosima i povratima na čekanju

(članak 66. stavak 3. točka d. Sporazuma o financiranju)

1. POVUČENA I VRAĆENA SREDSTVA ZA GODINU 20.... NA TEMELJU IZVJEŠĆA O IZDACIMA

Prioritetna os	Povučena sredstva				Vraćena sredstva			
	Ukupni izdaci krajnjih korisnika	Javni doprinos	Stopa sufinanciranja ²³	Doprinos EU-a	Ukupni izdaci krajnjih korisnika	Javni doprinos	Stopa sufinanciranja ²⁴	Doprinos EU-a
1.								
Operacija 1.1.x								
2.								
Operacija 2.1.x								
3.								
Operacija 3.1.x								
Ukupno								

²³ Ova stopa sufinanciranja i metoda za njen izračun nalaze se u financijskoj tablici operativnog programa za predmetnu prioritetnu os.

²⁴ Ova stopa sufinanciranja i metoda za njen izračun nalaze se u financijskoj tablici operativnog programa za predmetnu prioritetnu os.

2. IZNOSI KOJI JOŠ NISU VRAĆENI NA DAN 31.12. 20..

Prioritetna os	Godina pokretanja postupka povrata	Javni doprinos koji će biti vraćen	Stopa sufinanciranja ²⁵	Doprinos EU-a koji će biti vraćen
1.	2007			
Operacija 1.1.x				
	2008			
	...			
2.	2007			
Operacija 2.1.x				
	2008			
	...			
3.	2007			
Operacija 3.1.x				
	2008			
	...			
Ukupno	2007			
	2008			
	...			
Sveukupno				

²⁵ Ova stopa sufinanciranja i metoda za njen izračun nalaze se u financijskoj tablici operativnog programa za predmetnu prioritetnu os.

DODATAK IV.

Predviđanja vjerojatnih zahtjeva za plaćanjem

(članak 63. stavak 2. točka c. Sporazuma o financiranju)

Privremena predviđanja vjerojatnih zahtjeva za plaćanjem prema programima za tekuću i sljedeću financijsku godinu (u eurima):

	Sufinanciranje sredstvima iz programa IPA ²⁶	
	[tekuća godina]	[sljedeća godina]
Operativni program 1 (CCI broj) ukupno		
Prioritet 1.		
Prioritet 2.		
Prioritet 3.		
Operativni program 2 (CCI broj) ukupno		
Operativni program 3 (CCI broj) ukupno		
Sveukupno		

²⁶ U tablici treba navesti samo privremene progonoze vjerojatnih zahtjeva za plaćanjem u odnosu na doprinos IPA-e, a ne prognozu ukupnih izdataka. U privremenim prognozama vjerojatnih zahtjeva za plaćanjem treba navesti doprinos IPA-e za predmetnu godinu, a ne kumulativni iznos od početka razdoblja programiranja.

DODATAK V.

Popis tijela, imena i adresa za kontakt (članak 28. stavak 3. Sporazuma o financiranju)

Polje 1.	Operativni program oznaka CCI: 2007HR16IPO003
Polje 2.	Naziv Operativnog programa: Operativni program „Zaštita okoliša“
Polje 3.	IPA komponenta III "Regionalni razvoj"
Polje 4.	Korisnik – Republika Hrvatska
Polje 5.	Nacionalni IPA koordinator
<u>Naziv:</u>	Državni tajnik, Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova EU
Adresa	Radnička cesta 80/V, 10 000 Zagreb
Telefon	00 385 1 4569 205
Polje 6.	Strateški koordinator za komponente "Regionalni razvoj" i "Razvoj ljudskih potencijala"
<u>Naziv:</u>	Zamjenica državnog tajnika, Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova EU
Adresa	Radnička cesta 80/V, 10 000 Zagreb
Telefon	00 385 1 4569 194
Polje 7.	Dužnosnik nadležan za akreditaciju
<u>Naziv:</u>	Ministar, Ministarstvo financija
Adresa	Katančićeva 5, 10 000 Zagreb
Telefon	00385 1 4591 300
Polje 8.	Nacionalni dužnosnik za ovjeravanje
<u>Naziv:</u>	Državna tajnica, Ministarstvo financija
Adresa	Katančićeva 5, 10 000 Zagreb
Telefon	00 385 1 4591 479
Polje 9.	Nacionalni fond
<u>Naziv:</u>	Načelnik odjela, Ministarstvo financija
Adresa	Katančićeva 5, 10 000 Zagreb
Telefon	00 385 1 4591243
Polje 10.	Tijelo nadležno za reviziju
<u>Naziv:</u>	Ravnatelj, Agencija za reviziju sustava provedbe programa Europske unije
Adresa	Koturaška 53/1, Zagreb
Telefon	00385 1 4585 999
Polje 11.a	Ugovaratelj
<u>Naziv:</u>	Direktor, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost

Adresa Ksaver 208, 10 000 Zagreb
 Telefon 00385 1 5391 800

Polje 11.b **Ugovaratelj**
Naziv: Zamjenik generalnog direktora, Hrvatske vode
 Adresa Ulica Grada Vukovara 220, 10 000 Zagreb
 Telefon 00385 1 6307 405

Polje 11.c **Ugovaratelj**
Naziv: Ravnatelj, Središnja agencija za financiranje i ugovaranje
 Adresa Ulica grada Vukovara 284, 10 000 Zagreb
 Telefon 00385 1 4591 245

Polje 12. **Operativna struktura**
Naziv: Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, Uprava za strateške i integracijske procese u zaštiti okoliša
 Adresa Republike Austrije 14, 10 000 Zagreb
 Telefon 00385 1 3782 413

Polje 12.a **Voditelj Operativne strukture**
Naziv: Državni tajnik, Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, Uprava za strateške i integracijske procese u zaštiti okoliša
 Adresa Republike Austrije 14, 10 000 Zagreb
 Telefon 00385 1 3782 413

Polje 12.b **Posebno tijelo – Tijelo zaduženo za Prioritetne osi 1 i 3**
Naziv: Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, Uprava za strateške i integracijske procese u zaštiti okoliša - ravnateljica Uprave
 Adresa Republike Austrije 14, 10 000 Zagreb
 Telefon 00385 1 3782 125

Polje 12.c **Posebno tijelo - Tijelo zaduženo za Prioritetnu os 2**
Naziv: Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva, Uprava vodne politike i međunarodnih projekata - državni tajnik
 Adresa Ulica grada Vukovara 220, 10 000 Zagreb
 Telefon 00385 1 6307 411

Polje 13. **Nadzorni odbor programa IPA**
 Predsjedavajući Nacionalni IPA koordinator
 Su-predsjedavajući Predstavnik Europske komisije

Polje 14. **Sektorski nadzorni odbor za Operativni program „Zaštita okoliša“**
 Predsjedavajući Voditelj operativne strukture
 Su-predsjedavajući Predstavnik Opće uprave za regionalnu politiku Europske komisije

Polje 15. **Opća uprava za regionalnu politiku**
 Adresa Rue Père de Deken 23, 1040 Brussels, Belgija
 Telefon 0032 22966721

Polje 16: **Dužnosnik za ovjeravanje prema Delegaciji**
Naziv: Glavni ravnatelj, Opća uprava za regionalnu politiku

Polje 17: **Dužnosnik za ovjeravanje prema Pod-delegaciji:**
Naziv: Ravnatelj, Uprava I "Bugarska, Cipar, Grčka, Rumunjska, IPA/ISPA"

Polje 18: **Jedinica za reviziju:**
Naziv: Kontrola i revizija I

Polje 19. **OLAF,**
Naziv OLAF – Europski ured za borbu protiv prijevara, Uprava C – Operativna potpora i potpora politici

Adresa Rue Joseph II 30 B-1049 Brussels Belgium

Telefon (32-2) 299 11 11

DODATAK VI.

Posebni uvjeti vezano uz prijenos ovlasti za upravljanje²⁷

Upravljanje Operativnim programom „Zaštita okoliša” unutar komponente „Regionalni razvoj” u okviru IPA pomoći prenosi se na Republiku Hrvatsku pod sljedećim uvjetima:

- 1) Hrvatska je dužna poštivati preporuke i povezane rokove radi njihove provedbe, kako je određeno u Dodatku I. Odluci kojom se prenose ovlasti upravljanja povezane s Operativnim programom „Zaštita okoliša” na Republiku Hrvatsku i predstavljene u Dodatku VI.a ovog Sporazuma;
- 2) Hrvatska je dužna dostavljati Komisiji, u redovnim razmacima, izvješća o provedbi decentraliziranog sustava i napretku prema ispunjenju preporuka i povezanih rokova radi njihove provedbe, kako je određeno u Dodatku I. Odluci kojom se prenose ovlasti upravljanja povezane s Operativnim programom „Zaštita okoliša” na Republiku Hrvatsku i predstavljene u Dodatku VI.a ovog Sporazuma;
- 3) Hrvatska je dužna unaprijed obavještavati i dobiti odobrenje od Komisije o svim značajnim promjenama u strukturama i sustavu upravljanja IPA-om, kako je opisano u zahtjevu koji je podnio nacionalni dužnosnik za ovjeravanje a koji je Glavna uprava za regionalnu politiku zaprimila 11. travnja 2008.

Komisija je dužna obaviti ex-ante kontrolu navedenu u Dodatku II. Odluci kojom se prenose ovlasti upravljanja u vezi s Operativnim programom „Zaštita okoliša” na Republiku Hrvatsku, te kako je prikazano u Dodatku VI.b ovog Sporazuma.

²⁷ Uvjeti su oni postavljeni u trenutku odobravanja odluke kojom se prenose ovlasti upravljanja. Od tog su vremena neke (ili sve) preporuke mogle biti ispunjene .

Dodatak VI.a
Sažetak nalaza i poduzetih mjera

Br .	Nadležno tijelo	Sažetak nalaza	Ocjena rizika (N/S/V)	Preporuka / potrebna mjera	Rok za provedbu	Oznaka izvješća	Oznaka evidencije
		A. HORIZONTALNA PITANJA					
1.	DNA	<p><u>NADZOR AKREDITACIJE NDO-A/ NF-A:</u></p> <p>Nema posebnog Priručnika o postupanju (PoP) ili pravila za funkcije i nadležnosti DNA-a.</p>	S	<p>Pripremiti PoP ili pravila uključujući nadležnosti za izdavanje, nadzor i ukidanje ili povlačenje akreditacije NDO-a/NF-a. PoP treba također uključiti povremene ocjene službenih izvješća (npr. NDO-ove izjave o jamstvu ili revizijska izvješća od TNzR-a ili Komisije, itd.) i komunikacije i suradnje s glavnim sudionicima u sustavu programa IPA.</p>	31.12.2008.	5.1.3 F° 1	<p>4.1</p> <p>DNA-ov popis za provjeru/izlaganje DNA</p> <p>Hrvatska tijela nisu dostavila odnosni PoP</p>
2.	NIPAK – SK i NDO	<p><u>MIS (INFORMACIJSKI SUSTAV UPRAVLJANJA):</u></p> <p>MIS još nije dovoljno razvijen i u funkciji. Još je u završnoj fazi testiranja i cijena mu još nije procijenjena. Bez obzira na to nekoliko poglavlja PoP-a ga spominju. Nema dovoljnih tehničkih</p>	S	<p>Obavještavati službe Komisije (ad hoc i kvartalno) o stanju, vremenskom rasporedu, predstojećim radnjama, tijelima i osobama nadležnim za provedbu</p>	31.10.2008.	5.2.2 F° 1	<p>4.2</p> <p>Strateški plan razvoja informacijskog sustava programa</p>

		resursa da bi se osigurala provedba MIS-a pa se razmišlja o ustupanju posla vanjskim izvođačima.	N	MIS-a. Ako se odluči za ustupanje posla, opis poslova u ugovoru o uslugama treba jasno odrediti vlasništvo nad provedbenim postupkom, vođenje i opću ulogu nadzora. Potrebno je osigurati i dovoljnu obuku.			IPA
			S	Kada MIS bude dovršen, osigurati da se provede IT revizija (ISO standardi).			
3.	SDURF	<u>NEPOTPUNA USPOSTAVA JEDINICE ZA UNUTARNJU REVIZIJU:</u> U SDURF-u (unutar odjela Kabineta), mjesto unutarnjeg revizora, koje je objavljeno prije 6 mjeseci, još nije popunjeno. Revizori Komisije obaviješteni su da potencijalni kandidati nisu iskazali dovoljan interes. JUR MF-a trenutno privremeno obavlja poslove unutarnje revizije SDURF-a. Nema dostupnih informacija o posebnom roku za uspostavu funkcionalne jedinice UR-a unutar SDURF-a (posebna metodologija i postupci).	S	Uspostaviti jedinicu za unutarnju reviziju i započeti s izgradnjom kapaciteta unutarnje revizije kao prioritet. Potrebno postaviti poseban rok uz naznaku metodologije i postupaka koji će se slijediti. -	31.12.2008.	5.2.2 F° 2	4.2 NIPAK - SDURF popis za provjeru / prezentacija SDURF-a
4.	SDURF	<u>NEPOTPUNA KOMUNIKACIJSKA STRATEGIJA:</u> U skladu sa člankom 62. IPA provedbene uredbe i člankom 24. Okvirnog sporazuma, NIPAK bi trebao	S	SDURF treba objaviti IPA komunikacijsku strategiju što je prije moguće. Također uskoro treba objaviti prijevod smjernica o vidljivosti za vanjske	30.10.2008.	5.2.2 F° 3	4.2 IPA komunikacijska

		objaviti IPA programe i operacije. Očekuje se da će se to ostvariti s razvojem mreže osoba zaduženih za informiranje javnosti za Instrument pretpristupne pomoći. NIPAK osigurava usklađenost aktivnosti promidžbe raznih operativnih struktura kroz IPA komunikacijsku strategiju. Premda su revizori dobili konačni nacrt ove komunikacijske strategije, ona se ne može smatrati dovršenom. To je preduvjet za komunikacijske akcijske planove na razini pojedinačnih programa i izdavanje smjernica o vidljivosti za vanjske aktivnosti EU-a. Još nema odgovarajuće obuke za osobe zadužene za informiranje javnosti za Instrument pretpristupne pomoći.		aktivnosti EU-a. Time će se omogućiti izrada komunikacijskih planova za pojedinačne programe. SDURF treba također intenzivirati potrebnu obuku. –			strategija (konačni nacrt)
5.	SDURF	<u>NEDOVOLJNA KONTROLA NAD OSJETLJIVIM FUNKCIJAMA – RADNIM MJESTIMA:</u> Analiza rizika radnih mjesta unutar SDURF-a otkrila je nekoliko osjetljivih funkcija-radnih mjesta ocijenjenih kao srednje rizična. Međutim, jedini službeni mehanizam kontrole nad njima je primjena načela „dva para očiju“. Nije predviđena politika rotacije, a dodatne provjere predviđene za JUR još nisu u primjeni jer unutarnja revizija još nije u funkciji (pogledajte prethodni	N	SDURF treba uvesti dodatne provjere nad osjetljivim funkcijama i radnim mjestima utvrđenim u ustrojstvu. Preporuča se primjena odgovarajuće izradene politike rotacije zajedno s uspostavom nadležne JUR. Potrebno je također napraviti prilagodbe u poglavlju o unutarnjoj kontroli SDURF-ovog PoP-a.	31.12.2008.	5.2.2 F° 4	4.2 NIPAK – SDURF popis za provjeru / prezentacija SDURF-a

	Čelnici OS-a	<p>nalaz 3.).</p> <p>S obzirom da su slični nalazi otkriveni u svim operativnim strukturama, preporuča se da i čelnik OS-a III A, III B i III C pažljivo razmotre uvođenje dodatnih provjera nad osjetljivim funkcijama i radnim mjestima utvrđenim u ustrojstvu.</p>		<p>Čelnici OS-a trebaju uvesti dodatne provjere nad osjetljivim funkcijama i radnim mjestima utvrđenim u ustrojstvu. Preporuča se primjena odgovarajuće izrađene politike rotacije zajedno s uspostavom ili jačanje JUR-a. Potrebno je također napraviti prilagodbe poglavlja o unutarnjoj kontroli.</p>	31.12.2008.	5.2.2 F° 4	Pogledajte i popise za provjeru OS III A, OS III B i OS III C
6.	NDO/čelnici OS-a	<p><u>GODIŠNJA IZJAVA O JAMSTVU:</u></p> <p>Svijest povezana s postupkom IoJ unutar tijela nadležnog za OP nije bila dovoljna.</p> <p>Sukladno Provedbenom sporazumu potpisanom između NDO-a i čelnika OS-a, doprinos ovog potonjeg od kritične je važnosti za izdavanje NDO-ve godišnje izjave o jamstvu, na temelju detaljnog pregleda samo-procjene koju treba provesti svako od tijela unutar OS-a. Čelnik OS-a odgovoran je i za izvještavanje NDO-a o svim slabostima u kontroli, informiranju o izvršavanju korektivnih mjera i sve potrebne popratne dokumentacije. Zaključili smo da svijest o ovom novom i važnom postupku još nije dovoljna, premda je</p>	S	<p>NDO treba pružiti dodatne smjernice i organizirati posebnu obuku u vezi s IoJ. Prijelazni unutarnji rok, 31.7.2008., koji su utvrdila hrvatska tijela za pripremu prve polugodišnje izjave o jamstvu treba se koristiti kao test opće svijesti.</p> <p>Podrobniju metodologiju za godišnje izjave o jamstvu treba slijediti u skladu s Priručnikom o postupanju i smjernicama dobivenim od NF-a.</p>	31.10.2008.	5.3.2 F° 1	4.3 Popisi za provjeru OS III A, OS III B i OS III C

		postupak dovoljno opisan u unutarnjem PoP-u. Nedostajala su i posebna znanja, dokumentacija i obuka.					
7.	NDO	<p><u>SVIJEST O PRAVILIMA NABAVE EBRD-A:</u></p> <p>Svijest o glavnim razlikama između pravila PRAG-a i pravila EBRD-a još se ne čini dovoljno razvijenom unutar raznih operativnih struktura premda su Priručnici o postupanju ažurirani</p>	S	Podići svijest o razlikama između dvije različite skupine pravila (PRAG/EBRD) kroz posebnu obuku. Pitanja oglašavanja i upravljanja ugovorima/ izmjene ugovora zaslužuju posebnu pozornost.	31.12.2008.	5.3.2 F° 2	4.3 Popisi za provjeru OS III A, OS III B i OS III C
8.	NF	<p><u>RAČUNOVODSTVENI PROGRAM</u></p> <p>Računovodstvo u Nacionalnom fondu još uvijek se zasniva na ručnom papirnatom sustavu i korištenju MS Excel tablica. Komisija detaljno ne određuje koju vrstu računovodstvenog sustava zemlje korisnice trebaju koristiti, ali je očigledno je da je korištenje postojećih jednostavnih nezaštićenih Excel-tablica krajnje izloženo pogreškama.</p>	N	Obavijestiti je li predviđena zamjena ručnog papirnatom sustava s IT sustavom i, ako je, dostaviti ažurirano stanje stvari i vremenski raspored uvođenja IT sustava.	31.12.2008.	5.4.2 F° 1	4.4 Popisi za provjeru NF-a
9.	TNzR	<p><u>USPOSTAVA TIJELA NADLEŽNOG ZA REVIZIJU:</u></p> <p>TNzR nema odgovarajuće resurse i kapacitete za izvršavanje poslova koji su mu dodijeljeni. Za sada je predviđeno ustupanje poslova revizije</p>	V	Ustupanje poslova revizije na dvije godine, opasnosti da će to imati ograničeni učinak ako se istovremeno ne usvoje strukturne mjere. Hitna potreba za	31.12.2008.	5.5.2 F° 1	4.5 Popis za provjeru TNzR-a / službene bilješke

		<p>na razdoblje od 2 godine.</p> <p>Međutim, postoji opasnost da TNzR neće biti u stanju razviti dovoljne unutarnje resurse tijekom razdoblja ustupanja poslova te da će u potpunosti ovisiti o radu vanjskih revizora.</p> <p>Na zaključnom sastanku, revizori su obaviješteni da bi zaposlenici SDO-a mogli biti raspoređeni u TNzR do kraja godine te da će SDO također pomoći u postupku zapošljavanja. Nije osiguran jasan raspored niti akcijski planovi.</p>		<p>prijenosom izraza dobrih namjera u zakonodavne radnje kako bi se osigurali uvjeti najmanje jednaki onima koje nude drugi sektori javne uprave kao što je SDO.</p> <p>U vezi s mogućim raspoređivanjem osoblja SDO-a, pružiti detaljne podatke (npr. imena, životopise, datum početka raspoređivanja, itd.) i jasan raspored za provedbu</p>			
10.	TNzR	<p><u>USTUPANJE POSLOVA REVIZIJE:</u></p> <p>Revizori vjeruju da već izrađeni opis poslova u vezi s ustupanjem poslova revizije treba bolje odrediti pojedinačne ciljeve i očekivani rezultat rada vanjskih revizora.</p>	N	<p>U opisu poslova treba biti jasno da TNzR zadržava potpuno vlasništvo nad postupkom, daje smjernice i obavlja nadzor.</p>		5.5.2 F° 2	4.5 Opis poslova /popis za provjeru TNzR-a / službene bilješke
11.	TNzR	<p><u>POSTUPAK ZAPOŠLJAVANJA:</u></p> <p>TNzR zapošljava 8 revizora od 25 raspoloživih radnih mjesta. Trenutno su 2 revizora dodijeljena Odjelu za reviziju IPA programa. Razina plaća (oko 50% niža od razine Državnog ureda za reviziju) nije dovoljna za privlačenje revizora iz Državnog ureda za reviziju ili iz privatnog sektora.</p>	S	<p>Istovremeno s prilagodbom uvjeta plaća, dovršiti postupak zapošljavanja, kako bi se TNzR-u omogućilo aktivno sudjelovanje u radu vanjskih revizora.</p> <p>Zapošljavanje treba započeti s popunjavanjem mjesta načelnika odjela, kako bi se osigurala</p>	31.12.2008.	5.5.2 F° 3	4.5 Popis za provjeru TNzR-a / službene bilješke – prilog o obuci

				<p>unutarnja obuka manje iskusnih revizora.</p> <p>Cilj je osigurati dovoljne i adekvatne resurse za početak 2009., kada će se IPA aktivnosti početi značajno povećavati.</p>			
12.	TNzR	<p><u>STRATEGIJA OBUKE:</u></p> <p>Nije izrađena opća strategija obuke. Nema prioriteta obuke, rasporeda i trenera.</p>	S	<p>Treba uspostaviti opću razrađenu strategiju obuke.</p> <p>Strategiju zatim treba prenijeti u posebne pojedinačne planove obuke.</p> <p>Najmanje godišnje treba provesti nadzor nad cijelim postupkom uz potrebne prilagodbe.</p>	31.12.2008.	5.5.2 F° 4	4.5 Popis za provjeru TNzR-a / službene bilješke – prilog o obuci
13.	TNzR	<p><u>PRIRUČNIK ZA REVIZIJU:</u></p> <p>Još nije pripremljen priručnik za reviziju u okviru IPA-e. Njegova je izrada za sada predviđena (kraj 2008.) na osnovi priručnika za reviziju SAPARD-a, uz pomoć posebne tehničke pomoći (u okviru Phare 2006).</p>	S	<p>Povećani rizik da će poslovi revizije biti ustupljeni vanjskim revizorima. Preporuča se dovršetak IPA priručnika za reviziju prije početka poslova revizije. Dok tehnička pomoć ne postane dostupna, predlaže se ažuriranje postojećeg SAPARD priručnika za reviziju (pozivanje na zakonodavstvo, obuhvat, ciljevi, metodologija).</p>	31.12.2008.	5.5.2 F° 5	4.5 Popis za provjeru TNzR-a / službene bilješke –

14.	TNzR	<p><u>ANALIZA RADNOG OPTEREĆENJA:</u></p> <p>Nije provedena analiza radnog opterećenja – nema poveznice s potrebama zapošljavanja</p>	N	Provesti analizu radnog opterećenja kako bi se potvrdile ili prilagodile potrebe za zapošljavanjem revizora za IPA-u.	30.09.2008.	5.5.2 F° 6	4.5 Popis za provjeru TNzR-a / službene bilješke –
15.	NDO/OS	<p><u>OSLANJANJE NA RAD DRUGIH:</u></p> <p>Na osnovi razgovora s čelnikom Tijela nadležnog za reviziju, nema oslanjanja na rad jedinica za unutarnju reviziju unutar OS-a bilo zbog toga što jedinice za reviziju još nisu uspostavljene kod nekih IPA sudionika (SAFU i MRRŠVG) ili jedinice za unutarnju reviziju nemaju dovoljno resursa, iskustva u obavljanju revizije EU fondova i odgovarajuće metodologije.</p>	V	Pojačati sposobnosti jedinica za unutarnju reviziju.	31.12.2008.	5.5.2 F° 7	4.5 Popis za provjeru TNzR-a / službene bilješke –
16.	NDO	<p><u>Sljedeći događaji</u></p> <p>Nakon preliminarnih zaključaka o Tijelu nadležnom za reviziju, kako je predstavljeno tijekom zaključnog sastanka 30. svibnja 2008., nacionalna tijela su odlučila poduzeti radnje i prije no što zaprime ovo izvješće o obavljenoj reviziji.</p> <p>U pismu od 20. lipnja 2008. (Urbroj 513-05-06/08-7) NDO je Glavnu upravu za regionalnu politiku izvijestio da je nakon daljnjih razgovora s Državnim uredom za reviziju o mogućnosti jačanja kapaciteta Tijela nadležnog za</p>	V	Osigurati detaljan akcijski plan kojim će se osigurati da će do listopada 2008. postupak zapošljavanja u agenciji biti u potpunosti završen i agencija spremna za početak rada.	31.08.2008.	5.5.3	Pismo NDO-a (Adonis 11022) od 20. lipnja 2008.

		reviziju u kratkom vremenskom razdoblju, odlučeno da će se tijelo nadležno za reviziju uspostaviti kao agencija.					
17.	SAFU	UNUTARNJA REVIZIJA: JUR još nije uspostavljena. Na temelju potpisanog protokola, MF privremeno osigurava poslove unutarnje revizije.	V	Uspostaviti jedinicu za unutarnju reviziju i izgradnja kapaciteta unutarnje revizije. Ova radnja, koju je preporučio KPMG tijekom nacionalnog postupka akreditacije ²⁸ , još nije obavljena u vrijeme misije prijenosa upravljanja. Potpisati sporazum između ministra financija i čelnika OS-a u koji je uključena SAFU (III A, B i C) kako bi se službeno priznalo pravo čelnika OS-a na zaprimanje izvješća unutarnje revizije. Kada se uspostavi jedinica za unutarnju reviziju u SAFU, ovaj sporazum zamijeniti sporazumom između ravnatelja SAFU-a i čelnika operativnih	31.12.2008.	5.6.2 F° 1	4.6 Popis za provjeru TNzR-a / popis zapošljavanja SAFU-a

²⁸ Izvješće KPMG-a od 27. ožujka 2008., točka 4.3.2.3 Pravo pristupa unutarnje revizije svim evidencijama: „U skladu s Okvirnim sporazumom, Provedbenim sporazumom i Operativnim sporazumom, čelniku Operativne strukture daje se dovoljno pravo pristupa podacima i evidenciji drugih tijela unutar Operativne strukture. Nadalje, ti sporazumi omogućuju timu unutarnje revizije podnošenje izvješća izravno čelniku Operativne strukture. Međutim, s obzirom da je unutarnja revizija službeno neposredno odgovorna samo ministru i/ili ravnatelju drugih institucija, preporučujemo potpisivanje **sporazuma između čelnika Operativne strukture i ministara i/ili ravnatelja** radi službenog priznanja prava čelnika Operativne strukture za zaprimanje izvješća unutarnje revizije. Koliko je nama poznato, ova se preporuka trenutno razmatra te bi uskoro trebala biti potpisana.“

				struktura.			
18.	SAFU	<p><u>AKTIVNOSTI NADZORA:</u></p> <p>Popisi za provjeru verifikacija mjesečnih/kvartalnih izvješća zaprimljenih od krajnjih korisnika prije njihovog podnošenja idućoj razini (tijela nadležna za OS) nisu pripremljeni.</p> <p>Povećan rizik od nesprječavanja mogućih problema nesmetane provedbe projekata (neispunjavanje obveza izvođača ili nadzornih inženjera, sukobi između uključenih strana, tehnički ili administrativni problemi, itd.).</p>	S	<p>Razraditi popise za provjeru radi verifikacije mjesečnih/kvartalnih izvješća zaprimljenih od krajnjih korisnika.</p> <p>Informacije su od ključne važnosti u svrhe Sektorskih nadzornih odbora.</p>	31.10.2008.	5.6.2 F° 2	4.6 Popis provjere SAFU-a
19.	SAFU	<p><u>JAVNA NABAVA:</u></p> <p>Na temelju razgovora o postupcima javne nabave (priprema tehničkih specifikacija/natječajne dokumentacije, imenovanje članova odbora za ocjenjivanje, postupak ocjenjivanja, izmjene ugovora, programa nepovratnih sredstava), opća razina znanja čini se odgovarajuća.</p> <p>Posebnu pozornost treba posvetiti pravilima u vezi s izmjenama ugovora o uslugama/radovima i neuobičajeno niskim ponudama.</p>	S	<p>Pripremiti smjernice i izraditi obuku u utvrđenim područjima rizika. Tumačenje nepredviđenih okolnosti radi opravdanja izmjena u nekim je slučajevima upitno i nedovoljno razumljivo.</p>	31.12.2008.	5.6.2 F° 3	4.6 Popis za provjeru SAFU
20.	SAFU	<p><u>POPIS PROVJERE ZA VERIFIKACIJU DODATAKA UGOVORIMA I RADOVIMA:</u></p>	S	<p>Pripremiti popis provjere uključujući posebna pitanja za verifikaciju razloga</p>	31.10.2008.	5.6.2 F° 4	4.6 Popis za provjeru

		Nema popisa provjere za verifikaciju ovog vrlo rizičnog područja postupka upravljanja ugovorima.		zahtjeva za izmjenom (postojanje nepredviđenih okolnosti)			SAFU
		B. OS ZA PROMET					
21.	NDO/ čelnik OS-a	<u>PRAVNI OKVIR – FUNKCIJE TIJELA UNUTAR OS-A:</u> Funkcije tijela uključenih u upravljanje IPA-om, opisane u Provedbenom sporazumu, operativnom sporazumu i u Priručniku o postupanju ponekad su različite, proturječne, kontradiktorne ili nedovoljno opisane	S	Isti popis funkcija za različita tijela uključena u provedbu IPA-e (tijela nadležna za OP, tijela nadležna za prioritetu os/mjere, provedbena tijela i agencija za provedbu) treba se nalaziti u oba sporazuma (provedbenom i operativnom) ili ih se treba spomenuti. Isto vrijedi za relevantna poglavlja Priručnika o postupanju. – Osigurati pregled, usklađivanje funkcija i uklanjanje ili izmjenu svih proturječnih, kontradiktornih, preklapajućih ili generičkih odredbi.	30.09.2008.	5.7.2 F° 1	Provedbeni sporazum, operativni sporazum i PoP za komponente IIIA,
22.	MMPI	<u>UNUTARNJA REVIZIJA MMPI-A – GODIŠNJI PLAN I OBUKA:</u> Sukladno PoP-u (poglavlje M), unutarnju reviziju za MMPI obavlja	V	Revidirati i ažurirati godišnji plan revizije, uz osiguranje odgovarajućeg obuhvaćanja IPA aktivnosti. Uskladiti	31.12.2008.	5.7.2 F° 2	4.7 Nacrt godišnjeg plana

		<p>služba unutarnje revizije ministarstva neposredno odgovorna ministru.</p> <p>Strateški i godišnji planovi revizije određeni su u procedurama unutarnje revizije.</p> <p>Naš je pregled otkrio vrlo preliminaran, nepotpun i neslužbeno odobren godišnji plan revizije za 2008. (samo 1 revizija povezana s IPA-om) bez poveznice na strateški trogodišnji plan. Ciljevi revizije, obuhvat revizije i metodologija revizije nisu jasno naznačeni.</p> <p>Obuka koju unutarnji revizori prolaze smatra se neodgovarajućom i dosta nestrukturiranom.</p>		<p>godišnji plan revizije sa strateškim trogodišnjim planom.</p> <p>Osigurati da se u godišnjem planu revizije odrede ciljevi revizije, obuhvat revizije, metodologija revizije i informacije o alokaciji planiranja zapošljavanja.</p> <p>Jedinica za unutarnju reviziju MF-a može pregledati i pomoći u pripremi i početnoj provedbi planova unutarnje revizije MMPI-a.</p> <p>Organizirati obuku za projekte koji se financiraju sredstvima EU-a za sve unutarnje revizore kako bi razumjeli nove IPA strukture i postupke.</p> <p>Dostaviti plan obuke za 2009. revizijsku godinu.</p>			revizije za 2007.
23.	HŽI/MMPI	<p><u>UNUTARNJA REVIZIJA HRVATSKIH ŽELJEZNICA (HŽI) – GODIŠNJI PLAN I OBUKA:</u></p> <p>Unutarnja revizija za HŽI obavljena od strane Odjela unutarnje revizije koji je samostalna jedinica neposredno odgovorna direktoru HŽI-a. Tek je nedavno uspostavljen pa godišnji plan unutarnje revizije za program IPA-u još</p>	V	<p>Revidirati i ažurirati godišnji plan revizije uz osiguranje odgovarajućeg obuhvaćanja IPA aktivnosti. Uskladiti godišnji plan revizije sa strateškim trogodišnjim planom.</p> <p>Osigurati da se u godišnjem</p>	31.12.2008.	5.7.2 F° 3	4.8 HŽI Godišnji plan unutarnje revizije

		nije dovršen. U izradi Izjave o jamstvu nema zadovoljavajućeg razumijevanja uloge unutarnje revizije. Ciljevi revizije, obuhvat revizije i metodologija revizije nisu jasno naznačeni. Provedena obuka smatra se nedovoljnom i nestrukturiranom.		<p>planu odrede ciljevi revizije, obuhvat revizije, metodologija revizije i informacije o alokaciji planiranja zapošljavanja.</p> <p>Jedinica za unutarnju reviziju MF-a može pregledati i pomoći u pripremi i početnoj provedbi planova unutarnje revizije MMPI-a.</p> <p>Organizirati obuku za projekte koji se financiraju sredstvima EU-a za sve unutarnje revizore kako bi razumjeli nove IPA strukture i postupke.</p> <p>Dostaviti plan obuke za 2009. revizijsku godinu.</p>			
24.	MMPI	<p><u>PROCJENA RIZIKA /UPRAVLJANJE RIZIKOM:</u></p> <p>Ciklus upravljanja rizikom još nije razvijen unutar MMPI-a. Tek je nedavno postavljen koordinator za upravljanje rizikom u MMPI-u, a postupci procjene rizika – upravljanja rizikom još nisu provedeni. Nije izrađen jasan akcijski plan i nisu poduzeti konkretni koraci kako bi se osiguralo ublažavanje utvrđenih rizika. Nije dostupna relevantna dokumentacija koja se odnosi na utvrđivanje utvrđenih</p>	S	<p>Primijeniti metodologiju procjene rizika / upravljanja rizikom kako je naznačeno u Priručniku o postupanju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Postupajući prema različitim koracima opisanim u PoP-u; - Rješavajući ih; - - Njihovim pravovremenim ažuriranjem i poduzi- 	30.10.2008.	5.7.2 F° 4	4.7 Slajdovi prezentacije MMPI-a / Službene bilješke

		rizika (npr. registar rizika) ili zapisnik sa sastanaka odbora za upravljanje rizicima.		manjem prikladnih mjera. –			
25.	MMPI	<u>TERENSKJE PROVJERE:</u> U Provedbenom sporazumu i PoP-u, terenske provjere predviđene su za različita tijela (tijelo nadležno za OP, tijelo nadležno za prioritetnu os/mjeru, provedbeno tijelo). Time je povećan rizik od nekoordiniranih terenskih provjera s potencijalno proturječnim rezultatima i kašnjenjima s potvrdama izdataka i provedbom mjera. Nejasna veza između administrativnih provjera i terenskih provjera.	S	– MMPI, kao tijelo nadležno za OP, treba osigurati koordinaciju između različitih tijela operativne strukture koja obavljaju terenske provjere. Potreba za uspostavom veze između rezultata administrativnih provjera i terenskih provjera (npr. intenzivnije terenske provjere u slučaju kada administrativne provjere pokazuju učestale pogreške).	30.10.2008.	5.7.2 F° 5	Provedbeni sporazum i Priručnici o postupanju u pogledu Komp. III.A
C. OS ZA ZAŠTITU OKOLIŠA							
26.	NDO/čelnik OS-a	<u>PRAVNI OKVIR – FUNKCIJE TIJELA UNUTAR OS-A:</u> Funkcije tijela uključenih u upravljanje IPA-om, opisane u Provedbenom sporazumu, Operativnom sporazumu i Priručniku o postupanju ponekad su različite, proturječne, kontradiktorne ili nedovoljno opisane.	S	Isti popis funkcija za različita tijela uključena u IPA provedbu (tijelo nadležno za OP, tijelo nadležno za prioritetnu os/mjeru i provedbena agencija) trebaju biti u oba sporazuma (PS i OS) ili treba napraviti poveznicu. Isto vrijedi za relevantna poglavlja PoP-a.	30.09.2008.	5.8.2 F° 1	PS, OS, i PoP za Komponente . IIIB,

				Osigurati da funkcije budu pregledane, usklađene, a sve proturječne, kontradiktorne, preklapajuće ili generičke odredbe budu uklonjene ili izmijenjene.			
27.	FZOEU/ Hrvatske vode	<u>PROJEKTI SPORAZUMI IZMEĐU PROVEDBENIH TIJELA I KRAJNJIH KORISNIKA:</u> Predviđeno je potpisivanje sporazuma između dvaju provedbenih tijela, FZOEU-a i Hrvatskih voda, i krajnjih korisnika koji se nalaze izvan OS-a radi delegiranja IPA zadaća. Sporazumi neće uključiti prijenos nadležnosti predviđenih za tijela uključena u operativnu strukturu (čl. 28. provedbene uredbe). Međutim, revizorima nisu dostavljeni nacrti projektnih sporazuma.	V	Službama EK-a dostaviti standardni projektni sporazum koji će se potpisati s krajnjim korisnicima kako bi se službama EK-a omogućila potvrda zaključaka o Prijenosu upravljanja za Komponentu III B. Funkcije predviđene u članku 28. provedbene uredbe moraju ostati unutar operativne strukture.	30.09.2008.	5.8.2 F° 2	4.9 Slajdovi prezentacije FZOEU – Ugovorni odnosi
28.	MRRŠVG	<u>UNUTARNJA REVIZIJA – USPOSTAVA:</u> JUR u MRRŠVG (tijelo nadležno za prioritetnu os/mjeru) još nije uspostavljena. MF privremeno osigurava funkcije unutarnje revizije. U tom je pogledu potpisan protokol.	V	Uspostaviti JUR i započeti s izgradnjom kapaciteta unutarnje revizije kao pitanje prioriteta	31.12.2008.	5.8.2 F° 3	4.10 Organigram MRRŠVG
29.	MRRŠVG	<u>PROCJENA RIZIKA / UPRAVLJANJE RIZIKOM:</u> Ciklus upravljanja rizikom još nije	S	Primijeniti metodologiju procjene rizika / upravljanja rizikom, kako je naznačeno	30.10.2008.	5.8.2 F° 4	4.10 Popis provjere OS

		<p>razvijen na odgovarajući način unutar MRRŠVG-a. Koordinator za upravljanje rizikom imenovan je tek nedavno, a postupak procjene rizika – upravljanja rizikom proveden je teoretski. Jasan akcijski plan nije izrađen i nisu poduzeti konkretni koraci kako bi se osiguralo ublažavanje utvrđenih rizika. Nije dostupna relevantna dokumentacija koja se odnosi na utvrđivanje utvrđenih rizika (npr. registar rizika) niti zapisnici sa sastanaka odbora za upravljanje rizikom.</p>		<p>u PoP-u tako što će se:</p> <ul style="list-style-type: none"> - slijediti različiti koraci opisani u PoP-u; - rješavati ih; -pravovremeno ih ažurirati i poduzimati prikladne mjere. 			III B
30.	MZOPUG	<p><u>TERENSKJE PROVJERE:</u></p> <p>U Provedbenom sporazumu i PoP-u, terenske provjere predviđene su za različita tijela (tijelo nadležno za OP, tijelo nadležno za prioritetnu os/mjeru, provedbeno tijelo).</p> <p>Time je povećan rizik od nekoordiniranih terenskih provjera s potencijalno proturječnim rezultatima i kašnjenjima s potvrdama izdataka i provedbom mjera.</p> <p>Nejasna veza između administrativnih provjera i terenskih provjera.</p>	S	<p>MZOPUG, kao tijelo nadležno za OP, treba osigurati koordinaciju između raznih tijela operativne strukture koja provodi terenske provjere.</p> <p>Potreba za uspostavom veze između rezultata administrativnih provjera i terenskih provjera (npr. intenzivnije terenske provjere u slučaju kada administrativne provjere pokazuju učestale pogreške).</p>	30.10.2008.	5.8.2 F° 5	PS, OS i PoP za Komponente IIIB,
31.	MZOPUG	<p><u>OSOBA ZADUŽENA ZA NEPRAVILNOSTI U MZOPUG-U:</u></p> <p>Osoba koja je trenutno zadužena za</p>	N	Preporučuje se da osoba zadužena za nepravilnosti bude na više operativnoj	31.10.2008.	5.8.2 F° 6	4.11 Slajdovi prezentacije

		nepravilnosti je na visokoj rukovodećoj razini, odnosno na razini državnog tajnika.		razini.			MZOPUG-a /službena bilješka
32.	MRRŠVG	<u>OSOBA ZADUŽENA ZA NEPRAVILNOSTI U MRRŠVG:</u> U evidenciji obuke u 2008. godini nije predviđen individualni plan obuke za osobe zadužene za nepravilnosti. Utvrđena potreba za obukom.	S	Predviđena posebna aktivnost obuke kao što je sudjelovanje na seminarima, konferencijama i radionicama.	31.10.2008.	5.8.2 F° 7	4.10 Popis provjere OS III B
D. OS ZA REGIONALNU KONKURENTNOST							
33.	NDO/ čelnik OS-a	<u>PRAVNI OKVIR – FUNKCIJE TIJELA UNUTAR OS:</u> Funkcije tijela uključenih u upravljanje IPA-om, opisane u Provedbenom sporazumu, Operativnom sporazumu i u Priručniku o postupanju ponekad su različite, proturječne, kontradiktorne ili nedovoljno opisane.	S	Isti popis funkcija za različita tijela uključena u provedbu IPA-e (tijela nadležna za OP, tijela nadležna za prioritetnu osu/mjere, provedbena tijela i agencija za provedbu) treba se nalaziti u oba sporazuma (provedbenom i operativnom) ili ih se treba spomenuti. Isto se odnosi i na relevantna poglavlja PoP-a. Pobrinite se za pregled, usklađivanje funkcija i uklanjanje ili izmjenu svih proturječnih,	30.09.2008.	5.9.2 F° 1	PS, OS i PoP ZA Komponente . IIC,

				kontradiktornih, preklapajućih ili generičkih odredbi.			
34.	MINGORP	<p><u>PRAVNI OKVIR – FUNKCIJE TIJELA NADLEŽNIH ZA PRIORITYETNU OS/MJERU 2.1:</u></p> <p>Dvije uprave, odnosno, Uprava za trgovačka društva i zadruga i Uprava za poticanje ulaganja i izvoz zajednički su odgovorne za Prioritetnu os/mjere 2.1 „Jačanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva/Poboljšanje poslovne klime“. Odluka Vlade kojom se određuju funkcije ove dvije uprave nije bila dostupna u vrijeme revizije.</p>	S	Dostaviti primjerak odluke	30.09.2008.	5.9.2 F° 2	4.11 Slajdovi prezentacije MINGORP /Službene bilješke
35.	MRRŠVG	<p><u>UNUTARNJA REVIZIJA – USPOSTAVA:</u></p> <p>JUR u MRRŠVG (tijelo nadležno za prioritetnu os/mjeru) još nije uspostavljena. MF privremeno osigurava funkcije unutarnje revizije. Protokol je potpisan u tom pogledu.</p>	V	Uspostaviti JUR i započeti s izgradnjom kapaciteta unutarnje revizije kao pitanje prioriteta	31.12.2008.	5.9.2 F° 3	4.10 Popis provjere OS III B / Organigram MRRŠVG (isto kao i nalaz 28.)
36.	MINGORP/ MZOŠ	<p><u>UNUTARNJA REVIZIJA – PRAVNI OKVIR:</u></p> <p>Još nisu potpisani sporazumi između JUR MINGORP-a (tijelo nadležno za prioritetnu os/mjeru) i MZOŠ-a (tijelo nadležno za prioritetnu os/mjeru) s</p>	S	Potpisati sporazume za službeno priznanje prava čelnika operativne strukture za zaprimanje izvješća unutarnje revizije.	30.09.2008.	5.9.2 F° 4	4.12 Popis provjere OS III C / službene bilješke

		čelnikom operativne strukture, kako bi se službeno priznalo pravo čelnika operativne strukture za zaprimanje izvješća unutarnje revizije. Nacrti sporazuma su pripremljeni, ali revizori nisu dobili naznaku očekivanog datuma potpisivanja.					
37.	MZOŠ	UNUTARNJA REVIZIJA – PLAN REVIZIJE: Plan revizije MZOŠ-a za 2008. godinu uključuje dva zadatka revizije vezana za IPA-u (komponenta IIIC i komponenta IV). Međutim, nije predstavljena nikakva posebna naznaka ciljeva revizije i obuhvata revizije.	S	Izraditi detaljan plan revizije za predviđene zadatke revizije.	30.10.2008.	5.9.2 F° 5	4.13 Godišnji plan unutarnje revizije/ službene bilješke
38.	MRRŠVG	PROCJENA RIZIKA/UPRAVLJANJE RIZIKOM: 1. Ciklus upravljanja rizikom još nije razvijen na odgovarajući način unutar MRRŠVG-a. Koordinator za upravljanje rizikom imenovan je tek nedavno, a postupak procjene rizika – upravljanja rizikom proveden je teoretski. Jasan akcijski plan nije izrađen i nisu poduzeti konkretni koraci kako bi se osiguralo ublažavanje utvrđenih rizika. Nije dostupna relevantna dokumentacija koja se odnosi na utvrđivanje utvrđenih rizika (npr. registar rizika) niti zapisnici sa sastanaka odbora za upravljanje rizikom	S	Primijeniti metodologiju procjene rizika / upravljanja rizikom, kako je naznačeno u PoP-u tako što će se: - slijediti različiti koraci opisani u PoP-u; - rješavati ih; - pravovremeno ih ažurirati i poduzimati prikladne mjere –	30.10.2008.	5.9.2 F° 6	4.10 Popis provjere OS III B

39.	MINGORP	<p><u>VERIFIKACIJA NATJEČAJNE DOKUMENTACIJE/NATJEČAJNIH DOKUMENATA:</u></p> <p>Tijela nadležna za prioritetnu os/mjeru, poduzela su verifikaciju, na osnovi uzorka, natječajne dokumentacije i natječajnih dokumenata. Međutim, kapacitet nabave na razini tijela nadležnog za prioritet/mjeru općenito je nedovoljan (npr. MRRŠVG i MINGORP).</p>	S	Osigurati odgovarajuću sposobnost nabave za tijelo nadležno za prioritetnu os/mjeru kako bi ispunilo svoje zadaće verifikacije. Ako nije izvedivo razmisliti o mijenjanju unutarnjih postupaka radi odgovarajućeg alociranja resursa u odnosu na ciljeve.	31.12.2008.	5.9.2 F° 7	4.12 Popis za provjeru OS III C / službene bilješke
40.	MINGORP	<p><u>TERENSKJE PROVJERE:</u></p> <p>U Provedbenom sporazumu i PoP-u, terenske provjere predviđene su za različita tijela (tijelo nadležno za OP, tijelo nadležno za prioritetnu os/mjeru, provedbeno tijelo).</p> <p>Time je povećan rizik od nekoordiniranih terenskih provjera s potencijalno proturječnim rezultatima i kašnjenjima s potvrdama izdataka i provedbom mjera.</p> <p>Nejasna veza između administrativnih provjera i terenskih provjera.</p>	S	<p>MINGORP, kao tijelo nadležno za OP, treba osigurati koordinaciju između različitih tijela operativne strukture koja obavlja terenske provjere.</p> <p>Potreba za uspostavom veze između rezultata administrativnih provjera i terenskih provjera (npr. intenzivnije terenske provjere u slučaju kada administrativne provjere pokazuju učestale pogreške).</p>	30.10.2008.	5.9.2 F° 8	4.12 PU i PoP za Komponente . IIC

Dodatak VI.b

Popis ex-ante kontrola koje Komisija treba izvršiti

U vezi s ugovorima o uslugama, nabavi roba i radovima

Postupci nabave

- (1) Odobrenje korištenja natjecateljskog dijaloga
- (2) Odobrenje korištenja pregovaračkog postupka
- (3) Odobrenje korištenja ograničenog postupka za ugovore o radovima od €5.000.000 ili više

Objavljivanja

- (4) Objava predviđanja pojedinačnih ugovora u Službenom listu, na web stranici EuropeAida i u svim drugim odgovarajućim medijima
- (5) Objava obavijesti o nabavi i natječajne dokumentacije u Službenom listu, na web stranici EuropeAida i u svim drugim odgovarajućim medijima
- (6) Objava obavijesti o ispravku u Službenom listu, na web stranici EuropeAida i u svim drugim odgovarajućim medijima
- (7) Objava navoda lokalnih otvorenih natječajnih postupaka na web stranici EuropeAida s adresom na kojoj tvrtke mogu dobiti detaljnije informacije
- (8) Objava dodatnih informacija tijekom poziva za postupak nadmetanja.
- (9) Objava obavijesti o dodjeli ugovora i rezultatima postupka nadmetanja u Službenom listu, na web stranici EuropeAida i u svim drugim odgovarajućim medijima.
- (10) Objava obavijesti o poništenju.

Odbor za ocjenjivanje

- (11) Odobrenje sastava Odbora za ocjenjivanje.
- (12) Imenovanje jednog promatrača koji će pratiti cijeli ili dio postupka Odbora za ocjenjivanje.
- (13) Odobrenje ostalih promatrača u Odboru za ocjenjivanje

Utvrđivanje kvalifikacijskih lista kod ugovora o uslugama

- (14) Potvrda kvalifikacijske liste s manje od minimalno četiri kandidata koji ispunjavaju kriterije odabira.
- (15) Potvrda izvještaja o kvalifikacijskoj listi odobreno od strane relevantnih službi ugovaratelja

Natječajna dokumentacija i evaluacija

- (16) Potvrda natječajne dokumentacije (Opis projekta/Tehničke specifikacije) prije izdavanja
- (17) Prethodno odobrenje izuzetaka koji su posebno osigurani PRAG-om. Ovlaštenje za izuzetak od osnovnih pravila (npr. kraći rok za dostavu ponuda npr. 50 dana za usluge, 60 dana za nabavu roba, 90 dana za radove). Izuzeci od pravila podrijetla, nacionalnosti u posebnim slučajevima nakon odobrenja sjedišta.
- (18) U slučaju posebice složenih nabava prethodno odobrenje korištenja kombinacije kvalitete i cijene kao osnove za dodjeljivanje ugovora najpovoljnijoj ponudi. Pružanje tehničke pomoći ovisno o slučaju.

- (19) Potvrda Izvještaja o evaluaciji zajedno s preporukama.
- (20) Prethodno odobrenje prije poništenja postupka nadmetanja.

Osiguranje i zamjena stručnjaka

- (21) Prethodno odobrenje prije poništenja ugovora.
- (22) Prethodno odobrenje prije zamjene stručnjaka.

Dodjela ugovora

- (23) Formalna potvrda dodjele prije dostave pisane obavijesti uspješnom ponuđaču.
- (24) Potvrda dokumentacije ugovora.
- (25) Zaprimanje jednog potpisanog izvornika od uspješnog ponuđača/prijavitelja.

Mijenjanje ugovora

- (26) Potvrda dodatka ugovoru.
- (27) Zaprimanje jednog potpisanog izvornika dodatka ugovoru.

U vezi s nepovratnim sredstvima

- (28) Prethodno odobrenje izuzetaka koji su posebno određeni PRAG-om.
- (29) Prethodno odobrenje korištenja okvirnog partnerskog sporazuma.
- (30) Prethodno odobrenje korištenja postupka izravne pogodbe.

Odbor za ocjenjivanje

- (31) Odobrenje sastava Odbora za ocjenjivanje.
- (32) Imenovanje jednog promatrača koji će pratiti cijeli ili dio postupka Odbora za ocjenjivanje.
- (33) Odobrenje ostalih promatrača u Odboru za ocjenjivanje.
- (34) Odobrenje popisa ocjenjivača kada se ocjenjivači koriste za pregled prijedloga.
- (35) Potvrda prijedloga uvodnog sastanka i izvještaj o administrativnoj provjeri.
- (36) Potvrda izvještaja o evaluaciji sažetka projekta.
- (37) Potvrda izvještaja o evaluaciji projektnih prijedloga.
- (38) Potvrda Izvještaja o evaluaciji.

Postupak i dodjela nepovratnih sredstava

- (39) Odobrenje godišnjih programa rada i Vodiča za prijavitelje.
- (40) Objava godišnjih programa rada, Vodiča za prijavitelje i obavijesti o dodjeli nepovratnih sredstava.
- (41) Prethodno odobrenje za poništenje postupka poziva za dostavu prijedloga
- (42) Potvrda opisa predloženih nepovratnih sredstava i, prema potrebi, nacrtu ugovora
- (43) Potvrda dodjele nepovratnih sredstava
- (44) Obavijest ugovaratelja o potpisu ugovora
- (45) Potvrda dodatka ugovoru.

DODATAK VII.

Zahtjevi vodiča za odricanje od *ex-ante* kontrola

(članak 31. Sporazuma o financiranju)

Decentralizacija bez *ex-ante* kontrole od strane Komisije cilj je za provedbu Operativnog programa „Zaštita okoliša“ u Hrvatskoj. Sukladno članku 8. stavku 4. točka c Uredbe (EZ-a) br. 718/2007, ovaj Sporazum o financiranju propisuje odredbe koje se odnose na uspostavu i redovno ažuriranje Vodiča od strane Hrvatske radi postizanja decentralizacije bez *ex-ante* kontrole od strane Komisije.

1. Cilj

Cilj Vodiča je utvrditi zahtjeve i mjerila koje Hrvatska treba ispuniti kako bi postigla decentralizirano upravljanje bez *ex-ante* kontrole od strane Komisije.

2. Rok za dostavu Vodiča i učestalost izvješćivanja

Vodič će NDO dostaviti Glavnoj upravi za regionalnu politiku najkasnije tri mjeseca nakon potpisivanja Sporazuma o financiranju.

Hrvatska treba izvješćivati Komisiju na kvartalnoj osnovi o trenutnom stanju u pogledu uspješnog ispunjavanja utvrđenih zahtjeva i mjerila.

3. Obuhvat i struktura

Vodič će opisati postojeći sustav za upravljanje sredstvima u okviru Operativnog programa „Zaštita okoliša“. Odredit će korake i poboljšanja potrebna za postizanje sustava upravljanja i kontrole u skladu s unutarnjim pravilima o postupanju kao i jasne institucionalne i osobne nadležnosti koje će se efikasno izvršavati bez *ex-ante* kontrole od strane Komisije.

Vodič će utvrditi kvantitativna i kvalitativna mjerila o (popis nije zaključen):

- uspostavi i upravljanju institucionalnim ustrojstvom,
- zapošljavanju,
- funkcioniranju decentraliziranog sustava provedbe s *ex-ante* kontrolom,
- provedbi aktivnosti/projekata u okviru Operativnog programa „Zaštita okoliša“.

Vodič će osim toga uključiti niz mjerila koja se odnose na postupak nadmetanja i ugovaranja. Ta će se mjerila posebice odnositi na veću kvalitetu natječajne i ugovorne dokumentacije koja se dostavlja Delegaciji Europske komisije za *ex-ante* odobrenje te na pravovremenu nabavu (plan nabave s obvezujućim rokovima).

Hrvatska će u Vodiču utvrditi rok za slanje Komisiji zahtjeva za odricanje od *ex-ante* kontrole.

Vodič se može odnositi na postupno odricanje od različitih vrsta *ex-ante* kontrole.

4. Status dokumenta i postupak

Hrvatska će uspostaviti Vodič uz bliske konzultacije s Komisijom.

Vodič neće usvojiti/odobriti Komisija, odnosno, bit će to hrvatski dokument. Međutim, služiti će kao osnova za nadzor i ocjenu funkcioniranja sustava upravljanja i kontrole.

5. Sljedeći koraci

Prije obavljanja *ex-ante* kontrole predviđene Odlukom Komisije o prijenosu ovlasti za

upravljanje koje se odnosi na Operativni program „Zaštita okoliša“, Komisija će se uvjeriti u učinkovito funkcioniranje sustava upravljanja i kontrole u skladu s relevantnim pravilima Europske unije i nacionalnim pravilima.

Obavljanje ex-ante kontrole od strane Komisije bit će predmet još jedne Odluke kada se Komisija uvjeri da su zahtjevi iz članka 18. Uredbe (EZ-a) br. 718/2007 ispunjeni.

DODATAK VIII.

Predložci zahtjeva za velike projekte radi potvrde stope pomoći

VELIKI PROJEKT

ZAHTJEV ZA POTVRDOM POMOĆI

**U SKLADU S ČLANKOM 10. UREDBE (EZ) BR. 1085/2006 I ČLANKOM 157.
PROVEDBENE UREDBE KOMISIJE (EZ) BR. 718/2007**

INSTRUMENT PRETPRISTUPNE POMOĆI

ULAGANJA U INFRASTRUKTURU

OKOLIŠ

[Naziv projekta]

CCI br.[.....]

SADRŽAJ

- A. ADRESE I UPUĆIVANJA
- B. DETALJI PROJEKTA
- C. REZULTATI STUDIJA O IZVEDIVOSTI
- D. RASPORED
- E. ANALIZA TROŠKOVA I KORISTI
- F. ANALIZA UČINKA NA OKOLIŠ
- G. OPRAVDANJE ZA JAVNI DOPRINOS
- H. PLAN FINANCIRANJA
- I. USKLAĐENOST S POLITIKAMA EUROPSKE UNIJE I PRAVOM
- J. ODOBRENJE NADLEŽNOG NACIONALNOG TIJELA

- DODATAK I.: IZJAVA TIJELA NADLEŽNOG NA NADZOR EKOLOŠKI VAŽNIH
PODRUČJA
- DODATAK II.: TEHNIČKE LISTE
- DODATAK III.: STUDIJA O IZVEDIVOSTI (SAŽETAK I CJELOVITA VERZIJA)
- DODATAK IV.: ANALIZA TROŠKOVA I KORISTI
- DODATAK V.: NETEHNIČKI SAŽETAK EIA-e
- DODATAK VI.: PRESLIKE RELEVANTNIH ODLUKA, DOZVOLA I DRUGIH
DOKUMENATA S ENGLISKIM PRIJEVODOM
- DODATAK VII.: KARTE

A. ADRESE I UPUĆIVANJA

A.1 Tijelo nadležno za prijavu (operativna struktura)

- A.1.1 Naziv: TEKST
- A.1.2 Adresa: TEKST
- A.1.3 Kontakt: TEKST
- A.1.4 Telefon: TEKST
- A.1.5 Teleks/Faks: TEKST
- A.1.6 E-mail: TEKST

A.2 Tijelo nadležno za provedbu

- A.2.1 Naziv: TEKST
- A.2.2 Adresa: TEKST
- A.2.3 Kontakt: TEKST
- A.2.4 Telefon: TEKST
- A.2.5 Teleks/Faks: TEKST
- A.2.6 E-mail: TEKST

A.3 Tijelo nadležno za natječaje i ugovaranje (ugovaratelj), ako je različito od tijela pod A.2

- A.3.1 Naziv: TEKST
- A.3.2 Adresa: TEKST
- A.3.3 Kontakt: TEKST
- A.3.4 Telefon: TEKST
- A.3.5 Teleks/Faks: TEKST
- A.3.6 E-mail: TEKST

A.4 Krajnji primatelj projekta (vlasnik projekta nakon provedbe)

- A.4.1 Naziv: TEKST
- A.4.2 Adresa: TEKST
- A.4.3 Kontakt: TEKST
- A.4.4 Telefon: TEKST
- A.4.5 Teleks/Faks: TEKST
- A.4.6 E-mail: TEKST

B. DETALJI PROJEKTA

B.1.1 Naziv projekta/ faza projekta:

– OKVIR ZA TEKST

B.2 Kategorizacija projektnih aktivnosti (ispunjava Komisija)

B.2.1 Kod za dimenziju prioritetne teme

Kod	Postotak
Kod	Postotak

B.2.2 Kod za dimenziju financijskog oblika

Kod

B.2.3. Kod za lokacijsku dimenziju NUTS II,

Kod

 ako je dostupan

B.3 Usklađenost i povezanost s Operativnim programom

B.3.1 Naziv povezanog Operativnog programa:

– OKVIR ZA TEKST

B.3.2 Broj Zajedničkog identifikacijskog koda (CCI) Operativnog programa

– OKVIR ZA TEKST

B.3.3 Odluka Komisije (broj i datum) i datum potpisa Sporazuma o financiranju za ovaj OP:

– OKVIR ZA TEKST

B.3.4 Naziv prioritetne osi

– TEKST

B.4 Ciljevi projekta i lokacija

B.4.1. Postojeća infrastruktura i učinak projekta

Navesti u kojoj mjeri regija(regije) trenutno ima vrstu infrastrukture na koju se odnosi ovaj zahtjev. Usporediti ga s razinom infrastrukture koja se želi postići do ciljne godine 20(tj. prema relevantnoj strategiji ili nacionalnim/regionalnim planovima, ako je primjenjivo). Navesti predvidljiv doprinos projekta ciljevima strategije/plana i učinak na predmetni sektor. Precizirati moguća uska grla ili druge probleme koje treba riješiti.

– OKVIR ZA TEKST

B.4.2. *Socio-ekonomski ciljevi*

Navesti socio-ekonomske ciljeve i svrhe projekta.

– OKVIR ZA TEKST

B.4.3. *Doprinos ostvarivanju Operativnog programa*

Opisati kako projekt doprinosi ostvarivanju prioriteta Operativnog programa (navedenim kvantificiranim pokazateljima ako je moguće) koji su povezani s odgovarajućom mjerom.

– OKVIR ZA TEKST

B.4.4. *Ciljevi projekta*

Detaljno opisati svrhu i ciljeve (posebni problemi koje treba riješiti, stanovništvo na koje se odnosi, unaprijeđenja kvalitete, smanjenje zagađivanja itd.)

Kvantificirati što je više moguće.

– OKVIR ZA TEKST

B.4.5. *Ekološki prioriteti projekta u odnosu na Pristupno partnerstvo/Nacionalni program za usvajanje pravne stečevine Europske unije*

– OKVIR ZA TEKST

B.4.6. *Doprinos programa ostvarenju mjerodavnog prioriteta*

– OKVIR ZA TEKST

B.4.7. *Povezanost projekta s provedbom zakonodavstva Europske unije koje se odnosi na okoliš te politikama i Operativnim programom*

Uputite na predmetne Direktive ili Uredbu Zajednice.

Objasniti poseban doprinos koji projekt ima u odnosu na ispunjenje pravnih zahtjeva.

Prioritetna os/mjera OP-a.

– OKVIR ZA TEKST

B.4.8. *Objasniti je li projekt u skladu sa sektorskim ili integriranim planom.*

Sektorske, integrirane i glavne planove treba predati uz prijavu.

– OKVIR ZA TEKST

Kakav prioritet projekt ima u okviru mjerodavnog plana?

– OKVIR ZA TEKST

B.4.9. *Postojanje glavnog plana za ulaganje u predmetni sektor u gradu ili okrugu*

Da Ne

Ako je odgovor da, navesti detalje (i priložiti sažetak):

– OKVIR ZA TEKST

Ako je odgovor ne, navesti je li predložena priprema glavnog plana.

– OKVIR ZA TEKST

B.4.10. *Je li predviđeni projekt preventivne ili kurativne prirode?*

Preventivan Kurativan

–

B.5 Detaljan opis projekta

B.5.1 Opis projekta:

a) Dati opis projekta.

– OKVIR ZA TEKST

b) Ako se projekt smatra fazom ukupnog projekta, dati opis svih predloženih faza provedbe (uz objašnjenje jesu li one tehnički i financijski neovisne).

– OKVIR ZA TEKST

c) Na temelju kojih je kriterija projekt podijeljen na faze?

– OKVIR ZA TEKST

B.5.2 Tehnički opis ulaganja u infrastrukturu

- a) Opisati predloženu infrastrukturu i posao za koji se predlaže pomoć te navesti glavna obilježja i sastavne elemente.

– OKVIR ZA TEKST

- b) U odnosu na uključeni posao, navesti i kvantificirati ključne izlazne rezultate i pokazatelje nadzora (tablični oblik) koji će se koristiti:

– OKVIR ZA TEKST

- c) Navesti nadzorno tijelo (eventualno i provedbeno tijelo). Precizirati načine upravljanja projektom.

– OKVIR ZA TEKST

- d) Glavni primatelji infrastrukture (tj. ciljno stanovništvo, ako je moguće kvantificirati):

– OKVIR ZA TEKST

- e) Hoće li se izgradnja infrastrukture ostvarivati na temelju javnog ugovora ili bilo kojeg drugog oblika javne nabave (tj. koncesija, druga vrsta javno-privatnog partnerstva (JPP))?

Da Ne

Ako je odgovor da, opisati oblik ugovora (tj. pravni okvir, postupak odabira operatora i, ako je primjenjivo, strukturu JPP-a, sporazume o vlasništvu nad infrastrukturom, sporazume o raspodjeli rizika itd.):

– OKVIR ZA TEKST

- f) Ako će se infrastrukturom upravljati na neki drugi način nakon dovršetka projekta, navesti detalje kako (npr. javno upravljanje, nova koncesija ili neko drugo rješenje).

– OKVIR ZA TEKST

- g) Ima li projekt prekograničnu dimenziju koja uključuje dvije ili više država?

Da Ne

Ako je odgovor da, precizirati:

– OKVIR ZA TEKST

C. REZULTATI STUDIJA O IZVEDIVOSTI

C.1 Analiza potražnje

Dati sažetak analize potražnje, uključujući predviđenu stopu iskoristivosti nakon dovršetka i stopu rasta potražnje.

– OKVIR ZA TEKST

C.2 Mogućnosti koje su uzete u obzir

Dati pregled alternativnih mogućnosti koje su razmotrene u studijama o izvedivosti.

– OKVIR ZA TEKST

C.3 Dati sažetak glavnih zaključaka provedenih studija o izvedivosti

– OKVIR ZA TEKST

Navesti točne reference ako je pomoć iz sredstava programa IPA uključena ili je bila uključena u financiranje studija o izvedivosti.

– OKVIR ZA TEKST

D. RASPORED

D.1 Raspored projekta

Dolje navesti raspored provedbe cjelokupnog projekta.

Predvidjeti posebnu stavku u tablici za svaki ugovor ili fazu, ako je potrebno. Ako se zahtjev odnosi na fazu projekta, jasno navesti u tablici one elemente cjelokupnog projekta za koje se traži pomoć u ovom zahtjevu:

	Datum početka (A)	Datum završetka (B)
1. Studije o izvedivosti:	dan/mjesec/godina	dan/mjesec/godina
2. Analiza troškova i koristi (uključujući financijsku analizu):	dan/mjesec/godina	dan/mjesec/godina
3. Analiza učinka na okoliš:	dan/mjesec/godina	dan/mjesec/godina
4. Projektne studije:	dan/mjesec/godina	dan/mjesec/godina
5. Priprema natječajne dokumentacije:	dan/mjesec/godina	dan/mjesec/godina
6. Očekivano pokretanje natječajnog postupka	dan/mjesec/godina	
7. Kupnja zemljišta:	dan/mjesec/godina	dan/mjesec/godina
8. Faza izgradnje / ugovor:	dan/mjesec/godina	dan/mjesec/godina
9. Operativna faza:	dan/mjesec/godina	

Molimo priložiti sažetak rasporeda glavnih kategorija radova (npr. Gantt-ov dijagram).

D.2 Dospijeće projekta

Opisati raspored projekta (D.1) u odnosu na tehnički i financijski napredak i trenutno dospijeće projekta pod sljedećim naslovima::

D.2.1 Tehničko (studije o izvedivosti itd.)

– OKVIR ZA TEKST

D.2.2. Dati iscrpan popis pravnih i upravnih dokumenata (odluke, ovlaštenja, PUO, kupnja zemljišta, pozivi na natječaje, dozvole itd.) koji će biti potrebni za provedbu projekta. Navesti koji su dokumenti već prikupljeni i dati predviđene datume za pribavljanje preostalih dokumenata.

– OKVIR ZA TEKST

D.2.3. *Financijsko (odluke o izdvajanju u odnosu na nacionalne javne rashode, traženi ili odobreni krediti, itd. – navesti reference):*

– OKVIR ZA TEKST

D.2.4. *Ako je projekt već počeo, navesti u kojoj se fazi trenutno nalaze radovi:*

– OKVIR ZA TEKST

E. ANALIZA TROŠKOVA I KORISTI

Analizu troškova i koristi zahtjeva članak 157. stavak 3. i članak 157. stavak 4. IPA Provedbene uredbe. Uz sažete elemente koje treba navesti u nastavku, cjelokupni dokument analize troškova i koristi nalazi se u prilogu ovog zahtjeva kao Dodatak II. Smjernice o metodologiji za provedbu analize troškova i koristi mogu se naći na sljedećoj internetskoj stranici: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2007/working/wd4_cost_en.pdf.

E.1 Financijska analiza

Ključne elemente iz financijske analize troškova i koristi treba sažeti u nastavku.

E.1.1 Kratak opis metodologije i posebnih pretpostavki

– OKVIR ZA TEKST

E.1.2 Glavni elementi i parametri koji se koriste za financijsku analizu

	Glavni elementi i parametri	Nediskontirana vrijednost	Diskontirana vrijednost (Neto sadašnja vrijednost)
1	Referentno razdoblje (godine)		
2	Financijska diskontna stopa (%) ²⁹ (Navesti realna ili nominalna)		
3	Ukupni troškovi ulaganja (u eurima, nediskontirani)		
4	Ukupni troškovi ulaganja (u eurima, diskontirani)		
5	Preostala vrijednost (u eurima, nediskontirana)		
6	Preostala vrijednost (u eurima diskontirana)		

²⁹ Navesti je li stopa realna ili nominalna. Ako se financijska analiza provodi u konstantnim cijenama, primjenjuje se realna financijska diskontna stopa. Ako se analiza provodi u tekućim cijenama, primjenjuje se nominalna diskontna stopa.

7	Prihodi (u eurima, diskontirani)		
8	Operativni troškovi (u eurima, diskontirani)		
9	Neto prihod = prihodi – operativni troškovi + preostala vrijednost (u eurima, diskontirana) = (7) – (8) + (6)		
10	Stopa jaza financiranja (%) = $\frac{\{(4)-(9)\}}{(4)}$		

[Troškovi i prihodi trebali bi se temeljiti na iznosima bez PDV-a]

E.1.3 Glavni rezultati financijske analize

	Bez pomoći programa IPA (FRR/C) A		Uz pomoć programa IPA (FRR/K) B	
1. Financijska stopa povrata		FRR/C		FRR/K
2. Neto sadašnja vrijednost (euro)		FNPV/C		FNPV/K

E.1.4 Prihodi ostvareni za vrijeme trajanja

Ako se očekuje da će projekt ostvarivati prihod na temelju tarifa ili naknada koje snose korisnici, molimo navesti detalje naknada (vrste i razina naknada, načelo na temelju kojih su utvrđene naknade).

a) Pokrivaju li naknade operativne troškove i amortizaciju projekta?

– OKVIR ZA TEKST

b) Razlikuju li se naknade između različitih korisnika infrastrukture?

– OKVIR ZA TEKST

c) Jesu li naknade razmjerne

i. Korištenju projekta/stvarnoj potrošnji?

– OKVIR ZA TEKST

ii. Zagađenju koje stvaraju korisnici?

– OKVIR ZA TEKST

d) Ako se ne predlažu nikakve tarife ili naknade, kako će se pokrivati operativni troškovi i troškovi održavanja?

– OKVIR ZA TEKST

E.2 Socio-ekonomska analiza

E.2.1 Dati kratak opis metodologije (ključne pretpostavke u vrednovanju troškova i koristi) i glavnih nalaza socio-ekonomske analize:

– OKVIR ZA TEKST

E.2.2 Navesti detalje glavnih ekonomskih troškova i koristi utvrđenih u analizi zajedno s vrijednostima koje su im pripisane:

Korist	Jedinična vrijednost (gdje je primjenjivo)	Ukupna vrijednost (u eurima, diskontirana)	% ukupnih koristi
...
Trošak	Jedinična vrijednost (gdje je primjenjivo)	Ukupna vrijednost (u eurima, diskontirana)	% ukupnih troškova
...

E.2.3 Glavni pokazatelji ekonomske analize

– Glavni parametri i pokazatelji	– Vrijednosti
1. Socijalna diskontna stopa (%)	–
2. Ekonomska stopa povrata (%)	–
3. Ekonomska neto sadašnja vrijednost (u eurima)	–
4. Omjer koristi i troškova	–

E.2.4 Učinci projekta za zapošljavanje

– Navedite broj radnih mjesta koja će biti otvorena (izraziti u ekvivalentima punog radnog vremena (FTE))

Broj izravno stvorenih radnih mjesta:	Br. (FTE) (A)	Prosječno trajanje tih poslova (mjeseci) (B)
1. Tijekom faze provedbe		
2. Tijekom operativne faze		

– [Napomena: indirektno stvorena ili izgubljena radna mjesta ne traže se za ulaganja u javnu infrastrukturu].

E.2.5 Popis koristi i troškova koji se ne mogu kvantificirati ili procijeniti:

– OKVIR ZA TEKST

E.3 Analiza rizika i osjetljivosti

E.3.1 Kratak opis metodologije i sažeti rezultati

– OKVIR ZA TEKST

E.3.2 Analiza osjetljivosti

- a) Navesti postotak promjena koje se primjenjuju na testirane varijable:
- b) Prikazati procijenjeni učinak na rezultate indeksa financijskih i ekonomskih rezultata.

Testirana varijabla	Promjena financijske stopa povrata	Promjena financijske neto sadašnje vrijednosti	Promjena ekonomske stope povrata	Promjena ekonomske neto sadašnje vrijednosti

Koje varijable su prepoznate kao kritične varijable? Navesti koji kriterij se primjenjuje.

– OKVIR ZA TEKST

Koje su promjenjive vrijednosti kritičnih varijabli?

– OKVIR ZA TEKST

E.3.3 Analiza rizika

Opisati procjenu distribucije vjerojatnosti indeksa financijskih i gospodarskih rezultata projekta. Dati relevantne statističke podatke (očekivane vrijednosti, standardna devijacija)

– OKVIR ZA TEKST

F. ANALIZA UČINKA NA OKOLIŠ

F.1 Na koji način projekt:

- a) doprinosi cilju ekološke održivosti (Europska politika o klimatskim promjenama, zaustavljanje gubitka bioraznolikosti, ostalo ...)
- b) poštuje načelo preventivnog djelovanja i načelo da štetu za okoliš treba u prvom redu popravljati na izvoru
- c) poštuje načelo „zagađivač plaća“

– OKVIR ZA TEKST

F.2 Savjetovanje s tijelima nadležnim za zaštitu okoliša

Jesu li tijela nadležna za zaštitu okoliša na koja će projekt vjerojatno utjecati konzultirana vezano uz njihove posebne nadležnosti?

Da

Ne

Ako je odgovor da, molimo navesti ime(na) i adrese i objasniti kakvu to tijelo ima nadležnost:

– OKVIR ZA TEKST

Ako je odgovor ne, molimo navesti razloge:

– OKVIR ZA TEKST

F.3 Procjena učinka na okoliš

F.3.1 DOZVOLA ZA RAD³⁰

F.3.1.1 Je li ovaj projekt već dobio dozvolu za rad?

Da

Ne

F.3.1.2 Ako je, kojeg datuma?

– Dan/mjesec/godina

F.3.1.3 Ako nije, kada je podnesen službeni zahtjev za dozvolu za rad?

– Dan/mjesec/godina

F.3.1.4 Do kada se očekuje konačna odluka?

– Dan/mjesec/godina

F.3.1. 5. Precizirati nadležno tijelo ili tijela koje je dalo ili će dati dozvolu za rad

– OKVIR ZA TEKST

F.3.2 PRIMJENA DIREKTIVE VIJEĆA 85/337/EEZ O PROCJENI UČINKA NA OKOLIŠ (PUO)³¹

F.3.2.1 Pripada li projekt u klasu razvoja obuhvaćenu:

- Dodatkom I. Direktive (nastaviti na pitanje F3.2.2)
- Dodatkom II. Direktive (nastaviti na pitanje F.3.2.3)
- Niti jednim od dva Dodatka (nastaviti na pitanje F.3.3)

F.3.2.2 Ako je obuhvaćen Dodatkom I., uključiti sljedeće dokumente:

- a) Netehnički sažetak³² Studije učinka na okoliš koja je provedena vezano uz projekt.

³⁰ "Dozvola za rad" znači odluku nadležnog (nacionalnog) tijela ili više tijela kojim se dopušta nositelju da nastavi s projektom.

³¹ o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš ("PUO Direktiva"), SL L 175, 5.7.1985., posljednji put izmijenjena i dopunjena Direktivom 2003/35/EZ, SL L 156, 25.6.2003.

³² - opis projekta koji sadrži informacije o lokaciji, planu i veličini projekta,

- opis mjera koje su predviđene s ciljem izbjegavanja, smanjivanja i, ako je moguće, ispravljanja značajnih negativnih učinaka

- podaci koji su potrebni za prepoznavanje i ocjenjivanje glavnih izravnih i neizravnih učinaka koje će project imati na okoliš, na sljedeće čimbenike:

- ljude, floru i faunu (uključujući ona područja osjetljiva na okoliš koja bi u budućnosti mogla potpasti pod zaštitu Direktive o pticama (79/409/EEZ) i Direktive o staništima (92/43/EEZ);

- tlo, vodu, zrak, klimu i krajolik;

-materijalnu imovinu i kulturno nasljeđe;

- interakciju između čimbenika navedenih u prvoj, drugoj i trećoj alineji.

- sve daljnje informacije koje bi mogle proizaći iz bilo koje od obveza koje proizlaze iz Dodatka IV Direktive o PUO.

- b) Informacije o konzultacijama s nadležnim tijelima za okoliš u kojima se navodi na koji su način uzeti u obzir problemi koje navode oni koji su tražili savjet.
- c) Rezultate konzultacija s predmetnom javnošću³³.
- d) Prekogranične konzultacije s onim državama na koje utječe projekt koje pokazuju da je primijenjen postupak iz članka 7. Direktive o PUO. Navesti indikacije n na koji su način uzeti u obzir problemi koje navode oni koji su tražili savjet i javnost.
- e) Dokaze da je odluka o dodijeli ili odbijanju dozvole za rad bila dostupna javnosti od strane nadležnog tijela³⁴.

U odnosu na točke b), c) i d), predlagatelji projekta moraju znati da se one mogu prikazati u obliku izjave, zaključka ili potvrde od strane tijela nadležnih za zaštitu okoliša kojima se potvrđuje da su ispunjene sve obveze u skladu s gore opisanim te se opisuje na koji način.

F.3.2.3 Kada je obuhvaćen Dodatkom II. Direktive, je li za ovaj projekt provedena Procjena učinka na okoliš?

- Da
(u kojem slučaju, uključiti nužnu dokumentaciju navedenu u točki F.3. 2.2)
- Ne
(u kojem slučaju, objasniti razloge i dati pragove, kriterije ili pregled po slučajevima s ciljem dolaska do zaključka da projekt nema značajan učinak na okoliš):

– OKVIR ZA TEKST

F.4 PROCJENA UČINAKA NA LOKALITETE OD VAŽNOSTI ZA ZAŠTITU PRIRODE

F.4.1 Hoće li projekt imati značajne negativne učinke na područja koja su uključena ili se planira njihovo uključivanje među lokalitete od važnosti za zaštitu prirode?

Definicija lokaliteta od važnosti za zaštitu prirode

- a) Područja koja su nadležna nacionalna tijela utvrdila kao područja koja će biti predložena za mrežu Natura 2000 kako je propisano u Direktivi o pticama (79/409/EEZ) i Direktivi o staništima (92/43/EEZ);
- b) Područja koja su navedena u posljednjem popisu Važnih područja za ptice (IBA 2000) za države kandidatkinje ili (ako je dostupno) u jednakovrijednim detaljnijim znanstvenim popisima koje sastavljaju nacionalna tijela;
- c) Močvare od međunarodne važnosti koje su određene u skladu s Konvencijom iz Ramsara ili koje imaju uvjete za takvu zaštitu;

³³ Dane informacije trebale bi uključivati sljedeće:

- predmetnu javnost koja je konzultirana,
- mjesta gdje se konzultiralo o informacijama,
- vrijeme koje je dano javnosti da izrazi svoje mišljenje,
- način na koji je obaviještena javnost (na primjer, oglasima u određenom radijusu, objavljivanjem u lokalnim novinama, organiziranjem izložaba s planovima, nacrtima, tablicama, grafovima, modelima itd.),
- način na koji je javnost konzultirana (na primjer, pismenim podnescima, javnim upitima itd.)
- način na koji su uzeti u obzir problemi koje ističe javnost.

³⁴ Uključujući:

- sadržaj odluke i uvjeta u prilogu;
- glavne razloge i razmišljanja na kojima se temeljila odluka,
- opis, ako je nužno, glavnih mjera za izbjegavanje, smanjivanje i, ako je moguće, nadoknadu glavnih negativnih učinaka

d) Područja na koja se primjenjuje Konvencija iz Berna o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa (članak 4.), posebno područja koja zadovoljavaju kriterije mreže Smaragdne mreže;

e) Područja zaštićena u skladu s nacionalnim propisima o zaštiti prirode.

Da, u tom slučaju

(1) Molimo navesti sadržaj zaključaka odgovarajuće procjene provedene u skladu sa člankom 6. stavkom 3. Direktive 92/43/EEZ³⁵

– OKVIR ZA TEKST

(2) Ako su se mjere naknade smatrale nužnima prema članku 6. stavku 4. , molimo dostaviti preslik obrasca „Informacije o projektima koji će vjerojatno imati značajan negativan učinak na lokalitete od važnosti za zaštitu prirode koji su prijavljeni Komisiji (Opća uprava Okoliš) u skladu s Direktivom 92/43/EEZ³⁶”.

Ne, u tom slučaju molimo priložiti ispunjenu izjavu iz Dodatka I. koju je ispunilo nadležno tijelo.

F.5 Dodatne mjere integracije u okoliš

Predviđa li projekt, osim procjene učinka na okoliš, bilo kakve dodatne mjere integracije u okoliš (npr. reviziju okoliša, upravljanje okolišem, poseban nadzor okoliša)?

Da

Ne

Ako je odgovor da, precizirati

– OKVIR ZA TEKST

F.6 Troškovi mjera koje su poduzete s ciljem ispravljanja negativnih učinaka na okoliš

Ako su uključeni u ukupne troškove, procijeniti udio troškova mjera koje su poduzete s ciljem smanjenja i/ili nadoknade negativnih učinaka na okoliš

%

Ukratko objasniti:

– OKVIR ZA TEKST

F.7 U slučaju projekata u područjima vode, otpadnih voda i čvrstog otpada:

Objasniti je li projekt u skladu sa sektorskim/integriranim planom i programom vezanim uz provedbu politike Europske unije ili zakonodavstva u tim područjima, http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/ispa/howto_en.htm, vidi liste projekata u dodacima;

– OKVIR ZA TEKST

G. OPRAVDANJE ZA JAVNI DOPRINOS

– Prethodna socio-ekonomska analiza daje podatke o unutarnjoj stopi povrata projekta. Financijska analiza pokazuje jaz financiranja i učinak pomoći programa IPA za financijsku održivost projekta. Molimo dopuniti te informacije s dolje navedenim elementima.

³⁵ SL L 206 od 22.07.92.

³⁶ Dokument 99/7 rev.2 koji je donio Odbor za staništa (predstavnicima država članica određeni Direktivom 92/43/EEZ) na sastanku od 4.10.1999.

G.1 Tržišno natjecanje

Uključuje li ovaj projekt državne potpore? Odgovoriti ako je moguće,

Da Ne

G.2 Učinak pomoći programa IPA na provedbu projekta

Za svaki pozitivan odgovor, dati detaljne informacije:

Hoće li pomoć programa IPA:

a) ubrzati provedbu projekta?

Da Ne

b) biti od ključne važnosti za provedbu projekta?

Da Ne

– OKVIR ZA TEKST

H. FINANCIJSKI PLAN

Iznos iz odluke i druge financijske informacije u ovom dijelu moraju biti u skladu s osnovom (prihvatljivi rashodi) za stopu sufinanciranja prioritetne osi. Budući da se privatni izdaci ne mogu financirati u okviru prioritetne osi, treba ih isključiti iz tih troškova.

H.1 Raščlamba troškova

Euri	UKUPNI TROŠKOVI PROJEKTA (A)	NEPRIHVATLJI VI TROŠKOVI (B)	PRIHVATLJIVI TROŠKOVI (C)=(A)-(B)
Naknade za planiranje/projektiranje			
Kupnja zemljišta			
Građenje i izgradnja			
Pogoni i oprema			
Tehnička pomoć			
Promidžba			
Nadzor tijekom procesa izgradnje			
8. UKUPNO			
9. Nepredvidivi izdaci ³⁷			
10. UKUPNO			
11. PDV			

H.2 Ukupno planirana sredstva i planiran doprinos IPA-e

Stopa jaza financiranja već je prikazana u Odjeljku E.1.2. Ona bi se trebala primjenjivati na prihvatljive troškove u svrhu izračunavanja "iznosa na koji se primjenjuje stopa sufinanciranja za prioritetnu os". Taj se iznos zatim množi sa stopom sufinanciranja prioritetne osi kako bi se utvrdio doprinos programa IPA.

³⁷ Nepredvidivi izdaci ne bi trebali prelaziti 10% ukupnih troškova ulaganja neto od nepredvidivih izdataka. Ti se nepredvidivi izdaci mogu uključiti u ukupne prihvatljive troškove u svrhu izračuna planiranog sufinanciranja pomoći – Odjeljak H2.

H.2.1 Izračun doprinosa programa IPA

	Vrijednost
Prihvatljivi troškovi (u eurima, nediskontirani) (Odjeljak H.1.10(C))	
Stopa jaza financiranja (%) = (E.1.2.10)	
"Prihvatljivi izdaci na koje se primjenjuje stopa sufinanciranja za prioritetnu os" (članak 157. stavak 3. IPA Provedbene uredbe)= (1)*(2)	
Stopa sufinanciranja za prioritetnu os (%)	
Doprinos programa IPA (u eurima) = (3)*(4)	

[Troškovi i prihodi trebali bi se temeljiti na iznosima koji isključuju PDV]

H.2.2 Izvori sufinanciranja

- U svjetlu rezultata izračuna jaza financiranja (ako je primjenjiv), ukupni troškovi ulaganja u projekt pokrivaju se iz sljedećih izvora:

Izvori sufinanciranja (€)					Od čega (za informaciju)
Prihvatljivi izdaci= H.2.1.3					
Ukupni troškovi ulaganja [H.1.10.(A)]	Pomoć programa IPA [H.2.1.5]	Nacionalni javni (ili slično)	Nacionalni privatni	Drugi izvori (navesti)	EIB / drugi izvori financiranja iz sredstava Europske unije i ostali vanjski izvori financiranja
a)= b)+c)+d)+e)	b)	c)	d)	e)	f)

Detalje odluke (odluka) o nacionalnom javnom financiranju, zajmovima i slično treba navesti u gornjem Odjeljku D.2.3.

Financiranje iz zajmova, tamo gdje se koristi, pripisuje se tijeku koje je odgovorno za otplaćivanje zajma, nacionalnom javnom ili privatnom tijelu. Samo u slučaju zajmova EIB-a/EIF-a traži se navođenje ukupnog financiranja zajma za potrebe informiranja.

H.3 Godišnji plan financiranja doprinosa programa IPA

Doprinos programa IPA (H.2.1.5) prikazuje se u nastavku kao udio godišnjeg izdvajanja za projekt.

(u eurima)	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.

I. USKLAĐENOST S POLITIKAMA I PRAVOM EUROPSKE UNIJE

Članak 1. Uredbe (EZ) br.1085/2006 kaže "Zajednica pomaže državama iz Dodataka I. i II. u njihovom postupnom usklađivanju s normama i politikama Europske unije, uključujući, ako je prikladno, pravnu stečevinu Europske unije, u cilju ostvarivanja članstva. Osim gore navedenih elemenata, molim navesti sljedeće informacije:

I.1 Drugi izvori financiranja Europske unije

Je li zatražena pomoć iz nekog drugog izvora Europske unije (uključujući ISPA, IPA, PHARE, CARDS, Mehanizam financiranja za Tursku....)

a) za ovaj projekt?

Da Ne

Ako je odgovor da, molimo navesti detalje (predmetni financijski instrument, referentni brojevi, datumi, traženi iznosi, odobreni iznosi itd.):

– OKVIR ZA TEKST

b) za raniju fazu ovog projekta (uključujući fazu studije o izvedivosti i pripremnu fazu)?

Da Ne

Ako je odgovor da, molimo navesti detalje (predmetni financijski instrument, referentni brojevi, datumi, traženi iznosi, odobreni iznosi itd.):

– OKVIR ZA TEKST

c) za komplementaran projekt?

Da Ne

Ako je odgovor da, molimo navesti detalje (predmetni financijski instrument, referentni brojevi, datumi, traženi iznosi, odobreni iznosi itd.):

– OKVIR ZA TEKST

I.2 Financiranje MFI-a?

Je li zatražena financijska pomoć iz EIB-a ili drugih MFI-a...

a) za ovaj projekt?

Da Ne

Ako je odgovor da, molimo navesti detalje (predmetni financijski instrument, referentni brojevi, datumi, traženi iznosi, odobreni iznosi itd.):

– OKVIR ZA TEKST

b) za raniju fazu ovog projekta (uključujući fazu studije o izvedivosti i pripremnu fazu)?

Da Ne

Ako je odgovor da, molimo navesti detalje (predmetni financijski instrument, referentni brojevi, datumi, traženi iznosi, odobreni iznosi itd.):

– OKVIR ZA TEKST

c) za komplementaran projekt?

Da

Ne

Ako je odgovor da, molimo navesti detalje (predmetni financijski instrument, referentni brojevi, datumi, traženi iznosi, odobreni iznosi itd.):

– OKVIR ZA TEKST

I.3. Podliježe li projekt pravnom postupku radi usklađivanja sa zakonodavstvom Europske unije?

Da

Ne

Ako je odgovor da, molimo navesti detalje:

– OKVIR ZA TEKST

I.4. Promidžbene mjere

Navesti detalje predloženih mjera za promidžbu pomoći programa IPA (tj. vrsta mjere, kratak opis, procijenjeni troškovi, trajanje itd.)

– OKVIR ZA TEKST

I.5 Javna nabava

U slučajevima kada su ugovori već oglašeni u Službenom listu Europske unije, dati referencu.

Navesti indikativan plan nabave (usluga, robe, radova – projektiranje i izgradnja ili mjerni radovi) s predviđenim vrijednostima ugovora i datumima početka i završetka.

Ugovor br.	Vrsta ugovora	Procijenjeni datum početka	Procijenjeni datum završetka	Procijenjena vrijednost
...		

J. ODOBRENJE NADLEŽNOG NACIONALNOG TIJELA

Potvrđujem da su informacije navedene u ovom obrascu ispravne i točne.

IME:

POTPIS:

TIJELA:

(OPERATIVNA STRUKTURA)

DATUM:

DODATAK I.

IZJAVA TIJELA NADLEŽNOG ZA NADZOR LOKALITETA OD VAŽNOSTI ZA ZAŠTITU PRIRODE

Nadležno tijelo _____

nakon pregleda prijave projekta _____

koji će biti smješten na _____

izjavljuje da nije vjerojatno da će projekt imati značajan učinak na lokalitet od važnosti za zaštitu prirode iz sljedećih razloga:

– Okvir za tekst

Stoga se nije smatrala nužnom odgovarajuća procjena iz članka 6. stavka 3.

U prilogu se nalazi karta u omjeru 1:100.000 (ili najbližem mogućem omjeru) na kojoj je prikazana lokacija projekta te predmetni lokaliteti od važnosti za zaštitu prirode, ako ih ima.

Datum (dan/mjesec/godina): _____

Potpis: _____

Ime: _____

Funkcija: _____

Tijelo: _____

(Tijelo nadležno za nadzor lokaliteta od važnosti za zaštitu prirode)

Službeni pečat:

DODATAK II. Tehničke liste

1. Projekt za pitku vodu:

Da Ne

Kombinirani projekt za pitku i otpadne vode:

Referentna godina

Da Ne

godina iz koje su podaci:

			<i>Situacija danas</i>	<i>Situacija nakon realizacije projekta</i>
			<i>Pokazatelji</i>	
(1)	Ukupan broj stanovnika u aglomeraciji ili obuhvaćenom području	osoba 1000		
(2)	Spojeno stanovništvo	% od 1		
(a)	stvaran broj ljudi spojenih na sustav	osoba 1000		
(3)	Mreža	km		
(a)	duljina mreže	km		
	dio mreže koji treba sanirati	km		
(b)	Broj veza	broj		
(c)	Broj pumpnih stanica	broj		
(4)	Ukupan proizvodni kapacitet (sposobnost izrade)	m ³		
(a)	uobičajeno korištenje kapaciteta	% od (4)		
(b)	iz podzemnih voda	% od (4)		
(c)	iz površinskih izvora vode	% od (4)		
(d)	iz desalinacije	% od (4)		

(5)	Gubici iz mreže	% od (4)		
(a)	izmjereni gubici	% od (4)		
(b)	procijenjeni gubici	% od (4)		
(c)	Kada je napravljena posljednja sustavna revizija vodoopskrbne mreže?	godina		
(d)	Ukupno nerazjašnjeni gubici vode	% ukupne proizvodnje pitke vode		
(6)	Industrijska potrošnja (uključujući usluge i javne usluge)			
(a)	dio ukupne proizvodnje (samo industrije)	% od(4)		
(b)	broj spojenih industrija (usluga)	broj		
(7)	Prosječna potrošnja po glavi stanovnika	Litra po glavi po danu		
(8)	Sustav mjerenja	% od (4)		
	Ukupna pokrivenost mjerenjem kućanstava, industrije i usluga	% od (4)		
	od čega kućanstva	% od (4)		
	od čega industrije (uključujući usluge, trgovinu, upravu)	% od (4)		
	način mjerenja	% od (4)		
	po stanu	% od (4)		
	po stambenom bloku	% od (4)		
	po pojedinačnoj kući	% od (4)		
	po uličnom bloku	% od (4)		
	po kvartu	% od (4)		
	po industrijskom, trgovačkom, upravnom objektu	% od (4)		
	niti jedno	% od (4)		
(9)	Sustav obračuna			
(a)	Pokrivenost kućanstava			

	% od (4) % od (2)	% od (4) % od (2)		
	Računi predstavljaju % ukupnih raspoloživih prihoda kućanstva	%		
	Ima li obračunski sustav socijalnu komponentu	Da/ne		
	Ako je odgovor da			
	prema prihodima	Da/ne		
	prema veličini obitelji	Da/ne		
	Ili bilo koji drugi sustav pomoći kućanstvima s niskim prihodima (napr. platni nalog od strane Vlade, općine itd.).	objasniti		
(b)	Industrijska pokrivenost	% od (4)		
	tarife različite od tarifa za kućanstva	u % cijena za kućanstva		
	Smanjuju li se industrijske tarife s potrošnjom	Da/ne		
(c)	Fakturirana količina nakon mjerenja potrošnje	M ³		
(d)	% prihoda vodoopskrbne tvrtke utemeljen na mjerenoj potrošnji	%		
(10)	Fakturirane količine	M ³		
(a)	količina fakturirana kućanstvima	M ³		
(b)	količina fakturirana industriji i trgovini	M ³		
(c)	količina fakturirana javnim službama i upravi	M ³		
(11)	Nadzorni sustav – kontrola zadovoljavanja kvalitete			
(a)	U kojoj se točki mjere parametri kvalitete pitke vode na slavinama u prostorima, na hidrantu, na drugom mjestu kontrole (molimo navesti kojem)	objasniti		
(b)	godišnji prosjeci na temelju (dnevni, tjedni, mjesečni uzoraka)	objasniti		
(c)	Tijelo odgovorno za nadzor			
(12)	Tehnologija pročišćavanja <i>(ako postoji više od jednog postrojenja za pročišćavanje navesti za svako postrojenje)</i>			

	<i>posebno)</i>			
<i>Postrojenja</i>	brzi filter pijesak			
	flokulacija			
	klorinacija			
	flotacija			
	sedimentacija			
	desalinacija			
	ozonizacija			
	drugo			
	Ukupan instaliran kapacitet postrojenja	m ³		
	Uobičajen stupanj iskoristivosti kapaciteta	%		
(13)	Standardi kvalitete vode <i>(ako postoji više od jednog postrojenja za pročišćavanje navesti za svako postrojenje posebno)</i>	Parametri		
<i>(a)</i>	Mikrobiološki parametri			
	Escherichia coli (A. coli)	(broj/ 100 ml)		
	Enterococci	(broj/ 100 ml)		
<i>(b)</i>	Kemijski parametri			
	Akrlamid	µg/l		
	Antimon	µg/l		
	Arsen	µg/l		
	Benzen	µg/l		
	Benzopiren	µg/l		
	Bor	mg/l		
	Bromid	µg/l		

	Kadmij	µg/l		
	Krom	µg/l		
	Bakar	mg/l		
	Cijanid	µg/l		
	1,2-dikloroetan	µg/l		
	Epiklorohidrin	µg/l		
	Fluor	mg/l		
	Olovo	µg/l		
	Živa	µg/l		
	Nikal	µg/l		
	Nitrat	mg/l		
	Nitrit	mg/l		
	Pesticidi	µg/l		
	Pesticidi –Ukupno	µg/l		
	Policiklični aromatski ugljikovodici	µg/l		
	Selenij	µg/l		
	Tetrakloreten i triklореten	µg/l		
	Trihalometani-Ukupno	µg/l		
	Vinil klorid	µg/l		
(c)	<i>Parametri pokazatelji</i>			
	Aluminij	µg/l		
	Amonijak	mg/l		
	Klorid	mg/l		
	<i>Clostridium perfringens</i> (uključujući spore)	broj/ 100 ml		
	Boja			
	Vodljivost	µS cm ⁻¹ na 20°C		

	Koncentracija iona vodika	PH jedinica		
	Željezo	μg/l		
	Mangan	μg/l		
	Miris			
	Oksidabilnost	mg/l O ₂		
	Sulfat	mg/l		
	Natrij	mg/l		
	Okus			
	Broj kolonija 22°			
	Koliformne bakterije	broj/ 100 ml		
	Ukupno organski ugljik			
	Turbidnost			
(d)	Lokacija mjerenja kvalitete	lokacija		
	Na slavini	Da/Ne		
	Broj uzoraka	broj		
	Učestalost uzorkovanja	učestalost godišnje		
	Drugdje (navesti lokaciju)	lokacija		
	Broj uzoraka	broj		
	Učestalost uzorkovanja	učestalost godišnje		

ooOOoo

2. Gospodarenje otpadom

Projekt gospodarenja općinskim otpadom:

Da Ne

Stvaranje novog odlagališta

Da Ne

Zatvaranje odlagališta

Da Ne

Sustav prikupljanja:

Da Ne

Kombinirani projekt:

Da Ne

			<i>Situacija danas</i>	<i>Situacija nakon realizacije projekta</i>
<i>Pokazatelji</i>				
(1)	Nacionalni/regionalni plan gospodarenja otpadom			
	Je li odlučeno o planu gospodarenja otpadom	mjesec: godina		
	Je li objavljen plan gospodarenja otpadom	mjesec: godina		
	Je li predviđena mjera u skladu s planom	da/ne		
(2)	Ukupan broj stanovnika u općini (općinama) ili obuhvaćenim područjima	osoba 1000		
(3)	Stanovništvo obuhvaćeno mjerom	% od (2)		

(4)	Postojeća odlagališta			
(a)	Broj odlagališta u općini (općinama) ili područjima <i>Ako je prikladno i relevantno, navesti sljedeće za svako aktivno odlagalište</i>	broj		
(b)	Ukupna količina spremljenog otpada porijeklom iz kućanstava ili industrijskog/trgovačkog podrijetla	m ³ m ³ m ³		
(c)	Sastav otpada			
	staklo	%		
	plastika	%		
	papir/ karton	%		
	metal	%		
	drvo	%		
	Organske tvari iz kuhinje, vrta itd.	%		
	Inertni materijal (građevinski otpad)	%		
	Opasne tvari <i>Navesti tvari</i>	procijenjeno mjereno		
(d)	Broj uzetih uzoraka - datum uzorkovanja	broj datum		
(e)	Eluat			
	Pročišćavanje eluata			
	Skupljanje i prijevoz u postrojenje za pročišćavanje otpadnih voda	da/ne		
	Izravno spojene na postrojenje za pročišćavanje otpadnih voda	da/ne		
	Nema skupljanja i pročišćavanja eluata	da		
(f)	plin	m ³		
	skupljanje na mjestu	m ³		

	rekuperacija (ponovno korištenje)	m ³		
	paljenje	m ³		
	Niti jedno	m ³		
(5)	Uspostavljeni obračunski sustav (skupljanje i odlaganje)	da/ne		
(a)	Uzima li obračunski sustav u obzir druge parametre osim skupljanja i odlaganja otpada Ako je odgovor da: ukratko opisati	da/ne		
	Odvojen obračun skupljanja i odlaganja	da/ne		
(b)	Obuhvaćena kućanstva	% od (2)		
	Troškovi predstavljaju % prosječnih raspoloživih prihoda kućanstava za skupljanje za odlaganje	%		
	Ima li obračunski sustav socijalnu komponentu	da/ne		
	Ako je odgovor da			
	- prema prihodima	da/ne		
	- prema veličini obitelji	da/ne		
	Ili neki drugi sustav pomoći kućanstvima s niskim prihodima (napr. trajni nalog od strane Vlade, općine itd.)	objasniti		
(c)	Industrijska pokrivenost			
	Tarife drugačije od tarifa za kućanstva	da/ne		
	Smanjuju li se industrijske tarife s količinom bačenog otpada	da/ne		
	Primjenjuje li se na industrijske tarife načelo pariteta kupovne moći (povrat cjelokupnih troškova – kapitala, troškova rada i održavanja za industrijski dio)	da/ne		
(6)	Industrijski otpad (uklj. trgovinu, turizam)	m ³		
	sastav industrijskog otpada			

	Staklo	% od (6)		
	Plastika	% od (6)		
	papir / karton	% od (6)		
	Metal	% od (6)		
	Drvo	% od (6)		
	Organske tvari iz kuhinje, vrta itd.	% od (6)		
	Inertni materijal (građevinski otpad itd.)	% od (6)		
	Opasne tvari <i>Navesti tvari</i>	procijenjeno mjereno		
(a)	Broj industrija koje bacaju čvrsti otpad	broj		
	Direktnom dostavom	m ³		
	Sustavom javnog skupljanja	m ³		
(b)	Rekuperacija/recikliranje industrijskog otpada Broj industrija s aktivnom politikom rekuperacije/recikliranja Procijenjeni volumen	m ³ broj m ³		
	<i>Primjenjuje se uputa o pakiranju</i>	da/ne		
(7)	Odvajanje i rekuperacija otpada			
(a)	Odvajanje na izvoru (kod proizvođača otpada prije skupljanja) Postoji li odvojeno skupljanje Postoje li spremnici za otpad koji su pristupačni javnosti Postoje li spremnici za opasan kućanski otpad (baterije, boju, tekućine, lijekove itd.)	da/ne da/ne da/ne da/ne		
(b)	<i>Odvajanje na mjestu (nakon skupljanja)</i>	da/ne		
	<i>Odvojeni materijal</i>			

	<i>Staklo</i>	da/ne		
	<i>papir /karton</i>	da/ne		
	<i>Plastika</i>	da/ne		
	<i>Metali</i>	da/ne		
	<i>Drvo</i>	da/ne		
	<i>Ostalo</i>	da/ne		
(c)	Uređaj za kompostiranje na lokaciji uporaba komposta	da/ne		
(8)	Nadzorno tijelo za postojeća odlagališta			
(a)	Odgovorno tijelo	tijelo		
(b)	Učestalost inspekcija	broj na godinu		
(9)	Zatvaranje postojećih odlagališta			
(a)	broj odlagališta koja će biti zatvorena ako je prikladno navesti sljedeće za svako postojeće odlagalište			
	Ukupna količina spremljenog otpada	m ³		
	<i>Sastav otpada</i>			
	Staklo	%		
	Plastika	%		
	papir / karton	%		
	Metal	%		
	Drvo	%		
	Organske tvari iz kuhinje, vrta itd.	%		
	Inertni materijal (građevinski otpad)	%		
(b)	Način zatvaranja			
	ograđivanje	da/ne		

	površinsko zatvaranje	da/ne		
	sloj plinske drenaže	da/ne		
	sloj umjetnog zatvaranja	da/ne		
	nepropustan mineralni sloj	da/ne		
	sloj drenaže	da/ne		
	površinski sloj tla	da/ne		
	ozelenjivanje i sađenje	da/ne		
(c)	Skupljanje plina			
	rekuperacija procijenjena količina	da/ne m ³		
	proizvodnja energije	da/ne		
	spaljivanje	da/ne		
	nitri jedno	da/ne		
(d)	Hoće li zatvoreno odlagalište biti otvoreno javnosti u rekreativne svrhe Ako je odgovor da, godina	da/ne godina		
(e)	Eluat			
	sabirna jama	da/ne		
	Spojen na postrojenje za pročišćavanje otpadnih voda	da/ne		
	druge metode za odlaganje eluata	objasniti		
(10)	Naknadna briga i kontrola			
	nadzorno tijelo			
	Odgovorno tijelo	tijelo		
	Učestalost inspekcija	Broj po godini		
(11)	Stvaranje novih odlagališta			
(a)	Horizont planiranja Planiran kapacitet	godina m ³		

(b)	Razina podzemnih voda na lokaciji	m		
(c)	Zatvaranje dna	objasniti		
	sloj umjetnog zatvaranja	da/ne		
(d)	sloj drenaže	objasniti		
(e)	<i>Odvajanje na lokaciji (nakon skupljanja)</i>	da/ne		
	<i>Odvojeni materijali</i>			
	Staklo	da/ne		
	papir / karton	da/ne		
	Plastika	da/ne		
	Metali	da/ne		
	Drvo	da/ne		
	Ostalo	da/ne		
(f)	<i>Uređaj za kompostiranje na lokaciji</i> uporaba komposta	da/ne objasniti		
(g)	Kontrola vrata	godine		
	Sustav vaganja			
	Vizualna inspekcija uzorkovanje	da/ne učestalost objasniti		
(h)	Skupljanje plina Procijenjena godina početka skupljanja na lokaciji Procijenjena količina prve godine	godina m ³		
(i)	Pročišćavanje eluata			
	Sabirna jama	da/ne		
	Spojeno na postrojenje za pročišćavanje otpadnih voda	da/ne		
	Drugi načini odlaganja eluata	objasniti		
(12)	Nadzor			

	Odgovorno tijelo	tijelo		
	Učestalost inspekcija	broj na godinu		

ooOOoo

3. Pročišćavanje otpadnih voda

Projekt za otpadne vode:

Da Ne

Kombinirani projekt pitke vode – otpadnih voda :

Da Ne

Podaci referentne godine:
godina

			Situacija danas	Situacija nakon realizacije projekta
			Pokazatelji	
(1)	Je li ova "mjera" ili njezin dio u sliva koji je klasificiran (ili će biti klasificiran) kao osjetljiv			
(a)	primatelj porječje područje oko porječja	More/jezero/rijeka objasniti		
(b)	status primatelja (obalna voda, estuarij, pitka voda)	objasniti		
	primatelj je potvrđen kao osjetljiv (Dodatak II. A, DV 91/271/EEZ)	da/ne		
(2)	Ukupan broj stanovnika u aglomeraciji ili obuhvaćenom području	1000		
(a)	Ukupan procijenjen broj stanovnika u obuhvaćenom području (domaćinstva, industrije, trgovina, usluge) – spojene i one koje nisu spojene Rok za indikativni dizajn procijenjeni e.s. prije industrijskog pred-pročišćavanja (samo spojeni) procijenjeni e.s. nakon industrijskog pred-pročišćavanja (samo spojeni)	e.s. krajnja godina e.s. e.s.		
(b)	Ekvivalent stanovnika (e.s.) postrojenja za pročišćavanje Osnova za izračun članak 2. stavak 6. – Direktiva	e.s.		

	91/271/EEZ			
(c)	Ako postoje sezonske razlike (u m ³ /po danu) Porijeklo razlika prirodno trgovačko	vrhunac m ³ nisko m ³		
(3)	Spojeno stanovništvo	% od (1)		
	Stvaran broj ljudi spojenih na sustav	Osoba 1000		
(4)	Duljina mreže (otpadne vode)	km		
(a)	dio mreže koji će biti saniran	km		
(b)	Broj pumpnih stanica	broj		
(5)	Ukupna propusnost			
(a)	Hidraulički teret (m ³ /d)	m ³ /d		
(b)	Biološki teret (kg BOD/d)	kg BOD/d		
(c)	Pražnjenje po glavi	Lira po glavi po danu		
(d)	Iz kućanstava hidraulični teret (m ³ /d) biološki teret (kg BOD/d)	% od(4a) % od (4b)		
(d)	Iz industrijskih i komercijalnih korisnika (uključujući usluge, javne usluge) - hidraulički teret (m ³ /d) - biološki teret (kg BOD/d)	% od (4a) % od (4b)%		
	Broj spojenih industrijskih jedinica	Broj		
	Industrijsko predpročišćavanje Broj industrija sa predpročišćavanjem Vrsta industrija (<i>navesti</i>)	da/ne broj vrsta industrija		
	Dio industrijskih izljeva koji se ne predpročišćava Vrsta industrija bez predpročišćavanja (<i>navesti</i>)	% od(4) Vrsta industrija		
(6)	mjereno puštanje mreže u sustavu opskrbe vodom za	(m ³ /d)		

	piće (m³/d) (odgovoriti i za projekte za otpadne vode)			
(a)	izmjereni gubici (m ³ /d)	(m ³ /d)		
(b)	procijenjeni gubici (m ³ /d)	(m ³ /d)		
(c)	ukupno nerazjašnjeni gubici vode	% ukupne proizvodnje pitke vode		
(d)	Datum posljednje sustavne revizije vodoopskrbnog sustava	godina		
(7)	Infiltracija u kanalizacijski sustav	m ³		
(a)	- porijeklo infiltracije	objasniti		
(b)	- procijenjena količina	m ³		
(c)	- datum posljednje sustavne revizije mreže	godina		
(8)	OBRAČUN I MJERENJE (mjerenje za pitku vodu)			
(a)	Ukupna pokrivenost mjerenjem kućanstava i industrije od čega kućanstva od čega industrije (uključujući usluge, trgovinu, upravu)	% ukupne proizvodnje pitke vode		
(b)	Način mjerenja po stanu po stambenom bloku po pojedinačnoj kući po uličnom bloku po kvartu po industrijskom, trgovačkom, administrativnom postrojenju niti jedan	% ukupne proizvodnje vode za piće		
(c)	Uzima li sustav obračuna za otpadne vode u obzir druge parametre osim potrošnje vode za piće (napr.	da/ne		

	zapečaćeno područje, komponenta paušalnog iznosa) Ako je odgovor da: ukratko opisati	objasniti		
(d)	Stanovništvo (kućanstva) obuhvaćeno mjernim obračunom	% od (2)		
	Tarife predstavljaju % prosječnog raspoloživog prihoda kućanstva	%		
	Ima li sustav obračuna u aglomeraciji socijalnu komponentu	da/ne		
	Ako je odgovor da			
	prema prihodima	da/ne		
	prema veličini obitelji	da/ne		
	Ili neki drugi sustav pomoći kućanstvima s niskim prihodima (napr. platni nalog Vlade, općine itd)	objasniti		
e)	Industrijska pokrivenost			
	Tarife drugačije od tarifa za kućanstva	da/ne		
	Smanjuju li se industrijske tarife s potrošnjom	da/ne		
(f)	Primjenjuje li se na industrijske tarife načelo pariteta kupovne moći (PPP) (povrat ukupnih troškova – kapital, rad i troškovi održavanja za industrijski dio)	da/ne		
(9)	postoji li više od jednog postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda? Ako postoji, odgovoriti na pitanja 9, 10, 11 12, 13 za svako postrojenje posebno	da/ne		
	Broj postrojenja ukupan kapacitet prema projektu	broj m ³		
(a)	ukupan kapacitet prema projektu postrojenje 1 iskorišten kapacitet	m ³ %		
(b)	ukupan kapacitet prema projektu Postrojenje 2 iskorišten kapacitet	m ³ %		
(c)	ukupan kapacitet prema projektu postrojenje 3 iskorišten kapacitet	m ³ %		

(i)	ukupan kapacitet prema projektu iskorišten kapacitet	m ³ %		
(10)	Odvodnja oborinskih voda, odvojeni sustav			
	Potpuno odvojeni	da/ne		
	Djelomično odvojeni	da/ne		
	Dio udjela odvojenog sustava u ukupnoj dužini	% od (3)		
(a)	Kapacitet za spremanje preliva	m ³ /ha		
(b)	Vršni čimbenik protoka	Q24 maks		
(c)	Pročišćavanje oborinskih voda ispuštanje u postrojenje za pročišćavanje izravno ispuštanje u prihvatne vode	m ³ m ³		
(11)	Kvaliteta pročišćavanja otpadnih voda – standardi izljeva	Uljev Koncentracija	Izljev	Ispuniti samo jednu od dvije kolumne
				Stand ardi izljeva
				% reduk cije
	Standardi izljeva za sekundarno pročišćavanje			
(a)	BOD ₅	koncentracija mg/l		
(b)	COD	koncentracija mg/l		
(c)	Suspendirane tvari	koncentracija mg/l		
	Standardi izljeva za tercijarno pročišćavanje (obavezno samo za osjetljiva područja)			
(d)	Ukupno dušik	koncentracija mg/l		
(e)	Ukupno fosfor	koncentracija mg/l		
(f)	Metoda nadzora Godišnji prosjek obračunat na dnevnim, tjednim,	navesti		

	mjesečnim uzorcima			
(g)	ponovno korištenje izljeva	navesti		
(12)	Tehnologija pročišćavanja			
(a)	Ocjena stanja	da/ne		
(b)	Predsedimentacija	da/ne		
(c)	Ostali mehanički postupci	da/ne		
(d)	Biološko pročišćavanje	vrsta		
	Patentirani sustav	da/ne		
(e)	Tercijarna razina pročišćavanja	da/ne		
(f)	Druge korištene tehnologije Ukratko opisati	objasniti		
(13)	Gospodarenje talogom mulja	da/ne		
(a)	Tip pročišćavanja taloga	objasniti		
	Sadržaj suhe tvari Opasne tvari, teški metali u talogu Kadmij Bakar Nikal Olovo Cink Živa Krom	mg/kg mg/kg mg/kg mg/kg mg/kg mg/kg mg/kg		
(b)	Količina odlaganja i način	Ukupno tona		
	poljoprivreda (**)	% od 10(b)		
	tlo	% od 10(b)		
	odlagalište	% od 10(b)		
	spaljivanje	% od 10(b)		
	ostalo precizirati (**)	% od 10(b)		
(14)	Nadzorno tijelo			

(a)	Standardi ispusta otpadnih voda i izljeva	tijelo		
(b)	Odlaganje taloga	tijelo		
			Objasniti	
(**) Odlaganje taloga	U slučaju drugih način odlaganja taloga, objasniti na koji se način poštuju mjerodavne direktive EZ-a o odlaganju otpada:			
	Okvir DV 75/442/EEZ o otpadu i DV 91/689/EEZ o opasnom otpadu			
	DV 1999/31/EZ o odlagalištima otpada, DV 2000/76/EZ o spaljivanju otpada			
Obilježja sustava skupljanja	Uzima li sustav skupljanja u obzir zahtjeve vezane uz pročišćavanje otpadnih voda? <i>Jesu li protoci odvodnih kanala i postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda (WWTP) dobro uravnoteženi</i> (Vidi: DV 91/271/EEZ Dodatak 1.A)			
	Je li sustav skupljanja izrađen u skladu s najboljim dostupnim tehnikama, u odnosu na: količinu i obilježja otpadnih voda u gradovima, sprječavanje istjecanja, ograničavanje zagađenja prihvatnih voda zbog prekoračenja kapaciteta oborinskih voda			
Predpročišćavanje ispusta industrijskih voda	Imaju li industrije zakonsku obvezu predpročišćavati svoju vodu? <i>(vidi: Dodatak 1.c DV 91/271/EEZ)?</i> <i>Uputiti na propise</i>			
Ispuštanje opasni-h tvari u vodeni okoliš	Jesu li nadležna tijela razradila popis i program za smanjenje zagađenja tvarima iz popisa I i popisa II DV 76/464/EEZ i posebnih direktiva koje se odnose na tvari iz popisa I (DV 82/176/EEZ, 83/513/EEZ, 84/156/EEZ, 84/491/EEZ, 86/280/EEZ izmijenjena i dopunjena DV 88/347/EEZ i 90/415/EEZ) i koje se ispuštaju izravno u vodeni okoliš kroz kanalizacijski sustav i postrojenje za pročišćavanje otpadnih voda? <i>Ti bi se programi trebali usredotočiti na odobrenje neizravnih ispusta iz malih i srednjih poduzeća i na općenitije smanjenje zagađenja iz više izvora, kao što je navedeno u DV 86/280/EEZ, članak 5.</i>			

(**)

Granične vrijednosti za koncentracije teških metala u talogu koji se koristi u poljoprivredi

	Parametri	Granične vrijednosti (mg/kg suhe tvari)
	Kadmij	20 do 40
	Bakar	1 000 do 1 750
	Nikal	300 do 400
	Olovo	750 do 1 200
	Cink	2 500 do 4 000
	Živa	16 do 25
	Krom	Još nije određeno

DODATAK IX.

PREDLOŽAK

DVOSTRANI SPORAZUM O PROJEKTU

IZMEĐU

VLADE REPUBLIKE{DRŽAVA}

I

EUROPSKE UNIJE

VEZANO UZ SUFINANCIRANJE

VELIKOG PROJEKTA

(.....)

CCI BR.:

U OKVIRU

INSTRUMENTA PRETPRISTUPNE POMOĆI (IPA)

IPA Komponenta III – Regionalni razvoj

Operativni program

"{Naziv programa}"

CCI br.: {broj}

.....
CCI br:

Naziv i prioritetna os br.:

Naziv i mjera br.:

Vlada Republike {Država}
i
Europska komisija

U daljnjem tekstu zajedno se spominju kao „stranke“ ili pojedinačno kao „Korisnik“, u slučaju Vlade Republike{Država}, ili kao "Komisija", u slučaju Europske komisije

budući da

- 1) je dana 17. srpnja 2006. godine Vijeće Europske unije donijelo Uredbu (EZ) br. 1085/2006³⁸ o uvođenju instrumenta pretpriputne pomoći (u daljnjem tekstu „IPA Okvirna uredba“).
- 2) je dana 12. lipnja 2007. godine Komisija donijela Uredbu (EZ) br. 718/2007³⁹ o provedbi Uredbe Vijeća (EZ-a) br. 1085/2006 o uvođenju instrumenta za pretpriputnu pomoći (IPA)⁴⁰, kojom se detaljno određuju primjenjive odredbe upravljanja i kontrole.
- 3) je dana{DATUM} Komisija donijela Odluku C(2007) 6053 o odobravanju višegodišnjeg Operativnog programe {*Naziv programa*} za pomoć Zajednice za Instrument pretpriputne pomoći za komponentu „Regionalni razvoj“ u{DRŽAVA}.
- 4) su dana 11. srpnja 2008. Korisnik i Komisija sklopili Okvirni sporazum kojim se propisuju pravila suradnje u odnosu na financijsku pomoć EU-a iz Instrumenta pretpriputne pomoći (IPA).
- 5) su dana {DATUM} Korisnik i Komisija sklopili Sporazum o financiranju koji sadrži posebne odredbe za provedbu višegodišnjeg programa (“*Naziv programa*“)..
- 6) je u skladu s člankom 54. Sporazuma o financiranju, operativna struktura predala Komisiji veliki projekt {*NAZIV*} u kojem predviđa sufinanciranje iz Instrumenta pretpriputne pomoći u okviru prioritetne osi {*NAZIV*} višegodišnjeg Operativnog programa {*NAZIV*} [(ako je primjenjivo) [Na zahtjev Komisije, operativna struktura predala je dodatne informacije na dan {DATUM}]].
- 7) je dana {DATUM}, Komisija donijela Odluku C {BROJ} kojom se odobrava sufinanciranje velikog projekta {*NAZIV*} od strane Zajednice.
- 8) u skladu s člankom 54. Sporazuma o financiranju, odluku Komisije kojom se odobrava projekt mora slijediti Dvostrani sporazum o projektu s Korisnikom.

SPORAZUMJELE SU SE:

Članak 1.
Predmet

1. Ovaj Dvostrani sporazum o projektu sklopljen je između Vlade Republike {DRŽAVA} i Europske komisije. Odnosi se na projekt {*NAZIV*} koji je donesen Odlukom Komisije C {BROJ} kako je opisano u Dodatku I. Svi dokumenti i korespondencija koji se odnose na ovaj projekt moraju nositi oznaku CCI {BROJ}.

³⁸ SL L 210, 31.7.2006., str. 82.

³⁹ SL L 170, 29.6.2007., str.1

⁴⁰ SL L 170, 29.6.2007., str.1.

Članak 2. Financiranje projekta

1. Prihvatljivi rashodi izračunati u skladu s člankom 150. Uredbe (EZ) 718/2007 iznose (...) eura.
2. Na projekt se primjenjuje stopa sufinanciranja za prioritetnu os {NAZIV} Operativnog programa {naziv programa}. Najveći mogući doprinos Zajednice projektu iznosi (...) eura.
3. U pogledu doprinosa programa IPA za sufinanciranje projekta primjenjuju se odredbe ovog Dvostranog sporazuma o projektu i obveze i uvjeti iz Okvirnog sporazuma, Sporazuma o financiranju te zakonodavnog i ugovornog okvira koji se primjenjuju na pretpristupnu pomoć.

Članak 3. Razdoblje prihvatljivosti

1. Razdoblje prihvatljivosti propisano je člankom 11. stavkom 3., člankom 34. 43. Sporazuma o financiranju.

Članak 4. Prihvatljivi izdaci

1. Izdaci nastali u razdoblju provedbe projekta smatraju se prihvatljivim za sufinanciranje iz sredstava IPA ako:
 - a) su stvarno nastali tijekom razdoblja prihvatljivosti iz članka 3. i potkrijepljeni su računima ili računovodstvenim dokumentima jednake dokazne vrijednosti;
 - b) su ugovori zbog kojih su nastali takvi izdaci u skladu s projektom, kako je doneseno Odlukom Komisije C {BROJ} od (datum);
 - c) su nastali u skladu s načelima pravilnog financijskog upravljanja, te posebno, načelima ekonomičnosti i učinkovitosti,
 - d) su u skladu s pravilima prihvatljivosti propisanim u Poglavlju VI Sporazuma o financiranju.

Članak 5. Sporazum

1. Sporazum iz članka 51. stavka 3. Sporazuma o financiranju mora biti potpisan prije početka bilo kojeg ugovora u okviru projekta. Osim toga, sporazum mora definirati i načine predaje projekta krajnjem primatelju pomoći nakon dovršetka.
2. Potpisana preslika Sporazuma šalje se službama Komisije.
3. Bez obzira na stavak 1. i 2., zahtjevi iz članka 27. Sporazuma o financiranju ostaju na snazi.

Članak 6. Pravila i postupci javne nabave

1. Pravila i postupci javne nabave propisani su člancima 44., 46. i 48. Sporazuma o financiranju. Osim toga, i ako je moguće, primjenjuju se i pravila iz članka 20. Sporazuma o financiranju kojima se uređuje javna nabava međunarodnih financijskih institucija (MFI-a).
2. U opravdanim iznimnim slučajevima, može se dopustiti odstupanje od pravila sudjelovanja i podrijetla u skladu s odredbom članka 19. stavka 6. Uredbe Vijeća br. 1085/2006 {navesti }

Članak 7. Nadzor

1. Nadzor se odnosi na uporabu sustava informiranja radi praćenja napretka u provedbi projekta. U nadzoru će se koristiti financijski i fizički pokazatelji koji omogućuju usporedbu stvarnog napretka prema dovršetku projekta s Okvirnim rasporedom aktivnosti/Planom izdataka koji su prikazani u Dodatku I.

2. Provedba projekta nadzire se u skladu s odredbama iz Poglavlja XIII. (Nadzor i evaluacija) Sporazuma o financiranju. To će, između ostalog, zahtijevati:
 - a. Operativnu strukturu i, ako je potrebno, Ugovaratelja, koji će voditi aktivnosti nadzora projekta;
 - b. Sektorski nadzorni odbor koji preispituje napredak u provedbi;
 - c. pripremu evidencija o nadzoru koje osigurava Komisija. Te evidencije o nadzoru čine glavni dio sektorskog godišnjeg izvješća o provedbi u skladu s člancima 84. i 85. Sporazuma o financiranju;
 - d. posebna ili *ad-hoc* izvješća o nadzoru, ako operativna struktura ili službe Komisije to smatraju nužnim;
 - e. fizičke terenske provjere.

Članak 8. Evaluacija

1. Ocjenjivanje projekta može se provesti tijekom provedbe na zahtjev Korisnika, ili na inicijativu Komisije, u svrhu ocjene napreduje li projekt prema završetku u skladu s ciljevima izvorno propisanim u Dodatku I. ovog Sporazuma i u svrhu predlaganja prilagodbi koje su potrebne radi rješavanja problema koji se pojavljuju tijekom provedbe.
2. *Ex- post* ocjenu učinka projekta može obaviti procjenitelj kojeg imenuju Korisnik ili Komisija po završetku projekta.

Članak 9. Izmjene projekta

1. Svaka izmjena odobrenog projekta zahtjeva odobrenje Komisije izmjenom odluke ili razmjenom pisama između Korisnika i službi Komisije.
2. Izdaci vezani uz fizički objekt koji je izmjenom uveden u projekt postaju prihvatljivi od datuma odobrenja izmjene od strane Komisije.
3. Svaka izmjena projekta predstavljenog u Dodatku I. ovog sporazuma koja utječe na sadržaj Operativnog programa *{naziv programa}* zahtjeva ne samo izmjenu odluke Komisije koja se odnosi na projekt već i odluku o izmjeni Operativnog programa. Prema tome, takvi zahtjevi za izmjenom projekta prihvaćaju se samo ako se predaju zajedno s nužnim zahtjevom za izmjenom Operativnog programa.
4. Svaka veća izmjena projekta, kako je opisano u Dodatku, zahtjeva odobrenje Komisije izmjenom odluke. Takve izmjene moraju biti potkrijepljene valjano obrazloženim zahtjevom koji se predaje prije prestanka razdoblja prihvatljivosti iz članka 3.

Izmjena se smatra **velikom** ako uključuje

- a) promjenu bilo kojeg od elemenata opisanih u točkama 5. (Opis projekta) i 6. (Ciljevi) Dodatka I. ovom Dvostranom sporazumu o projektu; ili
- b) svaku promjenu iznosa doprinosa programa IPA koji je dodijeljen projektu; ili
- c) promjenu prihvatljivih rashoda projekta; ili
- d) značajnu promjenu fizičkih obilježja ili funkcionalne svrhe projekta, kojima se mijenjaju njegovi ciljevi, uključujući dodatak fizičke komponente koja nije obuhvaćena izvornom odlukom; ili
- e) promjenu u uvjetima vlasništva ili upravljanja projektom.

5. Svaka manja izmjena projekta može se odobriti razmjenom pisama između Korisnika i službi Komisije na temelju pravilno motiviranog prijedloga koji se predaje prije prestanka prihvatljivosti izdataka u skladu s člankom 3.

Izmjena ili dopuna smatra se **manjom** u svim slučajevima osim onima navedenim u stavku 4., posebno kada se odnosi na,

- a) produljenje razdoblja provedbe koje je izvorno predviđeno u prijavi projekta; ili
 - b) izmjene i dopune Indikativnog rasporeda aktivnosti/Plana izdataka koje nisu obuhvaćene gornjim stavkom 4. točkom c) ; ili
 - c) promjenu fizičkih obilježja ili funkcionalnih svrha projekta koje ne utječu na njegove opće ciljeve.
6. Sektorski nadzorni odbor mora biti obaviješten o prijedlozima za velikim i manjim izmjenama projekta.
7. Opće je pravilo da bi broj velikih izmjena projekta koje zahtijevaju odluke Komisije o izmjenama trebalo svesti na najmanju moguću mjeru.
8. Svaki zahtjev za izmjenom i dopunom, bio on velik ili mali, Komisija ispituje posebno u svakom pojedinačnom slučaju.
9. Komisija zadržava pravo odbiti zahtjeve za izmjenom projekta koji bi doveli do takvih izmjena Operativnog programa koje ona smatra neprihvatljivim.

Članak 10. Posebni uvjeti

{Navesti sve uvjete koji moraju biti ispunjeni vezano uz plaćanja i koji bi mogli biti nužni za sufinanciranje projekta, npr. financijska ili pravna rješenja, predavanje dozvola, dokazi o dovršetku kupnje zemljišta, preliminarni sporazumi, svi zahtjevi za kasnije faze projekta (npr. raspored zatvaranja preostalih odlagališta, otpajanje septičkih jama itd.)}

Članak 11. Jezik

Ovaj Dvostrani sporazum o projektu sastavljen je u dva primjerka na engleskom jeziku.

Potpisan, za i u ime Vlade Republike (*država*),
u
po

Potpisan, za i u ime Europske komisije,
u
po

DODATAK

FIZIČKI OBJEKT VELIKOG PROJEKTA

Operativni program

"{Naziv programa}"

.....
CCI br.:

Naziv projekta

.....
CCI br.:

Naziv i broj prioritetne osi:

Naziv i broj mjere:

1. **Tijelo odgovorno za prijavu (OPERATIVNA STRUKTURA)**
 - Naziv:
 - Adresa:
 - Kontakt:
 - Telefon
 - Faks
 - E-mail
2. **KRAJNI KORISNIK (članak 15. Sporazuma o financiranju)**
 - Naziv:
 - Adresa:
 - Kontakt:
 - Telefon
 - Faks
 - E-mail
3. **KRAJNI PRIMATELJ POMOĆI**
 - Naziv:
 - Adresa:
 - Kontakt:
 - Telefon
 - Faks
 - E-mail
4. **Lokacija projekta**
 - 4.1. Država korisnica:.....
 - 4.2. Županija/pokrajina:.....
5. **Opis projekta**
 - 5.1. **Opći opis fizičkog objekta projekta**
 - (a) *(Dati opis projekta i vrstu problema koje rješava?)*
(Glavni ciljevi, primatelji (tj. ciljno stanovništvo, ako je moguće kvantificirano) infrastrukture. Ako je primjenjivo, navesti Transeuropsku mrežu dogovorenu na razini EU-a s kojom je projekt povezan)
 - (b) *(Ako je projekt faza ukupnog projekta, dati opis predloženih faza provedbe (objasniti jesu li tehnički i financijski neovisni))*
 - 5.2. **Tehnički opis ulaganja u infrastrukturu**
 - (a) *(Opisati predloženu infrastrukturu i radove za koje se predlaže pomoć navodeći glavna obilježja i sastavne elemente – važno je da opis bude što opširniji kako bi se umanjila mogućnost kasnijih nedoumica vezano uz prihvatljivost radnji ili opreme.)*
 - (b) *(U odnosu na predmetni posao, utvrditi i kvantificirati ključne izlazne pokazatelje koji će se koristiti)*
 - (c) *(Dati pojedinosti o tome kako će se upravljati infrastrukturom nakon završetka projekta (npr. javno upravljanje, koncesija, drugi oblik javno- privatnog partnerstva))*
6. **Ciljevi**

Dati pregled ciljeva projekta

7. Indikativni fizički pokazatelji ili pokazatelji ostvarenih rezultata

Navesti glavne fizičke pokazatelje i pokazatelje ostvarenih rezultata:

Za projekte koji se odnose na pitku vodu npr. smanjenje gubitaka vode, povećanje kvalitete vode za piće, bolje mjerenje zaliha vode, smanjenje troškova distribucije, produljenje mreže, produljenje mreže u upotrebljivom stanju (za projekte sanacije) itd.

Za projekte koji se odnose na otpadne vode npr. smanjenje istjecanja, povećanje % stanovnika koji su spojeni na mrežu, povećanje količine pročišćenih otpadnih voda, povećanje razine pročišćavanja otpadnih voda, povećanje kvalitete prihvatnih voda, smanjenje troškova odlaganja, povećanje duljine mreže, povećanje duljine mjere u upotrebljivom stanju itd.

Za projekte koji se odnose na čvrsti otpad npr. smanjenje količine otpada koji se odnosi na odlagališta, povećanje količine recikliranih materijala, broj zatvorenih i saniranih odlagališta, % stanovništva pokrivenog službama za odvoženje otpada, itd.

Za projekte vezane uz promet npr. duljina cesta/pruga/vodenih putova koje su izgrađene/sanirane/unaprijeđene, smanjenje operativnih troškova i/ili troškova održavanja, povećanje kapaciteta cestovnog/željezničkog/vodenog prometa.

Navesti mjerodavne direktive EZ-a na koje se projekt odnosi. Za prometne projekte navesti i tehničke norme koje će se ostvariti.

Ovi se pokazatelji mogu usavršiti u Nadzornom odboru, ako se to smatra nužnim, posebno nakon završetka procesa ugovaranja. U tom slučaju, pokazatelji se potvrđuju razmjenom pisama. U svakom slučaju, predloženi fizički pokazatelji i/ili pokazatelji ostvarenih rezultata su sljedeći*:

Indikativni pokazatelji	Prije	Poslije
a) Fizički npr. duljina (u km) novih/saniranih kanalizacijskih/vodopskrbnih mreža, duljina (u km) saniranih/novih jednotračnih pruga, smanjenje (%) nerazjašnjenih gubitaka vode, smanjenje količine zagađivača vode tj. BOD, COD, suspendirane tvari, dušika, fosfora, (mg/l ili %)		
b) Ostvareni rezultati npr. smanjenje duljine putovanja (minute), povećanje linijske brzine (km/h), smanjenje (%) degradacije kvalitete pitke vode, smanjenje razine zagađenja kanalizacije, poštivanje standarda ispuštanja iz Direktive o pročišćavanju otpadnih voda iz gradova od strane korisnika (%)		

* Ako je potrebno napraviti više od jedne tablice.

8. Indikativni raspored aktivnosti / plan izdataka

Dati informacije o broju i vrsti predviđenih ugovora. Uključiti i jasno navesti sve komponente koje financiraju MFI

(1)	(2) Opis ugovora	Vrsta ugovora* radovi/roba/uslu ge	Procijenjena vrijednost ugovora** (€)	Početak nadmetanja mjesec/godina	(3) Dodjela ugovora mjesec/godina	(4) Završet ak ugovora mjesec/godina
1						
2						
3						
4						
5						
6						

* NAVESTI JE LI ŽUTI ILI ZELENI FIDIC ZA UGOVORE O RADOVIMA.

** Ugovorne vrijednosti su indikativne i ne uključuju neplanirane troškove što je za ovaj projekt izračunato u iznosu od EUR

9. SAŽETAK GLAVNIH REZULTATA EKONOMSKE I SOCIJALNE ANALIZE TROŠKOVA I KORISTI

Navesti glavne zaključke ekonomske i socijalne analize troškova i koristi:

- Procijenjena NSV za projekt je (...) a primijenjena diskontna stopa je (...)
- Procijenjeni omjer koristi/troškova je:
- Procijenjena EISP =

10. SAŽETAK FINACIJSKE ANALIZE

Dati sažetak glavnih zaključaka financijske analize.

Osigurati da se prilikom izračuna doprinosa Zajednice (IPA) uzme u obzir stvaranje prihoda:

Na temelju informacija u prijavi i/ili bilo kojih dodatnih informacija dobivenih tijekom ocjene

procijenjena FNSV projekta je ...milijuna eura.

procijenjena FISP je%.

Prihvatljivi javnih rashodi (jaz financiranja) izračunati u skladu sa člancima 17. i 19. Sporazuma o financiranju iznose

Doprinos programa IPA iznosi

11. NAČELO ONEČIŠĆIVAČ PLAĆA (SAMO ZA PROJEKTE KOJI SE ODOSE NA ZAŠTITU OKOLIŠA)

Opisati kako će se načelo zagađivač plaća primijeniti na projekt.

12. FINACIJSKA ODRŽIVOST I DOSTUPNOST

Prikazati glavne elemente politike određivanja cijena koja će se primjenjivati.

13. VOĐENJE I ODRŽAVANJE

Opisati na koji način će se projekt voditi i održavati. Opisati organizacijsko i pravno ustrojstvo tijela odgovornih za upravljanje konačnim proizvodom.

14. SAŽETAK GLAVNIH NALAZA PROCJENE UČINKA NA OKOLIŠ

Ako je nadležno tijelo donijelo odluku o dovršetku procjene učinka na okoliš, navesti glavne zaključke netehničkog sažetka. Ako procjena učinka na okoliš nije provedena, prikazati raspored provedbe potpune procjene učinka na okoliš kao dijela projekta ili navesti razloge zašto se to ne smatra nužnim referirajući se na nacionalno zakonodavstvo kojim se uređuje procjena učinka na okoliš.

15. TROŠKOVI I POMOĆ (U EUR)

Očekivani financijski doprinos

Procijenjeni ukupni troškovi (EUR)	Od kojih neprihvatljivo (EUR)	Prihvatljivi rashodi (EUR)	Od kojih sufinanciranje iz IPA-e (EUR)	Javno sufinanciranje (EUR)	Od čega nacionalno (EUR)	MFI (EUR)	Procijenjeni ukupni troškovi (EUR)
(1)=(2)+(3)	(2)	(3)	(4=3x stopa sufinanciranja)	(5)=(6)+(7)+(8)	(6)	(7)	(5)=(6)+(7)+(8)

Napomena: Svi podaci, osim prihvatljivih javnih rashoda i doprinosa programa IPA, su indikativni. Neprihvatljivi troškovi uključeni su u javni doprinos.

16. UKLJUČENOST MFI-A

Prikazati uključenost bilo koje MFI-a u projekt. Dati detaljan opis njihovog opsega posla, zajedno s financijskim troškovima i predloženim rasporedom provedbe. Osim toga, navesti detalje svih mjera tehničke pomoći od strane MFI-a, npr. institucionalna reforma kao dio projekta.

Opisati načine provedbe (istodobno ili sufinanciranje), pravila o javnoj nabavi koja će se primjenjivati te je li operativna struktura ovlaštena za primjenu mjerodavnih pravila o javnoj nabavi.

Ako je primjenjivo, navesti za koje je ugovore odobreno odstupanje od pravila sudjelovanja i podrijetla u skladu s odredbom članka 19. Uredbe (EZ-a) br. 1085/2006 od 17. srpnja 2006. godine.

17. PROMIDŽBENE MJERE

Opisati promidžbene mjere koje su predviđene za projekt.

ooOOOoo

DODATAK X.

Model Identifikacijskog lista operacije

(najviše 5 stranica)

1. Naziv operacije:
2. Operativna struktura: **ubaciti podatke za kontakt**
3. Tijelo odgovorno za provedbu operacije: ubaciti **podatke za kontakt, uključujući kontakt osobu**
4. Usklađenost i povezanost s Operativnim programom
 - 4.1 Naziv programa
 - 4.2 Naziv prioritetne osi
 - 4.3 Naziv mjere
 - 4.4 Krajnji korisnik (članak 15. Sporazuma o financiranju)
 - 4.5 Krajnji primatelj pomoći
 - 4.6 Kategorija/vrsta aktivnosti predviđenih u okviru mjere
5. Opis operacije
 - 5.1 Doprinos ostvarenju Operativnog programa: Opisati kako operacija doprinosi ostvarenju ciljeva Operativnog programa (ako je moguće uz kvantificirane pokazatelje) koji su povezani s odgovarajućom mjerom.
 - 5.2 Opći cilj: Objasniti u jednoj rečenici
 - 5.3 Svrha operacije: Objasniti u jednoj rečenici
 - 5.4 Lokacija(Lokacije). Molimo imati na umu prihvatljive regije
 - 5.5 Trajanje: trajanje operacije ne smije prelaziti završni datum prihvatljivosti izdataka predviđen u Sporazumu o financiranju
 - 5.6 Ciljne skupine:
 - 5.7 Opis operacije i pozadine: Najviše 10 redaka
 - 5.8 Rezultati s mjerljivim pokazateljima:
 - 5.9 Aktivnosti:
6. Provedbena rješenja
 - 6.1. Institucionalni okvir: institucionalna rješenja predviđena za provedbu operacije, npr. jedinica za koordinaciju operacije, upravljački odbor, regionalna i/ili pokrajinska tijela, tim za tehničku pomoć
 - 6.2. Predložena nadzorna struktura i metodologija: Tko će biti odgovoran za nadzor operacije, kako će se operacija nadzirati, kakva će biti organizacija posla i izvješćivanja?
 - 6.3. Nužni postupci i ugovori za provedbu operacije i njihov redoslijed: navesti vrstu postupaka (poziv na dostavu prijedloga projekata, izravna provedba od strane nacionalnih institucija bez prethodnog poziva na dostavu prijedloga projekata, direktne pogodbe s međunarodnim organizacijama itd.) i odgovarajuće ugovore (ugovori o darovnici, sporazumi o sufinanciranju s međunarodnim organizacijama, ugovori o uslugama, robi, radovima itd.) za predložene aktivnosti te njihov redoslijed.

(molimo dati detaljni kronogram pripremnih faza, natječajnog postupka, ugovaranja i početka operacija)

7. Rizici i pretpostavke:
8. Očekivani učinak operacije na ciljnu skupinu i multiplikacijski učinci/učinci prelijevanja
9. Održivost:
10. Jednake mogućnosti, manjine i ranjive skupine (ako je mjerodavno):
11. Veze s drugim mjerama komponenata IPA-e:
12. Traženo financiranje od Europske komisije:

Doprinos programa IPA ne prelazi gornju granicu od xx% prihvatljivih izdataka na razini prioritetne osi.

(niti jedna operacija ne smije imati koristi od više stope sufinanciranja od operacije koja je vezana uz predmetnu prioritetnu os – članak 149. stavak 3. i članak 153. stavak 3. IPA Provedbene uredbe)

13. Sufinanciranje: (molimo navesti ukupan očekivani doprinos prema izvoru)
14. Raščlamba proračuna:

(indikativna, ako je primjenjivo prema komponenti operacije, uključujući procijenjene ukupne troškove, javne rashode, IPA doprinos, nacionalni javni doprinos i privatni doprinos)

15. Zahtjevi tijekom novca prema izvoru financiranja

DODATAK XI.

Sastav i način rada odbora za odabir operacija

1. Za sve operacije koje nisu veliki projekti i koje provode krajnji korisnici koji su nacionalna javna tijela operativna struktura nema obvezu odabira operacija putem poziva na dostavu prijedloga projekata u skladu s odredbama članka 49. Sporazuma o financiranju (SF). S obzirom da su Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, Hrvatske vode i Središnja agencija za financiranje i ugovaranje krajnji korisnici u smislu članka 15. SF-a za sve operacije, odredbe članka 49. ne primjenjuju se.
2. Kako bi se poštivala opća načela za odabir operacija kako je određeno u članku 50. SF-a, primjenjuju se sljedeće odredbe:
 - a. za velike projekte u okviru Prioriteta 1. Razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom radi uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj i Prioriteta 2. Zaštita vodnih resursa Hrvatske kroz poboljšanje sustava vodoopskrbe te integriranog sustava upravljanja otpadnim vodama koji su uključeni u indikativni popis Operativnog programa, primjenjuje se članak 50. stavak 2. SF-a (bez poziva na dostavu prijedloga projekata);
 - b. za operacije u okviru Prioriteta 1. Razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom radi uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj i Prioriteta 2. Zaštita vodnih resursa Hrvatske kroz poboljšanje sustava vodoopskrbe te integriranog sustava upravljanja otpadnim vodama i za sve operacije u okviru Prioriteta [3] Tehnička pomoć primjenjuje se članak 50. stavak 1. točka a) SF-a (bez poziva na dostavu prijedloga projekata).
3. Za operacije o čijim načelima za odabir još nije odlučeno, operativna struktura će o njima odlučiti u dogovoru sa službama Komisije i obavijestiti Sektorski nadzorni odbor.
4. Ako se operativna struktura odluči za ili je obvezna na odabir operacija uz pomoć odbora, načela će biti ona navedena u Operativnom programu, kako slijedi:

"Operativna struktura uspostaviti će Odbor za odabir za svaki od poziva za dostavu projektnih prijedloga pokrenutih za odabir operacija koje će se financirati u okviru određene mjere. Odbor za odabir će imati neparan broj članova, a činit će ga najprikladniji službenici i stručnjaci s tehničkim kompetencijama za provedbu kvalitativnog ocjenjivanja projektnih prijava. Te će članove predlagati institucije u kojima su zaposleni na poziv tijela nadležnog za provedbu, a imat će pravo glasa u postupku odabira. Član operativne strukture koji je izradio smjernice za podnositelje prijedloga sudjelovat će i u radu Odbora za odabir. Odborom će predsjedati član Provedbenog tijela bez prava glasa. Odbor za odabir ocijenit će projektne prijave u skladu s kriterijima za odabir i metodologijom odobrenim od strane Sektorskog nadzornog odbora. Prvo će biti pregledano jesu li prijave u skladu s kriterijima prihvatljivosti i administrativnim kriterijima i udovoljavaju li relevantnim zahtjevima prihvatljivosti utvrđenim u odnosnim mjerama (potpunost, točnost, itd.) te će potom biti ocijenjena njihova kvaliteta. Odbor za odabir dat će preporuke Operativnoj strukturi, u skladu s člankom 158. IPA provedbene uredbe.

Nabava (uključujući dodjelu velikih projekata) će slijediti postupke dodjele ugovora sadržane u „Praktičnom vodiču kroz procedure ugovaranja pomoći EZ trećim zemljama (PRAG)“. Odbori za odabir ponuda uspostaviti će se za ocjenu ponuda za usluge, radove i nabavu roba, dok će im sastav i postupci odlučivanja biti u skladu s načelima iz odnosnih pravila PRAG-a. Svi korisnici (bilo javni ili privatni) isto će tako poštivati načela utvrđena u odnosnim pravilima PRAG-a."

Komisija može sudjelovati u radu Odbora za odabir kao promatrač.

DODATAK XII.

Godišnje i završno izvješće (članci 85. i 102. Sporazuma o financiranju)

1. OSNOVNI PODACI

OPERATIVNI PROGRAM	Razdoblje programiranja
	Broj programa (CCI br.)
	Naziv programa
GODIŠNJE IZVJEŠĆE O PROVEDBI	Godina izvješćivanja
	Datum odobrenja godišnjeg izvješća od strane Sektorskog nadzornog odbora

2. PREGLED PROVEDBE OPERATIVNOG PROGRAMA

2.1 Kvantitativni napredak (prema prioritetnim osima i mjerama)

Informacije o fizičkom napretku ostvarenom u provedbi Operativnog programa, prioritetnim osima, i, ako je potrebno, operacijama ili skupinama operacija u odnosu na njihove specifične, provjerljive ciljeve uz kvantifikaciju, ako je moguće, pomoću pokazatelja na odgovarajućoj razini.

Ako je potrebno, za komponentu RLJP sve pokazatelje treba raščlaniti prema spolu. Ako brojke (podaci) još nisu dostupne, navesti informaciju kada će postati dostupne i kada će ih operativna struktura dostaviti Komisiji.

Popis operacija koje se financiraju u okviru Operativnog programa treba priložiti izvješću.

2.2 Kvalitativna analiza

Analiza postignuća mjerenih na temelju fizičkih i financijskih pokazatelja, uključujući kvalitativnu analizu napretka koji je ostvaren u odnosu na izvorno postavljene ciljeve.

Popis nedovršenih operacija i raspored njihovog dovršenja (samo završno izvješće).

2.3 Financijske informacije

	Izdaci korisnika uključeni u zahtjeve za plaćanjem koje je Nacionalni fond poslao Komisiji	Ukupni izdaci za koje su izdvojena sredstva i koje je platio Nacionalni fond	Odgovarajući javni doprinos	Odgovarajući privatni doprinos	Ukupne uplate zaprimljene od Komisije
Prioritetna os 1. Mjera 1.1 Mjera 1.2					
Prioritetna os 2. Mjera 2.1					
Prioritetna os 3.					
Ukupno					

(sve financijske podatke treba izraziti u eurima)

Osim toga, financijski podaci mogu se prikazati i grafički.

Indikativna raščlamba dodijeljenih sredstava, prema kategorijama izdataka (samo za komponentu III)

Informacije u skladu s detaljnim popisom uključenim u Dodatak XIII. Sporazuma o financiranju.

Vraćena ili ponovno iskorištena pomoć

Informacije o načinu na koji je iskorištena pomoć koja je vraćena ili ponovno iskorištena nakon ukidanja pomoći iz članka 54. IPA Provedbene uredbe.

2.4 Promjene u kontekstu provedbe Operativnog programa (ako je relevantno)

Opis svih elemenata koji ne proizlaze izravno iz pomoći Operativnog programa, a imaju izravan utjecaj na njegovu provedbu (kao što su zakonodavne promjene ili neočekivane socio-ekonomske promjene).

2.5 Informacije o usklađenosti s pravnom stečevinom Europske unije

Svi značajni problemi vezani uz usklađenost s pravnom stečevinom Europske unije uočeni tijekom provedbe Operativnog programa i mjere koje su poduzete za rješavanje tih problema.

2.6 Usklađenost s drugim instrumentima

Sažetak provedbe rješenja za osiguravanje razgraničenja i koordinacije između drugih programa i komponenata pomoći IPA-e, intervencija EIB-a i drugih postojećih financijskih instrumenata.

3. KVALITETA I DJELOTVORNOST PROVEDBE

3.1 Metode nadzora

Mjere nadzora i evaluacije koje poduzima operativna struktura ili Sektorski nadzorni odbor, uključujući načine prikupljanja podataka, uočene poteškoće i korake koji su poduzeti za njihovo rješavanje.

3.2 Značajni uočeni problemi i mjere za njihovo rješavanje

Svi značajni problemi uočeni tijekom provedbe Operativnog programa, uključujući sažetak problema utvrđenih u okviru postupka iz članka 29. stavka 2. točke (b) IPA Provedbene uredbe, ako je prikladno, te sve mjere koje su poduzele operativna struktura i Sektorski nadzorni odbor za rješavanje tih problema.

3.3 Tehnička pomoć

Objašnjenje primjene tehničke pomoći, uključujući, ako je potrebno, tehničku pomoć prije prenošenja ovlasti za upravljanje

Postotak iznosa doprinosa iz fondova IPA-e koji je dodijeljen Operativnom programu i potrošen u okviru tehničke pomoći.

4. INFORMIRANJE I PROMIDŽBA

Napredak ostvaren u provedbi Komunikacijskog akcijskog plana koji je predan u skladu s Operativnim programom, s naglaskom na poduzetim mjerama i njihovom učinku.

5. VELIKI PROJEKTI (ako je prikladno za Komponentu "Regionalni razvoj")

- Napredak u provedbi velikih projekata.
- Napredak u financiranju velikih projekata.
- Sve promjene na indikativnom popisu velikih projekata u Operativnom programu.

6. RADNJE VEZANE UZ KOMPONENTU "RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA"

Informacije o provedbi horizontalnih pitanja kao što su jednake mogućnosti za muškarce i žene, dobro upravljanje, uključivanje osoba u nepovoljnom položaju, zemljopisna koncentracija pomoći ili održivi razvoj i zaštita okoliša (ako je prikladno).

Ako je prikladno, sinteza provedbe:

- rodno osviještene politike i radnji vezanih uz spolove
- sudjelovanja migranata u zapošljavanju
- integracije u zapošljavanje i socijalnog uključivanja manjina i drugih skupina u nepovoljnom položaju, uključujući osobe s invaliditetom.

Ako je prikladno, opisati na koji su način radnje koje podržava komponenta IPA-e "Razvoj ljudskih potencijala" u skladu s i na koji način doprinose radnjama poduzetim nastavno na Zajedničku ocjenu (*Joint Assessment Paper, JAP*) i Zajednički memorandum o uključivanju (*Joint Inclusion Memorandum, JIM*).

DODATAK XIII.**Dodijeljena sredstva prema kategoriji izdataka
(članak 85. stavak 3. točka c) Sporazuma o financiranju)****Dio A: Kodovi prema dimenziji****TABLICA 1: KODOVI ZA DIMENZIJU PRIORITETNE TEME**

Kod	Prioritetna tema
1	Promet
1.1	Željeznička infrastruktura
1.1.1	Međusobna povezanost/međusobno djelovanje između nacionalnih mreža
1.1.2	Međusobna povezanost/međusobno djelovanje između nacionalnih mreža i transeuropskih
1.2	Cestovna infrastruktura
1.2.1	Međusobna povezanost/međusobno djelovanje između nacionalnih mreža
1.2.2	Međusobna povezanost/međusobno djelovanje između nacionalnih mreža i Transeuropskih mreža
1.3	Infrastruktura pomorskih luka
1.4	Unutarnji plovni putovi
1.5	Infrastruktura zračnih luka
1.6	Infrastruktura za multimodalni promet
1.7	Inteligentni prometni sustavi
1.8	Tehnička pomoć
1.9	Ostalo
2	Okoliš
2.1	Gospodarenje otpadom
2.2	Vodoopskrba
2.3	Gradske otpadne vode
2.4	Kvaliteta zraka
2.5	Sanacija zagađenih lokacija i zemljišta
2.6	Energetska učinkovitost
2.7	Obnovljiva energija
2.8	Ostalo
2.9	Tehnička pomoć
3	Regionalna konkurentnost
3.1	Pružanje poslovnih i tehnoloških usluga poduzećima, posebno u područjima upravljanja, istraživanja i razvoja tržišta i umrežavanja
3.2	Pristup i uporaba informacijskih i komunikacijskih tehnologija
3.3	Promicanje tehnološkog razvoja, istraživanja i inovacija, uključujući kroz suradnju s institucijama za tercijarno obrazovanje i istraživanje i centrima za istraživanje i tehnologiju
3.4	Razvoj poslovnih mreža i klastera
3.5	Stvaranje i razvoj instrumenata financiranja koji olakšavaju pristup revolving financiranju kroz poduzetnički kapital, zajmove i jamstvene fondove
3.6	Pružanje lokalne infrastrukture i usluga koje doprinose uspostavi, širenju i razvoju novih i postojećih poduzeća
3.7	Infrastrukture za obrazovanje i izobrazbu, ako je potrebno za regionalni razvoj

3.8	Ostalo
4.0	Tehnička pomoć
4	Tehnička pomoć
4.1	Preliminarne studije i tehnička pomoć vezano uz prihvatljive aktivnosti, uključujući one za njihovu pomoć
4.2	Upravljanje programom, nadzor, ocjenjivanje, aktivnosti informiranja i kontrole, uključujući aktivnosti jačanja administrativne sposobnosti za provedbu IPA uredbe

TABLICA 2: KODOVI ZA DIMENZIJU OBLIK FINANCIRANJA

Kod	Oblik financiranja
01	Pomoć koja se ne vraća
02	Pomoć (zajam, subvencionirane kamate, jamstva)
03	Poduzetnički kapital (sudjelovanje, fond za poduzetnički kapital)
04	Drugi oblici financiranja

Dio B:

Kumulativna raščlamba dodijeljenih sredstava doprinosa programa IPA prema kategorijama u godišnjem i završnom izvješću o provedbi

CCI br.: _____

Naziv programa : _____

Datum posljednje odluke Komisije koja se odnosi na predmetni Operativni program: __/__/__

Kod * Dimenzija 1 Prioritetna tema	Kod * Dimenzija 2 Oblik financiranja	Iznos **

* Kategorije za svaku dimenziju treba kodirati temeljem standardne klasifikacije.

** Dodijeljeni iznos doprinosa programa IPA za svaku kombinaciju kategorija.

DODATAK XIV.

Indikativan opis zahtjeva za informiranjem vezano uz zadovoljavajući revizijski trag

(članak 90. Sporazuma o financiranju)

Zadovoljavajući revizijski trag, u skladu sa člankom 90., postoji kada, za određenu mjeru, uključujući pojedine projekte u okviru skupine projekata:

1. Računovodstvena dokumentacija koja se čuva na odgovarajućoj upravljačkoj razini sadrži iscrpne informacije o stvarno nastalim izdacima u sufinanciranoj mjeri od strane operativne strukture, uključujući, ako ona nije krajnji primatelj sredstava, tijela i trgovačka društva uključena u provedbu mjere kao nositelji koncesija, predstavnici, ili slično. Računovodstvena dokumentacija mora sadržavati datum kada je nastala, iznos svake rashodovne stavke, prirodu popratne dokumentacije i datum i način plaćanja. U prilogu moraju biti nužni dokumentarni dokazi (npr. računi).
2. Za rashodovne stavke koje se samo djelomično odnose na sufinanciranu mjeru, pokazuje se točnost raspodjele izdataka između sufinancirane mjere i ostatka. Isto se primjenjuje na vrste izdataka koji se smatraju prihvatljivim samo u određenim granicama i u razmjeru s ostalim troškovima.
3. Tehničke specifikacije i financijski plan mjere, izvješća o napretku, dokumenti vezani uz natječajne postupke i postupke ugovaranja, izvješća o inspekciji izvršenja mjere isto se čuvaju na odgovarajućoj upravljačkoj razini.
4. U svrhu prijave stvarno nastalih izdataka u sufinanciranoj mjeri Nacionalnom fondu, informacije iz stavka 1. spajaju se u detaljno izvješće o izdacima podijeljeno prema kategorijama. Detaljna izvješća o izdacima čine prateću dokumentaciju za računovodstvenu dokumentaciju Nacionalnog fonda i temelj su za pripremu izjava o izdacima za Komisiju.
5. Kada između operativne strukture ili tijela ili trgovačkih društava koji su uključeni u provedbu mjere i Nacionalnog fonda postoji jedno ili više delegiranih tijela, svako delegirano tijelo treba za svoje područje odgovornosti detaljna izvješća o izdacima od podređenog tijela kao popratnu dokumentaciju za vlastitu računovodstvenu dokumentaciju na temelju čega priprema za nadređeno tijelo barem sažetak izdataka nastalih vezano uz tu mjeru.
6. U slučaju elektroničkog prijenosa računovodstvenih podataka, sva predmetna tijela i tijela dobivaju dovoljno informacija s niže razine da mogu opravdati svoju računovodstvenu dokumentaciju i iznose koje su prijavili višoj razini kako bi osigurali zadovoljavajući revizijski trag od ukupnih sažetih iznosa potvrđenih Komisiji do individualnih rashodovnih stavki i popratne dokumentacije na razini operativne strukture i drugih tijela i trgovačkih društava uključenih u provedbu mjere.

DODATAK XV.

Popis podataka o operacijama koji se na zahtjev priopćuju Komisiji u svrhu dokumentarnih i terenskih provjera

(članak 80. stavak 5. Sporazuma o financiranju)

Traženi podaci mogu uključivati sljedeće, a precizni sadržaj podliježe dogovoru s državom korisnicom. Brojevi polja predstavljaju arhivsku strukturu koja se preferira za skupljanje računalnih datoteka za prijenos Komisiji.

A. Podaci o operacijama

Polje 1	Operativni program
Polje 2	Broj prioriteta
Polje 3	Naziv fonda
Polje 4	Kod regije ili područja na kojem je operacija smještena ili se provodi (NUTS razina ili neka druga, ako je potrebno)
Polje 5	Operativna struktura
Polje 6	Nacionalni dužnosnik za ovjeravanje
Polje 7	Krajnji korisnik ili drugo tijelo koje prijavljuje izdatke operativnoj strukturi, ako je primjenjivo
Polje 8	Jedinstveni brojevni kod operacije
Polje 9	Kratak opis operacije
Polje 10	Datum početka operacije
Polje 11	Datum završetka operacije
Polje 12	Tijelo koje izdaje odluku o odobrenju
Polje 13	Datum odobrenja
Polje 14	Uputa na krajnjeg primatelja
Polje 15	Valuta (ako nije euro)
Polje 16	Ukupan procijenjeni trošak operacije ⁴¹
Polje 17	Ukupni prihvatljivi izdaci
Polje 18	Ukupni prihvatljivi javni rashodi
Polje 19	Financiranje EIB-a (radi uključivanja ekvivalenta IPA-i)

(1) Tj. uključujući privatno financiranje, ali neto od neprihvatljivih izdataka i druge oblike financiranja.

⁴¹ Početni datum za prihvatljivost izdataka (datum potpisivanja Sporazuma o financiranju)

B. Izdaci prijavljeni za operaciju

Polje 20	Interni referentni broj posljednjeg zahtjeva za naknadom troškova iz operacije
Polje 21	Datum kada je u sustav nadzora unesen posljednjih zahtjev za naknadom troškova iz operacije
Polje 22	Iznos prihvatljivih izdataka prijavljenih u posljednjem zahtjevu za naknadom troškova iz operacije koji je unesen u sustav nadzora
Polje 23	Ukupni prihvatljivi izdaci za koje je podnesen zahtjev za naknadom
Polje 24	Lokacija gdje se nalazi detaljna popratna dokumentacija za zahtjev ako se ne nalazi u prostorijama korisnika
Polje 25	Izdaci plaćeni u područjima susjednim prihvatljivim područjima (prekogranična suradnja) (ne prihvatljivi)
Polje 26	Izdaci koje plaćaju partneri izvan područja (transnacionalna suradnja)
Polje 27	Izdaci plaćeni izvan Europske unije (prekogranična, transnacionalna i međuregionalna suradnja) (ne prihvatljivi)
Polje 28	Izdaci plaćeni za kupnju zemljišta
Polje 29	Izdaci plaćeni za stanovanje
Polje 30	Izdaci plaćeni za neizravne troškove/režije obračunate u paušalnom iznosu
Polje 31	Prihod oduzet od zahtjeva za naknadom troškova, ako ih ima
Polje 32	Financijski ispravci oduzeti od zahtjeva za naknadom troškova, ako ih ima
Polje 33	Ukupni prijavljeni prihvatljivi izdaci iz operacije i uključeni u izvješće o izdacima koje nacionalni dužnosnik za ovjeravanje šalje Komisiji (u eurima)
Polje 34	Ukupni prijavljeni prihvatljivi izdaci iz operacije i uključeni u izvješće o izdacima koje nacionalni dužnosnik za ovjeravanje šalje Komisiji (nacionalna valuta)
Polje 35	Datum posljednjeg izvješća o izdacima tijela za ovjeravanje koje sadrži izdatke iz operacije
Polje 36	Datum provjera izvršenih u skladu s člankom 81.
Polje 37	Datum revizija u skladu s člankom 82.
Polje 38	Tijelo koje provodi reviziju ili provjeru
Polje 39	Stupanj postignuća cilja operacije, ako je dovršena (%)

DODATAK XVI.

Uvjerenje i izvješće o izdacima i zahtjev za završnim plaćanjem

EUROPSKA KOMISIJA

*INSTRUMENT PRETPRISTUPNE POMOĆI – IPA
Komponenta "Regionalni razvoj" (Komponenta III)
/"Razvoj ljudskih potencijala" (Komponenta IV)*

Uvjerenje i izvješće o izdacima i zahtjev za plaćanjem

Naziv Operativnog programa

Odluka Komisije

od

Sporazum o financiranju

od

Referentni (CCI) br. Komisije:

Nacionalna referenca (ako postoji)

UVJERENJE

Ja, dolje potpisani,

nacionalni dužnosnik za ovjeravanje,

ovime potvrđujem da su izdaci uključeni u priloženo izvješće u skladu s kriterijima prihvatljivosti propisanim u Sporazumu o financiranju potpisanom {DATUM} između Europske komisije i Vlade {DRŽAVA} i da su nastali i plaćeni od strane krajnjih korisnika tijekom provedbe operacija odabranih u okviru Operativnog programa u skladu s uvjetima za dodjelu pomoći IPA-e.

nakon⁽⁴²⁾

		20...	u iznosu od:	euro ⁴³	
--	--	-------	--------------	--------------------	--

(točan iznos do dva decimalna mjesta)

Priloženo izvješće o izdacima, raščlanjeno prema prioritetnoj osi i mjerama, temelji se na računovodstvenoj evidenciji privremeno zatvorenoj dana

		20...
--	--	-------

i čini sastavni dio ovog uvjerenja.

Potvrđujem i da operacije napreduju u skladu s uvjetima Sporazuma o financiranju, te, posebice da:

1. su ispunjeni svi zahtjevi propisani u članku 69. Sporazuma o financiranju, posebno
 - Operativna struktura poslala je Komisiji sektorska završna izvješća o provedbi za predmetne programe;
 - Tijelo nadležno za reviziju poslalo je Komisiji mišljenje o završnom izvješću o izdacima popraćeno završnim izvješćem o radu, u skladu s člankom 92. Sporazuma o financiranju
 - Akreditacija koju su odobrili dužnosnik nadležan za akreditaciju i nacionalni dužnosnik za ovjeravanje je na snazi, a prijenos ovlasti za upravljanje od strane Komisije i dalje vrijedi
2. izvješće o izdacima je točno, proizlazi iz pouzdanih računovodstvenih sustava i temelji se na provjerljivoj popratnoj dokumentaciji;
3. prijavljeni izdaci su u skladu s primjenjivim pravilima Europske unije i nacionalnim pravilima i nastali su u odnosu na operacije koje su odabrane za financiranje u skladu s kriterijima koji se primjenjuju na program i u skladu su s mjerodavnim primjenjivim pravilima Europske unije i nacionalnim pravilima, posebno vezano uz pravila o zaštiti okoliša, prometu, tržišnom natjecanju i dodjeli javnih ugovora (PRAG).

⁴² Početni datum prihvatljivosti izdataka (datum potpisa Sporazuma o financiranju).

⁴³ Ukupan iznos prihvatljivih izdataka koje plaćaju krajnji korisnici.

4. izvješće o izdacima i zahtjev za plaćanjem uzimaju u obzir, ako je primjenjivo, sva vraćena sredstva i sve primljene kamate te neto prihod nastao od operacija koje se financiraju u okviru Operativnog programa;
5. raščlamba operacija zabilježena je u računalnim datotekama i dostupna je mjerodavnim odjelima Komisije na zahtjev

U skladu sa člankom 104. Sporazuma o financiranju, popratna dokumentacija je i ostat će dostupna barem tri godine nakon zatvaranja Operativnog programa od strane Komisije.

Datum

		20...
--	--	-------

Ime tiskanim slovima, pečat, funkcija i potpis
Nacionalnog dužnosnika za ovjeravanje

Izvjeshće o izdacima prema prioritetnoj osi i mjerama: Završno plaćanje	
Referentni broj Operativnog programa (CCI br.):	
Naziv programa:	
Datum privremenog zatvaranja računovodstvene evidencije:	Datum slanja Komisiji:
Ukupno ovjereni plaćeni prihvatljivi⁴⁴ izdaci:	

Prioritetna os/mjera	Ukupni izdaci nastali do datuma (između... ⁴⁵ i ...)	Izdaci potvrđeni u ovom očitovanju	Ukupni planirani izdaci (početni proračun)	Izdaci nastali do danas kao dio početnog proračuna (%)	Napomene
Prioritetna os 1.					
Mjera 1.1					
Operacija 1.1.1					
Operacija 1.1.2					
Prioritetna os 2.					
Mjera 2.1					
Prioritetna os 3.					
Mjera 3.1					
Prioritetna os 4.					
Mjera 4.1					

Raščlamba prema godini ukupno ovjerenih prihvatljivih izdataka⁴⁶ (iznosi u eurima)

Prioritetna os/Mjera	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Prioritetna os 1.					
Mjera 1.1					
Prioritetna os 2.					
Mjera 2.1					
Prioritetna os 3.					

⁴⁴ Kako je propisano člancima 149., 150. i 152. Uredbe Komisije (EZ) 718/2007.

⁴⁵ Početni datum prihvatljivosti izdataka (potpis Sporazuma o financiranju).

⁴⁶ Po godini: raščlamba spomenuta u ovoj tablici odgovara uplatama krajnjih korisnika u predmetnoj godini. Ako nije moguće napraviti preciznu raščlambu, treba dati najbolju procjenu raščlambe.

Mjera 3.1					
Prioritetna os 4.					
Mjera 4.1					

DODATAK 1. izvješću o izdacima:

Elektronički popis operacija prema mjerama i odgovarajućih izdataka, uključujući doprinos u okviru IPA uredbe i nacionalne javne rashode

Prioritetna os/Mjera	Ukupni izdaci (EURO)	IPA fondovi(EURO)	Nacionalni javni rashodi (EURO)	IPA stopa sufinanciranja (%)
Prioritetna os 1.: ukupno				
Mjera 1.1				
<i>Operacija 1.1.1</i>				
<i>Operacija 1.1.2</i>				
.....				
Mjera 1.2				
<i>Operacija 1.2.1</i>				
<i>Operacija 1.2.2</i>				
.....				
Mjera 1.3				
<i>Operacija 1.3.1</i>				
<i>Operacija 1.3.2</i>				
.....				
Prioritetna os 2.: ukupno				
Mjera 2.1				
<i>Operacija 2.1.1</i>				
.....				
Prioritetna os 3.				
Mjera 3.1				
<i>Operacija 3.1.1</i>				
.....				

DODATAK 2. izvješću o izdacima:

Detalji iznosa koji se mogu vratiti nakon ukidanja cijelog ili dijela doprinosa programa IPA za određenu operaciju

Naziv prioriteta/mjere /operacije	
Iznos za koji se traži povrat	
Dužnik	
Datum izdavanja naloga za povrat sredstava	
Tijelo koje je izdalo nalog za povrat sredstava	
Datum povrata	
Vraćen iznos	

DODATAK 3. izvješću o izdacima:

Količina doprinosa programa IPA na računu određene komponente u eurima na datum posljednjeg terećenja na koje se odnosi ovo izvješće i ostvarene kamate

ZAHTJEV ZA PLAĆANJEM: Završno plaćanje

Naziv Operativnog programa:

Referentni (CCI) broj Operativnog programa:

U skladu s Dodatkom A Okvirnog sporazuma (članak 25. Uredbe (EZ) br. 718/2007), ja, dolje potpisani, (ime nacionalnog dužnosnika za ovjeravanje tiskanim slovima), ovim putem zahtijevam uplatu iznosa od ... eura kao završno plaćanje.

Ovaj je zahtjev prihvatljiv jer:

	Brisati prema potrebi
(a) za cijelo razdoblje trajanja svake prioritetne osi Komisija nije uplatila više od maksimalnog iznosa pomoći iz fondova IPA-e u skladu sa Sporazumom o financiranju i odlukom Komisije kojom se odobrava Operativni program.	
(b) Operativna struktura poslala je Komisiji sektorska završna izvješća o provedbi, u skladu s člankom 67. Sporazuma o financiranju.	— <i>prosljedila operativna struktura u roku iz članka 100. Sporazuma o financiranju</i> — <i>u prilogu</i>
(c) tijelo nadležno za reviziju poslalo je Komisiji, u skladu sa člankom 92. Sporazuma o financiranju, mišljenje o završnom izvješću o izdacima koje je potkrijepljeno završnim izvješćem o radu	— <i>prosljedilo tijelo nadležno za reviziju u roku iz članka 90. Sporazuma o financiranju</i> — <i>u prilogu</i>
(d) akreditacija dužnosnika nadležnog za akreditaciju i nacionalnog dužnosnika za ovjeravanje su na snazi, a prijenos ovlasti za upravljanje od strane Komisije i dalje vrijedi	
(e) uplate nisu obustavljene u skladu s člankom 72. Sporazuma o financiranju	
(f) nije nastala niti jedna od situacija koje opravdavaju blokadu uplata za velike projekte	

Plaćanje izvršava Komisija tijelu koje je država korisnica ovlastila za izvršavanje plaćanja.

Ovlašteno tijelo	
Banka	
Broj bankovnog računa	
Vlasnik računa (ako nije isti kao ovlašteno tijelo)	

Datum

		20...
--	--	-------

Ime tiskanim slovima, pečat, funkcija i potpis
Nacionalnog tijela za ovjeravanje

DODATAK XVII.

Model Završno izvješće o kontroli i izjava o zatvaranju Operativnog programa U SKLADU SA ČLANKOM 29. UREDBE KOMISIJE (EZ) br. 718/2007

DIO A: Model završnog izvješća o kontroli

1. UVOD

- Navesti nadležno tijelo nadležno za reviziju i druga tijela koja su bila uključena u pripremu izvješća,
- Navesti referentno razdoblje iz kojeg je izvučen slučajni uzorak,
- Navesti Operativni program koji je obuhvaćen izvješćem i njegovu operativnu strukturu i dužnosnika za ovjeravanje,
- Opisati korake u pripremi izvješća.

2. PROMJENE U SUSTAVIMA UPRAVLJANJA I KONTROLE I REVIZIJSKA STRATEGIJA

- Navesti značajne promjene u sustavima upravljanja i kontrole koje su prijavljene tijelu nadležnom za reviziju i datume od kada se te promjene primjenjuju.
- .

3. SAŽETAK PROVEDENIH REVIZIJA

Za revizije sustava:

- Navesti tijelo(a) koje je provelo reviziju sustava, uključujući samo tijelo nadležno za reviziju.
- Kratak popis provedenih revizija: revidirana tijela i godina revizije.
- Opisati temelj za odabir revizija u kontekstu revizijske strategije.
- Opis glavnih nalaza i zaključaka izvedenih iz revizijskog rada u odnosu na sustave upravljanja i kontrole te njihovog funkcioniranja, uključujući zadovoljavajući broj provjera uprave, postupke akreditacije i revizijski trag, odgovarajuće razdvajanje funkcija i usklađenost sa zahtjevima i politikama Europske unije.
- Navesti jesu li uočeni problemi sustavnog karaktera kao i poduzete mjere, uključujući kvantifikaciju nepravilnih izdataka i sve povezane financijske ispravke.

Za revizije operacija:

- Navesti tijelo(a) koje je provelo revizije uzoraka, uključujući samo tijelo nadležno za reviziju.
- Opis osnove za odabir uzorka (uzoraka).
- Navesti razinu materijalnosti i, u slučaju statističkog uzorkovanja, primijenjenu razinu pouzdanosti i razmak, ako je potrebno.
- Opisati glavne rezultate revizija navodeći posebno iznos nepravilnih izdataka i stopu pogreške koje proizlaze iz revidiranog slučajnog uzorka.
- Navesti zaključke izvučene iz rezultata revizija u odnosu na djelotvornost sustava upravljanja i kontrole.
- Informacije o nastavku nepravilnosti, uključujući preispitivanje prethodno prijavljenih stopa pogrešaka.
- Navesti jesu li navedeni problemi sustavne prirode kao i poduzete mjere, uključujući kvantifikaciju nepravilnih izdataka i svih povezanih financijskih ispravaka (1).

4. NASTAVAK NA AKTIVNOSTI REVIZIJE

— Informacije o onome što će biti poduzeto nakon revizije sustava i revizije operacija.

5. DODATNE AKTIVNOSTI KOJE PODUZIMA TIJELO NADLEŽNO ZA REVIZIJU PRIPREMAJUĆI IZJAVU O ZATVARANJU

— Sažetak revizija postupka zatvaranja operativne strukture.

— Sažetak rezultata ponovnog obavljanja kontrole točnosti prijavljenih iznosa u odnosu na popratnu dokumentaciju.

— Sažetak rezultata ispitivanja izvješća drugih nacionalnih tijela nadležnih za reviziju ili revizijskih tijela Europske unije (precizirati, prema kategorijama, koja su izvješća zaprimljena i ispitana).

— Sažetak rezultata ispitivanja informacije vezanih uz nastavak na nalaze revizije i prijavljene nepravilnosti.

— Sažetak rezultata ispitivanja dodatnih aktivnosti koje poduzima operativna struktura ili drugo mjerodavno tijelo u svrhu davanja pozitivnog mišljenja.

— Ostalo.

6. OGRANIČENJA OPSEGA ISPITIVANJA OD STRANE TIJELA NADLEŽNOG ZA REVIZIJU

— Moraju biti prijavljeni detalji svih čimbenika koji su ograničili opseg ispitivanja od strane tijela nadležnog za reviziju (2).

— Treba navesti procijenjene iznose izdataka i doprinos programa IPA na koje se to primjenjuje.

7. PRIJAVLJENE NEPRAVILNOSTI

— Potvrda da je postupak prijavljivanja i rješavanja nepravilnosti, uključujući rješavanje sustavnih problema, proveden u skladu sa zakonodavnim zahtjevima koji su na snazi.

— Potvrda točnosti informacija iz završnog izvješća o provedbi o prijavljenim nepravilnostima.

— Popis slučajeva nepravilnosti koje se smatraju sustavnim te iznos izdataka na koji one utječu.

8. DRUGE INFORMACIJE (AKO JE PRIMJENJIVO)

9. TABLICA ZA PRIJAVLJENE IZDATKE I PRIMJER REVIZIJE

IPA	CCI br.	Program	Izdaci prijavljeni u referentnoj godini	Izdaci u referentnoj godini revidirani za slučajni uzorak		Iznos i postotak (stopa pogreške) nepravilnih izdataka u slučajnom uzorku		Drugi izdaci Revidirani (3)		Iznos nepravilnih izdataka u uzorku drugih izdataka	Ukupni izdaci prijavljeni kumulativno	Ukupni izdaci revidirani kumulativno kao postotak ukupnih izdataka prijavljenih kumulativno
				(1)	(2)	Iznos	%	(1)				

- (1) Iznos revidiranih izdataka
- (2) Postotak revidiranih izdataka u odnosu na izdatke prijavljene Komisiji u referentnoj godini.
- (3) Izdaci iz komplementarnog uzorka i izdaci za slučajni uzorak, ali ne u referentnoj godini.

Dio B: Izjava o zatvaranju

Europskoj komisiji, Opća uprava

1. UVOD

Ja, dolje potpisani, predstavljajući ... (naziv tijela koje je država korisnica ovlastila), ispitao sam za Operativni program ... (naziv Operativnog programa, CCI broj, razdoblje) rezultate revizije tog programa koju je provelo ili nadziralo tijelo nadležno za reviziju u skladu sa revizijskim planom (i obavio dodatne radnje koje sam smatrao nužnim). Rezultati ispitivanja i svih dodatnih radnji koje sam obavio sažeti su u završnom izvješću o revizorskim aktivnostima koje se nalazi u prilogu (koje sadrži i informacije potrebne za godišnje izvješće o revizorskim aktivnostima u razdoblju od 1. siječnja 2015. do 31. prosinca 2016.). Planirao sam i obavio taj posao kako bih se razumno uvjerio je li završno plaćanje doprinosa programa IPA Operativnom programu točna i valjana te da su temeljne transakcije obuhvaćene završnim izvješćem o izdacima zakonite i pravilne.

2. OPSEG ISPITIVANJA

Ispitivanje je provedeno u skladu sa revizijskom strategijom vezanom uz ovaj program i izvješće o njemu nalazi se u priloženom završnom izvješću o kontroli u skladu sa člankom 29. Uredbe Komisije (EZ) br. 10718/2007.

II

Nije bilo ograničenja opsega ispitivanja.

II

Opseg ispitivanja ograničen je na sljedeće čimbenike:

- (a) ...
- (b) ...
- (c) itd.

(navesti sva ograničenja opsega ispitivanja, na primjer bilo kakve probleme u sustavu, nedostatke u sustavima upravljanja i kontrole, manjak popratne dokumentacije, predmeti u sudskom postupku itd. i procijeniti iznos izdataka i doprinosa programa IPA na koje to utječe. Ako tijelo nadležno za reviziju ne smatra da ograničenja imaju učinka na konačne prijavljene izdatke, to je potrebno navesti).

3. NEPRAVILNOSTI I STOPE POGREŠAKA

II

Slučajevi nepravilnosti i stopa pogrešaka u revizijskom radu nisu tako ozbiljni da spriječe donošenje pozitivnog mišljenja s obzirom na to da ih je operativna struktura rješavala na zadovoljavajući način i s obzirom na razinu njihovog pojavljivanja tijekom vremena.

II

Slučajevi nepravilnosti i stope pogrešaka u reviziji i način na koji ih je rješavala operativna struktura takvi su da onemogućuju pozitivno mišljenje. Popis takvih slučajeva nalazi se u završnom izvješću o kontroli gdje je navedeno i imaju li sustavni karakter te opseg problema. Iznosi ukupnih prijavljenih izdataka i javnog doprinosa na koje se to može primjenjivati su xxxx. Kao posljedica toga, odgovarajući doprinosa programa IPA na koji se to može odnositi iznosi xxx.

4. MIŠLJENJE

IIi

(Pozitivno mišljenje)

Ako nije bilo ograničenja opsega ispitivanja i ako slučajevi nepravilnosti i stope pogrešaka te način na koji ih je rješavala operativna struktura ne onemogućuju pozitivno mišljenje:

Na temelju gore navedenog ispitivanja, moje je mišljenje da završno izvješće o izdacima točno prikazuje, u svim materijalnim vidovima, izdatke plaćene u okviru Operativnog programa, da je zahtjev za plaćanjem završnog iznosa doprinosa programa IPA ovom programu valjan i da su sve transakcije obuhvaćene završnim izvješćem o izdacima zakonite i pravilne.

IIi

(Kvalificirano mišljenje)

Ako su postojala ograničenja opsega ispitivanja i/ili ako slučajevi nepravilnosti i stope pogrešaka te način na koji ih je operativna struktura rješavala zahtijevaju kvalificirano mišljenje, ali ne opravdavaju negativno mišljenje u odnosu na sve predmetne izdatke:

Na temelju gore navedenog ispitivanja, moje je mišljenje da završno izvješće o izdacima točno prikazuje, u svim materijalnim vidovima, izdatke plaćene u okviru Operativnog programa, da je zahtjev za plaćanjem završnog iznosa doprinosa programa IPA ovom programu valjan i da su sve transakcije obuhvaćene izvješćem o izdacima zakonite i pravilne, osim u odnosu na pitanja iz točke 2. i/ili primjedbe iz točke 3. vezano uz stope pogrešaka i slučajeve nepravilnosti te način na koji su oni rješavani od strane operativne strukture, a čiji je učinak gore kvantificiran. Ocjenjujem da je učinak tih kvalifikacija xxx ukupnih prijavljenih izdataka. Doprinos programa IPA na koji se to primjenjuje iznosi stoga xxx.

III

(Negativno mišljenje)

Ako su postojala velika ograničenja opsega ispitivanja stopa pogrešaka i slučajeva nepravilnosti, i način na koji ih je rješavala Operativna struktura takav da se ne mogu donijeti zaključci o pouzdanosti završnog izvješća o izdacima bez opsežnog daljeg rada:

Na temelju gore navedenog ispitivanja, a posebno s obzirom na pitanja iz točke 2 i/ili stope pogrešaka i slučajeve nepravilnosti i činjenicu da ih operativna struktura nije rješavala na zadovoljavajući način kako je prijavljeno u točki 3., moje je mišljenje da završno izvješće o izdacima ne predstavlja točno, u svim materijalnim vidovima, izdatke plaćene u okviru Operativnog programa, da, kao posljedica toga, zahtjev za plaćanjem završnog iznosa doprinosa programa IPA ovom programu nije valjan te da transakcije obuhvaćene izvješćem o izdacima nisu zakonite i pravilne.

Datum Potpis

... ..

DODATAK XVIII.

Smjernice za popunjavanje standardnog obrasca za tromjesečno prijavljivanje nepravilnosti

EUROPSKA KOMISIJA
EUROPSKI URED ZA BORBU PROTIV PRIJEVARA (OLAF)

Operativna potpora i potpora politici
Sprječavanje prijevare i obavještajne aktivnosti

RADNI DOKUMENT

**Smjernice za popunjavanje standardnog obrasca za tromjesečne prijave nepravilnosti vezano uz
Instrument pretpristupne pomoći (IPA)**

SMJERNICE ZA POPUNJAVANJE STANDARDNOG OBRASCA ZA TROMJESEČNE PRIJAVE NEPRAVILNOSTI VEZANO UZ INSTRUMENT PRETPRISTUPNE POMOĆI (IPA)

UVOD

U skladu s člankom 28. Okvirnih sporazuma⁴⁷ između država kandidatkinja i potencijalnih kandidatkinja koje koriste pretpristupnu pomoć, ustrojiti će se mehanizam kontrole i prijavljivanja nepravilnosti⁴⁸ u skladu s odredbama Uredbe Komisije br. 1828/2006, Odjeljka 4 Nepravilnosti (članci 27.-36.)⁴⁹. Kao posljedica toga, države korisnice isto tako imaju obvezu tromjesečno Komisiji prijavljivati nepravilnosti otkrivene u projektima koji se financiraju iz IPA-e. Kako bismo olakšali ovaj zadatak i osigurali jednoobrazno bilježenje predmeta u odgovarajuću bazu podataka, Komisija je razvila standardni obrazac (Dodatak I.) na temelju Uredbe (EZ) br. 1828/2006.

Ove smjernice koriste se prilikom arhiviranja „papirne verzije“ standardnog obrasca. U tijeku je razvoj elektronskog sustava.

SMJERNICE

Uvodne napomene:

1. U roku od dva mjeseca nakon kraja svakog tromjesečja, države korisnice prijavljuju Komisiji sve nepravilnosti utvrđene u primarnom upravnom ili sudskom postupku. Nepravilnosti se moraju prijavljivati na engleskom jeziku.
2. Preporuča se da države korisnice imenuju nadležno nacionalno tijelo koje će biti odgovorno za prijavu nepravilnosti Komisiji.
3. Sve nepravilnosti treba prijavljivati na standardnom obrascu uz pismo obrazloženja koji se šalju na sljedeću adresu:

Europska komisija
OLAF – Europski ured za borbu protiv prijevara
Uprava C
Rue Joseph II 30
B-1049 Bruxelles
Belgija

Preslike prijave nepravilnosti treba proslijediti i Općim upravama koje su nadležne za određenu komponentu. Molimo pogledati popis Općih uprava u Dodatku II.
4. Popratno pismo treba sadržavati sljedeće informacije: na koju se komponentu odnosi, tromjesečje na koje se odnosi, a priložena trebaju biti i različita izvješća o nepravilnosti (pri čemu nova izvješća moraju biti odvojena od onih ažuriranih). U slučaju kombiniranog popratnog pisma za više od jedne komponente, brojeve treba navesti posebno za svaku komponentu.
5. Molimo voditi računa da države korisnice moraju obavijestiti Komisiju ako u određenom tromjesečju nije bilo nepravilnosti. To treba učiniti pismenim putem jasno navodeći na koje se tromjesečje pismo odnosi.

⁴⁷ Provedbeni članak 18. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1085/2006 i članak 19. Uredbe Vijeća (EZ) br. 718/2007

⁴⁸ U skladu s definicijom u članku 2. stavku 7. Uredbe Vijeća (EZ) 1083/2006 (vidi isto točku 5.1 Smjernica).

⁴⁹ Uredba Komisije (EZ) br. 1828/2006, SL L371, 27.12.2006., str. 27-32.

6. Molimo voditi računa da postoje različiti načini popunjavanja standardnog obrasca ovisno o tome odnosi li se obrazac za priopćenje iz članka 28. Uredbe (EZ) br. 1828/2006 (prvo priopćenje) ili članka 30. (ažurirano). U slučaju **priopćenja iz članka 28.**, treba predati **sve informacije koje su dostupne u trenutku popunjavanja**. U slučaju **priopćenja iz članka 30.**, treba dati **informacije o važnim promjenama koje su rezultat uspostavljenih postupaka u odnosu na prethodno prijavljene nepravilnosti**. Ako nije došlo do novih činjenica u odnosu na nepravilnosti, nema potrebe slati ažuriranu prijavu. Ažurirane prijave treba slati Komisiji samo ako su se pojavile nove informacije vezano uz određeni slučaj.

7. Ako država korisnica smatra da se iznos ne može vratiti ili se njegovo vraćanje ne očekuje, u skladu s člankom 30. stavkom 2. o tome izvješćuje Komisiju, u posebnom izvješću koje sadrži dovoljno detaljnih informacija koje će omogućiti Komisiji da donese odluku o raspodjeli gubitka. Odredbe posebnog izvješća **ne** primjenjuju se na Komponentu V – "IPARD".

8. Za popunjavanje odjeljaka koji se odnose na način na koji ne nepravilnost otkrivena i na vrstu nepravilnosti, kao i na radnje koje je poduzela država korisnica i na primijenjene sankcije treba koristiti uključene nepotpune popise. Ako pitanje nije uključeno na popis, molimo navesti ga pod točkom 22. Prijedlozi o tome što treba dodati na popis uzet će se u obzir.

9. Sljedeće slučajeve ne treba prijaviti:

(a) slučajeve kada se nepravilnost sastoji samo od djelomičnog ili potpunog neizvršenja operacije koja je uključena u sufinancirani Operativni program zbog stečaja korisnika. Stečaj moraju službeno utvrditi nadležna nacionalna tijela. Mjerodavni postupci navedeni su u Uredbi Vijeća (EZ) br. 1346/2000;

(b) slučajeve na koje korisnik dobrovoljno uputi operativnu strukturu i Nacionalni fond i prije nego što je bilo koji od tih slučajeva otkriven, bez obzira je li prije ili nakon uplate javnog sufinanciranja;

(c) slučajeve koje otkriju i isprave operativna struktura i Nacionalni fond prije nego što je javni doprinos uplaćen korisniku i prije nego što su predmetni izdaci uključeni u izvješće o izdacima koje se predaje Komisiji.

Međutim, nepravilnosti koje prethode stečaju i slučajevi sumnje na prijevaru moraju se prijaviti⁵⁰.

10. Nepravilnosti vezane uz operativne programe u okviru Komponente II – "Prekogranična suradnja" prijavljuje država sudionica („znači država članica ili države korisnice tj. države kandidatkinje ili potencijalne kandidatkinje) u kojoj se plaćaju izdaci od strane korisnika koji provodi operaciju. Država sudionica istovremeno obavješćuje tijelo nadležno za upravljanje, tijelo za ovjeravanje i tijelo nadležno za reviziju⁵¹ (u slučaju programa prekogranične suradnje između država korisnica i država članica) te dužnosnika nadležnog za akreditaciju, nacionalnog dužnosnika za ovjeravanje i tijelo nadležno za reviziju (u slučaju prekograničnih programa između država korisnica koje nisu države članice).

⁵⁰ Uredba Komisije (EZ) br. 1828/2006, čl. 28 (2), SL L371, 27.12.2006, str. 28-29.

⁵¹ Uredba Komisije (EZ) br. 1828/2006, čl. 28. (4), SL L371, 27.12.2006, str. 29.

11. Za slučajeve kada ne postoji obveza priopćavanja nepravilnosti jer uključeni iznos ne prelazi prag od 10 000 eura, države korisnice moraju prijaviti i poduzeti postupke za povrat sredstava ali, osim ako Komisija izričito ne traži informacije, ne moraju obavijestiti Komisiju⁵². Međutim, države korisnice moraju obavijestiti Komisiju (vidi Dodatak II.) u okviru završnog izvješća programa o aktivnostima koje se nastavlja na sve otkrivene nepravilnosti, bez obzira na prag prijavljivanja.

OPĆE INFORMACIJE O PRIOPĆENJU

Država korisnica: Molimo navesti državu

Format: Slobodan tekst tiskanim slovima.

Na primjer: HRVATSKA

Br. predmeta: Država članica na svakoj stranici obrasca mora navesti broj predmeta.

Format: XX¹/9999²/999³/XX⁴/9⁵, X = tiskano slovo, 9 = brojevi od 0 do 9

Primjeri: HR/2004/001/CB/0 TR/2005/003/HR/2

1. Inicijali države korisnice; inicijali koje treba koristiti su sljedeći:

AL – Albanija

BA – Bosna i Hercegovina

HR – Hrvatska

KS – Kosovo pod UNSCR 1244

MK – Bivša Jugoslavenska Republika Makedonija

ME – Crna Gora

RS – Srbija

TR – Turska

2. Godina: četiri znamenke: 2008, 2009, itd.

3. Broj predmeta: tri znamenke: 001, 002, itd.

Napomena: Brojevi se dodjeljuju uzastopno i odgovaraju odvojeno svakoj komponenti i svakoj godini.

PAŽNJA: Prvi broj predmeta ostaje isti svih godina samo se mijenja broj verzije!

4. Kratica koja označuje na koju se komponentu odnosi priopćenje.

Obavezno je koristiti kratice. Koristit će se sljedeće kratice za komponente:

TA za Pomoć u tranziciji i izgradnju institucija

CB za Prekograničnu suradnju

RE za Regionalni razvoj

HR za Razvoj ljudskih potencijala

RD za Ruralni razvoj

5. Novi predmeti ili ažurirani već priopćeni predmeti – jedna znamenka: 1 za novi predmet, 2 za prvo ažuriranje, 3 za drugo ažuriranje itd.

Na primjer: Prvo priopćenje: TR/2008/003/TA/1

Drugo priopćenje koje se nastavlja na prvo: TR/2008/003/TA/2

Treće priopćenje koje se nastavlja na prvo: TR/2008/003/TA/3

⁵² Uredba Komisije (EZ) br. 1828/2006, čl. 36. (1), SL L371, 27.12.2006, str. 32.

Napomena: Referentni broj je jedinstven za određeni predmet i dodjeljuje se prilikom slanja prvog priopćenja (članak 28. Uredbe Komisije (EZ) br. 1828/2006). Kada je potrebno prijaviti ažurirane podatke (priopćenje iz članka 30.), potrebno je koristiti isti referentni broj. Ako se pogreškom ubaci novi, to će se smatrati prijavom novog predmeta i, kao rezultat toga, doći će do udvostručavanja nepravilnosti.

Tromjesečje:

Molimo navesti tromjesečje predmetne godine.

Za ažuriranja postojećih predmeta, molimo označiti postojeće tromjesečje.

Datum slanja:

Datum slanja jest datum kada je priopćenje poslano Komisiji. To je obično datum u roku od dva mjeseca po završetku svakog tromjesečja.

Format: dan/mjesec/godina, Godina, mjesec, dan.

Na primjer: **13/12/2004**

Napomena: Ovo pravilo vrijedi za sve druge datume!

Nadležno tijelo države korisnice:

Molimo navesti upravno, nacionalno i/ili regionalno tijelo nadležno za rješavanje nepravilnosti.

Format: Opis masnim tiskanim slovima.

Na primjer: **MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, RIBARSTVA I PREHRANE**

Format u slučaju dodatka na popis. Slobodan neprekinut tekst (bez praznih linija!)

Na primjer : **MINISTARSTVO GOSPODARSTVA**

Adresa: ...

Kontaktna točka:

Molimo navesti podatke o kontakt osobi u upravnom tijelu koje je odgovorno za prijavljivanje, a koju se može kontaktirati u slučaju potrebe za dodatnim informacijama ili pojašnjenjima.

Format: Slobodan tekst u zadanim poljima.

PODACI O NEPRAVILNOSTI

1. Opis operacije

1.1. Naziv programa:

Molimo citirati naziv godišnjeg ili višegodišnjeg Operativnog programa u okviru jedne od komponenti programa IPA ili oblik pomoći.

Format: Slobodan neprekinuti tekst (bez praznih linija).

Primjeri: **RD – Višegodišnji Operativni program „Zaštita okoliša“ za Hrvatsku**

1.2. Identifikacijski broj:

Molimo citirati identifikacijski broj programa.

Format: Slobodan neprekinuti tekst (bez praznih linija).

1.3. Odluka Komisije kojom se odobrava program:

Molimo citirati broj i datum odluke EK na temelju koje je odobrena pomoć.

Format: Slobodan tekst, datum dan/mjesec/godina.

Primjer: **C/2007/6565-1, 13/12/2007**

1.4. Naziv mjere i naslov projekta:

Molimo navesti broj i naziv prioritetne osi zajedno s naslovom projekta.

Mjera

Format: Slobodan tekst.

Primjer: **Prioritet 1: Razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom u svrhu uspostave integriranog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj**

Naslov projekta

Format: Slobodan tekst

Primjer: Regionalni centar za gospodarenje otpadom za Istarsku županiju

1.5. Broj projekta države korisnice:

Ako je operaciji dodijeljen nacionalni referentni broj, molimo navesti ga.

Format: Slobodan tekst.

2. Povreda odredbi:

Molimo precizirati koje su odredbe zakonodavstva Zajednice ili nacionalnog zakonodavstva prekršene (uključujući ugovorne odredbe).

Format: Slobodan tekst.

Primjer: **Članak X. Kaznenog zakonika**

3. Datum prve informacije koja je dovela do sumnje na nepravilnost:

Molimo navesti datum kada je zaprimljena prva informacija koja je dovela do sumnje na nepravilnost. Na primjer, u slučaju telefonske prijave, treba navesti datum telefonskog razgovora.

Format: dan/mjesec/godina

Primjer: **25/06/2008**

3.1. Izvor prve informacije koja je dovela do sumnje na nepravilnost:

Molimo navesti kako ste prvi puta postali svjesni postojanja nepravilnosti.

Format: Slobodan tekst.

Primjer: **Doušnik, tiskovno izvješće, revizija itd.**

4. Način na koji je otkrivena nepravilnost

4.1. Tko je otkrio nepravilnost?

Molimo izabrati iz donjeg popisa mjerodavno tijelo koje je otkrilo nepravilnost

Format: Broj i tijelo

Primjer: **10 – Tijelo državne uprave**

Popis tijela:

10 – Tijelo državne uprave

20 – Europska komisija

30 – Revizorski sud

90 – Ostalo

4.2. Kako je nepravilnost otkrivena?

Molimo odabrati iz donjeg popisa metodu kojom je nepravilnost otkrivena

Format: Broj i metoda

Primjer: **10 – Revizija**

Popis metoda otkrivanja:

10 – Revizija

20 – Stečaj

30 – Kontrola proizvoda

40 – *Ex-ante* kontrola dokumenata

45 – *Ex-post* kontrola dokumenata

50 – Terenska kontrola

60 – Doušnik

70 – Mediji

80 – Analiza

90 – Ostalo

5. Vrsta nepravilnosti:

Molimo odabrati iz donjeg popisa mjerodavnu vrstu nepravilnosti.

Format: Broj i vrsta

Primjer: **102 – Netočna računovodstvena evidencija**

Popis vrsta nepravilnosti:

102 – Netočna računovodstvena evidencija

103 – Lažirana računovodstvena evidencija

104 – Nedostavljena računovodstvena evidencija

201 – Dokumenti nedostaju, netočni su ili nepotpuni

213 – Lažirana popratna dokumentacija

299 – Drugi slučajevi nepravilnih dokumenata

325 – Neprihvatljivi izdaci

402 – Nepostojeći operator

405 – Nepravilan završetak, prodaja ili smanjenje

408 – Operator/korisnik nije dovoljno kvalitetan

601 – Nepoštivanje rokova

- 608 – Odbijanje kontrole
- 609 – Odbijanje plaćanja
- 610 – Nepostojanje ili neusklađenost ugovora
- 611 – Nekoliko zahtjeva za isti predmet
- 612 – Nepoštivanje drugih propisa/uvjeta ugovora
- 614 – Povreda pravila vezanih uz javnu nabavu
- 741 – Neispunjenje preuzetih obveza
- 810 – Nprovedene radnje
- 812 – Radnje nisu provedene u skladu s pravilima
- 822 – Izdaci nastali izvan ugovornog razdoblja
- 832 – Povreda se odnosi na sustav sufinanciranja
- 840 – Neprijavljeni prihodi
- 850 – Korupcija
- 860 – Sukob interesa
- 999 – Druge nepravilnosti (navesti koje)

5.1. Definicija nepravilnosti

Molimo definirati predmet kao nepravilnost ili kao sumnju na prijevare.

nepravilnost⁵³ - je svaka povreda odredbe prava Zajednice koja je rezultat činjenja ili nečinjenja gospodarskog čimbenika koje ima ili bi moglo imati učinak dovođenja u pitanje općeg proračuna Europske unije naplatom neopravdane stavke izdataka iz općeg proračuna;

sumnja na prijevare⁵⁴ - je nepravilnost koja uzrokuje početak upravnog i/ili sudskog postupka na nacionalnoj razini u svrhu utvrđivanja ponašanja s namjerom, posebno prijave, u skladu s navedenim u članku 1. stavku 1. točki a) Konvencije o zaštiti financijskih interesa Europskih zajednica;

utvrđena prijevare – je „sumnja na prijevare“ koja je postala predmetom presude koja ima snagu *res judicata* za prijevare ili druga nezakonita aktivnost koja šteti financijskim interesima Zajednice;

nema nepravilnosti – u tijeku upravnog i/ili sudskog postupka tvrdnje o nepravilnosti ili prijavi nisu potvrđene;

Napomena: Predmet se u prvom priopćenju ne može definirati kao da nema nepravilnosti!

a. Praksa primijenjena prilikom počinjenja nepravilnosti:

Opisati primijenjenu praksu (*modus operandi*).

Format: Slobodan tekst

Primjer: **Lažiranje računa promjenom izvornih iznosa.**

5.3. Smatraju li se te prakse novima? Da (), Ne (), Nije poznato ()

Molimo označiti ono što se primjenjuje. O državi korisnici ovisi jesu li primijenjene prakse nove ili nisu.

6. Jesu li uključene druge države: Da () Ne () Nije poznato ()

Ovaj se naslov primjenjuje na predmete koji uključuju prekogranične operacije (u programu sudjeluje više od jedne države) ili na predmete kada je korisnik međunarodna tvrtka koja sudjeluje o aktivnostima kao što su ulagački projekti ili programi izobrazbe u više od jedne države.

⁵³ Uredba Vijeća (EZ) br. 1083/2006, članak 2. stavak 7., SL L 210, 31.07.2006., str. 26.

⁵⁴ Uredba Komisije (EZ) br. 1828/2006, članak 27. točka c), SL L 371, 27.12.2006., str.27.

Format: Molimo označiti ono što se primjenjuje. Vidi točku 5.3; Slobodan tekst masnim tiskanim slovima.
Primjer: **MAĐARSKA.**

6.1. Ako je odgovor da, je li poslana prijava? Da (), datum i reference:, Ne (), Nije poznato ()

Molimo označiti ono što se primjenjuje. Ako je odgovor pozitivan ,molimo navesti datum i reference priopćenja.

Format: datum dan/mjesec/godina; za reference: slobodan tekst

Primjer: **Da (X) Datum i referenca: 26/05/2008, detaljne informacije poslane mađarskim vlastima.**

7. Razdoblje nepravilnosti

Navesti datum(e) kada ili između kojih je počinjena nepravilnost.

Format za datum: dan/mjesec/godina.

Primjer: **25/11/2008**

Za razdoblje: datum početka nepravilnosti/datum završetka nepravilnosti.

Format: dan/mjesec/godina – dan/mjesec/godina

Primjer: **13/05/2008 – 12/06/2008**

Ako ova informacija nije poznata, molimo to navesti korištenjem prvog dana mjeseca, prvog mjeseca tromjesečja (01, 03, 06, 09), prvog dana i mjeseca godine, samo ako je poznata godina.

Na primjer: **01/01/2008**

8. Datum prvog upravnog ili sudskog utvrđenja:

“Prvo upravno ili sudsko utvrđenje“ znači prvu pisanu procjenu od strane upravnog ili sudskog nadležnog tijela koje je na temelju određenih činjenica zaključilo da je počinjena nepravilnost ne dovodeći u pitanje mogućnost da će taj zaključak kasnije možda morati biti preispitan ili povučen kao rezultat promjena u tijeku upravnog ili sudskog postupka⁵⁵.

Format: dan/mjesec/godina

9. Vlasti ili tijela.

9.1. Vlasti ili tijela koji su sastavili prvo upravno ili sudsko utvrđenje:

Molimo masnim tiskanim slovima navesti tijelo koje je reagiralo na prvotno otkriće i sastavilo službeno izvješće.

Format: Slobodan tekst masnim tiskanim slovima, neprekinuto (bez praznih linija!)

Primjer: **MINISTARSTVO PRAVOSUĐA**

Adresa: ...

9.2. Vlasti ili tijela koji su odgovori za nastavak na upravni ili sudski postupak:

Molimo masnim tiskanim slovima navesti ime tijela koje je odgovorno za nastavak na upravni ili sudskih postupak.

Format i primjer: vidi 9.1.

10. Ime i adresa uključenih fizičkih i pravnih osoba

10.1. Fizičke osobe:

⁵⁵ Definicija iz članak 27. Uredbe Komisije (EZ) br. 1828/2006 SL L 371, 27.12.2006., str.27.

Molimo navesti ime, adresu itd. osoba uključenih u nepravilnost.
Format: Tekst, ali potrebno je slijediti stroga pravila.

- A. prezimena i imena moraju biti napisana masnim tiskanim slovima
- B. treba izbjegavati posebna slova i znakove (npr.-, \$,&);
- C. Titule kao g., gđa. treba izbjegavati;
- D. adrese moraju biti malim tiskanim slovima osim prvog slova.

Primjer: **-prezime ABON**
-Ime: PIOTR
-Adresa: Kurica 25
-Poštanski broj: 2435
-Grad: Rijeka
-Država: HRVATSKA
-Funkcija: Administrator

10.2. Pravne osobe:

Molimo navesti naziv, adresu itd. pravne osobe uključene u nepravilnost.
Format: Tekst, ali treba slijediti stroga pravila:

- A. nazivi moraju biti napisani masnim tiskanim slovima
- B. treba izbjegavati posebna slova i znakove (napr.-, \$,&);
- C. pravne kratice kao što su d.d. d.o.o., Ltd., Co., N.V. itd. treba pisati malim tiskanim slovima, nakon naziva;
- D. adrese moraju biti pisane malim slovima, osim prvog slova;
- E. isto vrijedi i za upućivanja na gradove ili županije u imenu tvrtke (npr. IBM ANKARA,)

Primjer: **-Naziv: TALKER Ltd**
-Sjedište: Wallstreet 900
-Poštanski broj: 1529
-Grad: Medias
-Država: BOSNA I HERCEGOVINA

Obavezno se navode naziv i adresa trgovačkog društva. Ako su u nepravilnost uključeni pojedinci koji rade za trgovačko društvo, te informacije treba unijeti pod točkom 10.1.

Ako treba napisati više naziva kao što je predviđeno na stranici 3 obrasca, molimo preslikati polja pod točkama 10.1 i 10.2.

Napomena: Radi poštivanja pravila kojima se jamči povjerljivost osobnih podataka, molimo ne navoditi imena fizičkih ili pravnih osoba osim onih pod točkama 10.1 i 10.2.

FINANCIJSKI VIDOVI

11. Ukupan iznos i raspodjela među izvorima financiranja

11.1. Ukupan iznos operacije:

Molimo navesti ukupan ugovoreni iznos u operaciji. Navedeni iznos mora biti jednak zbroju točaka 11.2 i 11.3 ("11.1"="11.2"+"11.3").

Iznos mora biti naveden u eurima u cijelom odjeljku o Financijskim vidovima.

Iznosi u nacionalnoj valuti preračunavaju se u eure na temelju mjesečne računovodstvene tečajne stope Komisije u mjesecu u kojem su izdaci registrirani u računovodstvenoj evidenciji operativne strukture predmetnog programa⁵⁶.

Ako izdaci nisu uneseni u računovodstvenu evidenciju operativne strukture, koristi se najnovija računovodstvena tečajna stopa koju je Komisija elektronski objavila⁵⁷.

Mjesečna računovodstvena tečajna stopa Komisije može se naći na:

<http://ec.europa.eu/budget/infoeuro/>

Format: 999999999999999999 valuta. Ne razdvajati brojeve i ne koristiti decimalna mjesta. Ostaviti mjesta nakon posljednjeg broja i onda dodati valutu.

Primjer: **22345000 EUR**

11.2. Financiranje od strane Zajednice:

Molimo navesti udio iznosa koji financira Zajednica.

Format: Vidi točku 11.1.

11.3. Financiranje od strane države korisnice:

Molimo navesti udio iznosa koji financira država korisnica. On treba sadržavati privatni doprinos.

Format: Vidi točku 11.1.

12. Vrsta nepravilnog iznosa:

Molimo navesti vrstu nepravilnog iznosa koji je utvrđen kao nepravilan.

Format: Slobodan tekst.

Primjeri: **Plaće, računalna oprema, financiranje studija.**

13. Iznos nepravilnosti

13.1. Ukupan nepravilan iznos:

Molimo navesti ukupan iznos **koji se smatra nepravilnim**. Navedeni iznos mora biti jednak zbroju točaka 13.2, 13.3 ("13.1"="13.2"+"13.3")

Format: Vidi točku 11.1.

13.2. Nepravilan iznos Zajednice:

⁵⁶Vidi članak 81. stavak 3. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006, SL L 210, 31.07.2006., str.61.

⁵⁷ Vidi članak 36. stavak 2. Uredbe Komisije (EZ) br. 1828/2006, SL L 317, 27.12.2007., str.32.

Molimo navesti udio Zajednice u ukupnom nepravilnom iznosu.

Format: Vidi točku 11.1.

13.3. Nepravilan iznos države korisnice:

Molimo navesti udio države korisnice u ukupnom nepravilnom iznosu.

Format: Vidi točku 11.1.

14. Financijske posljedice

14.1. Nepravilan iznos pod 13.1 već je plaćen:

Molimo navesti nepravilan iznos koji je u prevelikom iznosu plaćen korisniku. Navedeni iznos mora biti jednak zbroju točaka 14.2 i 14.3 (“14.1”=“14.2”+“14.3”)

14.2. Nepravilan iznos Zajednice pod 13.2. već je uplaćen:

Molimo navesti udio Zajednice u nepravilnom iznosu koji je uplaćen korisniku.

Format: Vidi točku 11.1.

14.3. Nepravilan iznos države korisnice pod 13.3. već je uplaćen:

Molimo navesti udio države korisnice u nepravilnom iznosu koji je uplaćen korisniku.

Format: Vidi točku 11.1.

15. Nepravilan iznos koji još nije uplaćen

15.1. Nepravilan iznos pod 13.1. koji još nije uplaćen:

Molimo navesti nepravilan iznos koji **još nije uplaćen** korisniku. Spomenuti iznos mora biti jednak zbroju točaka 15.2 i 15.3 (“15.1”=“15.2”+“15.3”).

Format: Vidi točku 11.1.

15.2. Nepravilan iznos Zajednice pod 13.2. koji još nije uplaćen:

Molimo navesti udio Zajednice u nepravilnom iznosu koji **još nije uplaćen** korisniku.

15.3. Nepravilan iznos države korisnice pod 13.2. koji još nije uplaćen:

Molimo navesti udio države korisnice u nepravilnom iznosu koji **još nije uplaćen** korisniku.

Format: Vidi točku 11.1.

15.4. Je li uplata obustavljena? Da () Ne () Nije primjenjivo ()

Molimo označiti ono što se primjenjuje.

16. Mogućnost povrata:

Molimo navesti procjenu vjerojatnosti povrata sredstava i što je detaljnije moguće navedite razloge za to.

Format: Slobodan tekst.

Primjer: **Moguće** ili **Nije moguće zbog stečaja**.

17. Vraćeni iznos

17.1. Ukupan vraćeni iznos

Molimo navesti vraćeni iznos. Navedeni iznos mora biti jednak zbroju točaka 17.2 i 17.3 (“17.1”=“17.2”+“17.3”).

Format: Vidi točku 11.1.

Kamate, zatezne kamate itd. moraju se navesti u zagradama, a ne uključiti u osnovni iznos.

17.2. Vraćeni iznos Zajednice:

Molimo navesti udio Zajednice u vraćenom iznosu.

Format: Vidi točku 11.1.

17.3. Vraćeni iznos države korisnice:

Molimo navesti udio države korisnice u vraćenom iznosu.

Format: Vidi točku 11.1

18. Iznos koji treba vratiti

18.1. Iznos koji treba vratiti:

Molimo navesti ukupan iznos koji će biti vraćen. Navedeni iznos mora biti jednak zbroju točaka 18.2 i 18.3 (“18.1”=“18.2”+“18.3”).

Format: Vidi točku 11.1.

Kamate, zatezne kamate itd. moraju se navesti u zagradama, a ne uključiti u osnovni iznos.

18.2. Iznos Zajednice koji će biti vraćen:

Molimo navesti udio Zajednice u iznosu koji će biti vraćen.

Format: Vidi točku 11.1.

18.3. Iznos države korisnice koji treba vratiti:

Molimo navesti udio države korisnice u iznosu koji će biti vraćen.

Format: Vidi točku 11.1.

Napomena: Ukupan nepravilni iznos trebao bi biti jednak zbroju iznosa koji još nije uplaćen, ukupnog vraćenog iznosa i ukupnog iznosa koji će biti vraćen “13.1”=“15.1”+“17.1”+“18.1”. Pretjerano uplaćen iznos jednak je iznosu koji je vraćen i koji će biti vraćen “14.1”=“17.1”+“18.1”. Ako zbog razlika u tečaju zbroj nije jednak, molimo to navesti uključujući i tečaj.

FAZA POSTUPAKA

19. Radnje države korisnice:

Molimo odabrati iz donjeg popisa relevantne radnje poduzete nakon otkrića nepravilnosti.

Format: Broj i naziv radnje s popisa.

Primjer: **20 – Sudski postupak**

Popis poduzetih radnji:

10 – Upravni postupak odabire se kada je u tijeku uobičajen upravni postupak za povrat sredstava. Ako je u istovremeno u tijeku sudski ili kazneni postupak, sudski/kazneni postupak prevladava i njega treba navesti.

20 – Sudski postupak pokazuje da je predmet trenutno pred sudom koji nije kazneni. Ako je istovremeno u tijeku upravni postupak, sudski postupak prevladava i njega treba navesti.

30 – Poseban postupak se koristi kada se pokaže da se iznos pogođen nepravilnošću ne može vratiti i Komisija je obaviještena posebnim izvješćem u skladu s člankom 30.stavkom 2. Uredbe Komisije (EZ) br. 1828/2006.

40 – Kazneni postupak se odabire kada je predmet ustupljen Kaznenom sudu. Ako je istovremeno u tijeku upravni postupak, kazneni postupak prevladava i njega treba navesti.

50 – Postupci zaključeni se bira kada su dovršeni svi postupci povrata i slični postupci. To znači kada je cijeli postupak dovršen i nije utvrđena nikakva nepravilnost ili kada je ishod postupka da nema iznosa koji treba vratiti.

20. Je li obustavljen postupak za povrat sredstava? Da () Ne () Nije primjenjivo ()

Molimo označiti ako se primjenjuje.

21. Je li obustavljen kazneni postupak?: Da () Ne () Nije primjenjivo ()

Molimo označiti ako se primjenjuje.

22. Primijenjene sankcije (upravne i/ili sudske):

Molimo odabrati s dolje navedenog popisa mjerodavnu primijenjenu sankciju.

Format: Broj i naziv sankcije s popisa.

Primjer: **600 – Nacionalna upravna sankcija**

Popis primijenjenih sankcija:

500 – Nije nametnuta sankcija

550 – Sankcija će biti nametnuta

600 – Nacionalna upravna sankcija

640 – Uklanjanje nacionalnih subvencija

650 – Isključenje iz buduće nacionalne subvencije

660 – Ograničenje pristupa javnim nabavama

740 – Isključenje iz budućih subvencija Zajednice

810 – Kazna na temelju kaznenog prava

820 – Zatvor

890 – Druge kaznene sankcije

900 – Druge sankcije, navesti koje

23. Dodatne primjedbe:

Molimo navesti sve dodatne informacije/komentare koje smatrate važnim i koje nisu obuhvaćene u navedenim točkama.

24. Završno priopćenje: Da () Ne ()

Molimo navesti „da“ ako su dovršeni svi upravni i/ili sudski postupci, a nepravilan iznos je vraćen ili proglašen nepovratnim. Nisu predviđene nikakve daljnje radnje vezano uz prijavljenu nepravilnost.

Ako prilikom ispunjavanja obrasca imate bilo kakvih pitanja, slobodno kontaktirajte sljedeće osobe.

Auste Savickiene
e-mail:Auste.Savickiene@ec.europa.eu
tel: +32-2-295.36.56

Andrea Bordoni
e-mail:Andrea.Bordoni@ ec.europa.eu
tel: +32-2-296.77.37

faks: +32-2-295.97.59

OLAF – Europski ured za borbu protiv prijevара
Uprava C – Operativna potpora i potpora politici
Jedinica C.2– Sprječavanje prijevара i obavještajne aktivnosti
Rue Joseph II 30,
B-1049 Bruxelles
Belgija

DODATAK I. – Izvješće o nepravilnosti

POVJERLJIVO

Predmet br.: XX/9999/999/X/9

TROMJESEČNO PRIOPĆENJE O NEPRAVILNOSTIMA VEZANIM UZ INSTRUMENT PRETPRISTUPNE POMOĆI (IPA)

OSNOVNE INFORMACIJE O PRIOPĆENJU

Država korisnica:

Broj predmeta: XX/9999/999/X/9

Tromjesečje:

(a) I. tromjesečje ()

(b) II. tromjesečje ()

(c) III. tromjesečje ()

(d) IV. Tromjesečje ()

Datum slanja: dan/mjesec/godina

Upravni odjel u državi korisnici:

Kontaktna točka: Ime:

Faks:

Broj telefona:

E-mail:

PODACI O NEPRAVILNOSTI

1. Opis operacije

1.1. Naziv programa:

1.2 Identifikacijski broj:

1.3. Odluka Komisije kojom se odobrava program:

1.4. Naziv mjere i naslov projekta:

1.5. Broj projekta države korisnice:

2. Povrijeđena odredba:

3. Datum prve informacije koja je dovela do sumnje o nepravilnosti:

3.1. Izvor prve informacije koja je dovela do sumnje o nepravilnosti:

4. Način na koji je nepravilnost otkrivena

4.1. Tko je otkrio nepravilnosti?

4.2. Kako je nepravilnost otkrivena?

5. Vrsta nepravilnosti:

5.1. Kvalifikacija nepravilnosti:

- (a) Nema nepravilnosti ()
- (b) Nepravilnost ()
- (c) Sumnja na prijevaru ()
- (d) Utvrđena prijevara ()

5.2. Praksa primijenjena pri počinjenju nepravilnosti:

5.3. Smatraju li se takve prakse novima? Da () Ne () Nije poznato ()

6. Jesu li uključene druge države? Da () Ne () Nije poznato ()

6.1. Ako je odgovor da, je li poslana obavijest?

Da () Datum i referenca: Ne () Nije poznato ()

7. Razdoblje nepravilnosti:

8. Datum prvog upravnog ili sudskog utvrđenja:

9. Vlasti ili tijela

a. Vlasti ili tijela koji su pripremili prvo upravno ili sudsko utvrđenje:

9.2. Vlasti ili tijela koji su nadležni za postupanje u skladu s upravnim ili sudskim utvrđenjem:

10. Ime i adresa uključenih fizičkih i pravnih osoba

10.1. Fizičke osobe

- Prezime:
- Ime:
- Adresa:
- Poštanski broj:
- Grad:
- Država:
- Položaj:

10.2. Pravne osobe:

- Naziv:
- Sjedište:
- Poštanski broj:
- Država:

FINANCIJSKI VIDOVI

11. Ukupan iznos i raspodjela među izvorima financiranja

11.1. Ukupan iznos operacije:

11.2. Financiranje Zajednice:

11.3. Financiranje države korisnice:

12. Priroda nepravilnog iznosa:

13. Iznos nepravilnosti

13.1. Ukupan nepravilan iznos:

13.2. Nepravilan iznos Zajednice:

13.3. Nepravilan iznos države korisnice:

14. Financijske posljedice

14.1. Nepravilan iznos pod 13.1. koji je već uplaćen:

14.2. Nepravilan iznos Zajednice pod 13.2. koji je već uplaćen:

14.3. Nepravilan iznos države korisnice pod 13.3. koji je već uplaćen:

- 15.1. Nepravilan iznos pod 13.1. koji još nije uplaćen:
- 15.2. Nepravilan iznos Zajednice pod 13.2 koji još nije uplaćen:
- 15.3. Nepravilan iznos države korisnice pod 13.4. koji još nije uplaćen:
- 15.4. Je li uplata obustavljena? Da () Ne () N/D ()

16. Mogućnost povrata:

17. Vraćen iznos

- 17.1. Ukupan vraćen iznos:
- 17.2. Vraćeni iznos Zajednice:
- 17.3. Vraćeni iznos države korisnice:

18. Iznos koji će biti vraćen

- 18.1. Ukupan iznos koji će biti vraćen:
- 18.2. Iznos Zajednice koji će biti vraćen:
- 18.3. Iznos države korisnice koji će biti vraćen:

FAZA POSTUPAKA

19. Radnje države korisnice:

20. Je li obustavljen postupak povrata sredstava? Da () Ne () N/D ()

21. Je li obustavljen kazneni postupak? Da () Ne () N/D ()

22. Primijenjene sankcije (upravne i/ili sudske):

23. Dodatne primjedbe:

24. Završno priopćenje: Da () Ne ()

DODATAK II. – Popis nadležnih Općih uprava

KOMPONENTA I – POMOĆ U TRANZICIJI I IZGRADNJA INSTITUCIJA

Europska komisija
Opća uprava za proširenje
Rue de la Loi 170
B – 1049 Bruxelles
Belgija

KOMPONENTA II – PREKOGRANIČNA SURADNJA

Europska komisija
Opća uprava za regionalnu politiku
Rue Pere de Deken 23
B-1040 Bruxelles
Belgija

KOMPONENTA III – REGIONALNI RAZVOJ

Europska komisija
Opća uprava za regionalnu politiku
Rue Pere de Deken 23
B-1040 Bruxelles
Belgija

KOMPONENTA IV – RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA

Opća uprava za zapošljavanje, socijalna pitanja i jednake mogućnosti
Rue Joseph II 54
B-1000 Bruxelles
Belgija

KOMPONENTA V – RURALNI RAZVOJ

Europska komisija
Opća uprava za poljoprivredu i ruralni razvoj
Rue de la Loi 130
B – 1049 Bruxelles
Belgija

DODATAK XIX.

a) **Operativni program**

Republika Hrvatska

**OPERATIVNI PROGRAM ZAŠTITA OKOLIŠA
2007. - 2009.**

INSTRUMENT PRETPRISTUPNE POMOĆI

2007HR16IPO003

Zagreb, rujan 2007.

POJMOVNIK KRATICA

AZO	Agencija za zaštitu okoliša
BDP	Bruto domaći proizvod
CARDS	Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilization
CGO	Centar za gospodarenje otpadom
DABLAS	Danube Black Sea Task Force / Radna skupina za Dunav i Crno more
DG	Directorate General / Opća uprava
DISF	Danube Investment Support Facility / Fond investicijske potpore za Dunav
DOGOV	Direktiva za obradu otpadnih voda
DZS	Državni zavod za statistiku
DZZP	Državni zavod za zaštitu prirode
EAO	Europska agencija za okoliš
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development / Europska banka za obnovu i razvoj
EIB	European Investment Bank / Europska investicijska banka
EIRR	ekonomska interna stopa povrata
EK	Europska komisija
E.S.	ekvivalent stanovnika
ESP	emisije stakleničkih plinova
EU	Europska unija
EUR	euro
EUROSTAT	Statistički ured Europskih zajednica
FIRR	Financijska interna stopa povrata
FZOEU	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
HV	Hrvatske vode
IPA	Instrument for Pre-Accession Assistance / Instrument pretpristupne pomoći
IPARD	IPA Rural Development Programme
ISPA	Instrument for Structural Policies for Pre-Accession
ISZP	Informacijski sustav zaštite prirode
KEO	Katastar emisija u okoliš
MBO	mehaničko biološka obrada
MFI	međunarodne financijske institucije
MFIN	Ministarstvo financija
MPŠVG	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva
MRS	Međuministarska radna skupina
MVPEI	Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija
MZOPUG	Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva
NDO	Nacionalni dužnosnik za ovjeravanje
NIPAK	Nacionalni IPA koordinator
NN	Narodne novine
NPDO	Nacionalni plan djelovanja za okoliš
NPPEU	Nacionalni program Republike Hrvatske za pristupanje Europskoj uniji
NSGV	Nacionalna strategija gospodarenja vodama
NSZO	Nacionalna strategija zaštite okoliša
NUTS	Francuski <i>nomenclature des unités territoriales statistiques</i> – nomenklatura prostornih jedinica za statistiku
NVU	nevladina udruga
ODV	Okvirna direktiva o vodama
OIE	obnovljivi izvori energije
OP	Operativni program
OPP	Operativni program „Promet“
OPRK	Operativni program „Regionalna konkurentnost“
OPZO	Operativni program „Zaštita okoliša“

OS	Okvirni sporazum
OUS	Okvir za usklađenost strategija
PEP	Pretpristupni ekonomski program
PKM	paritet kupovne moći
PO	prioritetna os
POOV	postrojenje za obradu otpadnih voda
PP	Pristupno partnerstvo
PUO	Procjena utjecaja na okoliš
PURS	Plan upravljanja riječnim slivovima
RCGO	regionalni centar gospodarenja otpadom
REReP	Regional Environmental Reconstruction Programme / Regionalni program za obnovu okoliša
SAPARD	Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development
SDURF	Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije
SAFU	Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije
SOR	Strateški okvir za razvoj 2006. – 2013.
SGO	Strategija gospodarenja otpadom
SPUO	Strateška procjena utjecaja na okoliš
SSP	Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju
SWOT	Strengths-Weaknesses-Opportunities-Threats (prednosti-slabosti-prilike-prijetnje)
TP	tehnička pomoć
TS	transfer stanica
UNDP	United Nations Development Programme
VIFO	Višegodišnji indikativni financijski okvir
VIPD	Višegodišnji indikativni planski dokument
WB	World Bank / Svjetska banka

UVOD I SAŽETAK

Republika Hrvatska predlaže da će koristiti pretpristupni instrument (IPA) Europske komisije (EK) za sufinanciranje Operativnog programa „Zaštita okoliša“ (OPZO) u okviru IPA Komponente III – Regionalni razvoj. OPZO će obuhvatiti trogodišnje razdoblje od 2007.- 2009. i nastaviti se na prethodne investicije i inicijative za jačanje administrativnih kapaciteta koje su financirane ranijim programima EU poput CARDS, ISPA i Phare.

Podneseni Operativni program obuhvaća sva ključna pitanja i prateće informacije – kontekst; politike; analizu; cilj i strategiju za ispunjavanje potreba. Također pruža indikatore za praćenje i ocjenjivanje izvršenja i sustava upravljanja i provedbe kako bi se osiguralo postizanje ciljeva.

Opće stanje okoliša u Hrvatskoj je razmjerno dobro, posebno u usporedbi sa stanjem u industrijskim zemljama EU, a razlog tome uglavnom je niska razina štetnog utjecaja teške industrije (zbog njene propasti 1990.-ih) a zemlja ima koristi od brojnih prirodnih prednosti i jakih strana, poput: jedinstvenog i razmjerno dobro očuvanog prirodnog okoliša, visoke razine biološke raznolikosti, velikih zaliha pitke vode itd. **Prirodni okoliš ključno je dobro u gospodarskom i društvenom kapitalu Hrvatske te pokretač gospodarskog razvoja** s obzirom na njegovu središnju ulogu u turističkoj ponudi Hrvatske.

S druge pak strane, stupanj zaštite okoliša niži je u usporedbi s drugim razvijenim zemljama, prvenstveno zbog nedostatnih investicija pa stoga postoje **značajne potrebe za investicijama u svim sektorima zaštite okoliša prvenstveno u „troškovno teškim“ pod-sektorima otpada, vode i zraka.** Investicije se uglavnom odnose na postizanje odgovarajuće razine pružanja usluga u zaštiti okoliša i postizanje standarda zaštite okoliša, no također i na ostvarenje ravnoteže između velike potrebe za gospodarskim razvojem i zaštitom okoliša, drugim riječima za održivim razvojem koji je u središtu Lisabonske i Gotheburške agende EU. U cilju usredotočenja djelovanja Hrvatske, u Nacionalnoj strategiji zaštite okoliša Republike Hrvatske (2002.) određeno je 13 prioriteta od kojih su **prva tri gospodarenje otpadom, gospodarenje vodama i kakvoća zraka.** Snažan rast koji se u novije vrijeme postiže u Hrvatskoj stavlja rastuće zahtjeve pred zaštitu okoliša i okolišnu infrastrukturu. Aktualna fiskalna konsolidacija znači da je javnim sredstvima za modernizaciju infrastrukture potrebno pažljivo gospodariti, a time se posebno naglašava važnost dobro utemeljenih okolišnih strategija te određivanja prioriteta i slijeda infrastrukturnih investicija.

Okvir IPA politike za komponente III. i IV. – Regionalni razvoj i Razvoj ljudskih potencijala je Okvir za usklađenost strategija (OUS) u kojem je izloženo kako se IPA financiranje može koristiti u **pripremanju Hrvatske za pristupanje Europskoj uniji (EU)** i koji je u potpunosti sukladan Strateškim smjernicama Zajednice za razdoblje 2007. - 2013.

Pored prednosti povezanih s pripremanjem za članstvo – poput npr. pružanja pomoći za ispunjavanje obveza vezanih uz *acquis* (“troškovno teške direktive”) i priprema za korištenje strukturnih fondova – aktivnosti u sklopu OPZO-a imat će **izravan utjecaj u pogledu održivog razvoja** i socijalno-gospodarskih prednosti, i to kroz promicanje zapošljavanja, osiguravanje infrastrukture za proizvodne investicije i poboljšanje kakvoće života za stanovnike.

OP za okoliš se **oslanja na postojeće EU i nacionalne politike i strategije;** krovni politički dokument u procesu priprema za pristupanje EU je Pristupno partnerstvo koje određuje kratkoročne i srednjoročne prioritete, provedba kojih se ocjenjuje u godišnjim Izvješćima EK o napretku. Hrvatska ima dobro razvijenu hijerarhiju strategija zaštite okoliša pod Strateškim okvirom za razvoj 2006. - 2013., i to posebno Nacionalnu strategiju zaštite okoliša (NSZO), Nacionalnu ISPA strategiju, razne srodne sektorske strategije (energetika, promet, planiranje itd.) i strategije za podsektore okoliša, uključujući Strategiju gospodarenja otpadom i Strategiju gospodarenja vodama (u saborskoj proceduri).

OPZO vodi računa o ovim strategijama, izvodeći pritom svoj **strateški cilj iz OUS-a**, a to je:

„Zaštiti i unaprijediti prirodni i životni okoliš u Hrvatskoj te potencijal okoliša kao ključni element za budući razvoj istovremeno jačajući održivost energetske sustava posebno povećanjem energetske učinkovitosti i promicanjem obnovljivih energetske rješenja.“

S obzirom da je ovo prioritet visoke razine te je vrlo širok i OPZO će se usredotočiti na cilj: „Zaštititi i unaprijediti prirodni i životni okoliš u Hrvatskoj te potencijal okoliša kao ključni element za budući razvoj”. Budući da su resursi OPZO-a ograničeni, nije moguće obraditi sva pitanja sadržana u ovom prioritetu; stoga, a slijedeći nacionalne i strateške dokumente EU i s njima povezane analize, OPZO je priređen kako bi pripremio hrvatske institucije za pristup EU i, slijedeći načelo koncentracije, imao utjecaj na **sljedeće prioritete**:

- ✓ Razviti infrastrukturu za gospodarenje otpadom za uspostavu cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj, i
- ✓ Zaštititi vodne resurse Hrvatske kroz unaprijeđene sustave vodoopskrbe i cjelovitog gospodarenja otpadnim vodama.

Tehnička pomoć za jačanje administrativne sposobnosti za provedbu pomoći pružene u okviru ovog OPZO-a je dodatni prioritet.

OPZO će doprinijeti postizanju ovih prioriteta kroz investiranje u niz **vodećih projekata** kojima će se ostvariti značajne prednosti za okoliš. Ovi projekti će, kako bi odrazili putanju prema ERDF-u i Kohezijskom fondu, biti ili velikih razmjera (prelaziti prag od 10 mil. eura) ili malih razmjera.

Očekivani učinci OPZO-a su dvostruki:

- ✓ Razvojne koristi – pomoć u ostvarenju standarda vezanih uz EU *acquis* te gospodarske i društvene koristi; i
- ✓ Dobiti učenja – opremanje Hrvatske s institucionalnom sposobnošću za provođenje intervencija poput onih strukturnih fondova; ova sposobnost će uključenim institucijama pružiti vrijedno iskustvo u pripremi za konačno članstvo u EU i s time povezanim odgovornostima.

Stoga se može sažeti da je **operativni cilj** programa, koji će se odvijati u trajanju od tri godine:

„Unaprijediti pristup i učinkovito osiguravanje usluga i objekata zaštite okoliša u podsektorima otpada i voda”.

Niže navedena tabela sažima glavne elemente Operativnog programa „Zaštita okoliša“ i prikazuje logiku ‘**cilj – prioriteta os – mjera**’, koja je ključna za strategiju.

OKOLIŠNI CILJEVI I PRIORITETI OPERATIVNOG PROGRAMA

Okolišni cilj iz nacionalnog Okvira za usklađenost strategija (OUS)	Cilj OPZO-a	Prioritetne osi	Ispunjavanje prioriteta osi putem investicija u:
Zaštititi i unaprijediti prirodni i životni okoliš u Hrvatskoj te potencijal okoliša kao ključni element za budući razvoj	Unaprijediti pristup i učinkovito pružanje okolišnih usluga i objekata u podsektorima otpada i voda	Razvijanje infrastrukture za gospodarenje otpadom radi uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj	Uspostavu novih centara za gospodarenje otpadom na županijskoj i regionalnoj razini
			Sanaciju lokacija visoko onečišćenih otpadom (crne točke)
		Zaštita vodnih resursa Hrvatske kroz poboljšanje sustava vodoopskrbe te integriranog sustava upravljanja otpadnim vodama	Uspostavu modernih vodoopskrbnih sustava i mreža
			Izgradnju uređaja za pročišćavanje otpadnih voda za otpadne vode iz domaćinstava i industrije i poboljšanje kanalizacijske mreže

Sljedeća poglavlja ovoga dokumenta iznose kontekst, analizu, ciljeve i strategiju, a istovremeno utvrđuje indikativne projekte, i prijedloge za upravljanje i provedbu OPZO-a.

1. KONTEKST, KONZULTACIJA I KOORDINACIJA

1.1 NACIONALNA POLITIKA I SOCIJALNO-GOSPODARSKI KONTEKST

U ovom odjeljku iznose se ključne gospodarske statistike i kretanja s kojima se Hrvatska mora suočiti i njihove implikacije za nacionalnu okolišnu politiku. Nakon toga daje se hijerarhija strateških dokumenata koji uređuju okolišnu politiku u Hrvatskoj od Strateškog okvira za razvoj (SOR)⁵⁸, preko Nacionalne strategije zaštite okoliša i drugih relevantnih sektorskih strategija, do konkretnih strategija za ulaganje i podsektorskih strategija upravljanja- Nacionalne ISPA strategije, Strategije gospodarenja otpadom i Strategije gospodarenja vodama. Nadalje, daje se sažet prikaz ključnih javnih institucija kojima je zadaća razvoj i provedba ovih strategija te se opisuje status Hrvatskog pravnog okvira.

1.1.1 Trenutno stanje⁵⁹

Hrvatska se općenito smatra funkcionalnim tržišnim gospodarstvom, koje bi se kratkoročno do srednjoročno trebalo moći nositi s pritiscima konkurentnosti i tržišnim silama unutar Europske Unije.

Njen makroekonomski položaj karakterizira stabilan rast, unaprijeđen fiskalni položaj, niska inflacija, stabilni devizni tečaj i stopa nezaposlenosti u padu. Trenutno su ključni makroekonomski izazovi prisutni u okviru visoke vanjske ranjivosti (uslijed visokog deficita tekućeg računa i visokog stranog duga) i relativno sporih strukturnih reformi.

Od sredine 90.-ih godina u Hrvatskoj je došlo do stabilnog rasta BDP-a, dok je u razdoblju od 1995. do 2006. prosječna stvarna stopa rasta BDP-a iznosila 4,4%. Godine 2006. stvarna godišnja stopa rasta BDP-a dostigla je 4,8%. Tijekom posljednjih nekoliko godina najveći generator rasta bila je domaća potražnja, pogotovo kroz rast ulaganja i osobne potrošnje. Ulaganja u trajni kapital rasla su u razdoblju između 2001. i 2006. prosječnom stopom od 11,1% te su 2006. godine postigla udio investicija u BDP-u od 29,8%. U istom razdoblju prosječna stopa rasta osobne potrošnje iznosila je 4,8%. Slična su se kretanja nastavila u 2006. godini u kojoj je zabilježena stvarna stopa rasta ulaganja u trajni kapital od 10,9%, dok se osobna potrošnja povećala za 3,5%. Gledajući strukturu bruto dodane vrijednosti po ekonomskim sektorima u 2006. godini, može se primijetiti da je najveći doprinos dao uslužni sektor (68,1%), iza kojeg slijedi industrijska proizvodnja (24,5) i primarni sektor (7,4). U 2005. godini, BDP po stanovniku je iznosio 7.037 EUR u sadašnjim cijenama, omogućivši Hrvatskoj da postigne oko 49% EU-25 prosjeka⁶⁰ (prema standardima kupovne moći). Godine 2006. BDP po stanovniku iznosio je 7.704 EUR. Prema prvim podacima Eurostat-a, u 2006. BDP po stanovniku (prema standardima kupovne moći) bio je blizu 50% prosjeka EU-27, no ukoliko bi se priključila i procjena sive ekonomije, RH se približava 60% EU prosjeka.

Vlada je, od 2004., počela snižavati fiskalni deficit, poboljšala transparentnost i proračunske procese te smanjila kvazifiskalne aktivnosti. Fiskalni učinak je odražen u neto smanjenju fiskalnog deficita sa 4,8% na 4,0% BDP-a (GFS 1986.) u 2004. i 2005. te na 3% BDP-a u 2006. Ovakav učinak je poglavito utemeljen na snažnom rastu prihoda koji je izazvan jakim gospodarskim učinkom i povećanom učinkovitosti Porezne uprave u ubiranju poreza (pogotovo s obzirom na PDV, porez na dobit poduzeća i porez na osobni dohodak).

Hrvatska ima niske stope inflacije od 1994. godine. Od tada prosječna godišnja inflacija potrošačkih cijena iznosi 3,4%. Značajno je narasla sa 2,1% u 2004. na 3,3% u 2005. te pala na 3,2% u 2006. Uzrok viših stopa inflacije su prvenstveno bili rast cijene sirove nafte na svjetskom tržištu (što se negativno odrazilo na rast domaćih i uvoznih cijena), kao i rast cijena hrane i administrativnih cijena (npr. povišenje cijena vode, odvoza otpada i napitaka uslijed nove pristojbe za reciklažu ambalaže).

Trajna dosadašnja dostignuća niske inflacije podupire monetarna politika koju je utvrdila Hrvatska narodna banka čiji je primarni cilj bila niska inflacija. Nju podupire stabilni devizni tečaj primjenom

⁵⁸ Vlada Republike Hrvatske usvojila 3. kolovoza 2006.

⁵⁹ Statistički podaci korišteni u ovom dokumentu podaci su koji su dostupni u kolovozu 2007.

⁶⁰ No hrvatska statistika i statistika EU nisu u potpunosti usporedive jer Hrvatska ne usklađuje pokazatelje BDP-a za utjecaje sive ekonomije. Preliminarne procjene sive ekonomije ukazuju na to da je potrebno uskladiti službene pokazatelje BDP-a, čime bi se hrvatski BDP po stanovniku iskazao u PKM-u od oko 52% prosjeka EU za 2005. godinu.

„upravljano fluktuirajućeg režima”. U razdoblju između 2001. - 2006., fluktuacije prosječnog mjesečnog tečaja HRK/EUR nisu prelazile uski opseg od +/-4 %. U kontekstu visoke euroizacije unutar hrvatskog financijskog sustava, Hrvatska narodna banka i dalje nepopustljivo upravlja tečajem EUR/HRK jer je on ključan instrument za zauzdavanje očekivane inflacije u zemlji, i također ima utjecaj na stabilnost uvoznih cijena iz euro zone.

Stopa nezaposlenosti izmjerena ILO metodologijom istraživanja rada nastavila je svoj stalan pad. U 2000. godini je iznosila 16,1% i stalno je padala da bi u 2005. dostigla 12,7%. U 2006. je pala na 11,2%. U 2005. je prosječna neto plaća iznosila 4.376 kuna (599,5 EUR), a u 2006. je narasla na 4.603 kuna (630,5 EUR). Uslužni sektor je vodeće područje zapošljavanja u Hrvatskoj.

Hrvatska se trenutno susreće sa izazovima u okviru vanjske ranjivosti. Godišnji deficit tekućeg računa platnog prometa je porastao sa 5,1% BDP-a u 2004., na 6,4% BDP-a u 2005. te je povećan na 7,8% BDP-a u 2006. Općenito rečeno deficit je izazvan niskim rastom izvoza roba i povećanim rastom uvoza roba u usporedbi s prethodnom godinom te rastom neto faktorskih plaćanja strancima, dok prihodi iz turizma tradicionalno doprinose stvaranju viška u uslužnom sektoru. Glede izravnih stranih ulaganja (ISU) u Hrvatsku, tijekom 2006. Hrvatska je primila 2,7 milijardi EUR. Neke od najvećih transakcija ISU-a dogodile su se u zadnjem kvartalu 2006. godine (npr. inicijalna javna ponuda 15% dionica Ine, dokapitalizacija banaka u stranom vlasništvu). Ukupni priljev izravnih stranih ulaganja od sredine 90.-ih do kraja 2006. godine dostigao je gotovo 14 milijardi EUR ili 3.152 EUR po glavi stanovnika. Kontinuirani jaz između štednje i ulaganja doveo je do visokog vanjskog duga koji je, na kraju 2006., iznosio 29,2 milijardi EUR, dok je omjer vanjskog duga prema BDP-u iznosio 85,3%. Kako bi se smanjila vanjska ranjivost i vanjski javni dug, tijekom prošle godine Vlada se zaduživala prvenstveno putem izdavanja obveznica i rizničkih mjenica ili podizanjem kredita na domaćem tržištu, čime je smanjila svoj udio u ukupnom vanjskom dugu sa 31,6% BDP-a u 2004. na 22,8% u 2006. Prema tome, povećanje vanjskog duga je potaknuto uglavnom vanjskim zaduživanjem drugih sektora (koji uključuju poslovne banke i domaća poduzeća).

Javni dug je ispod Mastroškog kriterija od 60%. Opći državni dug je na kraju 2005. iznosio 43,7% nominalnog BDP-a; dok je na kraju 2005. dug javnog sektora (ukupan opći državni dug bez izdanih jamstava vlade) iznosio 49,1% nominalnog BDP-a. U 2006. ove su vrijednosti pale na 40,8% BDP-a odnosno na 46,4%.

Što se tiče strukturnih reformi, mogu se zamijetiti različiti pozitivni koraci, međutim, oni moraju biti pojačani kako bi se dalje poboljšao gospodarski učinak. Zbog toga su hrvatske vlasti tijekom 2005. uvele niz mjera: npr. uvođenje e-Vlade – servisa čija je namjera ubrzati i poboljšati komunikaciju između Vlade, poslovne zajednice i građana; proširenje hitro.hr (*one-stop shops*) čija je namjera skratiti vrijeme potrebno za pokretanje poduzeća ili obrta; elektroničku registraciju obrta, elektroničko podnošenje specifikacija za plaćanje obveznih davanja za osobno osiguranje, pristup svim katastarskim podacima i podacima iz zemljišnih knjiga čiji sadržaj je usklađen s katastarskim podacima kao i elektronsko podnošenje zahtjeva za PDV poslovnih subjekata. Daljnji pozitivni primjeri uključuju osnivanje poduzetničkih zona, projekt s naglaskom na moderniziranje i pojednostavljenje pravnog okvira u vezi s poslovanjem u Hrvatskoj kao i poticaj da se smanji oporezivanje pravnih osoba putem smanjenja „skrivenih pristojbi”. Nadalje, reforma financiranja zdravstva je u tijeku, kao i reforma socijalne skrbi usmjerena ka sjedinjenju različitih socijalnih povlastica i pojednostavljenju i boljem ciljnom usmjeravanju čitavog sustava. Bankarski sektor neprestano raste. Početkom 2006. godine ustanovljena je agencija za nadzor nebankarskog financijskog sektora. Daljnja privatizacija državne naftne kompanije INA provedena je putem inicijalne javne ponude 15% svih njenih dionica. Tržišta kapitala bilježe snažan rast – dionički CROBEX indeks Zagrebačke burze porastao je 60,7% tijekom 2006. godine. Spajanje Zagrebačke i Varaždinske burze provedeno početkom 2007. godine trebalo bi rezultirati daljnjim mogućnostima za razvoj nebankarskog sektora unutar financijskog sustava.

Usprkos ovim pozitivnim kretanjima, potrebno je još riješiti mnoga ozbiljna pitanja. Daljnje poboljšanje poslovne klime se ne može postići bez stalnog smanjivanja birokracije, poboljšanja učinkovitosti i žustre modernizacije državne uprave i reforme pravosuđa, što bi trebalo doprinijeti izvršenju ulaska na i izlaska s tržišta kao i izvršenju prava vjerovnika i imovinsko pravnih odnosa.

Napori uloženi u restrukturiranje i privatizaciju bi se trebali nastaviti pogotovo na području brodogradnje kao i u okviru preostalih turističkih poduzeća u državnom vlasništvu.

Međunarodna donatorska zajednica, u kojoj je EU najvažniji član, aktivno podupire izdatke i ulaganja u zaštitu okoliša u Hrvatskoj. Ova pomoć podupire hrvatske izdatke i ulaganja, koji iznose oko 0,3% BDP-a (vidjeti tablicu 1.1.).

Potrebe za investicijama, kao i iznosi za izdatke i ulaganja značajno se razlikuju među zemljama. Na primjer, u 2002. (tablica 1.1.) izdaci i ulaganja hrvatskog javnog sektora između su onih Litve (trećina hrvatske razine) i Austrije (dvije trećine) s jedne strane, te Irske (koja troši i ulaže 0,5% BDP-a) i Mađarske (koja troši više nego dvostruko hrvatske razine), od kojih su sve četiri zemlje EU srednje veličine, s brojem stanovnika od 3,4 milijuna do 10,1 milijuna i moraju znatno trošiti i ulagati u sektor zaštite okoliša. Hrvatski javni izdaci i ulaganja dosežu do otprilike 57% razine EU 15. Procjena za bivše zemlje kandidate pokazuje da su te zemlje trebale izdvojiti prosječno između 2 i 3% BDP-a za punu primjenu okolišnog *acquisa* u godinama koje su uslijedile.⁶¹

Najnoviji podaci Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske daju procjenu da su ukupna ulaganja u sektor zaštite okoliša javnih i privatnih poslovnih subjekata iznosila oko 197,4 milijuna EUR (0,64% BDP-a) u 2005., što je značajno povećanje u odnosu na 80,2 milijuna EUR u 2001. (0,36% BDP-a).

Tablica 1.1. Izdaci i ulaganja javnog sektora u području zaštite okoliša (% BDP-a)

	2000.	2001.	2002.
EU 25	0,56	0,58	0,53
EU 15	0,55 ^(s)	0,58 ^(s)	0,53 ^(s)
Danska	1,28	1,24	1,2
Litva	0,10	0,09	0,10
Mađarska	0,5	0,58	0,66
Austrija	0,21	0,21	0,2
Republika Irska			0,5
Hrvatska	0,31		0,3

Izvor: Eurostat

7,94 milijarde EUR, što predstavlja značajno ulaganje potrebno za usklađenost s *acquisom*. Ove brojke su najbolja procjena međutim, iz nedavno provedenog projekta CARDS 2002 proizašle su znatno niže procjene iznosa potrebnih ulaganja, pogotovo u sektoru otpada. Razlog za to je primjena različitih metodologija.

U podsektoru voda projekt CARDS 2003, Usklađivanje hrvatskog zakonodavstva o upravljanju vodama s pravnom stečevinom EU, dat će sljedeće rezultate: pravnu, institucionalnu i financijsku procjenu i preporuke za Direktive EU o vodama; plan prilagodbe za Direktivu o obradi otpadnih voda, te nacrt strategije i akcijskog plana za usklađivanje s pravnom stečevinom o vodama. Projekt je započeo u svibnju 2006. i trajat će 18 mjeseci.

Prošla i trenutna razina investicija u Hrvatskoj nije dovoljna, iako je značajan napredak postignut ulaganjima Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost u sufinanciranje sanacije/zatvaranja odlagališta komunalnog otpada počevši od 2004. godine.

U *Pristupnom partnerstvu s Republikom Hrvatskom, srednjoročni prioriteta* su veća ulaganja u infrastrukturu za zaštitu okoliša, s posebnim naglaskom na prikupljanju i preradi otpadnih voda, opskrbi pitkom vodom i gospodarenje otpadom te razviti strategiju ulaganja u zaštitu okoliša na temelju procjena troškova usklađivanja.

Procjenjuje se da Hrvatska samo u sektore voda i otpada mora uložiti oko

⁶¹ Procjena službe Europske komisije; Priopćenje Komisije: Izazovi financiranja zaštite okoliša u zemljama kandidatima, COM(2001) 304 Final

U okviru projekta pod nazivom „PHARE program za okoliš i proširenje za više država za 2005. godinu“ (zemlje korisnice: Bugarska, Hrvatska, Rumunjska i Turska), potprojekt „Razvoj sposobnosti nadležnih tijela u zaštiti okoliša putem prijenosa najbolje prakse i obuke u cilju podrške učinkovitom korištenju financijskih i sredstava“, koji je EK pokrenula u 2005., započeo je u studenom 2006. i nastavit će se tijekom 2007. Očekuje se da će doprinijeti razradi nacionalne Strategije financiranja zaštite okoliša. Strategija će se odnositi na investicije za tri glavna podsektora: vode, otpad i kakvoća zraka koje će financirati javni sektor. Direktive koje će biti predmet Strategije odnose se na: kakvoću vode za kupanje, opasne tvari u vodama, pitku vodu, nitrata, mulj iz uređaja za pročišćavanje voda, obradu komunalnih otpadnih voda (Okvirna direktiva o vodama), opasni otpad, odlagališta otpada, ambalažni otpad i velike spalionice (Okvirna direktiva o kakvoći zraka). Priprema prvog nacrtu ovog dokumenta planirana je za listopad 2007.

1.1.2 Očekivanja politike u kratkoročnom do srednjoročnom razdoblju

Ključni izazovi će u sljedeće tri godine ostati rješavanje vanjske ranjivosti, strukturne reforme i daljnja fiskalna konsolidacija. Ovo je pogotovo važno u okviru visokih troškova vezano za proces pristupanja, čija točna mjera i razina još trebaju biti precizno definirani, kako proces pregovora bude napredovao i točni uvjeti postanu poznati i uočeni.

Prema *Pretpristupnom ekonomskom programu za razdoblje 2007. – 2009. te Smjernicama za gospodarsku i fiskalnu politiku za razdoblje između 2008. i 2010.*, koje je Vlada RH usvojila krajem 2006. odnosno sredinom 2007., Vlada RH planira niz mjera usmjerenih na smanjivanje fiskalnog deficita, javnog duga te vanjskog duga kao i ponovno jačanje procesa privatizacije. Što se tiče rashoda, nastavit će se planiranom reformom sustava zdravstvenog osiguranja i socijalnih davanja i planiranim reformama u području privatizacije velikih poduzeća u državnom vlasništvu.

Kako bi razvila domaću krivulju prinosa i smanjila vanjsku ranjivost, Vlada će se nastaviti zaduživati prvenstveno na domaćem tržištu. Što se tiče prihoda, planira ubrzati reforme u postupku ubiranja poreza kako bi poboljšala njegovu učinkovitost. Predviđene strukturne reforme bi kao rezultat trebale imati smanjenje općih državnih troškova prema GFS 1986 metodologiji (sa 47,8% BDP-a u 2006. na 43,1% BDP-a u 2010.) kao i smanjivanje općeg deficita s 3% BDP-a u 2006. na 0,5% BDP-a u 2010. Nadalje planirano je i smanjivanje javnog duga (zbroy duga opće države te jamstva) s 46,4% BDP-a u 2006. na 37,1% BDP u 2010. (izvor: Smjernice za gospodarsku i fiskalnu politiku za razdoblje između 2008. i 2010.) Praćenje stanja od strane Međunarodnog monetarnog fonda će biti ograničeno na članak IV. konzultacija, koje će se odvijati jednom godišnje, međutim očekuje se da će praćenje stanja od strane Europske unije postati intenzivnije što se dalje bude odvijao proces pristupanja. Vlada namjerava utvrditi političku vjerodostojnost putem napredovanja s fiskalnom konsolidacijom i potrebnim strukturnim reformama, ali od krajnje važnosti je stvaranje povoljnog poslovnog okruženja koje će pretvoriti interes za ulaganje u stvarne projekte i stvoriti nova radna mjesta.

1.1.3 Kontekst nacionalnih politika za Operativni program zaštite okoliša

Prirodno okruženje je ključna pretpostavka u gospodarskom i socijalnom kapitalu Hrvatske, jedno je od pokretača gospodarskog razvoja, s obzirom na središnju ulogu u hrvatskom turizmu. Hrvatska ima dobro očuvan okoliš uglavnom zbog nepostojanja teškog industrijskog onečišćivanja tijekom posljednjih godina; odlikuje ju velika biološka i zemljopisne raznolikost, te relativno izdašne količine pitke vode. Međutim, instrumenti zaštite okoliša slabije su razvijeni od onih u zemljama EU.

Kao što je naznačeno, Hrvatska je od 1990.-ih ostvarivala snažan rast proizvodnje, što je djelomično rezultat njenog vrlo atraktivnog okoliša i stvaranja prihoda od turizma, ali također i povećane privatne potrošnje i ulaganja. Paradoksalno, to postavlja sve veće zahtjeve pred hrvatsku okolišnu infrastrukturu, stvarajući niz izazova koje treba riješiti djelotvorno i učinkovito. Posebice postoji povećana potražnja za kvalitetnim i pouzdanim uslugama u zaštiti okoliša: opskrba vodom te obrada otpadnih voda, gospodarenje otpadom, održavanje čistog zraka te očuvanje prirodnih staništa. Fiskalna konsolidacija koja je u tijeku, te planirane političke mjere kako bi se smanjio javni dug, znače da se javnim resursima namijenjenima za ulaganja u modernizaciju i održavanje infrastrukture mora pažljivo gospodariti kako bi se maksimiziralo učinkovito i povoljno trošenje vrijednost za novac. Ovo

naglašava važnost dobro utemeljenih strategija za zaštitu okoliša, davanje prioriteta i određivanje redoslijeda infrastrukturnih projekata, i maksimizacije doprinosa IPA i drugih izvora financiranja.

Održivi razvoj nudi pojedinoj zemlji kao i na globalnoj razini pozitivnu dugoročnu viziju društva koje je više prosperitetno i pravednije i koje obećava čistiji, sigurniji i zdraviji okoliš – društvo koje omogućava kvalitetniji život za nas, našu djecu i buduće generacije. Postizanje ovoga u praksi zahtjeva da gospodarski rast podržava društveni napredak i poštuje okoliš. Zahtjevi zaštite okoliša moraju biti integrirani u sve relevantne sektorske politike (promet, energetika, poljoprivreda, turizam itd.). To znači da zaštita okoliša treba biti sastavni dio pri razvoju prometne infrastrukture, kao i energetskog, poljoprivrednog i industrijskog razvitka. Jednako kao zaštita biološke i zemljopisne raznolikosti, jadranska obala i otoci te pripadajuća komunalna infrastruktura, kao što je vodoopskrba, odvodnja te infrastruktura za obradu otpadnih voda i infrastruktura za gospodarenje otpadom, su preduvjeti za dugoročan razvoj turizma i ukupan razvoj. Kamen temeljac zaštite okoliša je upravljanje okolišem, koje se sastoji od mnogo aspekata, pokriva širok spektar složenih i međusobno povezanih sektora i aktivnosti – gospodarenje vodama i otpadom, onečišćenje zraka, zaštitu prirode/prirodnih staništa, biološku raznolikost, buku, industrijsko onečišćenje, i kemikalije. Održivi razvoj je stoga sastavni dio politike zaštite okoliša i strateškog okvira u Hrvatskoj. U uvodnom dijelu Nacionalne strategije zaštite okoliša navodi se da koncept održivog razvoja mora postati dominantna odrednica strategije razvoja Republike Hrvatske koja će omogućiti da se na budućnost zaštite okoliša gleda drugačije i u znatno širem kontekstu nego ranije.

Hijerarhija strateških dokumenata koja određuje nacionalni okvir politike zaštite okoliša u Hrvatskoj je kako slijedi:

- ✓ krovni dokument je Strateški okvir za razvoj 2006. - 2013. (SOR),
- ✓ Nacionalna strategija zaštite okoliša (NSZO) i Nacionalni plan djelovanja za okoliš (NPDO), i
- ✓ NSZO nadalje podupiru pod-sektorske strategije, poput Strategije gospodarenja otpadom Republike Hrvatske i nacrtu Strategije upravljanja vodama, kao i Nacionalna ISPA strategija za okoliš.

Strateški okvir za razvoj 2006. – 2013. (SOR)⁶², usvojen u kolovozu 2006., definira „rast i zapošljavanje u konkurentnom tržišnom gospodarstvu koje djeluje unutar europske socijalne države 21.-og stoljeća” kao strateški cilj Hrvatske. Štoviše, definira nacionalne razvojne ciljeve i određuje 10 strateških područja u kojima je potrebno istovremeno i koordinirano djelovanje kako bi se postigli naznačeni razvojni ciljevi. Jedno od tih područja je „Prostor, priroda, okoliš i regionalni razvoj”; štoviše očuvanje okoliša i uravnotežen regionalni razvoj se smatraju ključnim elementima održivog gospodarskog razvoja.

Osim SOR-a, hrvatske osnovne razvojne orijentacije su definirane u socijalno-gospodarskim razvojnim dokumentima i sektorskim strategijama i planovima. Sektorske strategije od važnosti za sektor zaštite okoliša su:

- ✓ Nacionalna strategija zaštite okoliša (2002.);
- ✓ Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske (1997.);
- ✓ Strategija prometnog razvitka Republike Hrvatske (1999.);
- ✓ Strategija energetskog razvitka Republike Hrvatske (2002.);
- ✓ Strategija poljoprivrede i ribarstva (2002.); i
- ✓ Strategija razvoja hrvatskog turizma do 2010. godine (2003.).

Nacionalna strategija zaštite okoliša⁶³ ključni je dokument za sektor okoliša; dokument pokazuje da pritisci na okoliš potječu iz svih sektora gospodarstva no posebnu pažnju treba posvetiti prometu

⁶² Usvojila Vlada Republike Hrvatske; <http://strategija.hr/Default.aspx?sec=22>

⁶³ Usvojio Sabor Republike Hrvatske 25. siječnja 2002. (NN od 25. travnja 2002. br. 46/2002)

(struktura korisnika, izgradnja infrastrukture, kakvoća goriva), energiji (emisije, prijenos, otpad i korištenje fosilnih goriva), industriji (emisije i otpadne vode), turizmu i dijelom poljoprivredi (upotreba umjetnih gnojiva, pesticida). Okoliš i njegovi tereti i pritisci ne utječu samo na kakvoću života građana, već također doprinosi i tome da Hrvatska bude privlačna turistička destinacija i jača njenu međunarodnu percepciju zemlje koja ima očuvani okoliš i proizvodnju zdrave hrane. Stoga je od šire važnosti da se pronađu pravovremena i učinkovita rješenja problema u sektoru okoliša; poboljšanje okolišne infrastrukture može riješiti najvažnije probleme gospodarenja otpadom i vodnim resursima.

NSZO ima sljedeće dugoročne nacionalne ciljeve zaštite okoliša:

- ✓ Zaštita i unapređenje kakvoće vode, mora, zraka i tla;
- ✓ Očuvanje sadašnjeg stanja biološke raznolikosti;
- ✓ Očuvanje prirodnih resursa, posebno cjelovitosti i obilježja posebnih prirodnih bogatstava (mora, obale i otoka, planinskih područja itd.).

Glavni nacionalni strateški dokumenti za područja gospodarenja otpadom i upravljanja vodama su Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (NN 130/05) i Strategija upravljanja vodama. Strategija gospodarenja otpadom usvojena je u rujnu 2005. i određuje okvir za smanjivanje otpada i održivo gospodarenje otpadom. Strategija upravljanja vodama trenutno je u saborskoj proceduri i pružit će strateški okvir za održivo korištenje vodnih resursa u zemlji.

Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (2005.)⁶⁴ procjenjuje stanje, utvrđuje probleme i prepreke i određuje glavne ciljeve gospodarenja otpadom za razdoblje 2005. - 2025.; ovi ciljevi uključuju:

- ✓ Razvoj cjelovitog sustava gospodarenja otpadom;
- ✓ Uspostava županijskih i regionalnih centara gospodarenja otpadom (do 21 centar);
- ✓ Sanacija i zatvaranje postojećih odlagališta;
- ✓ Sanacija lokacija visoko onečišćenih otpadom – tzv. crne točke; i
- ✓ Poboljšani informacijski sustavi i sustavi izvješćivanja za sustav gospodarenja otpadom.

Strategija gospodarenja otpadom uređuje gospodarenje različitim vrstama otpada na teritoriju Republike Hrvatske, od nastanka do konačnog odlaganja, s temeljnim ciljem postizanja i održavanja cjelovitog sustava gospodarenja otpadom koji će se organizirati u skladu sa suvremenim europskim zahtjevima i standardima. Svrha cjelovitog sustava gospodarenja otpadom je maksimalno izbjegavanje (odnosno smanjivanje) nastajanja otpada, minimiziranje štetnih utjecaja otpada na okoliš, klimu i zdravlje ljudi, kao i usklađivanje cjelokupnog sustava gospodarenja otpadom s načelima održivog razvoja.

Strategija gospodarenja otpadom će se provoditi kroz **Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske**⁶⁵ koji je Vlada Republike Hrvatske usvojila 19. srpnja 2007. i bit će na snazi tijekom razdoblja od 8 godina. Odgovarajući županijski planovi gospodarenja otpadom, koji su izrađeni ili u fazi izrade, razradit će, u skladu s nacionalnim Planom, pojedinih projekata i kako se oni uklapaju u županijske/regionalne centre integriranog sustava gospodarenja otpadom.

Strategija upravljanja vodama (nacrt) je temeljni i dugoročni nacionalni strateški dokument o gospodarenju vodama za Hrvatsku. Njime se uspostavlja jedinstvena politika upravljanja vodama te cjelovit i koordiniran pristup poboljšanju vodnog sustava u skladu s međunarodnim obvezama. Također, definira strateške ciljeve, utvrđuje trenutne i buduće potrebe i usluge te otkriva načine na koje bi se mogli ispuniti putem planova upravljanja za 4 slivna područja u zemlji.

Ostali strateški dokumenti i provedbeni planovi usvojeni su 2007. godine ili su izrađeni/u izradi i bit će dovršeni i/ili usvojeni u 2007., te uključuju:

⁶⁴ Usvojio Sabor Republike Hrvatske 14. listopada 2005. (NN od 2. studenog br., 130/2005)

⁶⁵ Narodne novine od 16. kolovoza 2007. br. 85/2007

- ✓ Nacionalni plan djelovanja za zaštitu i unapređenje kakvoće zraka (nacrt izrađen);
- ✓ Nacionalna strategija i plan djelovanja kojim se ispunjavaju obveze temeljem Okvirne konvencije o promjeni klime i Kyoto protokola (nacrt izrađen);
- ✓ Izvješće o stanju okoliša za razdoblje od 1997. – 2005. (usvojio Hrvatski sabor 25. svibnja 2007.);
- ✓ Strategija održivog razvoja (u izradi);
- ✓ Nacionalni plan zaštite voda (NPZV) za zaštitu Mediteranskog mora od onečišćenja iz kopnenih izvora⁶⁶;
- ✓ Prijedlozi za provedbu Okvirne direktive o vodi i Direktive o vodi za piće (faza I.);
- ✓ Nacrt Provedbenog plana za Direktivu o pročišćavanju gradskih otpadnih voda (faza I.); i
- ✓ Nacrt Programa izgradnje gradskih kanalizacijskih sustava i utvrđivanja osjetljivih područja (faza I.).

Nacionalna ISPA strategija za okoliš (2005.)⁶⁷, prva investicijska strategija zemlje, prioritetnima utvrđuje investicijske projekte gospodarenja otpadom, vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda; osnova je to za planiranje investicija u Republici Hrvatskoj za korištenje 30 milijuna eura koji su iz programa ISPA dodijeljeni Hrvatskoj za razdoblje 2005. - 2006. (detaljnije u poglavlju 3.4.3.). Ova će sredstva pružiti ograničeni doprinos za ispunjavanje svih i temeljnih potreba Hrvatske u navedenim područjima; međutim, indikativni popis od 26 projekata u Nacionalnoj ISPA strategiji su prioritetne investicije u sektorima gospodarenja vodama i gospodarenja otpadom što će pridonijeti ispunjavanju zahtjeva iz „troškovno zahtjevnih” direktiva iz okolišne pravne stečevine EU. Ovaj popis je ažuriran, a „dugi popis” projekata za IPA investicije i stanje njihove pripremljenosti opisano je u odjeljku 3.5. ovog Programa.

Svi projekti koji se financiraju u okviru OPZO-a moraju u potpunosti poštivati načela održivog razvoja i ispuniti odnosne norme zaštite okoliša, posebno direktive o OOU-a, habitatima i pticama (kako bi se spriječili negativni utjecaji na potencijalne lokacije NATURA-e 2000) kao i odnosnu pravnu stečevinu koja se odnosi na zaštitu okoliša. Investicije u sektor zaštite okoliša planirat će se pomoću integriranih i strateških pristupa, posebno u skladu s pristupom sliva i planiranja gospodarenja otpadom. Projekti koji će se financirati moraju se ocjenjivati ovisno o slučaju kako bi bili usklađeni s odnosnim obvezama iz pravne stečevine o zaštiti okoliša.

U sljedećem potpoglavlju daje se prikaz ključnih institucija u Hrvatskoj koje su nadležne za pripremu i provedbu tih strategija, programa i planova, na državnoj, županijskoj i lokalnoj razini.

1.1.4 Institucionalni okvir

Na općoj razini, politika okoliša najvećim dijelom spada pod nadležnost sljedeća dva ministarstva:

✓ **Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (MZOPUG)** je središnje državno tijelo odgovorno za zaštitu okoliša. Ono je, uz druge aktivnosti unutar svoje nadležnosti, odgovorno za upravne i druge poslove vezane uz opću politiku zaštite okoliša, gospodarenje otpadom; zaštitu zraka, zaštitu klime i ozonskog omotača; procjenu utjecaja na okoliš; planove nepredviđenih mogućnosti u okolišu te zaštitu mora, obalnog pojasa i zaštitu tla. Obavlja zadaće koordinacije, stručnog razvoja i sudjeluje u izradi strateških dokumenata; provodi aktivnosti vezane uz proces EU integracija u sektoru zaštite okoliša; inspekciju zaštite okoliša; promicanje edukacije o okolišu i istraživanja vezana uz zaštitu okoliša.

✓ **Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva (MPŠVG)** obavlja administrativne i druge zadaće vezane uz gospodarenje vodama i sustav gospodarenja vodama; praćenje stanja i prilagodbu razvoja gospodarenja vodama potrebama gospodarskog razvoja; regulaciju

⁶⁶ Prihvatio Međuministarski odbor i UNEP/MAP. Usvajanje od strane Vlade Republike Hrvatske očekuje se do kraja 2007. godine.

⁶⁷ Nacionalna strategija za ISPA-u usvojena je tijekom 2005. godine na međuministarskim sastancima Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva i Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, odnosno institucija koje su bile nadležne za izradu Strategije.

vodotoka, zaštitu od negativnih učinaka vode i leda te erozije i poplava, drenažu i navodnjavanje tla; gospodarenje i iskorištavanje vodnog dobra; zaštitu vode i mora od onečišćenja s kopna; osiguranje vodnih rezervi; iskorištavanje snage vode; planiranje i usklađenje razvoja i izgradnju javne vodoopskrbe i kanalizacijskog sustava od nacionalne važnosti kao i obavljanje aktivnosti inspekcije.

Druga državna tijela vezana uz zaštitu okoliša su: Ministarstvo kulture, Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka; Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi; Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva; Državna uprava za zaštitu i spašavanje; i Državni hidrometeorološki zavod. Pored toga osnovan je i Državni zavod za zaštitu prirode, koji obavlja aktivnosti vezane uz očuvanje i unaprjeđenje zaštite prirode kao i Agencija za zaštitu okoliša čiji je zadatak prikupljanje i pružanje podataka o zaštiti okoliša, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost i Hrvatske vode-agencija za upravljanje vodama.

Vežano za **gospodarenje otpadom**, nadležnosti u Hrvatskoj podijeljene su između sljedećih institucija:

- ✓ **Hrvatski sabor i Vlada Republike Hrvatske** su tijela državne vlasti. Sabor donosi odgovarajuće zakonodavstvo i nacionalne strategije, poput Strategije gospodarenja otpadom. Saborski odbor daje mišljenja o konkretnim zakonima i dokumentima. Vlada donosi plan gospodarenja otpadom i provedbene propise (uredbe), predlaže Saboru odgovarajuće zakonodavstvo i strategije te utvrđuje obvezujuće lokacije. Vlada osigurava uvjete i propisuje mjere za gospodarenje opasnim otpadom i za spaljivanje otpada.
- ✓ **Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva** jedno je od tijela državne uprave (ministarstva, uredi državne uprave u županijama) koje je u sektoru otpada nadležno za:
 - Izradu novog primarnog zakonodavstva i standarda;
 - Izradu Strategije gospodarenja otpadom RH i Plana gospodarenja otpadom RH;
 - Izradu provedbenih propisa;
 - Odobranje izvješća o stanju okoliša i Programa zaštite okoliša;
 - Davanje suglasnosti za aktivnosti (intervencije) koje se temelje na procjenama utjecaja na okoliš;
 - Izdavanje dozvola za gospodarenje opasnim otpadom i za spaljivanje otpada te koncesija za gospodarenje posebnim kategorijama otpada (otpadne gume, ambalažni otpad, otpadna ulja itd.);
 - Gospodarenje opasnim otpadom (provedba mjera);
 - Inspekciju i nadzor nad provedbom zakona i sekundarnog zakonodavstva;
 - Nadziranje Agencije za zaštitu okoliša i Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.
- ✓ **Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (FZOEU)**, osnovan 2003. godine i djeluje od početka 2004., izvanproračunska je ustanova s javnim ovlastima u vlasništvu Republike Hrvatske koja ima svrhu financirati programe i projekte zaštite okoliša; ovo također uključuje energetske učinkovitost i korištenje obnovljivih izvora energije. FZOEU ubire razne naknade zaštite okoliša koje čine vlastiti prihod Fonda, a ove naknade uključuju naknade za opterećivanje okoliša opasnim i neopasnim industrijskim otpadom.
- ✓ **Agencija za zaštitu okoliša (AZO)** je javna ustanova koju je osnovala Vlada 2002. godine. AZO prvenstveno prikuplja, obrađuje i pruža podatke koji su potrebni za učinkovitu provedbu politike zaštite okoliša. Obavlja zadatke vezane uz razvoj i koordinaciju informacijskog sustava zaštite okoliša. Izrađuje izvješće o stanju okoliša (izvješća o gospodarenju otpadom sastavni dio) koje potvrđuje MZOPUG.
- ✓ **Županije i Grad Zagreb** su jedinice regionalne samouprave nadležne za gospodarenje svim vrstama otpada na svom području, izradu planova gospodarenja otpadom za svoje područje;

prikupljanje i prosljeđivanje podataka o otpadu (katastar emisija u okoliš); **uredi državne uprave u županijama** izdaju dozvole za gospodarenje neopasnim otpadom.

- ✓ **Gradovi i općine** su jedinice lokalne samouprave koje su nadležne za gospodarenje komunalnim otpadom te izrađuju planove gospodarenja otpadom i određuju lokacije u prostornim planovima za svoje područje.

Zakon o komunalnom gospodarstvu propisuje komunalne usluge (uključujući gospodarenje komunalnim otpadom) koje mogu obavljati:

- ✓ **komunalna društva** koja osnivaju jedinice lokalne samouprave (jedinice lokalne samouprave trebaju biti u vlasništvu najmanje 51% poduzeća);
- ✓ **javne ustanove** koje osnivaju jedinice lokalne samouprave;
- ✓ **organizacijske jedinice** jedinica lokalne samouprave;
- ✓ **pravne i fizičke osobe** na temelju koncesijskih ugovora;
- ✓ **pravne i fizičke osobe** na temelju ugovornih odnosa.

Ostali dionici koji sudjeluju u gospodarenju otpadom su društva koja su registrirana i imaju dozvolu za skupljanje i prijevoz, oporabu i/ili zbrinjavanje otpada, ili za gospodarenje posebnim kategorijama otpada, konzultantske tvrtke, stručne organizacije i nevladine udruge.

Za **gospodarenje vodama** u Hrvatskoj odgovorne su sljedeće institucije:

- ✓ **Sabor i Vlada Republike Hrvatske** su tijela državne vlasti. Sabor usvaja relevantno zakonodavstvo i nacionalne strategije, poput Strategije upravljanja vodama. Saborsko povjerenstvo daje mišljenja o konkretnim aktima i dokumentima. Vlada usvaja planove upravljanja vodnim područjima i Saboru predlaže odgovarajuće zakonodavstvo i strategije.
- ✓ **Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva** odgovorno je za politiku voda u Republici Hrvatskoj. Unutar Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva (MPŠVG) osnovane su dvije uprave relevantne za gospodarenje vodama: Uprava gospodarenja vodama i Uprava vodne politike i međunarodnih projekata. Uprava vodne politike i međunarodnih projekata odgovorna je za poslove vezane uz pristupanje EU i provedbu međunarodno financiranih projekata u vodnom sektoru.
- ✓ **Hrvatske vode (HV)** su državna agencija odgovorna za gospodarenje vodama. Zadaci koje obavljaju Hrvatske vode su sljedeći:
 - Izrada nacrta Strategije upravljanja vodama, nacrta planova upravljanja vodnim područjima i izradu i provedbu plana upravljanja vodama;
 - Izrada projektnih zadataka, konceptijskih rješenja, studija i investicijskih programa i revizija projektne dokumentacije;
 - Uređenje vodotoka i drugih vodnih cjelina i osiguranje zaštite od štetnog djelovanja voda - praćenje stanja i kontrola vodotoka i drugih voda, organiziranje provođenja obrane od poplava i leda i zaštite od erozija i bujica, organiziranje građenja, tehničkog i gospodarskog održavanja vodotoka i vodnih građevina;
 - Upravljanje melioracijskim sustavima za odvodnjavanje i navodnjavanje - organiziranje građenja, tehničkog i gospodarskog održavanja i njihova namjenskog korištenja;
 - Korištenje voda – utvrđivanje zaliha voda, praćenje stanja zaliha voda, usklađivanje planova korištenja voda koje donose druge pravne osobe i praćenje njihova ostvarivanja, poduzimanje drugih mjera za namjensko i racionalno korištenje voda;

- Zaštita voda – praćenje i utvrđivanje kakvoće voda, organiziranje provođenja Državnog plana za zaštitu voda, usklađivanje planova za zaštitu voda jedinica lokalne samouprave i planova drugih osoba za ulaganje u zaštitu voda i praćenje njihova ostvarivanja, poduzimanje mjera za sprečavanje i saniranje onečišćenja voda;
- Upravljanje javnim vodnim dobrom;
- Vođenje vodne dokumentacije i upravljanje jedinstvenim informacijskim sustavom voda;
- Stručni poslovi u vezi s davanjem koncesija na vodama i javnom vodnom dobru;
- Stručni nadzor nad provođenjem uvjeta iz vodopravnih akata i ugovora o koncesiji (vodni nadzor);
- Poslovi radi izvršavanja planova kojima se ostvaruje upravljanje vodama;
- Stručni nadzor nad građenjem vodnih građevina.

HV snose odgovornost za cijelu Hrvatsku preko svojih pet vodnogospodarskih odjela i 32 vodnogospodarske ispostave. Hrvatske vode odgovaraju za svoj rad nadležnom ministarstvu, tj. Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva.

Na **lokalnoj razini** postoji relativno velik broj (143) **komunalnih društava** odgovornih za javnu vodoopskrbu u Hrvatskoj; slično tome, sustavima javne odvodnje upravlja 130 **javnih komunalnih (općinskih) društava**, od kojih su neke odgovorne i za vodoopskrbu. Vlasnici ovih društava su jedinice lokalne samouprave.

1.1.5 Hrvatski pravni okvir

– Hrvatsko zakonodavstvo koje se odnosi na prioritetne sektore (otpad, vode)⁶⁸ sadržane u OPZO-u je:

- ✓ Zakon o zaštiti okoliša (NN 82/94 i 128/99)
- ✓ Zakon o otpadu (NN 178/04 i 111/06)
- ✓ Zakon o vodama (NN 107/95 i 150/05)
- ✓ Zakon o financiranju vodnog gospodarstva (NN 107/95, 19/96, 88/98 i 150/05)

Postojeći Zakon o zaštiti okoliša dijelom je usklađen s *acquisom*; Konačni prijedlog novog „krovnog” zakona kojim će se postići daljnje usklađivanje prihvaćen je od Vlade Republike Hrvatske 13. rujna 2007. te je isti upućen u Hrvatski Sabor na drugo čitanje i usvajanje. Novim zakonom o zaštiti okoliša uredit će se sva horizontalna pitanja koja još nisu obrađena u sektorskim zakonima (uključujući određene aspekte Procjene utjecaja na okoliš (PUO), odredbe o strateškoj procjeni utjecaja na okoliš, odredbe o pristupu informacijama o okolišu i integrirano sprječavanje i nadzor onečišćenja). Sekundarno zakonodavstvo za provedbu primarnog zakonodavstva bit će izrađeno za potpuno prenošenje odgovarajućeg zakonodavstva EU.

U studenom 2004. donesen je novi Zakon o otpadu (NN 178/04), koji je izmijenjen i dopunjen u rujnu 2006. (NN 111/06) i koji određuje ciljeve **gospodarenje otpadom**:

- ✓ Izbjegavanje i smanjivanje nastajanja otpada i smanjivanje opasnih svojstava otpada;
- ✓ Oporaba otpada (recikliranje, ponovno korištenje ili drugi postupak, ili korištenje otpada u energetske svrhe);
- ✓ Zbrinjavanje otpada na propisani način, i
- ✓ Sanacija okoliša u slučajevima onečišćenja otpadom.

⁶⁸ Prioriteti OPZO-a su pod-sektori otpada i voda s obzirom na ograničena sredstva koja su dostupna i potrebu za koncentracijom pomoći, a ujedno je riječ o glavna dva prioriteta iz Nacionalne strategije zaštite okoliša. S obzrom da je sektor zraka treći prioritet NSZO-a te s vodom i otpadom čini podsektor zaštite okoliša koji zahtijeva znatna ulaganja, može biti uzet u obzir za pomoć u narednom programskom razdoblju.

Odgovarajuće odredbe Direktive Vijeća 75/442/EEZ o otpadu izmijenjene Direktivom Vijeća 91/156/EEZ, Odluke Komisije 94/3/EK, Odluke Komisije 96/350/EK i Odluke Komisije 2000/532/EZ prenesene su u Zakon o otpadu. Ovaj Zakon također pruža opći pravni okvir za daljnje usklađivanje sa zakonodavstvom EU u sektoru otpada, koji uključuje određeno već usvojeno sekundarno zakonodavstvo:

- ✓ Uredba o vrstama, kategorijama i klasifikaciji otpada s katalogom otpada i popisom opasnog otpada (NN 50/05)
- ✓ Pravilnik o ambalaži i ambalažnom otpadu (NN 97/05 i 115/07)
- ✓ Odluka o uvjetima za označavanje ambalaže (NN 155/05, 24/06 i 28/06)
- ✓ Pravilnik o gospodarenju otpadnim gumama (NN 40/2006)
- ✓ Pravilnik o očevidniku pravnih i fizičkih osoba koje se bave djelatnošću posredovanja u organiziranju uporabe i/ili zbrinjavanja otpada i pravnih i fizičkih osoba koje se bave djelatnošću izvoza neopasnog otpada (NN 51/06)
- ✓ Pravilnik o mjerilima, postupku i načinu određivanja naknade za vlasnike nekretnina i jedinice lokalne samouprave (NN 59/2006)
- ✓ Uredba o prekograničnom prometu otpada (NN 69/06 i 17/07)
- ✓ Pravilnik o gospodarenju otpadnim baterijama i akumulatorima (NN 133/06)
- ✓ Pravilnik o gospodarenju otpadnim vozilima (NN 136/06)
- ✓ Pravilnik o gospodarenju otpadom (NN 23/07)
- ✓ Pravilnik o načinu i postupcima gospodarenja otpadom koji sadrži azbest (NN 42/07)
- ✓ Pravilnik o načinu i uvjetima termičke obrade otpada (NN 45/07)
- ✓ Pravilnik o gospodarenju medicinskim otpadom (NN 72/07)
- ✓ Pravilnik o gospodarenju otpadnim električnim i elektroničkim uređajima i opremom (NN 74/07)

Pravilnik o gospodarenju otpadnim uljima (NN 124/06)

Dovršetak daljnjeg prijenosa relevantne pravne stečevine EU za podsektor otpada prema NPPEU 2007. planiran je u 2007. i 2008. donošenjem provedbenih propisa Zakona o otpadu. Ostalo provedbeno zakonodavstvo koje je usvojeno temeljem starog Zakona o otpadu i dalje je dijelom na snazi, a ono uključuje:

- ✓ Uredbu o uvjetima za rukovanje opasnim otpadom (NN 32/98),
- ✓ Pravilnik o uvjetima za gospodarenje otpadom (NN 123/97 i 112/01).

Pored toga određeni aspekti gospodarenja otpadom uređeni su drugim sektorskim propisima i međunarodnim ugovorima:

- ✓ Zakon o zaštiti okoliša (NN 82/94 i 128/99)
- ✓ Zakon o komunalnom gospodarstvu (NN 26/03, 178/04)
- ✓ Zakon o potvrđivanju Baselske konvencije o nadzoru prekograničnog prometa opasnog otpada i njegovu odlaganju (NN – MU 3/94)
- ✓ Zakon o zaštiti zraka (NN 178/04)
- ✓ Uredba o graničnim vrijednostima emisija onečišćavajućih tvari iz stacionarnih izvora u
- ✓ Zakon o ratifikaciji Okvirne konvencije UN-a o promjeni klime (NN – MU 2/96)
- ✓ Kyoto protokol Okvirne konvencije UN o promjeni klime (NN-MU 05/07)
- ✓ Montrealski protokol o tvarima koje oštećuju ozonski sloj (NN-MU 12/93)
- ✓ Stockholmska konvencija o postojećim organskim onečišćavateljima (NN-MU 11/06)
- ✓ Međunarodna konvencija MAR POL 73/78,

- zrak (NN 21/07)
- ✓ Zakon o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (NN 107/03)
- ✓ Zakon o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98, 35/99, 61/00, 32/02 i 100/04)
- ✓ Pomorski zakonik (NN 181/04)
- ✓ Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama (NN 158/03 i 141/06)
- odnosno Protokol V kojim se uređuje zbrinjavanje otpada u lukama
- ✓ Barcelonska konvencija (NN-MU 12/93 i 17/98)

Primarno zakonodavstvo za područje **gospodarenja vodama** sastoji se od dva instrumenta:

- ✓ Zakona o vodama (NN br. 107/95 i 150/05), i
- ✓ Zakona o financiranju vodnog gospodarstva (NN br. 107/95, 19/96, 88/98 i 150/05).

Hrvatski sabor izmijenio je i dopunio ove zakone u prosincu 2005. Oni su sada djelomično usklađeni s Okvirnom direktivom o vodama (2000/60/EZ); daljnje usklađivanje predviđeno je do kraja 2008. godine

Uz ova dva zakona, koji čine temeljni zakonski okvir, vodno gospodarstvo u Republici Hrvatskoj uređuje oko 40 podzakonskih akata. Postojeći zakonodavni okvir upravljanja vodama potrebno je uskladiti s pravnom stečevinom EU.

Za ovaj OPZO relevantni su:

- ✓ Pravilnik o posebnim uvjetima koji moraju ispunjavati pravne osobe koje obavljaju djelatnosti odvodnje otpadnih voda
- ✓ Pravilnik o posebnim uvjetima za obavljanje vodoopskrbne djelatnosti
- ✓ Pravilnik o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće
- ✓ Državni plan za zaštitu voda
- ✓ Pravilnik o izdavanju vodoprivrednih akata
- ✓ Pravilnik o izradi Vodnogospodarske osnove
- ✓ Pravilnik o utvrđivanju zona sanitarne zaštite
- ✓ Uredba o klasifikaciji voda
- ✓ Pravilnik o graničnim vrijednostima pokazatelja, opasnih i drugih tvari u otpadnim vodama
- ✓ Odluka o utvrđivanju slivnih područja
- ✓ Odluka o popisu državnih voda
- ✓ Odluka o utvrđivanju granica vodnih područja
- ✓ Uredba o opasnim tvarima u vodama
- ✓ Pravilnik o vodnoj dokumentaciji

Hrvatska je potpisala i ratificirala nekoliko međunarodnih sporazuma o upravljanju vodama, koji uključuju:

- ✓ Konvenciju o zaštiti i korištenju prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera (NN – MU 4/96);
- ✓ Konvenciju o suradnji na zaštiti i održivoj uporabi rijeke Dunav (NN – MU 2/96); i
- ✓ Okvirni sporazum o slivu rijeke Save (NN – MU 14/03).

Također postoje i važni bilateralni sporazumi o vodnogospodarskoj suradnji potpisani s Republikom Mađarskom, Republikom Slovenijom i Republikom Bosnom i Hercegovinom.

1.1.6 Horizontalna pitanja

Opća koncepcija „održivog razvoja” koja uključuje sva horizontalna pitanja ugrađena je u sve operativne programe i u svakom je opisan kako će biti integrirana kroz specifične mjere. Ovi

programi su usklađeni s EU strategijom održivog razvoja a Hrvatska se obvezala na stalno unaprjeđivanje kakvoće i zaštite okoliša (uključujući stvaranje održivih zajednica koje će imati sposobnost učinkovitog upravljanja i korištenja resursa te početi iskorištavati ekološki potencijal i potencijal za socijalne inovacije u gospodarstvu). Za Hrvatsku se prioritet sastoji u pridržavanju normi i standarda EU na području zaštite okoliša; stoga će OPZO sufinancirati projekte vezane uz ulaganja u zaštitu okoliša. Ostali operativni programi integrirat će razmatranja u vezi zaštite okoliša u ostale investicijske projekte, posebno prometnu infrastrukturu.

"Horizontalne teme" izravno su integrirane u OPZO jer je zaštita okoliša središnja i nerazdvojiva sastavnica održivog razvoja. OPZO opisuje specifične mjere koje će obrađivati „temu” okoliša. U OPZO-u su utvrđeni specifični indikatori i opisano je kako će ove „teme” biti sustavno i ciljano integrirane te kako će ih se pratiti kroz izvješćivanje o rezultatima postignutim u pogledu svake „teme”, pomoću specifičnih indikatora. Horizontalna pitanja dalje su razrađena u odjeljku 3.3.

1.1.7 Statistika

Gospodarenje otpadom

U OPZO-u je u području otpada korišteno nekoliko izvora podataka: Agencija za zaštitu okoliša - AZO (preuzeto iz Katastra emisija u okoliš), hrvatske stručne institucije i tvrtke, Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost i MZOPUG. Podaci o gospodarenju otpadom prikazani u tablicama su procjene budući da tek nekoliko općina/gradova temelji svoje podatke na stvarnom mjerenju (vaganju) količine otpada. Procjena količina otpada uglavnom se radi vizualnom procjenom. Sustav prikupljanja podataka u Hrvatskoj potrebno je unaprijediti u skladu s već uspostavljenim pravnim okvirom. To je jedan od ciljeva u Nacionalnoj strategiji zaštite okoliša i Strategiji gospodarenja otpadom RH.

Gospodarenje vodama

Za vodni sektor, podaci korišteni u OPZO-u potječu iz nekoliko izvora podataka: Strategija upravljanja vodama Republike Hrvatske (2007.), MPŠVG, Hrvatske vode, Statistički godišnjak Državnog zavoda za statistiku i EUROSTAT. Sustav prikupljanja podataka u Hrvatskoj potrebno je poboljšati na temelju postojeće pravne osnove.

Sektor i politika okoliša usmjereni su na nacionalnu razinu stoga se i prikazani statistički podaci daju na razini Hrvatske (NUTS I).

1.2 STRATEŠKI OKVIR ZAJEDNICE

U ovom odjeljku razmatra se politika EU, u vezi s aspektima okoliša iz Lisabonske agende i Strateških smjernica Zajednice, i njena povezanost s Hrvatskom u okviru Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i Pristupnog partnerstva. Zatim se prikazuje pravni okvir EU u smislu različitih direktiva koje Hrvatska trenutno nastoji u potpunosti prenijeti, a potom se daje sažeti pregled usklađenosti hrvatskog pravnog okvira s *acquisom* i spremnosti za pristup.

Zatim se opisuje način na koji su predloženi prioriteti OPZO-a usklađeni s načelom koncentracije pomoći uz prikaz načina koordinacije pomoći. I na kraju tu je prikaz izdataka i ulaganja u okoliš.

1.2.1 EU politika u odnosu na Hrvatsku

Europska unija je predana održivom razvoju, a njenom politikom razvoja, uključujući kohezijsku politiku, upravlja **Lisabonska strategija** (Strategija gospodarskog razvoja) te Lisabonski program Zajednice (Agenda razvoja i zapošljavanja); izmijenjene nakon revizije 2004. sredinom mandata. U tom smislu, okvir za korištenje strukturnih fondova i Kohezijskog fonda sadržan je u Objavi *Kohezijska politika u potpori razvoja i radnih mjesta, Strateške smjernice Zajednice, 2007.-2013.*⁶⁹, koja određuje „jačanje sinergije između zaštite okoliša i razvoja” kao jedan od prioriteta Zajednice (u okviru smjernice A: Učiniti Europu i njene regije privlačnim mjestima za ulaganje i rad) za potporu u okviru kohezijske politike i ostvarenja ciljeva Lisabonske strategije.

Strateški cilj EU za sljedeće desetljeće je postati najkonkurentnijim i najdinamičnijim gospodarskim sustavom na svijetu temeljenom na znanju, sposobnim postići održiv gospodarski razvoj sa što više kvalitetnijih radnih mjesta i većom socijalnom kohezijom. Zaštita okoliša/održivi razvoj uključen je u četiri prioriteta područja za podizanje razine konkurentnosti EU, a u tom su području zadani ciljevi okrenuti prema smanjenju učinka stakleničkih plinova, povećanoj uporabi električne energije iz obnovljivih izvora, smanjenju količine cestovnog prometa, smanjenju buke i onečišćenja, itd. Kako bi se postigli planirani ciljevi, velika važnost je pridodana svim oblicima tehnologije koji su ekološki prihvatljivi, u usporedbi s njihovim alternativama.

Jedan od ciljeva EU jest taj da regije postanu mjesta privlačnija za ulaganja i poslovanje; stoga budući program usklađivanja (kohezijski program) mora ojačati sinergiju između zaštite okoliša i razvoja. U tom pogledu će prioritet biti dan pružanju okolišnih usluga; one uključuju infrastrukturu za zbrinjavanje otpada i otpadnih voda, gospodarenje prirodnim resursima, dekontaminaciju onečišćenog zemljišta kako bi ga se pripremilo za nove gospodarske aktivnosti, i zaštitu od određenih ekoloških opasnosti (putem promicanja gospodarenja prirodnim resursima, bolje uporabe ICT tehnologija, usmjerenog istraživanja, itd.). Promicanje ulaganja također pridonosi obvezama iz Kyotskog protokola, pomoću povećanja doprinosa zaštiti okoliša i razvoju i radnim mjestima.

Odnos Hrvatske i EU se u početku temeljio na **Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju (SSP)**⁷⁰, koji je potpisan u listopadu 2001., a stupio je na snagu u veljači 2005. SSP osigurava pravni okvir za politički dijalog, regionalnu suradnju, gospodarske odnose i korištenje financijske pomoći Zajednice⁷¹.

SSP iznosi da: „mnoga ekološki krhka područja visoke vrijednosti biološke raznolikosti se uništavaju zbog neprimjerenog razvoja ili zadiranja u zaštićena područja”. Primjećuje da javnost ne iskazuje zabrinutost zbog postojećih i mogućih problema u okolišu i da je „civilno društvo do sada imalo minimalan utjecaj na području zaštite okoliša”. U šest godina otkako je SSP skrenuo pažnju na ove probleme i nedostatak sredstava za njihovo rješavanje, hrvatske vlasti su obratile više pažnje ovim problemima povećavši javne izdatke za okoliš i jačajući veze s civilnim društvom. Na međunarodnoj razini, poboljšana je suradnja, posebice u vezi sa zaštitom voda u dunavskoj i crnomorskoj regiji – dok je ovo i dalje prioritet.

⁶⁹ Odluka Vijeća 2006/702/EC

⁷⁰ Odluka Vijeća i Komisije (2005/40/EZ, Euratom) od 13. prosinca 2004.

⁷¹ Što se tiče sadržaja ovog Operativnog programa, Republika Hrvatska će osiguriti pravilnu provedbu obveza navedenih u Glavi VI. SSP-a u području politike tržišnog natjecanja, uključujući državnu potporu.

U travnju 2004., Vijeće Europske unije je usvojilo Europsko partnerstvo s Hrvatskom, a u lipnju 2004., nakon pozitivnog mišljenja Komisije o hrvatskoj prijavi za članstvo, Vijeće Europe je ratificiralo prijavu Hrvatske za članstvo u EU, dok su službeni pregovori za pristup započeli u listopadu 2005. U veljači 2006. je Europsko partnerstvo unaprijeđeno (na temelju Komisijinog izvješća o napretku Hrvatske iz 2005.) u **Pristupno partnerstvo (PP)**⁷² koje odražava novi status Hrvatske kao kandidata za članstvo u Europskoj uniji⁷³.

PP postavlja kratkoročne i srednjoročne prioritete za zaštitu okoliša.

Kratkoročni prioriteti:

- ✓ Nastaviti razvijati horizontalno zakonodavstvo, uključujući ono o procjeni učinka na okoliš i sudjelovanju javnosti;
- ✓ Jasno odrediti odgovornosti i ojačati administrativni i operativni kapacitet na nacionalnoj i regionalnoj razini kako bi se osiguralo planiranje, uključujući izradu financijskih strategija;
- ✓ Hitno usvojiti i započeti provedbu nacionalnog plana gospodarenja otpadom.

Srednjoročni prioriteti:

- ✓ Osigurati integraciju zahtjeva zaštite okoliša u definiciju i provedbu drugih sektorskih politika. Razviti strategiju ulaganja u okoliš temeljenu na procjeni troškova usklađenja. Nastaviti provedbu horizontalnog zakonodavstva.
- ✓ Nastaviti rad na prenošenju *acquisa* EU, s posebnim naglaskom na gospodarenje otpadom, kakvoću vode, kakvoću zraka, zaštitu prirode i integrirano sprječavanje onečišćenja i kontrolu. Povećati ulaganja u okolišnu infrastrukturu, s posebnim naglaskom na sakupljanje i pročišćavanje otpadnih voda, opskrbu pitkom vodom i gospodarenje otpadom.
- ✓ Ratificirati Kyotski protokol pri Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime.

U skladu sa SSP-om i PP-om, plan za prenošenje *acquisa* u hrvatsko zakonodavstvo – **Nacionalni program Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji (NPPEU)** se izrađuje na godišnjoj osnovi od 2003. Od 2004., NPPEU opisuje pravni i institucionalni okvir poglavlja o okolišu, prioritete u harmonizaciji zakonodavstva za predmetnu godinu, nezakonodavne i administrativne mjere te izdvajanja iz proračuna za njihovu učinkovitu provedbu. NPPEU 2007, uključivo poglavlje Okoliš, priređen je u 2006., a Vlada RH usvojila ga je u siječnju 2007.

Pored toga je Hrvatska izradila **Pretpristupni ekonomski program (PEP)** za razdoblje 2005.-2007., nakon kojeg je slijedio ažurirani PEP za 2006.-2008. i PEP za 2007.-2009.⁷⁴ – s ciljem da se odredi gospodarska politika i reforme potrebne za pristup Europskoj uniji. Potonji iznosi jasnu definiciju srednjoročne ekonomske politike zemlje, prioriteta i strukturnih reformi planiranih u trogodišnjem razdoblju. Poglavlje o okolišu (dio odjeljka o *‘strukturnim reformama’*) uključuje zakonske i „nezakonske” mjere koje će biti provedene, i koje će utjecati na izdatke iz državnog proračuna.

Hrvatska je pripremila **Okvir za usklađenost strategija (OUS)**⁷⁵ koji sadrži „Zaštitu i unaprjeđenje prirodnog i živog okoliša Hrvatske i okolišni potencijal kao ključne elemente za budući razvoj” kao jedan od pet ciljeva koji bi trebali biti ostvareni putem aktivnosti koje potpomažu IPA komponente III i IV.

⁷² Odluka Vijeća 2006/145/EZ

⁷³ U kontekstu ovog Operativnog programa potrebno je uzeti u obzir ODLUKU VIJEĆA od 20. veljače 2006. o načelima, prioritetima i uvjetima sadržanim u Pristupnom partnerstvu s Hrvatskom, kojom se ukida Odluka br. 2004/648/EZ koja detaljnije navodi potrebne obveze u vezi s pitanjima tržišnog natjecanja.

⁷⁴ Usvojila Vlada Republike Hrvatske 30. studenog 2006.

⁷⁵ Dostavljen Komisiji 13. lipnja 2007. i dogovoren u pismu REGIO/EMPL br. 6010 od 18. lipnja 2007.

To je u skladu s **Višegodišnjim indikativnim planskim dokumentom (VIPD)**⁷⁶ Europske komisije, koji slijedi isti trogodišnji planski obzor kao i OPZO, i tvrdi da je cilj komponenti III i IV pružiti pomoć Hrvatskoj u razvoju politika kao i u pripremama za provedbu i upravljanje kohezijskom politikom Zajednice, pogotovo s obzirom na Europski regionalni fond za razvoj, Kohezijski fond i Europski socijalni fond. Što se tiče pretpristupne pomoći u okviru komponenti III i IV, prioriteti uključuju ulaganja u zaštitu okoliša vezana uz *acquis* i europske prometne mreže zajedno s pomoći proizvodnom sektoru, pogotovo MSP-ima i stvaranju ljudskog kapitala. Glavni izazovi u zaštiti okoliša su poboljšati pouzdanost sustava vodoopskrbe, osigurati adekvatnu obradu otpadnih voda u skladu s EU standardima, poboljšati gospodarenje otpadom kako bi se izbjegao štetan utjecaj na okoliš te dugoročno spriječilo onečišćenje zraka koje bi se moglo povećati iznad trenutnih razina kao posljedica procesa sagorijevanja te povećanja obujma prometa.

OUS i OPZO su također izrađeni kako bi bili dosljedni **Strateškim smjernicama Zajednice** koje utvrđuju da je „jačanje sinergije između zaštite okoliša i rasta” jedan od prioriteta Zajednice (u okviru Smjernice A: Učiniti Europu i njene regije privlačnim mjestom za ulaganje i rad) za potporu u okviru kohezijske politike i ostvarenja ciljeva Lisabonske strategije.

Ovi okviri i smjernice stvaraju kontekst za izradu ovog OP-a – njegovu analizu, strategiju i predložene aktivnosti – uz postojeću nacionalnu politiku i strategije zaštite okoliša, koji su opisani u odlomku 1.1.3.

1.2.2 Pravni okvir EU

Okvir za EU politiku **gospodarenja otpadom** sadržan je u Rezoluciji Vijeća Europe o strategiji gospodarenja otpadom (97/C76/01), koja se temelji na Okvirnoj direktivi o otpadu (75/442/EEZ) i drugim zakonima o gospodarenju otpadom. Tri su načela politike: sprječavanje nastajanja otpada, recikliranje i ponovna uporaba te unaprjeđenje konačnog zbrinjavanja i praćenje. Države članice su u okviru „Kohezijske politike EU za potporu razvoja i zaposlenja, Strateških smjernica Zajednice za razdoblje 2007. – 2013.“ odlučile povećati gospodarske dobrobiti i smanjiti troškove suzbijanjem onečišćenja na izvoru. Ovo unutar sektora gospodarenja otpadom znači usredotočenost na sprječavanje stvaranja otpada, reciklažu i biorazgradnju otpada koji su jeftiniji i stvaraju više radnih mjesta u odnosu na odlagalište i spaljivanje, najmanje povoljna krajnja rješenja.

Najvažnije direktive u sektoru gospodarenja otpadom su:

- ✓ Direktiva 2006/12/EZ o otpadu;
- ✓ Direktiva o odlagalištima otpada 1999/31/EZ;
- ✓ Direktiva o opasnom otpadu 91/689/EEZ s izmjenama i dopunama Komisije Direktive 94/31/EZ;
- ✓ Direktiva o otpadnom mulju 86/278/EEZ;
- ✓ Direktiva o spaljivanju otpada 2000/76/EZ;
- ✓ Direktiva o ambalažnom otpadu 94/62/EZ izmijenjena i dopunjena Direktivom 2005/20/EZ, Direktivom 2004/12/EZ, Propisom (EZ) Br 1882/2003.

Šesti akcijski program za okoliš EU „**Okoliš 2010.: Naša budućnost, naš izbor**”⁷⁷ usvojen 2001. godine, je odredio inicijative o otpadu za prvo desetljeće 21.-og stoljeća. U njemu je sprječavanje stvaranja otpada i gospodarenje otpadom utvrđeno kao jedan od četiri najvažnija prioriteta, a njegov glavni cilj je razdvajanje stvaranja otpada od gospodarske aktivnosti.

Politika voda EU zasniva se na Okvirnoj Direktivi o vodama (ODV), kojom se nastoji uvesti režim integralnog upravljanja vodnim područjima u Europi. To je opći sustav zamišljen radi zaštite svih voda, kojim se postavljaju jasni ciljevi, tako da se „dobro stanje” mora postići za sve vode u Europi do 2015. godine, a korištenje voda bit će održivo širom Europe.

⁷⁶ Odluka Komisije C(2007)2566 usvojena 20. lipnja 2007.

⁷⁷ Odluka br. 1600/2002/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. srpnja 2002.

Najvažnije direktive za vodnogospodarski sektor su sljedeće:

- ✓ Okvirna Direktiva o vodama (2000/60/EZ);
- ✓ Direktiva o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda (91/271/EEZ, 98/15/EZ); i
- ✓ Direktiva o vodi za piće (80/778/EEZ, 91/858/EEZ, 90/656/EEZ i 91/692/EEZ).

1.2.3 Napredak Hrvatske prema sukladnosti s *acquisom* i spremnost za članstvo u EU

Hrvatska se nalazi u postupku **pregovora** za članstvo u EU. Rezultati i razvoj toga postupka predstavljaju izuzetno važne smjernice za daljnje djelovanje u bilo kojem sektoru. Napredak vezan uz sukladnost s *acquisom* i prioriteti utvrđeni u Pristupnom partnerstvu se sagledavaju jednom godišnje putem redovitih **Izvjješća o napretku** Europske komisije.

Nacionalni program Republike Hrvatske za pristupanje Europskoj uniji za 2007. godinu (NPPEU 2007) usvojen je u siječnju 2007. Sukladno tom programu, planirano je usvajanje 46 propisa za cijeli sektor Okoliša, uključivo i novi Zakon o zaštiti okoliša na temelju kojeg će biti doneseno više provedbenih propisa. U pod-sektoru otpada, u 2007. planirano je donošenje niza podzakonskih akata kojima će se regulirati postupanje s raznim tokovima otpada, a potpuni prijenos *acquis-a* ostvarit će se u 2008. Sukladno NPPEU 2007, Hrvatska je ratificirala Kyotski protokol u travnju 2007. te će usvojiti daljnje propise u pod-sektoru zraka usklađene s *acquis-em*. Namjera je da se potpuni prijenos okolišnog *acquis-a* ostvari do kraja 2008. godine. U NPPEU 2007 planiran je niz nezakonodavnih i administrativnih mjera, što uključuje i povećanje broja zaposlenika u institucijama na državnoj razini u okviru sektora okoliš.

1.2.4 Iskustva s prethodnom pomoći EU

Na osnovi iskustava u provedbi projekata i korištenju sredstava EU, slijedi prikaz glavnih pitanja važnih za buduću provedbu pretpristupne pomoći:

- ✓ Razvija se sposobnost upravljanja programima i projektima u Republici Hrvatskoj; stečeno praktično iskustvo treba rasti i postati dio upravljanja sredstvima EU u budućnosti. Do sada se nedovoljno razvijena sposobnost na nacionalnoj i nižim razinama pokazala kao najveća prepreka za provedbu projekata. Stoga je potrebno osigurati bolju tehničku pomoć i izgradnju sposobnosti na svim administrativnim razinama;
- ✓ Od ključne je važnosti da osoblje bude osposobljeno i motivirano te je potrebno dalje poraditi na utvrđivanju, osposobljavanju i zadržavanju kadra takvih zaposlenika;
- ✓ Neodgovarajući i nepripremljeni projektni prijedlozi prepreka su korištenju pomoći. Stoga je priprema dovoljnog broja dobro osmišljenih i zrelih projekata (posebno projektna rješenja i dokumentacija za nadmetanje) od presudne važnosti da bi se korištenje pomoći EU osiguralo na pravovremen i tehnički prihvatljiv način. To je pitanje neposredno povezano s potrebom jačanja sposobnosti na svim razinama, ali posebno krajnjih korisnika kako bi na vrijeme pripremili kvalitetan projekt/dokumentaciju za nadmetanje;
- ✓ Potrebno je poboljšati upravljanje vremenom i osiguranje kvalitete u svim institucijama kao i unaprijediti sposobnost provedbe (nadmetanja i ugovaranja);
- ✓ Značaj koordinacije između dionika, što zahtjeva opsežne i jasne protoke informacija s naglaskom na zajedničko razumijevanje zadataka, rokova i međusobnih ovisnosti;
- ✓ Nužnost pravovremenog pristupa i širenja informacija (svim zainteresiranim stranama) i veći naglasak na mjere promidžbe (kako pomoći EU tako i sektorske koordinacije općenito).

1.2.5 Koncentracija i koordinacija pomoći

Kao što je već naglašeno, opći cilj pomoći pružene putem Okvira za usklađenost strategija je osigurati da odgovarajuće institucije u Republici Hrvatskoj razviju institucionalni kapacitet i steknu praktično iskustvo u upravljanju intervencijama poput onih strukturalnih fondova, čime će se pripremiti za konačno članstvo u EU. IPA je zamišljena kao most ka konačnom upravljanju strukturalnim fondovima; to je sredstvo ili mehanizam kojim će se razviti institucionalni kapaciteti kroz iskustvo programiranja i provedbe Komponente III. i IV. (u slučaju OPZO-a). Nadalje se predlaže da IPA Komponente III. i IV. imaju jednaku operativnu strukturu kao strukturalni fondovi.

OUS i njegovi OP-i pokušavaju stvoriti ravnotežu između maksimalnog korištenja stečenog znanja za hrvatske institucije i koncentracije djelovanja kako bi se povećao učinak, temeljenu na ograničenim resursima IPA. U tom pogledu se mora osigurati koncentracija koristi stjecanja znanja imajući na umu ograničena sredstva koja su na raspolaganju tj. **pomoć mora biti iskorištena kako bi se odgovarajućim institucijama osiguralo što je više iskustva moguće**. Osnovni instrument putem kojeg će biti osigurana ovakva vrsta koncentracije je mogućnost predlaganja ne samo projekata velikih razmjera već i onih manje veličine. To će odgovarajućim institucijama omogućiti stjecanje iskustva i pripremu, u smislu institucionalnog/upravnog i kapaciteta za upravljanje, za Kohezijski fond (projekti velikih razmjera) i strukturalne fondove (putem projekata malih razmjera).

Drugo, **koncentracija će se osigurati na temelju sektora**. Kao što je opisano u odlomku 1.1., okolišna politika odnosi se na širok raspon pitanja, s tim da su od posebnog interesa „troškovno zahtjevniji“ pod-sektori otpada, voda i zraka. S obzirom na ograničena sredstva koja su dostupna te nužnosti da se odredi prioritet potreba, a kako bi se postigao maksimalni mogući učinak, resursi u okviru OPZO-a će biti koncentrirani na dva pod sektora:

- ✓ gospodarenje otpadom;
- ✓ upravljanje vodama (uključujući pitku kao i otpadne vode).

Uz to, **geografska koncentracija** bit će osigurana na razini podsektora upravljanja vodama. Budući da su najveći problemi u pogledu standarda kakvoće voda u Crnomorskom/ Dunavskom riječnom slivu, te imajući na umu činjenicu da su vodni projekti u jadranskim riječnim slivovima već predmetom relevantne pomoći („Projekt kontrole onečišćenja obalnih gradova”, koji financira IBRD s ciljem poboljšanja kakvoće prijemnih voda i pružanja boljih vodnih usluga u jadranskim slivovima unapređenjem sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda), većina predloženih projekata izrađena je kako bi se poboljšali sustavi odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda u Crnomorskom/ Dunavskom riječnom slivu. Međutim, projekt za unapređenje vodne infrastrukture u Kninu i Drnišu s Indikativne liste projekata OPZO-a odnosi se na kopneno područje Jadranskog sliva.⁷⁸

Aktivnosti vezane uz sanaciju lokacija visoko onečišćenih otpadom (crne točke) uglavnom će biti koncentrirane na krško područje, budući da podzemne vode u tom području osiguravaju 90% zaliha pitke vode.

Koncentracija u okviru svake prioritetne osi i mjere, putem određivanja odgovarajućih kriterija odabira, sadržana je u Odjeljku 3.

Opća **koordinacija** IPA programa u Hrvatskoj povjerena je Središnjem državnom uredu za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije (SDURF). U okviru svoje nadležnosti, SDURF će osigurati da projekti financirani iz IPA-e budu sigurno ugrađeni u nacionalne razvojne politike, osiguravajući usmjerenost na strateška opredjeljenja i dodatnu vrijednost koju pruža pomoć EU. SDURF je također nadležan za koordinaciju pregovora za poglavlje Regionalna politika i koordinacija strukturalnih instrumenata⁷⁹.

⁷⁸ Dva su razloga za uključivanje navednog projekta: prvo, projekt koji financira Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD) fokusiran je na obalna i otočna područja (djelove Jadranskog sliva), dok je projekt Knin i Drniš smješten u unutrašnjem (kopnenom) dijelu Jadranskog sliva. S druge strane, projekt je posebno važan zbog činjenice da je smješten u osjetljivom području prema definiciji iz Strategije upravljanja vodama (poboljšat će kvalitetu rijeka Čikole i Krke koje protiču kroz Nacionalni park „Krka“).

⁷⁹ Odluka Vlade RH iz travnja 2006. (NN 46/06)

1.3 PARTNERSKE KONZULTACIJE⁸⁰

Aktivnosti pokrenute u okviru ISPA programa nastaviti će se i u okviru IPA programa. Dragocjeno iskustvo je stečeno tijekom izrade Nacionalne ISPA strategije za okoliš: kontakti i sastanci održavani su posebice s predstavnicima jedinica područne (regionalne) samouprave vezano uz opće informacije o ISPA programu, ciljevima i prioritetima, prihvatljivosti i odabiru projekata, pripremi projekata te također o novom programskom razdoblju o okviru IPA.

OPZO je izradila **Međuministarska radna skupina (MRS)** koja se sastoji od predstavnika odgovarajućih državnih institucija i kojom predsjedava strateški koordinator za Komponente III i IV. Članovi su navedeni u Prilogu 1; program sastanaka MRS tijekom 2006. je bio: 23. veljače; 21. travnja; 7. lipnja. Valja napomenuti da su se u prvom kvartalu 2007. odvijale intenzivne i stalne konzultacije između članova MRS-a.

Vezano uz projekte s Indikativne liste OPZO-a, održane su konzultacije s raznim partnerima: u okviru projekta CARDS 2002, nacrti dvaju Studija izvedivosti za Regionalne centre gospodarenja otpadom „Lećevica“ u Splitsko-dalmatinskoj županiji i „Badovinje rupe“ u Dubrovačko-neretvanskoj županiji predstavljene su tijekom radionica održanih u Splitu 7.-8. studenog 2006. i Dubrovniku 09. studenog 2006. Na radionicama su sudjelovali predstavnici Delegacije Europske komisije, MZOPUG-a, predstavnici županijskih vlasti, gradova i općina, tvrtki koje se bave gospodarenjem otpadom, NVU-a, te predstavnici medija iz svake od županija. Cilj je radionica bio obrazložiti prijedlog organizacije i ustroja regionalnih centara za gospodarenje otpadom, pravni okvir i planske pretpostavke, tehnička rješenja, rezultate sociološkog istraživanja vezano uz dostupnost i spremnost za plaćanje, predstaviti rezultate financijskih i ekonomskih analiza i prijedlog novih naknada. Radionica je imala za cilj, između ostalog, i osiguravanja podrške jedinica lokalne samouprave te uključivanje raznih dionika, uključivo civilno društvo.

Ministrica zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva i državni tajnik MZOPUG-a predstavili su, zajedno sa županijskim dužnosnicima, projekt „Regionalni centar gospodarenja otpadom za Splitsko-dalmatinsku županiju“ 01. prosinca 2006. u općini Lećevica – lokaciji budućeg centra. Tom prigodom naglašeno je da je lokacija budućeg centra pomno odabrana s okolišnog aspekta, temeljeno na vjerodostojnom stručnom i istraživačkom radu.

MZOPUG je održao i službeni sastanak 27. veljače 2007. s predstavnicima Primorsko-goranske županije (predstavnicima Ureda župana, Županijskog zavoda za održivi razvoj i prostorno planiranje, komunalne tvrtke „Ekoplus“), vezano uz pripremu projekta „Regionalni centar gospodarenja otpadom Marišćina“. Tijekom 2007. sastanci su održani i s predstavnicima Istarske županije, vezano uz projekt „Regionalni centar gospodarenja otpadom za Istarsku županiju“. Ova dva projekta zajedno s projektom „Regionalni centar gospodarenja otpadom u Splitsko-dalmatinskoj županiji“ pripremljeni su za programsko razdoblje IPA-e za 2007.-2009. (vidjeti Indikativnu listu projekata OPZO-a).

Razvoj ovog Operativnog programa tekao je usporedno s razvojem Plana gospodarenja otpadom RH, koji je glavni planski dokument za predstojeću uspostavu centara gospodarenja otpadom na županijskoj / regionalnoj razini, a što je vodeća mjera u okviru Prioritetne osi 1. ovoga OP-a. Definiranje sadržaja novih centara gospodarenja otpadom provedeno je uz aktivnu suradnju sa županijskim vlastima i stručnjacima, a zajedničke konzultacije s predstavnicima županija održane su 11. travnja 2007. u Zagrebu s javnom prezentacijom nacрта Plana gospodarenja otpadom RH od strane ministrice i državnog tajnika MZOPUG-a. Vezano uz lokaciju budućih centara gospodarenja otpadom, to je predmet županijskih prostornih planova za koje se u postupku usvajanja mora provesti javna rasprava. Plan gospodarenja otpadom RH prihvaća one lokacije za nove centre gospodarenja otpadom koji su određeni županijskim prostornim planovima. Nadalje, konzultacije o nacrtu Plana gospodarenja otpadom RH održane su 16. svibnja 2007. u Zagrebu kojima su prisustvovali i predstavnici županija, a gdje su predstavljene i mogućnosti IPA sufinanciranja. Nadalje, nacrt Plana

⁸⁰ Ukoliko Operativni program „Zaštita okoliša“ bude predmet službene revizije(a), bit će potrebno ponovno provesti postupak javnih konzultacija.

gospodarenja otpadom RH zajedno s predloženim Zakonom o zaštiti okoliša i Zakonom o gradnji i prostornom uređenju predstavljeni su tijekom lipnja 2007. u Primorsko-goranskoj, Koprivničko-križevačkoj, Međimurskoj i Istarskoj županiji, a tijekom srpnja 2007. ti su dokumenti predstavljeni u Splitsko-dalmatinskoj, Dubrovačko-neretvanskoj i Virovitičko-podravskoj županiji. Vlada Republike Hrvatske usvojila je Plan gospodarenja otpadom RH 19. srpnja 2007.

Aktivnosti povezane s partnerskim konzultacijama u okviru IPA programa, za podsektor voda, a vezane uz projekte s Indikativne liste OPZO-a, provedene su kroz obilazak terena te niz razgovora Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva i Hrvatskih voda s predstavnicima lokalne samouprave, županija, te komunalnih poduzeća, za projekte nominirane za provedbu u ovom programu.

Dana 21. ožujka 2007. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva organiziralo je prezentaciju IPA programa i ovog Operativnog programa utvrđenim partnerima: Hrvatska zajednica županija, Savez udruga gradova i udruga općina Republike Hrvatske, Hrvatska gospodarska komora, Hrvatska grupacija vodovoda i kanalizacije, predstavnici civilnog društva (nevladine organizacije „Zelena akcija“, „Sunce“ i „Zeleni Osijek“). Prezentacija se odnosila na segment OP-a o vodnom gospodarstvu i održana je u sjedištu Hrvatskih voda, Ulica grada Vukovara 220, Zagreb. Prezentaciji su se odazvali neki od navedenih partnera.

Budući da predstavnici Hrvatske grupacije vodovoda i kanalizacije nisu prisustvovali sastanku održanom 21. ožujka, poseban sastanak i prezentacija ovog Operativnog programa članovima grupacije održani su 31. svibnja 2007. Prije sastanka MPŠVG je grupaciji dostavilo drugi nacrt ovog Operativnog programa. Sastanku je prisustvovalo oko 40 predstavnika komunalnih poduzeća. Komentari i pitanja koje su postavili članovi grupacije odnosili su se na kriterije za odabir projekata te razlog za fokusiranje na projektu u dunavskom i savskom slivu. Komentari i pitanja ipak su bili takve prirode da nikakve izmjene nisu unijete u tekst ovoga OP-a.

U Dodatku IV. nalaze se bilješke sa sastanaka održanih 21. ožujka i 31. svibnja 2007.

Nakon prvog sastanka održanog 21. ožujka, a slijedom zahtjeva partnera koji su prisustvovali sastanku, MPŠVG i MZOPUG su dogovorili (razmjenom dopisa) upućivanje drugog nacrta OPZO-a sljedećim partnerima: Hrvatska grupacija vodovoda i kanalizacije (kako je već i navedeno), Hrvatska zajednica županija, Savez udruga gradova i udruga općina Republike Hrvatske, Hrvatska gospodarska komora, te nevladine udruge „Zelena akcija“, „Sunce“ i „Zeleni Osijek“. Dopis (s priloženim drugim nacrtom OP-a) upućen je partnerima od strane MPŠVG 10. svibnja 2007. uz poziv na očitovanje i komentare. Zaprimljeni odgovori odobrili su OPZO. Nevladine udruge kojima je upućen drugi nacrt OPZO-a nisu imale dodatnih komentara.

Tijekom 4. Hrvatske konferencije o vodama s međunarodnim sudjelovanjem, održane u Opatiji, 17.-19. svibnja 2007., održan je okrugli stol pod nazivom „Hrvatske vode i Europska unija – izazovi i mogućnosti“, na kojem su Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva i Hrvatske vode predstavili drugi nacrt OP-a predstavnicima Hrvatske komore profesionalnih inženjera. Komentari i pitanja postavljena tom prilikom nisu zahtijevali izmjene u tekstu OP-a.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva održalo je zasebne konzultacije o ovom OP-u s prva tri nominirana potencijalna korisnika koji su prepoznati kao prioriteti u smislu izgradnje infrastrukture u vodnom sektoru tj. predložene projekte Slavonski Brod, Osijek i Knin-Drniš. Sastanak je održan u sjedištu Hrvatskih voda, u Ulici grada Vukovara 220, u Zagrebu 4. travnja 2007. Sudionici su upoznati s aktivnostima koje treba poduzeti za pripremu zahtjeva a što bi trebalo dovesti do provedbe ovih nominiranih projekata koristeći sredstva programa IPA.

MZOPUG je 14. lipnja 2007. uputilo treći nacrt OPZO-a nevladinim udrugama „Zelena Istra“ (Istarska županija), „Eko kvarner“ (Primorsko-goranska županija) i „Sunce“ (Splitsko-dalmatinska županija), koje djeluju u županijama u kojima se nalaze tri predložena centra za gospodarenje otpadom (CGO). Nevladine udruge su pozvane da daju komentare na nacrt dokumenta te nastavno sudjeluju na sastanku na kojem će se dokument daljnje razmatrati. Sastanak je održan 28. lipnja 2007. u prostorijama MZOPUG-a, uz sudjelovanje predstavnika „Zelene Istre“ i „Sunca“, dok udruga „Eko kvarner“ nije prisustvovala sastanku niti je dala pisane komentare na OPZO. Komentari i pitanja

predstavnik nevladinih udruga bili su uglavnom usmjereni na projekte iz vlastitih županija. Nevladina udruga „Sunce“ izrazila je mišljenje da su općenito gledajući CGO-i prioritetni projekti koji će doprinijeti poboljšanju stanja u području gospodarenja otpadom i da su dobro upoznati s aktivnostima na uspostavi centra gospodarenja otpadom u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Ipak, preporučili su provođenje neovisnog stručnog istraživanja kako bi se dokazala prihvatljivost odabrane lokacije Lećevice, imajući u vidu da se radi o krškom području gdje postoji opasnost od onečišćenja podzemnih voda [komentar MZOPUG-a: neovisno stručno istraživanje već je provedeno od strane Hrvatskog geološkog instituta (Završni zaključak - rujan 2006). Istraživanjem se došlo do zaključka da se lokacija budućeg centra “Lećevice” nalazi u IV vodnoj zaštitnoj zoni rijeke Jadro te da nema zakonskih prepreka za izgradnju centra u toj zoni. Povjerenstvo za ocjenu utjecaja na okoliš prihvatilo je ovo istraživanje i također navelo da će tehnologija za obradu otpada koja se planira koristiti u centru spriječiti svako onečišćenje podzemnih voda]. Predstavnicima NVO “Sunce” istaknuli su također da bi bilo poželjno općenito povećati transparentnost postupka odabira lokacija za CGO-e. Predstavnica „Zelene Istre” izrazila je zabrinutost da li će sama uspostava CGO Kaštijun jamčiti primjenu cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u Istarskoj županiji. Mišljenje je “Zelene Istre” da planirano financiranje samo infrastrukture CGO Kaštijun putem OPZO-a nije cjelovito rješenje. OPZO bi također trebao sadržavati plan za uspostavu reciklažnih dvorišta u cijeloj županiji, edukaciju, jačanje kapaciteta itd. Prema navodima „Zelene Istre”, do sada aktivnosti na informiranju i sudjelovanju javnosti na županijskoj razini, vezano za buduću CGO Kaštijun nisu bile zadovoljavajuće. „Zelena Istra” je zatražila i detaljnije informacije vezano za vrijeme održavanje javne rasprave o budućoj studiji o utjecaju na okoliš za Kaštijun; izrazila je svoj interes za sudjelovanjem uz nadu da vrijeme godišnjih odmora neće utjecati na (odgovarajući) odziv javnosti. „Zelena Istra” i „Sunce” predložili su da MZOPUG široj javnosti pruži sveobuhvatne informacije o CGO-ima općenito, uključujući i tehnologije koje će se koristiti tj. da objasne javnosti da je riječ o modernim postrojenjima koja neće imati negativan utjecaj na susjedna područja. Također su naglasili važnost podizanja svijesti i edukativnih aktivnosti, predlažući da se uključe u Operativni program.

1.4. EX ANTE EVALUACIJA

Ex-ante evaluacije drugog nacrtu ovog OP-a provedena je od strane neovisnog tima evaluatora tijekom ožujka i travnja 2007.⁸¹ Evaluacija je obuhvatila proučavanje materijala te više sastanaka i razgovora koje su obavili međunarodni i domaći evaluatori.

Slijedi sažetak zaključaka evaluatora:

„OP je dobro strukturiran, strogo slijedi strukturu IPA operativnih programa koju je zadala Europska komisija. Obuhvaća sva važna pitanja, te je pisan jasnim, razumljivim engleskim. Uključuje općenito dobru analizu koja pruža dobro opravdanje strategije, iako su u nekim područjima potrebne dodatne informacije. Hijerarhija ciljeva, prioriteta i mjera je logična i usklađena s internim politikama i ciljevima politike EU. Pružene su informacije o sustavima za provedbu i praćenje stanja (iako su za oboje potrebne dodatne pojedinosti), kao i financijske tablice i indikativna lista velikih projekata. U pogledu procjene okolišnih pitanja, OP jasno postavlja kontekst intervencija, opravdava predložene intervencije te posjeduje visok stupanj “okolišne integriranosti” i kontinuiteta.

Vrijedi napomenuti da je u nekim dijelovima moguće poboljšati čitljivost dokumenta reorganizacijom i uređivanjem teksta, te postoje određeni aspekti dijelova dokumenta koje je moguće poboljšati. Važno je da se odnos SWOT analize i socio-ekonomske analize preispita, kako bi se osiguralo da svako pitanje navedeno u SWOT analizi ima uporište u podacima/informacijama u dijelu dokumenta gdje se daje analiza stanja. Višestruke grupe „kriterija za odabir” pod nekim od mjera su zbunjujuće i mogu navesti na krivi zaključak. Struktura indikatora nadzora još je u razradi pa nije moguće dati detaljnu ocjenu njihove valjanosti. Pažnju bi dodatno trebalo posvetiti utvrđivanju i mjerenju utjecaja na okoliš na razini programa. Konzultacije tijekom faze izrade programa uvelike su bile ograničene na rasprave

⁸¹ Ukoliko Operativni program „Zaštita okoliša“ bude predmet službene(ih) revizije(a), bit će potrebno ponovno provesti postupak ex-ante evaluacije.

unutar Međuministarske radne grupe. Rješenja o provedbi su još u razradi, iako su opisane glavne organizacijske nadležnosti. Slijedom toga, potrebne su dodatne informacije o podjeli nadležnosti.”

Ocjena karakteristika i učinkovitosti okolišne integracije OPZO-a provedena je (vidjeti Poglavlje 9. Izvješća o ex-ante evaluaciji) u skladu s načelom strateške procjene okoliša, a posebno prema zahtjevima za informacijama kao što je navedeno u Dodatku I. Direktive EU 2991/42/EZ o procjeni utjecaja određenih planova i programa na okoliš s tim da se okolišna integracija mjeri kroz sljedeće uvjete: percepcija okoliša, usklađenost s politikom okoliša i zakonodavstvom, uključivanje i primjena podataka, utjecaj programa na okoliš i postupak konzultacija.

Rezultati procjene sadržane u Izvješću o ex-ante evaluaciji su sljedeći:

„OP „Zaštita okoliša“ jasno određuje kontekst za svoje intervencije te pruža značajne i relevantne informacije i sažima taj materijal u sveobuhvatnoj SWOT analizi. Odabir prioriteta je argumentiran i nastavlja logičnu usmjerenost na pitanja utvrđena u prethodnim strategijama i inicijativama za zaštitu okoliša. Razina okolišne integracije vrlo je visoka, uz to da su okolišni faktori smješteni u socio-ekonomski kontekst. Kontinuitet okoliša je izvrstan kroz dobro argumentirane ciljeve, prioritete, mjere i indikativne projekte. Nadležna tijela procijenit će utjecaj na okoliš na razini projekta; no na razini programa dodatna pažnja mogla bi se posvetiti određivanju i mjerenju utjecaja na okoliš, uz koristi za postupak nadzora. Postoji prostor za veću interakciju između informacija i aktivnosti iz OP-a za zaštitu okoliša i drugih OP-a u III. i IV. komponenti IPA-e.“

Evaluatori su pružili detaljne preporuke za poboljšanje OP-a koje su uglavnom uravnotežene i konstruktivne te su uzete u obzir pri izradi ove verzije OP-a.

- tekst je u određenim dijelovima reorganiziran i poboljšán, kako je i predloženo, što je pridonijelo da konačni tekst bude usklađen i čítak;
- opći prikaz stanja okoliša u Hrvatskoj dodatno je razrađen; opis stanja u pod-sektoru otpada poboljšán je novim relevantnim podacima;
- odnos između informacija pruženih u socio-ekonomskoj analizi i konstatacija iznesenih u SWOT analizi je osnažen;
- kriteriji za odabir su preispitani i prerađeni kako bi bili što precizniji i jasniji, s naglaskom stavljenim na zrelost projekata;
- indikatori (na razini programa i prioriternih osi) nisu detaljno ocijenjeni (u ex-ante evaluaciji) zbog činjenice da tijekom provođenja evaluacije nisu bili dovoljno razrađeni. Ipak, indikatori su preispitani i donekle modificirani kako bi se poboljšala njihova kvaliteta i relevantnost. Dodatno, uvrštene su vrijednosti i izvor podataka za indikatore;
- predloženo utvrđivanje (mjerenje) utjecaja na okoliš (indikatori utjecaja na razini programa) ocijenjeno je kao teško provedivo zbog ograničenog opsega programa;
- postupak javnih konzultacija većim je dijelom obavljen u razdoblju nakon ex-ante evaluacije, te su pružene i dodatne informacije.

Potpuno Izvješće o ex ante evaluaciji priloženo je Operativnom programu (Dodatak VI).

2. PROCJENA SREDNJOROČNIH POTREBA, CILJEVA I STRATEŠKIH PRIORITETA

2.1 SOCIJALNO-GOSPODARSKA ANALIZA (uključujući SWOT analizu)

2.1.1 Pregled značajnih okolišnih faktora

Hrvatska je srednjoeuropska i mediteranska zemlja, smještena između Podunavlja na sjeveru i Jadranskog mora na jugu. Ukupna površina državnog teritorija iznosi 87 661 km², od čega je površina kopna 56 594 km², a ostalih 31 067 km² otpada na obalne vode. Zemlja je podijeljena u dva slivna područja, Crnomorski sliv i Jadranski sliv, od kojih svaki ima po dva riječna sliva: Sava, Drava i Dunav pune Crno More, a primorsko-istarske rijeke i dalmatinske rijeke ulijevaju se u Jadran. Na priloženoj karti prikazana je bogata biološka raznolikost zemlje i njena tijesna povezanost s vodnim staništima.

Slika 2.1 Bioraznolikost i vodna staništa

Izvor: nacrt Strategije upravljanja vodama

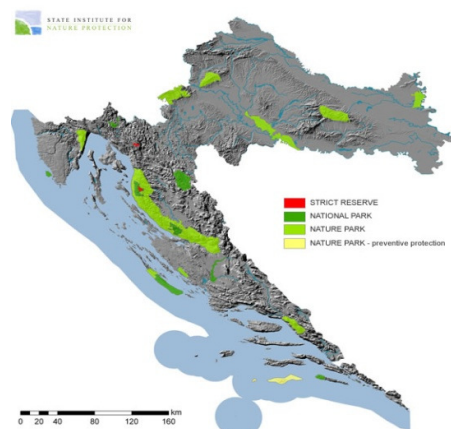
Njen geofizički položaj u Europi određuje okolišne značajke zemlje koja ima dugačko obalno područje, primorski brdsko-planinski prostor i visoravni u središnjoj Hrvatskoj; dominantan geološki faktor, krško područje, određuje najznačajnija okolišna pitanja u zemlji. Krško područje Hrvatske je jedinstven oblik reljefa s posebnim hidrogeološkim i geomorfološkim značajkama, u kojem je podzemno vodno otjecanje znatno bogatije od nadzemnog, u kojem se površinske razvodnice znatno razlikuju od podzemnih i u kojem se javljaju posebni površinski oblici (škrape, ponikve, uvale, polja u kršu i dr.) i podzemni oblici (špilje i jame) u tektonski razlomljenim karbonatnim, evaporitnim ili gipsanim stijenama.

Krško područje zauzima oko 54%⁸² teritorija Hrvatske i privlači većinu turista te značajno doprinosi BDP-u. Danas se planinski dio ovog područja može pohvaliti s četiri nacionalna parka: Risnjak, Sjeverni Velebit, Plitvička jezera, Paklenica i s parkom prirode Velebit (dijelom područje krša obuhvaća i Parkove prirode Medvednica, Papuk i Žumberak-Samoborsko gorje), i obalno krško područje može se pohvaliti sa četiri nacionalna parka: Brijunsko otočje, Kornatsko otočje, Krka, Mljet i pet parkova prirode: Učka, Telašćica, Vransko jezero, Biokovo i Lastovo. Od 1977. Velebitski masiv dio je međunarodne mreže UNESCO rezervata biosfere i uvršten je u popis deset najvažnijih šumskih područja na području Sredozemlja u sklopu programa "Gift to Earth" Svjetskog fonda za očuvanje prirode (World Wildlife Fund). NP Plitvička jezera nalazi se na UNESCO-vom popisu svjetske baštine od 1979. Ove međunarodno priznate lokacije i cjelokupno krško područje ključan su dio ekonomskog kapitala Hrvatske i treba zahtijevati osobitu pažnju vezano za zaštitu prirodnih izvora i održivi razvoj.

⁸² Izvor: „Pregled stanja Biološke i krajobrazne raznolikosti Hrvatske sa Strategijom i akcijskim planom zaštite“, Zagreb 2000.

Hrvatska je u postupku uspostavljanja mreže Natura 2000. Hrvatska posjeduje značajno bogatstvo i raznolikost flore, mikroflore i faune; ima 65 različitih staništa u kojima živi značajan⁸³ broj strogo zaštićenih i zaštićenih vrsta; zaštićena područja Hrvatske pokrivaju kopneno područje od ukupno 5.379,41 km², tj. oko 9,5% kopnene površine Hrvatske (u odnosu na razinu EU-15 od 12,4% u 2004.). Najveći dio ovog područja zaštićeno je u kategoriji parka prirode i nacionalnog parka. Gospodarski razvoj i nadalje će vršiti pritisak na prirodne izvore i biološku raznolikost i ta područja trebaju imati adekvatnu zaštitu.

Obalne vode u hrvatskom dijelu Jadrana visoke su kakvoće; umjerenom onečišćena su određena poluzatvorena priobalna područja. U Jadranskom moru do sada je zabilježeno između 6.000 i 7.000 biljnih i životinjskih vrsta. Onečišćenje mora opasnim tvarima ispod je graničnih vrijednosti. Zdravstvena kakvoća mora na morskim plažama je visoka, u 2006. godini, 98,94% uzoraka ispunjavalo je propisane kriterije.

Slika 2.2.: Zaštićena područja

Izvor: Državni zavod za zaštitu prirode

Lokalno onečišćenje tla zastupljeno je u područjima intenzivne industrijske aktivnosti, neadekvatnih odlagališta otpada, rudarenja, vojnih aktivnosti ili različitih incidenata. Onečišćenja tla teškim metalima, polikloriranim bifenilima i petrokemikalijama u prvom su redu lokalnog karaktera. Naglašeni trend zakiseljavanja tala kiselim kišama posljednjih se godina usporava, ponajprije zbog smanjenja emisija u zrak u Europi. Zasljanjivanje tla u dolini Neretve intenzivno se povećava, a problem alkalizacije tla uglavnom je ograničen na područje istočne Slavonije i Baranje. Pedološka suša tj. manjak korisne vode u tlu raste.

Hrvatski energetski sustav je uvelike ovisan o nafti i prirodnom plinu. Očekuje se značajan porast uvoza energije kako bi se pružila podrška gospodarskom rastu. Hidroenergija predstavlja značajan udio ukupne potrošnje električne energije; hidroelektrane su tijekom desetogodišnjeg razdoblja u prosjeku proizvele 34,7% električne energije. Osim hidroenergije Hrvatska posjeduje razmjerno bogat potencijal za obnovljivu energiju: vjetra, solarnu energiju, biomasu, geotermalnu energiju - koji do sada nije dovoljno iskorišten. U 2002. godini, isključujući velike hidroelektrane, obnovljivi izvori energije (OIE) predstavljali su 0,6% potrošnje električne energije. Hrvatska je za 2010. godinu kao minimalni udio OIE (bez velikih hidroelektrana) odredila 1140 GWh/god, što će predstavljati oko 5,8% u strukturi ukupnih energetskih potreba. Hrvatska koristi kogeneracijske potencijale i predviđa se da će do 2010. godini time zadovoljiti 14,9% svojih potreba za električnom energijom (ovo se uglavnom odnosi na kogeneraciju visoke učinkovitosti). U pogonu su dvije vjetroelektrane u dvije dalmatinske županije dok se daljnje dvije grade, a postoji interes za izgradnju vjetroelektrana i u drugim županijama na obali. Hrvatska u 2007. planira staviti na tržište 22.000 tona biogoriva, dok je indikativni cilj 5,75% udjela biogoriva do kraja 2010.

Od 1990. većina hrvatskih indikatora pokazuje smanjenje emisija glavnih onečišćavala zraka. U 2004. emisije u zrak bile su znatno niže nego u 1990. (SO₂ za 65%, NO_x za 20%, CO za 38%, NMVOC za 20%, olovo je 27 puta niže, dioksan/furan za 42% i policiklički aromatski ugljikovodici za 35%). Trenutačno se Hrvatska pridržava najviših ciljnih emisija određenih Protokolom uz Konvenciju o prekograničnom onečišćenju zraka na velikim udaljenostima koje se odnose na daljnje smanjenje emisija sumpora za 22% do 2010. u odnosu na vrijednost iz 1998.

Glavni izvori onečišćenja su procesi sagorijevanja, uglavnom veliki stacionarni izvori (pet termoelektrana i tri rafinerije) kao i promet.

⁸³ Dodatak I zaštićene vrste u Hrvatskoj: 123 (100 se redovno pojavljuje) vrsta ptica, 20 sisavca, 14 vodozemaca i gmazova, 44 riba, 31 beskralježnjaka i 17+3 biljaka (broj će se mijenjati)

Kakvoća zraka prati se na državnoj i lokalnoj razini. Hrvatska ima lokalnu⁸⁴ mrežu za praćenje kakvoće zraka sa 108 mjernih stanica u 32 grada ili naselja, no time nisu u potpunosti ispunjeni zakonski uvjeti. Tako primjerice mjerne stanice nisu ravnomjerno raspoređene i ne pokrivaju sva područja, no pokrivaju najveće gradove, područja s velikom industrijskom djelatnošću i područja gdje se očekuje moguće prekogranično onečišćenje.

Državna mreža za praćenje kakvoće zraka uspostavlja se sa 8 stanica za praćenje u industrijskim/urbanim područjima i razvija i proširuje na način da uključuje pozadinsko onečišćenje, regionalni i prekogranični promet na velike udaljenosti i mjerenje kakvoće zraka u zaštićenim područjima. Projektom PHARE 2006 "Uspostava sustava za praćenje i upravljanje kakvoćom zraka" namjerava se državnoj mreži dodati daljnjih 12 stanica.

Hrvatski sabor potvrdio je Kyotski protokol 27. travnja 2007.

Krajem 2006. Hrvatska vlada donijela je Uredbu o praćenju emisija stakleničkih plinova (NN 1/07) koja je uskladena s Odlukom Vijeća 280/2004/EZ. Uredbom se uspostavlja nacionalni sustav za procjenu antropogenih emisija po izvorima i njihovo uklanjanje pomoću ponora stakleničkih plinova koji nisu pod nadzorom temeljem Montrealskog protokola⁸⁵. Postoje također odredbe za uspostavu Nacionalnog registra u skladu s Uredbom Komisije 2216/2004. U srpnju 2007. uvedena je naknada na emisije ugljičnog dioksida (CO₂).

Glavni ciljevi koje prema Nacionalnoj strategiji zaštite okoliša treba postići u sektoru kakvoće zraka su:

- ✓ uskladiti postojeće zakonodavstvo sa zahtjevima EU i ostalim međunarodnim obvezama;
- ✓ smanjiti postojeće emisije posebno u vezi sektora prometa;
- ✓ unaprijediti sustav praćenja emisija i kakvoće zraka.

Opće stanje okoliša u Hrvatskoj je dobro, posebno u usporedbi sa stanjem u industrijskim zemljama EU-a ili u nekim susjednim zemljama, a razlog tome uglavnom je niska razina industrijske proizvodnje. Stupanj zaštite okoliša niži je međutim u usporedbi s drugim razvijenim zemljama, prvenstveno zbog nedostatka javnih investicija. Unatoč tome, Hrvatska je odlučna da će štititi svoj okoliš i krajobraz u ravnoteži s gospodarskim i socijalnim interesima.

U 2001. Hrvatska je imala 4,437 milijuna stanovnika, odnosno prosječno 78 stanovnika/km² s nešto više od 69% gradskog stanovništva, a ovi podaci ukazuju da Hrvatska spada među najslabije naseljene europske države. Najnaseljeniji je sjeverozapadni dio zemlje, gdje na oko 15% površine državnoga teritorija živi gotovo 40% ukupnoga stanovništva. Manju, ali još uvijek iznadprosječnu gustoću stanovništva imaju krajnji istok, zapad i jug, dok se veliki središnji međuprostor, koji čini 50% državnoga teritorija, smatra demografski i gospodarski „osiromašenim“.

⁸⁴ Lokalno = županije, gradovi i općine s potencijalom za najteže nezgode onečišćenja.

⁸⁵ Uspostavlja se temeljem članka 5. stavka 1. Kyotskog protokola

Tablica 2.1. Odnos između broja naselja i broja stanovnika

Veličina naselja (broj stanovnika)	Broj naselja	Broj stanovnika	% ukupnog broja stanovnika Hrvatske
Nenaseljeno	105		
1-500	5,387	799,240	18%
501-2,000	1,040	953,305	21%
2,001-7,000	173	594,516	13%
7,001-15,000	29	291,756	7%
15,001-30,000	9	174,361	4%
30,001-80,000	12	523,207	12%
> 80,000	4	1,101,075	25%
Ukupno	6,759	4,437,460	100

Izvor: Popis stanovništva 2001., Državni zavod za statistiku

stanovnika. U ovim županijama stopa nezaposlenosti iznosi oko 20% a njihov prosječni doprinos BDP-u oko 80% nacionalnog prosjeka.

Stanje okoliša u Hrvatskoj redovito se procjenjuje i općenito se smatra dobrim. Najnovije Izvješće o stanju okoliša za razdoblje 1997.-2005. Hrvatski sabor usvojio je u svibnju 2007.

NSZO iz 2002. utvrđuje 13 prioriteta, od koji

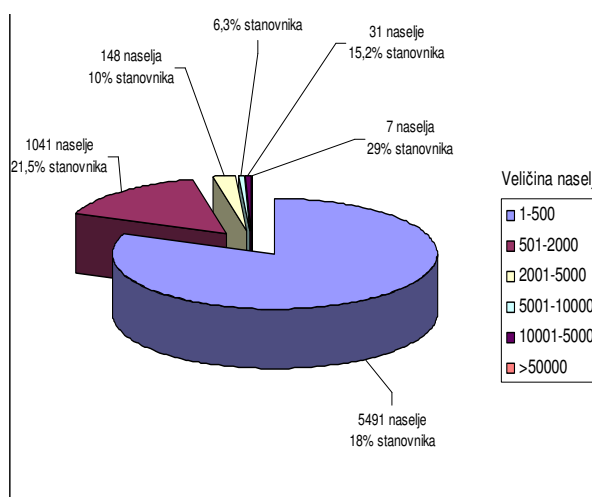
glavna dva otpad i voda. Kakvoća zraka je treći, a Jadran (more, otoci i obala) četvrti prioritet dok je zaštita tla na petom mjestu. Zaštita prirode je šesti prioritet. Otpad je glavni prioritet zbog nasljeđa iz prošlosti kada se samo u ograničenoj mjeri pridržavalo zakona o otpadu i provodili su se loši postupci gospodarenja otpadom; ovo je dovelo do širenja nenadziranih odlagališta otpada koja su opasna za zdravlje, ružnog izgleda i predstavljaju opasnost za onečišćenje podzemnih voda. Problemi s gospodarenjem otpadom u Hrvatskoj posebno su zamjetni, i doveli su do kritičnog stanja u većini lokalnih tijela vlasti. Situacija ima negativan učinak na

krajobraz i turizam. Stoga rješavanje problema gospodarenja otpadom ostaje apsolutni prioritet. U Hrvatskoj kao i u ostalim zemljama EU postoji trend porasta volumena otpada, a postojeća je infrastruktura nedovoljna. Stanje je poboljšano sanacijom i zatvaranjem odlagališta komunalnog

Hrvatska je podijeljena na 20 županija i Grad Zagreb; županije imaju 425 općina i 124 grada. U četiri velika gradska središta - glavnom gradu Zagrebu te gradovima Splitu, Rijeci i Osijeku živi oko 25% ukupnoga stanovništva, i oni predstavljaju glavna gradska središta i centre razvoja na širem gravitacijskom području. Ostali veći gradovi (iznad 30.000 stanovnika) su: Pula, Zadar, Šibenik i Dubrovnik na jadranskom slivu te Varaždin, Karlovac, Velika Gorica, Sesvete, Sisak, Slavonski Brod, Vinkovci i Vukovar na crnomorskom slivu. Sedam gradskih središta imaju više od 50.000 stanovnika svaki, što ukupno predstavlja 29% stanovništva zemlje, a daljnjih 31 grad imaju stanovništvo između 10.001 i 50.000 stanovnika, što čini daljnjih 15% ukupnog stanovništva Hrvatske. Ukupno 44% stanovništva živi u zajednicama s više od 10.000 stanovnika. S druge strane, 39% stanovništva živi u zajednicama s manje od 2.000 stanovnika, a 52% u naseljima s manje od 7.000 stanovnika (vidjeti tablicu 2.1.).

Prosječna veličina županija je nešto više od 180.000 stanovnika, a 41% stanovništva živi u županijama s manje od 200.000

Slika 2.3.: Stanovništvo po naseljima (DZS)

otpada diljem zemlje, što je inicirano od strane Fonda „Zaštita okoliša“ i energetske učinkovitost 2004. godine.

Tablica 2.2: Usporedba određenih okolišnih indikatora

	Proizvedeni komunalni otpad, 2005. g. (kg /osoba /godina)	Odloženo komunalnog otpada, 2004. g. (kg /osoba /godina)	Razina priključenosti na javnu vodoopskrbu, 2002. g. (%)	Stanovništvo priključeno na sustav prikupljanja otpadnih voda (neovisno o obradi) 2002. g. (%)	Udio el. energije iz obnovljivih izvora u bruto potrošnji el. energije, 2005. g.	Emisija stakleničkih plinova, 2004. g. (milijuna tona ekvivalenta CO ₂)
EU 25	526	238	:	:	13,6	4979.57 ^(s)
EU 15	567	234	:	:	14,5	4227.39
Slovenija	423	313	90.6	63	24,2	20.06
Slovačka	289	222	:	55	16,5	51.02
Mađarska	459	294 ^(b)	93.0	62	4,6	83.06
Bugarska	463	396	98.8	68	11,8	67.51
Rumunjska	382 ^(e)	305	54.2	43	35,8	154.63
Hrvatska	*327 ^(e)	*311 ^(e)	*76.0	*40	36,1	28.95

Izvor: Eurostat, osim za * = hrvatski nacionalni izvori

^(c) nije dostupno; ^(e) Procijenjena vrijednost; ^(b) Prekid u seriji; ^(s) Procjena Eurostata

Podsektor voda je također prioritetno područje zaštite okoliša jer su tu potrebne najveće investicije, posebice za unapređenje uređaja za obradu voda i izgradnju kanalizacijske mreže. Otpadne vode iz zastarjelih i nerazvijenih sustava za obradu glavni su uzroci onečišćenja voda, posebice u ruralnim područjima u kojima živi polovica stanovništva, ali i u većim naseljima gdje je razina obrade neadekvatna.

Isto se odnosi i na podsektor zraka - potrebne su velike investicije te integracije zahtjeva kakvoće zraka u ostale sektore – posebice u proizvodnju energije, promet, industriju i poljoprivredu, međutim to nije prioritet ovog programskog razdoblja. Posebna pažnja se mora dati ravnoteži između podizanja kakvoće zraka i aktivnosti kojima je cilj gospodarski razvoj. Od podsektora u okviru zaštite okoliša⁸⁶, samo su dva podsektora (otpad i vode) prioritetna područja OPZO-a za razdoblje 2007. - 2009.

2.1.2 Pod-sektori zaštite okoliša

Kako je ranije spomenuto, prema NSZO najveće izazove u području investiranja predstavljaju pod-sektori otpada, voda i otpadnih voda te kakvoća zraka. Za dva visoko prioritetna podsektora dat je

⁸⁶ Ova se odluka temelji na ograničenim sredstvima koja su dostupna i zaključcima strateških dokumenata. Imajući u vidu financijska ograničenja i redoslijed investicijskih sredstava te loše stanje postojeće infrastrukture, navedena dva područja ističu se kao ključni prioriteti.

detaljan opis. Podsektori otpada i voda su prioriteta budući da su ključni za gospodarski razvoj zemlje, zahtijevaju velika ulaganja, te su identificirani kao najviši prioriteta u Pristupnom partnerstvu za Hrvatsku.

Opis pod- sektora gospodarenja otpadom

Nacionalna strategija zaštite okoliša i Nacionalni plan djelovanja za okoliš utvrdili su da je neadekvatno gospodarenje otpadom jedan od najznačajnijih problema u području zaštite okoliša u Hrvatskoj.

Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (SGO) usvojena je u rujnu 2005. i sastavni je dio NSZO, a određuje glavne ciljeve na području gospodarenja otpadom, a oni su sljedeći:

- ✓ Izbjegavanje nastajanja i smanjivanje količina otpada na izvoru te otpada kojega se mora odložiti, uz materijalnu i oporabu energije iz otpada;
- ✓ Razvitak infrastrukture za cjeloviti sustav gospodarenja otpadom, IVO (izbjegavanje – vrednovanje – odlaganje) (stvaranje uvjeta za učinkovito funkcioniranje sustava), što uključuje uspostavu do 21 županijskih/regionalnih centara za gospodarenje otpadom, s prethodnom obradom otpada prije konačnog zbrinjavanja ili odlaganja na odlagalište;
- ✓ Smanjivanje rizika od otpada u okviru čega je sanacija postojećih odlagališta komunalnog otpada (uz zatvaranje ili produživanje rada), te sanacija lokacija visoko onečišćenih otpadom (crne točke);
- ✓ Doprinos zaposlenosti u Hrvatskoj putem razvoja domaće industrije i poduzetništva i proizvodnja komunalne opreme;
- ✓ Edukacija upravnih struktura, stručnjaka i javnosti za rješavanje problema gospodarenje otpadom.

Tablica 2.3. Proizvedeni komunalni otpad po županijama (2005.)

Županija	Stanovnika	Proizvedeni komunalni otpad u 2005 (tone)
1. Zagrebačka	309,696	81,181
2. Krapinsko-zagorska	142,432	30,640
3. Sisačko-moslavačka	185,387	62,332
4. Karlovačka	141,787	37,174
5. Varaždinska	184,769	40,206
6. Koprivničko-križevačka	124,467	26,249
7. Bjelovarsko-bilogorska	133,084	36,740
8. Primorsko-goranska	305,505	114,984
9. Ličko-senjska	53,677	17,766
10. Virovitičko-podravska	93,389	26,391
11. Požeško-slavonska	85,831	27,658

12. Brodsko-posavska	176,765	54,818
13. Zadarska	162,045	69,659
14. Osječko-baranjska	330,506	126,456
15. Šibensko-kninska	112,891	35,367
16. Vukovarsko-Srijemska	204,768	42,245
17. Splitsko-Dalmatinska	463,676	142,423
18. Istarska	206,344	96,400
19. Dubrovačko-neretvanska	122,870	44,410
20. Međimurska	118,426	24,533
21. Grad Zagreb	779,145	311,749
Ukupno	4,437.460	1,449,381

Izvor: Plan gospodarenja otpadom RH

Ukupna količina proizvedenog komunalnog otpada na području Republike Hrvatske za 2005. godinu procjenjuje se na oko 1,45 milijuna tona (prosječno 0,90 kg/stanovnik/dan ili 327 kg/stan/god).

Temeljem podataka o prosječnom godišnjem sastavu komunalnog otpada⁸⁷, procjenjuje se da 74,5% komunalnog otpada odnosi na biorazgradivi otpad (kuhinjski i biootpad, papir i karton, koža i kosti, drvo, tekstil).

S uspostavom novih centara za upravljanje otpadom i primjenom tehnologija za obradu otpada u tim centrima, do 2015. godine planira se smanjiti udio biorazgradivog komunalnog otpada koji se odlaže na odlagalištima na 50% mase biorazgradivog komunalnog otpada proizvedenog 1997. (kao referentne godine). Do 2020. taj će se udio smanjiti na 35%.

Hrvatska ima relativno dobar potencijal korištenja biomase koja se dobiva kao nusproizvod i otpad u šumarstvu, poljoprivredi i drvoprerađivačkoj industriji. Taj je potencijal prepoznat i ciljevi su utvrđeni⁸⁸: planira se proizvodnja 200 GWh električne energije iz biomase do 2010. i 1000 GWh do 2020.

Šumska biomasa već se koristi za grijanje iz toplana u Gospiću i Ogulinu, a pokrenuti su i dodatni još u tri druga grada. Predviđeno je daljnje korištenje biomase u 1 MW gradske toplane, a u tu je svrhu osnovano društvo u državnom vlasništvu (Šumska biomasa d.o.o.)

Tablica 2.3. pokazuje količine proizvedenog otpada po županijama. To uključuju i otpad od turizma koji se procjenjuje na 97.700 tona godišnje. Općenito gledajući, otpad od turizma nije posebno značajan u ukupnoj količini otpada, ali budući da većinom nastaje u kratkom ljetnom razdoblju, uglavnom na ograničenom obalnom području, za pojedine općine i gradove pa čak i županije predstavlja opterećenje (specifičan iznos otpada od turizma procijenjen je na 1,90 kg/turist/dan).

⁸⁷ T. Domanovac, R. Orašanić: *Sastav komunalnog otpada kontinentalnog i priobalnog dijela Republike Hrvatske, VII. Međunarodni simpozij gospodarenja otpadom Zagreb, 2002.*

⁸⁸ Nacrt nacionalne strategije i plana aktivnosti u svrhu ispunjavanja obveza prema UNFCCC i Protokolu iz Kyota.

Količina komunalnog otpada dovezena na službena odlagališta postupno se povećava. Za to postoji više razloga:

- ✓ Veći dio stanovništva obuhvaćen je organiziranim skupljanjem, prijevozom i odlaganjem otpada,
- ✓ Proizvode se veće količine otpada po stanovniku.

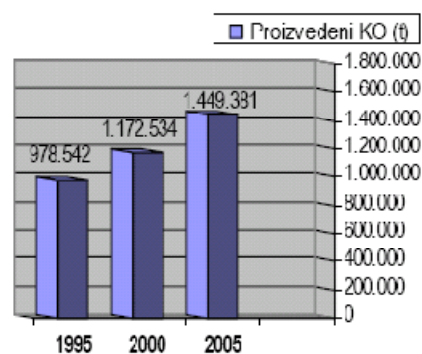
Slika 2.4 pokazuje procjene količina proizvedenog komunalnog otpada po pojedinim godinama. Iako podatke za 1995. i 2000. treba uzeti s određenom rezervom, povećanje količine komunalnog otpada tijekom desetogodišnjeg razdoblja je evidentno i značajno.

Procijenjena količina građevinskog otpada u razdoblju 2001.-2005. iznosi 1.254.152 tona⁸⁹. Većina građevinskog otpada odlaže se na odlagališta otpada i to obično nekontrolirano na smetlišta.

Prema podacima iz Katastra emisija u okoliš (KEO), u 2004. godini proizvedeno je 1.514.363 tona neopasnog proizvodnog (tehnološkog) otpada. Najveći udio u ukupno proizvedenoj količini neopasnog otpada zauzima otpad prijavljen pod kategorijama:

- ✓ Otpad iz poljodjelske, vrtlarske, lovačke, ribarske i primarne proizvodnje vodenih kultura, pripremanja hrane i pića (23,28%)
Navedene vrste otpada se, uglavnom, uz odgovarajuću predobradu iskorištavaju na samom mjestu nastanka, a dio kalcijevog karbonata preuzimaju i individualni poljoprivrednici koji ga koriste za korekciju pH vrijednosti poljoprivrednih tala.
- ✓ Otpad iz anorganskih kemijskih procesa (21,83%)
Ovaj otpad odlaže se na uređeno odlagalište tehnološkog otpada I. kategorije u vlasništvu Petrokemije d.d.

Slika 2.4.: Povećanje proizvedenog komunalnog otpada

Izvor: za 1995. i 2000.: IPZ Uniprojekt MFC d.o.o.; za 2005.: Plan gospodarenja otpadom RH

Preliminarna procjena količina opasnog otpada koji nastaje u RH utvrđuje da je ukupna količina nastalog opasnog otpada (213.000 t/g) tri puta viša od prijavljenih količina opasnog otpada u EEZ. Neke vrste otpada u sustav se, iz različitih razloga, vrlo slabo prijavljuju, podaci su često nepotpuni ili loše kvalitete. Sve to ukazuje na problem da Katastar otpada još uvijek ne može osiguravati potpune i cjelovite podatke o količinama, vrstama i tokovima proizvedenog otpada. Procijenjene količine nove električne i elektroničke opreme i uređaja koji se stavljaju na tržište je od 55.000 do 60.000 t/g. Procijenjene količine otpadnih baterija i akumulatora je 8 500 t/g. Potrošnja baterija i akumulatora u stalnom je porastu. Procijenjena količina novih akumulatora i baterija koje se stavljaju na tržište je 11.000 t/g.

Uvoz opasnog otpada te uvoz neopasnog otpada radi odlaganja i korištenja u energetske svrhe zabranjen je u Hrvatskoj. U 2004. godini izvezeno je 363.889 tone neopasnog otpada, uglavnom metala (84%). Iste godine, u Hrvatsku je uvezeno 265.265 tona neopasnog otpada, najviše otpadnog papira i kartona, te granulirane troske od proizvodnje željeza i čelika za potrebe proizvodnje cementa.

Količine ambalažnog otpada procjenjuju se prema količini ambalaže stavljene na tržište. Primjetan je porast količina ambalaže od papira i kartona, staklene ambalaže te posebno ambalaže od plastike (tablica 2.4).

⁸⁹ Projekt "LIFE TCY/CRO/000114 CONWAS", Građevinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Tablica 2.4. Potrošnja ambalaže

Vrsta ambalaže	Tisuće tona	
	2001.	2004.
Ambalaža od papira i kartona	91,7	96,8
Staklena ambalaža	81,6	97,7
Ambalaža od plastike	29,8	39,1
Metalna ambalaža	13,4	11,5
Ukupno	216,5	245,1
Izvor: Izvješće o stanju okoliša		

Prema procjenama, količine otpadnih guma kreću se u rasponu od 20.000 do 30.000 tona godišnje. Postojeći Pravilnik o gospodarenju otpadnim gumama osigurava zbrinjavanje ranije odbačenih guma na prostoru Hrvatske (70.000 do 100.000 tona), organiziranjem povremenih akcija prikupljanja odbačenih guma od građana uz plaćanje posebne naknade tim građanima za isporučene gume.

Broj otpadnih vozila koji nastaje u RH na godišnjoj razini može se procijeniti da je u rasponu od 70.000 do 80.000 vozila godišnje.

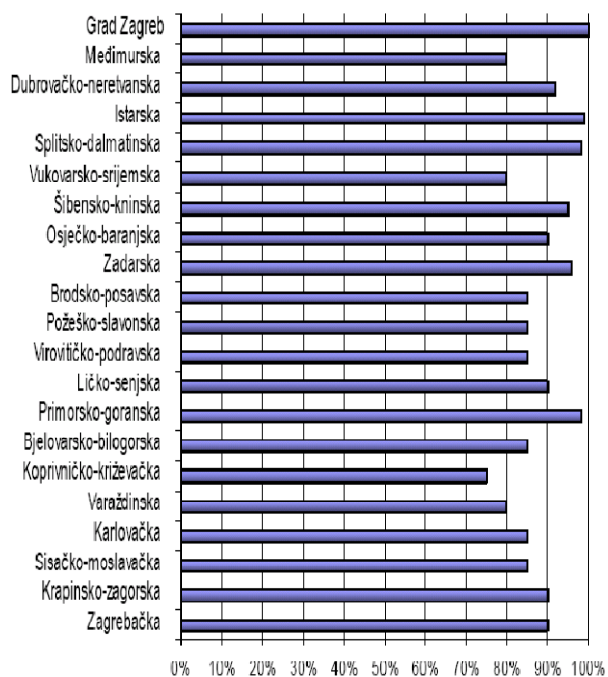
Analiza iz SGO sugerira da je Hrvatska suočena s dva glavna problema u vezi gospodarenja otpadom:

- ✓ Količina komunalnog otpada koji se odlaze na odlagališta u stalnom je porastu, i
- ✓ Odvajanje i recikliranje otpada je u porastu no ima prostora da daljnje unapređenje.

92,8% stanovništva obuhvaćeno je organiziranim odvozom komunalnog otpada⁹⁰ (slika 2.5.). Zakonom o otpadu određeno je da općine, odnosno gradovi, osiguravaju provođenje mjera za gospodarenje s komunalnim otpadom.

⁹⁰ „Razvoj smjernica za početak implementacije Plana gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj“, Ekoneg, Zagreb 2006.

Slika 2.5: Udio stanovništva obuhvaćenog organiziranim skupljanjem otpada po županijama (2005.)

Izvor: Plan gospodarenja otpadom RH

Odvojeno sakupljanje pojedinih komponenti otpada organizirano je i provodi se u većem ili manjem intenzitetu u gotovo svim županijama. Prema podacima za 2005. godinu, na području RH, sustav odvojenog prikupljanja provodio se kroz ukupno 39.030 spremnika za prihvat različitih komponenti otpada. Za prihvat miješanog komunalnog otpada na području RH evidentiran je 158.191 spremnik.

Radi uspostave sustava primarne reciklaže Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost je do sad odobrio nabavu 155.000 kanti, kontejnera i zelenih otoka 161 gradu i općini u vrijednosti od 22,3 milijuna kuna (oko 3 milijuna eura).

Odlagališta preuzimaju najveće količine otpada. U 2004. godini bilo je 281 nadziranih odlagališta od kojih 252 aktivno (s ukupnim aktivnim kapacitetom od 69.402.670 m³); ali samo ih je 25 u potpunosti usklađeno s propisima i imaju sve nužne dozvole (licence⁹¹).

Postoji program sanacije komunalnih odlagališta kao i postupne sanacije divljih odlagališta (kojih je prema procjeni oko 3000) te lokacija visoko onečišćenih otpadom. Sanacija starih odlagališta komunalnog otpada započela je 2004. uz potporu Fondu za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost (FZOEU). FZOEU je u suradnji s MZOPUG-om i lokalnim tijelima započeo sanaciju 292 službenih neuređenih odlagališta komunalnog otpada. I tijekom 2007. godine, Fond će raspisati novi natječaj za sanaciju odlagališta komunalnog otpada za ona lokalna tijela koja se do sada nisu prijavila na natječaj za sanaciju odlagališta. Ukupna vrijednost investicija vrijedi 2,8 milijardi kuna (oko 380 milijuna eura), od kojih Fond participira s 1,5 milijardi kuna (48%; oko 200 milijuna eura). Za ovu namjenu Fond je već isplatio 230 milijuna kuna (31,3 milijuna eura), a do sada je sanirano ukupno 28 odlagališta komunalnog otpada.

Procjenjuje se da tek nešto više od 50% proizvedenog neopasnog industrijskog (tehnološkog) otpada završava na ovlaštenim odlagalištima ili se odvaja. Stoga se približno ista količina odlaže na neuređenim, "divljim" odlagalištima, kojih je prema procjeni oko 3.000. Ova neravnoteža ima štetan učinak na okoliš, kakvoću života i razvoj turizma. Ova je situacija posebno složena na otocima i u obalnom području. Međutim, sanacija odlagališta na nizu otoka koja je provedena i uvođenje novih pravilnika o primarnom skupljanju otpada (ambalaža, gume, baterije i dr.) bitno smanjuju opterećenje okoliša. Posebni doprinos smanjenju opterećenja proizvodnim otpadom postignut je otvaranjem novih pogona za reciklažu sekundarnih sirovina (plastika, metal, staklo, gume, itd.) zahvaljujući uvođenju novih pravilnika temeljem kojih se organizirano prikupljaju pojedine vrste otpada. Za sanaciju 512 „divljih“ odlagališta, na području 140 jedinica lokalne samouprave, te 2 nacionalna parka i 2 parka prirode, FZOEU je odobrio 43,6 milijuna kuna (6 milijuna eura), što iznosi 66% od ukupno procijenjenih potrebnih ulaganja. Do sada je sanirano 217 „divljih“ odlagališta.

⁹¹ Izvor: Katastar odlagališta otpada, Završno izvješće, Agencija za zaštitu okoliša, siječanj 2005.

Trenutno u Republici Hrvatskoj ne postoje lokacije uređene za odlaganje opasnog otpada. Zbog toga se opasni otpad koji zahtjeva odlaganje (otpad kojeg nije moguće reciklirati, oporabiti i sl.) izvozi u inozemstvo na odlaganje. Tijekom 2005. godine ukupno je izvezeno 13.157,02 t opasnog otpada.

Termička obrada pojedinih vrsta otpada obavlja se u okviru određenih industrijskih postrojenja i bolnica:

- ✓ Svi energetske objekti snage veće od 3 MW mogu se koristiti za suspaljivanje otpadnih ulja I. i II. kategorije. Trenutno je u RH 17 ovlaštenih obradivača opasnog otpada koji koriste energetske objekte snage veće od 3 MW za suspaljivanje opasnog otpada, prvenstveno otpadnih ulja i infektivnog otpada.
- ✓ Tvornice cementa u RH uključile su se u sustav gospodarenja opasnim otpadom. Trenutno se u tvornicama cementa suspaljuju otpadna ulja i neke druge vrste otpada kao što su otpadne gume, meso i mesno koštano brašno.
- ✓ Specijalizirane spalionice u krugu pojedinih gospodarskih subjekata imaju manje kapacitete za spaljivanje otpada iz vlastitih aktivnosti. Spalionice se koriste za vlastite potrebe, a započele su i pružati usluge spaljivanja opasnog otpada i drugima.
- ✓ Spalionice u okviru bolnica spaljuju vlastiti infektivni otpad, a samo u izuzetnim situacijama pružaju usluge drugima bolnicama.

Kao što je navedeno, temeljem novog *Pravilnika o ambalaži i ambalažnom otpadu* (usvojen u srpnju 2005.) postignut je značajan napredak uspostavljanjem novog sustava za ambalažu i gospodarenje ambalažnim otpadom. Provedba u praksi započela je 2006. godine kroz primjenu sustava novih naknada za zbrinjavanje ambalažnog otpada koje proizvođači i uvoznici ambalaže plaćaju Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.

Pravilnik i novouvedeni sustav naknada pokazali su se uspješnim na što ukazuje i broj od 910 milijuna jedinica, odnosno prikupljenih 78,5 tisuća tona ambalažnog otpada koliko je vraćeno u samo godinu dana⁹². Količine skupljenog ambalažnog otpada u prvoj polovici 2006. značajno su premašile godišnje količine ambalažnog otpada koji je skupljen u prethodnim godinama, prije donošenja i provedbe *Pravilnika o ambalaži i ambalažnom otpadu*.

Provedbom nedavno usvojenih pravilnika o gospodarenju s otpadnim vozilima, starim automobilskim gumama, otpadnom ulju i otpadnim baterijama i akumulatorima, primarno odvajanje korisnog otpada bitno se promijenilo nabolje. Kako se radi o primjeni pravilnika u vremenu manjem od jedne godine, teško je dati točne pokazatelje, ali iz polugodišnje primjene pravilnika o otpadnim gumama vidljivo je da se može računati s izuzetno visokim postotkom skupljanja. Tako je npr. u prvim mjesecima skupljačima predano preko 1015 otpadnih vozila.

Nasljeđe iz prošlosti je problem lokacija visoko onečišćenih otpadom koje su ostale nakon propadanja dijela industrije. Značaj ovih lokacija je u riziku od onečišćenja podzemnih voda (posebno u krškom području), što predstavlja opasnost za kakvoću opskrbe vodom za piće. Stoga je jedan od prioriteta sanacija ovih lokacija. Postoji devet takvih lokacija koje su navedene kao prioritete: u kontinentalnom dijelu Hrvatske to su Lemić brdo kod Karlovca, odlagalište zauljenih muljeva u Botovu i odlagalište fosfogipsa u Kutini; u obalnom području to su bazeni lužnate vode i crvenog mulja na lokaciji bivše tvornice glinice kod Obrovca, Koksara Bakar, odlagalište šljake u Kaštelanskom zaljevu, jama „Sovjak“ kod Rijeke, odlagalište šljake TE Plomin I., odlagalište azbesta u Mravinačkoj kavi kod Splita. Za sanaciju devet prioriteta crnih točaka, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost alocirao je iznos od oko 22,0 milijuna eura za razdoblje 2005.-2008.

Provedbom projekta PHARE 2006, koji je EK odobrila, uspostaviti će se sustav gospodarenja opasnim otpadom sukladno Strategiji gospodarenja otpadom RH, a posebna pozornost će se dati identifikaciji, kategorizaciji i daljnjem upravljanju crnim točkama, te će se osnažiti sposobnosti relevantnih tijela za primjenu i provedbu pravne stečevine EU u području gospodarenja otpadom.

⁹² Izvor podataka: Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost

Glavna pitanja i problemi u podsektoru gospodarenja otpadom u Hrvatskoj su:

- ✓ povećanje količina otpada koje se odlažu;
- ✓ ograničeno odvajanje otpada na mjestu nastanka, uz male stope oporabe i obrade;
- ✓ nedostatak uređaja za oporabu i obradu komunalnog otpada;
- ✓ nepostojanje odlagališta za odlaganje opasnog otpada;
- ✓ nedovoljna angažiranost proizvođača otpada da snose stvarne troškove zbrinjavanja svog otpada; i
- ✓ nedovoljno razvijen informacijski i sustav izvješćivanja.

Opis podsektora gospodarenja vodama

Vodni resursi

Tablica 2.5. VODNI RESURSI U HRVATSKOJ

Indikator	Dunavski sliv	Jadranski slivovi	Prosjek u Hrvatskoj
Ukupno slatke vode (10^9 m ³ /god.)	128.38	27.94	156.32
Obnovljivi vodni resursi ⁹³ (10^9 m ³ /god.)	83.72	27.94	111.66
Obnovljivi vodni resursi (m ³ /god./st.)	27,487	20,077	25,163
Unutrašnje vode (10^9 m ³ /god.)	11.86	14.22	26.08
Unutrašnje vode (m ³ /god./st.)	3,894	10,218	5,877
Obnovljive podzemne vode (10^9 m ³ /god.)	2.66	6.47	9.13
Obnovljive podzemne vode (m ³ /god./st.)	873	4,649	2,057

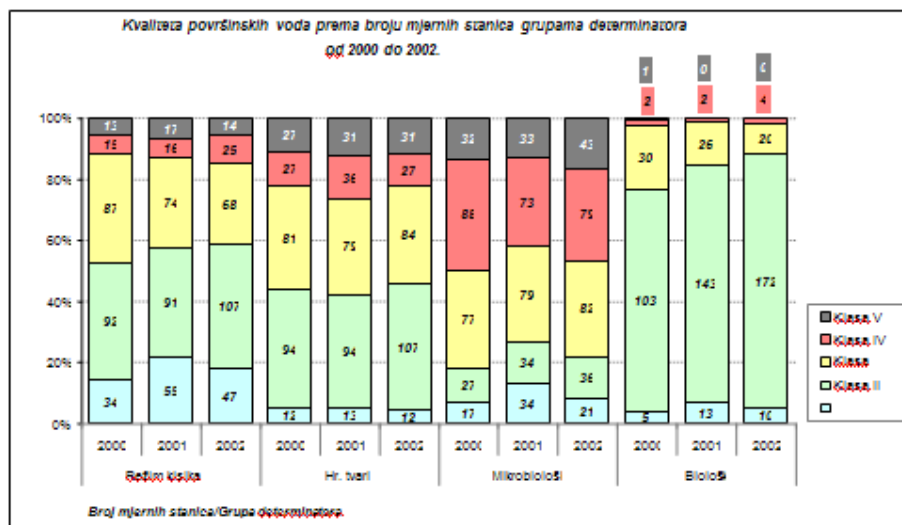
Izvor: Nacrt Strategije upravljanja vodama

povišenih udjela amonijaka, arsena, željeza i mangana. Glavnina riječnih slivova, uključujući podzemne vode, prekograničnog je karaktera, stoga je nužna djelotvorna koordinacija vodnogospodarskih aktivnosti sa susjednim zemljama. Onečišćenje vodotoka utvrđuje se na temelju biološke potrebe za kisikom (BPK), ukupnog dušika i mikrobioloških determinanti (v. sliku 2.6), što

Hrvatska je relativno bogata slatkovodnim resursima (v. Tablicu 2.5.). To je, uz nisku gustoću naseljenosti i razinu gospodarskog razvoja, razlog zašto problemi vezani uz vode nisu akutni, a vodni resursi još uvijek ne predstavljaju ograničavajući faktor socioekonomskog razvoja. Glavni je problem, međutim, prostorna i vremenska distribucija vodnih resursa.

Utjecaj antropogenog onečišćenja na podzemne vode od lokalnog je značaja, no javlja se u prirodno ranjivim aluvijalnim područjima (uglavnom Crnomorskim slivovima), te na izvorima u krškim područjima. I u Crnomorskom slivu postoje znatna područja sa prirodno slabom kakvoćom podzemnih voda uslijed

Slika 2.6. Stanje kvalitete vode u vodotokovima

⁹³ Ne uključujući 50% rijeke Dunav i 50% rijeke Save nizvodno od ušća rijeke Une

je uglavnom posljedica ispuštaja nepročišćenih otpadnih voda iz većih naselja, i to uglavnom površinskih voda klasa II i III (najniža je klasa V); no određeni mikrobiološki pokazatelji svrstavaju neke vode u klase III i IV.⁹⁴ Najveće razlike između stvarnih i ciljnih klasa kakvoće vode zabilježene su na pritocima rijeke Save, stoga što oni primaju velike količine nepročišćenih otpadnih voda iz većih i manjih gradova. 75% najvećih gradova nalazi se u slivu rijeke Save.

Tablica 2.6. JAVNA VODOOPSKRBA I ODVODNJA (2002.)

Domaćinstva s javnom vodoopskrbom		Komunalni i sustavi odvodnje
EU 25	-	90%
Mađarska	93%	62%
Austrija	89.6%	86%
Slovačka	84%	55%
Hrvatska	76	40%

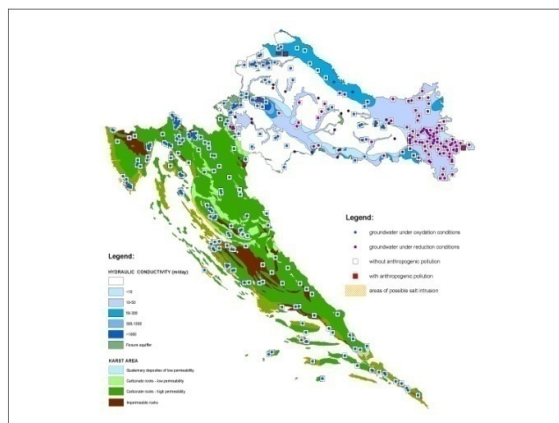
Izvor: Eurostat News, izdanje 37/2006, 21. ožujak 2006.

Vodoopskrba

Godine 2005. ukupna količina vode isporučene stanovništvu i industriji putem javnih vodoopskrbnih sustava iznosila je 265 milijuna kubičnih metara. Osiguranje vodoopskrbe je održivo, osim u turističkim područjima, naročito na otocima, tijekom ljetnog turističkog razdoblja, kada je teško udovoljiti povećanoj potrošnji i potražnji, te je stoga jedan od razvojnih prioriteta podizanje razine pouzdanosti vodoopskrbe u ovim područjima. Razine priključenosti na primarnu vodoopskrbu u Europi uvelike variraju (v. Tablicu 2.6); podaci za Hrvatsku još se prikupljaju, ali

sta-novništva ima pristup javnom vodoopskrbnom sustavu, no ovo znatno varira - razina je viša u Jadranskim slivovima (oko 86%) nego u Crnomorskim slivovima (71%).

Glavni izvor javne vodoopskrbe su podzemne vode (oko 90%), bilo da se zahvaćaju iz zdenaca (uglavnom u Crnomorskim slivovima) ili iz izvora (uglavnom u Jadranskim slivovima). Preostala zahvaćanja vrše se neposredno iz vodotoka ili akumulacija, iako su ovi posljednji primarno namijenjeni proizvodnji energije. Izvorišta za vodoopskrbu pitkom vodom su zaštićena⁹⁵ zonama sanitarne zaštite koje pokrivaju oko 18% hrvatskog teritorija, i 28% kopnenog područja zemlje (40% u Jadranskim slivovima, a samo 6% u Crnomorskim slivovima). Ove zone osiguravaju 80% javne vodoopskrbe. Za razvoj u ovim područjima potrebna je suglasnost Hrvatskih voda i lokalnih vlasti. Područja prihranjivanja vodnih resursa u zonama zaštite nalaze se izvan granica Hrvatske sa Slovenijom i Bosnom i Hercegovinom. Razine priključenosti na glavne vodoopskrbne sustave varira u regijama širom zemlje – distribucija je prikazana na gornjoj karti.

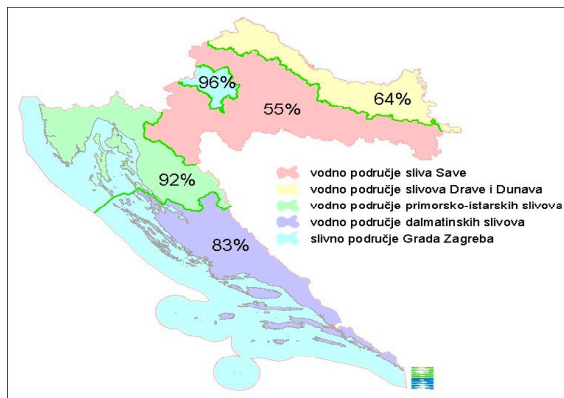

Slika 2.7.: Prostorna distribucija količine i kakvoće podzemnih voda

Izvor: Nacrt Strategije upravljanja vodama

⁹⁴ Klasifikacija voda u pet kategorija predstavlja procjenu kvalitete voda na osnovi propisanih graničnih vrijednosti sljedećih pokazatelja: fizikalno-kemijski; režim kisika, hranjive tvari, mikrobiološki, biološki, metali, organski spojevi i radioaktivnosti. Granične vrijednosti zadanih pokazatelja za svaku kategoriju navode se u Uredbi o klasifikaciji voda (NN 77/98), koja je usklađena sa smjernicama i metodologijama UN/ECE-a.

⁹⁵ Pravilnik o utvrđivanju sanitarne zone izvorišta morat će se uskladiti s direktivama EU

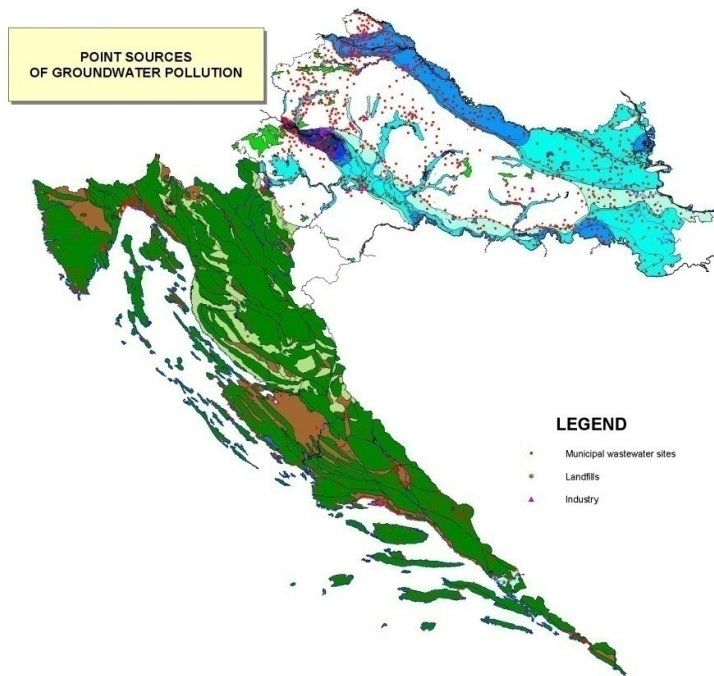
Slika 2.8: Prosječna vodoopskrba po području

Izvor: Nacrt Strategije upravljanja vodama

Kada se usporede regije, najviša razina vodoopskrbe je u Istri (oko 95%), a najniža u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji (samo 31%). U slivu rijeke Save, s izuzetkom Zagrebačke županije, no uključujući većinu istočne Slavonije, razina vodoopskrbe iz javnih izvora iznosi tek 55%. Svi urbani centri imaju relativno dobru vodoopskrbu, koja je nešto lošija u okolnim naseljima, a najniža u udaljenim seoskim područjima.

Dotrajalost i nedostatan održavanje čini vodoopskrbnu mrežu veoma propusnom – gubici se procjenjuju na 40% ukupno zahvaćene vode.

Kakvoća vode općenito je u okviru maksimalno dopuštenih koncentracija⁹⁶ determinanti, no rendovi pokazuju izvjesno pogoršanje zbog antropogenih utjecaja. Posebno su ugrožena izvorišta u okolici Pule u Istri, gdje onečišćenje uzrokuje poljoprivreda, stanovništvo i industrija;

vodonosnici koji opskrbljuju Varaždin, gdje zabrinjava onečišćenje nitratima iz poljoprivrede i industrijsko onečišćenje, te opskrba Splita koju potencijalno ugrožavaju industrija i ljudske aktivnosti. Istočni dio Dunavskog sliva ima visoke razine arsena i mangana, što dovodi do prirodno reduktivnih uvjeta koji zahtijevaju određeno pretpročišćavanje prije korištenja u vodoopskrbi.

Slika 2.9.: Karta onečišćenja

Izvor: Nacrt Strategije upravljanja vodama

Karta prostorne distribucije (Slika 2.7.) prikazuje kakvoću i količinu podzemnih voda u zemlji. Hidraulička provodljivost je svojstvo tla ili stijene kojim se opisuje lakoća s kojom se voda može kretati kroz pore i pukotine, ovisno o propusnosti materijala i stupnju zasićenja, što ukazuje na lakoću zahvaćanja, te rizik i osjetljivost na onečišćenje.

⁹⁶ Uredba o klasifikaciji voda

Gornja karta onečišćenja prikazuje izvore onečišćenja u zemlji, pri čemu glavninu čine ispuštanja iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda. Također postoji 21 odlagalište, čiji se efluenti ispuštaju nepročišćeni ili se procjeđuju neposredno u tlo. Vjerojatno postoji još mnogo starih odlagališta koja predstavljaju rizik. Karta također prikazuje 33 industrijske lokacije koje onečišćuju podzemne vode.

Odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda

Samo 12% otpadnih voda koje proizvodi stanovništvo se pročišćava, pri čemu samo 4,4% biološkim pročišćavanjem na 82 uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u naseljima, pa je stoga čovjek glavni

Tablica 2.7. A POVEZANOST NA MREŽE ODVODNJE RIJEČNIH SLIVOVA (2006)

Riječni sliv	Stanovništvo (mil.)	Priključeno st na sustav odvodnje (%)	Priključeno st na uređaj za pročišćavanje otpadnih voda (%)
Sava	2,2	46	28
Drava/Dunav	0,8	29	16
Primorje – Istra	0,5	58	45
Dalmacija	0,8	31	6
Ukupno	4,4	40	20

Izvor: Nacrt Strategije upravljanja vodama

odvodnu mrežu, čija je ukupna duljina oko 6.000 km, s 333.530 priključaka (2002.). Iako je stupanj priključenosti na sustave odvodnje općenito veoma nizak, on ovisi od veličini naselja, uglavnom stoga što gustoća naseljenosti varira u rasponu od 20 do 200 stanovnika po km², što rezultira velikim razlikama u razvoju infrastrukture.

Najveći udio stanovništva priključen na sustave odvodnje je u velikim gradovima (76%), dok je u naseljima s manje od 2000 stanovnika on gotovo zanemariv (oko 5%), što je veoma važno jer gotovo 40% ukupnog stanovništva živi u takvim naseljima. Kada se uzme u obzir starost sustava odvodnje u gradovima, može se pretpostaviti da je većina sustava odvodnje veoma propusna, što predstavlja značajan izvor onečišćenja vode, pa je sanacija stoga prioritarna.

Tablica 2.8 daje sažeti prikaz opterećenja onečišćenjem u slivnim područjima riječnih slivova; industrijski izvori predstavljaju oko 28% opterećenja, dok oko 70% potječe iz domaćinstava širom zemlje, pri čemu preko 50% iz naselja u Crnomorskim slivovima. Crnomorski slivovi, međutim, ukupno primaju 75% onečišćenja iz vode. Od 1990. godine, onečišćenje industrijskim efluentima smanjilo se kao posljedica ekonomske recesije i uvođenja čistih tehnologija, recikliranja vode u tehnološkim procesima i izgradnje industrijskih uređaja za pročišćavanje otpadnih voda. Sustav monitoringa otpadnih voda koristi se za ocjenu utjecaja točkastih izvora onečišćenja na površinske vode.

izvor onečišćenja površinskih voda. Oko 50% ukupnih industrijskih otpadnih voda ispušta se u sustav javne odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda nakon prethodnog pročišćavanja, što nije uvijek na razni kakvoće komunalnih otpadnih voda. Oko 30% industrijskih otpadnih voda ispušta se neposredno (uz izvjesno ili nikakvo pretpročišćavanje), dok se preostale količine pročišćavaju na nezavisnim industrijskim uređajima za pročišćavanje otpadnih voda do razine zadovoljavajuće za ispuštanje. Jedna od posljedica nedovoljnog pročišćavanja je rizik od potencijalne eutrofikacije, naročito prirodnih i umjetnih jezera i napuštenih riječnih meandara, te zaljeva u priobalju.

Tablica 2.7. daje sažeti prikaz razine priključenosti na sustave odvodnje po riječnim slivnim područjima. Procjenjuje se da je samo 40% stanovništva priključeno na javnu

Jedan od preduvjeta za ispunjenje zahtjeva iz Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda jest identifikacija “osjetljivih područja” i “aglomeracija”; ova je lista u pripremi. U međuvremenu, u

Tablica 2.8. UKUPNO GODIŠNJE OPTEREĆENJE IZ TOČKASTIH IZVORA ONEČIŠĆENJA (BPK5, 2001.)

Sliv	OPTEREĆENJA BPK t/god.								
	Opterećenja stanovništva	% opt. st.	% ukup. opt.	Opt.vezano uz turizam	Industrijsko opt.	% Ind. opt.	% Ukup. opt.	Ukupno	% po slivu
Sliv rijeke Save	48,440	50%	35%	0	13,362	35%	10%	61,802	45%
Sliv rijeke Dunav	18,259	19%	13%	0	21,845	57%	16%	40,104	29%
Dalmatinski slivovi	18,718	19%	14%	884	647	2%	0%	20,249	15%
Primorsko-Istarski slivovi	11,757	12%	9%	1,998	2,392	6%	2%	16,147	12%
Ukupno Jadranski slivovi	30,475	31%	22%	2,882	3,039	8%	2%	36,396	26%
Ukupno Crnomorski slivovi	66,700	69%	48%	0	35,206	92%	25%	101,906	74%
Hrvatska	97,175			2,882	38,245			138,302	
	70%			2%	28%				

Izvor: Nacrt Strategije upravljanja vodama

Hrvatskoj postoji Program javnih radova za unapređenje uređaja za pročišćavanje otpadnih voda i sustava odvodnje u glavnim populacijskim centrima koji će biti dovršen do 2025.

Dodatni problem je velik broj (130) komunalnih tvrtki koje rade u ovom sektoru (neke i u javnoj vodoopskrbi), što rezultira nedjelotvornošću uslijed uglavnom malog broja domaćinstava koja su priključena na odvodnu mrežu. Tržišne zakonitosti trebale bi potaknuti komunalne tvrtke na konsolidaciju, čime bi se povećala djelotvornost pružanja usluge. Ovaj je problem utvrđen i u Strategiji upravljanja vodama te se planira transformacija postojećeg sustava u područne (regionalne) sustave.

U smislu projekata predloženih za financiranje iz sredstava programa IPA to neće predstavljati problem jer se projekti u okviru programa IPA odnose na velika postrojenja na području nadležnosti velikih komunalnih poduzeća (npr. Osijek, Slavonski Brod), koja su dobro opremljena (i u tehničkom smislu i u smislu ekipiranosti) za upravljanje tim sustavom.

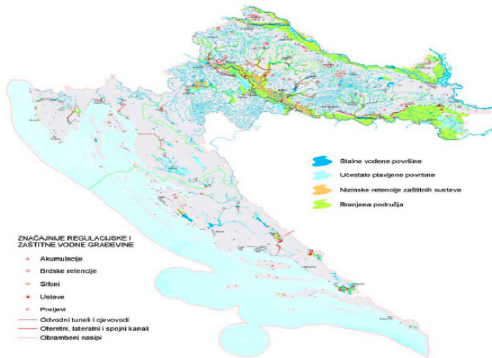
Dobrodošla je i tehnička pomoć u smislu prijedloga o načinu na koji bi se to učinilo no prije no što do toga dođe, Strategiju mora usvojiti Sabor, a to znači da se tehnička pomoć u ovu svrhu neće tražiti u okviru tehničke pomoći ovog programa.

Hrvatska je izložena znatnim periodičnim plavljenjima, koja nanose ozbiljne gospodarske štete, a njihov su uzrok:

- ✓ riječne poplave, uslijed obilnih kiša i/ili naglog topljenja snijega,

- ✓ bujične poplave manjih vodotoka, uslijed kratkotrajnih kiša velikog intenziteta,
- ✓ poplave na krškim poljima, uslijed velikih kiša i/ili iznenadnog topljenja snijega,
- ✓ poplave kopnenih voda u nizinskim područjima, te
- ✓ led.

Nadalje, do plavljenja može doći uslijed pucanja brana i barijera, klizišta i neadekvatne gradnje. Velike probleme mogu prouzročiti poplave u urbanim područjima uslijed kratkotrajnih kiša velikog intenziteta, koje, zbog visoke koncentracije stanovništva na relativno malim područjima, često uzrokuju velike materijalne štete, i za koje se planiraju mjere obrane na lokalnim razinama prilikom građenja sustava kanalizacije i odvodnjavanja.

Slika 2.10: Zaštita od poplava

Izvor: Nacrt Strategije upravljanja vodama

Zbog neodgovarajućeg investiranja u održavanje sustava zaštite od poplava, njegova se djelotvornost od 1991. godine smanjila s prosječnih 60% na prosječnih 40%. Ova djelotvornost varira ovisno o lokaciji, i općenito je mnogo viša u velikim naseljima (v. kartu). Sustav u slivu Save nije dovršen, a postoje otvoreni problemi koje je potrebno riješiti na granici s Bosnom. Zaštita od poplava na Dunavu nije dovršena, a na Jadranu je potrebna veća zaštita od oborinskih voda.

Najveće zabilježene poplave u Hrvatskoj u zadnjih stotinu godina bile su:

- ✓ Dunav, 1926. i 1965. godine;
- ✓ Drava, 1964., 1965., 1966. i 1972. godine;
- ✓ Mura, 1965. godine i 1972. godine;
- ✓ Sava, 1933., 1964., 1966., 1990. i 1998. godine;
- ✓ Kupa, 1939., 1966., 1972., 1974., 1996. i 1998. godine;
- ✓ Una, 1974. godine;
- ✓ Neretva, 1950., 1995. i 1999. godine.

2.1.3 SWOT analiza

Ova SWOT analiza je sažetak glavnih pitanja zaštite okoliša u Hrvatskoj s posebnim osvrtom na otpad i vode.

Prednosti (unutarnje / sadašnje)	Slabosti (unutarnje / sadašnje)
<p><i>Općenito:</i></p> <p>Jedinstveni prirodni okoliš s dobrom pravnom zaštitom i visokom razinom biološke raznolikosti</p> <p>Razmjerno velike količine slatke vode prilično dobre kakvoće</p> <p>Osnovni strateški dokumenti u sektoru okoliša izrađeni ili u izradi (plan upravljanja kakvoćom zraka, generalni plan upravljanja vodama i plan gospodarenja otpadom)</p> <p><i>Otpad:</i></p> <p>Postoji Strategija gospodarenja otpadom i okvirno zakonodavstvo</p> <p>Specijalizirane tvrtke i javna komunalna društva spremna za korištenje sustava integriranog gospodarenja otpadom</p> <p>Izrađeni planovi sanacije lokacija vrlo onečišćenih otpadom (crne točke)</p> <p><i>Vode:</i></p> <p>Hrvatska je razmjerno bogata vodom dobre kakvoće</p> <p>Ispuštanja iz industrije značajno su se smanjila tijekom posljednjih 10 godina</p> <p>Sustav praćenja kakvoće vode dobro je razvijen</p> <p>Postoje ustanove vodnog gospodarstva s odgovarajuće kvalificiranim zaposlenicima koji imaju iskustvo u vođenju međunarodno financiranih projekata</p>	<p><i>Općenito:</i></p> <p>Načelo zaštite okoliša EU ne primjenjuje se u potpunosti a zaštita okoliša nedovoljno je integrirana u ostale sektorske politike</p> <p>Svijest i informiranje javnosti o zaštiti okoliša i prirodnih resursa kao i održivom razvoju je u usponu, ali je prisutna nedovoljna profesionalnost zainteresiranih NVU što često dovodi do pogrešne senzibiliziranosti šire javnosti</p> <p>Nedovoljne administrativne/institucionalne sposobnosti na nacionalnoj razini i na razinama ispod nacionalne</p> <p>Relativno visok broj javnih komunalnih društava u Republici Hrvatskoj za posljedicu ima neefikasnost sektora</p> <p>Potrebno je provesti racionalizaciju</p> <p>Relativni nedostatak financijskih sredstava za nužna ulaganja (posebno ona potrebna prema direktivama o „teškim investicijama“)</p> <p><i>Otpad:</i></p> <p>Planovi gospodarenja otpadom na županijskoj razini nisu u potpunosti dovršeni uglavnom zbog poteškoća u definiranju lokacija budućih centara za gospodarenje otpadom (NIMBY)</p> <p>Nedostatna koordinacija upravljanja tokovima otpada na lokalnoj razini zbog pomanjkanja osoblja</p> <p>Složenost osiguranja sredstava za ulaganja iz vlastitih izvora na lokalnoj i županijskoj razini</p> <p>Nedostatak pouzdanih podataka o vrstama i količinama otpada</p> <p><i>Vode:</i></p> <p>Visoki postotak osjetljivih područja u zemlji osjetljiv je na onečišćenje (krška područja posebno)</p> <p>Značajni gubici vode, dotrajalost i nedovoljno održavanje vodoopskrbne/kanalizacijske mreže/objekata</p> <p>Potrebno je stalno jačanje svijesti o zaštiti</p>

	okoliša u pogledu očuvanja voda Strategija upravljanja vodama još nije usvojena
Mogućnosti (vanjske / buduće)	Opasnosti (vanjske / buduće)
<p><i>Općenito:</i></p> <p>Zanimanje domaćih i stranih investitora za sektor okoliša kao pokretačka snaga gospodarskog razvoja</p> <p>Ulaganje u nove tehnologije za gospodarenje otpadom i vodama vodi do novih i sigurnih radnih mjesta</p> <p>Potpore iz pretpristupnih fondova EU za sufinanciranje provedbe projekata utječe na oskudna nacionalna sredstva</p> <p><i>Otpad:</i></p> <p>Racionalizacija u javnim komunalnim društvima u sektoru otpada uz provedbu Plana gospodarenja otpadom RH te organiziranje do 21 centara za gospodarenje otpadom</p> <p>Tehnička pomoć koristi se za izradu investicijskih strategija / dokumentacije za provedbu investicijskih projekata</p> <p>Informacijski sustav o gospodarenju otpadom izrađuje se u katastru otpada</p> <p>Ulaganja su dostupna kao pomoć pri provedbi integriranih sustava gospodarenja otpadom na županijskoj / regionalnoj razini</p> <p>Izrađen je indikativni popis projekata za sektor otpada za buduća ulaganja</p> <p>Industriju i javnost potrebno je obrazovati o izbjegavanju / smanjivanju otpada, uporabi i recikliranju otpada</p> <p>Velika količina biomasa kao i poljoprivrednog i šumskog otpada potencijalni je izvor obnovljive energije</p> <p><i>Vode:</i></p> <p>Usklađivanje s normama EU pomoći će pri unapređivanju postojećeg stanja</p> <p>Sustav financiranja je razvijen ali nije zadovoljavajući</p>	<p><i>Općenito:</i></p> <p>Disparitet između zaštite okoliša i gospodarskog razvoja može stavljeti dodatni pritisak na okoliš, posebno na prirodna bogatstva i prirodu, naročito u priobalju i krškim područjima</p> <p>Poteškoće u koordinaciji i kratkom roku za provedbu za mjere koje se financiraju iz sredstava EU (n+3)</p> <p><i>Otpad:</i></p> <p>Oko 3.000 ilegalnih odlagališta i devet crnih točaka (stari tereti)</p> <p><i>Vode:</i></p> <p>Svi nacionalni riječni slivovi su prekogranični pa je nužna koordinacija sa susjednim zemljama</p> <p>Neke zone sanitarne zaštite izvorišta vode za piće izvan su granica Republike Hrvatske</p>

Iz SWOT analize proizlaze brojna pitanja koja će Hrvatska morati rješavati, a to su:

- ✓ Planovi prenošenja, provedbe / usklađenosti za sve direktive, prioritet treba dati direktivama koje zahtijevaju značajna ulaganja (izrada financijskih strategija);

- ✓ Provedba Plana gospodarenja otpadom RH i dovršenje i provedba Strategije upravljanja vodama;
- ✓ Osiguravanje financijskih resursa nužnih za ulaganja;
- ✓ Izgradnja institucionalnih, upravnih sposobnosti i upravljačkih sposobnosti na svim razinama uz unaprijedenu razmjenu informacija i komunikaciju;
- ✓ Racionalizacija i restrukturiranje sektora javnih komunalnih društava;
- ✓ Ugrađivanje načela održivog razvoja u sve investicijske i razvojne programe;
- ✓ Poticanje obrazovanja o zaštiti okoliša na razinama obrazovanja, industrije i upravljanja.

Ne mogu se sva ova pitanja rješavati kroz OPZO, no može se dati značajan doprinos kroz pružanje iskustava pri upravljanju i provedbi velikih ulaganja. Ova će iskustva pomoći hrvatskim vlastima u razvijanju sposobnosti i vještina potrebnih za korištenje sredstava EU nakon pristupanja.

2.1.4 Srednjoročne potrebe i ciljevi u pod-sektoru otpada:

U skladu s nacrtom **Strategije gospodarenja otpadom** i ostalim nacionalnim programskim dokumentima

srednjoročne potrebe i ciljevi u ovom podsektoru su:

- ✓ Uspostava županijskih/regionalnih centara za gospodarenje otpadom (3-7 županijskih centara do 2010. godine);
- ✓ Sanacija postojećih odlagališta (do 65% do kraja 2010.) i zatvaranje svih odlagališta na otocima i sanacija lokacija visoko onečišćenih otpadom (crne točke);
- ✓ Smanjenje količina otpada odloženog na postojeća odlagališta komunalnog otpada (do 30% do kraja 2010.);
- ✓ Daljnji razvoj cjelovitog sustava gospodarenja opasnim otpadom (trajno);
- ✓ Daljnje institucionalno i administrativno jačanje (trajno);
- ✓ Daljnji razvoj informacijskog i sustava izvješćivanja (trajno);
- ✓ Racionalizacija i restrukturiranje sektora javnih komunalnih društava.

Na temelju Nacionalne ISPA strategije i Financijskog memoranduma između Europske komisije i Vlade Republike Hrvatske potpisanog u listopadu 2006. za ISPA mjeru Regionalni centar za gospodarenje otpadom Bikarac, predviđeno je da se centar uspostavi do kraja 2010. godine. Regionalni centar za gospodarenje otpadom Bikarac prvi je centar za gospodarenje otpadom u Hrvatskoj koji će se izgraditi uz potporu Europske komisije i uz nacionalno sufinanciranje.

Pristupno partnerstvo (okolišni sektor), naglašava *kratkoročne* i *srednjoročne* prioritete. Srednjoročni prioriteti (3-4 godine) u podsektoru gospodarenja otpadom su:

- ✓ Osigurati integriranje zahtjeva na području zaštite okoliša pri utvrđivanju i provedbi ostalih sektorskih politika;
- ✓ Razviti strategiju ulaganja u zaštitu okoliša na temelju procjena troškova usklađivanja;
- ✓ Nastaviti provedbu horizontalnog zakonodavstva;
- ✓ Nastaviti rad na preuzimanju pravne stečevine Zajednice, s posebnim naglaskom na gospodarenje otpadom, kakvoću vode, kakvoću zraka, zaštitu prirode te integrirano sprječavanje i kontrolu onečišćenja;
- ✓ Pojačati ulaganja u infrastrukturu za zaštitu okoliša, s posebnim naglaskom na prikupljanju i obradi otpadnih voda, opskrbi pitkom vodom i gospodarenje otpadom.

Vezano uz Pristupno partnerstvo, OPZO će pridonijeti srednjoročnom prioritetu - pojačati ulaganja u infrastrukturu za zaštitu okoliša, s posebnim naglaskom na prikupljanju i obradi otpadnih voda, opskrbi pitkom vodom i gospodarenje otpadom. Gospodarenje otpadom je u Okviru za usklađenost

strategija 2007. - 2013. postavljen kao jedan od dva prioriteta cilja (zajedno s upravljanjem vodama) koji će se financirati u okviru IPA pomoći.

U okviru **Višegodišnjeg indikativnog planskog dokumenta (VIPD)** prioriteti uključuju ulaganja vezana uz *acquis* u području prikupljanja i obrade otpadnih voda, opskrbe pitkom vodom i gospodarenja otpadom (izgradnja novih odlagališta i zatvaranje onih koja ne udovoljavaju propisima).

Nacionalni pravni okvir u području gospodarenja otpadom bit će u potpunosti usklađen s *acquisom* do kraja 2008., kao što je planirano i navedeno u NPPEU 2007. Plan gospodarenja otpadom RH Vlada Republike Hrvatske usvojila je u srpnju 2007. Županijski planovi gospodarenja otpadom su izrađeni/u izradi i trebaju biti usklađeni s Planom gospodarenja otpadom RH do kraja 2007.

2.1.5 Srednjoročne potrebe i ciljevi u pod-sektoru voda:

U skladu sa **Strategijom upravljanja vodama** srednjoročne potrebe i pojedinačni ciljevi u ovom pod-sektoru jesu:

Opći strateški ciljevi razvoja javnog sustava vodoopskrbe jesu:

- ✓ Povećati postotak stanovništva opskrbljenog vodom iz javnih sustava vodoopskrbe u skladu s europskim standardima;
- ✓ Uspostava sanitarnih vodozaštitnih zona i primjena odgovarajućih zaštitnih mjera, aktivnosti vezane uz poboljšanje stanja pitke vode u skladu s EU Direktivom o vodi za piće;
- ✓ Pojačanje aktivnosti na smanjenju gubitaka u vodoopskrbnoj distribucijskoj mreži. Vezano za postojeće probleme u statusu komunalnog upravljanja vodama, provest će se intenzivne aktivnosti na njegovoj konsolidaciji tj. na uspostavi distribucijskih/uslužnih područja kao tehnološki i ekonomski održivih cjelina.

Strateški ciljevi zaštite voda jesu:

- ✓ Intenzivna izgradnja i rekonstrukcija komunalnih sustava odvodnje i obrade otpadnih voda;
- ✓ Povećanje postotka stanovništva priključenog na javne kanalizacijske sustave udovoljavajući glavnim zahtjevima EU Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda;
- ✓ Popravak postojeće kanalizacijske mreže sa značajnom propusnošću, što pridonosi zaštiti izvora pitke vode.

2.2 STRATEŠKI PRIORITETI

U sklopu tri opća cilja – pripreme relevantnih ustanova za upravljanje strukturnim fondom, usklađivanja s *acquisom* i doprinosa socio-gospodarskom razvoju – OPZO, koji će se početno provoditi tijekom tri godine, u razdoblju 2007.-2009., ima svrhu pridonijeti:

- ✓ Razvoju infrastrukture za gospodarenje otpadom za uspostavu cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj, uključivo sanaciju lokacija visoko onečišćenih otpadom; i
- ✓ Zaštiti vodnih resursa (kroz unaprijeđenu vodoopskrbu i cjelovit sustav gospodarenja otpadom vodom).

Tehnička pomoć određena je kao treći prioritet s ciljem pružanja pomoći za upravljanje i provedbu pomoći odobrene u sklopu Komponente III Regionalni razvoj – zaštita okoliša. Priprema projekata obuhvaćena je u mjerama koje pomažu dva razvojna prioriteta.

TABLICA 2.9. OKOLIŠNI CILJEVI I PRIORITETI OPERATIVNOG PROGRAMA

Okolišni cilj iz nacionalnog Okvira za usklađenost strategija (OUS)	Cilj OPZO-a	Prioritetna os	Ispunjavanje prioriteta putem investicija u:
Zaštiti i unaprijediti prirodni i životni okoliš te okolišni potencijal kao ključni element za budući razvoj	Unaprijediti pristup i učinkovito pružanje okolišnih usluga i objekata u podsektorima otpada i voda	Razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom radi uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj	Uspostavu novih centara za gospodarenje otpadom na županijskoj/regionalnoj razini
			Sanaciju lokacija visoko onečišćenih otpadom (crne točke)
		Zaštita vodnih resurse Hrvatske kroz poboljšanje sustava vodoopskrbe te integriranog sustava upravljanja otpadnim vodama	Uspostave modernih vodoopskrbnih sustava i mreža
			Izgradnju uređaja za pročišćavanje otpadnih voda za otpadne vode iz domaćinstava i industrije i poboljšanje kanalizacijske mreže

Unapređenja **gospodarenja otpadom** usredotočit će se na:

- (i) Uspostava novih centara za gospodarenje otpadom, kao dijela cjelovitog sustava gospodarenja otpadom koji se uspostavlja, i
- (ii) Sanaciju lokacija visoko onečišćenih otpadom u krškom području koje predstavlja značajne rizike za onečišćenje podzemnih voda koje služe kao izvori vode za piće, ili potencijalni izvori pitke vode (strateške rezerve pitke vode).

Unapređenja **vodnog gospodarstva** usredotočit će se na:

- (i) Osiguravanje dovoljnih količina vode za piće kroz učinkovitu zaštitu izvora vode za piće, poticanje racionalnog korištenja vodnih resursa, smanjivanje gubitaka koji nastaju u vodoopskrbnoj mreži i povećanje razine priključenja na sustave vodoopskrbe u područjima male razine priključenja; povećanje učinkovitosti i pouzdanosti vodoopskrbnog sustava;
- (ii) Povećanje razina priključenja na odvodnju i uređaje za pročišćavanje otpadnih voda kroz izgradnju novih uređaja i mreža za pročišćavanje otpadnih voda kao i povećanje učinkovitosti i pouzdanosti javnog sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda; i
- (iii) Popravlak postojećih mreža odvodnje koje imaju znatna propuštanja, što će pomoći pri zaštiti izvora vode za piće.

U cilju smanjenja onečišćenja, gradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda i/ili dogradnja/unapređenje kanalizacijskog sustava potrebni su posebno u riječnim slivovima Dunava i Save.

Oba cilja osigurat će sinergiju te mogućnosti za povećanje potencijala za zapošljavanje i razvoj malih i srednjih poduzeća, kao i pridonijeti poboljšanju klime za ulaganja među domaćim i stranim investitorima.

Prethodno spomenuta pomoć, koja se osigurava u okviru ovog Operativnog programa, bit će usmjerena na prioritetna područja pokrivena komponentom programa IPA „Regionalni razvoj“, kako je navedeno u članku 147. Provedbene uredbe o programu IPA, odnosno mjere zaštite okoliša povezane s gospodarenjem otpadom, vodoopskrbom, gradskim otpadnim vodama; sanacijom kontaminiranih lokacija te aktivnostima na zemljištu i tehničke pomoći.

2.2.1 Gospodarenje otpadom

Gospodarenje otpadom definirano je kao skup aktivnosti, postupaka i sustava za sprječavanje nastanka otpada, smanjivanje i/ili njegovog štetnog utjecaja na okoliš te za skupljanje, prijevoz, oporabu, obradu i konačno zbrinjavanje. Postupci i sustavi trebali bi također definirati nadzor nad svim aktivnostima kao i režim za upravljanje odlagalištima nakon njihova zatvaranja. Ove su aktivnosti, postupci i sustavi često u nadležnosti različitih vlasti, kako javnih tako i privatnih; najbolji postupci u EU kreću se u pravcu integriranog pristupa gospodarenju otpadom koji uključuje sve subjekte kao i podjelu nadležnosti među njima.

Integrirano gospodarenje otpadom je pojam koji se koristi da bi se opisalo pretvaranje postupaka gospodarenja u sigurno i učinkovito gospodarenje tokovima krutog komunalnog otpada, uz najmanje moguće štetne učinke za ljudsko zdravlje i prirodni okoliš. Integrirani sustav gospodarenja otpadom uključuje neke od ili sve sljedeće komponente: smanjivanje količine otpada na izvoru (uključujući višestruko korištenje proizvoda), recikliranje materijala, obrada otpada prije konačnog zbrinjavanja (uz korištenje energije proizvedene iz otpada), i konačno zbrinjavanje otpada.

Aktivnosti namijenjene unapređivanju gospodarenja otpadom temelje se na direktivama o otpadu, Nacionalnoj strategiji zaštite okoliša, Nacionalnom planu djelovanja za okoliš, Strategiji gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, a usmjerene su na:

- ✓ osiguravanje tehničkih preuvjeta za smanjivanje proizvodnje otpada i njegovih štetnih učinaka na okoliš;
- ✓ obradu uporabljivih vrsta otpada;
- ✓ smanjenje emisija stakleničkih plinova;
- ✓ uspostavu cjelovitog i učinkovitog sustava gospodarenja otpadom.

U tu je svrhu potrebno:

- ✓ usvajanjem preostalih sekundarnih akata, hrvatsko zakonodavstvo u potpunosti uskladiti s *acquisom*;
- ✓ osigurati izvršenje zakonodavstva;
- ✓ postupno povećavati financijski pritisak na proizvođače otpada kako bi zbrinjavanje otpada prestalo biti subvencionirana djelatnost, i to kroz naplatu naknada uz punu primjenu kriterija količine i svojstava otpada te načela “onečišćivač plaća”;
- ✓ osigurati provedbu prioriteta sukladno zakonodavstvu iz područja gospodarenja otpadom;
- ✓ smanjiti količine komunalnog otpada selektivnim prikupljanjem otpada i preradom u nove proizvode ili energiju;
- ✓ istraživati i ostvarivati mogućnosti koje se nude za smanjivanje volumena otpada koji se proizvodi u sektoru graditeljstva.

Posebnu pažnju posvetit će se otpadu s otoka (698 otoka od kojih je samo 47 naseljeno), budući da otoci ne mogu biti mjesto konačnog odlaganja te se stoga predviđa da će se na otocima graditi pretovarne stanice kako bi se otpad mogao prevoziti na kopno i tamo zbrinjavati.

Strategija gospodarenja otpadom uključuje ocjenu sadašnjeg stanja u gospodarenju otpadom, iskaz strateških i kvantificiranih ciljeva i mjera za postizanje ovih ciljeva, smjernice za gospodarenje otpadom i procjenu ulaganja te izvora financiranja. Za postizanje ciljeva postavljenih u Strategiji najvažniji preduvjet je planiranje, projektiranje i izgradnja županijskih/regionalnih centara za gospodarenje otpadom; ovi bi centri poslovali s komunalnim i proizvodnim otpadom i započeli sanaciju i zatvaranje odlagališta. Strategija gospodarenja otpadom usvojena je u listopadu 2005. Plan gospodarenja otpadom na nacionalnoj razini usvojen je u srpnju 2007. i vrijedit će kroz razdoblje od 8 godina. Županijski planovi gospodarenja otpadom su izrađeni/u izradi i oni će biti strateški provedbeni dokumenti. Projekti gospodarenja otpadom iz indikativnog popisa OPZO-a u skladu su s ciljevima i mjerama iz Strategije gospodarenja otpadom i Plana gospodarenja otpadom RH.

Kako je utvrđeno u SWOT analizi, relativno velik broj javnih komunalnih društava osnovanih na gradskoj/općinskoj razini vodi do fragmentiranja aktivnosti gospodarenja otpadom kao i neučinkovitosti sektora. Plan gospodarenja otpadom u RH predviđa novi koncept sustava gospodarenja otpadom na županijskoj/područnoj razini. Glavna karakteristika tog novog koncepta je uspostava županijskih/regionalnih centara za gospodarenje otpadom kojima će upravljati jedinstveno društvo. Takvo županijsko/područno društvo će odgovarajućim zakonskim putem zajednički s postojećim javnim komunalnim društvima upravljati sustavom gospodarenja otpadom za cijelu županiju/područje. U skladu s Planom, predviđa se uspostavljanje do 21 centra za gospodarenje otpadom. Plan predlaže i preporučuje županijama da svugdje gdje je to moguće i izvedivo uspostave centre za gospodarenje otpadom koji bi opsluživali dvije ili više županija.

2.2.2 Upravljanje vodama

Ciljevi i prioriteti nacionalne strategije određeni su hrvatskim Pristupnim partnerstvom (PP) (kratkoročni i srednjoročni prioriteti) i nacionalnim strateškim dokumentima: NPPEU, PEP, NSZO i NPDO, te Strategijom upravljanja vodama.

Prema usvojenim sociološkim procjenama, hrvatsko stanovništvo će stagnirati, s trendom migracije prema većim naseljima. Ravnotežu s ovim uspostavljat će očekivan rast u nizu gospodarskih sektora, pri čemu su za vodni sektor najvažniji poljoprivreda, turizam, industrija i promet. U naseljima, razlika između stvarne vodoopskrbe i odvodnje iznosi 36%, što znači da pročišćavanje otpadnih voda predstavlja značajan problem za zaštitu voda. Industrijski rast i poboljšanje djelotvornosti rezultat će ne samo porastom potražnje za vodom, nego i povećanim ispuštanjima otpadnih voda.

Prosječna količina i kakvoća raspoloživih vodnih resursa u Hrvatskoj može zadovoljiti potrebe svih korisnika. Međutim, ovisno o razini razvoja i funkcionalnosti infrastrukture, može doći do ograničenja pristupa vodi na određenim lokacijama i u određenim vremenskim razdobljima (npr. turizam i poljoprivreda tijekom ljetnih mjeseci).

Prema Zakonu o vodama, cilj gospodarenja i upravljanja vodama jest ostvarenje integralnog, koordiniranog vodnog režima na cijelom nacionalnom teritoriju, i na svakom pojedinom vodnom području. Ovo bi uključivalo upravljanje prostornom distribucijom, izgradnju vodnog sustava, te stanje količine i kakvoće voda na način koji je najadekvatniji za konkretno područje i vrijeme. Zajedničkim aktivnostima vodnog gospodarstva i komunalnih gospodarstava, pokušat će se realizirati sljedeći ciljevi:

- ✓ Osiguranje dovoljnih količina kvalitetne pitke vode za vodoopskrbu domaćinstava (naselja);
- ✓ Osiguranje potrebnih količina kvalitetne vode za upotrebe u gospodarstvu;
- ✓ Zaštita ljudi i materijalne imovine od štetnog djelovanja voda; i
- ✓ Zaštita i poboljšanje stanja voda i ekosustava ovisnih o vodi.

Hrvatska dovršava Strategiju upravljanja vodama koja je temeljni dugoročni strateški dokument upravljanja vodama na nacionalnoj razini (prema Zakonu o vodama). Njome se uspostavlja jedinstvena vodnogospodarska politika i definira integralan, koordiniran pristup poboljšanju vodnog sustava, sukladno stanju, potražnji i uslugama u vodnom sustavu, te odražavaju međunarodne obveze. Pri izradi ovog dokumenta, uz hrvatsko vodno gospodarstvo i politiku, u obzir su uzeti EU Okvirna Direktiva o vodama 2000, i, kad god je bilo moguće, osnovna načela europske vodne politike.

Strategija upravljanja vodama sadrži:

- ✓ Osnovu za poboljšanje pravnog, institucionalnog i financijskog okvira za vodnogospodarske aktivnosti;
- ✓ Smjernice za uspostavu integralnog upravljanja vodama;

- ✓ Polazište za izradu ostalih vodnogospodarskih dokumenata, posebice planova upravljanja riječnim slivovima (PURS);
- ✓ Okvir za pripremu strategija i planova prostornog uređenja, zaštite okoliša i razvoj drugih sektora i područja koji ovise o vodama ili utječu na stanje voda (poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo, industrija, energija, promet, turizam, javno zdravstvo, zaštita prirode, itd.); te
- ✓ Nacionalna platforma za redovne vodnogospodarske aktivnosti, do usvajanja planova upravljanja riječnim slivovima.

Četiri plana upravljanja riječnim slivovima (riječni slivovi Save, Drave i Dunava, primorsko-istarskih i dalmatinskih rijeka) trebali biti dovršeni do 2009. godine. Hrvatska je također strana Konvencije o zaštiti i održivom korištenju rijeke Dunav, koja priprema plan upravljanja slivnim područjem za slivno područje rijeke Dunav.

Kao što je utvrđeno u SWOT analizi, posljedica relativno velikog broja javnih komunalnih društava je neučinkovitost sektora pa je stoga potrebno provesti racionalizaciju. U skladu s nacrtom Strategije o upravljanju vodama predviđa se postupno zamjenjivanje postojećeg sustava koji se zasniva na velikom broju javnih komunalnih društava u jedno društvo na područnoj (regionalnoj) razini.

Vodoopskrba

Strateški cilj održivog korištenja voda u Hrvatskoj jest osigurati dovoljne količine vode odgovarajuće kakvoće, u skladu s planiranim potrebama, i doseći potrebnu razinu sigurnosti vodoopskrbe za sve korisnike, uključujući vodne ekosustave i ekosustave vezane uz vodu. Opća politika podizanja zdravstvenog i životnog standarda stanovništva uvjetuje daljnji razvoj javnog vodoopskrbnog sustava. U tom smislu, nužno je stvoriti preduvjete za održivost vodoopskrbnih sustava osiguranjem dovoljnih količina vode potrebne kakvoće, postizanjem tehničke i tehnološke djelotvornosti, te utvrđivanjem odgovarajuće cijene vode. Stoga su razvojni ciljevi javne vodoopskrbe sljedeći:

- ✓ Djelotvorna zaštita izvorišta pitke vode za javnu vodoopskrbu (zone sanitarne zaštite);
- ✓ Osiguranje odgovarajućeg kondicioniranja pitke vode u slučajevima neodgovarajuće kakvoće vode unutar vodoopskrbnih sustava;
- ✓ Smanjenje gubitaka vode iz vodoopskrbnih sustava kako bi se osigurao djelotvoran rad vodoopskrbnih sustava, racionalno korištenje resursa i smanjenje zdravstvenih rizika;
- ✓ Podizanje razina priključenosti na vodoopskrbne sustave u područjima s niskim razinama priključenosti; i
- ✓ Povećanje djelotvornosti i sigurnosti javne vodoopskrbe, uz uvođenje ekonomske cijene vode (onečišćivač plaća).

Odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda

Strateški cilj zaštite voda jest očuvanje kakvoće vode i sprečavanje pogoršanja vode, prvenstveno u cilju očuvanja ljudskog zdravlja i okoliša, te postizanja dobrog ekološkog stanja vode kako bi ona odgovarala planiranim upotrebama. Hrvatska će se postupno približavati ovom strateškom cilju. Potrebno je očuvati površinske i podzemne vode koje su još uvijek čiste (gornji tokovi vodotoka, brdski vodotoci, a naročito podzemne vode, koji svi pripadaju kakvoći vode I. klase) kao pričuve za opskrbu stanovništva, te sanirati ili eliminirati onečišćenje voda za korištenje u industriji, poljoprivredi, ribnjacima i za rekreaciju (prema klasifikaciji voda, one pripadaju kakvoći vode II. klase).

Stoga bi fokus trebao biti na zaštiti ljudskog zdravlja i ekosustava, pri čemu su prioritet zaštićena područja (zone sanitarne zaštite izvorišta, ribnjaci, kupališta, parkovi prirode, nacionalni parkovi, itd.), što bi se postiglo sljedećim aktivnostima i mjerama:

- ✓ Izgradnjom uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u naseljima s postojećim odvodnim mrežama;
- ✓ Povećanjem razina priključenosti na mreže odvodnje i pročišćavanje otpadnih voda na područjima s razvijenim vodoopskrbnim sustavima;

- ✓ Saniranjem postojećih odvodnih mreža sa znatnim propuštanjima, koja utječu na izvorišta pitke vode;
- ✓ Povećanjem djelotvornosti i sigurnosti sustava javne odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, uz uvođenje ekonomske cijene vode (načelo onečišćivač plaća).

3. PROGRAMSKA STRATEGIJA

3.1 PRIORITETNE OSI I MJERE

3.1.1 IPA ciljevi i prioritetne osi

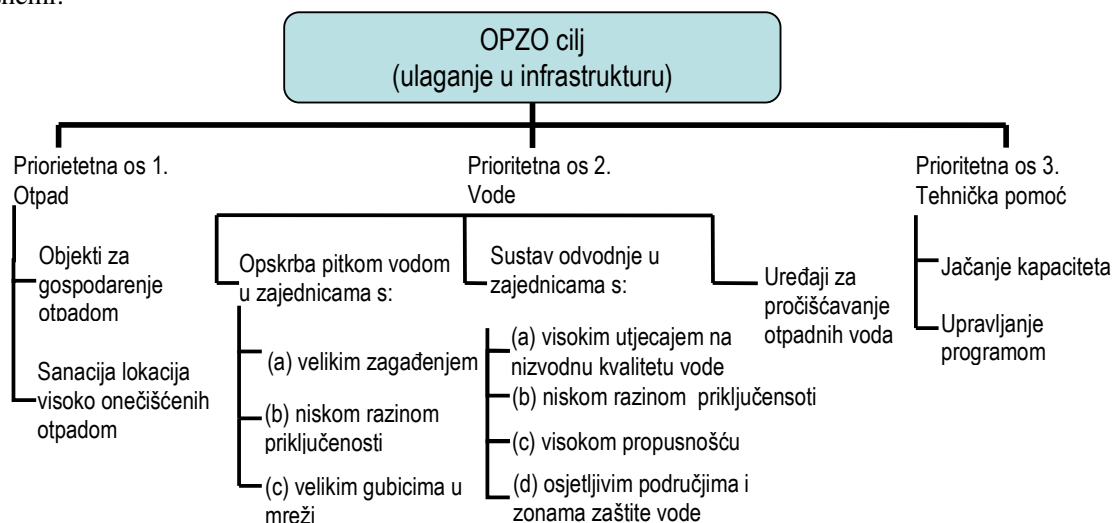
IPA ciljevi i prioriteti su podskup nacionalnih ciljeva i prioriteta i oni trebaju odražavati strateško usmjerenje sadržano u PP, NSZO i NPDO. No s obzirom da je opseg IPA znatno manji, nužno je usredotočiti aktivnosti iz OPZO-a na jasnije definirane ciljeve i prioritete. Stoga je opći cilj OPZO-a investiranje u one projekte koji će imati najveći utjecaj s obzirom na ograničene resurse koji su dostupni u podsektorima otpada i voda, pružajući pritom pomoć Hrvatskoj pri ispunjavanju njenih obveza u provedbi okolišne pravne stečevine EU koja uređuje obradu i odlaganje otpada, opskrbu vodom za piće, skupljanje, pročišćavanje i ispuštanje otpadne vode, te razvijanje administrativnih i upravljačkih sposobnosti ustanova koje provode OPZO. OPZO će stoga unaprijediti pristup okolišnim uslugama i objektima te pružanje usluga u podsektorima otpada i voda, a također će iz IPA pomoći proizvesti ostale neizravne razvojne prednosti, poput povećanja kakvoće življenja stanovništva, privlačenja novih proizvodnih investicija, i stvaranje novih radnih mjesta⁹⁷.

OPZO je podijeljen na tri prioritetne osi:

- ✓ Prioritetna os 1.: Podsektor otpada - (i) osiguravanje objekata za gospodarenje otpadom u centrima u kojima su najpotrebniji, (ii) sanacija lokacija visoko onečišćenih otpadom, “crnih točaka”;
- ✓ Prioritetna os 2.: Podsektor vode - uspostava modernih sustava vodoopskrbe i(ili) uređaja za obradu voda i sustava odvodnje u zajednicama u kojima: (i) je voda za piće najviše onečišćena, (ii) gdje postoji niska razina priključenosti stanovništva na sustav vodoopskrbe (iii) postoje veliki gubici u vodoopskrbnom sustavu (iv) gdje će uređaji za pročišćavanje otpadnih voda pružati najveći doprinos kakvoći vode nizvodno, (v) kanalizacijski sustavi u naseljima/zajednicama u kojima su razine priključenja ispod 75%, a razina priključenosti na vodovod je visoka; (vi) postoji visoka propusnost sustava odvodnje (vii) u osjetljivim područjima i vodozaštitnim zonama;
- ✓ Prioritetna os 3.: Pružanje tehničke pomoći onim IPA ustanovama koje upravljaju OPZO-om za upravljanje programom i izgradnju kapaciteta, izradu budućih Operativnih programa.

⁹⁷ Mogućnost stvaranja radnih mjesta jasno je vidljiva na primjeru uspostave sustava ambalažnog otpada koji je već rezultirao stvaranjem novih radnih mjesta.

Prikaz prioriteta dat je u sljedećoj shemi:

3.1.2 Opći kriteriji za odabir

Svrha Operativnog programa postići će se provedbom projekata koji se najbolje uklapaju u ciljeve OP-a. Za dobivanje potpore u sklopu OP-a, projekti trebaju biti financijski, gospodarski, socijalno i okolišno dobro utemeljeni. Da bi se dostupna IPA sredstva iskoristila na pravovremen i učinkovit način, zrelost projekata je najvažniji kriterij za prioritizaciju pomoći. Pored toga što trebaju biti u skladu s nacionalnim strateškim i planskim dokumentima, projekti trebaju odgovarati dolje navedenim kriterijima prihvatljivosti i općim uvjetima. Veliki projekti pripremat će se u skladu sa člankom 150. i 170. Provedbene uredbe.

Kriteriji prihvatljivosti

- ✓ Razina zrelosti projekta, odnosno njegovu spremnost za provedbu;
- ✓ Razmjer projekata: projekti / skupina projekata/ projekt(e) faza(e) trebale bi dosežati procijenjenu minimalnu vrijednost od 10 milijuna eura (manji projekti mogu također ispunjavati kriterije ako su određeni na temelju relevantnih kriterija za odabir koji se odnose na mjeru; oni će biti ocijenjeni uglavnom na temelju kriterija okolišnih prednosti i tehničke prihvatljivosti te opravdanja, imajući naravno u vidu ukupnu vrijednost);
- ✓ Održivost: projekti moraju poštivati norme i standarde EU, biti usklađeni sa sektorskim politikama EU i moraju biti (u slučaju centara gospodarenja otpadom) financijski održivi kako bi pokrivali buduće troškove rada i održavanja;
- ✓ Sukladnost s ciljevima i načelima okolišne politike EU:
 - Zaštita, održavanje i unapređenje kakvoće okoliša,
 - Zaštita ljudskog zdravlja, razborito i racionalno korištenje prirodnih resursa,
 - Načelo predostrožnosti,
 - Načelo sprječavanja,
 - Načelo uklanjanja na izvoru,
 - Načelo „onečišćivač plaća”.
- ✓ Usklađivanje sa zakonskim okolišnim zahtjevima EU uz posebnu pažnju posvećenu direktivama koje zahtijevaju visoka ulaganja, s namjerom pružanja potpore usklađivanju s acquisom;
- ✓ Usklađivanje s prioritetima određenim u strateškim dokumentima EU i nacionalnim strateškim dokumentima;

- ✓ Dodatnost – odnosno, projekt ne bi napredovao bez pomoći EU.

Opći uvjeti (mogu se koristiti i u procesu odabira manjih projekata koji se neće podnositi EK-u na prethodno odobranje)

- ✓ Kontinuitet pomoći Zajednice, međunarodnih financijskih institucija (MFI) ili ostale pomoći i prethodno utvrđeni investicijski prioriteti: odnosno investicije i tehnička pomoć nastavljaju se na prethodne programe potpore (CARDS, DABLAS, PHARE, ISPA, MFI, itd.);
- ✓ Projekti s prethodno izrađenih i dogovorenih lista nacionalnih prioriteta za svaki sektor (ove liste će biti redovno ažurirane u skladu s izradom projektnih prijedloga);
- ✓ Projekti koji će osigurati najveći utjecaj i neposrednu korist po završetku (projekti koji obuhvate najveći broj stanovnika, najveću aglomeraciju ili područje);
- ✓ Posljedični prekogranični / regionalni utjecaj(i);
- ✓ Razina doprinosa postizanju gospodarske i socijalne kohezije Hrvatske s EU (Projekti s maksimalnim potencijalnim gospodarskim i socijalnim prednostima);
- ✓ Odnos između okolišne i ekonomske učinkovitosti projekata – tj. između broja osoba na koje projekt ima utjecaj i troškova projekta. U slučaju malih projekata u podsektoru voda, utjecaj će se povećavati pa će stoga biti i značajan tijekom trajanja programa, a ne samo na razini pojedinačnog projekta;
- ✓ Institucionalni i upravni okvir za upravljanje / provedbu projekta (uglavnom u odnosu na razinu obveze preuzete od krajnjeg korisnika (jednog ili više).

Projekti koji ostvaruju prihod

Projekti koji stvaraju prihod, kako je određeno u članku 150. Provedbene uredbe za IPA-u je(su) aktivnost(i) predložene za pretpristupnu pomoć što uključuje ulaganje u infrastrukturu, čije korištenje podliježe naknadama koje izravno snose korisnici i koje stvaraju prihod, ili bilo koja djelatnost koja uključuje prodaju ili najam zemljišta ili zgrada.

3.1.3. PRIORITETNA OS 1. – RAZVOJ INFRASTRUKTURE ZA GOSPODARENJE OTPADOM RADI USPOSTAVE CJELOVITOG SUSTAVA GOSPODARENJA OTPADOM U HRVATSKOJ

Svrha

Svrha je uspostava cjelovitog sustava gospodarenja otpadom kroz razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom putem izgradnje centara za gospodarenje otpadom na županijskoj i regionalnoj razini i sanacije lokacija visoko onečišćenih otpadom, što će doprinijeti zaštiti okoliša i ljudskog zdravlja.

Zakonodavstvo Zajednice

Aktivnosti u sklopu ove prioritetne osi namijenjene su unapređenju gospodarenja otpadom i pružanju pomoći Hrvatskoj da ispuni svoje obveze u vezi provedbe pravne stečevine EU na području zaštite okoliša kojom se uređuje obrada i zbrinjavanje otpada, a to su:

- ✓ Direktiva 2006/12/EZ o otpadu;
- ✓ Direktiva 1999/31/EZ o odlagalištima otpada.

Odredbe Direktive 2006/12/EZ u potpunosti su prenesene u hrvatsko zakonodavstvo, a Direktiva 1999/31/EEZ o odlagalištima otpada bit će u potpunosti prenesene usvajanjem Pravilnika temeljem Zakona o otpadu tijekom 2007.

Specifični ciljevi

Ciljevi ovog prioriteta su:

- ✓ Izgraditi infrastrukturu za gospodarenje otpadom s fokusom na izgradnji centara za gospodarenje otpadom (izdvajanje otpada po vrstama, obrada u svrhu smanjenja biološke komponente, odlagalište za konačno zbrinjavanje ostataka) koji će zamijeniti postojeća odlagališta, čime će se unaprijediti pristup i učinkovito pružanje okolišnih usluga u području gospodarenja otpadom;
- ✓ Sanirati i zatvoriti lokacije visoko onečišćene otpadom;
- ✓ Izraditi tehničku dokumentaciju (tj. studije izvedivosti, procjene utjecaja na okoliš, financijske i ekonomske analize, analize troškova i koristi, studije dostupnosti, preliminarni projekti, dokumentacija za nadmetanje, itd.) koja će poduprijeti izradu projekata za ulaganja u gospodarenje otpadom.

Obrazloženje

U Hrvatskoj postoji veliki broj komunalnih odlagališta od kojih većina ne udovoljava standardima uređenih odlagališta, što se smatra rezultatom nerazvijenog sustava gospodarenja otpadom.

Hrvatska je naslijedila veliki broj „divljih“ odlagališta koja se procjenjuju na oko 3.000 i od kojih 1% predstavljaju značajnu opasnost od onečišćenja, te veći broj lokacija visoko onečišćenih otpadom – crne točke. Veliki dio proizvodnog otpada (inertnog i opasnog) zbrinjava se na odlagalištima za zbrinjavanje otpada unutar industrijskog područja i u postrojenjima.

Hrvatska će ispuniti svoje obveze za buduće članstvo u EU razvijanjem cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u skladu sa Strategijom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske i Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske te županijskim planovima gospodarenja otpadom i zakonodavstvom EU. Ovo će se ostvariti kroz korištenje različitih domaćih i međunarodnih resursa i financijskih modela. Koristeći podršku iz nacionalnih izvora i ISPA programa već se uvodi cjeloviti sustav gospodarenja otpadom.

Postoji okvirno hrvatsko zakonodavstvo o gospodarenju otpadom, a usvojeni su ili su u pripremi podzakonski propisi za različite tokove otpada, odlaganje i termičku obradu otpada. Potpuno prenošenje *acquisa* koji se odnosi na otpad planira se do 2008. godine, a potrebno je uložiti znatan trud na provedbi prenesenih odredaba.

Ovaj prioritet, tj. razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom putem koncepta „cjelovitog gospodarenja otpadom“ imat će stoga za cilj postizanje zahtjeva iz zakonodavstva EU te uspostavu primjerenog i održivog sustava gospodarenja otpadom.

Nadalje, Republika Hrvatska je u potpunosti svjesna poteškoća s kojima su se nove države članice suočile pri apsorpciji dodijeljenih sredstava iz Strukturnih fondova zbog neodgovarajuće i nepripremljene liste projekata. Zbog toga će priprema odgovarajućih, dobro osmišljenih i spremnih projekata osigurati korištenje pomoći iz sredstava EU na pravovremen i tehnički prihvatljiv način.

Opis

Sljedeće indikativne vrste aktivnosti predviđene su za financiranje u sklopu ove prioritetne osi:

- ✓ Izgradnja novih županijskih/regionalnih centara za gospodarenje otpadom;
- ✓ Izgradnja objekata za razvrstavanje, recikliranje i biološku obradu, odgovarajućih objekata za opasni otpad i ostale specifične tokove otpada; sustava za selektivno skupljanje otpada;
- ✓ Sanacija lokacija visoko onečišćenih otpadom u krškom području koja predstavljaju značajan rizik za onečišćenje podzemnih voda;
- ✓ Priprema projektnog niza za prethodno utvrđene projekte.

Određivanje ciljeva

Ova prioritetna os primjenjivat će se na podsektor gospodarenja otpadom iz Operativnog programa zaštite okoliša koji doprinosi cilju OPZO-a “Unaprijediti pristup i učinkovito pružanju usluga i objekata za zaštitu okoliša u podsektorima otpada i vode”. Prioritetna os ima sljedeće ciljeve:

- ✓ poboljšanje pristupa i pružanje usluga zaštite okoliša i objekata u podsektoru otpada;
- ✓ zaštita podzemnih voda i ljudskog zdravlja;
- ✓ pružanje pomoći Hrvatskoj pri ispunjavanju njenih obveza u pogledu provedbe *acquisa* o zaštiti okoliša koji uređuje zbrinjavanje otpada.

Glavni korisnici zahvata u sklopu ove prioritetne osi bit će lokalna/ županijska /regionalna komunalna društva ili druga javna tijela koja se bave gospodarenjem otpadom, ali i resorno ministarstvo (Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva).

Mjere

U sklopu ove prioritetne osi predlažu se dvije mjere:

- ✓ **Mjera 1.1.** Uspostava novih centara za gospodarenje otpadom na županijskoj/regionalnoj razini.
Projekti u sklopu ove mjere osigurati će izgradnju novih centara za gospodarenje otpadom koji će zamijeniti lokalna odlagališta otpada i izgradnju drugih postrojenja potrebnih za uspostavu cjelovitog sustava gospodarenja otpadom.
- ✓ **Mjera 1.2.** Sanacija lokacija visoko onečišćenih otpadom (crne točke)
Projekti u sklopu ove mjere trebali bi ukloniti opasnost koju onečišćene lokacije predstavljaju za podzemne vode i ljudsko zdravlje.

Provedba

Operacije (projekti) koji će se financirati u sklopu Prioritetne osi 1. bit će odabrani s indikativnog popisa projekata iz Poglavlja 3.5 Operativnog programa (i odgovarajućih sažetaka projekata priloženih kao Dodatak III) u skladu s općim kriterijima za odabir kao i kriterijima specifičnim za podsektor (mjeru) navedenim u Operativnom programu.

Odabrane operacije bit će zatim podnesene na odobrenje Europskoj komisiji. Ako projekt bude ocijenjen kao prihvatljiv, Europska komisija će donijeti odluku o odobrenju za svaki projekt kojom će se odrediti prostorni objekt, prihvatljivi izdaci i stopa sufinanciranja koji se odnose na određenu prioritetnu os. Na kraju će se za svaki odobreni projekt potpisati Sporazum o financiranju između Europske komisije i zemlje korisnice u kojem će se utvrditi ti elementi. Dopunsko financiranje ovih ulaganja bit će osigurano iz nacionalnog financiranja, vanjskih zajmova i drugih izvora i modela financiranja.

U slučaju projekata koji se ne mogu nazvati „velikim projektima” (tj. koji su ispod praga od 10 milijuna €) odluku o pozivu na nadmetanje donijet će Odbor za odabir na temelju kriterija odabira opisanih u Operativnom programu i potvrđenih od Sektorskog nadzornog odbora.

Ciljevi i pokazatelji

U donjoj tablici navedeni su temeljni pokazatelji prioriteta:

Tablica 3.1: Pokazatelji za evaluaciju Prioritetne osi 1. - Razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom radi uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj

Indikator	Jedinica	Početno stanje (godina)	Konačni cilj	Učestalost praćenja	Izvor podataka
Rezultat					
Stanovništvo koje se služi novim centrima za gospodarenje otpadom	Broj	0 (2007.)	940.000	3-godišnje razdoblje	MZOPUG, krajnji korisnik
Smanjenje količine odloženog otpada na odlagališta	%	0 (2007.)	30	3-godišnje razdoblje	MZOPUG, krajnji korisnik

Financijska alokacija i stopa sufinanciranja

Od ukupne alokacije za Operativni program „Zaštita okoliša“ koja ukupno iznosi €53.499.750 (€16.999.500 u 2007., €18.000.000 u 2008. i €18.500.250 u 2009.), alokacija za Prioritetnu os 1 iznosi €8.349.750 u 2007., €8.874.750 u 2008. i €9.125.250 u 2009. (ukupno €26.349.250). Za sektor gospodarenja otpadom indikativna stopa IPA sufinanciranja iznosi 75%.

3.1.3.1. Mjere u sklopu Prioritetne osi 1. - Razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom radi uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj

Mjera 1.1. – Uspostava novih centara za gospodarenje otpadom na županijskoj/regionalnoj razini

Specifični cilj

Izgraditi infrastrukturu za gospodarenje otpadom s fokusom na zamjeni postojećih odlagališta s odlagalištima u okviru novih centara za gospodarenje otpadom, zajedno s uređajima za odvajanje i sortiranje, recikliranje i biološku obradu otpada; čime će se unaprijediti pristup i učinkovito pružanje okolišnih usluga u području gospodarenja otpadom.

Obrazloženje

Većina objekata za zbrinjavanje otpada su neadekvatni. Postoji veliki broj odlagališta komunalnog otpada, od kojih većina ne posjeduje sve potrebne dozvole. Brojna odlagališta koja ne udovoljavaju propisanim uvjetima, zajedno s nedostatkom objekata/uređaja za zbrinjavanje otpada prepreka su uspostavi cjelovitog sustava gospodarenja otpadom. Novi centri za gospodarenje otpadom kao središnja mjesta za gospodarenje otpadom na županijskoj/regionalnoj razini omogućit će ispunjavanje zahtjeva EU zakonodavstva uspostavom adekvatnog i održivog sustava gospodarenja otpadom.

Opis

Projekti u okviru ove mjere osigurat će objekte za odlaganje otpada u okviru novih centara za gospodarenje otpadom, zamjenjujući brojna postojeća odlagališta komunalnog otpada; te će osigurati ostale objekte/uređaje nužne za cjelovit sustav gospodarenja otpadom.

Budući je zamjena postojećih odlagališta novim centrima za gospodarenje otpadom na županijskoj/regionalnoj razini jedna od ključnih dijelova novog županijskog/regionalnog sustava gospodarenja otpadom, treba voditi računa o usklađivanju dinamike zatvaranja postojećih odlagališta s izgradnjom novog objekta za gospodarenje otpadom.

Prihvatljive aktivnosti

Pomoć u okviru ove mjere odnosi se na ugovore za nabavu (usluge nadzora, podrška u provedbi, ocjena ponuda, konzultantske usluge, priprema projekata za već utvrđene projekte (uključujući između ostalog studiju izvedivosti; socijalnu i ekonomsku procjenu i analize troškova i koristi, nacрте, troškovnike i dokumentaciju za nadmetanje, nadzor projekta i evaluaciju). Aktivnosti u okviru mjere konkretnije se odnose na izgradnju novih odlagališta komunalnog otpada, objekata za obradu, recikliranje i kompostiranje, opremu za prijevoz otpada, odgovarajuće objekte za zbrinjavanje ostalih specifičnih tokova otpada, i ostala postrojenja za razvoj cjelovitog sustava gospodarenja otpadom.

Kriteriji za odabir

Projekti u sklopu mjere 1.1 osigurati će postizanje jednog od ciljeva Strategije gospodarenja otpadom – uspostava do 21 centra za gospodarenje otpadom na županijskoj/regionalnoj razini– te će biti rangirani prema sljedećim kriterijima:

Kriterij I – sustavi gospodarenja otpadom u obalnim županijama s otocima. Postoji sedam ovakvih županija: Ličko-senjska (53.677 stanovnika), Šibensko-kninska (112.891), Dubrovačko-neretvanska (122.870), Zadarska (162.045), Istarska (206.344), Primorsko-goranska (305.505) i Splitsko-dalmatinska (463.676).

Kriterij II - sustavi gospodarenja otpadom u županijama s više od 200.001 stanovnika ili u drugim područjima u kojima je više od 200.001 korisnik. Postoji osam ovakvih područja, uključujući glavni grad i dvije skupine županija: Zagreb (stanovništvo 779.145), Sjeverozapadna Hrvatska (570.460), Istočna Slavonija (535.274), Splitsko-dalmatinska (463.676), Osječko-baranjska (330.506), Primorsko-goranska (305.505), Istarska (206.344), i Vukovarsko-srijemska (204.768).

Kriterij III - sustavi gospodarenja otpadom u županijama sa 150.000 do 200.000 stanovnika ili u drugim područjima sa 150.000 do 200.000 korisnika. Postoji četiri ovakve županije: Zadarska (stanovništvo 162.045), Brodsko-posavska (176.765), Varaždinska (184.769) i Sisačko-moslavačka (185.387).

Kriterij IV - sustavi gospodarenja otpadom u županijama koje imaju do 150.000 stanovnika ili u drugim područjima koja imaju do 150.000 korisnika. Postoji tri ovakve županije: Ličko-senjska (53.677), Požeško-slavonska (85.831), Virovitičko-podravska (93.389), Karlovačka županija (141.787).

Izvedivost projekata koji traže IPA financiranje bit će ocijenjena na temelju sljedećeg:

- ✓ Novi centri za gospodarenje otpadom i lokacije odlaganja otpada trebaju biti u skladu sa Strategijom gospodarenja otpadom RH, Planom gospodarenja otpadom RH, županijskim planovima gospodarenja otpadom i županijskim prostornim planovima;
- ✓ Projekti će biti na onim područjima u kojima postojeća odlagališta izazivaju opasnost za podzemne vode;
- ✓ Projekti će biti na onim područjima u kojima su odlagališta pred iscrpljenjem kapaciteta;
- ✓ Postojanje odgovarajućeg upravnog i institucionalnog okvira (ovo će među ostalim pomoći pri osiguravanju punog pridržavanja načela onečišćivač plaća);
- ✓ Projekti novih centara za gospodarenje otpadom trebali bi uključivati izbor između proširivanja postojećih lokacija za odlaganje otpada ili gradnje novih objekata te štiti osjetljive podzemne vode ili druge prijamnike u regiji (tj. ispitati da li će projekt pomoći spriječiti štetu za ljudsko zdravlje ili okoliš u osjetljivom području); i
- ✓ Racionalna i ekonomski održiva struktura budućeg operativnog društva.

Projekt bi također trebalo procijeniti u smislu udaljenosti između planiranog/moderniziranog odlagališta i lokalnih gradova, u skladu s načelom smanjenja količine prevezenog otpada (optimizacija troškova prijevoza).

Krajnji korisnik

Očekivani korisnici Mjere 1.1 su gradska/županijska/regionalna/komunalna društva ili druga javna tijela koja se bave gospodarenjem otpadom ali i nadležno ministarstvo (Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva).

Pokazatelji za nadzor

Tablica 3.2: Pokazatelja za praćenje i evaluaciju mjere 1.1. – Uspostava novih centara za gospodarenje otpadom na županijskoj/regionalnoj razini

Pokazatelj	Jedinica	Početno stanje (godina)	Konačni cilj	Učestalost praćenja	Izvor podataka
Neposredni rezultati					
Uspostavljeni (otvoreni) novi centri za gospodarenje otpadom	Broj	0 (2007.)	3	godišnje	MZOPUG Izvešća o praćenju projekata
Podneseni zahtjevi za odobrenjem projekta s potpunom dokumentacijom	Broj	0 (2006.)	3	godišnje	MZOPUG, Izvešća o praćenju projekata

Mjera 1.2. – Sanacija lokacija visoko onečišćenih otpadom (crne točke)

Specifični cilj

Zaštita okoliša i ljudskog zdravlja putem sanacije lokacija visoko onečišćenih otpadom.

Objašnjenje

Lokacije visoko onečišćene otpadom – crne točke, rezultat su dugotrajnog razdoblja neodgovarajućeg gospodarenja industrijskim (tehnološkim) otpadom. Otpad (većinom opasni) bivao je odbačen u prirodnim udubinama, iskopima te drugim neodgovarajućim lokacijama. Te lokacije predstavljaju opasnost za okoliš i ljudsko zdravlje. Postoji devet takvih lokacije koje su određene kao prioritetne⁹⁸.

Za sanaciju devet prioritetnih crnih točaka, Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost alocirao je iznos od oko 22 milijuna eura za razdoblje 2005.-2008.

Opis

Projekti u okviru ove mjere trebaju ukloniti opasnost koju onečišćeno zemljište i lokacije predstavljaju za podzemne vode i ljudsko zdravlje.

Prihvatljive aktivnosti

Pomoć u okviru ove mjere odnosi se na radove, nabavu opreme i usluge (usluge nadzora, podrška u provedbi, ocjena ponuda, konzultacije, priprema projekata za već utvrđene projekte (uključujući između ostalog studiju izvedivosti; socijalnu i ekonomsku procjenu i analize troškova i koristi, nacрте,

⁹⁸ Popis lokacija „crnih točaka“ nalazi se u Poglavlju 2.12. „Opis pod-sektora za gospodarenje otpadom“.

troškovnike i dokumentaciju za nadmetanje), nadzor projekta i evaluaciju). Aktivnosti u okviru mjere konkretnije uključuju sanaciju lokacija visoko onečišćenih otpadom što uključuje adekvatno zbrinjavanje otpada s tih lokacija.

Kriteriji za odabir

Prioritetni projekti u sklopu ove mjere odnose se na lokacije visoko onečišćene otpadom koje predstavljaju opasnost za podzemnu vodu i ljudsko zdravlje, posebno vezano za krška područja, budući da podzemne vode osiguravaju 90% opskrbe vodom za piće u Hrvatskoj. Osim i slijedom Općih kriterija odabira, prioritet će se dati projektu najviše razine zrelosti, onima koji najviše utječu na okoliš i to na najštetniji način te onima koji će osigurati najveći utjecaj za sredstva.

Krajnji korisnik

Očekivani korisnik Mjere 1.2 je Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva.

Pokazatelji za nadzor

Tablica 3.3: Pokazatelji za praćenje i evaluaciju mjere 1.2 – Sanacija lokacija visoko onečišćenih otpadom („crne točke“)

Pokazatelj	Jedinica	Početno stanje (godina)	Konačni cilj	Učestalost praćenja	Izvor podataka
Neposredni rezultati					
Pripremljena dokumentacija za projekte sanacije „crnih točaka“	Broj	0 (2007.)	1	godišnje	MZOPUG, Izvješća o praćenju projekata

3.1.4 PRIORITYNA OS 2. – ZAŠTITA VODNIH RESURSA HRVATSKE KROZ POBOLJŠANJE SUSTAVA VODOOPSKRBE TE INTEGRIRANOG SUSTAVA UPRAVLJANJA OTPADNIM VODAMA

Svrha

Opći cilj je razviti sustav upravljanja vodama vezano za pitku vodu i otpadne vode te time zaštititi hrvatske vodne resurse te udovoljiti EU standardima.

Zakonodavstvo Zajednice

Aktivnosti unutar ove prioritetne osi usmjerene su na poboljšanje sustava upravljanja vodama te pružanje podrške Hrvatskoj na ostvarivanju obveza iz EU *acquisa* u području upravljanja vodama, tj. za sljedeće najvažnije direktive:

- ✓ Okvirna direktiva o vodama (2000/60/EC);
- ✓ Direktiva o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda (91/271/EEC, 98/15/EC); i
- ✓ Direktiva o vodi za piće (80/778/EEC, 91/858/EEC, 90/656/EEC i 91/692/EEC).

Očekuje se da će hrvatsko zakonodavstvo u području voda biti usklađeno s *acquisom* do 2008.

Specifični ciljevi

Ciljevi Prioritetne osi 2 su:

- ✓ Osigurati odgovarajuće usluge vodoopskrbe i odvodnje uz prihvatljive cijene;

- ✓ Poboľjšati i zaštititi čistoću i kakvoću podzemnih voda i tla u osjetljivim područjima;
- ✓ Pripremiti tehničku dokumentaciju (tj. studije izvedivosti, ocjene utjecaja na okoliš, financijske i ekonomske analize, analize troškova i koristi, studije pristupačnosti, preliminarne projekte, dokumentaciju za nadmetanje, itd.) koja će pratiti projektni niz.

Obrazloženje

Ovaj prioritet bavi se jednom od glavnih slabosti identificiranih SWOT analizom, koji odražava nisku stopu priključenosti zajednica na osnovnu vodnu infrastrukturu (pročišćava se samo 12% otpadnih voda koje proizvodi stanovništvo) i nedostatak objekata za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda u nekim područjima.

Javne usluge vodoopskrbe i odvodnje često su nedjelotvorne zbog velikog broja malih operatera, dugoročno nedovoljnog financiranja i lošeg održavanja. Ovo se rješava uvođenjem strateškog planiranja, dugoročnih ciljeva i poslovnih planova u vodni sektor.

Hrvatska se obvezala na ispunjenje vodnogospodarske komponente pravne stečevine EU za okoliš. Očekuje se da će hrvatsko zakonodavstvo na području vodnog sektora biti usklađeno s pravnom stečevinom EU do 2008., no uz usklađenje zakonodavstva, biti će potrebna visoka razina financiranja, naročito za sektor otpadnih voda.

Prema odluci o „osjetljivim područjima”, točna razina investicija bit će utvrđena činjenicom da bi aglomeracije s više od 10.000 e.s. u tim područjima trebale imati uređaje za pročišćavanje otpadnih voda kojima se osigurava visoka razina pročišćavanja (eliminacija dušika i fosfora), što će, naravno, povećati razinu potrebnih investicija. U ruralnim područjima, gdje živi 54% stanovništva, a većina naselja nema odgovarajuće objekte, podzemne vode podložne su zagađenju nepročišćenim otpadnim vodama, pa se stoga u cilju zaštite pričuva podzemnih voda moraju izgraditi mali uređaji za pročišćavanje otpadnih voda.

Prioritet će imati veliki, integrirani projekti kako bi se optimizirali investicijski i operativni troškovi prouzročeni tim investicijama. Dugoročnim investicijskim programom identificirano je 29 prioritetnih ciljnih investicija čiji je cilj osigurati odgovarajuću pitku vodu i objekte za otpadne vode za naselja s preko 50.000 e.s.⁹⁹. Investicijske potrebe biti će prioritizirane tako da se obzir uzmu i obveze koje Hrvatska preuzme u pregovaračkom procesu, uglavnom u urbanim aglomeracijama u prvoj fazi. Međutim, strategija IPA-e usredotočuje se na one zajednice u kojima se može postići najveći učinak u okviru ograničenih raspoloživih sredstava. Ruralne aglomeracije se mogu integrirati i u regionalni projekt, u slučaju da je moguće opravdati znatan utjecaj na okoliš, i/ili gdje komponente troškovne efikasnosti poboljšavaju održivost cjelokupne investicije.

Tehnička pomoć putem CARDS, Phare, DABLAS, ISPA i IPA dostupna je potencijalnim korisnicima koji žele poboljšati svoj kapacitet u pripremi projekata za buduće EU financiranje.

Hrvatska je svjesna da sredstva EU neće biti dovoljna za zadovoljavanje pravne stečevine EU na području vodnog sektora. Tražit će se i drugi izvori financiranja, te se potencijalni korisnici potiču da razmotre inovativna rješenja financijskog inženjeringa, poput javno-privatnih partnerstva koja uključuju sheme projektiranja-gradnje-upravljanja (DBO). Ova prioritetna osovina zamišljena je kao pomoć korisnicima iz lokalnih vlasti na regionalnoj/ županijskoj / općinskoj razini.

IPA će nastaviti s programom velikih investicija koji potreban da bi se pomoglo Hrvatskoj da udovolji svojim obvezama kao budućeg člana EU, i doprinijelo rješavanju problema prethodno nedostatnog financiranja.

Osim toga, Republika Hrvatska je u potpunosti svjesna poteškoća s kojima su se nove države članice suočile pri apsorpciji dodjela sredstava iz Strukturnih fondova zbog neodgovarajuće i nepripremljene liste projekata. Zbog toga će priprema odgovarajućih, dobro osmišljenih i spremnih projekata osigurati korištenje pomoći iz sredstava EU na pravovremen i tehnički prihvatljiv način.

⁹⁹ Dodatak D-5 Državnom planu za zaštitu voda RH, NN 8/99

Opis

Slijedeće indikativne vrste aktivnosti su predviđene za financiranje u okviru ove prioritetne osi:

- ✓ Izgradnja / rekonstrukcija vodoopskrbnih mreža i ulaganja u obradu voda;
- ✓ Izgradnja / rekonstrukcija mreža odvodnje otpadnih voda;
- ✓ Izgradnja postrojenja za obradu otpadnih voda;
- ✓ Rekonstrukcija / dogradnja postojećih postrojenja za obradu otpadnih voda;
- ✓ Priprema projektnog niza za prethodno utvrđene projekte.

Određivanje ciljeva

Ova prioritetna os odnosi se na pod-sektor upravljanja vodama OP-a „Zaštita okoliša“ te doprinosi cilju OP-a: „Unaprijediti pristup i učinkovito pružanje okolišnih usluga i objekata u podsektorima otpada i voda“. Prioritetna os usmjerena je na:

- ✓ poboljšanje pristupa i učinkovito pružanje okolišnih usluga i objekata u podsektoru voda;
- ✓ zaštitu vodnih resursa;
- ✓ pružanje podrške Hrvatskoj za ispunjavanje njenih obveza za primjenu EU okolišne pravne stečevine koja uređuje upravljanje vodama.

Glavni korisnici intervencija pod ovom prioritetnom osi bit će županijska / gradska poduzeća ili druga javna tijela koja se bave upravljanjem vodama, ali i resorno ministarstvo (Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva).

Mjere

- ✓ **Mjera 2.1.** Uspostava modernih vodoopskrbnih sustava i mreža
- ✓ **Mjera 2.2.** Izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda iz domaćinstava i industrije i poboljšanje kanalizacijske mreže

Ovo su dvije glavne mjere, od kojih je prva usredotočena na osiguranje modernih mreža za vodoopskrbu pitkom vodom, dok će se drugom osigurati uređaji za pročišćavanje otpadnih voda i mreže odvodnje.

OP „Zaštita okoliša“ će se (kroz navedene mjere) koncentrirati na unapređenje i izgradnju mreža vodoopskrbe i odvodnje i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda putem projekata usmjerenih na:

- ✓ Osiguranje integralnih rješenja za probleme otpadnih voda u naseljima, doprinos usklađenju s Direktivom o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda (91/271/EEC, 98/15/EC) i drugim relevantnim EU direktivama;
- ✓ Poboljšanje pročišćavanja otpadnih voda izgradnjom uređaja za pročišćavanje;
- ✓ Smanjenje gubitaka (iz mreža vodoopskrbe i odvodnje);
- ✓ Povećanje stope priključenosti na sustave vodoopskrbe i odvodnje.

OP „Zaštita okoliša“ će se usredotočiti na uspostavu/poboljšanje objekata za pitku vodu i odvodnju/pročišćavanje u područjima zemlje u kojima su:

- ✓ zalihe pitke vode najviše onečišćene, te područjima s niskom razinom priključenosti stanovništva na sustave za opskrbu pitkom vodom;
- ✓ veliki gubici u vodoopskrbnoj mreži;
- ✓ uređaji za pročišćavanje otpadnih voda najviše će doprinijeti kakvoći voda nizvodno;
- ✓ sustavi odvodnje u naseljima/zajednicama imaju razinu priključenosti ispod 75%, te u područjima s razvijenim sustavima vodoopskrbe;

- ✓ odvodna mreža je veoma propusna, posebno kada utječe na izvorišta pitke vode;
- ✓ osigurat će se mikro-projekti pročišćavanja otpadnih voda u naseljima s manje od 5000 e.s., gdje postoji znatan rizik za kakvoću prijemnih voda u osjetljivim područjima i zonama zaštite vode. U tom smislu, treba istaknuti da 50% stanovništva Hrvatske živi u naseljima s manje od 7000 ljudi.

Izrađen je nacionalni registar svih uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, dok je sličan registar vodoopskrbe u pripremi. Ovi registri, međutim, nisu usklađeni s Okvirnom direktivom o vodama/Direktivnom o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda. Stoga se priprema sveobuhvatna lista naselja ili aglomeracija naselja koja će odražavati zahtjeve iz Okvirne direktive o vodama, a bit će dovršena do kraja 2007.

Projekti pročišćavanje otpadnih voda i projekti opskrbe pitkom vodom na području Jadranskih slivova već su predmet relevantnog okvira pomoći/projekata (projekte pročišćavanja otpadnih voda podržava Svjetska banka kroz „Program kontrole onečišćenja obalnih gradova” – obalno područje i „Projekt kopnenih voda“ – kopneno područje Jadranskog riječnog sliva, dok se projekti opskrbe pitkom vodom financiraju iz državnog proračuna i djelomično putem međunarodnih financijskih institucija unutar relevantnog projektnog okvira).

Najveći problemi sa standardom kakvoće vode su na području Crnomorskih slivova, stoga je većina predloženih projekata zamišljena kako bi se u ovom riječnom slivu poboljšali sustavi odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, pa stoga gradovi i naselja u njemu izrađuju planove za smanjenje ispuštanja nepročišćenih otpadnih voda i zaštitu izvorišta pitke vode.

Zbog dosta ograničenih dostupnih sredstava iz proračuna EU planiranih za dodjelu kroz ovaj OPZO, aktivnosti povezane s upravljanjem vodama stavljaju naglasak na poboljšanje vodoopskrbe i infrastrukture za obradu otpadnih voda. No investicije u vodnu infrastrukturu mogu biti i prilika za razvoj hrvatskih znanstvenih i tehnoloških kapaciteta. To se može postići kroz potporu i sudjelovanje hrvatskih istraživača i tehničkog osoblja u velikim projektima (u vezi s vodama) financiranima od strane EU, kroz podršku stvaranju i razvoju nacionalne platforme za razmjenu (koja bi uključivala sve zainteresirane dionike) s ciljem osiguravanja uspješnog javno-privatnog partnerstva. Nadalje uključenost hrvatskih znanstvenika i istraživača može se koristiti i kao potpora aktivnostima koje se provode kroz Platformu za vodoopskrbu i sanitarnu tehnologiju kao jedne od tehnoloških platformi utemeljenih u sklopu Europskog Akcijskog plana za okolišnu tehnologiju.

Provedba

Aktivnosti (projekti) koje će se financirati u okviru Prioritetne osi 2. bit će odabrane s Indikativne liste projekata u poglavlja 3.5 ovoga Operativnog programa (i odgovarajućih sažetaka projekata priloženih kao Dodatak III) u skladu s općim kriterijima za odabir kao i kriterijima specifičnim za podsektor (mjeru) navedenim u Operativnom programu.

Odabrane operacije bit će zatim podnesene na odobrenje Europskoj komisiji. Ako projekt bude ocijenjen kao prihvatljiv, Europska komisija će donijeti odluku o odobrenju za svaki projekt, kojom će se odrediti prostorni objekt i prihvatljivi izdaci na koje se primjenjuje stopa sufinanciranja za određenu prioritetnu os. Na kraju će se za svaki odobreni projekt potpisati Sporazum o financiranju između Europske komisije i zemlje korisnice u kojem će se utvrditi ti elementi. Dopunsko financiranje ovih ulaganja bit će osigurano iz nacionalnog financiranja, vanjskih zajmova i drugih izvora i modela financiranja.

U slučaju projekata koji nisu u kategoriji „velikih projekata” (tj. koji su ispod praga od 10 milijuna €) odluku o pozivu na nadmetanje donijet će Odbor za odabir na temelju kriterija odabira opisanih u Operativnom programu i potvrđenih od Sektorskog nadzornog odbora.

Ciljevi i pokazatelji:

U donjoj tablici navedeni su temeljni pokazatelji prioriteta:

Tablica 3.4.: Pokazatelji za evaluaciju Prioritetne osi 2. – Zaštita vodnih resurse Hrvatske kroz poboljšanje sustava vodoopskrbe te integriranog sustava upravljanja otpadnim vodama

Pokazatelj	Jedinica	Početo stanje (godina)	Konačni cilj	Učestalost revizija	Izvor podataka
Rezultati					
Stanovništvo priključeno na obnovljenu vodovodnu mrežu	Broj	0 (2007.)	100.000*	3-godišnje razdoblje	MPŠVG
Stanovništvo priključeno na novu/obnovljenu kanalizacijsku mrežu	Broj	0 (2007.)	105.000 ES*	3-godišnje razdoblje	MPŠVG
Dodatno stanovništvo usluženo novim POOV-om	Broj	0	105.000 ES*	3-godišnje razdoblje	MPŠVG

* izravni i neizravni utjecaj

Financijska alokacija i stopa sufinanciranja

Od ukupne dodjele za OP zaštite okoliša koja iznosi ukupno €53.499.750 (€16.999.500 u 2007., €18.000.000 u 2008. i €18.500.000 u 2009. godini), sredstva za Prioritetnu os 2. iznose €8.400.000 u 2007., €8.900.250 u 2008. i €9.150.000 u 2009. godini (ukupno €26.450.250). Za sektor upravljanja vodama stopa sufinanciranja određena je na 75%.

3.1.4.1. Mjere u okviru Prioritetne osi 2. – Zaštita vodnih resurse Hrvatske kroz poboljšanje sustava vodoopskrbe te integriranog sustava upravljanja otpadnim vodama

Mjera 2.1 – Uspostava modernih vodoopskrbnih sustava i mreža

Specifični ciljevi

Proširenje infrastrukture javne vodovodne mreže, s naglaskom na sanaciji postojeće, zastarjele mreže, te izgradnji nove, integralno bi riješilo i unaprijedilo vodoopskrbu stanovništva pitkom vodom putem javnog vodoopskrbnog sustava.

Obrazloženje

Provedene analize postojećeg stanja u sektoru kao i razvojnih potreba pokazale su da Hrvatska ima dovoljnu količinu vode za vlastite potrebe, te da vodni resursi u smislu njihove kakvoće i količine nisu ograničavajući čimbenik za gospodarski razvoj. Upravljanje vodama zahtijeva sustavna ulaganja u razvoj i redovito održavanje vodnih sustava. Glavni cilj upravljanja vodnim dobrom jest osiguranje dovoljnih količina kvalitetne pitke vode za stanovništvo, osiguranje potrebnih količina vode odgovarajuće kakvoće za razne namjene u gospodarstvu, zaštitu ljudi i materijalnog vlasništva od poplava i drugih oblika štetnog djelovanja voda, postizanje i održavanje dobrog stanja voda u svrhu zaštite vodnih i s vodama povezanih ekosustava. Strateški cilj razvoja javne vodoopskrbe je povećanje razine vodoopskrbe stanovništva iz javnih vodoopskrbnih sustava u skladu s europskim standardima. Uz to, planira se intenziviranje aktivnosti na utvrđivanju zona sanitarne zaštite izvorišta i provedbe odgovarajućih mjera zaštite, kao i pojačavanje aktivnosti na poboljšanju kondicioniranja pitke vode sukladno zahtjevima Direktive EU o pitkoj vodi, te intenziviranje aktivnosti na smanjenju gubitaka iz distribucijskih vodoopskrbnih mreža.

Opis

Projekti u okviru ove mjere bit će sredstvo za izgradnju novih objekata vodoopskrbnih mreža, sanaciju dotrajalih objekata i opreme, te na taj način modernizaciju postojećih sustava vodoopskrbe naselja kako bi se ispunili zahtjevi iz propisa i normi EU.

Prihvatljive aktivnosti

Pomoć u okviru ove mjere odnosi se na ugovore o nabavi (usluge nadzora, podrška u provedbi, ocjena ponuda, konzultantske usluge, priprema projekata za već utvrđene projekte (što između ostalog uključuje studiju izvedivosti; socijalne i ekonomske procjene i analize troškova i koristi, nacрте, troškovnike i dokumentaciju za nadmetanje), nadzor i ocjenu projekata). Konkretnije, aktivnosti u okviru ove mjere usmjerene su na izgradnju vodoopskrbnih mreža i obnovu postojećih, s ciljem razvoja integralnih sustava vodoopskrbe naselja. Aktivnosti u okviru ove mjere mogle bi se također odnositi na inspekciju, rad i nadzor objekata vodoopskrbe. Po potrebi se može poticati i sudjelovanje hrvatskih istraživača i znanstvenika u velikim projektima financiranim od strane EU (voda za piće) čime bi se mogla stvoriti nacionalna platforme za razmjenu¹⁰⁰ te sučelje između hrvatskog znanstvenog te vodoopskrbnog i sanitarno tehnološkog sektora.

Kriteriji za odabir

Prema Direktivi o vodi za piće te IPA i nacionalnim prioritetima, prednost će se dati projektima vodoopskrbe pitkom vodom i pročišćavanja otpadnih voda:

Kriteriji I – osiguranje / poboljšanje mreža vodoopskrbe i odgovarajuće razine obrade voda za aglomeracije¹⁰¹ od najmanje 50.000 (e.s.) (prednost se daje najvećim aglomeracijama¹⁰²), projekti u županijama s niskom stopom priključenosti na sustav vodoopskrbe imat će prioritet;

Kriteriji II - osiguranje / poboljšanje mreža vodoopskrbe i odgovarajućeg stupnja pročišćavanja otpadnih voda za aglomeracije od 15.000 do 50.000 e.s.;

Kriteriji III - osiguranje / poboljšanje mreža vodoopskrbe i odgovarajućeg stupnja pročišćavanja otpadnih voda za aglomeracije od 2000 do 15.000 e.s. u osjetljivim područjima.

Konkretno, projekti će biti odabirani na temelju sljedećeg:

- ✓ Velike aglomeracije (tj. prednost imaju oni projekti od kojih će koristi imati najveći broj stanovnika); veliki projekti trebali bi ponuditi integralna rješenja, odnosno potpune sustave vodoopskrbe, uključujući spremnike, uređaje za pročišćavanje, cjevovode, te biti usmjereni na zajednice u kojima je stopa priključenosti na primarnu vodoopskrbu mrežu niska;
- ✓ Smanjenje gubitaka vode iz mreže kako bi se osigurala veća efikasnost postojećeg sustava distribucije;
- ✓ Regije u kojima se javljaju zdravstveni problemi vezani uz vodu;
- ✓ Lokacije u regijama s oskudnim vodnim resursima (suha klima, prevelika eksploatacija vodonosnika) ili važnim problemima s kakvoćom (onečišćenje površinskih voda, zaslavljenje vodonosnika).
- ✓ Mali projekti trebali bi se usredotočiti na postojeće zalihe vode koje ne zadovoljavaju standarde kakvoće vode;
- ✓ Racionalna i ekonomski održiva struktura budućeg operativnog društva;

¹⁰⁰ Što će uključiti istraživanja, mala i srednja poduzeća okrenuta tehnologiji, zakonodavce, one koji donose odluke i druge povezane dionike na nacionalnoj razini kako bi se osiguralo djelotvorno javno-privatno partnerstvo.

¹⁰¹ 'Aglomeracija' podrazumijeva područje na kojemu su stanovništvo i/ili gospodarske aktivnosti dovoljno koncentrirani da bi se komunalne otpadne vode prikupljale i odvodile na komunalni uređaj za pročišćavanje otpadnih voda ili do konačne točke ispuštanja (Direktiva 91/271/EEZ).

¹⁰² Lista svih aglomeracija s preko 50.000 e.s. dio je Državnog plana za zaštitu voda (NN 8/99).

Standardi Zajednice o kakvoći pitke vode moraju se također uzeti u obzir pri odlučivanju o osmišljavanju projekta i aspekata koji su prihvatljivi za nominiranje za IPA potporu.

Projekti bi trebali uključivati rješenja kojima se osigurava djelotvorno korištenje resursa putem naplate korištenja resursa (zahvaćanje vode), npr. sustava pristojbi¹⁰³ (vezanog uz razinu potrošnje), kontrolu i mjerenje propuštanja (iako treba pripaziti i cjenovnu prihvatljivost za krajnje potrošače).

Krajnji korisnici

Očekivani korisnici Mjere 2.1 su lokalne / regionalne / komunalne tvrtke ili druga javna tijela koja se bave aktivnostima vezanim uz vode, ali i nadležno ministarstvo (Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva).

Pokazatelji za nadzor

Tabela 3.5: Pokazatelji za nadzor i evaluaciju mjere 2.1. – Uspostava modernih vodoopskrbnih sustava i mreža

Pokazatelj	Jedinica	Početno stanje (godina)	Konačni cilj	Učestalost praćenja	Izvor podataka
Neposredni rezultati					
Nova vodoopskrbna mreža	km	0 (2007.)	7	godišnje	MPŠVG, komunalne tvrtke, izvješća o praćenju projekta
Obnovljena / zamijenjena vodoopskrba mreža	km	0 (2007.)	20	godišnje	MPŠVG, komunalne tvrtke, izvješća o praćenju projekta
Podneseni zahtjevi za odobrenjem projekta s potpunom dokumentacijom	Broj	0 (2006.)	2	godišnje	MPŠVG, izvješća o praćenju projekta

Mjera 2.2 – Izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda za otpadne vode iz domaćinstava i industrije i poboljšanje kanalizacijske mreže

Specifični ciljevi

Izgradnja i sanacija javnih sustava odvodnje i pročišćavanja komunalnih otpadnih voda, uključujući porast razine priključenosti na javne sustave odvodnje, čime će se ispuniti ključni zahtjevi Direktive o komunalnim otpadnim vodama EU.

Obrazloženje

Kako je navedeno, Hrvatska raspolaže s dovoljnim količinama vode za vlastite (i javne i ekonomske) potrebe, ali je potrebno uložiti daljnje napore na području zaštite okoliša i izvorišta pitke vode smanjenjem količine nepročišćenih otpadnih voda koje se ispuštaju u vodotoke u Hrvatskoj. Strateški

¹⁰³ Kod primjene načela onečišćivač plaća, pristojbe koje plaćaju korisnici trebale bi pokrivati barem operativne troškove i troškove održavanja, te nabavu zamjenske opreme (premda treba paziti na to jesu li cijene prihvatljive za domaćinstva).

cilj zaštite voda je intenzivna izgradnja i obnova sustava odvodnje i pročišćavanja komunalnih otpadnih voda, te povećanje postotka stanovništva koje je priključeno na javne sustave odvodnje, radi ispunjenja ključnih zahtjeva iz Direktive o komunalnim otpadnim vodama EU. Svrha ove mjere je ispuniti gore navedene ciljeve.

Opis

Projekti u okviru ove mjere bit će sredstvo za izgradnju novih sustava javne odvodnje, sanaciju dotrajalih objekata i opreme, izgradnju uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda te na taj način modernizirati postojeće sustave odvodnje kako bi se ispunili zahtjevi iz propisa i normi EU.

Prihvatljive aktivnosti

Pomoć u okviru ove mjere odnosi se na ugovore o nabavi (usluge nadzora, podrška u provedbi, ocjena ponuda, konzultantske usluge, priprema projekata za već utvrđene projekte (što između ostalog uključuje studiju izvedivosti; socijalne i ekonomske procjene i analize troškova i koristi, nacрте, troškovnike i dokumentaciju za nadmetanje), nadzor i ocjenu projekata). Konkretnije, aktivnosti u okviru ove mjere usmjerene su na izgradnju gradskih kolektora otpadnih voda i sustava za pročišćavanje, s ciljem razvoja integralnog rješenja za probleme gradskih otpadnih voda. Aktivnosti u okviru ove mjere mogle bi se također odnositi na inspekciju, rad i nadzor objekata za obradu voda. Ako je potrebno, može se poticati i sudjelovanje hrvatskih istraživača i znanstvenika u velikim projektima financiranim od strane EU čime bi se mogla stvoriti nacionalna platforma za razmjenu¹⁰⁴ te sučelje između hrvatskog znanstvenog te vodoopskrbnog i sanitarno tehnološkog sektora.

Kriteriji za odabir

Proširenje / modernizacija infrastrukture u aglomeracijama s više od 50.000 e.s. i poboljšanje infrastrukture za otpadne vode u aglomeracijama s manje od 5000 e.s. na područjima gdje su podzemne vode izložene riziku, malim projektnim sredstvima, tip su operacija kojima će se realizirati glavne intervencije (mjere) – izgradnja/ poboljšanje uređaja za pročišćavanje otpadnih voda i proširenje/sanacija mreža vodoopskrbe i odvodnje.

Projekti u okviru Mjere 2.2 rangirat će se prema sljedećim kriterijima:

Kriteriji I – osiguranje sustava skupljanja (uključujući poboljšanje i izgradnju sustava odvodnje), te odgovarajući stupanj pročišćavanja otpadnih voda za aglomeracije od najmanje 50.000 e.s.. U ovoj je kategoriji oko 30 aglomeracija (prednost se daje najvećim aglomeracijama);

Kriteriji II - osiguranje sustava odvodnje i odgovarajući stupanj pročišćavanja otpadnih voda za aglomeracije od 15.000 do 50.000 e.s.; i

Kriteriji III - osiguranje sustava odvodnje i odgovarajući stupanj pročišćavanja otpadnih voda za aglomeracije od 2000 do 15.000 e.s.; posebna pažnja bit će posvećena malim uređajima za pročišćavanje za naselja s utjecajem na osjetljiva područja i potencijalne Natura 2000 lokacije.

Nadalje, prema Direktivi o komunalnim otpadnim vodama (91/271/EEC), prioritet će imati:

- ✓ Projekti koji će pružati usluge većem broju stanovnika. Osim ako nisu dio veće sheme, naselja (ili aglomeracije) trebale bi imati više od 5000 stanovnika, osim ako nisu u osjetljivim područjima i na potencijalnim Natura 2000 lokacijama. Prioritet će imati veća naselja ili grupe naselja za koja je projektna priprema/dokumentacija završena;
- ✓ Aglomeracije koje ispuštaju u „osjetljiva područja” trebale bi također imati prioritet kod pročišćavanja. (Osjetljivo područje može odrediti svaka zemlja i/ili se utvrđuju prema Okvirnoj direktivi o vodama).

¹⁰⁴ Što će uključiti istraživanja, mala i srednja poduzeća okrenuta tehnologiji, zakonodavce, one koji donose odluke i druge povezane dionike na nacionalnoj razini kako bi se osiguralo djelotvorno javno-privatno partnerstvo.

Osim ako nisu u „osjetljivim područjima”, poput područja zaštite voda ili posebno zaštićenih područja, trebala bi se usvojiti sekundarna/biološka obrada, ali u takvim „osjetljivim” područjima može se očekivati stroža obrada (čl. 5), dovoljna da bi smanjilo opterećenje fosforom i dušikom. (Ako je predloženo nekoliko takvih projekata, prioritet bi trebalo dati onima kod kojih pročišćavanje otpadnih voda omogućuje najveći stupanj pozitivnog utjecaja na okoliš).

Takva su područja u kojima:

- ✓ se prijemne vode nalaze u područjima sa zaštićenom biološkom raznolikošću (potencijalne lokacije Natura 2000, itd.);
- ✓ prijemne vode osiguravaju vodu za piće;
- ✓ pročišćavanje otpadnih voda vjerojatno će donijeti značajne gospodarske koristi (npr. poljoprivreda, ribarstvo, turizam).

Pri osmišljavanju projekta, u obzir bi također trebalo uzeti sljedeće:

- ✓ Projekti bi trebali biti osmišljeni tako da postignu standarde pročišćavanja navedene u Direktivi o komunalnim otpadnim vodama, te imati odgovarajuće sustave nadzora radi praćenja tih standarda;
- ✓ Institucionalne i pravne odredbe trebale bi postojati na razini općine kako bi se osiguralo prethodno pročišćavanje industrijskih otpadnih voda prije ispuštanja u komunalnu mrežu odvodnje (budući da su te vode često toksične i teške za pročišćavanje uobičajenim metodama);
- ✓ Obrada mulja i njegovo konačno odlagalište mora biti izvršeno uz poštivanje zakonodavstva Zajednice o otpadu;
- ✓ Mogući utjecaji na potencijalne lokacije Natura 2000;
- ✓ Racionalna i ekonomski održiva struktura budućeg operativnog društva.

Krajnji korisnici

Očekivani korisnici Mjere 2.2 su lokalne / regionalne / komunalne tvrtke ili druga javna tijela koja se bave aktivnostima vezanim uz otpadne vode (odvodnju), ali i nadležno ministarstvo (Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva).

Pokazatelji za nadzor

Tabela 3.6: Pokazatelji za nadzor i evaluaciju mjere 2.2. – Izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda za otpadne vode iz domaćinstava i industrije i poboljšanje kanalizacijske mreže

Pokazatelj	Jedinica	Početno stanje (godina)	Konačni cilj	Učestalost praćenja	Izvor podataka
Neposredni rezultati					
Nova / obnovljena POOV u skladu s EU acquis-em	Broj	0 (2007.)	3	godišnje	MPŠVG, komunalne tvrtke, izvješća o praćenju projekta
Izgrađena/obnovljena kanalizacijska mreža	km	0 (2007.)	50	godišnje	MPŠVG, komunalne tvrtke, izvješća o praćenju projekta

Podneseni zahtjevi za odobrenjem projekta s potpunom dokumentacijom	broj	0 (2006.)	4	godišnje	MPŠVG, izvješća o praćenju projekta
---	------	--------------	---	----------	-------------------------------------

3.2 PRIORITETNA OS 3. - TEHNIČKA POMOĆ

Svrha

Osovina prioriteta tehničke pomoći ima za svrhu osigurati da Republika Hrvatska bude sposobna provesti Operativni program „zaštita okoliša“ kroz sve aspekte upravljanja programom.

Cilj

Osigurati učinkovito i djelotvorno upravljanje operativnim programom te razviti institucionalnu sposobnost za pripremu projekata, upravljanje i apsorpciju IPA-e i strukturnih fondova u budućnosti.

Obrazloženje

Sposobnost upravljanja programima i projektima u Hrvatskoj – od ideje preko ugovaranja do upravljanja – razvija se na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini uz podršku 76 projekata tehničke pomoći i twinning projekata u okviru PHARE-a, CARDS-a i međudržavne pomoći u proteklih nekoliko godina. Ovo praktično iskustvo će se nastaviti razvijati da bi se utvrdilo kroz još veći broj novih projekata u godinama koje dolaze.

Upravljanje IPA-om, a posebno ovim operativnim programom, podrazumijeva izvanredne troškove koji nisu dio uobičajenih tekućih troškova hrvatske uprave. Ti troškovi uključuju informiranje i promidžbu o IPA-i; izradu pokazatelja nadzora i razvoj informacijskog sustava o upravljanju fondovima EU; osposobljavanje hrvatskih nacionalnih i regionalnih tijela za pripremu projektnih aplikacija za EU pomoć, angažiranje vanjskih, neovisnih stručnjaka za privremene i trajne evaluacije; i troškove upravljanja i provedbe programa IPA.

Osim toga, IPA je zamišljena kao prethodnik strukturnih i Kohezijskog fonda pa je za Republiku Hrvatsku od ključne važnosti razvoj sposobnosti za provedbu tih fondova. IPA predstavlja mogućnost za učenje o tome na koji način treba upravljati fondovima u skladu s pravilima EU te izgraditi održive institucionalne strukture, sustave i vještine za prijelaz na strukturne fondove.

Opis

Vrste aktivnosti u okviru ove osovine prioriteta podijelit će se na dvije glavne teme:

- i. specifična, prilagođena podrška koordinaciji i upravljanju OP-em, uključujući programiranje, informiranje i promidžbu, osposobljavanje za pripremu aplikacija za financiranje projekata iz sredstava EU, određivanje projekata, ocjena i odabir, provedba, financijsko upravljanje, kontrola, nadzor, evaluacija, izvješćivanje, revizija, revidiranja postojećih operativnih programa i priprema operativnih programa kao i određivanje projekata za iduće razdoblje financiranja;
- ii. pomoć u poboljšanju specifikacije, prikupljanja i korištenja statističkih podataka, koji će biti nužni za efikasan nadzor i evaluaciju u okviru IPA-e te, kasnije, strukturnih fondova;

Aktivnosti će u velikoj mjeri biti navedene i propisane u godišnjem planu tehničke pomoći. Ugovori o pružanju usluga i nabavi roba bit će dodijeljeni putem javnog nadmetanja sukladno EU pravilima o nabavi čime će upravljati Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije, a uspješnog ponuditelja odabrat će Odbor za odabir.

Ciljevi i pokazatelji

Tablica 3.7.: Pokazatelji za evaluaciju Prioritetne osi 3 – Tehnička pomoć					
Pokazatelj	Jedinica	Početo (godina)	Konačni cilj	Učestalost praćenja	Izvor podataka
Rezultati					
Djelatnici u nacionalnim tijelima sposobni za samostalni odabir, pripremu i procjenu projektnih aplikacija	Broj	0 (2007.)	40	3-godišnje razdoblje	MZOPUG, MPŠVG
Iskorištena sredstva OP-a	%	0 (2007.)	100	3-godišnje razdoblje	MZOPUG, MPŠVG

Mjera 3.1. – Upravljanje OP-om i izgradnja sposobnosti

Specifični ciljevi

Konkretni cilj za ovu mjeru je osigurati učinkovito i djelotvorno upravljanje Operativnim programom te razviti institucionalnu sposobnost za upravljanje i apsorpciju IPA-e.

Obrazloženje

Jedan od glavnih ciljeva provedbe IPA-e je izgradnja administrativne sposobnosti pa je stoga od ključne važnosti da se Republici Hrvatskoj osigura podrška u utvrđivanju, osposobljavanju, razvoju i zadržavanju kadra osposobljenog i motiviranog osoblja koje radi s učinkovitim sustavima i postupcima za dobro upravljanje programom. Slijedom toga, potrebno je razviti dovoljnu bazu nacionalnih stručnjaka za pripremu i ocjenu projekata za buduću provedbu te time umanjiti jedinični trošak (i vrijeme) za pripremu aplikacija za financiranje manjim angažmanom vanjskih konzultanata. Time će se osigurati i uspješno upravljanje IPA-om i blag prijelaz na još veći izazov programiranja strukturnih fondova i upravljanje portfeljem od čak nekoliko tisuća projekata.

Opis

Putem ove mjere pružit će se podrška operativnoj strukturi tj. tijelima zaduženim za provedbu prioritetne osi 1. i prioritetne osi 2. Ta će podrška uključivati raznu obuku, uključivo obuku osoblja u relevantnim tijelima kako bi bilo sposobno za pripremu projekata, ali također će osigurati obuku i podršku za aktivnosti upravljanja programom kao što su praćenje, informiranje i promidžba, ocjenu i odabir projekata, provedbu, financijsko upravljanje, nadzor, praćenje, ocjenjivanje, izvješćivanje i revizija. Imajući u vidu potrebu rješavanja pitanja fluktuacije osoblja unutar javne uprave povezanog sa zahtjevima vezanima uz upravljanje i provedbu poslova vezanih uz EU fondove, koji u pravilu nadilaze slična radna mjesta u državnoj upravi, unutar ove mjere osigurat će se i sufinanciranje troškova plaća službenika unutar operativne strukture i Odbora za odabir projekata.

Prihvatljive aktivnosti

Namjerava se financirati, podupirati, osposobiti i konsolidirati sustave, postupke i vještine za upravljanje fondovima EU u tijelima javne uprave u Republici Hrvatskoj (kao buduće agencije za upravljanje, potvrđivanje, reviziju i provedbu za strukturne fondove) zaduženima za provedbu ovog Operativnog programa.

Pomoć u okviru ove mjere odnosi se na ugovore o nabavi. Planirana je tehnička pomoć koja će pokriti podršku u konzultacijama i isporuci rezultata (uključujući savjete, edukaciju i ostale troškove) hrvatskoj upravi za operativne programe općenito, ali posebno operativnoj strukturi za IPA

komponentu III – okoliš tj. tijelima koja provode prioritetnu os 1. i prioritetnu os 2. Ta podrška odnosi se na aktivnosti osposobljavanja za:

- a. Samostalnu identifikaciju, pripremu i ocjenu projekata i operativnih programa (uključujući reviziju postojećih operativnih programa) u relevantnim sektorima za buduća razdoblja financiranja kao i odnosne prijave za odobrenje projekata od strane timova djelatnika u nacionalnim tijelima (operativna struktura), sve kako bi se izgradila baza nacionalnih stručnjaka u ovom području;
- b. Izgradnju sposobnosti za provedbu studija pred-izvedivosti i izvedivosti, ocjena utjecaja na okoliš, analiza troškova i koristi, financijskih i ekonomskih analiza, idejnih rješenja, studija pristupačnosti, studija konsolidacije sektora;
- c. Provedbu i kontrole, uključujući nabavu i upravljanje ugovorima (uključujući podršku operativnoj strukturi, angažiranje nadzornih inženjera, itd.);
- d. Nadzor (uključujući razvoj sustava nadzora) organizacije i upravljanja nadzornih odbora te razvoj informacijskog sustava za upravljanje;
- e. Evaluaciju, posebno vanjske evaluatore angažirane za periodične i stalne evaluacije;
- f. Pripremu i provedbu aktivnosti informiranja i promidžbe;
- g. Sufinanciranje troškova plaća državnih službenika

Pomoć dodatno može uključiti i osiguranje usluga prevođenja i tumačenja kao i troškove logistike te nabavke opreme ili drugih stvari u vezi s nadzornim odborom.

Kriteriji za odabir

Pomoć će biti pružena onim aktivnostima koje će imati najviši učinak učenja, posebno u odnosu na stjecanje znanja i iskustva u pripremi / ocjeni projekata.

Krajnji korisnici:

Korisnici tih mjera prije svega su tijela unutar operativne strukture te članovi nadzornih odbora i odbora za odabir.

Pokazatelji za nadzor

Tablica 3.8: Pokazatelji za nadzor i evaluaciju mjere 3.1. – Upravljanje OP-om

Pokazatelj	Jedinica	Početno stanje (godina)	Konačni cilj	Učestalost praćenja	Izvor podataka
Neposredni rezultati					
Osigurana obuka za javna tijela koja provode PO 1 i PO 2, uključivo obuku za pripremu i procjenu projektnih aplikacija	Broj	0 (2007.)	10	godišnje	Izvješća o praćenju projekta
Aplikacije za projekte gospodarenja otpadom ocijenjene i podnesene od strane operativne strukture	Broj	0 (2006.)	3	godišnje	MZOPUG
Aplikacije za projekte upravljanje vodama ocijenjene i podnesene od strane operativne strukture	Broj	0 (2006.)	6	godišnje	MPŠVG
Sastanci nadzornog odbora	Broj	0 (2007.)	4	godišnje	Izvješća o praćenju projekta

3.3 HORIZONTALNA PITANJA

3.3.1 Jednakost mogućnosti za muškarce i žene

Zakon o ravnopravnosti spolova na snazi je u Hrvatskoj od srpnja 2003. Zakon propisuje zaštitu od diskriminacije temeljene na pripadnosti spolu, kao i instrumente za jednake mogućnosti. Provedbu Zakona prati pravobranitelj/ica za ravnopravnost spolova.

Hrvatska Vlada je u rujnu 2006. godine usvojila Nacionalnu politiku za promicanje ravnopravnosti spolova 2006. – 2010. Ciljevi ove politike, od posebne važnosti za III. i IV. komponentu IPA-e, uključuju smanjenje nezaposlenosti žena i ukidanje diskriminacije, promicanje poduzetništva među ženama i kvalitetniju provedbu odnosnih zakona o radu. Nacionalna politika isto tako jača i promiče mjere kojima se podržava usklađivanje profesionalnih i obiteljskih obveza.

Vlada je usvojila i strateški dokument o glavnim zadaćama tijela državne uprave u procesu pridruživanja EU od 2004. do 2007. godine, od kojih se ističe zadaća jačanja suradnje između mehanizama države na nacionalnoj i lokalnoj razini u vezi s rodno osviještenom politikom i stalna suradnja s nevladinim organizacijama koje djeluju u području ravnopravnosti spolova.

Tražit će se uključivanje društva i zajednica u izgradnji infrastrukture, upravljanju i održavanju, u nastojanju da se doprinese smanjenju nezaposlenosti i ublažavanju siromaštva. Mogućnosti zapošljavanja mogu se održivo povećati kroz zapošljavanje hrvatske radne snage (muškaraca i žena) posebno u fazi nakon izgradnje na održavanju rada i infrastrukture.

3.3.2 Zaštita okoliša i održivi razvoj

S obzirom da je zaštita okoliša jedan od triju stupova „Koncepta održivog razvoja“ jasno je da će u ovaj OP biti ugrađen ne samo koncept održivog razvoja već će izravno doprinijeti/utjecati i na održivi razvoj. Postojeća situacija i planirani koraci predviđeni za postizanje trajnog poboljšanja i zaštite okoliša detaljnije su razrađeni u cijelom Operativnom programu. No okvirno se može reći da će mjere poduzete u okviru Operativnog programa „Zaštita okoliša“ imati dvostruki utjecaj u vezi s konceptom održivog razvoja:

- ✓ Ulaganja u gospodarenje otpadom i vodama (uključujući vodu za piće i otpadne vode kao pod-sektore) izravno će doprinijeti zaštiti okoliša u tim područjima;
- ✓ Gospodarskom razvoju doprinosit će kroz investicije, otvaranje radnih mjesta i stvaranje odgovarajućih okolišnih uvjeta za život i rad.

Nadalje, investicije predviđene u okviru prioritarnih osi doprinijet će provedbi pravne stečevine EU u području zaštite okoliša i ostvarivanju potrebnih standarda i „normi“ EU, što je jedan od ključnih aspekata procesa europskih integracija.

Imajući na umu prethodno spomenuto, pažnja će se posvetiti zahtjevima održivosti i zaštite okoliša između ostalog i u fazi odabira (pogledajte Poglavlje o kriterijima odabira) u kojoj se najveći ekonomski /socijalni/ ekološki utjecaj određuje kao jedan od glavnih kriterija odabira, ali i kroz procese nadzora i evaluacije.

S obzirom da se Operativni program „Zaštita okoliša“ uglavnom bavi velikim projektima (ulaganjima u vrijednosti od više od 10 milijuna eura) važno pitanje kroz koje će se uzeti u obzir načela održivosti/zaštite okoliša je potreba za provođenjem Procjene utjecaja na okoliš za planirana ulaganja.

Sve potrebne postupke procjene utjecaja na okoliš u skladu sa zahtjevima EU provodit će MZOPUG ili nadležna lokalna vlast. Za provođenje postupka procjene utjecaja na okoliš koristit će se postojeće institucionalne strukture, a tehnička pomoć tražit će se za jačanje profesionalne sposobnosti. Projekti ne bi smjeli imati negativan utjecaj na prirodna dobra potencijalnih lokacija NATURA 2000.

Republika Hrvatska provodi procjenu utjecaja na okoliš za pojedine zahvate od 1984., tj. od trenutka kada je postupak određen Zakonom o prostornom planiranju i uređivanju prostora. Od 1994., kada je usvojen Zakon o zaštiti okoliša (NN 94/1994, 128/1999), postupak procjene utjecaja na okoliš uređen je ovim Zakonom i provedbenim propisom. Provedbeni propis na snazi je Pravilnik o procjeni utjecaja na okoliš (NN 59/00, 136/2004, 85/2006). Zakon i Pravilnik većinom sadrže zahtjeve iz Direktive Vijeća 85/337/EEZ od 27. lipnja 1985. o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš izmijenjene direktivama 97/11/EEZ i 2003/35/EZ, vezano za: uspostavu nadležnih tijela, PUO u prekograničnom kontekstu, opis PUO postupaka, procjena izravnih i neizravnih učinaka.

Prenošenje preostalih odredaba Direktive u hrvatsko zakonodavstvo osigurat će se donošenjem novog Zakona o zaštiti okoliša u 2007., te provedbenim propisom o procjeni utjecaja na okoliš. Projekt CARDS 2003 „Smjernice i obuka za PUO” pruža pomoć pri prijenosu Direktive 85/337/EEZ.

Donošenjem novog Zakona o zaštiti okoliša i njegovih posebnih sekundarnih propisa:

- bit će prenesene odredbe Direktive 2001/42/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 27. lipnja 2001. o procjeni učinaka određenih planova i programa na okoliš,
- bit će prenesene odredbe Direktive 96/61/EZ od 24. rujna 1996. o integriranom sprječavanju i kontroli onečišćenja (IPPC).

Pored toga predviđa se prenošenje Direktive 2004/35/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o odgovornosti za okoliš u vezi sa sprječavanjem i otklanjanjem štete u okolišu. U Hrvatskoj su već na snazi priznata načela zaštite okoliša, uključujući i načelo onečišćivač plaća.

3.3.3 Sudjelovanje civilnog društva te geografska, sektorska i tematska koncentracija

Sudjelovanje predstavnika civilnoga društva uz druge resorne institucije u pripremi Operativnog programa opisano je u Poglavlju 1.3. Konzultacije s partnerima. Načelo koncentracije koje se primjenjuje na ovaj OP detaljno je opisano u Poglavlju 1..2.5.

3.4 KOMPLEMENTARNOST I SINERGIJE S OSTALIM OBLICIMA POMOĆI

OPZO će doprinijeti postizanju hrvatskih općih ciljeva za IPA-u putem poboljšanja uvjeta za rast i zapošljavanje putem zaštite i poboljšanja stanja okoliša kao i poboljšanjem administrativnih kapaciteta. U tom pogledu, OPZO je u sinergiji s ostalim operativnim programima iz Okvira za usklađenost strategija (OUS) koji pridonose povećanju i poboljšanju kvalitete ljudskog kapitala, razvoju inovacija i društva znanja, uzimajući u obzir prilagodljivost na ekonomske i socijalne promjene.

OPZO doprinosi *jačanju ekonomske integracije* razvojem okolišne infrastrukture i unapređenjem pristupa uslugama od općeg interesa, putem poboljšanja upravljanja za kvalitetniju javnu politiku te povećanjem znanja i vještina u Hrvatskoj za zaštitu okoliša.

3.4.1 Komplementarnost i sinergije s ostalim operativnim programima Okvira za usklađenost strategija (OUS)

Sva četiri operativna programa u sklopu IPA komponente III. i IV. (Regionalna konkurentnost, Promet, Okoliš i Razvoj ljudskih potencijala) međusobno su ovisna jer je zajedničko izvršenje u svim sektorima ključni preduvjet za postizanje održivog razvoja. U tom smislu oni zajednički doprinose gospodarskoj, ekološkoj i socijalnoj budućnosti Republike Hrvatske.

Komplementarnost i sinergija između četiri OP-a najočitija je u svjetlu Okvira za usklađenost strategija 2007.– 2013., budući da je glavna zadaća istog osigurati dosljednost prioriteta/aktivnosti u

sklopu IPA komponente III. i IV. u odnosu na OUS, Operativni program „Zaštita okoliša“ u skladu je s ostala tri OP-a, i to u pogledu sljedećeg:

Regionalna konkurentnost

Odgovarajuće razvijena komunalna (i okolišna) infrastruktura i socijalna infrastruktura preduvjet je za gospodarski razvoj, privlačenje ulaganja i poboljšanje kvalitete života, tj. za jačanje poslovne i temeljne socijalne infrastrukture. Razvoj temeljne infrastrukture preduvjet je za rast produktivnih ulaganja i poduzetničkih aktivnosti. Pored toga, ulaganja provedena tijekom Operativnog programa „Zaštita okoliša“ stvorit će mogućnosti za povećanje razvoja malih i srednjih poduzeća kao i za poboljšanje investicijske klime i povećanje zanimanja među domaćim i stranim investitorima.

Promet

Razvoj prometnih veza i modaliteta s jedne je strane nužan preduvjet za gospodarski razvoj, no s druge strane to je sektor koji ima veliki utjecaj na okoliš (na primjer, udio prometa u onečišćenju zraka porastao je za prosječnih 20% u razdoblju od 1990. do 1998.). U tom je smislu razvoj održivog prometa tijesno povezan s očuvanjem okoliša pa je naglasak na razvoju prometnih sustava koji uključuju željeznicu i unutarnje plovne putove u skladu s idejom promicanja višemodalnog prometa i stvaranja učinaka skretanja prometa s onečišćujućeg cestovnog prometa na energetski učinkovite modalitete željeznicom/rijekom.

Ljudski potencijali

Ulaganje u okolišnu infrastrukturu trebalo bi potaknuti kratkoročno zapošljavanje u graditeljskom sektoru, ali također i poduprijeti gospodarsku aktivnost u korisničkim regijama. U oba slučaja je važno da potražnja za zapošljavanjem odgovara ponuđenim kvalifikacijama. Jačanje institucionalne sposobnosti i učinkovitosti javnih uprava i javnih službi na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini u vezi politike i ulaganja povezanih sa sektorom okoliša daljnji je uvjet za provedbu prioriteta OPZO-a i razvoja općenito (imajući u vidu da će se aktivnosti povezane s institucionalnom sposobnošću voditi putem IPA komponente I – kako je određeno u Uredbi o IPA).

Sva četiri OP-a imaju i određene zajedničke ciljeve općenitije naravi – pomoći relevantnim ustanovama da postignu spremnost za članstvo u EU i razviju institucionalnu sposobnost i praktično iskustvo s upravljanjem intervencija poput strukturnih fondova, odnosno za sudjelovanje u kohezijskoj politici EU.

3.4.2 Komplementarnost i sinergije s ostalim IPA komponentama

Pored međusobne povezanosti OP-a obuhvaćenih OUS-om, moguće je uspostaviti jasnu i snažnu komplementarnost u odnosu na ostale tri komponente:

IPA komponenta I – Pomoć u tranziciji i jačanje institucija

Jačanje institucionalne sposobnosti i učinkovitosti javnih uprava i javnih službi na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini u vezi politike i ulaganja povezanih sa sektorom okoliša daljnji je uvjet za provedbu prioriteta OPZO-a i razvoja općenito. Stoga će se uspostaviti i osigurati snažna veza između pomoći za stvaranje institucija u sklopu komponente I, čija je glavna zadaća pružati relevantnim nadležnim vlastima na regionalnoj i nacionalnoj razini potporu za osposobljavanje za usklađivanje i provedbu okolišnog *acquisa* i Komponente III.

IPA komponenta II – Regionalna i prekogranična pomoć

Zbog naravi projekata okoliša moguće je postići značajne regionalne učinke posebno u slučaju projekata vezanih za podsektor voda, i to kako kod velikih projekata (koji mogu imati snažan i prekogranični učinak) tako i kod malih projekata (koji mogu obuhvatiti granično zemljopisno područje). U tom smislu bit će osigurana koordinacija između Komponente III (okoliš) i Komponente II (prekogranična suradnja) (vidi odjeljak 5.).

IPA komponenta V – Ruralni razvoj

Izgradnja / unapređivanje sustava odvodnje i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda predviđa se kao indikativna aktivnost u sklopu ‘mjere 1. – razvoj ruralne infrastrukture’ treće Prioritetne osi u sklopu

IPA komponente V. Pored toga, kao krajnji korisnici navedenih aktivnosti predviđene su općine s manje od 20.000 stanovnika. Time očito nužnost jake koordinacije i komplementarnosti postaje krajnje važnom, kako bi se izbjegla preklapanja i postigao maksimalan utjecaj. Kako je objašnjeno u odjeljcima 1.2.4 i 3. ovog OP-a, pored projekata velikih razmjera, OPZO ostavlja mogućnost za financiranje projekata manjih razmjera, uglavnom vezanih za zaštitu podzemnih voda u krškom području (koje je također uglavnom ruralno i male gustoće naseljenosti). U tom smislu OPZO i program IPARD (IPA program ruralnog razvoja) imaju slične ciljeve, no dok će u slučaju IPARD-a težište biti na unapređenju uvjeta života/socioekonomskih uvjeta, OPZO će biti usredotočen na zaštitu podzemnih voda. U svakom slučaju, potrebna je i bit će osigurana snažna koordinacija.

Koordinacija aktivnosti

Predlaže se nekoliko institucionalnih sustava za promicanje komplementarnosti i usklađenosti između raznih komponenti programa IPA i Operativnog programa „Zaštita okoliša“. Nacionalni IPA koordinator osigurava partnerstvo Europske komisije i zemlje korisnice te usku povezanost između postupka pristupanja EU općenito i korištenja pomoći no također i snosi opću odgovornost za usklađenost i koordinaciju više programa. SDURF, na čijem je čelu Nacionalni IPA koordinator, preuzima opću odgovornost za koordinaciju aktivnosti programiranja i nadzora u okviru programa IPA u Hrvatskoj. Odjel za programe EU namijenjene za jačanje institucionalne sposobnosti za pridruživanje unutar SDURF-a, odgovoran je za koordinaciju IPA komponenti I, II i V. Odjel za programe EU namijenjene promicanju gospodarske i socijalne kohezije unutar SDURF-a, odgovoran je za koordinaciju IPA komponenti III i IV. Strateški koordinator, koji je po položaju unutar odgovornosti Nacionalnog IPA koordinatora, odgovoran je za koordinaciju pomoći dodijeljene unutar komponenti Regionalni razvoj te Razvoj ljudskih resursa.

Vezano za metode koordinacije, IPA nadzorni odbor preuzet će ukupnu koordinaciju pomoći dodijeljene u okviru programa IPA. Koordinacija će, s jedne strane, biti osigurana putem razmatranja provedbe / napretka / uspješnosti svake IPA komponente, a s druge strane sudjelovanjem predstavnika tijela koja vode pojedine IPA komponente (operativne strukture) te NIPAK-a, NDO-a i EK. Uspostavit će se Sektorski nadzorni odbor za okoliš koji će izvještavati IPA nadzorni odbor. On će također služiti kao glavno sredstvo koordinacije, budući da će, između ostalih osoba, među članove uključivati predstavnike EK, NIPAK, NDO i strateškog koordinatora za komponente III i IV. Osim toga, NIPAK / strateški koordinator bit će neposredno odgovoran za održavanje redovnih koordinacijskih sastanaka za IPA komponente III i IV.

Vezano za koordinaciju na razini projekata, primjenjuje se standardno pravilo za sprječavanja financiranja pojedinog projekta iz više od jednog EU izvora. Izbjegavajući preklapanja i unaprjeđujući sinergiju između svih mjera, težilo se povećati utjecaj ograničenih sredstava raspoloživih iz IPA za Hrvatsku. Koordinacija ovog OP-a s ostalim operativnim programima tako ne osigurava samo izbjegavanje nepotrebnog preklapanja, već će i promicati moguće komplementarnosti i sinergije.

Koordinacija aktivnosti koje provode MFI i ostali donatori osigurana je tijekom cijelog projektnog ciklusa. U fazi programiranja, i SDURF i Ministarstvo financija koordiniraju pripremu strategija i projekata financiranih od strane EU i MFI kako bi se izbjeglo dupliciranje te postigla maksimalna sinergija. U provedbenoj fazi, predstavnici Ministarstva financija bit će uključeni u IPA nadzorne odbore za projekte koje financiraju MFI, dok će predstavnici SDURF-a sudjelovati na sastancima za praćenje napretka koje organizira Ministarstvo financija za projekte financirane putem stranih zajmova i kredita, kao i u revizorskim misijama koje provode MFI. Prilikom svih misija revizije ili evaluacije koje organizira Europska komisija za pojedini projekt, predstavnici Ministarstva financija bit će dostupni revizorima/evaluatorima.

Osim toga, državni tajnik SDURF-a obnaša dužnost zamjenika glavnog pregovarača za pristupanje EU, dok je zamjenik državnog tajnika sektorski koordinator za IPA komponente III i IV, kao i član radne skupine za pregovore za Poglavlje 22 Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata. Ova izravna veza s procesom pristupnih pregovora omogućuje SDURF-u da osigura blisku koordinaciju između financiranja od strane EK i prioriteta iz pristupnog procesa za svih pet IPA komponenti.

3.4.3 Komplementarnost i sinergije s dosadašnjom pomoći EU i MFI

3.4.3.1. Dosadašnja pomoć EU

Pomoć pružena u okviru IPA Komponente III (Okoliš) nastavit će se na prijašnje aktivnosti financirane iz sredstava EU fondova, odnosno CARDS, Phare i ISPA, kako bi se stvorio veći učinak, kao i osigurao dosljedan pristup.

U veljači 2003., Hrvatska je podnijela zahtjev za članstvo u EU i u lipnju 2004. postala zemlja kandidat. Kao rezultat toga, pretpristupni programi EU, Phare, ISPA i Sapard, zamjenjuju CARDS kao glavni izvor financiranja pomoći za 2005. i 2006.; za okolišne projekte novac dolazi iz Phare i ISPA.

Od 2000. do sada, brojni projekti financirani od ili financirani u suradnji s EU su bili usmjereni na okolišni sektor. Analizirajući te projekte, mogu se zamijetiti određene tendencije.

- ✓ Tijekom razdoblja 2000.–2005., pomoć EU je općenito bila usmjerena ka aktivnostima vezanim uz usklađivanje s EU okolišnim zakonodavstvom, uglavnom putem jačanja zakonskog i institucionalnog okvira, izradu nacрта okolišnih strategija i planova upravljanja te pripremanja projekata;
- ✓ Ali od 2005. i pristupa pretpristupnim fondovima, to se počelo mijenjati. Dok su projekti financirani iz programa PHARE na neki način nastavak onoga što je ostvareno i što se još uvijek ostvaruje kroz program CARDS (tj. aktivnosti povezane s usklađivanjem zakonodavstva i institucionalnim kapacitetom), fond ISPA je po prvi put uveo sufinanciranje investicija u „tešku” infrastrukturu (tj. izgradnju pogona za pročišćavanje otpadnih voda i regionalnih odlagališta otpada).

CARDS

U okolišnom sektoru je Hrvatskoj pružena pomoć putem EU CARDS programa¹⁰⁵; od 2001. do 2004 je ovo bio najveći program pomoći u zemlji. Financira 10 projekata u okolišu (ukupne vrijednosti 10,4 mil. eura) koji se bave usklađivanjem s EU zakonodavstvom (3,3 mil. eura), acquisem u području voda (2,8 mil. eura), informacijskim sustavom voda (0,8 mil. eura), procjenom okoliša (1,5 mil. eura), gospodarenjem otpadom (1,0 mil. eura) i lokalnom infrastrukturom gospodarenja otpadom malih razmjera (1,8 mil. eura).

Dva CARDS projekta direktno su pridonijela pripremi velikih projekata koji se nalaze na Indikativnoj listi velikih projekata ovog OP-a:

- ✓ CARDS 2001, „Projekt komunalnih kapaciteta i infrastrukture za upravljanje okolišem” dovršen je u prosincu 2005. Bio je to projekt institucionalnog razvoja za lokalne i regionalne vlasti u dvije dalmatinske županije (Šibensko-kninska i Zadarska županija) pružajući podršku za planiranje i praksu gospodarenja otpadom uz investicijsku komponentu. Projekt je doprinio razvoju Regionalnog centra za gospodarenje otpadom Bikarac financiranjem izgradnje novog područja za prijem i reciklažnog dvorišta odlagališta za otpad Bikarac te pružanjem pomoći gradu Šibeniku u ishodu lokacijske dozvole i pripremi glavnog projekta za izgradnju prve faze centra za gospodarenje otpadom. Centar za gospodarenje otpadom Bikarac, 1. faza financira se iz ISPA.
- ✓ CARDS 2002 projekt „Gospodarenje otpadom u dalmatinskim županijama” započeo je u prosincu 2005. a dovršen je u svibnju 2007. Pružio je podršku za jačanje kapaciteta za gospodarenje otpadom u Dalmaciji (posebno u Splitsko-dalmatinskoj i Dubrovačko-neretvanskoj županiji). Projekt CARDS je napredovao putem prikupljanja podataka, procjenama količina otpada, prijedlogom izbora lokacija za buduće centre gospodarenja otpadom u dvije županije, izradom koncepta pretovarnih stanica, optimizacijom transportnih troškova itd. Rezultirao je pripremom projektne dokumentacije te pripremom IPA aplikacije za projekt „Regionalni centar gospodarenja otpadom u Splitsko-dalmatinskoj županiji“.

¹⁰⁵ 262 mil. eura dodijeljeno 119 pojedinačnih projekata

Operativni program „Zaštita okoliša“ je usmjeren na velike projekte; važno pitanje kroz koje će se uzeti u obzir načela održivosti/okoliša je potreba za provođenjem procjene utjecaja na okoliš za planirana ulaganja. Za usklađivanje postupaka procjene utjecaja na okoliš sa zahtjevima EU, Hrvatska je primila pomoć kroz dva CARDS projekta:

- ✓ CARDS 2003: „Procjena utjecaja na okoliš - smjernice i obuka” koji je započeo u veljači 2005. godine, a završio je u siječnju 2007. godine. Glavni rezultati projekta bili su: Preporuke za izmjene i dopune Zakona o zaštiti okoliša, Pravilnika o PUO i postupaka u okviru procjene utjecaja na okoliš; opsežan priručnik o vođenju postupaka PUO, namijenjen prvenstveno nadležnim tijelima; Smjernice za procjenu utjecaja na okoliš, namijenjene prvenstveno izrađivačima studija. Tiskane su i brošure projekta (na hrvatskom i engleskom jeziku), kao i tehničke smjernice za izradu Studija o utjecaju na okoliš. Nadalje, izrađen je i nacrt smjernica za vođenje postupka PUO.
- ✓ CARDS 2003 projekt „Procjena utjecaja razvojnih strategija na okoliš“, koji je započeo u siječnju 2006. i trajat će do kraja listopada 2007. Pomoći će tijelima pri usvajanju Direktive EZ o SPOU br. 2001/42/EZ te jačati njihovu sposobnost za provedbu te Direktive. U okviru navedenog projekta provedeno je nekoliko aktivnosti, poput radionica za sve sudionike u postupku (ministarstva, županije, NVO, izrađivači studija/prostornih planova) s ciljem upoznavanja s elementima postupka strateške procjene utjecaja na okoliš. Provedena je SWOT analiza postojeće institucionalne sposobnosti za provedbu postupka, započete su aktivnosti u vezi s izradom pilot studije o procjeni utjecaja na okoliš (odnosi se na generalni urbanistički plan /GUP/ grada Šibenika), četiri strategije (zaštita okoliša, energija, turizam, bioraznolikost) te dva županijska prostorna plana (Istarska i Splitsko – dalmatinska županija) bit će predmetom izrade matrica utjecaja i analize ciljeva navedenih tijekom izrade prostornih planova te preporuke za prijenos Direktive o SPOU u novi Zakon o zaštiti okoliša koje će biti izrađene.

Ostali projekti koji se odnose na usklađivanje zakonodavstva o okolišu s pravnom stečevinom EU su: CARDS 2002 „Strategija približavanja zakonodavstvu EU o okolišu“ koji je dovršen u listopadu 2006.; CARDS 2003: „Približavanje zakonodavstva iz područja upravljanja vodama EU vodnom acquisu“ koji je započeo u svibnju 2006. i trajat će 18 mjeseci; CARDS 2004: „Izgradnja sposobnosti i izrada smjernica za primjenu Okvirne direktive o vodama“. CARDS 2002 projekt „Mjere jačanja sposobnosti Agencije za zaštitu okoliša“ obuhvatio je i analizu zakonodavstva EU i Hrvatske o izvješćivanju o okolišu, dok su glavni rezultati ovog projekta: (i) Razvojna strategija za Agenciju zaštite okoliša i (ii) funkcionalni projekt Informacijskog sustava za okoliš.

CARDS 2004 projekt „Podrška daljnjem približavanju pravnoj stečevini u području okoliša“ pored pružanja pomoći za poštivanje IPPC Direktive te za uspostavu Registra emisija stakleničkih plinova, sadrži i komponentu za izgradnju kapaciteta za investicijske projekte okoliša u sektoru gospodarenja otpadom; očekivani rezultati ove komponente projekta su: procjena potreba za obukom određene ciljne skupine u vezi s pripremom investicijskih projekata na području zaštite okoliša; Priručnik za pripremu investicijskih projekata na području zaštite okoliša; smjernice za investitore, itd. Projekt započinje u rujnu 2007. godine, i trajat će dvije godine.

CARDS 2001 projekt „Program za pripremu projekata – Nacionalna strategija gospodarenja otpadom s naglaskom na komunalni otpad” završen je 2003. Rezultat ovog projekta je nacrt nacionalne strategije gospodarenja otpadom za komunalni otpad; ovo je sada razvijeno u Strategiju gospodarenja otpadom Republike Hrvatske koja je usvojena u rujnu 2005.

Phare

Phare program trenutno daje podršku za 4 okolišna projekta u ukupnom iznosu od 9.372 milijuna eura (sufinanciranje iz nacionalnih izvora iznosi 0.934 milijuna eura).

Za daljnji razvoj gospodarenja otpadom u Hrvatskoj, s težištem na opasni otpad i lokacije visoko onečišćene otpadom, koristit će se podrška putem Phare 2006 projekta: „Razvoj sustava upravljanja opasnim otpadom uključujući identifikaciju i upravljanje lokacijama visoko onečišćenim opasnim

otpadom („crne točke“). Ovaj projekt će uspostaviti sustav upravljanja opasnim otpadom u skladu s Nacionalnom strategijom gospodarenja otpadom, pogotovo u vezi s identifikacijom, kategorizacijom i daljnjim upravljanjem lokacijama „žarištima“ te će povećati sposobnost odgovarajućih tijela državne uprave da primijene i provedu *acquis communautaire* vezan uz gospodarenje otpadom. Projekt uključuje četiri glavna elementa: (i) upravljanje lokacijama visoko onečišćenim opasnim otpadom (crne točke); (ii) unapređenje i upravljanje postojećim sustavom prikupljanja podataka o opasnom otpadu i pripremanje tržišnih studija za tokove opasnog otpada; (iii) utvrđivanje ekološkog gospodarenje opasnim otpadom; (iv) osposobljavanje, edukativni seminari, studijska putovanja. Sanacija lokacija visoko onečišćenih otpadom jedna je od mjera ovoga OP-a, u okviru Prioritetne osi 1.

Projekti iz ovog OP-a ne smiju imati negativan utjecaj na prirodne resurse potencijalnih NATURA 2000 područja. Hrvatska je započela pripremu programa NATURA 2000 u okviru LIFE III projekta - Projekt trećih zemalja i projekta „Smaragdna mreža“, što se nastavlja putem Phare 2005 projekta: „*Provedba NATURA 2000 u Hrvatskoj (CRO-NATURA)*“. Planirani završetak projekta je kraj 2008. Opći cilj projekta je potpuna usklađenost i provedba Eu direktiva o staništima i pticama. Svrha projekta je uspostava i daljnja provedba NATURA 2000 u Hrvatskoj te jačanje administrativnih kapaciteta Državnog zavoda za zaštitu prirode za pružanje podataka Europskoj agenciji za zaštitu okoliša. Očekivani rezultati projekta su:

- ✓ Dovršen prijedlog dokumenta za NATURA 2000 podnesen Europskoj komisiji;
- ✓ Primjena članka 6. (1) Direktive o staništima;
- ✓ Planovi upravljanja za potencijalna NATURA 2000 područja;
- ✓ Kapacitet Državnog zavoda za primjenu članka 6 (3) i (4) Direktive o staništima;
- ✓ Procjena planova i projekata koji značajno utječu na NATURA 2000 područja;
- ✓ Informacijski sustav zaštite prirode (NPIS), sukladno EU zahtjevima, itd.

Još jedan Phare projekt odnosi se na unapređenje inspekcije zaštite okoliša za provedbu novog okolišnog zakonodavstva (Phare 2005); i Phare 2006 projekt za uspostavu i opremanje 12 postaja za praćenje kakvoće zraka u okviru državne mreže za praćenje kakvoće zraka.

Hrvatska također sudjeluje i u Phare 2005 programu za okoliš i proširenje za više država koji pruža pretprijetnu pomoć četirima zemljama kandidatima/pristupnicama (Bugarska, Hrvatska, Rumunjska i Turska). Projekt ima tri podkomponente, što uključuje „Razvoj sposobnosti nadležnih tijela u zaštiti okoliša putem prijenosa najbolje prakse i osposobljavanja u cilju podrške učinkovitom korištenju financijskih sredstava“. Od ove podkomponente očekuje se da doprinese razradi nacionalne Strategije financiranja zaštite okoliša te osposobljavanju nacionalnih i lokalnih vlasti za učinkovito korištenje EU fondova.

ISPA

ISPA program je dosad značajan za stjecanje iskustva sa sufinanciranjem investicija u infrastrukturu „teških direktiva“. Nacionalna ISPA strategija za okoliš izrađena je u lipnju 2005. Kao prioritet projekata za investicije stavlja gospodarenje otpadom, opskrbu vodom, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda te se koristi kao dokument za planiranje za korištenje 30 mil. eura ISPA pomoći u razdoblju 2005. i 2006. godine. Tri odobrena projekta su:

- ✓ „Program za vode i otpadne vode u Karlovcu“

Glavne aktivnosti predviđene u ovom projektu su sljedeće: izgradnja postrojenja za obradu otpadnih voda od 100.000 e.s., investicije u vodoopskrbni sustav i odvodnju te pružanje tehničke pomoći (uz nabavku opreme) karlovačkom komunalnom poduzeću. Cilj je osigurati opskrbu sigurnom pitkom vodom u skladu s EU zahtjevima i zaštita voda na karlovačkom području te time postići bolje poštivanje zahtjeva relevantnih EU direktiva. Ukupna vrijednost projekta iznosi 36,0

mil. eura, od toga ISPA sufinancira 22,5 mil. eura (66%), a 13,5 mil. eura (34%) dolazi iz domaćih izvora, što uključuje i povrat zajma EBRD-a.

✓ „Regionalni centar za gospodarenje otpadom Bakarac, 1. faza“

Glavne aktivnosti predviđene unutar projekta su sljedeće: izgradnja centra za gospodarenje otpadom za Šibensko-kninsku županiju – Bakarac, sanacija deponije u Pirovcu, vođenje pilot projekta o recikliranju i pružanje tehničke pomoći komunalnom poduzeću. U 2. fazi projekta bit će sanirana/zatvorena preostala odlagališta u županiji i proširit će se plan recikliranja. U travnju 2006. ISPA Upravni odbor dao je suglasnost na memorandum o financiranju projekta i isti je potpisan u rujnu 2006. Ukupna vrijednost projekta iznosi 8,8 milijuna eura od kojih se 6 mil. eura (68%) osigurava iz sredstava programa ISPA, a 2,8 mil. eura (32%) iz domaćih izvora

✓ „IPA Priprema izrade projekata (Okoliš)“

Glavni cilj projekta je pružiti pomoć hrvatskim vlastima u IPA pripremi izrade za projekte okoliša (u sektorima vode/otpadnih voda i otpada). Aktivnosti su ciljane prema projektima u sektorima krutog otpada, otpadnih voda i opskrbe vodom, prema indikativnom popisu projekata (koji je dio prijave projekata/memoranduma o financiranju). Memorandum o financiranju ovog projekta je u travnju 2006. odobrio ISPA upravni odbor i potpisao u rujnu 2006. Ukupna vrijednost projekta iznosi 1,46 mil. eura, od kojih je 0,96mil. eura (66%) osigurano iz sredstava programa ISPA, a 0,50 mil. eura (34%) iz državnog proračuna.

Ostali programi

Hrvatska sudjeluje, i ima koristi od, LIFE III – projekata za treće zemlje i bilateralnih projekata, kao i u regionalnim inicijativama koje financira CARDS, kao što su Regionalni program za obnovu okoliša (REReP), koji je pomogao u prepoznavanju prioriteta za investicije¹⁰⁶ u okolišnom sektoru, te DABLAS Radna skupina (Radna skupina za Dunav i Crno more), koja je osnovana 2001. godine kako bi osigurala platformu za suradnju, osigurala zaštitu voda i ekosustava vezanih uz vode u dunavskoj i crnomorskoj regiji.

U okviru programa LIFE III – treće zemlje, do 2005. godine odobreno je 14 projekata različitim krajnjim korisnicima u Republici Hrvatskoj. Projekt „Izrada smjernica za početak provedbe Plana gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj“ imao je za cilj uspostaviti kapacitet za provedbu Strategije gospodarenja otpadom Republike Hrvatske. Projekt je osigurao više baza podataka o gospodarenju otpadom te osigurao smjernice o odabiru lokacija i tehničkim i organizacijskim rješenjima u gospodarenju otpadom. Projekt je dovršen u studenom 2006. U tijeku je projekt u području otpada: „Razvoj održivog sustava zbrinjavanja građevinskog otpada“ (provodi Građevinski fakultet u Zagrebu). Putem LIFE III – treće zemlje projekta „Izgradnja nacionalne ekološke mreže kao dijela paneuropske ekološke mreže i NATURA 2000 (CRO-NEN)“ i projekta „Smaragdna mreža“, Hrvatska je započela s pripremama programa NATURA 2000. Tako su potencijalne NATURA 2000 lokacije utvrđene na temelju znanstvenih podataka te je pripremljen program za daljnje prikupljanje dodatnih potrebnih podataka.

Radna skupina **DABLAS** (radna skupina za Dunav i Crno more) osnovana je 2001. godine s ciljem stvaranja platforme za suradnju na osiguranju zaštite voda i s vodom povezanih ekosustava u dunavskom i crnomorskom slivu kao reakcija na Priopćenje koje je Europska komisija usvojila 2001. godine, a u kojem su istaknute prioritete aktivnosti potrebne za poboljšanje stanja okoliša u regiji. Opći je cilj razvoj financijskih mehanizama za provođenje investicijskih projekata smanjenja onečišćenja i rehabilitacije ekosustava u široj crnomorskoj regiji. Pod vodstvom radne skupine DABLAS, prvi projekt pokrenut je s ciljem prioritizacije investicijskih projekata u sektoru voda koji se odnose na smanjenje nutrijenata. Od ukupno 158 potencijalnih projekata komunalnog sektora 113 je

¹⁰⁶ REReP Prioritetni investicijski okolišni program (PEIP) doprinio je osposobljavanju za investiranje kroz utvrđivanje prioriteta i izradu prijedloga. Kao rezultat projekta sastavljen je popis prioriteta investicijskih projekata Hrvatske (otpad, voda, zrak) koji je predstavljen na regionalnom sastanku PEIP-a održanom u rujnu 2005. u Bruxellesu.

ocijenjeno prema njihovim utjecajima na okoliš, utjecajima na Crno more, potencijalnom financiranju, tehnološkoj djelotvornosti i usklađenosti. Izrađena je baza podataka ICPDR – DABLAS, kako bi uključila komunalne, industrijske, agroindustrijske projekte, te projekte obnove vodotoka, poljoprivredne i projekte korištenja zemljišta. Baza podataka je interaktivni alat koji se koristi za ocjenu preostalih potreba za investiranjem i mjerama politike na regionalnoj, nacionalnoj i sektorskoj osnovi. Baza podataka ICPDR DABLAS povezana je s bazom podataka o inventarima emisija ICPDR-a.

U okviru radne skupine DABLAS, uz financijsku pomoć EU razvijen je projekt Fonda investicijske potpore za Dunav (DISF - Danube Investment Support Facility), s ciljem pomoći u izradi konkretnih projekata, te dogovoren u okviru radne skupine DABLAS kao prioritetan projekt u smislu izrade relevantne studije izvedivosti. U okviru DISF projekta, u Hrvatskoj su pripremljena, ili su u pripremi, četiri projekta: projekti vodoopskrbe i odvodnje Karlovac, Osijek, Vukovar i Slavonski Brod.

3.4.3.2. Međunarodne financijske institucije (MFI)

MFI su već uključene u neke aktivnosti vezane uz projekte okoliša. MFI predstavljaju moguće izvore nacionalnog sufinanciranja određenih IPA projekata, dok su u isto vrijeme, pri izradi ovog OP-a uzeti u obzir programi i planovi svih MFI-ja, i nastavit će se njihova revizija pri odabiru pojedinačnih projekata za odobrenje. Osim toga, korisno je iskoristiti iskustvo i stručnost MFI-ja u fazi pripreme projekta, na primjer, putem postojećih inicijativa kao što su DISF (Danube Investment Support Facility) i REREP (Regionalni program za obnovu okoliša).

Svjetska banka (SB) kreditiranje je usmjerila na infrastrukturu, uključujući okoliš u projektima kao što su: „Analiza zakonskih praznina ” (prvi projekt vezan uz usklađivanje zakonodavstva); Očuvanje krških ekoloških sustava – KEC; Nacionalni kapacitet za prikupljanje podataka o okolišu - The National Environmental Data Gathering Capacity (NEDGC); Projekt kontrole onečišćenja obalnih gradova za Republiku Hrvatsku (vrijednost prve faze programa iznosi oko 80 mil. eura, kako bi se, među ostalim, poboljšala kakvoća prihvatnih voda i pružile bolje vodne usluge u Jadranskom slivu – vidjeti dalje u tekstu) itd. Sljedeće projekte sufinanciraju UNDP i Svjetska banka: UNDP/GEF: „Omogućavanje Hrvatskoj izrade Prvog nacionalnog izvješća kao ispunjenje njenih obveza temeljem UNFCCC-a”; UNEPGEF Projekt razvitka okvira nacionalne biološke sigurnosti.

Kao što je utvrđeno u strategiji procjene za Hrvatsku u nadolazećem razdoblju će se SB, između ostalog, usredotočiti na pomoć Hrvatskoj vladi u olakšanju gospodarenja održivim prirodnim resursima putem jačanja sposobnosti upravljanja zaštitom okoliša, unapređenja infrastrukture otpadnih voda i opskrbe vodom te poboljšanja energetske učinkovitosti.

U okviru projekta **Fonda za globalni okoliš (GEF)** „Utvrdjivanje prioriteta aktivnosti radi daljnje razrade i provedbe Strateškog programa aktivnosti za Sredozemno more“, Republika Hrvatska je pripremila Nacionalni akcijski plan (NAP) za Zaštitu Sredozemnog mora od onečišćavanja iz kopnenih izvora. NAP je prije svega usmjeren na utvrđivanje prijedloga za prioriteta aktivnosti zaštite okoliša na obalnom području Republike Hrvatske. Glavno pitanje zaštite okoliša na obalnom području je onečišćavanje otpadnim vodama. Prioriteti sadržani u NAP-u uključuju obradu i prikupljanje otpadnih voda u najvećim priobalnim gradovima Splitu i Rijeci, ali i drugim velikim priobalnim gradovima Šibeniku, Dubrovniku, Puli i Zadru. Osim toga, izdvojene su dvije skupine prioriteta za rješavanje pitanja onečišćenja industrijskim otpadnim vodama, od kojih se prvi odnosi na velike industrijske onečišćivače sa samostalnim ispuštima (u Rovinju, Zadru i Splitu) te drugi niz prioriteta koji uključuje sve ostale industrije na obalnom području.

Zbrinjavanje i odlaganje komunalnog otpada daljnji su prioriteti NAP-a: njime se predviđa izgradnja dva regionalna centra za gospodarenje otpadom za Splitsko-dalmatinsku i Primorsko-goransku županiju. NAP nadalje predviđa sanaciju najvećih odlagališta i deponija u tom području koji ne ispunjavaju odredbe važećih zakona i predstavljaju opasnost za okoliš. (Karepovac – Split, Sovjak i Viševac – Rijeka). Još jedan prioritet NAP-a je gospodarenje i zbrinjavanje opasnog otpada.

Nacionalni programi zaštite okoliša, posebno program zaštite obalnih voda od onečišćenja, pod nazivom Projekt kontrole onečišćenja obalnih gradova, predviđa izgradnju, dogradnju, obnovu i unapređenje sustava odvodnje i sustava za obradu otpadnih voda u cilju zaštite i poboljšanja kvalitete

morske vode, stvaranja uvjeta za siguran gospodarski razvoj u skladu s ciljevima zaštite okoliša, zaštite i unapređenja postignute razine zaštite okoliša i ispunjavanja standarda EU u vezi s kvalitetom okoliša u lokalnim zajednicama. Provedba programa predviđena je u tri faze kojima će se obuhvatiti oko 80 naselja u obalnom području. Prva faza Programa počela je s provedbom 2005. godine, a planira se njen dovršetak u 2008. Građevinski radovi se izvode u sljedećim gradovima: Opatiji, Zadru, Rijeci i Biogradu, Novigradu, Makarskoj, Omišu, Opuzenu, Puli i općinama Lovran, Matulji, Pakoštane i Sveti Filip i Jakov, Dugi Rat te Rogoznica. Za 27 pod-projekta (gradove i općine) predviđa se provedba druge faze Programa, a u pripremi je tehnička projektna dokumentacija. Izvedba tri faze ovog programa planira se u razdoblju od 15 godina.

Prioriteti sadržani u NAP-u u vezi s gospodarenjem komunalnim otpadom predviđaju rješavanje problema gospodarenja otpadom na širem području gradova Splita i Rijeke. To je u skladu s Nacionalnim planom provedbe gospodarenja otpadom. Prioriteti u području gospodarenja komunalnim otpadom sadržani u NAP-u odražavaju se u indikativnom popisu velikih projekata u OPZO-u gdje su regionalni centri za gospodarenje otpadom u Splitsko-dalmatinskoj i Primorsko-goranskoj županiji dva glavna prioritetna projekta. I sanacija odlagališta Sovjak nalazi se na ovom popisu kao projekt. Sanacija odlagališta u Republici Hrvatskoj je trajna aktivnost koju financijski podupire Fond za zaštitu okoliša I energetska učinkovitost, što uključuje i odlagališta na obalnom području.

U sektoru infrastrukture i zaštite okoliša predviđena je suradnja **Europske banke za obnovu i razvoj** (EBRD) s nekoliko većih i manjih općina kako bi unaprijedila njihove infrastrukturne projekte za moguće EU sufinanciranje. Banka će osim toga nastaviti pružati instrumente kako bi doprla do malih općina putem lokalnih banaka, promičući ulaganja u okolišnu infrastrukturu uz podršku donatora (EU i Nizozemske). Neki od projekata iz područja okoliša u kojima je EBRD sudjelovala su: Program krutog otpada i pročišćavanja otpadnih voda u Zagrebu, kao i poboljšanje riječkog sustava odvodnje i ISPA projekt „Program za vode i otpadne vode Karlovac”. EBRD je započeo pregovore i s Istarskom županijom kao podrška pripremi i provedbi njihova projekta koji se nalazi na listi projekata u okviru programa IPA.

Iako će sektor prometa ostati prioritet **Europske investicijske banke** predviđeno je da će davati više zajmova u sektoru okoliša (t.j. pročišćavanje otpadnih voda, spalionica u Zagrebu) i sektoru zdravstva (bolnice u Zagrebu).

KfW Entwicklungsbank predviđa opskrbu pitkom vodom i poboljšanje odvodnje i zbrinjavanja otpada kao prioritetne aktivnosti u sklopu područja aktivnosti socijalne infrastrukture.

Jedno od pet prioritetnih područja **Programa Ujedinjenih naroda za razvoj (UNDP)** u Hrvatskoj jest „Upravljanje okolišem”, kojemu je cilj osigurati iskorištenje prirodnih resursa na održiv način i u skladu s međunarodnim obvezama i sporazumima koje je Republika Hrvatska preuzela. Do sada su aktivnosti i projekti u okviru ovog prioriteta uglavnom bili vezani uz jačanje institucionalne/upravne sposobnosti u okviru sektora promjene klime i biološke raznolikosti.

3.5 INDIKATIVNA LISTA VELIKIH PROJEKATA

OTPAD:

Indikativna lista projekata temelji se na indikativnoj listi projekata predloženoj za ISPA program s uključenim novim projektima za izgradnju centara gospodarenja otpadom na županijskoj razini. Odabir svih projekata na listi temelji se na kriterijima određenim u odjeljku 3.1. Prva tri projekta (rangirana prema prioritetu) se predlažu za IPA financiranje u razdoblju 2007.-2009. godine.

PRIORITETNA OS 1 – Razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom radi uspostave integriranog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj							
R b.	Naziv projekta	Vrsta	Pomoć za pripremu projekata	Procijenjena ukupna vrijednost M€	Mjera	Komentar	Status
1.	Regionalni centar za gospodarenje otpadom Marišćina (Primorsko-goranska županija) *	Izgradnja		41,78	<u>Mjera 1.1.</u>	Glavni cilj Projekta je uspostava integriranog održivog sustava za gospodarenja otpadom na županijskoj razini (305.505 stanovnika) Glavne aktivnosti: <ul style="list-style-type: none">• Izgradnja novog RCGO – platoi u operativnoj zoni, MBO, 1. faza područja odlagališta, sustav za otpadne i procijedne vode, zaštitna zona, unutarnja infrastruktura (faza I)• Tehnička pomoć za podizanje svijesti javnosti i nadzor radova Za IPA financiranje predlaže se izgradnja RCGO (bez MBO postrojenja) i tehnička pomoć	U pripremi za financiranje u 2007.

PRIORITETNA OS 1 – Razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom radi uspostave integriranog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj							
R b.	Naziv projekta	Vrsta	Pomoć za pripremu projekata	Procijenjena ukupna vrijednost M€	Mjera	Komentar	Status
2.	Regionalni centar za gospodarenje otpadom za Splitsko-dalmatinsku županiju *	Izgradnja	CARDS 2002	55,7	<u>Mjera 1.1.</u>	<p>Glavni cilj je uspostava integriranog održivog sustava za gospodarenje otpadom na županijskoj razini (464.000 stanovnika).</p> <p>Glavne aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja novog CGO Splitsko-dalmatinske županije uključujući postrojenje za MBO (faza I) • Izgradnja 4 transfer stanice (TS) na otocima i 4 TS na kopnu. • Optimiziranje transporta otpada iz TS do RCGO. • Pilot studija za odvojeno sakupljanje otpada u Splitu <p>Za IPA financiranje predlaže se izgradnja CGO, transfer stanica i izrada pilot studije</p>	U pripremi za financiranje u 2007.
3.	Regionalni centar za gospodarenje otpadom za Istarsku županiju *	Izgradnja	EBRD	45	<u>Mjera 1.1.</u>	<p>Glavni cilj je uspostava integriranog održivog sustava za gospodarenje otpadom na županijskoj razini (206.344 stanovnika)</p> <p>Glavne aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja novog RCGO-Kaštijun uključujući MBO postrojenje • Izgradnja četiri transfer stanice • Vozila za prijevoz na daljinu – između transfer stanica i RCGO • Tehnička pomoć za podizanje svijesti javnosti i nadzor radova <p>Za IPA financiranje predlaže se izgradnja novog RCGO-a (bez postrojenja za MBO), tehničke pomoći, vozila za prijevoz na daljinu i transfer stanice</p>	U pripremi za financiranje u 2007.

PRIORITETNA OS 1 – Razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom radi uspostave integriranog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj							
R b.	Naziv projekta	Vrsta	Pomoć za pripremu projekata	Procijenjena ukupna vrijednost M€	Mjera	Komentar	Status
4.	Sanacija i zatvaranje jame Sovjak, Primorsko-goranska županija *	Sanacija	IPA	25	<u>Mjera 1.2.</u>	<p>Glavni cilj je sanacija i zatvaranje napuštenog odlagališta opasnog otpada u jami Sovjak, u području krša, koja sadrži oko 250.000 m³ opasnog otpada (iz rafinerije, brodogradilišta, spremnika nafte, itd)</p> <p>Glavne aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vadenje i zbrinjavanje/obrada opasnog otpada • Stabilizacija preostalog odlagališta protiv prodiranja vode • Pokrivanje odlagališta, biološko obnavljanje odlagališnog područja i okolice • Kontrola i obrada procjednih voda • Smanjivanje štetnog utjecaja na tlo, zrak i vodu u području povezanom sa sanacijom susjednog općinskog odlagališta Viševac • Nadzor i kontrola zatvorenog odlagališta. 	U pripremi

PRIORITETNA OS 1 – Razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom radi uspostave integriranog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj							
R b.	Naziv projekta	Vrsta	Pomoć za pripremu projekata	Procijenjena ukupna vrijednost M€	Mjera	Komentar	Status
5.	Centar za gospodarenje otpadom u Dubrovačko-neretvanskoj županiji *	Izgradnja	CARDS 2002 IPA	24,8	<u>Mjera 1.1.</u>	<p>Glavni cilj je uspostava integriranog održivog sustava za gospodarenje otpadom na regionalnoj (županijskoj) razini (122.870 stanovnika)</p> <p>Glavne aktivnosti:</p> <p>Faza I</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja novog RCGO uključujući MBO postrojenje • Izgradnja 4 transfer stanice (TS) na otocima i 3 TS na kopnu • Nabava specijalnih vozila za optimizaciju transporta otpada od TS do RCGO <p>Faza II</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja postrojenja za predobradu izdvojeno sakupljenog otpada i postrojenja za sortiranje u sklopu Županijskog centra za gospodarenje otpadom 	U pripremi
6.	Regionalni centar za gospodarenje otpadom za Zadarsku županiju *	Izgradnja	CARDS 2001 IPA	35,9	<u>Mjera 1.1.</u>	<p>Glavni cilj je uspostava integriranog održivog sustava za gospodarenje otpadom na županijskoj razini (162.045 stanovnika)</p> <p>Glavne aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja novog CGO • Izgradnja transfer stanica • Nabava specijalnih vozila za optimizaciju transporta otpada od TS do RCGO 	U pripremi (predviđeni datum provedbe - 2008.)
7.	Centar za gospodarenje otpadom za Virovitičko-podravsku županiju	Izgradnja	IPA		<u>Mjera 1.1.</u>	Izgradnja centra za gospodarenje otpadom i ostalih postrojenja potrebnih za razvoj integriranog upravljanja otpadom	U pripremi (predviđeni datum provedbe - 2008.)

PRIORITETNA OS 1 – Razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom radi uspostave integriranog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj							
R b.	Naziv projekta	Vrsta	Pomoć za pripremu projekata	Procijenjena ukupna vrijednost M€	Mjera	Komentar	Status
8.	Centar za gospodarenje otpadom za sjeverozapadnu Hrvatsku*	Izgradnja	IPA		<u>Mjera 1.1.</u>	Izgradnja centra za gospodarenje otpadom i ostalih postrojenja potrebnih za razvoj integriranog upravljanja otpadom	U pripremi (predviđeni datum provedbe - 2008.)
9.	Centar za gospodarenje otpadom za istočnu Slavoniju *	Izgradnja	IPA		<u>Mjera 1.1.</u>	Izgradnja centra za gospodarenje otpadom i ostalih postrojenja potrebnih za razvoj integriranog upravljanja otpadom	U pripremi (predviđeni datum provedbe - 2008.)
10.	Centar za gospodarenje otpadom za Karlovačku županiju	Izgradnja	IPA		<u>Mjera 1.1.</u>	Izgradnja centra za gospodarenje otpadom i ostalih postrojenja potrebnih za razvoj integriranog upravljanja otpadom	U pripremi (predviđeni datum provedbe - 2009.)
11.	Centar za gospodarenje otpadom za Brodsko-posavsku županiju	Izgradnja	IPA		<u>Mjera 1.1.</u>	Izgradnja centra za gospodarenje otpadom i ostalih postrojenja potrebnih za razvoj integriranog upravljanja otpadom	U pripremi (predviđeni datum provedbe - 2009.)
12.	Centar za gospodarenje otpadom za Sisačko-moslavačku županiju	Izgradnja	IPA		<u>Mjera 1.1.</u>	Izgradnja centra za gospodarenje otpadom i ostalih postrojenja potrebnih za razvoj integriranog upravljanja otpadom	U pripremi (predviđeni datum provedbe - 2008.)

* Projekti su dio Indikativne liste projekata iz ISPA Strategije: W3, W1, W4, W6, W12, W11, W5 i W10

VODE:

Sljedeća lista predstavlja ažuriranu listu projektnih prioriteta ISPA, na kojoj su utvrđena i tri nova projekta. Odabir svih dolje navedenih projekata temelji se na kriterijima utvrđenim u Poglavlju 3.1.

PRIORITETNA OS 2 – Zaštita vodnih resursa Hrvatske poboljšanjem sustava vodoopskrbe i cjelovitog gospodarenja otpadnim vodama							
R.	Naziv projekta	Vrsta	Pomoć za pripremu projekata	Procijenjena ukupna vrijednost M €	Mjera	Komentari	Status
1.	Slavonski Brod	Pročišćavanje otpadnih voda Vodoopskrba	DABLAS/DISF	27	Mjera 2.1. Mjera 2.2.	Već su obavljene znatni pripremni radovi. Zanimanje MFI – EIB. Osigurana tehnička pomoć za ispunjavanje zahtjeva za odobrenje projekta u okviru programa IPA. Investicija uključuje izgradnju uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, odvodne mreže i rekonstrukciju vodoopskrbnog sustava	Bit će spreman za financiranje 2007. godine
2.	Knin – Drniš	Pročišćavanje otpadnih voda Vodoopskrba	Pomoć EK CARDS- ROP	11,7 + 4,7 = 16,4	Mjera 2.1. Mjera 2.2.	Uz pomoć CARDS projekta bit će obavljene znatni pripremni radovi (studija izvedivosti, projektiranje i natječajna dokumentacija).	Bit će spreman za financiranje 2007. godine
3.	Osijek	Pročišćavanje otpadnih voda	DABLAS/DISF	20	Mjera 2.2.	Već su obavljene znatni pripremni radovi. Zanimanje MFI – EIB. Osigurana tehnička pomoć za ispunjavanje zahtjeva za odobrenje projekta u okviru programa IPA. Preliminarna ocjena projekta od strane EK provedena u lipnju 2005.	Bit će spreman za financiranje 2008. godine
4.	Vukovar	Pročišćavanje otpadnih voda	DABLAS/DISF	19	Mjera 2.2.	Već su obavljene znatni pripremni radovi. Zanimanje MFI – EIB.	Bit će spreman za financiranje 2008. godine
5.	Bjelovar-Bilogora*	Vodoopskrba	ISPA TP	55	Mjera	Županija s najnižom stopom priključenosti na vodovodnu mrežu (31%) u Hrvatskoj. Iznos od 55 mil	Odabir konzultanata za

PRIORITETNA OS 2 – Zaštita vodnih resursa Hrvatske poboljšanjem sustava vodoopskrbe i cjelovitog gospodarenja otpadnim vodama							
R.	Naziv projekta	Vrsta	Pomoć za pripremu projekata	Procijenjena ukupna vrijednost M €	Mjera	Komentari	Status
					2.1	EUR prema projektom zadatku i procjeni za tehničku pomoć za ISPA.	pripremu tehničke projektne dokumentacije u tijeku. Predviđeni datum za završetak prijave uz popratnu dokumentaciju je 2008.
6.	Koprivnica-Križevci*	Vodoopskrba	ISPA TP	52	Mjera 2.1	Županija s niskom razinom priključenosti na vodovod. Iznos od 52 mil EUR prema projektom zadatku i ocjeni za ISPA TP.	Odabir konzultanata za pripremu tehničke projektne dokumentacije u tijeku. Predviđeni datum za završetak prijave uz popratnu dokumentaciju je 2008.
7.	Nova Gradiška	Pročišćavanje otpadnih voda	ISPA TP	13	Mjera 2.2.	25.000 e.s. Iznos od 13 mil EUR uključuje proširenje mreže. Iznos od 8.55 mil prema projektom zadatku i procjeni za tehničkom pomoći za ISPA, što uključuje uređaj za pročišćavanje otpadnih voda i glavni spojni kolektor.	Odabir konzultanata za pripremu tehničke projektne

PRIORITETNA OS 2 – Zaštita vodnih resursa Hrvatske poboljšanjem sustava vodoopskrbe i cjelovitog gospodarenja otpadnim vodama							
R.	Naziv projekta	Vrsta	Pomoć za pripremu projekata	Procijenjena ukupna vrijednost M €	Mjera	Komentari	Status
							dokumentacije u tijeku. Predviđeni datum za završetak prijave za IPA-u uz popratnu dokumentaciju je 2008.
8.	Đakovo	Pročišćavanje otpadnih voda	ISPA TP	16.5	Mjera 2.2	21.000 stanovnika, planiran kapacitet 30.000 e.s.	Odabir konzultanata za pripremu tehničke projektne dokumentacije u tijeku. Predviđeni datum za završetak prijave za IPA-u uz popratnu dokumentaciju je 2008.
9.	Sisak	Pročišćavanje otpadnih voda	ISPA TP / EBRD	31	Mjera 2.2.	Osigurana tehnička pomoć za ispunjavanje zahtjeva za odobrenje projekta u okviru programa IPA (EBRD).	U pripremi Predviđeni datum dovršetka prijave za IPA-u s popratnom dokumentacijom

PRIORITETNA OS 2 – Zaštita vodnih resursa Hrvatske poboljšanjem sustava vodoopskrbe i cjelovitog gospodarenja otpadnim vodama							
R.	Naziv projekta	Vrsta	Pomoć za pripremu projekata	Procijenjena ukupna vrijednost M €	Mjera	Komentari	Status
							je 2008.
10.	Vrbovec	Pročišćavanje otpadnih voda	IPA	6	Mjera 2.2.		U pripremi Predviđeni datum dovršetka prijave za IPA-u s popratnom dokumentacijom je 2009.
11.	Krapina	Pročišćavanje otpadnih voda	IPA	5.8	Mjera 2.2.		U pripremi Predviđeni datum dovršetka prijave za IPA-u s popratnom dokumentacijom je 2009.
12.	Velika Gorica	Pročišćavanje otpadnih voda	IPA	5.5	Mjera 2.2.		Predviđeni datum dovršetka prijave za IPA-u s popratnom dokumentacijom je 2009.
13.	Samobor	Pročišćavanje otpadnih voda	IPA	10	Mjera 2.2.		Predviđeni datum dovršetka prijave za IPA-u s popratnom dokumentacijom

PRIORITETNA OS 2 – Zaštita vodnih resursa Hrvatske poboljšanjem sustava vodoopskrbe i cjelovitog gospodarenja otpadnim vodama							
R.	Naziv projekta	Vrsta	Pomoć za pripremu projekata	Procijenjena ukupna vrijednost M €	Mjera	Komentari	Status
							je 2009.
14.	Dugo Selo		IPA	14.8	Mjera 2.2.		Predviđeni datum dovršetka prijave za IPA-u s popratnom dokumentacijom je 2009.

* Projekti su dio Indikativne liste projekata iz ISPA Strategije: WS 4 i WS 3

4. INDIKATIVNE FINANCIJSKE TABLICE ZA OPERATIVNI PROGRAM „ZAŠTITA OKOLIŠA“

GODINE 2007. – 2009.

Ukupni javni trošak	Javni trošak			IPA stopa sufinanciranja	Informativno Ostalo (MFI, itd.)
	Udio Zajednice (IPA)	Nacionalni javni udio			
(1) =(2) + (3)	(2)	(3)	(4)=(2)/(1)		
(Eur)	(Eur)	(Eur)	(%)		(Eur)

Prioritetna os 1: Razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom radi uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj	35.133.000	26.349.750	8.783.250	75%	0
Mjera 1.1: Uspostava novih centara za gospodarenje otpadom na županijskoj/regionalnoj razini	34.893.000	26.169.750	8.723.250	75%	0
Mjera 1.2: Sanacija lokacija visoko onečišćenih otpadom (crne točke)	240.000	180.000	60.000	75%	0

Prioritetna os 2: Zaštita vodnih resursa Hrvatske kroz poboljšanje sustava vodoopskrbe te integriranog sustava upravljanja otpadnim vodama	35.267.000	26.450.250	8.816.750	75%	0
Mjera 2.1: Uspostava modernih vodoopskrbnih sustava i mreža	3.733.000	2.799.750	933.250	75%	0
Mjera 2.2: Izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda za otpadne vode iz domaćinstava i industrije i poboljšanje kanalizacijske mreže	31.534.000	23.650.500	7.883.500	75%	0

Tehnička pomoć	933.000	699.750	233.250	75%	0
Mjera 3.1: Upravljanje OP-om i izgradnja sposobnosti	933.000	699.750	233.250	75%	0

Ukupno godine 2007. – 2009.	71.333.000	53.499.750	17.833.250	75%	0
------------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	------------	----------

U pod-sektoru otpada mogući nacionalni izvori financiranja su Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost (FZOEU), hrvatske financijske institucije, proračuni županija i jedinica lokalne samouprave. Vezano uz MFI, EBRD je iskazao interes za pružanje tehničke pomoći za razvoj projektne dokumentacije za projekt: Regionalni centar za gospodarenje otpadom u Istarskoj županiji, što će biti popraćeno zajmom za sufinanciranje provedbe projekta.

U pod-sektoru voda, potencijalni domaći izvori financiranja su državni proračun, proračuni jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, Hrvatske vode, te međunarodne financijske institucije (MFI). Vezano za MFI, EIB je iskazala interes za sudjelovanje u financiranju projekata u Osijeku i Slavonskom Brodu.

GODINA 2007.

Ukupni javni trošak	Javni trošak			IPA stopa sufinanciranja	Informativno Ostalo (MFI, itd.)
	Udio Zajednice (IPA)	Nacionalni javni udio			
(1) =(2) + (3)	(2)	(3)	(4)=(2)/(1)		
(Eur)	(Eur)	(Eur)	(%)		(Eur)

<i>Prioritetna os 1: Razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom radi uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj</i>	11.133.000	8.349.750	2.783.250	75%	0
Mjera 1.1: Uspostava novih centara za gospodarenje otpadom na županijskoj/regionalnoj razini	11.059.667	8.294.750	2.764.917	75%	
Mjera 1.2: Sanacija lokacija visoko onečišćenih otpadom (crne točke)	73.333	55.000	18.333	75%	
<i>Prioritetna os 2: Zaštita vodnih resursa Hrvatske kroz poboljšanje sustava vodoopskrbe te integriranog sustava upravljanja otpadnim vodama</i>	11.200.000	8.400.000	2.800.000	75%	0
Mjera 2.1: Uspostava modernih vodoopskrbnih sustava i mreža	2.196.750	1.647.500	549.250	75%	
Mjera 2.2: Izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda za otpadne vode iz domaćinstava i industrije i poboljšanje kanalizacijske mreže	9.003.250	6.752.500	2.250.750	75%	
<i>Tehnička pomoć</i>	333.000	249.750	83.250	75%	0
Mjera 3.1: Upravljanje OP-om	333.000	249.750	83.250	75%	
<i>Ukupno 2007. godina</i>	22.666.000	16.999.500	5.666.500	75%	0

GODINA 2008.

Ukupni javni trošak	Javni trošak			IPA stopa sufinanciranja	Informativno Ostalo (MFI, itd.)
	Udio Zajednice (IPA)	Nacionalni javni udio			
(1) =(2) + (3)	(2)	(3)	(4)=(2)/(1)		
(Eur)	(Eur)	(Eur)	(%)		(Eur)

<i>Prioritetna os 1: Razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom radi uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj</i>	11.833.000	8.874.750	2.958.250	75%	0
Mjera 1.1: Uspostava novih centara za gospodarenje otpadom na županijskoj/regionalnoj razini	11.759.667	8.819.750	2.939.917	75%	
Mjera 1.2: Sanacija lokacija visoko onečišćenih otpadom (crne točke)	73.333	55.000	18.333	75%	
<i>Prioritetna os 2: Zaštita vodnih resursa Hrvatske kroz poboljšanje sustava vodoopskrbe te integriranog sustava upravljanja otpadnim vodama</i>	11.867.000	8.900.250	2.966.750	75%	0
Mjera 2.1: Uspostava modernih vodoopskrbnih sustava i mreža	1.479.750	1.109.813	359.937	75%	
Mjera 2.2: Izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda za otpadne vode iz domaćinstava i industrije i poboljšanje kanalizacijske mreže	10.387.250	7.790.437	2.596.813	75%	
<i>Tehnička pomoć</i>	300.000	225.000	75.000	75%	0
Mjera 3.1: Upravljanje OP-om i izgradnja sposobnosti	300.000	225.000	75.000	75%	
<i>Ukupno 2008. godina</i>	24.000.000	18.000.000	6.000.000	75%	0

GODINA 2009.

Ukupni javni trošak	Javni trošak			IPA stopa sufinanciranja	Informativno Ostalo (MFI, itd.)
	Udio Zajednice (IPA)	Nacionalni javni udio			
(1) =(2) + (3)	(2)	(3)	(4)=(2)/(1)		
(Eur)	(Eur)	(Eur)	(%)		(Eur)

<i>Prioritetna os 1: Razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom radi uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj</i>	12.167.000	9.125.250	3.041.750	75%	0
Mjera 1.1: Uspostava novih centara za gospodarenje otpadom na županijskoj/regionalnoj razini	12.073.666	9.055.250	3.018.416	75%	
Mjera 1.2: Sanacija lokacija visoko onečišćenih otpadom (crne točke)	93.334	70.000	23.334	75%	
<i>Prioritetna os 2: Zaštita vodnih resursa Hrvatske kroz poboljšanje sustava vodoopskrbe te integriranog sustava upravljanja otpadnim vodama</i>	12.200.000	9.150.000	3.050.000	75%	0
Mjera 2.1: Uspostava modernih vodoopskrbnih sustava i mreža	121.400	91.050	30.350	75%	
Mjera 2.2: Izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda za otpadne vode iz domaćinstava i industrije i poboljšanje kanalizacijske mreže	12.078.600	9.058.950	3.019.650	75%	
<i>Tehnička pomoć</i>	300.000	225.000	75.000	75%	0
Mjera 3.1: Upravljanje OP-om i izgradnja sposobnosti	300.000	225.000	75.000	75%	
<i>Ukupno 2009. godina</i>	24.667.000	18.500.250	6.166.750	75%	0

5. PROVEDBENE ODREDBE

5.1. STRUKTURE UPRAVLJANJA I KONTROLE

• U ovom poglavlju Operativnog programa opisuju se uspostavljeni sustavi i strukture kako je poznato u vrijeme izrade Operativnog programa. No određeni broj ključnih odluka o strukturama i odgovornostima kao i o sustavima upravljanja i informiranja donosit će se u kontekstu akreditacije za prijenos decentraliziranog upravljanja, koja prati drukčiji vremenski raspored nego onaj za usvajanje Operativnog programa. Stoga će se u Okvirnom sporazumu, kao i u Sporazumu o financiranju koji će se potpisati nakon prijenosa decentraliziranog upravljanja, naći detaljne odredbe o sustavima upravljanja i kontrole. Odredbe u ovom poglavlju stoga treba shvatiti tako da podliježu kasnijim prilagodbama primjenjivih odredbi tih sporazuma, gdje je to potrebno.

SDURF će pratiti provedbu svih pet komponenti programa IPA, a državni tajnik u SDURF-u imenuje se Nacionalnim IPA koordinatorom. Ulogu strateškog koordinatora za III. i IV. komponentu programa IPA preuzet će zamjenik državnog tajnika SDURF-a. Strateški koordinator će se brinuti za komplementarnost i usklađenost između programa koji se provode u području regionalnog razvoja i razvoja ljudskih potencijala, posebno s obzirom na ograničeni iznos raspoloživih sredstava u okviru programa IPA i potrebu koncentriranja aktivnosti.

5.1.1. Tijela i institucije

Na temelju IPA provedbene uredbe, Vlada Republike Hrvatske usvojila je vlastite pravne akt/e kojima će odrediti pojedina tijela za upravljanje i provedbu IPA-e¹⁰⁷.

Sukladno odredbama navedene Uredbe, sljedeći pojedinci/tijela jesu ili će biti određeni/uspostavljeni:

- Nacionalni IPA koordinator
- Strateški koordinator za komponente Regionalni razvoj i Razvoj ljudskih potencijala
- Nadležni dužnosnik za akreditiranje
- Nacionalni dužnosnik za ovjeravanje
- Nacionalni fond
- Tijelo nadležno za reviziju
- Operativna struktura

Uz izuzetak operativne strukture i uloge strateškog koordinatora, ova tijela u osnovi obavljaju zadatke koji su općenito primjenjivi za sve IPA komponente u skladu s njihovim dužnostima određenim u relevantnim člancima IPA provedbene uredbe.

Stoga skladu s odredbama članka 7.3 navedene Uredbe te kako je određeno u 'predlošku' Okvirnog sporazuma koji je Komisija usvojila 6. srpnja 2007. [ref. C(2007) 3208 konačni – E/1368/2007] te će funkcije biti sastavni dio **Okvirnog sporazuma** koji će Komisija sklopiti s Republikom Hrvatskom.

Operativna struktura

Ovim Operativnim programom upravljat će čelnik operativne strukture koji će, sukladno članku 28.2 IPA provedbene uredbe, biti zadužen za sljedeće poslove:

¹⁰⁷ Uredba o opsegu i sadržaju odgovornosti te ovlastima tijela nadležnih za upravljanje instrumentom pretpristupne pomoći (NN 18/2007); Izmjene i dopune Uredbe o opsegu i sadržaju odgovornosti te ovlastima tijela nadležnih za upravljanje instrumentom pretpristupne pomoći (NN 82/2007)

Odluka o imenovanju osoba nadležnih za upravljanje instrumentom pretpristupne pomoći (IPA) (NN 18/2007); izmjene i dopune odluke o imenovanju osoba nadležnih za upravljanje instrumentom pretpristupne pomoći (IPA) (NN 82/2007)

- pripremu godišnjih ili višegodišnjih programa;
- nadzor nad provedbom programa i vođenje sektorskog nadzornog odbora, kako je utvrđeno člankom 59., ponajprije pripremom dokumenata potrebnih za praćenje kvalitete provedbe programa;
- pripremu sektorskih, godišnjih i završnog izvješća o provedbi utvrđenih člankom 61.(1.) te, nakon razmatranja izvješća od strane sektorskog nadzornog odbora, podnošenje istih Komisiji, Nacionalnom IPA koordinatorskom tijelu i Nacionalnom dužnosniku za ovjeravanje;
- osiguranje da su aktivnosti koje se financiraju odabrane i odobrene sukladno kriterijima i mehanizmima primjenjivim za programe; te da su u skladu s relevantnim pravilima Zajednica i nacionalnim pravilima;
- uspostavljanje postupaka za osiguranje pohrane sve dokumentacije potrebne za osiguranje odgovarajućeg revizorskog traga, sukladno članku 20.;
- organizaciju natječajnih postupaka, postupaka za dodjelu darovnica, proizlazeće ugovaranje te izvršenje plaćanja krajnjim korisnicima i povrata od krajnjih korisnika;
- osiguranje da sva tijela uključena u provedbu aktivnosti održavaju zaseban računovodstveni sustav ili zasebne računovodstvene šifre;
- osiguranje da Nacionalni fond i nacionalni dužnosnik za ovjeravanje prime sve potrebne informacije o primijenjenim postupcima i verifikacijama vezano za troškove;
- uspostavu, održavanje i ažuriranje sustava izvješćivanja i informiranja;
- provođenje provjera kako bi se osiguralo da su deklarirani troškovi nastali u skladu s važećim pravilima, da je roba dostavljena i usluge izvršene sukladno odluci o davanju suglasnosti te da su zahtjevi za plaćanjem od strane krajnjeg korisnika valjani. Te provjere odnose se na administrativne, financijske, tehničke i materijalne aspekte aktivnosti, kako bude primjereno;
- osiguranje interne revizije raznih tijela od kojih je sastavljena;
- osiguranje izvješćivanja o nepravilnostima;
- osiguranje poštivanja zahtjeva za informiranjem i promidžbom.

Operativna struktura (OS) bit će sastavljena od sljedećih posebnih tijela u skladu sa člankom 31. IPA provedbene uredbe:

- Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (MZOPUG);
- Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva (MPŠVG);
- Hrvatske vode (HV);
- Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost (FZOEU);
- Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije (SAFU).

Položaj i razina nadležnosti, kao i čelnici pojedinih tijela unutar operativne strukture, prikazani su u sljedećoj tablici:

Razina nadležnosti	Nazivi tijela unutar operativne strukture	Pojedinačna tijela unutar operativne strukture Čelnici pojedinačnih tijela unutar operativne strukture		
I. razina Operativnog programa	Tijelo nadležno za OP	Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva Državni tajnik za zaštitu okoliša Ulica Republike Austrije 14, 10000 Zagreb		
II. razina prioriteta/mjere	Tijelo nadležno za prioritete/mjere	Prioritetna os 1 Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva Uprava za strateške i integracijske procese u zaštiti okoliša Pomoćnik ministra Ulica Republike Austrije 14, 10000 Zagreb	Prioritetna os 2 Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva Uprava vodne politike i međunarodnih projekata Državni tajnik za vodno gospodarstvo Ulica grada Vukovara 220, 10000 Zagreb	Prioritetna os 3 Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva Uprava za strateške i integracijske procese u zaštiti okoliša Pomoćnik ministra Ulica Republike Austrije 14, 10000 Zagreb
III. razina projekta	Provedbeno tijelo (Tijelo za ugovaranje)	Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost Direktor Ksaver 208, 10000 Zagreb	Hrvatske vode Zamjenik direktora Ulica grada Vukovara 220, 10000 Zagreb	Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije (SAFU) Ravnatelj SAFU Katančičeva 5, 10000 Zagreb

Državni tajnik Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva bit će voditelj operativne strukture u smislu članka 167. (3.) IPA provedbene uredbe.

Obavijesti o svim promjenama u čelništvu pojedinačnih prethodno navedenih tijela bit će dostavljene Komisiji, po potrebi, uključujući i sve promjene koje utječu na akreditaciju operativne strukture i kasniji prijenos ovlasti upravljanja od strane Komisije.

Podjela dužnosti

• **Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (kao tijelo nadležno za OP)** snosi ukupnu odgovornost za upravljanje Operativnim programom te obavlja sljedeće dužnosti u odnosu na cjelokupni Operativni program:

- koordinacija izrade Operativnog programa i njegove prilagodbe;
- koordinacija nadzora nad provedbom programa u skladu sa člankom 59. IPA provedbene uredbe;
- koordinacija izrade sektorskih, godišnjih i završnog izvješća (članak 169. IPA provedbene uredbe);
- uspostava procedura za čuvanje svih dokumenata kako bi se osigurao dovoljno detaljan revizorski trag (članak 20. IPA provedbene uredbe);
- organizacija privremene ocjene tijekom provedbe programa;
- uspostava, održavanje i ažuriranje sustava izvješćivanja i informiranja;
- osiguranje da sva tijela uključena u provedbu aktivnosti vode zaseban računovodstveni sustav ili zasebno računovodstveno šifriranje;
- osiguranje da Nacionalni fond i nacionalni dužnosnik za ovjeravanje dobiju sve potrebne informacije o procedurama i provjerama koje su provedene u vezi s izdacima;
- osiguranje interne kontrole njegovih različitih sastavnih tijela;
- osiguranje izvještavanja o nepravilnostima;
- osiguranje izvještavanja o upravljanju rizicima;
- osiguranje poštivanja zahtjeva za informiranjem i promidžbom.

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (kao tijelo nadležno za prioritet/mjeru) posebno će izvršavati sljedeće zadatke za sve mjere u okviru Prioritetne osi 1 - Razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom radi uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj i za Prioritetnu os 3 – Tehnička pomoć:

- izrada dijelova Operativnog programa u okviru svoje sektorske nadležnosti;
- priprema podataka za nadzor/izvješća u okviru svoje sektorske nadležnosti;
- izrada relevantnih dijelova sektorskih godišnjih i završnog izvješća, u okviru područja za koje je nadležno;
- osiguranje da sve relevantne informacije budu dostupne u bilo kojem trenutku kako bi se osigurao dovoljno detaljan revizorski trag;
- utvrđivanje planiranih krajnjih korisnika, očekivani modaliteti odabira i eventualni povezani specifični kriteriji odabira (čl. 155. IPA provedbene uredbe);
- osiguranje da se aktivnosti u okviru sektorske nadležnosti ministarstva odaberu za financiranje i odobre sukladno kriterijima primjenjivim za Operativni program;
- kada je krajnji korisnik, podrška za tehničku pripremu i provedbu projekata na osnovi formalnih ugovora s provedbenim tijelom.

- ocjena kvalitete velikih projekata pripremljenih od strane krajnjih korisnika (gdje je to relevantno) i njihovo podnošenje Nacionalnom IPA koordinatoru;
- podnošenje zahtjeva za plaćanjem i sve popratne dokumentacije Nacionalnom fondu;
- priprema i podnošenje svih potrebnih informacija o procedurama i provjerama koje se obavljaju u vezi s troškovima;
- čuvanje sve dokumentacije i osiguranje da sve relevantne informacije budu dostupne kako bi se osigurao dovoljno detaljan revizorski trag;
- interna revizija;
- izvještavanje o nepravilnostima;
- izvještavanje o upravljanju rizicima;
- poštivanje zahtjeva za informiranjem i promidžbom.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva (kao tijelo nadležno za prioritet/mjeru) obavljat će sljedeće dužnosti za sve mjere u okviru Prioritetne osi 2 - Zaštita vodnih resursa Hrvatske poboljšanjem sustava vodoopskrbe i cjelovitog sustava gospodarenja otpadnim vodama:

- izrada dijelova Operativnog programa u okviru svoje sektorske nadležnosti;
- priprema podataka/izvješća za nadzor u okviru svoje sektorske nadležnosti;
- izrada relevantnih dijelova sektorskih godišnjih i završnog izvješća, u okviru područja za koje je nadležno;
- osiguranje da sve relevantne informacije budu dostupne u bilo kojem trenutku kako bi se osigurao dovoljno detaljan revizorski trag;
- utvrđivanje planiranih krajnjih korisnika, očekivani modaliteti odabira i eventualni povezani specifični kriteriji odabira (čl. 155. IPA provedbene uredbe);
- osiguranje da se aktivnosti u okviru njihove sektorske nadležnosti odabiru za financiranje i odobre sukladno kriterijima primjenjivim za Operativni program;
- kada je krajnji korisnik, podrška za tehničku pripremu i upravljanje projektima na osnovi formalnih ugovora s provedbenim tijelom;
- ocjena kvalitete velikih projekata pripremljenih od strane krajnjih korisnika (tamo gdje je to relevantno) i njihovo podnošenje Nacionalnom IPA koordinatoru;
- podnošenje zahtjeva za plaćanjem i sve popratne dokumentacije Nacionalnom fondu;
- priprema i podnošenje svih potrebnih informacija o procedurama i provjerama koje se obavljaju u vezi s troškovima;
- čuvanje sve dokumentacije i osiguranje da sve relevantne informacije budu dostupne kako bi se osigurao dovoljno detaljan revizorski trag;
- interna revizija;
- izvještavanje o nepravilnostima;
- izvještavanje o upravljanju rizicima;
- poštivanje zahtjeva za informiranjem i promidžbom.

Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost (kao Provedbeno tijelo) obavljat će sljedeće dužnosti za sve mjere u okviru Prioritetne osi 1 - Razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom radi uspostave integriranog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj:

- provjera dokumentacije za nadmetanje zaprimljene od ustanova-korisnika i priprema potpune natječajne dokumentacije;
- organizacija natječajnih postupaka i postupaka dodjele ugovora;
- nastupa kao ugovaratelj;
- provedba ugovora;
- priprema i slanje zahtjeva za plaćanje tijelu nadležnom za mjeru/prioritet
- obavlja plaćanje i povrat sredstava od krajnjeg korisnika;
- osiguranje da tijelo/a nadležno/a za prioritet/mjeru primi(e) sve potrebne informacije o postupcima i provjerama koje se obavljaju u vezi s troškovima;
- provođenje provjera kako bi se osiguralo da iskazani trošak uistinu i nastao sukladno važećim pravilima, da je roba dostavljena ili usluge izvršene sukladno s odlukom o davanju suglasnosti, te da su zahtjevi za plaćanje izdani od strane krajnjeg korisnika točni. Te provjere odnose se na administrativne, financijske, tehničke i materijalne aspekte aktivnosti, kako bude primjereno;
- podrška u izradi dokumentacije za sektorski nadzorni odbor o napretku postignutom u cilju ostvarivanja ciljeva mjera;
- podrška u izradi sektorskih godišnjih i završnih izvješća o provedbi;
- vođenje zasebnog računovodstvenog sustava ili zasebnog računovodstvenog šifriranja;
- interna revizija;
- čuvanje svih dokumenata i osiguranje da sve relevantne informacije budu dostupne radi osiguranja dovoljno detaljnog revizorskog traga;
- izvještavanje o nepravilnostima.

Hrvatske vode (kao Provedbeno tijelo) obavljat će sljedeće dužnosti za sve mjere u okviru Prioritetne osi 2 - Zaštita vodnih resursa Hrvatske poboljšanjem sustava vodoopskrbe i cjelovitog sustava gospodarenja otpadnim vodama:

- provjera dokumentacije za nadmetanje zaprimljene od ustanova-korisnika i priprema potpune natječajne dokumentacije;
- organizacija natječajnih postupaka i postupaka dodjele ugovora;
- nastupa kao ugovaratelj;
- provedba ugovora;
- priprema i slanje zahtjeva za plaćanje tijelu nadležnom za mjeru/prioritet
- obavlja plaćanje i povrat sredstava od krajnjeg korisnika;
- osiguranje da tijelo/a nadležna za prioritet/mjeru primi(e) sve potrebne informacije o procedurama i provjerama koje se obavljaju u vezi s troškovima;
- provođenje provjera kako bi se osiguralo da iskazani trošak uistinu i nastao sukladno važećim pravilima, da je roba dostavljena ili usluge izvršene sukladno s odlukom o davanju suglasnosti, te da su zahtjevi za plaćanje izdani od strane krajnjeg korisnika točni. Te provjere odnose se na administrativne, financijske, tehničke i materijalne aspekte aktivnosti, kako bude primjereno;
- podrška u izradi dokumentacije za sektorski nadzorni odbor o napretku postignutom u cilju ostvarivanja ciljeva mjera;
- podrška u izradi sektorskih godišnjih i završnih izvješća o provedbi;

- vođenje zasebnog računovodstvenog sustava ili zasebnog računovodstvenog šifriranja;
- interna revizija;
- čuvanje sve dokumentacije i osiguranje da sve relevantne informacije budu dostupne kako bi se osigurao dovoljno detaljan revizorski trag;
- izvještavanje o nepravilnostima.

Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije (SAFU) (kao Provedbeno tijelo) obavljat će sljedeće poslove za mjeru u okviru Prioritetne osi 3 – Tehnička pomoć:

- provjera dokumentacije za nadmetanje zaprimljene od ustanova-korisnika i priprema potpune natječajne dokumentacije;
- organizacija natječajnih postupaka i postupaka dodjele ugovora;
- nastupa kao ugovaratelj;
- provedba ugovora;
- priprema i slanje zahtjeva za plaćanje tijelu nadležnom za mjeru/prioritet
- obavlja plaćanje i povrat sredstava od krajnjeg korisnika;
- osiguranje da tijelo/a nadležna za prioritet/mjeru primi(e) sve potrebne informacije o procedurama i provjerama koje se obavljaju u vezi s troškovima;
- provođenje provjera kako bi se osiguralo da iskazani trošak uistinu i nastao sukladno važećim pravilima, da je roba dostavljena ili usluge izvršene sukladno s odlukom o davanju suglasnosti, te da su zahtjevi za plaćanje izdani od strane krajnjeg korisnika točni. Te provjere odnose se na administrativne, financijske, tehničke i materijalne aspekte aktivnosti, kako bude primjereno;
- podrška u izradi dokumentacije za sektorski nadzorni odbor o napretku postignutom u cilju ostvarivanja ciljeva mjera;
- podrška u izradi sektorskih godišnjih i završnih izvješća o provedbi;
- vođenje zasebnog računovodstvenog sustava ili zasebnog računovodstvenog šifriranja;
- interna revizija;
- čuvanje sve dokumentacije i osiguranje da sve relevantne informacije budu dostupne kako bi se osigurao dovoljno detaljan revizorski trag;
- izvještavanje o nepravilnostima.

Sva tijela unutar operativne strukture na kraju su odgovorna Ministarstvu zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, koje snosi ukupnu odgovornost za upravljanje Operativnim programom, kao i za izvršavanje pojedinačnih zadataka u vezi s Operativnim programom.

Detaljna organizacijska shema sustava upravljanja Operativnim programom nalazi se u Dodatku V.

5.1.2. Razdvajanje dužnosti

U skladu sa člankom 21.2 IPA provedbene uredbe, odgovarajuće razdvajanje dužnosti bit će osigurano između i unutar imenovanih tijela.

Razdvajanje dužnosti između tijela

Razdvajanje dužnosti rezultat je gore opisane podjele zadataka. To uključuje sljedeća načela:

- s jedne strane, jasno razdvajanje između provjere, nadzora i evaluacije koje provodi operativna struktura i Nacionalni fond; a s druge strane

- jasno razdvajanje između revizija koje provodi tijelo nadležno za reviziju te postupaka za provedbu i plaćanje.

Razdvajanje dužnosti unutar tijela

Organizacijska struktura tijela i njihovi unutarnji postupci za upravljanje i nadzor uzet će u obzir sve zahtjeve za osiguranje primjerenog razdvajanja dužnosti. To uključuje sljedeća načela:

- prije nego što se aktivnost odobri, operativni i financijski aspekti bit će ovjereni od strane zaposlenika koji nisu zaduženi za pokretanje ili provedbu aktivnosti;
- potvrde izjave o troškovima sastavit će osoba ili odjel u Nacionalnom fondu koja/i je funkcionalno neovisna/an od svih službi koje odobravaju zahtjeve;
- pokretanje, ex-ante i ex-post nadzori odvojene su dužnosti, koje obavljaju različite osobe, funkcionalno neovisne jedna o drugoj.

5.2. NADZOR I EVALUACIJA

5.2.1. Sustavi nadzora

Kako bi se osigurala usklađenost i koordinacija provedbe IPA komponenti, programa i aktivnosti te kako bi se pratio napredak u provedbi IPA pomoći, uspostaviti će se sljedeći nadzorni odbori:

- Nadzorni odbor za program IPA;
- Sektorski nadzorni odbor za Operativni program „zaštita okoliša“.

Nadzorni odbor za program IPA

Republika Hrvatska uspostaviti će Nadzorni odbor za program IPA kako bi osigurala usklađenost i koordinaciju provedbe svih pet IPA komponenti. Nadzorni odbor za program IPA čine:

- jedan ili više predstavnika Europske komisije;
- Nacionalni IPA koordinator;
- Nadležni dužnosnik za ovjeravanje;
- Nacionalni dužnosnik za ovjeravanje;
- Strateški koordinator za III. i IV. komponentu;
- Predstavnici operativnih struktura za IPA-u.

Sektorski nadzorni odbor

Voditelj operativne strukture za Operativni program „Zaštita okoliša“ uspostaviti će Sektorski nadzorni odbor u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu IPA provedbene Uredbe.

Sektorskim nadzornim odborom supredsjedat će voditelj operativne strukture i predstavnik Europske Komisije. Članovi odbora su također i Nacionalni IPA koordinator ili njegov/njezin predstavnik, nacionalni dužnosnik za ovjeravanje ili njegov/njezin predstavnik, predstavnik Europske komisije, strateški koordinator za komponente III i IV ili njegov/njezin predstavnik; voditelj Nacionalnog fonda ili njegov/njezin predstavnik, predstavnici svih pojedinih tijela koja čine operativne strukture, kao i predstavnici civilnog društva i socioekonomskih partnera. Odbor će, a u skladu s odlukom na svom prvom sastanku, također uključivati i regionalne ili nacionalne organizacije koje imaju interes i doprinose kako bi primjena programa bila učinkovita.

S ciljem osiguravanja dostatne zastupljenosti i članstva sastav Sektorskog nadzornog odbora može biti preispitan i proširen od strane voditelja operativne strukture a u dogovoru s Europskom komisijom.

Sektorskom nadzornom odboru podršku će davati stalno tajništvo koje će operativna struktura osigurati za pripremu materijala o kojima će raspravljati odbor ili za odobravanje u pisanom postupku.

Tajništvo će biti uspostavljeno u okviru Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva – Uprava za strateške i integracijske procese u zaštiti okoliša (Sektor za EU).

Sektorski nadzorni odbor izvješćivat će Nadzorni odbor za program IPA. Njegovi zadaci uključuju i:

- a. razmatranje i odobravanje općih kriterija za odabir aktivnosti te odobrenje bilo koje izmjene tih kriterija u skladu s potrebama programa;
- b. na svakom sastanku prosuditi napredak prema postizanju specifičnih ciljeva Operativnog programa na temelju dokumenata podnesenih od strane operativne strukture;
- c. na svakom sastanku razmotriti rezultate provedbe, posebno postizanje ciljeva postavljenih za svaku prioritetnu os, mjere kao i privremene evaluacije; (ovaj nadzor provodit će se prema dogovorenim indikatorima). O informacijama o broju radnih mjesta otvorenih kao posljedica provedbe pojedinačnih projekata potrebno je posebno izvješćivati i pratiti ih (te je informacije potrebno proslijediti IPA nadzornom odboru);
- d. razmatranje sektorskih godišnjih i završnih izvješća o provedbi, uključujući sažete tablice OP-a;
- e. informiranost o godišnjem revizorskom izvješću o aktivnostima ili o dijelu izvješća koji se odnosi na Operativni program;
- f. razmatranje svih prijedloga za izmjenu financijskog sporazuma programa i predlaganje operativnoj strukturi reviziju ili preispitivanje programa koje može omogućiti postizanje ciljeva programa ili unapređenje upravljanja programom, uključujući financijsko upravljanje, kao i nadgledanje horizontalnih pitanja i mjera promicanja.

Sektorski nadzorni odbor potvrdit će ili dati prijedlog voditelju operativne strukture, Europskoj komisiji, strateškom koordinatoru i Nacionalnom IPA koordinatoru za reviziju programa, tamo gdje je to potrebno, nakon evaluacije, uključujući indikatore rezultata i neposrednih rezultata te financijske indikatore koji će se koristiti za nadzor pomoći.

Sektorski nadzorni odbor uspostaviti će svoja pravila postupanja u dogovoru s operativnom strukturom i Nadzornim odborom za IPA program. Sastajati će se najmanje dva puta godišnje na zahtjev Komisije. Po potrebi, mogu se dodatno sazvati i prijelazni sastanci.

U načelu, Sektorski nadzorni odbor nastojat će da odluke budu donesene konsenzusom.

5.2.2. Informacijski sustav za upravljanje projektima

Voditelj operativne strukture odgovoran je za učinkovito i pravilno upravljanje i provedbu, a posebno za uspostavu, održavanje i redovito ažuriranje sustava izvješćivanja i informiranja kako bi se prikupile pouzdane financijske i statističke informacije o provedbi koje će se koristiti za indikatore nadzora i evaluaciju te za prosljeđivanje tih podataka u skladu s postupcima dogovorenim između NIPAK-a i Komisije.

Sustav će biti razvijen na jednom ili više računalnih sustava, u obliku odabranom od strane operativne strukture, koji će joj omogućiti:

- nadzor i upravljanje provedbom aktivnosti i projekata, od trenutka natječaja i poziva na dostavu prijedloga sve do zatvaranje OP-a, a posebice nadzor rezultata kad god je to moguće, te neposrednih rezultata;
- provedbu i nadzor financijskih transakcija;
- osiguranje zahtjeva za izvješćivanjem o provedbi OP-a.

operativna struktura i sva ostala tijela uključena u provedbu OP-a imat će pristup sustavu.

Informacijski sustav za upravljanje projektima bit će razvijen u okviru komponente tehničke pomoći ovog Operativnog programa. Sustav će se uspostaviti uz vodstvo i nadzor NIPAK-a i strateškog koordinatora, kako bi se osigurala dosljednost i komplementarnost u svim Operativnim programima. Do njegove uspostave, izvješćivanje i prikupljanje podataka bit će provedeno ručno.

5.2.3 Sustavi nadzora i pokazatelji

Kvantitativni i kvalitativni napredak postignut u provedbi programa, kao i njegova učinkovitost i djelotvornost u odnosu na ciljeve bit će mjereni pomoću pokazatelja evaluacije i nadzora koji se odnose na rezultate i neposredne rezultate za svaku pojedinu mjeru.

Pri određivanju odgovarajućih pokazatelja za praćenje i evaluaciju, u obzir su uzete metode, smjernice i popisi primjera pokazatelja koje je objavila Komisija, a posebno „Indikativne smjernice o metodama evaluacije: Pokazatelji nadzora i evaluacije” (kolovoz 2006., radni dokument br. 2 za programsko razdoblje 2007. - 2013.)

Voditelj operativne strukture odgovoran je za nadzor programa. U tom kontekstu, operativna struktura prikupljat će podatke o uspješnosti (neposredni rezultati, rezultati i troškovi) aktivnosti i projekata. Uspostavit će, održavati i ažurirati sustav izvješćivanja i informiranja uzimajući podatke na razini projekta, te objedinjavajući ih na razini mjera, prioriteta i cjelokupnog OP-a. Podaci o pojedincima koji su krajnji korisnici moraju biti prikupljeni za svaki projekt i korišteni za objedinjavanje na razini mjere i prioriteta. Na temelju toga će operativna struktura procijeniti napredak OP-a na svakoj razini u odnosu na svrhu i ciljeve, izraditi izvješća za Sektorski nadzorni odbor, izraditi nacрте sektorskih godišnjih i završnog izvješća o provedbi te po potrebi pokrenuti privremene evaluacije.

U kontekstu nadzora i u svrhu upotrebe indikatora, operativna struktura će osigurati da:

- a. zahtjevi nadzora budu ugrađeni u dokumentaciju poziva za podnošenje ponuda i prijedloga (što uključuje pripremu prijavnih obrazaca za velike projekte, projektnih zadataka i natječajne dokumentacije);
- b. projektne prijave (kod ocjene i odabira) uključuju predložene neposredne rezultate i rezultate, kao i podatke o pojedincima, koji su u skladu s indikatorima za pojedinu mjeru u OP-u;
- c. pružanje podataka je ugrađeno u ugovore s korisnicima kao obveza, te da se podaci o provedbi pružaju sustavno i na vrijeme od strane korisnika zajedno sa zahtjevom za povratom novca u okviru projekta.

U svrhu nadzora i informiranja uspostaviti će se indikativna podjela po kategorijama programiranog korištenja doprinosa Zajednice ovom Operativnom programu, dok će sektorska godišnja i završna izvješća o provedbi sadržavati informacije o namjeni izdataka u skladu s tim kategorijama.

5.2.4 Odabir aktivnosti

Sve aktivnosti koje nisu veliki projekti i koje provode krajnji korisnici, osim državnih javnih tijela, odabrat će se putem poziva na dostavu prijedloga.

Operativna struktura uspostaviti će Odbor za odabir za svaki od poziva za dostavu prijedloga pokrenutih za odabir aktivnosti koje će se financirati u okviru određene mjere. Odbor za odabir će imati neparan broj članova, a činit će ga najprikladniji službenici i stručnjaci s tehničkim kompetencijama za provedbu kvalitativnog ocjenjivanja projektnih prijava. Te će članove predlagati institucije u kojima su zaposleni na poziv tijela nadležnog za provedbu, a imat će pravo glasa u postupku odabira. Član operativne strukture koji je izradio smjernice za podnositelje prijedloga sudjelovat će i u radu Odbora za odabir. Odborom će predsjedati član Provedbenog tijela bez prava glasa. Odbor za odabir ocijenit će projektne prijave u skladu s kriterijima za odabir i metodologijom odobrenim od strane Sektorskog nadzornog odbora. Prvo će biti pregledano jesu li prijave u skladu s kriterijima prihvatljivosti i administrativnim kriterijima i udovoljavaju li relevantnim zahtjevima prihvatljivosti utvrđenim u odnosnim mjerama (potpunost, točnost, itd.) te će potom biti ocijenjena njihova kvaliteta. Odbor za odabir dat će preporuke operativnoj strukturi, u skladu sa člankom 158. IPA provedbene Uredbe.

Nabava (uključujući dodjelu velikih projekata) će slijediti postupke dodjele ugovora sadržane u Praktičnom vodiču kroz procedure ugovaranja pomoći EZ-a trećim zemljama (PRAG). Odbori za odabir ponuda uspostaviti će se radi ocjene ponuda za pružanje usluga, izvođenje radova i nabavu roba, a njihov sastav i postupci odlučivanja bit će u skladu s načelima iz odnosnim pravila PRAG-a. Svi korisnici (bilo javni ili privatni) isto će tako poštivati načela utvrđena u odnosnim pravilima PRAG-a.

5.2.5. Sektorska godišnja i završno izvješće o provedbi

Sektorska godišnja i završno izvješće o provedbi pripremit će operativna struktura u skladu sa člankom 169. IPA provedbene Uredbe. Ta izvješća će procijeniti napredak provedbe u odnosu na postizanje postavljenih ciljeva, probleme na koje se naišlo u upravljanju programom i poduzete mjere, financijsku provedbu kao i izvršene aktivnosti nadzora i praćenja. To će uključivati posebna izvješća o napretku za svaki od velikih projekata, u obliku koji će se dogovoriti s Komisijom.

5.2.6. Sustavi za evaluaciju

Evaluacija je sredstvo za procjenu primjerenosti, učinkovitosti i djelotvornosti financijske pomoći kao i utjecaja i održivosti očekivanih rezultata. U okviru odgovornosti voditelja operativne strukture, minimalno će se provesti ex-ante evaluacija i privremena evaluacija u skladu s načelima postavljenim u IPA provedbenoj uredbi i smjernicama koje osigurava Komisija.

Sustavi za evaluaciju i aktivnosti svakog programa u potpunosti će poštivati načelo razmjernosti.

Ex ante evaluacija

U okviru odgovornosti operativne strukture, ex-ante evaluacija Operativnog programa „Zaštita okoliša“ provedena je od strane “European Policy Research Centre” sa Sveučilišta Strathclyde u Glasgowu i priložena je programu. Sažetak rezultata ex ante evaluacije te opis načina provedbe iste, navedeni su u odjeljku 1.4.

Privremena evaluacija

Tijekom provedbe programa, provodit će se privremene evaluacije koje dopunjuju nadzor Operativnog programa „Zaštita okoliša“, posebno kada nadzor otkrije značajna odstupanja od početno zadanih ciljeva ili kada se daje prijedlog za izmjenu programa. U svakom slučaju, planirano je da će evaluacije pružiti podatke o indikatorima dogovorenim u OP-u koji se ne mogu dobiti putem sustava nadzora. Nadalje, strateške evaluacije ili tematske evaluacije mogu se provesti u okviru odgovornosti operativne strukture i/ili SDURF-a. Rezultati će biti upućeni ad-hoc odboru za evaluacije, Sektorskom nadzornom odboru i Komisiji.

Zaduženja za evaluaciju

Voditelj operativne strukture zadužen je za osiguranje provedbe primjerenih evaluacija Operativnog programa. Evaluacije će izvršiti vanjski stručnjaci, funkcionalno neovisni od sustava upravljanja i kontrole. Evaluacijama će upravljati za to određeni član IPA osoblja u okviru Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, koji će biti odgovoran za pripremu dokumentacije za nadmetanje i ugovaranje tih stručnjaka u okviru Prioritetne osi 3, pregled nacrtu izvješća o evaluaciji, djelujući kao tajništvo ad hoc Odboru za evaluaciju, te biti posrednik, prema potrebi, između odabranih stručnjaka i navedenog Odbora.

Odbor za evaluaciju

Sektorski nadzorni odbor imenovat će ad-hoc odbor koji će pružati podršku operativnoj strukturi u aktivnostima vezanim za evaluaciju. Odbor će slijediti 'načelo partnerstva' te će uključivati članove (i goste prema potrebi) koji su stručnjaci za evaluaciju. Nadalje, podrška Odbora bit će pružena u svim fazama postupka (što uključuje smjernice, planiranje, provedbu i predstavljanje rezultata) kako bi se

osigurala ukupna kvaliteta provedenih evaluacija. Istovremeno će svi relevantni dionici i institucije/organizacije biti pozvani da daju svoj doprinos, tamo gdje je to primjereno.

Imenovanje i uspostavljanje ovog ad-hoc Odbora obaviti će se u skladu s pravilima i procedurama Sektorskog nadzornog odbora usvojenim u skladu sa člankom 167.2 IPA provedbene uredbe.

Evaluacijske aktivnosti i raspored

S obzirom da ovaj program pokriva razdoblje 2007.- 2009., ali uključuje operativne aktivnosti do 31. prosinca 2012. sukladno N+3 pravilu, predlaže se da se provede samo jedna privremena evaluacija, te da ona započne u listopadu 2009. Kako do tada neće biti dovršen niti jedan veliki projekt, to bi predstavljalo evaluaciju procesa, kojom bi se ispitala učinkovitost i djelotvornost programa i provedbe projekta, ali u kontekstu napretka ostvarenog s provedbom, uključujući uspješnost u odnosu na pokazatelje na razini projekta (fizički i financijski objekti) i na razini mjere (neposredni rezultati). To će također uključiti i pregled provedbe horizontalnih pitanja OP-a.

5.3 INFORMIRANJE I PROMIDŽBA

5.3.1. Uvod

Informiranje i promidžba važni su aspekti pretpristupne pomoći, a posebno uspješnog osmišljavanja i provedbe operativnih programa, s obzirom na partnerske osnove na kojima su zasnovani. Priopćavanje za uspješno upravljanje i provedbu operativnih programa može se podijeliti u niz aktivnosti informiranja i promidžbe.

S tim ciljem, članak 62. IPA provedbene uredbe utvrđuje određene uvjete vezane za informacije koje treba pružiti te promicanje programa i aktivnostima financiranih od strane Zajednice, upućene građanima i korisnicima s ciljem isticanja uloge financiranja od strane Zajednice te osiguranja transparentnosti.

U skladu s tim, informacije koje treba pružiti operativna struktura između ostalog uključuju objavljivanje popisa krajnjih korisnika, naziva aktivnosti i iznosa sredstava koji je Zajednica dodijelila za aktivnosti. Komisija također mora osigurati objavljivanje relevantnih informacija o natječajima i ugovorima u Službenom listu Europske unije i ostalim prikladnim medijima i web stranicama.

Nadalje, članak 63. IPA provedbene uredbe dodatno navodi da će Komisija i nadležna tijela zemlje korisnice dogovoriti usklađenu grupu aktivnosti koje će se financirati iz prioriteta tehničke pomoći Operativnog programa, kako bi informacije o IPA pomoći postale dostupne i bile objavljene.

U skladu s gore navedenim odredbama, Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (Uprava za strateške i integracijske procese u zaštiti okoliša) bit će nadležno za aktivnosti informiranja i promidžbe u okviru programa. Za sve aktivnosti informiranja i promidžbe vezane za komponentu upravljanja vodama, Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva usko će surađivati s Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva. Informacije će biti upućene građanima Hrvatske i građanima Europe općenito, te (potencijalnim) korisnicima. Cilj će im biti istaknuti ulogu Zajednice i osiguranje transparentnost IPA pomoći.

5.3.2. Zahtjevi

U skladu sa člankom 63. IPA provedbene uredbe, Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (Uprava za strateške i integracijske procese u zaštiti okoliša) u suradnji s Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva formulirat će usklađene strateške aktivnosti, komunikacijski akcijski plan, radi osiguranja stratešku usklađenost grupe aktivnosti za objavljivanje informacija o IPA pomoći. Komunikacijski akcijski plan bit će usklađen sa strategijom informiranja i promidžbe koju izdaje NIPAK. Komunikacijski akcijski plan odnosit će se na razdoblje 2008.-2012. Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (Uprava za strateške i integracijske procese u zaštiti okoliša) podnijet će nacrt komunikacijskog akcijskog plana NIPAK-u i Komisiji u roku od četiri mjeseca od dana potpisivanja Financijskog sporazuma koji se odnosi na Operativni program. Komunikacijski akcijski plan će najmanje sadržavati sljedeće točke

- Svrhu i ciljne skupine;
- Strategiju i sadržaj;
- Indikativni proračun;
- Upravne odjele;
- Kriterije koji se koriste za ocjenu projektnih prijedloga.

5.3.3. Aktivnosti

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (Uprava za strateške i integracijske procese u zaštiti okoliša) osigurat će da mjere informiranja i promidžbe budu provedene u skladu s komunikacijskim akcijskim planom ciljajući na najšire moguće medijsko pokrivanje koristeći sve prikladne oblike i načine komunikacije na odgovarajućoj teritorijalnoj razini. Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (Uprava za strateške i integracijske procese u zaštiti okoliša) bit će odgovorno za organizaciju najmanje sljedećih mjera informiranja i promidžbe, u suradnji s Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva:

- Velika informativna aktivnost kojom se objavljuje pokretanje Operativnog programa, čak i kada ne postoji konačna verzija komunikacijskog akcijskog plana;
- Najmanje jedna velika informativna aktivnost godišnje, kako je određeno u komunikacijskom akcijskom planu, kojom će se predstaviti postignuća u okviru Operativnog programa, (uključujući velike projekte gdje je to prikladno);
- Objavljivanje (elektroničkim putem ili na drugi način) popisa korisnika, naziva aktivnosti i iznosa sredstava Zajednice i domaćih sredstava alociranih za aktivnosti.

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (Uprava za strateške i integracijske procese u zaštiti okoliša) i Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva potencijalnim korisnicima pružit će jasne i detaljne informacije najmanje o sljedećem:

- Mogućnosti financiranja koje zajedno pružaju Zajednica i zemlja korisnica putem OP-a;
- Uvjete prihvatljivosti koje treba ispuniti kako bi se konkuriralo za financiranje u okviru Operativnog programa;
- Opis postupaka za provjeru prijava za financiranje i vremenskog razdoblja koje obuhvaćaju;
- Kriteriji za odabir aktivnosti za financiranje; i
- Kontakte na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini koji mogu pružiti informacije o Operativnom programu.

5.3.4. Indikativni proračun

Indikativni proračun za komunikacijski akcijski plan u okviru ovog Operativnog programa za razdoblje 2007. - 2009. bit će određen na odgovarajućoj razini kako bi se osiguralo dostatno pokriće troškova mjera promidžbe i informiranja. Proračunske alokacije po godinama, kao i indikativni iznosi neophodni za razdoblje 2010. - 2013. bit će izneseni u komunikacijskom akcijskom planu .

5.3.5. Upravljanje i provedba

U okviru Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, za informiranje i priopćavanje bit će zadužena Uprava za strateške i integracijske procese u zaštiti okoliša. Tim za informiranje i promidžbu sastojat će se od dva člana IPA osoblja čiji će zadaci uključivati podršku voditelju operativne strukture u obavljanju sljedećih zadataka i dužnosti:

- Rasprava o komunikacijskom akcijskom planu s NIPAK-om i Komisijom;
- Koordinacija aktivnosti informiranja i promidžbe koje će se provoditi u okviru ostalih IPA financiranih programa;

- Komunikacija s medijima;
- Razrada, provedba i procjena komunikacijskog akcijskog plana programa;
- Predstavljanje programa u relevantnim nacionalnim i Komisijinim informacijskim mrežama;
- Obrada upita korisnika;
- Nadzor i kontrola ispunjavanja uvjeta za informiranje i promidžbu od strane korisnika;
- Izrada, tiskanje i distribucija informativnih materijala, priprema i provedba javnih događanja;
- Razvoj i održavanje sadržaja na web stranici programa;
- Veza s IT podrškom u pogledu tehničkog održavanja;
- Upravljanje vanjskim (out-sourced) uslugama;
- Razvoj i nadzor godišnjeg komunikacijskog akcijskog plana i koordinacija internih događanja i treninga.

Neke od mjera informiranja i promidžbe zasigurno će zahtijevati vanjske profesionalne usluge (kao što su dizajn i pred-print, web stranica, tiskanje, oglašavanje, fotografiranje i istraživanja javnog mijenja). Odgovornost je tima za informiranje i promidžbu da upravlja tim uslugama i da osigura da se ugovori zaključe u skladu s pravilima o javnoj nabavi.

5.3.6. Nadzor, evaluacija i izvješćivanje

Nadzor, evaluacija i izvješćivanje obvezni su uvjet za primjenu mjera promidžbe uključenih u komunikacijski akcijski plan programa.

O napretku postignutom u provedbi komunikacijskog akcijskog plana izvješćivat će se tijekom sastanaka Sektorskog nadzornog odbora. Voditelj operativne strukture izvjestiti će i Sektorski nadzorni odbor o provedenim mjerama informiranja i komunikacije i o komunikacijskim sredstvima koja su korištena. Voditelj operativne strukture osigurat će za Sektorski nadzorni odbor primjere provedenih komunikacijskih mjera.

Godišnja i završno izvješće o provedbi Operativnog programa uključivat će sljedeće informacije:

- Primjere informacijskih i komunikacijskih mjera za Operativni programa poduzetih pri provedbi komunikacijskog akcijskog plana;
- Način provedbe mjera informiranja i promidžbe vezano za objavljivanje, elektroničkim putem ili na drugi način, popisa korisnika, naziva aktivnosti i iznosa javnih sredstava alociranih za aktivnosti;
- Sadržaj glavnih izmjena i dopuna komunikacijskog akcijskog plana;
- U komunikacijski akcijski plan bit će uvrštena grupa pokazatelja za evaluaciju mjera promidžbe, što će predstavljati ključni dio plana vezano za procjenu učinkovitosti i djelotvornosti provedenih aktivnosti promidžbe;
- Godišnji rezultati kvalitativne i kvantitativne analize bit će korišteni za razmatranje godišnjeg komunikacijskog akcijskog plana te po potrebi, njegovih izmjena.

5.3.7. Partnerstvo i umrežavanje

Sljedeća tijela mogu djelovati kao instrument za program i širiti informacije namijenjene širokoj javnosti:

- Profesionalna i strukovna udruženja i organizacije;
- Gospodarski i socijalni partneri;
- Nevladine udruge;

- Obrazovne institucije;
- Organizacije koje predstavljaju poslovnu zajednicu;
- Operateri;
- Informativni centri o Europi i predstavništva Komisije, posebno Delegacija EK;
- Ostali glavni dionici u okviru svake prioritetne osi.

Operativna struktura usko će surađivati s gore navedenim tijelima pri širenju informacija vezanih za program, a posebno IPA strategiju pretprijetne pomoći za IV. komponentu.

5.3.8. Internet

Web stranica programa bit će povezana s web stranicama SDURF-a, MFIN-a DEK-a, DG ELARG, DG EMPL i DG REGIO te s web stranicama ostalih programa. Bit će izrađena u skladu sa sljedećim načelima:

- Pristup najvećem mogućem broju korisnika – osigurati da stranica ima jednostavnu adresu; registrirati je na glavnim tražilicama kako bi se lako mogla pronaći; izraditi je na način da bude vidljiva na ekranima i sa softwareom niskih specifikacija; osigurati da se brzo učitava;
- Davanje prioriteta brzom pristupu vrijednim informacijama – stranica treba imati preglednu strukturu kako bi korisnici na brz i jednostavan način mogli pronaći tražene podatke; informacije, kada je moguće, trebaju biti dostupne za preuzimanje u pdf formatu;
- Vizualna privlačnost – snažan vizualni identitet upotrebom logotipa, boja itd. bez da se ograničava jasnoća, brzina i jednostavnost;
- Razvijanje kao trajni resurs;
- Interaktivni sadržaj, korištenjem jedinstvenih prednosti web stranica.

DODACI

DODATAK I.: ČLANSTVO U MEĐUMINISTARSKOJ RADNOJ SKUPINI (MRS)

(Napomena: * ukazuje na imenovano vodeće ministarstvo za upravljanje OP-om)

Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova EU (SDURF)

- *Nataša Mikuš, zamjenica državne tajnice (predsjednica MRS-a)*
- *Ivana Vlašić, načelnica odjela*
- *Damir Tomasović, načelnik odsjeka*

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (MZOPUG)*

- *Daniel R. Schneider, pomoćnik ministrice*
- *Mirjana Papafava, načelnica odjela*

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva (MPŠVG)

- *Karmen Cerar, načelnica odjela*

Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija (MVPEI)

- *Maja Kušt*

Državni zavod za statistiku

- *Vesna Koletić, viša stručna savjetnica*

CARDS 2003: Podrška planiranju nacionalnog razvoja

- *Conor Kearney*

DODATAK II.: POKAZATELJI NADZORA¹⁰⁸

Pokazatelji za nadzor:

Prikazani su pokazatelj rezultata za svaku prioritetnu os i pokazatelji neposrednih rezultata za svaku od mjera. Konačni cilj tj. rezultati u okviru većine prioriteta / mjere određeni su na osnovi projekata čija je provedba predviđena u programskom razdoblju koje pokriva ovaj Operativni program¹⁰⁹. Ciljeve će biti moguće procijeniti na kraju programa zbog prirode projekta predviđenog u OPZO-u (veliki infrastrukturni projekti za koje je potrebno određeno vrijeme za provedbu).

Imajući u vidu ograničena sredstva i vjerojatan utjecaj programa, nije moguće procijeniti utjecaje programa dalje od neposrednih rezultata pa stoga pokazatelji utjecaja nisu navedeni (utjecaj na okoliš na razini programa).

Glavni izvor za prikupljanje podataka bit će izvješća o praćenju (projekata, ali i godišnja i konačno izvješće o provedbi).

	Opis	Vrsta	Mjerna jedinica	Početno stanje (godina)	Učestalost provjere	Konačni cilj*	Izvor podataka
Prioritetna os 1 – Razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom radi uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj							
1	Stanovništvo koje se služi novim centrima za gospodarenje otpadom	Rezultat	Br.	0 (2007.)	3-godišnje razdoblje*	940.000	MZOPUG, krajnji korisnik
2	Smanjenje količine odloženog otpada na odlagališta	Rezultat	%	0 (2007.)	3-godišnje razdoblje*	30	MZOPUG, krajnji korisnik
Mjera 1.1. – Uspostava novih centara za gospodarenje otpadom na županijskoj/regionalnoj razini							
1	Uspostavljeni (otvoreni) novi centri za gospodarenje otpadom	Neposredni rezultat	Br.	0 (2007.)	godišnje	3	MZOPUG, Izvješća o praćenju projekata
2	Podneseni zahtjevi za odobrenjem projekta s potpunom dokumentacijom	Neposredni rezultat	Br.	0 (2006.)	godišnje	3	MZOPUG, izvješća o praćenju projekta

¹⁰⁸ Pokazatelji nadzora za sve prioritetne osi i mjere skupljeni su u jednom dijelu slijedom preporuke iz Izvješća o ex-ante evaluaciji (Poglavlje 7.)

¹⁰⁹ Iz tog je razloga 2007. uzeta kao polazna godina a većina polaznih vrijednosti je nula. S druge strane konačni ciljevi predstavljaju ono što se očekuje ostvariti u razdoblju od 2007. do 2009. no oni mogu biti čak i premašeni.

Mjera 1.2 - Sanacija lokacija visoko onečišćenih otpadom (crne točke)							
1	Pripremljena dokumentacija za projekte na sanaciji „crnih točaka“	Neposredni rezultat	Br.	0 (2007.)	godišnje	1	MZOPUG, izvješća o praćenju projekta

Prioritetna os 2 – Zaštita vodnih resursa Hrvatske kroz poboljšanje sustava vodoopskrbe te integriranog sustava upravljanja otpadnim vodama

1	Stanovništvo priključeno na mrežu vodoopskrbe	Rezultat	Br.	0 (2007.)	3-godišnje razdoblje*	100.000	MPŠVG
2	Stanovništvo priključeno na novu/obnovljenu kanalizacijsku mrežu	Rezultat	Br.	0 (2007.)	3-godišnje razdoblje*	105.000 E.S.	MPŠVG
3	Stanovništvo usluženo novim POOV	Rezultat	Br.	0 (2007.)	3-godišnje razdoblje*	105.000 E.S.	MPŠVG

Mjera 2.1 –Uspostava modernih vodoopskrbnih sustava i mreža

1	Nova vodoopskrbna mreža	Neposredni rezultat	km	0 (2007.)	godišnje	7	MPŠVG, komunalna poduzeća, izvješća o praćenju projekta
2	Obnovljena / zamijenjena vodoopskrbna mreža	Neposredni rezultat	km	0 (2007.)	godišnje	20	MPŠVG, komunalna poduzeća, izvješća o praćenju projekta
3	Podneseni zahtjevi za odobrenjem projekta s potpunom dokumentacijom	Neposredni rezultat	Br.	0 (2006.)	godišnje	2	MPŠVG, izvješća o praćenju projekta

Mjera 2.2 – Izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda za otpadne vode iz domaćinstava i industrije i poboljšanje kanalizacijske mreže

1	Nova / obnovljena POOV u skladu s pravnom stečevinom EU	Neposredni rezultat	Br.	0 (2007.)	godišnje	3	MPŠVG, komunalna poduzeća, izvješća o praćenju projekta
2	Izgradnja / obnova kanalizacijske mreže	Neposredni rezultat	km	0 (2007.)	godišnje	50	MPŠVG, komunalna poduzeća, izvješća o praćenju projekta
3	Podneseni zahtjevi za odobrenjem projekta s potpunom dokumentacijom	Neposredni rezultat	Br.	0 (2006.)	godišnje	4	MPŠVG, izvješća o praćenju projekta

Prioritetna os 3 – Tehnička pomoć

1	Djelatnici u nacionalnim tijelima sposobni za samostalnu pripremu i procjenu projektnih aplikacija	Rezultat	Br.	0 (2007.)	3-godišnje razdoblje*	40	MZOPUG MPŠVG
2	Iskorištena sredstva OP-a	Rezultat	%	0 (2007.)	3-godišnje razdoblje*	100	MZOPUG MPŠVG

Mjera 3.1. Upravljanje Programom

1	Osigurana obuka za javna tijela koja provode PO 1 i PO 2, uključivo obuku za pripremu i procjenu projektnih prijava	Neposredni rezultat	Br.	0 (2007.)	godišnje	10	Izvješća o praćenju projekta
2	Prijave za projekte gospodarenja otpadom ocijenjene i podnesene od strane operativne strukture	Neposredni rezultat	Br.	0 (2006.)	godišnje	3	MZOPUG

3	Prijave za projekte upravljanja vodama ocijenjene i podnesene od strane operativne strukture	Neposredni rezultat	Br.	0 (2006.)	godišnje	6	MPŠVG
4	Sastanci Nadzornog odbora	Neposredni rezultat	Br.	0 (2007.)	godišnje	4	Izvješća o praćenju projekta

* Predviđeni datum mjerenja krajnjeg cilja postavljen je na kraj programa, tj. krajem 2012. Razlog tome je razdoblje koje pokriva ovaj OP te zbog prirode predviđenih projekata i pravila "n+3"

DODATAK III.: INDIKATIVNA LISTA PROJEKATA I NJIHOVE IDENTIFIKACIJSKE KARTICE

Prioritetna os	Naziv projekta	Mjera	Pomoć za pripremu projekata	Procijenjena vrijednost projekata M€
PRIORITETNA OS 1 – Razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom radi uspostave integriranog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj	Regionalni centar za gospodarenje otpadom Marišćina (Primorsko-goranska županija)	<u>Mjera 1.1.</u>		41,78
	Regionalni centar za gospodarenje otpadom za Splitsko-dalmatinsku županiju	<u>Mjera 1.1.</u>	CARDS 2002	55,7
	Regionalni centar za gospodarenje otpadom za Istarsku županiju	<u>Mjera 1.1.</u>	EBRD	45
	Sanacija i zatvaranje jame Sovjak, Primorsko-goranska županija	<u>Mjera 1.2.</u>	IPA	25
	Centar za gospodarenje otpadom u Dubrovačko-neretvanskoj županiji	<u>Mjera 1.1.</u>	CARDS 2002 IPA	24,8
	Regionalni centar za gospodarenje otpadom za Zadarsku županiju	<u>Mjera 1.1.</u>	IPA	35,9
	Centar za gospodarenje otpadom za Virovitičko-podravsku županiju	<u>Mjera 1.1.</u>	IPA	
	Centar za gospodarenje otpadom za sjeverozapadnu Hrvatsku	<u>Mjera 1.1.</u>	IPA	
	Centar za gospodarenje otpadom za istočnu Slavoniju	<u>Mjera 1.1.</u>	IPA	
	Centar za gospodarenje otpadom za Karlovačku županiju	<u>Mjera 1.1.</u>	IPA	
	Centar za gospodarenje otpadom za Brodsko-posavsku županiju	<u>Mjera 1.1.</u>	IPA	
	Centar za gospodarenje otpadom za Sisačko-moslavačku županiju	<u>Mjera 1.1.</u>	IPA	

Projekt br.: 1	PRIORITETNA OS 1 – Razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom radi uspostave integriranog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj			Mjera br.: 1.1.
Lokacija projekta: Primorsko-goranska županija				
1. Naziv projekta	Regionalni centar za gospodarenje otpadom Mariščina			
2. Vrijednost investicije (procjena)	54.026.732 EUR			
3. Opis glavnih komponenti projekta i/ili projektnih aktivnosti	<p>Uspostavljanje RCGO “Mariščina” (faza I.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mosna vaga i registracija otpada na ulazu u Centar, pranje guma vozila • Platoi u operativnoj zoni • Postrojenje za mehaničku i biološku obradu (MBO) • Prva faza odlagališta, uključivo prikupljanje i paljenje plinova s odlagališta • Sustav za obradu otpadnih i procijednih voda • Zaštitna zona oko operativne zone i prve faze odlagališta • Unutarnja infrastruktura centra (putovi, parkiralište, vodoopskrba, drenaža, električne instalacije) <p>Tehnička pomoć za podizanje svijesti javnosti i nadzor radova</p> <p>Za IPA financiranje predlaže se izgradnja novog RCGO (bez MBO postrojenja) i tehnička pomoć.</p>			
4. Opis glavnih ciljeva projekta i očekivanih rezultata	<p>Glavni ciljevi projekta i očekivani rezultati uključuju:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prihvatanje suvremenih metoda obrade nesortiranog komunalnog otpada omogućavajući obradu u dostupnim postrojenjima za termičku obradu (RDF-gorivo za cementare) • Stvaranje optimalnih transportnih putova između odlagališta “Mariščina” i vanjskih postrojenja sustava • Razvijanje infrastrukture (uspostava postrojenja za sakupljanje, transport, preuzimanje i obradu svih vrsta otpada s izuzećem obrade industrijskog neopasnog otpada – koje će se obrađivati kod industrijskih proizvođača takve vrste otpada) • Primjena IVO načela (izbjegavanje-vrednovanje-odlaganje) i smanjivanje količine otpada koje treba odlagati • • Uspostava integriranog sustava gospodarenja otpadom u Primorsko-goranskoj županiji (bez odlagališta na otocima) 			
5. Mjesec i godina početka provedbe projekta	2008.	6. Mjesec i godina kraja provedbe projekta	2010.	7. Trajanje projekta (mjeseci)
				do 3 godine (za svaku fazu)
8. Spremnost osnovne projektne dokumentacije				
Vrsta dokumenta	Regionalni centar gospodarenja otpadom	Integralni centar gospodarenja otpadom u županiji:	komentar	

				-Zatvaranje odlagališta -Pretovarne stanice -Reciklažna dvorišta			
	status	Opis statusa	datum završetka	status	Opis statusa	datum završetka	
Pred-studija izvodljivosti	☐		-	☐		-	
Studija izvodljivosti (s cost-benefit analizama koje uključuju ekonomske i financijske analize)	☒		2005.			-	
PUO (EIA) studija	☒		2001.	☐			
Natječajna dokumentacija		U izradi	Prva polovina 2008.				
Ostalo:							
9. Status projektne dokumentacije i dozvola							
Vrsta dokumentacije	status	Opis statusa (ništa/ u izradi / dovršeno)	datum završetka	status	Opis statusa (ništa/ u izradi / dovršeno)	datum završetka	komentar
Idejno rješenje	☒	dovršeno	2004.	☐	-		
Idejni projekt	☐	-	-	☐	-		
Glavni projekt	☒	dovršeno	2006.	☐	-		
Konačni projekt	☐			☐	-		
Lokacijska dozvola	☒	dovršeno	2004.	☐	-		
Gradevinska dozvola	☐	dovršeno	2007.	☐	-		
Ostalo							
10. Opis statusa vlasništva nad zemljištem: Riješen							
11. Opis trenutnog statusa projekta	Završne aktivnosti na pripremi izgradnje infrastrukture Centra.						
12. Naziv krajnjeg korisnika	EKOPLUS d.o.o. Rijeka			13. Naziv operatora	EKOPLUS d.o.o. Rijeka		
14. Izvori financiranja:							

<p><u>Nacionalna komponenta</u> (uključivo krajnjeg korisnika)</p> <p>Hrvatske financijske institucije, Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, sredstva jedinica lokalne samouprave</p>	<p><u>MFI:</u></p>	<p><u>Ostali donatori :</u></p> <p>MBO postrojenje – model javno-privatnog partnerstva</p>	<p><u>Predložena IPA donacija :</u></p>
<p>14.247.130 EUR</p>		<p>15.000.000 EUR</p>	<p>11.425.280 EUR</p>
<p>15. Dodatni komentari: Tehnička pomoć Strateški dokumenti (planovi, programi, itd)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nacionalna strategija zaštite okoliša – 2002. • Zakon o otpadu – 2004., 2006. • Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske – 2005. • Plan gospodarenja otpadom RH – 2007. • Prostorni plan Primorsko-goranske županije (PGŽ) – 2000. • Strategija gospodarenja otpadom Primorsko-goranske županije (PGŽ) – 2001. • Strateške smjernice za razvoj 2005.-2009. PGŽ – 2005. • 2007.-2015. Plan gospodarenja otpadom PGŽ – 2007. • Studija gospodarenja otpadom Kvarnera i Istarske županije - 1996. • Konačna studija o utjecaju na okoliš objekata i uređaja za skladištenje, obradu i zbrinjavanje komunalnog otpada i neopasnog industrijskog otpada u PGŽ • Idejni projekt – 2003. • Glavni projekt za faze 1., 2. i 3. izgradnje RCGO – 2006. • Tehnološki i ekonomski koncept za uspostavu cjelovitog sustava gospodarenja komunalnim i neopasnim industrijskim otpadom u PGŽ 		

Projekt br.: 2	PRIORITETNA OS 1 – Razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom radi uspostave integriranog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj			Mjera br.: 1.1.	
Lokacija projekta: Splitsko-dalmatinska županija					
1. Naziv projekta	Regionalni centar za gospodarenje otpadom Splitsko-dalmatinske županije				
2. Vrijednost investicije (procjena)	55,7 M EUR (oko 34,0 M EUR prva faza – bit će izračunato)				
3. Opis glavnih komponenti projekta i/ili projektnih aktivnosti	Izgradnja integralnog centra u kojem će se obrađivati i zatim odlagati komunalni i neopasni industrijski otpad s područja cijele županije, uključujući otoke.				
4. Opis glavnih ciljeva projekta i očekivanih rezultata	<p>Glavni cilj je uspostavljanje integralnog održivog sustava za gospodarenja otpadom na županijskoj razini (464.000 stanovnika).</p> <p>Glavne aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja novog CGO Splitsko-dalmatinske županije uključujući MBO postrojenje-I faza • Izgradnja 4 transfer stanice (TS) na otocima 4 TS na kopnu. • Optimizacija transporta otpada iz TS do RCGO. • Pilot studija za odvojeno sakupljanje otpada u Splitu <p>Za IPA financiranje predlaže se izgradnja CGO, transfer stanica i izrada pilot studije</p>				
5. Mjesec i godina početka provedbe projekta	srpanj 2008.	6. Mjesec i godina kraja provedbe projekta	srpanj 2011.	7. Trajanje projekta (mjeseci)	36
8. Spremnost osnovne projektne dokumentacije					
Vrsta dokumenta	status	opis statusa	datum završetka	komentar	
Pred-studija izvodljivosti	☐				
Studija izvodljivosti (s cost-benefit analizama koje uključuju ekonomske i financijske analize)	☒	izrađeno	2007.	U reviziji sukladno Planu gospodarenja otpadom RH	
PUO (EIA) studija	☒	izrađeno	2006.		
Natječajna dokumentacija				Natječaj će započeti u 2007. i biti dovršen u 2008.	
Ostalo					
9. Status projektne dokumentacije i dozvola					
Vrsta dokumentacije	status	opis statusa (ništa/ u izradi / dovršeno)	datum završetka	komentar	

Idejno rješenje	☐			
Idejni projekt	☒	dovršeno	2007.	
Glavni projekt	☐	ništa	2008.	U prvom kvartalu 2008. javni natječaj
Konačni projekt	☐			
Lokacijska dozvola	☐		2007.	Izdavanje do kraja 2007.
Građevinska dozvola	☐		2008.	Izdavanje u 2008.
Ostalo				
10. Opis statusa vlasništva nad zemljištem: U postupku				
11. Opis trenutnog statusa projekta				
12. Naziv krajnjeg korisnika	Regionalni centar čistog okoliša d.o.o.		13. Naziv operatora	Regionalni centar čistog okoliša d.o.o.
14. Izvori financiranja:				
<u>Nacionalna komponenta</u> (uključivo krajnjeg korisnika) Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, sredstva jedinica lokalne samouprave, posebne komunalne naknade	<u>MFI:</u>	<u>Ostali donatori</u> model JPP za financiranje MBO	<u>Predložena IPA donacija</u>	
Cca 4 M EUR	EUR	Cca 15,0 M EUR	Cca 15,0 M EUR	
15. Dodatni komentari: -Tehnička pomoć -Strateški dokumenti (planovi, programi, itd)	-Tehnička pomoć CARDS 2002 -Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, 2005. -Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, 2007. -Program zaštite okoliša Splitsko-dalmatinske županije, 2000. -Program gospodarenja otpadom Splitsko-dalmatinske županije, 2000. -Regionalni operativni program Splitsko-dalmatinske županije			

Projekt br : 3	PRIORITETNA OS 1 – Razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom radi uspostave integriranog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj			Mjera br.: 1.1.	
Lokacija projekta: Istarska županija					
1. Naziv projekta	Regionalni centar za gospodarenje otpadom Istarske županije				
2. Vrijednost investicije (procjena)	45 M EUR				
3. Opis glavnih komponenti projekta i projektnih aktivnosti	Izgradnja novog RCGO-Kaštijun uključujući MBO postrojenje				
4. Opis glavnih ciljeva projekta i očekivanih rezultata	<p>Glavni cilj je uspostavljanje integriranog održivog sustava za gospodarenje otpadom na županijskoj razini (206.344 stanovnika)</p> <p>Glavne aktivnosti :</p> <ul style="list-style-type: none"> Izgradnja novog RCGO-Kaštijun uključujući MBO postrojenje <p>Područje prihvata otpada s kolnom vagom, uredi i upravne zgrade, radionica, parkiralište, oprema za pranje, ograda, ulazna vrata itd. Područje rezervirano za reciklažno dvorište, Područje rezervirano za obradu građevinskog otpada, Područje rezervirano za transportni centar, MBO postrojenje, Interne ceste unutar centra i unutar područja odlagališta, Jedinice za odlaganje opremljene čistačem, slojem za odvodnju procjednih voda, odvoda i bunara za prikupljanje procjednih voda, Postrojenja za obradu procjednih voda i plinova, Mobilna i stacionarna oprema, itd.</p> <ul style="list-style-type: none"> Izgradnja četiri transfer stanice Vozila za prijevoz na daljinu – između transfer stanica i RCGO-a Tehnička pomoć u senzibiliziranju javnosti i nadzoru nad radovima <p>Za IPA financiranje predlaže se izgradnja RCGO-a (bez MBO postrojenja), tehnička pomoć i vozila za prijevoz na daljinu i transfer stanice.</p>				
5. Mjesec i godina početka provedbe projekta	2008.	6. Mjesec i godina kraja provedbe projekta	2011.	7. Trajanje projekta (mjeseci)	Do 3 godine
8. Spremnost osnovne projektne dokumentacije – Istarska županija pokrenula je aktivnosti u vezi s podrškom EBRD pri izradi projektne dokumentacije					
Vrsta dokumenta	status	opis statusa	datum završetka	komentar	
Pred-studija izvodljivosti	☐				
Studija izvodljivosti (s cost-benefit analizama koje uključuju ekonomske i financijske analize)	☐	U izradi	Kraj kolovoza 2007.		
PUO (EIA) studija	☒		2007.		

Natječajna dokumentacija	☐	U izradi	Prva polovina 2008.	
Ostalo				
9. Status projektne dokumentacije i dozvola				
Vrsta dokumentacije	status	opis statusa (ništa/ u izradi / dovršeno)	datum završetka	komentar
Idejno rješenje	☒		2007.	
Idejni projekt	☐			
Glavni projekt	☐			
Konačni projekt	☐			
Lokacijska dozvola	☐			
Građevinska dozvola	☐			
Ostalo				
10. Opis statusa vlasništva nad zemljištem: Riješen; dopuštena izgradnja Centra na 30 godina				
11. Opis trenutnog statusa projekta	za RCGO – Kaštijun potrebno je napraviti: <ul style="list-style-type: none"> ○ završiti idejni projekt u fazama tako da svaka faza čini kompletnu cjelinu; ○ završiti studiju izvodljivosti uzimajući u obzir faze projekta; ○ završiti cost-benefit analizu za cijeli projekt; ○ završiti Procjenu utjecaja na okoliš; ○ završiti postupak da bi se procijenio učinak na okoliš u skladu s pravilnicima u nacionalnom zakonodavstvu, što uključuje i sudjelovanje javnosti; ○ zatražiti i dobiti lokacijsku dozvolu za cijeli projekt; ○ završiti glavni i provedbeni projekt prema fazama; ○ zatražiti i dobiti građevinsku dozvolu za realizaciju pojedinačnih faza projekta; završiti natječajnu dokumentaciju za građevinske radove.			
12. Naziv krajnjeg korisnika	Regionalnim centrom za gospodarenje otpadom Kaštijun, kao reciklažnim dvorištima i pretovarnim stanicama u Istarskoj županiji, upravljat će tvrtka stvorena suradnjom grada Pule i Istarske županije s mogućnošću priključenja svih gradova i općina Istarske županije (39). Registracija tvrtke je u postupku.	13. Naziv operatora		
14. Izvori financiranja:				

<p><u>Nacionalna komponenta</u> (uključivo krajnjeg korisnika)</p> <p>Zajmovi od hrvatskih financijskih institucija, Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, proračun Istarske županije i jedinica lokalne samouprave</p>	<p><u>MFI:</u> EBRD</p>	<p><u>Ostali donatori:</u> MBO postrojenje – model JPP</p>	<p><u>Predložena IPA donacija</u></p>
<p>6.675 M EUR</p>	<p>4.500 M EUR</p>	<p>14.700 M EUR</p>	<p>19.125 M EUR</p>
<p>15. Dodatni komentari: Tehnička pomoć Strateški dokumenti (planovi, programi, itd)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ EBRD Tehnička pomoć za pripremu projektne dokumentacije ✓ Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske – 2005. ✓ Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske - 2007. ✓ Plan gospodarenja otpadom Istarske županije (izrađen nacrt) ✓ Konačni izvještaj-Studija gospodarenja otpadom Kvarnera i Istarske regije, 1996. ✓ Prostorni plan Istarske županije ✓ Regionalni plan za gospodarenje komunalnim otpadom, ožujak 2006. ✓ Regionalni operativni program (ROP), lipanj 2006. 		

Prioritetna os	Naziv projekta	Mjera	Pomoć za pripremu projekata	Ukupno M€
PRIORITETNA OS 2 – Zaštita vodnih resursa Hrvatske poboljšanjem sustava vodoopskrbe i cjelovitog gospodarenja otpadnim vodama	Slavonski Brod	Mjera 2.1. Mjera 2.2.	DABLAS /DISF – Studija izvedivosti s <i>cost benefit</i> analizom	27
	Knin - Drniš	Mjera 2.2.	EK podrška CARDS – ROP Studija izvedivosti s <i>cost benefit</i> analizom	16.4
	Osijek	Mjera 2.1. Mjera 2.2.	DABLAS/DISF– Studija izvedivosti s <i>cost benefit</i> analizom	20
	Vukovar	Mjera 2.2.	DABLAS /DISF – Studija izvedivosti s <i>cost benefit</i> analizom	19
	Bjelovar-Bilogora	Mjera 2.1.	ISPA TP	55
	Koprivnica-Križevci	Mjera 2.1.	ISPA TP	52
	Nova Gradiška	Mjera 2.2.	ISPA TP	13
	Đakovo	Mjera 2.2.	ISPA TP	16.5
	Sisak	Mjera 2.2.	ISPA TP / EBRD	31
	Vrbovec	Mjera 2.2.	IPA TP	6
	Krapina	Mjera 2.2.	IPA TP	5.8
	Velika Gorica	Mjera 2.2.	IPA	5.5
	Samobor	Mjera 2.2.	IPA	10
	Dugo Selo	Mjera 2.2.	IPA	14.8

Projekt br.: 1	Prioritetna os 2 – Zaštita hrvatskih vodnih resursa kroz poboljšanu vodoopskrbu i integrirani sustav otpadnih voda			Mjera br.: 2.1, 2.2.	
Projektna lokacija: SLAVONSKI BROD					
1. Ime projekta	Poboljšanje vodne infrastrukture u gradu Slavonskom Brodu				
2. Vrijednost investicije (procjena)	27.000.000 EUR				
3. Opis glavnih projektnih komponenti i/ili aktivnosti	Izgradnja središnjeg uređaja za pročišćavanje otpadnih voda za 80.000 e.s., tehnološke jedinice za mehaničko i biološko pročišćavanje i rješenje za odlaganje mulja od komunalnih otpadnih voda. Proširenje mreže odvodnje i izgradnja novih glavnih kolektora (d=45 km, φ 400-1400 mm, 5 crpnih stanica, 17 rasteretnih građevina). Izgradnja vodoopskrbne mreže (d=14 km, φ 300-400 mm, 1 vodosprema)				
4. Opis glavnih ciljeva projekta i očekivani rezultati	Zaštita vodoopskrbne zone. Zaštita kakvoće vode u rijeci Savi, kao lokalnih prijemnika. Rješenje za odlaganje otpadnih voda grada Slavonski Brod i okolnih naselja.				
5. Mjesec i godina početka provedbe projekta	2007.	6. Mjesec i godina kraja provedbe projekta	2010.	7. Trajanje projekta (godine)	3
8. Spremnost osnovne projektne dokumentacije					
Vrsta dokumenta	status	opis statusa	datum završetka	komentar	
Pred-studija izvodljivosti	☒	završeno			
Studija izvodljivosti (s cost-benefit analizama koje uključuju ekonomske i financijske analize)	☒	završeno	2006.		
PUO (EIA) studija	☒	u izradi	kraj 2007.		
Natječajna dokumentacija					
Ostalo (navesti):					
9. Status projektne dokumentacije i dozvole					
Vrsta dokumentacije	Status (označiti)	opis statusa (nema/u izradi/dovršen)	datum završetka	komentar	
Dio projekta 1 – Odvodnja – mreža					
Idejno rješenje	☒			Objašnjenje u točki 11.	
Idejni projekt	☒				

Glavni projekt	☒			
Konačni projekt	☒			
Lokacijska dozvola	☒			
Građevinska dozvola	☒			
Dio projekta 1 – Odvodnja – uređaj za pročišćavanje otpadnih voda				
Idejno rješenje	☐			Objašnjenje u točki 11.
Idejni projekt	☐			
Glavni projekt	☐			
Konačni projekt	☐			
Lokacijska dozvola	☐			
Građevinska dozvola	☐			
Ostalo (navesti)				
Dio projekta 2 – Vodoopskrba				
Idejno rješenje	☒			Objašnjenje u točki 11.
Idejni projekt	☒			
Glavni projekt	☒			
Konačni projekt	☒			
Lokacijska dozvola	☒			
Građevinska dozvola	☒			
Ostalo (navesti)				
10. Opis statusa vlasništva nad zemljištem: vlasništvo Vodovoda i kanalizacije iz Slavenskog Broda				
11. Opis trenutnog statusa projekta	<p><u>Dio projekta 1 Odvodnja</u></p> <p><u>Za glavne kolektore i mrežu:</u></p> <p>Spremnost projekta varira u slivnim područjima. Neki dijelovi odvodne i vodoopskrbne mreže već su izgrađeni ili je u tijeku izdavanje građevinske dozvole, dok je za neke dijelove idejni projekt u izradi.</p> <p>Slijedi opis postojećeg stanja odvodne mreže prema idejnom rješenju za čitav sustav odvodnje. U ovu nominaciju uključeni su svi glavni kolektori i mreža koji su fazi dobivanja građevinske dozvole ili projektiranja.</p> <p>Postojeće stanje glavnih kolektora i odvodne mreže - od 100% slivnog područja</p> <p>Slivno područje A</p> <ul style="list-style-type: none"> - 10% izgrađeno - 90% izdana građevinska dozvola – uključeno u investiciju 			

<p>Slivno područje B</p> <p>– B1, B2, B3 50% izgrađeno, 50% izdana građevinska dozvola</p> <p>– B4, B5, B.8.3. idejni projekt u izradi</p> <p>Slivno područje C – izgrađeno</p> <p>Slivno područje D</p> <p>– 20% izgrađeno</p> <p>– 80% idejno rješenje u izradi</p> <p>Slivno područje E</p> <p>– 30% idejno rješenje u izradi</p> <p>– 70% izdavanje građevinske dozvole u tijeku</p> <p>Slivno područje F</p> <p>– 10% izgrađeno</p> <p>– 90% izdavanje građevinske dozvole u tijeku</p> <p>Slivno područje G</p> <p>– 30% izgrađeno</p> <p>– 50% izdavanje građevinske dozvole u tijeku</p> <p>– 20% nije planirana izgradnja</p> <p><u>Za uređaj za pročišćavanje otpadnih voda potrebno je:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • izraditi idejno rješenje i idejni projekt • izraditi studiju PUO • ishoditi lokacijsku dozvolu za građenje • izraditi glavne projekte i • ishoditi građevinsku dozvolu <p><u>Dio projekta 2 Vodoopskrba (općenito):</u></p> <p>Izgradnja magistralnih i glavnih cjevovoda, dodatna vodosprema i rekonstrukcija glavnih mrežnih čvorova</p> <p>- 25% ima građevinsku dozvolu, 7% ima lokacijsku dozvolu, 50% nema projektnu dokumentaciju, 18% ne treba projektnu dokumentaciju.</p>			
12. Naziv krajnjeg korisnika	Vodovod i kanalizacija, Slavonski Brod	13. Naziv operatora	Vodovod i kanalizacija, Slavonski Brod
14. Izvori financiranja			
<u>Nacionalna komponenta</u> (uključujući krajnjeg korisnika)	MFI (navesti)	Ostali donatori (navesti)	Predložena nepovratna sredstva IPA
Proračun jedinica lokalne samouprave i državni proračun, HV	EIB		

15. Dodatni komentari: Tehnička pomoć Strateški dokumenti (planovi, programi, itd)	DISF konzultanti pripremaju aplikaciju za IPA-u (sredina 2007.)
---	---

Projekt br.: 2		Prioritetna os 2 – Zaštita hrvatskih vodnih resursa kroz poboljšanu vodoopskrbu i integrirani sustav otpadnih voda		Mjera br.: 2.2.	
Projektna lokacija: KNIN DRNIŠ					
1. Ime projekta	Poboljšanje vodne infrastrukture u Kninu i Drnišu				
2. Vrijednost investicije (procjena)	Knin 11.700.000 EUR, Drniš 4.700.000 EUR - Ukupno 16.400.000 EUR				
3. Opis glavnih projektnih komponenti i/ili aktivnosti	Poboljšanje i sanacija odvodne mreže i vodoopskrbe Izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u Kninu za 20.000 e.s. i Drnišu za 5.000 e.s.				
4. Opis glavnih ciljeva projekta i očekivani rezultati	Smanjenje gubitaka vode u vodoopskrbnom sustavu Smanjenje utjecaja na okoliš rijeke Krke i nizvodno				
5. Mjesec i godina početka provedbe projekta	2007.	6. Mjesec i godina kraja provedbe projekta	2009.	7. Trajanje projekta (godine)	2
8. Spremnost osnovne projektne dokumentacije					
Vrsta dokumenta	status	opis statusa	datum završetka	komentar	
Pred-studija izvodljivosti	☒	izrađeno	2002.	Sogreah okvirna studija sliva rijeke Krke	
Studija izvodljivosti (s cost-benefit analizama koje uključuju ekonomske i financijske analize)	☒	odobreno	prosinač 2006.	Tebodin	
PUO (EIA) studija	☒	Knin: u izradi Drniš: odobreno	svibanj 2007. 2005.	Tebodin	
Natječajna dokumentacija					
Ostalo (navesti):					
9. Status projektne dokumentacije i dozvole					

Vrsta dokumentacije	Status (označiti)	opis statusa (<i>nema/u izradi/dovršen</i>)	Datum završetka	komentar	
Dio projekta 1: Knin					
Idejno rješenje	☒	izrađeno	1998./2002.	razne revizije	
Idejni projekt	☒	izrađeno	2006.	za odvodnju, vodoopskrbu i uređaj za pročišćavanje otpadnih voda	
Glavni projekt	☐	nije započeto		tijekom provedbe projekta	
Konačni projekt	☐	nije započeto			
Lokacijska dozvola	☐	tek započeto	srpanj 2007.		
Gradevinska dozvola	☐	nije započeto		izvodač	
Ostalo (navesti)					
Dio projekta 2: Drniš					
Idejno rješenje	☒	izrađeno			
Idejni projekt	☒	izrađeno	2004.-2007.	Za kolektore i uređaj za pročišćavanje otpadnih voda	
Glavni projekt	☒	izrađeno	siječanj 2007.		
Konačni projekt	☐				
Lokacijska dozvola	☐	odobreno(uređaj za pročišć. otp. voda) u postupku (kolektor)	lipanj 2007.	Samo neki mali dijelovi za kolektor	
Gradevinska dozvola	☐			izvodač	
Ostalo (navesti)					
10. Opis statusa vlasništva nad zemljištem: Drniš: gotovo, Knin: započeto					
11. Opis trenutnog statusa projekta	Tehnička pomoć realizirana u okviru Cards 2006. Konzultant provodi aktivnosti i one su u tijeku kako je gore opisano.				
12. Naziv krajnjeg korisnika	Grad Knin i komunalna tvrtka, Grad Drniš i komunalna tvrtka		13. Naziv operatora	Grad Knin i komunalna tvrtka, Grad Drniš i komunalna tvrtka	
14. Izvori financiranja					
Nacionalna komponenta (uključujući krajnjeg korisnika)	MFI (navesti)		Ostali donatori (navesti)	Predložena nepovratna sredstva IPA	

Proračun jedinice lokalne samouprave i državni proračun, HV	Zajam		
13. Komentari: -Tehnička pomoć (EU, ostali) -Strateški dokumenti (planovi, programi, itd)	Tehnička pomoć realizirana u okviru Cards 2006. (prosinac 2005. – ožujak 2007.)		

Projekt br.: 2		Prioritetna os 2 – Zaštita hrvatskih vodnih resursa kroz poboljšanu vodoopskrbu i integrirani sustav otpadnih voda		Mjera br.: 2.2.	
Projektna lokacija: OSIJEK					
1. Ime projekta	Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda grada Osijeka				
2. Vrijednost investicije (procjena)	20.000.000 EUR				
3. Opis glavnih projektnih komponenti i/ili aktivnosti	Izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda za do 250.000 e.s., tehnološke jedinice za mehaničko i biološko pročišćavanje i rješenje za odlaganje mulja od komunalnih otpadnih voda.				
4. Opis glavnih ciljeva projekta i očekivani rezultati	Zaštita kakvoće voda rijeke Drave i Dunava. Poboljšanje sanitarnih i higijenskih uvjeta i rješenja odlaganja otpadnih voda grada Osijeka i okolnih naselja Antunovca, Čepina i južno –baranjske regije s ukupno 150.000 stanovnika. Doprinos usklađenju s međunarodnim konvencijama, nacionalnom i EU legislativom (naročito Direktivom o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda 91/271/EEZ)				
5. Mjesec i godina početka provedbe projekta	2008.	6. Mjesec i godina kraja provedbe projekta	2001.	7. Trajanje projekta (godine)	4
8. Spremnost osnovne projektne dokumentacije					
Vrsta dokumenta	status	opis statusa	datum završetka	komentar	
Pred-studija izvodljivosti	☒	izrađeno	2004		
Studija izvodljivosti (s cost-benefit analizama koje uključuju ekonomske i financijske analize)	☒	izrađeno	2004.	Studiju izvedivosti izradili BCEOM/jacobsGIBB u razdoblju 2004.-2006. u okviru projekta Danube Investment Support Facility (ID Number Europaid/116044/C/SV/MULTI). Studija izvedivosti pripremljena 2004., bit će ažurirana do travnja 2007.	
PUO (EIA) studija	☒	izrađeno	2006		
Natječajna dokumentacija					

Ostalo (navesti):				
9. Status projektne dokumentacije i dozvole				
Vrsta dokumentacije	Status (označiti)	opis statusa (nema/u izradi/dovršen)	Datum završetka	komentar
Dio projekta 1: Knin				
Idejno rješenje	☒	izrađeno	2004	
Idejni projekt	☒	U izradi	2007	
Glavni projekt	☐			
Konačni projekt	☐			
Lokacijska dozvola	☐			
Građevinska dozvola	☐			
Ostalo (navesti)				
10. Opis statusa vlasništva nad zemljištem: Elaborat s utvrđenim stanjem vlasništva nad zemljištem sna lokaciji uređaja za pročišćavanje otpadnih voda je dovršen, dokument izdao Vodovod Osijek d.o.o. 2005. Procjena vrijednosti zemljišta je izvršena 2006.				
11. Opis trenutnog statusa projekta	<u>Za uređaj za pročišćavanje otpadnih voda potrebno je:</u> <ul style="list-style-type: none"> ishoditi lokacijsku dozvolu za građenje, lokacija uređaja za pročišćavanje je poznata Izraditi glavne projekte i Ishoditi građevinsku dozvolu 			
12. Naziv krajnjeg korisnika	Vodovod Osijek d.o.o	13. Naziv operatora	Vodovod Osijek d.o.o	
14. Izvori financiranja				
Nacionalna komponenta (uključujući krajnjeg korisnika)	MFI (navesti)	Ostali donatori (navesti)	Predložena nepovratna sredstva IPA	
Proračun jedinice lokalne samouprave i državni proračun, HV	EIB			
13. Komentari: -Tehnička pomoć (EU, ostali) -Strateški dokumenti (planovi, programi, itd)	DISF konzultanti pripremaju aplikaciju za IPA-u (sredina 2007.)			

Projekt br.: 4	Prioritetna os 2 – Zaštita hrvatskih vodnih resursa kroz poboljšanu vodoopskrbu i integrirani sustav otpadnih voda			Mjera br.: 2.2.	
Projektna lokacija: VUKOVAR					
1. Ime projekta	Glavni kolektori i uređaj za pročišćavanje otpadnih voda grada Vukovara				
2. Vrijednost investicije (procjena)	19.000.000 EUR				
3. Opis glavnih projektnih komponenti i/ili aktivnosti	Izgradnja središnjeg uređaja za pročišćavanje otpadnih voda za 84.000 e.s., tehnološke jedinice za mehaničko i biološko pročišćavanje i rješenje za odlaganje mulja od komunalnih otpadnih voda. Izgradnja spojnog kolektora na uređaj za pročišćavanje otpadnih voda (d=12,5 km, gravitacijski cjevovod ϕ 800-1500 mm, tlačni cjevovod ϕ 450 mm, 3 crpne stanice, sifon ispod rijeke Vuke).				
4. Opis glavnih ciljeva projekta i očekivanih rezultata	Zaštita kakvoće voda rijeke Dunav Poboljšanje sanitarnih i higijenskih uvjeta i rješavanje odlaganja otpadnih voda Grada Vukovara, Borovog naselja i okolnih naselja. Doprinos usklađenju s međunarodnim konvencijama, nacionalnom i EU legislativom.				
5. Mjesec i godina početka provedbe projekta	2009.	6. Mjesec i godina kraja provedbe projekta	2012.	7. Trajanje projekta (godine)	3
8. Spremnost osnovne projektne dokumentacije					
Vrsta dokumenta	status	opis statusa	datum završetka	komentar	
Pred-studija izvodljivosti	☒	u izradi	sredina 2007.		
Studija izvodljivosti (s cost-benefit analizama koje uključuju ekonomske i financijske analize)	☒	u izradi	sredina 2007.		
PUO (EIA) studija	☒	u izradi	kraj 2007.		
Natječajna dokumentacija					
Ostalo (navesti):					
9. Status projektne dokumentacije i dozvola					
Tip projekta	status	opis statusa	datum završetka	Komentar	
Dio projekta 1:					

Idejno rješenje	☐			
Idejni projekt	☒	izrađeno		za uređaj za pročišćavanje otpadnih voda
Glavni projekt	☐			
Konačni projekt	☐			
Lokacijska dozvola	☐			
Građevinska dozvola	☐			
Ostalo				
10. Opis statusa vlasništva nad zemljištem:				
11. Opis trenutnog statusa projekta	<p><u>Za spojni kolektor potrebno je:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> dovršiti idejni i glavni projekt ishoditi lokacijsku i građevinsku dozvolu <p><u>Za uređaj za pročišćavanje otpadnih voda potrebno je:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> izraditi studiju PUO, ishoditi lokacijsku dozvolu za građenje Izraditi glavne projekte i ishoditi građevinsku dozvolu 			
12. Naziv krajnjeg korisnika	Vodovod grada Vukovara d.o.o.	13. Naziv operatora	Vodovod grada Vukovara d.o.o.	
14. Izvori financiranja				
Nacionalna komponenta (uključujući krajnjeg korisnika)	MFI (navesti)	Drugi donator (navesti)	Predložena besp. sreds. IPA	
Lokalni i državni proračun, Hrvatske vode				
15. Komentari: -Tehnička pomoć (EU, ostalo) -Strateški dokumenti: planovi, programi, itd	DISF konzultanti pripremaju aplikaciju za IPA-u (sredina 2007.)			

Projekt br.: 5		Prioritetna os 2 – Zaštita hrvatskih vodnih resursa kroz poboljšanu vodoopskrbu i integrirani sustav otpadnih voda			Mjera br.: 2.1.	
BJELOVARSKO – BILOGORSKA ŽUPANIJA						
1. Ime projekta		Izgradnja regionalnog vodoopskrbnog sustava Bjelovarsko-bilogorske županije				
2. Vrijednost investicije (procjena)		55.000.000 EUR				
3. Opis glavnih komponenti projekta i/ili projektnih aktivnosti		Izgradnja objekata regionalne vodoopskrbe (cjevovodi, vodospreme, crpne stanice, i sl.)				
4. Opis glavnih ciljeva projekta i očekivanih rezultata		Povisiti razinu vodoopskrbe Zaštiti vodocrpilišnu zonu Poboljšati kakvoću vode za piće				
5. Mjesec i godina početka provedbe projekta		2008.	6. Mjesec i godina kraja provedbe projekta		2013.	7. Trajanje projekta (godine)
						5
8. Spremnost osnovne projektne dokumentacije						
Vrsta dokumenta		stat us	opis statusa	datum završetka		komentar
Pred-studija izvodljivosti		☒	izrađeno			
Studija izvodljivosti (s cost-benefit analizama koje uključuju ekonomske i financijske analize)		☐				
PUO (EIA) studija		☐				
Natječajna dokumentacija						
Ostalo (navesti):						
9. Status projektne dokumentacije i dozvola						
Tip projekta		stat us	opis statusa	datum završetka		komentar
Dio projekta 1:						
Idejno rješenje		☒	izrađeno			
Idejni projekt		☒	u izradi			
Glavni projekt		☒	u izradi			

Konačni projekt	☒	u izradi		
Lokacijska dozvola	☒	u tijeku		
Građevinska dozvola	☒	u tijeku		
Ostalo (navesti)				
10. Opis statusa vlasništva nad zemljištem:				
11. Opis trenutnog statusa projekta	Potrebno je: <ul style="list-style-type: none"> • izraditi idejni projekt; • ishoditi lokacijsku dozvolu; • izraditi konačni projekt; i • ishoditi građevinsku dozvolu. 			
12. naziv krajnjeg korisnika	Bjelovarsko bilogorska županija	-	13. Naziv operatora	Bjelovarsko-bilogorska županija
14. Izvori financiranja				
Nacionalna komponenta (uključujući krajnjeg korisnika)	MFI (navesti)		Drugi donator (navesti)	Predložena besp. sreds. IPA
Lokalni i državni proračun, Hrvatske vode				
15. Komentari: -Tehnička pomoć (EU, ostalo) -Strateški dokumenti (planovi, programi, itd)	Projekt je nominiran za ISPA tehničku pomoć			

Projekt br.: 6	Prioritetna os 2 – Zaštita hrvatskih vodnih resursa kroz poboljšanu vodoopskrbu i integrirani sustav otpadnih voda	Mjera br.: 2.1.
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA ŽUPANIJA		
1. Naziv projekta	Izgradnja regionalnog vodoopskrbnog sustava Koprivničko-križevačke županije	
2. Vrijednost investicije (procjena)	52.000.000 EUR	
3. Opis glavnih komponenti projekta i/ili projektnih aktivnosti	Izgradnja objekata regionalne vodoopskrbe (cjevovodi, vodospreme, crpne stanice, i sl.)	

4. Opis glavnih ciljeva projekta i očekivanih rezultata	Povisiti razinu vodoopskrbe Zaštiti vodocrpilišnu zonu Poboljšati kakvoću vode za piće				
5. Mjesec i godina početka provedbe projekta	2008.	6. Mjesec i godina kraja provedbe projekta	2013.	7. Trajanje projekta (godine)	5
8. Spremnost osnovne projektne dokumentacije					
Vrsta dokumenta	status	opis statusa	datum završetka	komentar	
Pred-studija izvodljivosti	☒	izrađeno			
Studija izvodljivosti (s cost-benefit analizama koje uključuju ekonomske i financijske analize)	☐				
PUO (EIA) studija	☐				
Natječajna dokumentacija					
Ostalo (navesti):					
9. Status projektne dokumentacije i dozvola					
Tip projekta	status	opis statusa	datum završetka	komentar	
Dio projekta 1:					
Idejno rješenje	☒	izrađeno			
Idejni projekt	☒	u izradi			
Glavni projekt	☒	u izradi			
Konačni projekt	☒	u izradi			
Lokacijska dozvola	☒	u tijeku			
Građevinska dozvola	☒	u tijeku			
10. Opis statusa vlasništva nad zemljištem:					
11. Opis trenutnog statusa projekta	Potrebno je: <ul style="list-style-type: none"> izraditi idejni projekt; 				

	<ul style="list-style-type: none"> • ishoditi lokacijsku dozvolu; • izraditi konačni projekt; i • ishoditi građevinsku dozvolu. 		
12. Naziv krajnjeg korisnika	Koprivničko – križevačka županija	13. Naziv operatora	Koprivničko-križevačka županija
14. Izvori financiranja			
Nacionalna komponenta (uključujući krajnjeg korisnika)	MFI (navesti)	Drugi donator (navesti)	Predložena besp. sreds. IPA
Lokalni i državni proračun, Hrvatske vode			
15. Komentari: -Tehnička pomoć (EU, ostalo) -Strateški dokumenti (planovi, programi, itd)	Projekt je nominiran za ISPA tehničku pomoć		

Projekt br.: 7	Prioritetna os 2 – Zaštita hrvatskih vodnih resursa kroz poboljšanu vodoopskrbu i integrirani sustav otpadnih voda		Mjera br.: 2.2.	
Projektna lokacija: NOVA GRADIŠKA				
1. Naziv projekta	Sustav odvodnje i uređaj za pročišćavanje otpadnih voda grada Nova Gradiška			
2. Vrijednost investicije (procjena)	13.000.000 EUR			
3. Opis glavnih komponenti projekta i/ili projektnih aktivnosti	Izgradnja središnjeg uređaja za pročišćavanje otpadnih voda za 26.000 e.s., tehnološke jedinice za mehaničko i biološko pročišćavanje i rješenje za odlaganje mulja od komunalnih otpadnih voda. Proširenje odvodne mreže i izgradnja novih glavnih kolektora (kolektor K1 d=2 km, ø600 – 1200 mm, rasteretne građevine).			
4. Opis glavnih ciljeva projekta i očekivanih rezultata	Zaštita vodocrpilišne zone. Zaštita kakvoće voda rijeke Šumetlica, kao lokalnog prijemnika. Rješenje odlaganja otpadnih voda grada Nove Gradiške i okolnih naselja.			
5. Mjesec i godina početka provedbe projekta	2009.	6. Mjesec i godina kraja provedbe projekta	2012.	7. Trajanje projekta (godine)
				3
8. Spremnost osnovne projektne dokumentacije				
Vrsta dokumenta	status	opis statusa	datum	komentar

			završetka	
Pred-studija izvodljivosti	☐			
Studija izvodljivosti (s cost-benefit analizama koje uključuju ekonomske i financijske analize)	☐			
PUO (EIA) studija	☐			
Natječajna dokumentacija				
Ostalo (navesti):				
9. Status projektne dokumentacije i dozvola				
Tip projekta	status	opis statusa	datum završetka	komentar
Dio projekta 1:				
Idejno rješenje	☒	izrađeno		
Idejni projekt	☒	u izradi		
Glavni projekt	☐	nije započeto		
Konačni projekt	☐	nije započeto		
Lokacijska dozvola	☐	nije započeto		
Građevinska dozvola	☐	nije započeto		
Ostalo (navesti):				
10. Opis statusa vlasništva nad zemljištem: vlasništvo "Slavca" Nova Gradiska				
11. Opis trenutnog statusa projekta	<p><u>Za glavne kolektore i mrežu:</u> Glavni kolektori i mreža su spremni za izgradnju.</p> <p><u>Za uređaj za pročišćavanje otpadnih voda potrebno je:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • izraditi glavni i konačni projekt • izraditi studiju PUO • ishoditi lokacijsku dozvolu i građevinsku dozvolu <p>Elaborat za biokemijsko opterećenje otpadnih voda je dovršen.</p>			
12. Naziv krajnjeg korisnika	"Slavca" Nova Gradiška	13. Naziv operatora	„Slavca“ Nova Gradiška	
13. Izvori financiranja				

Nacionalna komponenta (uključujući krajnjeg korisnika)	MFI (navesti)	Drugi donator (navesti)	Predložena besp. sreds. IPA
Lokalni i državni proračun, Hrvatske vode			
15. Komentari: -Tehnička pomoć (EU, ostalo) -Strateški dokumenti (planovi, programi, itd)	Projekt je nominiran za ISPA tehničku pomoć		

Projekt br.: 8	Prioritetna os 2 – Zaštita hrvatskih vodnih resursa kroz poboljšanu vodoopskrbu i integrirani sustav otpadnih voda			Mjera br.: 2.2.	
Projektna lokacija: ĐAKOVO					
1. Naziv projekta	Sustav odvodnje i uređaj za pročišćavanje otpadnih voda grada Đakova				
2. Vrijednost investicije (procjena)	16.500.000 EUR				
3. Opis glavnih komponenti projekta i/ili projektnih aktivnosti	Izgradnja središnjeg uređaja za pročišćavanje otpadnih voda za 20.000 e.s., tehnološke jedinice za mehaničko i biološko pročišćavanje i rješenje za odlaganje mulja od komunalnih otpadnih voda. Proširenje odvodne mreže i izgradnja novih glavnih kolektora (kolektori industrijske zone d=0,5 km φ800 mm, glavni kolektor 1 d=3 km, φ1000 mm, odvodna mreža u Đakovačkoj Satnici d= 16 km, φ300 mm).				
4. Opis glavnih ciljeva projekta i očekivanih rezultata	Zaštita vodocrpilišne zone. Zaštita kakvoće voda rijeke Save, kao lokalnih prijemnika. Rješenje odlaganja otpadnih voda grada Đakova i okolnih naselja.				
5. Mjesec i godina početka provedbe projekta	2009.	6. Mjesec i godina kraja provedbe projekta	2010.	7. Trajanje projekta (godine)	2
8. Spremnost osnovne projektne dokumentacije					
Vrsta dokumenta	status	opis statusa	datum završetka	komentar	
Pred-studija izvodljivosti	☐				

Studija izvodljivosti (s cost-benefit analizama koje uključuju ekonomske i financijske analize)	☐			
PUO (EIA) studija	☐			
Natječajna dokumentacija				
Ostalo (navesti):				
9. Status projektne dokumentacije i dozvola				
Tip projekta	status	opis statusa	datum završetka	komentar
Dio projekta 1:				
Idejno rješenje	☒	izrađeno		
Idejni projekt	☒	izrađeno		
Glavni projekt	☐			
Konačni projekt	☐			
Lokacijska dozvola	☐			
Građevinska dozvola	☐			
Ostalo (navesti):				
10. Opis statusa vlasništva nad zemljištem: vlasništvo «Komunalnog poduzeća» Đakovo				
11. Opis trenutnog statusa projekta	<p><u>Za glavne kolektore i mrežu:</u> Glavni kolektori i mreža su spremni za izgradnju.</p> <p><u>Za uređaj za pročišćavanje otpadnih voda potrebno je:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • izraditi studiju PUO • ishoditi lokacijsku i građevinsku dozvolu • izraditi glavne projekte 			
12. Naziv krajnjeg korisnika	Komunalno poduzeće Đakovo	13. Naziv operatora	Komunalno poduzeće Đakovo	

14. Izvori financiranja			
Nacionalna komponenta (uključujući krajnjeg korisnika)	MFI (navesti)	Drugi donator (navesti)	Predložena besc. sreds. IPA
Lokalni i državni proračun, Hrvatske vode			
15. Komentari: -Tehnička pomoć (EU, ostalo) -Strateški dokumenti (planovi, programi, itd)	Projekt je nominiran za ISPA tehničku pomoć		

Projekt br.: 9	Prioritetna os 2 – Zaštita hrvatskih vodnih resursa kroz poboljšanu vodoopskrbu i integrirani sustav otpadnih voda		Mjera br.: 2.2.	
Projektna lokacija: SISAK				
1. Naziv projekta	Sustav odvodnje i uređaj za pročišćavanje otpadnih voda grada Siska			
2. Vrijednost investicije (procjena)	31.000.000 EUR			
3. Opis glavnih komponenti projekta i/ili projektnih aktivnosti	Izgradnja središnjeg uređaja za pročišćavanje otpadnih voda za 74.000 e.s., tehnološke jedinice za mehaničko i biološko pročišćavanje i rješenje za odlaganje mulja od komunalnih otpadnih voda. Proširenje odvodne mreže i izgradnja novih glavnih kolektora (uglavnom transportnih kolektora).			
4. Opis glavnih ciljeva projekta i očekivanih rezultata	Zaštita vodocrpilišne zone. Zaštita kakvoće voda rijeke Save, kao lokalnog prijemnika. Rješenje odlaganja otpadnih voda grada Siska i okolnih naselja.			
5. Mjesec i godina početka provedbe projekta	2009.	6. Mjesec i godina kraja provedbe projekta	2012.	7. Trajanje projekta (godine) 3

8. Spremnost osnovne projektne dokumentacije				
Vrsta dokumenta	status	opis statusa	datum završetka	komentar
Pred-studija izvodljivosti	☐			
Studija izvodljivosti (s cost-benefit analizama koje uključuju ekonomske i financijske analize)	☐			
PUO (EIA) studija	☐			
Natječajna dokumentacija				
Ostalo (navesti):				
9. Status projektne dokumentacije i dozvola				
Tip projekta	status	opis statusa	datum završetka	komentar
Dio projekta 1:				
Idejno rješenje	☒	izrađeno		
Idejni projekt	☒	izrađeno		
Glavni projekt	☐	nije započeto		
Konačni projekt	☐	nije započeto		
Lokacijska dozvola	☐	nije započeto		
Građevinska dozvola	☐	nije započeto		
Ostalo (navesti):				
10. Opis statusa vlasništva nad zemljištem: vlasništvo Sisačkog vodovoda Sisak				
11. Opis trenutnog statusa projekta	<p><u>Za glavne kolektore i mrežu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • izraditi glavni i konačni projekt • ishoditi lokacijsku i građevinsku dozvolu <p><u>Za uređaj za pročišćavanje otpadnih voda potrebno je:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • ishoditi lokacijsku i građevinsku dozvolu 			

	<ul style="list-style-type: none"> • izraditi studiju PUO • izraditi glavne projekte 		
12. Naziv krajnjeg korisnika	Sisački vodovod Sisak	13. Naziv operatora	Sisački vodovod Sisak
14. Izvori financiranja			
Nacionalna komponenta (uključujući krajnjeg korisnika)	MFI (navesti)	Drugi donator (navesti)	Predložena besp. sreds. IPA
Lokalni i državni proračun			
15. Komentari: -Tehnička pomoć (EU, ostalo) -Strateški dokumenti (planovi, programi, itd)	Tehničku pomoć osigurao EBRD		

Projekt br.: 10	Prioritetna os 2 – Zaštita hrvatskih vodnih resursa kroz poboljšanu vodoopskrbu i integrirani sustav otpadnih voda		Mjera br.: 2.2.	
Projektna lokacija: VRBOVEC				
1. Naziv projekta	Sustav odvodnje i uređaj za pročišćavanje otpadnih voda grada Vrbovca			
2. Vrijednost investicije (procjena)	6.000.000 EUR			
3. Opis glavnih komponenti projekta i/ili projektnih aktivnosti	Izgradnja središnjeg uređaja za pročišćavanje otpadnih voda za 20.400 e.s., tehnološke jedinice za mehaničko i biološko pročišćavanje i rješenje za odlaganje mulja od komunalnih otpadnih voda. Izgradnja spojnog kolektora na uređaj za pročišćavanje otpadnih voda (d=3,4 km, ø500-800 mm, rasteretne građevine).			
4. Opis glavnih ciljeva projekta i očekivanih rezultata	Zaštita vodocrpilišne zone. Zaštita kakvoće voda rijeke Save, kao lokalnog prijemnika. Rješenje odlaganja otpadnih voda grada Vrbovca.			
5. Mjesec i godina početka	2009.	6. Mjesec i godina kraja provedbe projekta	2011.	7. Trajanje projekta (godine) 2

provedbe projekta					
8. Spremnost osnovne projektne dokumentacije					
Vrsta dokumenta	status	opis statusa	datum završetka	komentar	
Pred-studija izvodljivosti	☒	izrađeno			
Studija izvodljivosti (s cost-benefit analizama koje uključuju ekonomske i financijske analize)	☐				
PUO (EIA) studija	☐				
Natječajna dokumentacija					
Ostalo (navesti):					
9. Status projektne dokumentacije i dozvola					
Tip projekta	status	opis statusa	datum završetka	komentar	
Dio projekta 1:					
Idejno rješenje	☒	u izradi	2007.		
Idejni projekt	☒	u izradi	2007.		
Glavni projekt	☐				
Konačni projekt	☐				
Lokacijska dozvola	☐				
Građevinska dozvola	☐				
Ostalo (navesti):					
10. Opis statusa vlasništva nad zemljištem: vlasništvo Komunalnog poduzeća Vrbovec					
11. Opis trenutnog statusa projekta	<u>Za spojni kolektor:</u> Lokacijska dozvola je dobivena, a ishođenje građevinske dozvole je u tijeku. <u>Za uređaj za pročišćavanje otpadnih voda potrebno je:</u>				

	<ul style="list-style-type: none"> • Izraditi studiju PUO • Osigurati lokaciju uređaja za pročišćavanje otpadnih voda • Ishoditi lokacijsku dozvolu za građenje • Izraditi glavne projekte i • Ishoditi građevinsku dozvolu 		
12. Naziv krajnjeg korisnika	Komunalno poduzeće Vrbovec	13. Naziv operatora	Komunalno poduzeće Vrbovec
14. Izvori financiranja			
Nacionalna komponenta (uključujući krajnjeg korisnika)	MFI (navesti)	Drugi donator (navesti)	Predložena besp. sreds. IPA
Lokalni i državni proračun, HV			
15. Komentari: -Tehnička pomoć (EU, ostalo) -Strateški dokumenti (planovi, programi, itd)			

Projekt br.: 11	Prioritetna os 2 – Zaštita hrvatskih vodnih resursa kroz poboljšanu vodoopskrbu i integrirani sustav otpadnih voda	Mjera br.: 2.2.
Projektna lokacija: KRAPINA		
1. Naziv projekta	Sustav odvodnje i uređaj za pročišćavanje otpadnih voda grada Krapine	
2. Vrijednost investicije (procjena)	5.800.000 EUR	
3. Opis glavnih komponenti projekta i/ili projektnih aktivnosti	Izgradnja središnjeg uređaja za pročišćavanje otpadnih voda za 20.000 e.s., tehnološke jedinice za mehaničko i biološko pročišćavanje i rješenje za odlaganje mulja od komunalnih otpadnih voda. Proširenje odvodne mreže i izgradnja novih glavnih kolektora (d=4 km, φ 800mm)	
4. Opis glavnih ciljeva projekta i	Zaštita vodocrpilišne zone. Zaštita kakvoće voda rijeke Krapine, kao lokalnog prijemnika.	

očekivanih rezultata	Rješenje odlaganja otpadnih voda grada Krapine i okolnih naselja.				
5. Mjesec i godina početka provedbe projekta	2009.	6. Mjesec i godina kraja provedbe projekta	2012.	7. Trajanje projekta (godine)	3
8. Spremnost osnovne projektne dokumentacije					
Vrsta dokumenta	status	opis statusa	datum završetka	komentar	
Pred-studija izvodljivosti	☐				
Studija izvodljivosti (s cost-benefit analizama koje uključuju ekonomske i financijske analize)	☐				
PUO (EIA) studija	☒	izrađeno			
Natječajna dokumentacija					
Ostalo (navesti):					
9. Status projektne dokumentacije i dozvola					
Tip projekta	status	opis statusa	datum završetka	komentar	
Dio projekta 1:					
Idejno rješenje	☒	izrađeno	2007.		
Idejni projekt	☒	izrađeno	2007.		
Glavni projekt	☐				
Konačni projekt	☐				
Lokacijska dozvola	☐				
Građevinska dozvola	☐				
Ostalo (navesti):					

10. Opis statusa vlasništva nad zemljištem: vlasništvo Komunalnog poduzeća Krapina			
11. Opis trenutnog statusa projekta	<p><u>Za glavne kolektore i mrežu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Izraditi glavne projekte i • Lokacijska i građevinska dozvola su dobivene <p><u>Za uređaj za pročišćavanje otpadnih voda potrebno je:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ishoditi lokacijsku dozvolu • Izraditi glavne projekte i • Ishoditi građevinsku dozvolu 		
12. naziv krajnjeg korisnika	Komunalno poduzeće Krapina	13. Naziv operatora	Komunalno poduzeće Krapina
14. Izvori financiranja			
Nacionalna komponenta (uključujući krajnjeg korisnika)	MFI (navesti)	Drugi donator (navesti)	Predložena besp. sreds. IPA
Lokalni i državni proračun, HV			
15. Komentari: -Tehnička pomoć (EU, ostalo) -Strateški dokumenti (planovi, programi, itd):			

Projekt br.: 12	Prioritetna os 2 – Zaštita hrvatskih vodnih resursa kroz poboljšanu vodoopskrbu i integrirani sustav otpadnih voda			Mjera br.: 2.2.	
Projektna lokacija: VELIKA GORICA					
1. Naziv projekta	Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda grada Velike Gorice				
2. Vrijednost investicije (procjena)	5.500.000 EUR				
3. Opis glavnih komponent i projekta i/ili projektnih aktivnosti	Rekonstrukcija i poboljšanje postojećeg uređaja za pročišćavanje otpadnih voda kako bi se dostigao kapacitet od 70.000 ES (s tehnologijom mehaničkog i biološkog pročišćavanja i rješenjem za mulj).				
4. Opis glavnih ciljeva projekta i očekivanih rezultata	Zaštita vodocrpilišne zone i jezera Novo Čiče. Zaštita potoka Želin (prijemnik I. klase) od ispuštanja nepročišćenih otpadnih voda. Poboljšanje kakvoće voda (rijeka Sava, jezero Novo Čiče, potok Želin i rijeka Odra). Rješenje za odlaganje viška otpadnih voda Velike Gorice i okolnih naselja.				
5. Mjesec i godina početka provedbe projekta	2009.	6. Mjesec i godina kraja provedbe projekta	2011.	7. Trajanje projekta (godine)	2
8. Spremnost osnovne projektne dokumentacije					
Dio projekta 2: Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda					
Vrsta dokumenta	status	opis statusa	datum završetka	komentar	
Pred-studija izvodljivosti	☐				
Studija izvodljivosti (s cost-benefit analizama koje uključuju ekonomske i financijske analize)	☐				
PUO (EIA) studija	☐			PUO (EIA) studija za postojeći uređaj ("Plan", 1992.)	
Natječajna dokumentacija					
Ostalo (navesti):					
9. Status projektne dokumentacije i dozvola					
Tip projekta	status	opis statusa	datum završetka	komentar	

Dio projekta 2: Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda					
Idejno rješenje	☒	u izradi		Idejno rješenje za sanaciju uređaja („Hidroprojekt-Eko”, 1996.)	
Idejni projekt	☐				
Glavni projekt	☐				
Konačni projekt	☐				
Lokacijska dozvola	☐				
Građevinska dozvola	☐				
Ostalo (navesti):					
10. Opis statusa vlasništva nad zemljištem: riješeno					
11. Opis trenutnog statusa projekta	<u>Za uređaj za pročišćavanje otpadnih voda potrebno je:</u> - Izraditi studiju PUO - Izraditi idejni, glavni i finalni projekt - Ishoditi lokacijsku i građevinsku dozvolu				
12. Naziv krajnjeg korisnika	„KOMUNALNA INFRASTRUKTURA” d.o.o. VELIKA GORICA		13. Naziv operatora	„KOMUNALNA INFRASTRUKTURA” d.o.o. VELIKA GORICA	
14. Izvori financiranja					
Nacionalna komponenta (uključujući krajnjeg korisnika)	MFI (navesti)	Drugi donator (navesti)		Predložena besp. sreds. IPA	
15. Komentari: -Tehnička pomoć (EU, ostalo) -Strateški dokumenti (planovi, programi, itd)	Na DABLAS-ovoj listi prioriteta				

Projekt br.: 13	Prioritetna os 2 – Zaštita hrvatskih vodnih resursa kroz poboljšanu vodoopskrbu i integrirani sustav otpadnih voda	Mjera br.: 2.2.			
Projektna lokacija: SAMOBOR					
1. Naziv projekta	Poboljšanje infrastrukture odvodnje u gradu Samoboru				
2. Vrijednost investicije (procjena)	10.000.000 EUR				
3. Opis glavnih komponenti projekta i/ili projektnih aktivnosti	Izgradnja središnjeg uređaja za pročišćavanje otpadnih voda za 40.000 e.s., s tehnologijom mehaničkog i biološkog pročišćavanja i rješenjem za odlaganje mulja od komunalnih otpadnih voda. Izgradnja također uključuje tercijarno pročišćavanje otpadnih voda. Sanacija sustava odvodnje.				
4. Opis glavnih ciljeva projekta i očekivanih rezultata	Zaštita vodocrpilišta Strmec i zaštita podzemnih voda. Zaštita potoka Rakovica i rijeke Save. Poboljšanje kakvoće vode (rijeka sava i potok Rakovica)				
5. Mjesec i godina početka provedbe projekta		6. Mjesec i godina kraja provedbe projekta		7. Trajanje projekta (godine)	
8. Spremnost osnovne projektne dokumentacije					
Vrsta dokumenta	status	opis statusa	datum završetka	komentar	
Pred-studija izvodljivosti	☐				
Studija izvodljivosti (s cost-benefit analizama koje uključuju ekonomske i financijske analize)	☐				
PUO (EIA) studija	☒	izrađeno			
Natječajna dokumentacija					
Ostalo (navesti): Studija sanacije sustava odvodnje (200.) Investicijska studija (2006)					
9. Status projektne dokumentacije i dozvola					
Tip projekta	status	opis statusa	datum završetka	komentar	
Dio projekta 1:					

Idejno rješenje	☒	izrađeno		
Idejni projekt	☒	izrađeno		
Glavni projekt	☐		Nije započeto	
Konačni projekt	☐		Nije započeto	
Lokacijska dozvola	☒	važeće		
Građevinska dozvola	☐			
Ostalo (navesti):				
10. Opis statusa vlasništva nad zemljištem: jedan dio zemljišta za uređaj mora biti kupljen				
11. Opis trenutnog statusa projekta	<p><u>Potrebno je izraditi dokumentacija za sanaciju sustava odvodnje.</u></p> <p>Za uređaj za pročišćavanje otpadnih voda potrebno je:</p> <ul style="list-style-type: none"> • riješiti vlasništvo nad jednim dijelom zemljišta • izraditi glavni projekt • ishoditi građevinsku dozvolu 			
12. Naziv krajnjeg korisnika	KOMUNALC Samobor	d.o.o.	13. Naziv operatora	KOMUNALC d.o.o. Samobor
14. Izvori financiranja				
Nacionalna komponenta (uključujući krajnjeg korisnika)	MFI (navesti)	Ostali donatori (navesti)	Predložena nepovratna sredstva IPA	
15. Komentari:	Na DABLAS-ovoj listi prioriteta.			
-Tehnička pomoć (EU, ostalo)				
-Strateški dokumenti (planovi, programi, itd)				

Projekt br.: 14	Prioritetna os 2 – Zaštita hrvatskih vodnih resursa kroz poboljšanu vodoopskrbu i integrirani sustav otpadnih voda			Mjera br.: 2.2.	
Projektna lokacija: DUGO SELO					
1. Naziv projekta	Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda grada Dugo Selo				
2. Vrijednost investicije (procjena)	14.800.000 EUR				
3. Opis glavnih komponenti projekta i/ili projektnih aktivnosti	Izgradnja središnjeg uređaja za pročišćavanje otpadnih voda za 50.000 e.s., s mehaničkom i biološkom tehnologijom pročišćavanja i rješenjem za odlaganje mulja od komunalnih otpadnih voda. Proširenje odvodne mreže i izgradnja novih glavnih kolektora.				
4. Opis glavnih ciljeva projekta i očekivanih rezultata	Zaštita Parka prirode Lonjsko polje. Poboljšanje kakvoće voda i zaštita potoka Črnc.				
5. Mjesec i godina početka provedbe projekta	2009.	6. Mjesec i godina kraja provedbe projekta	2012.	7. Trajanje projekta (godine)	3
8. Spremnost osnovne projektne dokumentacije					
Vrsta dokumenta	status	opis statusa	datum završetka	komentar	
Pred-studija izvodljivosti	☐				
Studija izvodljivosti (s cost-benefit analizama koje uključuju ekonomske i financijske analize)	☐				
PUO (EIA) studija	☒	u izradi	2007.		
Natječajna dokumentacija					
Ostalo (navesti):					
9. Status projektne dokumentacije i dozvola					
Tip projekta	status	opis statusa	datum završetka	komentar	
Dio projekta 1:					
Idejno rješenje	☒	izrađeno			

Idejni projekt	☒	u izradi	2007.	
Glavni projekt	☐			
Konačni projekt	☐			
Lokacijska dozvola	☐			
Građevinska dozvola	☐			
Ostalo (navesti):				
10. Opis statusa vlasništva nad zemljištem: nije riješeno				
11. Opis trenutnog statusa projekta	<p><u>Za glavne dijelove sustava odvodnje potrebno je:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ishoditi lokacijsku i građevinsku dozvolu izraditi glavni projekt <p>Za uređaj za pročišćavanje otpadnih voda potrebno je:</p> <ul style="list-style-type: none"> riješiti vlasništvo nad zemljištem izraditi glavni projekt ishoditi lokacijsku i građevinsku dozvolu 			
12. Naziv krajnjeg korisnika	DUKOM d.o.o. DUGO SELO	13. Naziv operatora	DUKOM d.o.o. DUGO SELO	
14. Izvori financiranja				
Nacionalna komponenta (uključujući krajnjeg korisnika)	MFI (navesti)	Ostali donatori (navesti)	Predložena nepovratna sredstva IPA	
15. Komentari: -Tehnička pomoć (EU, ostalo) -Strateški dokumenti (planovi, programi, itd)				

DODATAK IV.: PODACI O PARTNERSKIM KONZULTACIJAMA

ZABILJEŠKA SA SASTANKA ODRŽANOG 21.3.2007.

KONZULTACIJE S PARTNERIMA

PREZENTACIJA OPERATIVNOG PROGRAMA ZA IPA PRETPRISTUPNI EU FOND

Temeljem aktivnosti započelih u okviru prethodnih programa EU pretpristupnih fondova CARDS, DABLAS i ISPA, te izradom operativnog programa za IPA pretpristupni fond prepoznati su partneri u provedbi ovih programa, a to su: potencijalni korisnici sredstava: Hrvatska zajednica županija, Savez udruga gradova i udruga općina Republike Hrvatske; gospodarska udruženja: Hrvatska gospodarska komora, Hrvatska grupacija vodovoda i kanalizacije, civilna društva (nevladine organizacije) Zelena akcija, Sunce, Zeleni Osijek, te provedbeno tijelo IPA projekata za sektor voda u okviru Operativnog programa „Zaštita okoliša“ Republike Hrvatske.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva organiziralo je prezentaciju Operativnog programa dana 21. ožujka 2007. u 10 sati u prostorijama Hrvatskih voda, Ulica grada Vukovara 220, Zagreb.

Sastanku su prisustvovali:

Predstavnik Zelene akcije – Irma Popović

Predstavnici MPŠVG

Predstavnik Sava Cards

Predstavnik Hrvatske gospodarske komore

Predstavnik Hrvatske zajednice županije

Potpisana lista sudionika sastavni je dio ove Zabilješke

Sastanku se nisu odazvali predstavnici Hrvatske grupacija vodovoda i kanalizacije, već su pismeno ispričali izostanak svojih predstavnika, te uputili zamolbu da se prezentacija Operativnog programa „Zaštita okoliša“, koja se odnosi na vode održi posebno za sve članove Hrvatske grupacije vodovoda i kanalizacije.

Nakon uvodnih riječi gđe. Karmen Cerar, u ime MPŠVG-a, koja je najavila temu sastanka kao prezentaciju Operativnog programa „Zaštita okoliša“, u okviru IPA pretpristupnog EU fonda, koji se odnosi na vodni sektor, te je najavila prezentaciju u dva dijela.

Prvi dio prezentacije održao je gosp. Damir Tomasović, predstavnik SDURF-a tj. Središnjeg državnog ureda za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije i član Međuministarske radne skupine tj MRS koja je pripremila Operativni program.

U ovom dijelu prezentacije sudionici su se upoznali s postojećim pretpristupnim programima pomoći EU, te budućim programima pomoći namijenjenim članicama EU, tj strukturnim i kohezijskim fondovima. Potom je objašnjena struktura IPA programa, koji se sastoji od pet komponenti, te je napomenuto da se ovaj Operativni program provodi kroz III IPA Komponentu. Prikazana je i shema Okvira IPA programiranja, koja se provodi na više razina, počevši od **Paketa za proširenje** (“Enlargement package”), koji sačinjava godišnje Izvješće EK o napretku pojedine zemlje kandidata u procesu pridruživanja EU, te višegodišnji indikativni financijski okvir, Druga razina dokumenta je **Višegodišnji indikativni programski dokument** (“Multi-annual Indicative Programming Document, MIPD) kojeg također izrađuje EK ali u suradnji sa zemljom korisnicom. Njime se utvrđuju prioriteta područja ulaganja za svaku od komponenti IPA programa te indikativne financijske alokacije za glavna područja intervencija. Provedbeni dokumenti za program IPA su tzv. **Operativni programi** (“Operational Programmes”, ili **OP**). Ovim dokumentima se utvrđuju konkretne aktivnosti za koje je moguće namijeniti EU sredstva. OP-eve izrađuje zemlja korisnik odnosno relevantno resorno tijelo, u suradnji s ostalim relevantnim tijelima i partnerima. OP je podložan usvajanju od strane EK, koja ga mora odobriti nakon što se uvjeri u njegovu usklađenost s MIPD-om, MIFF-om, relevantnim nacionalnim strategijama te relevantnom pravnom stečevinom EU. IPA sredstva se zemlji korisnici

dodjeljuju temeljem OP-a, stoga su OP-ovi pravno obvezujući i prilog su Financijskom sporazumu. Objašnjen je i slijed pripreme navedenih dokumenata.

Drugi dio prezentacije održala je gđa. Karmen Cerar, ispred MPŠVG, kao član Međuministarske radne skupine tj MRS. Svojim izlaganjem prezentirala je sam Operativni program „Zaštita okoliša“, sektor voda, te je naglasila da su u izradi dokumenta sudjelovala dva ministarstva: Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (MZOPUG) i Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva (MPŠVG). MZOPUG pripremio je dio programa za sektor otpada, a MPŠVG dio programa za sektor voda, te se uz koordinaciju i dogovore sa SDURF-om i ostalim članovima Međuministarske radne skupine napravio 1. nacrt dokumenta, koji je nakon pregleda i komentara predstavnika EK, doraden, te je kao 2. nacrt upravo pripremljen za ponovno čitanje u EK. Upravo ovaj drugi Nacrt Operativnog programa je prezentiran.

Izlaganjem je naveden pravni okvir nastanka dokumenta, gdje je razmotrena nacionalna politika i socijalno-gospodarski kontekst, te utvrđen strateški okvir zajednice. Obrazložena je analiza procjene srednjoročnih potreba, ciljeva i strateških prioriteta, te su navedene prioritetne osi i mjere za njihovu provedbu kroz ovaj program. Pojašnjeni su kriteriji odabira projekata, temeljem kojih je napravljena indikativan lista projekata sa procjenom investicije, te prikazan obrazac identifikacijske kartice pojedinog projekta. Sudionicima skupa je predložen i financijski plan povlačenja sredstava po godinama.

Nakon održanih prezentacija sudionici su izrazili zadovoljstvo dobivenim informacijama, te su imali sljedeća pitanja:

1. Predstavnik Zelene akcije je postavio pitanje: „Zašto u ovaj program nisu uključeni projekti obnove i revitalizacije vodotoka“.

Odgovoreno je da je projekte ovog tipa moguće financirati kroz druge programe EU pretpripravnih fondova, kao što su CARDS i slični.

2. Predstavnik Hrvatske gospodarske komore imao je primjedbu na nemogućnost pripreme za ovaj sastanak obzirom da prethodno nije dobio dokument na uvid, te je zamolio da mu se naknadno dostavi.

Odgovoreno je da je ovom prezentacijom predstavljen samo dio IPA Operativnog programa zaštite okoliša i to za dio koji se odnosi na sektor voda i MPŠVG je spremno dostaviti dokument na uvid svim identificiranim partnerima u provedbi. Međutim kako je Operativni program napravljen za zaštitu okoliša kao cjelinu u suradnji i koordinaciji s MZOPUG, gdje je MZOPUG pripremio dio programa koji se odnosi na sektor otpada, prethodno je potrebno zatražiti suglasnost MZOPUG i nadležne osobe za upravljanje i provedbu treće komponente programa IPA Regionalni razvoj – zaštita okoliša za davanje ovog dokumenta na uvid. MPŠVG će poduzeti aktivnosti da partnerima u provedbi IPA Operativnog programa „Zaštita okoliša“, omoguće uvid u prezentirani dokument.

Sastanak je završio 21.3.2007. u 12.00 sati

ZABILJEŠKA SA SASTANKA ODRŽANOG 31.5.2007.

KONZULTACIJE S PARTNEROM - HRVATSKOM GRUPACIJOM VODOVODA I KANALIZACIJE

PREZENTACIJA OPERATIVNOG PROGRAMA ZA IPA PRETPRISTUPNI EU FOND

Temeljem aktivnosti na pripremi i izradi IPA programa pretpripravnih pomoći EU, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, Uprava vodne politike i međunarodnih projekata dana 21.3.2007. organizirala je prezentaciju IPA Operativnog programa „Zaštita okoliša“, identificiranim partnerima u provedbi programa pretpripravnih pomoći EU. Identificirani partneri u provedbi programa su potencijalni korisnici sredstava, a to su Hrvatska zajednica županija, Savez udruga gradova i udruga općina Republike Hrvatske; Gospodarska udruženja: Hrvatska gospodarska komora, Hrvatska grupacija vodovoda i kanalizacije, Civilna društva (nevladine organizacije) Zelena

akcija, Sunce, Zeleni Osijek, te provedbeno tijelo IPA projekata za sektor voda u okviru Operativnog programa „Zaštita okoliša“ Hrvatske vode.

Prezentaciji IPA Operativnog programa održanoj 21.3.2007. u prostorijama Hrvatskih voda, Zagreb nisu prisustvovali predstavnici Hrvatske grupacije vodovoda i kanalizacije, koji su uputili zamolbu da se prezentacija Operativnog programa „Zaštita okoliša“, koja se odnosi na sektor vode održi posebno za sve njihove članove.

Stoga je dana 31.05.2007. u 11 sati u prostorijama Hrvatskih voda, Ulica grada Vukovara 220, Zagreb održana prezentacija IPA Operativnog programa „Zaštita okoliša“ kojoj je prisustvovalo oko 40 predstavnika komunalnih poduzeća iz cijele Hrvatske. Potpisana lista sudionika sastavni je dio ove Zabilješke

Uvodnu riječ ispred Hrvatske grupacije vodovoda i kanalizacije dao je gosp. Ljubo Novoselić, predsjednik grupacije. Skup su potom pozdravili gđa. Ružica Drmić, pomoćnica Ministra, te gosp. Siniša Širac, zamjenik generalnog direktora Hrvatskih voda.

Nakon uvodnih i pozdravnih riječi gđe. Karmen Cerar, ispred MPŠVG, je najavila temu sastanka kao prezentaciju Operativnog programa „Zaštita okoliša“, u okviru IPA pretpripravnog EU fonda, koji se odnosi na vodni sektor, te naglasila da je sudionicima skupa Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva (MPŠVG) 10.05.2007. dostavilo na uvid i očitovanje 2. Nacrt ovog dokumenta.

Prvi dio prezentacije održala je gđa. Karmen Cerar, ispred MPŠVG, kao član Međuministarske radne skupine tj. MRS koja je pripremila nacrt Operativnog programa.

U ovom dijelu prezentacije sudionici su se upoznali s postojećim pretpripravnim programima pomoći EU, te budućim programima pomoći namijenjenim članicama EU a, tj strukturnim i kohezijskim fondovima. Potom je objašnjena struktura IPA programa, koji se sastoji od pet komponenti, te je napomenuto da se ovaj Operativni program provodi kroz III IPA Komponentu. Prikazana je i shema Okvira IPA programiranja, koja se provodi na više razina, te su navedeni dokumenti koji se pripremaju kao i slijed njihove pripreme. Potom je naglasak stavljen na provedbeni dokument za program IPA tzv. **Operativni program** (“Operational Program”, OP). Pojašnjeno je da ovim dokumentom utvrđuju konkretne aktivnosti za koje je moguće namijeniti EU sredstva. Navedeno je da dokument izrađuje zemlja korisnik odnosno relevantno resorno tijelo, u suradnji s ostalim relevantnim tijelima i partnerima. Pripremljen nacrt OP se dostavlja EK na usvajanje, a EK ga mora odobriti nakon što se uvjeri u njegovu usklađenost s ostalim temeljnim dokumentima tj. MIPD-om, MIFF-om, relevantnim nacionalnim strategijama te relevantnom pravnom stečevinom EU. Sudionici su upoznati i sa činjenicom da se IPA sredstva zemlji korisnici dodjeljuju temeljem OP-a, stoga su OP-ovi pravno obvezujući i prilog su Financijskom sporazumu.

Potom je gđa. Cerar prezentirala sam Operativni program „Zaštita okoliša“, sektor voda, te je naglasila da su u izradi dokumenta učestvovala dva Ministarstva Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (MZOPUG) i Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva (MPŠVG). MZOPUG pripremio je dio programa za sektor otpada, a MPŠVG dio programa za sektor voda, te se uz koordinaciju i dogovore sa SDURFOM i ostalim članovima Međuministarske radne skupine napravio 1. Nacrt dokumenta, koji je nakon pregleda i komentara predstavnika EK, doraden, te je kao 2. Nacrt dostavljen za ponovno čitanje u EK.

Izlaganjem je naveden pravni okvir nastanka dokumenta, gdje je razmotrena nacionalna politika i socijalno-gospodarski kontekst, te utvrđen strateški okvir zajednice. Obrazložena je analiza procjene srednjoročnih potreba, ciljeva i strateških prioriteta, te su navedene prioritetne osi i mjere za njihovu provedbu kroz ovaj program. Pojašnjeni su kriteriji odabira projekata, temeljem kojih je napravljena indikativna lista projekata sa procjenom investicije, te prikazan obrazac identifikacijske kartice pojedinog projekta.

Sudionicima skupa je predočen i financijski plan povlačenja sredstava po godinama, gdje je naglašeno da su sredstva IPA-e po godinama slijedeća: ukupna IPA alokacija za zaštitu okoliša iznosi €53.5m (€17.0 m u 2007., €18.0m u 2008. i €18.5m u 2009., a od toga alokacija za vodni sektor iznosi €8,4m u 2007., €8,9m u 2008. i €9,15m u 2009 tj. ukupno € 26,45m. Planirana prosječna stopa sufinanciranja je 75% iz IPA-e, ali je naglašeno da će stopa sufinanciranja za pojedini projekt biti poznata nakon izrade

aplikacija za nominirane projekte tj. po završetku cost benefit analiza i temeljem utvrđenog “financijskog nedostatka”.

Nakon održane prezentacije Operativnog programa riječ je preuzeo gosp. Robert Kartelo, predstavnik Hrvatskih voda. MPŠVG i Hrvatske vode prolaze kroz akreditacijsku proceduru nominacije za provedbena tijela IPA sredstva, III Komponente, zaštita okoliša, sektor vodnog gospodarstva.

Gosp. Kartelo se osvrnuo na kriterije odabira projekata, temeljem kojih je napravljena indikativna lista projekata sa procjenom investicije, a to su

A) Administrativni kriteriji – tj. tehnički preduvjeti koji trebaju biti ispunjeni da bi se prijedlog projekta smatrao valjanim:

- Projektni zahtjev ispunjen i svi prateći dokumenti priloženi (Studija izvedivosti, Analiza troškova i koristi (cost-benefit), PUO u skladu s EU zahtjevima, i potrebne okolišne dozvole, Projektne studije, itd)
- Osigurano sufinanciranje
- Projektni zahtjev podnesen prije propisanog krajnjeg roka

B) Obvezni kriteriji - tj. preduvjeti koje projektni prijedlog treba ispunjavati:

- Razmjer projekata: projekti / skupine projekata/ projektne faze trebale bi procijenjenu minimalnu vrijednost od 10 milijuna eura
- Projekt mora biti financijski održiv, tj. budući troškovi rada i održavanja pokriveni
- Održivost: projekt mora poštovati norme i standarde EU, biti usklađen sa sektorskim politikama EU, te s ciljevima i načelima okolišne politike EU i zakonskim okolišnim zahtjevima EU uz posebnu pažnju posvećenu direktivama koje zahtijevaju visoka ulaganja, s namjerom pružanja potpore usklađivanju s *acquisom*
- Usklađivanje s prioritetima određenim u strateškim dokumentima EU i nacionalnim strateškim dokumentima.
- Pojašnjenje da projekt ne bi napredovao bez pomoći EU.

C) Kvalitativni kriteriji – tj. opći uvjeti/modaliteti na temelju kojih će se ocjenjivati projekti koji ispunjavaju obvezne kriterije

- „Zrelost“ projekata, uključujući okoliše i ostale suglasnosti/dozvole (lokacijska, građevinska itd.)
- Kontinuitet pomoći Zajednice, međunarodnih financijskih institucija (MFI) i ostale pomoći i prethodno utvrđeni investicijski prioriteti: investicije i tehnička pomoć nastavljaju se na prethodni program potpore (CARDS, DABLAS, PHARE, ISPA, MFI, itd.);
- Projekti s prethodno razvijenih i dogovorenih lista nacionalnih prioriteta
- Projekti koji će osigurati najveći utjecaj i trenutnu korist po završetku (projekti koji obuhvate najviše stanovništva, aglomeraciju ili područje)
- Mogući prekogranični / regionalni utjecaj(i);
- Razina doprinosa postizanju gospodarske i socijalne kohezije Hrvatske s EU (Projekti s maksimalnim potencijalnim gospodarskim i socijalnim prednostima);
- Odnos između okolišne i ekonomske učinkovitosti projekata – tj. između broja osoba na koje projekt ima utjecaj i troškova projekt
- Institucionalni i upravni okvir za upravljanje / provedbu projekta (uglavnom u odnosu na razinu obveze preuzete od krajnjeg korisnika (jednog ili više) ;

Potom je gosp. Kartelo dao pregled potrebnih aktivnosti na provedbi programa sa rokovima provedbe u obliku gantograma. Pregled obuhvaća aktivnosti od pripreme te konačnog prihvaćanja Operativnog programa od strane EK, akreditacije sudionika u provedbi IPA programa, pripreme, dorade, te

konačnog prihvaćanja od strane EK aplikacija pojedinih projekata, provedbe natječajne procedure, do provedbe na terenu.

Temeljem predočenog gantograma naglašeno je da su rokovi za provedbu svake od navedenih aktivnosti vrlo kratki te da se vrlo ozbiljno i promptno treba pristupiti rješavanju predstojećih zadataka, posebno obzirom na činjenicu da je rok za izradu aplikacija lipanj 2007.

Dat je opći pregled aktivnosti koje treba provesti do izrade aplikacije za svaki od projekata:

1. Nominirati projekte čija je investicijska vrijednost veća od 10 mil EUR-a
2. Definirati izvore financiranja osim IPA-e, bez obzira na % Granta
3. Napraviti Cost-Benefit Analizu i izračunati „Financial Gap“
4. Točno definirati vrijednost investicije, tj. obuhvat projekta
5. Napraviti Studije utjecaja na okoliš, tj. barem Sažetak u formi koju zahtjeva EK
6. Imati riješene imovinsko pravne odnose, tj. imati strogo definiran program rješenja imovinsko pravnih odnosa sa krajnjim rokom riješenog vlasništva zemljišta prosinac 2007.
7. Provjeriti prihvatljivost cijene usluga
8. Anketirati stanovništvo o prihvatljivom povećanju cijene
9. Pripremiti Aplikaciju sa svim potrebnim priložima, dokazima i proračunima na engleskom jeziku.
10. Odrediti dinamiku realizacije projekta, imajući u vidu n+3 pravilo i godišnju IPA alokaciju, te broj prijavljenih projekata

Nakon održanih prezentacija sudionici skupa su upoznati i sa činjenicom da je na 2. Nacrt dokumenta EK poslala svoje komentare 11.05.2007, kao i da je IPA Operativni program dostavljen neovisnom konzultantu tj. European Policies Research Centre-u, University of Strathclyde, koji je u travnju 2007. napravio tkz. ex-ante ocjenu dokumenta. Komentari EK i ex-ante Konzultanata na 2. Nacrt Operativnog programa, bit će ugrađeni u 3. Nacrt dokumenta, čiji je planirani rok dovršetka 08.06.2007.

Kako je 2. Nacrt IPA Operativnog programa već prethodno dostavljen na uvid i očitovanje i svim identificiranim partnerima u provedbi, pa tako i Hrvatskoj grupaciji vodovoda i kanalizacije, nazočni predstavnici su pozvani da postavljaju pitanja te daju svoje komentare, koji će se uzeti u obzir pri izradi završnog 3. Nacrta programa.

Sudionici su izrazili zadovoljstvo dobivenim informacijama, te su imali slijedeća pitanja i komentare:

Direktor „Vodovoda i kanalizacije“, Rijeka, gosp. Željko Mažar postavio je slijedeća pitanje:

1. Zašto su ovaj program uzeti slijedeći kriteriji odabira projekata gubici u vodoopskrbnoj mreži veći od 40%, izgrađenost kanalizacijskih sustava manja od 75% kada većina gradova i naselja ima slične probleme, te se temeljem tog kriterija ne može utvrditi prioritet.

Odgovoreno je da je izrada samog dokumenta EOP, kao i njegovi ciljevi i mjere provedbe proizašle iz nacrtu Strategije upravljanja vodnim gospodarstvom, kojim je utvrđeno postojeće stanje u vodnom gospodarstvu, dat cjelovit pristup poboljšanju vodnog sustava, definirani strateški ciljevi, te uspostava i ujednačenje politike upravljanja vodama u skladu s međunarodnim obvezama. Stoga navedeni podaci predstavljaju samo temeljni pristup u unapređenju i izgradnji mreža vodoopskrbe i odvodnje i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, a kriteriji odabira projekata dati su u poglavlju 3.1.2 kojim su pregledno razmotreni tehnički preduvjeti koji trebaju biti ispunjeni da bi se prijedlog projekta smatrao valjanim, kao i kriteriji na temelju kojih će se ocjenjivati projekti koji ispunjavaju preduvjete, o čemu je detaljnije govorio gosp. Kartelo.

2. Zašto su u ovaj program predloženi samo projekti iz sliva Dunava i Save, a ne i jadranskog sliva.

Odgovoreno je da su najveći problemi u pogledu standarda kakvoće voda u Crnomorskom/Dunavskom riječnom slivu, a imajući u obzir činjenicu da su vodnogospodarski projekti Jadranskog

sliva već obuhvaćeni programom koji financira IBRD tj. Svjetska banka kroz “Projekt zaštite od onečišćenja voda u priobalnom području”, s ciljem poboljšanja kakvoće prijemnih voda i pružanja kvalitetnijih komunalnih usluga u naseljima Jadranskog sliva, većina predloženih projekata izrađena je kako bi se poboljšali sustavi odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda u Crnomorskom/ Dunavskom riječnom slivu. U indikativnu listu projekt u ovom IPA Operativnom programu uključen je i jedan projekt sa kopnenog područja Jadranskog sliva tj. Projekt Knin i Drniš, koji nije obuhvaćen programom financiranim od strane Svjetske banke.

3. Zašto grad Rijeka nije ušao na listu identificiranih projekata.

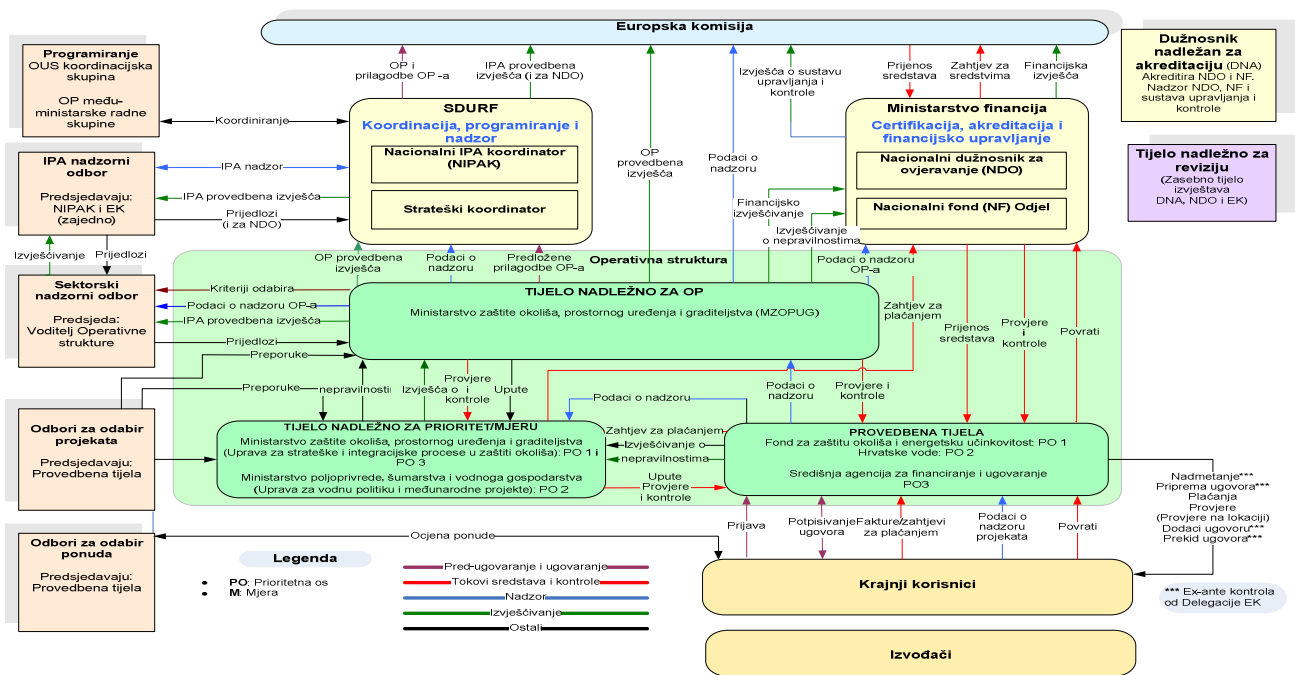
Odgovor: Projekt grada Rijeke nije ušao na listu identificiranih projekata zato što programi pomoći EU putem IPA sredstava potiču regionalni razvoj, odnosno potiču razvoj infrastrukture, čime će se osigurati pozitivno okolišno okruženje za razvoj gospodarstava u područjima u kojim je to potrebno. Isto tako EK sufinancira projekte koji se ne bi mogli sami financirati. Zbog ograničenih sredstava Hrvatska je morala odrediti određene prioritete postavljenje u Operativnom programu, čiji je rezultat indikativna lista projekata prezentirana u Operativnom programu.

Dobivene odgovore gosp. Mažar je prihvatio te rekao da nema dodatnih pitanja niti komentara.

U ime Hrvatske grupacije vodovoda i kanalizacije gosp. Novoselić se zahvalio na prezentiranom dokumentu te izjavio da temeljem prethodnog uvida u dokument, udruga nema dodatnih komentara niti primjedbi.

Sastanak je završio 31.5.2007. u 13.30 sati

DODATAK V: GRAFIČKI PRIKAZ INSTITUCIONALNE STRUKTURE OPZO

(a) **Izmjene i dopune Operativnog programa**

DODATAK I

Višegodišnji Operativni program „Zaštita okoliša“ mijenja se i dopunjuje kako slijedi:

1. **Na naslovnoj stranici, naziv programa zamjenjuje se sljedećim:**
"OPERATIVNI PROGRAM 'ZAŠTITA OKOLIŠA'
INSTRUMENT ZA PRETPRISTUPNU POMOĆ
2007HR16IPO003"
2. **Tablica 3.1 na str. 56., tablica 3.2 na str. 58., tablica 3.3 na str. 59., tablica 3.4 na str. 62., tablica 3.5 na str. 64., tablica 3.6 na str. 66., tablica 3.7 na str. 68. i tablica 3.8 na str. 69. kao i Dodatak II Operativnog programa zamjenjuju se sljedećim:**

"DODATAK II – POKAZATELJI NADZORA

Pokazatelji nadzora

Prikazani su pokazatelj rezultata za svaku prioritetnu os i pokazatelji neposrednih rezultata za svaku od mjera. Konačni cilj tj. rezultati u okviru većine prioriteta / mjere određeni su na osnovi projekata čija je provedba predviđena u programskom razdoblju obuhvaćenom ovim Operativnim programom¹¹⁰. Ciljeve će biti moguće procijeniti na kraju programa zbog prirode projekta predviđenog u OPZO-u (veliki infrastrukturni projekti za koje je potrebno određeno vrijeme za provedbu).

Imajući u vidu ograničena sredstva i vjerojatan utjecaj programa, nije moguće procijeniti utjecaje programa dalje od neposrednih rezultata pa stoga pokazatelji utjecaja nisu navedeni (utjecaj na okoliš na razini programa).

Glavni izvor za prikupljanje podataka bit će izvješća o praćenju (projekata, ali i godišnja i konačno izvješće o provedbi).

¹¹⁰ Iz tog je razloga 2007. uzeta kao polazna godina a većina polaznih vrijednosti je nula. S druge strane konačni ciljevi predstavljaju ono što se očekuje ostvariti u zadanom razdoblju (2007. - 2011.) no oni mogu biti čak i premašeni.

	Opis	Vrsta	Mjerna jedinica	Početno stanje (godina)	Učestalost provjere	Konačni cilj* na županijskoj razini	Konačni cilj* na državnoj razini	Izvor podataka
PRIORITETNA OS 1- RAZVOJ INFRASTRUKTURE ZA GOSPODARENJE OTPADOM RADI USPOSTAVE CJELOVITOG SUSTAVA GOSPODARENJA OTPADOM U HRVATSKOJ								
1	Stanovništvo koje se služi novim centrima za gospodarenje otpadom	Rezultat	Br.	0 (2007)	3-godišnje razdoblje *	975.525 – 1.707.664 ¹¹¹	975.525 – 1.707.664	MZOPUG, krajnji korisnik
2	Smanjenje količine odloženog otpada na odlagališta	Rezultat	%	0 (2007)	3-godišnje razdoblje *	70% ¹¹²	17 – 27 % ¹¹³	MZOPUG, krajnji korisnik
Mjera 1.1 Uspostava novih centara za gospodarenje otpadom na županijskoj/regionalnoj razini								
1	Uspostavljeni (otvoreni) novi centri za gospodarenje otpadom	Neposredni rezultat	Br.	0 (2007)	godišnje		3-5	MZOPUG, Izvješća o praćenju projekata
2	Podneseni zahtjevi za odobrenjem projekta s potpunom dokumentacijom	Neposredni rezultat	Br.	0 (2006)	godišnje		3-5	MZOPUG, Izvješća o praćenju projekata

Mjera 1.2 - Sanacija lokacija visoko onečišćenih otpadom (crne točke)								
1	Pripremljena dokumentacija za projekte na sanaciji „crnih točaka“	Neposredni rezultat	Br.	0 (2007)	godišnje		1	MZOPUG, izvješća o praćenju projekta
PRIORITETNA OS 2 – ZAŠTITA VODNIH RESURSA HRVATSKE KROZ POBOLJŠANJE SUSTAVA VODOOPSKRBE TE INTEGRIRANOG SUSTAVA UPRAVLJANJA OTPADNIM VODAMA								
1	Stanovništvo priključeno na novu/obnovljenu mrežu vodoopskrbe	Rezultat	Br.	0 (2007)	3-godišnje razdoblje *		20.000	MRRŠVG

¹¹¹ Prikazane ciljane vrijednosti (min. 3 – maks. 5 CzGO) ovise o broju projektnih prijedloga (1-3) koji će tek biti prijavljeni / odobreni za financiranje iz sredstava programa IPA. Taj broj usko je povezan i ovisi o obuhvatu aktivnosti koje će biti obuhvaćene programom IPA.

¹¹² Ovaj broj odgovara razmjeru iznosa smanjenja otpada nakon mehaničko-biološke obrade otpada koji je dostavljen županijskom/regionalnom centru za gospodarenje otpadom koji treba obraditi i zbrinuti na odlagalište. Broj se odnosi samo na županije koje će koristiti usluge županijskih/regionalnih centara za gospodarenje otpadom s postrojenjem za MBO.

¹¹³ Ovaj broj odgovara smanjenju količine otpada koji će se zbrinuti na odlagališta na državnoj razini nakon uvođenja županijskih/regionalnih centara za gospodarenje otpadom (3-5) s mehaničko-biološkom obradom otpada

2	Stanovništvo priključeno na novu/obnovljenu kanalizacijsku mrežu	Rezultat	Br.	0 (2007)	3- godišnje razdoblje *	25.000	MRRŠVG
3	Stanovništvo usluženo novim POOV (kapacitet POOV-a)	Rezultat	Br.	0 (2007)	3- godišnje razdoblje *	165.000 PE	MRRŠVG

Mjera 2.1 –Uspostava modernih vodoopskrbnih sustava i mreža

1	Nova vodoopskrbna mreža	Neposredni rezultat	km	0 (2007)	godišnje	9	MRRŠVG gradska komunalna društva, izvješća o praćenju projekta
2	Obnovljena / zamijenjena vodoopskrbna mreža	Neposredni rezultat	km	0 (2007)	godišnje	22	MRRŠVG gradska komunalna društva, izvješća o praćenju projekta
3	Podneseni zahtjevi za odobrenjem projekta s potpunom dokumentacijom	Neposredni rezultat	Br.	0 (2007)	godišnje	0 ¹¹⁴	MRRŠVG izvješća o praćenju projekta

Mjera 2.2 – Izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda za otpadne vode iz domaćinstava i industrije i poboljšanje kanalizacijske mreže

1	Nova / obnovljena POOV u skladu s pravnom stečevinom EU	Neposredni rezultat	br.	0 (2007)	godišnje	4	MRRŠVG gradska komunalna društva, izvješća o praćenju projekta
2	Izgradnja / obnova kanalizacijske mreže	Neposredni rezultat	km	0 (2007)	godišnje	70	MRRŠVG gradska komunalna društva, izvješća o

¹¹⁴ Prijave projekata iz područja vodoopskrbe s potpunom dokumentacijom dio su prijave projekata iz područja otpadnih voda s potpunom dokumentacijom – projekti se integriraju i sastoje se od komponente vodoopskrbe i otpadnih voda

							praćenju projekta
3	Podneseni zahtjevi za odobrenjem projekta s potpunom dokumentacijom	Neposredni rezultat	Br.	0 (2007)	godišnje	4 ⁵	MRRŠVG izvješća o praćenju projekta
PRIORITETNA OS 3 – TEHNIČKA POMOĆ							
1	Djelatnici u nacionalnim tijelima sposobni za samostalnu pripremu i procjenu projektnih aplikacija	Rezultat	Br.	0 (2007)	3-godišnje razdoblje *	40	MZOPUG, MRRŠVG
2	Iskorištena sredstva OP-a	Rezultat	%	0 (2007)	3-godišnje razdoblje *	100	MZOPUG, MRRŠVG

Mjera 3.1. Upravljanje Programom							
1	Osigurana obuka za javna tijela koja provode PO 1 i PO 2, uključivo obuku za pripremu i procjenu projektnih prijava	Neposredni rezultat	br.	0 (2007)	godišnje	10	Izvješća o praćenju projekta
2	Prijave za projekte gospodarenja otpadom ocijenjene i podnesene od strane operativne strukture	Neposredni rezultat	br.	0 (2006)	godišnje	5	MZOPUG
3	Prijave za projekte upravljanja vodama ocijenjene i podnesene od strane operativne strukture	Neposredni rezultat	br.	0 (2006)	godišnje	4	MRRŠVG
4	Sastanci Nadzornog odbora	Neposredni rezultat	br.	0 (2007)	godišnje	9	Izvješća o praćenju projekta "

* Predviđeni datum mjerenja krajnjeg cilja postavljen je na kraj programa, odnosno krajem 2015. godine. Razlog tome je razdoblje koje pokriva ovaj OP ali i zbog prirode predviđenih projekata i pravila "n+3"

3. **Odjeljak 4. – Indikativne financijske tablice, a posebno stranice 89. do 92., zamjenjuju se sljedećim:**

"4. **INDIKATIVNE FINANCIJSKE TABLICE ZA OPERATIVNI PROGRAM „ZAŠTITA OKOLIŠA“**

GODINA 2007.	Javni trošak				Informativno
	Ukupni javni trošak	IPA udio	Nacionalni javni udio	IPA stopa sufinanciranja	Ostalo (MFI, itd.)
	(1) =(2) + (3) (Eur)	(2) (Eur)	(3) (Eur)	(4)=(2)/(1) (%)	(Eur)
<i>Prioritetna os 1: Razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom radi uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj</i>	9.823.236	8.349.750	1.473.486	85%	0
Mjera 1.1: Uspostava novih centara za gospodarenje otpadom na županijskoj/regionalnoj razini	9.758.530	8.294.750	1.463.780	85%	
Mjera 1.2: Sanacija lokacija visoko onečišćenih otpadom (crne točke)	64.706	55.000	9.706	85%	
<i>Prioritetna os 2: Zaštita vodnih resursa Hrvatske kroz poboljšanje sustava vodoopskrbe te integriranog sustava upravljanja otpadnim vodama</i>	9.882.354	8.400.000	1.482.354	85%	0
Mjera 2.1: Uspostava modernih vodoopskrbnih sustava i mreža	1.938.236	1.647.500	290.736	85%	
Mjera 2.2: Izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda za otpadne vode iz domaćinstava i industrije i poboljšanje kanalizacijske mreže	7.944.118	6.752.500	1.191.618	85%	
<i>Prioritetna os 3: Tehnička pomoć</i>	293.824	249.750	44.074	85%	0
Mjera 3.1: Upravljanje OP-om	293.824	249.750	44.074	85%	
<i>Ukupno godina 2007.</i>	19.999.414	16.999.500	2.999.914	85%	0

GODINA 2008.	Javni trošak			Informativno	
	Ukupni javni trošak	IPA udio	Nacionalni javni udio	IPA stopa sufinanciranja	Ostalo (MFI, itd.)
	(1) =(2) + (3) (Eur)	(2) (Eur)	(3) (Eur)	(4)=(2)/(1) (%)	(Eur)
<i>Prioritetna os 1: Razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom radi uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj</i>	10.440.883	8.874.750	1.566.133	85%	0
Mjera 1.1: Uspostava novih centara za gospodarenje otpadom na županijskoj/regionalnoj razini	10.376.177	8.819.750	1.556.427	85%	
Mjera 1.2: Sanacija lokacija visoko onečišćenih otpadom (crne točke)	64.706	55.000	9.706	85%	
<i>Prioritetna os 2: Zaštita vodnih resursa Hrvatske kroz poboljšanje sustava vodoopskrbe te integriranog sustava upravljanja otpadnim vodama</i>	10.470.883	8.900.250	1.570.633	85%	0
Mjera 2.1: Uspostava modernih vodoopskrbnih sustava i mreža	1.305.663	1.109.813	195.850	85%	
Mjera 2.2: Izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda za otpadne vode iz domaćinstava i industrije i poboljšanje kanalizacijske mreže	9.165.220	7.790.437	1.374.783	85%	
<i>Prioritetna os 3: Tehnička pomoć</i>	264.706	225.000	39.706	85%	0
Mjera 3.1: Upravljanje OP-om i izgradnja kapaciteta	264.706	225.000	39.706	85%	
<i>Ukupno godina 2008.</i>	21.176.472	18.000.000	3.176.472	85%	0

GODINA 2009.	Javni trošak			Informativno	
	Ukupni javni trošak	IPA udio	Nacionalni javni udio	IPA stopa sufinanciranja	Ostalo (MFI, itd.)
	(1) =(2) + (3) (Eur)	(2) (Eur)	(3) (Eur)	(4)=(2)/(1) (%)	(Eur)
<i>Prioritetna os 1: Razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom radi uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj</i>	10.735.589	9.125.250	1.610.339	85%	0
Mjera 1.1: Uspostava novih centara za gospodarenje otpadom na županijskoj/regionalnoj razini	10.653.236	9.055.250	1.597.986	85%	
Mjera 1.2: Sanacija lokacija visoko onečišćenih otpadom (crne točke)	82.353	70.000	12.353	85%	
<i>Prioritetna os 2: Zaštita vodnih resursa Hrvatske kroz poboljšanje sustava vodoopskrbe te integriranog sustava upravljanja otpadnim vodama</i>	10.764.707	9.150.000	1.614.707	85%	0
Mjera 2.1: Uspostava modernih vodoopskrbnih sustava i mreža	107.118	91.050	16.068	85%	
Mjera 2.2: Izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda za otpadne vode iz domaćinstava i industrije i poboljšanje kanalizacijske mreže	10.657.589	9.058.950	1.598.639	85%	
<i>Prioritetna os 3: Tehnička pomoć</i>	264.706	225.000	39.706	85%	0
Mjera 3.1: Upravljanje OP-om i izgradnja kapaciteta	264.706	225.000	39.706	85%	
<i>Ukupno godina 2009.</i>	21.765.002	18.500.250	3.264.752	85%	0

GODINA 2010.	Javni trošak			Informativno	
	Ukupni javni trošak	IPA udio	Nacionalni javni udio	IPA stopa sufinanciranja	Ostalo (MFI, itd.)
	(1) =(2) + (3) (Eur)	(2) (Eur)	(3) (Eur)	(4)=(2)/(1) (%)	(Eur)
<i>Prioritetna os 1: Razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom radi uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj</i>	12.326.471	10.477.500	1.848.971	85%	0
Mjera 1.1: Uspostava novih centara za gospodarenje otpadom na županijskoj/regionalnoj razini	12.326.471	10.477.500	1.848.971	85%	
Mjera 1.2: Sanacija lokacija visoko onečišćenih otpadom (crne točke)					
<i>Prioritetna os 2: Zaštita vodnih resursa Hrvatske kroz poboljšanje sustava vodoopskrbe te integriranog sustava upravljanja otpadnim vodama</i>	12.326.472	10.477.500	1.848.972	85%	0
Mjera 2.1: Uspostava modernih vodoopskrbnih sustava i mreža	238.236	202.500	35.736	85%	0
Mjera 2.2: Izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda za otpadne vode iz domaćinstava i industrije i poboljšanje kanalizacijske mreže	12.088.236	10.275.000	1.813.236	85%	Do 5.500.000 (5.392.873) zajma EBRD-a (uključujući nacionalni doprinos)
<i>Prioritetna os 3: Tehnička pomoć</i>	405.883	345.000	60.883	85%	0
Mjera 3.1: Upravljanje OP-om i izgradnja kapaciteta	405.883	345.000	60.883	85%	
<i>Ukupno godina 2010.</i>	25.058.826	21.300.000	3.758.826	85%	0

GODINA 2011.	Javni trošak			Informativno	
	Ukupni javni trošak	IPA udio	Nacionalni javni udio	IPA stopa sufinanciranja	Ostalo (MFI, itd.)
	(1) =(2) + (3) (Eur)	(2) (Eur)	(3) (Eur)	(4)=(2)/(1) (%)	(Eur)
<i>Prioritetna os 1: Razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom radi uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj</i>	12.679.412	10.777.500	1.901.912	85%	0
Mjera 1.1: Uspostava novih centara za gospodarenje otpadom na županijskoj/regionalnoj razini	12.679.412	10.777.500	1.901.912	85%	
Mjera 1.2: Sanacija lokacija visoko onečišćenih otpadom (crne točke)					
<i>Prioritetna os 2: Zaštita vodnih resursa Hrvatske kroz poboljšanje sustava vodoopskrbe te integriranog sustava upravljanja otpadnim vodama</i>	12.679.413	10.777.500	1.901.913	85%	0
Mjera 2.1: Uspostava modernih vodoopskrbnih sustava i mreža	238.236	202.500	35.736	85%	0
Mjera 2.2: Izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda za otpadne vode iz domaćinstava i industrije i poboljšanje kanalizacijske mreže	12.441.177	10.575.000	1.866.177	85%	Do 5.500.000 (5.392.873) zajma EBRD-a (uključujući nacionalni doprinos)
<i>Prioritetna os 3: Tehnička pomoć</i>	405.883	345.000	60.883	85%	0
Mjera 3.1: Upravljanje OP-om i izgradnja kapaciteta	405.883	345.000	60.883	85%	
<i>Ukupno godina 2011.</i>	25.764.708	21.900.000	3.864.708	85%	0

GODINE 2007. - 2011.	Javni trošak				Informativno
	Ukupni javni trošak	IPA udio	Nacionalni javni udio	IPA stopa sufinanciranja	Ostalo (MFI, itd.)
	(1) =(2) + (3) (Eur)	(2) (Eur)	(3) (Eur)	(4)=(2)/(1) (%)	(Eur)
<i>Prioritetna os 1: Razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom radi uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj</i>	56.005.591	47.604.750	8.400.841	85%	0
Mjera 1.1: Uspostava novih centara za gospodarenje otpadom na županijskoj/regionalnoj razini	55.793.826	47.424.750	8.369.076	85%	0
Mjera 1.2: Sanacija lokacija visoko onečišćenih otpadom (crne točke)	211.765	180.000	31.765	85%	0
<i>Prioritetna os 2: Zaštita vodnih resursa Hrvatske kroz poboljšanje sustava vodoopskrbe te integriranog sustava upravljanja otpadnim vodama</i>	56.123.825	47.705.250	8.418.579	85%	0
Mjera 2.1: Uspostava modernih vodoopskrbnih sustava i mreža	3.827.489	3.253.363	574.126	85%	0
Mjera 2.2: Izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda za otpadne vode iz domaćinstava i industrije i poboljšanje kanalizacijske mreže	52.296.340	44.451.887	7.844.453	85%	Do 11.000.000 (10.785.746) zajma EBRD-a (uključujući nacionalni doprinos)
<i>Prioritetna os 3: Tehnička pomoć</i>	1.635.002	1.389.750	245.252	85%	0
Mjera 3.1: Upravljanje OP-om i izgradnja kapaciteta	1.635.002	1.389.750	245.252	85%	0
<i>Ukupno godine 2007. – 2011.</i>	113.764.422	96.699.750	17.064.672	85%	0

4. Indikativni popis velikih projekata u Odjeljku 3.5 a posebno na stranicama 80. do 88. kao i u Dodatku III Operativnog programa zamjenjuje se kako slijedi:

"3.5 Indikativna lista velikih projekata

OTPAD

Niže prikazana indikativna lista predstavlja ažurirani indikativni popis prioriteta projekata iz programa ISPA i IPA s uključenim novim projektima za izgradnju centara za gospodarenje otpadom. Odabir svih projekata na popisu temelji se na kriterijima određenim u Odjeljku 3.1.

PRIORITETNA OS 1 – Razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom radi uspostave integriranog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj							
Rb.	Naziv projekta	Vrsta	Pomoć za pripremu projekata	Procijenjena ukupna vrijednost M€	Mjera	Komentar	Status
1	Centar za gospodarenje otpadom Marišćina (Primorsko-goranska županija) *	Izgradnja	Nacionalna sredstva	48	Mjera 1.1	<p>Glavni cilj Projekta je uspostava integriranog održivog sustava za gospodarenje otpadom na županijskoj razini (305.505 stanovnika)</p> <p>Glavne aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> Izgradnja novog CGO – platoi u operativnoj zoni, područja odlagališta, sustav za otpadne i procjedne vode, zaštitna zona, infrastruktura i nabava vozila za prijevoz na daljinu – između transfer stanica i CGO-a Tehnička pomoć za podizanje svijesti javnost, odnosi s javnosti, nadzor radova i opreme i tehničku pomoć Izgradnja postrojenja za mehaničko-biološku obradu (MBO) Izgradnja 5 transfer stanica (TS) 	Odluka EK-a o financiranju (IPA EPOP 2007-2009) donijeta u travnju 2009.; Bilateralni sporazum potpisan od strane EK-a 23. travnja 2009. i Republike Hrvatske 29. lipnja 2009.; ND u pripremi.

PRIORITETNA OS 1 – Razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom radi uspostave integriranog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj							
Rb.	Naziv projekta	Vrsta	Pomoć za pripremu projekata	Procijenjen a ukupna vrijednost M€	Mjera	Komentar	Status
2	Centar za gospodarenje otpadom za Splitsko-dalmatinsku županiju*	Izgradnja	CARDS 2002; Nacionalna sredstva	59	Mjera 1.1	<p>Glavni cilj je uspostava integriranog održivog sustava za gospodarenje otpadom na županijskoj razini (464.000 stanovnika).</p> <p>Glavne aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja novog CGO Splitsko-dalmatinske županije i nabava vozila za prijevoz na daljinu – između transfer stanica i CGO-a • Izgradnja 4 transfer stanice (TS) na otocima i 4 TS na kopnu • Optimiziranje transporta otpada iz TS do CGO • Pilot studija za odvojeno sakupljanje otpada u Splitu • Izgradnja postrojenja za mehaničko-biološku obradu (MBO) 	ND u pripremi; Idejno rješenje u pripremi;

PRIORITETNA OS 1 – Razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom radi uspostave integriranog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj							
Rb.	Naziv projekta	Vrsta	Pomoć za pripremu projekata	Procijenjena ukupna vrijednost M€	Mjera	Komentar	Status
3	Centar za gospodarenje otpadom za Istarsku županiju *	Izgradnja	Nacionalna sredstva	36	Mjera 1.1	<p>Glavni cilj projekta je uspostava integriranog održivog sustava za gospodarenje otpadom na županijskoj razini (206.344 stanovnika)</p> <p>Glavne aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja novog CGO-Kaštijun s kompletnom infrastrukturom • Izgradnja 6 transfer stanica • Vozila za prijevoz na daljinu – između transfer stanica i CGO • Izgradnja postrojenja za mehaničko-biološku obradu (MBO) • Tehnička pomoć je predložena za podizanje svijesti javnosti, odnose s javnosti, nadzor radova i tehničku pomoć 	Odluka EK o financiranju (IPA OPZO 2007.-2009.) donijeta u travnju 2009.; Bilateralni sporazum potpisan od strane EK-a 23. travnja 2009. i Republike Hrvatske 29. lipnja 2009.; ND u pripremi;

PRIORITETNA OS 1 – Razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom radi uspostave integriranog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj							
Rb.	Naziv projekta	Vrsta	Pomoć za pripremu projekata	Procijenjen a ukupna vrijednost M€	Mjera	Komentar	Status
4	Sanacija i zatvaranje jame Sovjak, Primorsko-goranska županija*	Sanacija	IPA 2007-2009, IPA 2010-2011, Nacionalna sredstva	25	<u>Mjera 1.2</u>	<p>Glavni cilj je sanacija i zatvaranje napuštenog odlagališta opasnog otpada u jami Sovjak, u području krša, koja sadrži oko 250.000 m³ opasnog otpada (iz rafinerije, brodogradilišta, spremnika nafte, itd.)</p> <p>Glavne aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vađenje i zbrinjavanje/obrada opasnog otpada • Stabilizacija preostalog odlagališta protiv prodiranja vode • Pokrivanje odlagališta, biološko obnavljanje odlagališnog područja i okolice • Kontrola i obrada procjednih voda • Smanjivanje štetnog utjecaja na tlo, zrak i vodu u području povezanom sa sanacijom susjednog općinskog odlagališta Viševac • Praćenje utjecaja na okoliš zatvorenog odlagališta 	Tehnička dokumentacija u pripremi;

PRIORITETNA OS 1 – Razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom radi uspostave integriranog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj							
Rb.	Naziv projekta	Vrsta	Pomoć za pripremu projekata	Procijenjena ukupna vrijednost M€	Mjera	Komentar	Status
5	Centar za gospodarenje otpadom u Dubrovačko-neretvanskoj županiji *	Izgradnja	CARDS 2002 Nacionalna sredstva	28	Mjera 1.1	<p>Glavni cilj je uspostava integriranog održivog sustava za gospodarenje otpadom na regionalnoj (županijskoj) razini (122.870 stanovnika)</p> <p>Glavne aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja novog CGO uključujući MBO postrojenje s potpunom infrastrukturom • Izgradnja transfer stanica na otocima i na kopnu • Nabava specijalnih vozila za optimizaciju transporta otpada od TS do CGO • Izgradnja postrojenja za predobradu izdvojeno sakupljenog otpada i postrojenja za sortiranje u sklopu zone Županijskog centra za gospodarenje otpadom 	Radovi na ispitivanju u tijeku;
6	Regionalni centar za gospodarenje otpadom za Zadarsku županiju *	Izgradnja	CARDS 2001 Nacionalna sredstva PHARE 2006 project "Projekti u pripremi za IPA / EU SF"	37	Mjera 1.1	<p>Glavni cilj je uspostava integriranog održivog sustava za gospodarenje otpadom na županijskoj razini (162.045 stanovnika)</p> <p>Glavne aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja novog CGO (uključujući MBO) s potpunom infrastrukturom • Izgradnja transfer stanica • Nabava specijalnih vozila za optimizaciju transporta otpada od TS do CGO 	OUO u izradi; studija provedivosti u pripremi; Procjena vremena provedbe 2012.-2014.

PRIORITETNA OS 1 – Razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom radi uspostave integriranog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj							
Rb.	Naziv projekta	Vrsta	Pomoć za pripremu projekata	Procijenjena ukupna vrijednost M€	Mjera	Komentar	Status
7	Centar za gospodarenje otpadom za Virovitičko-podravsku županiju	Izgradnja	Nacionalna sredstva IPA 2010-2011	24	<u>Mjera 1.1</u>	Izgradnja centra za gospodarenje otpadom i ostalih postrojenja potrebnih za razvoj integriranog upravljanja otpadom	Lokacija određena; pripremne radnje u tijeku; Procjena vremena provedbe 2012.-2014. (U okviru SF OP)
8	Centar za gospodarenje otpadom za sjeverozapadnu Hrvatsku *	Izgradnja	Nacionalna sredstva; projekt PHARE 2006 „Projekti u pripremi za IPA / EU SF”	74	<u>Mjera 1.1</u>	Izgradnja centra za gospodarenje otpadom i ostalih postrojenja potrebnih za razvoj integriranog upravljanja otpadom	Lokacija određena; studija pred-izvedivosti i idejni plan u pripremi; Procjena vremena provedbe 2012.-2014.
9	Centar za gospodarenje otpadom za Osječko – baranjsku županiju** (bivši Centar za gospodarenje otpadom za istočnu Slavoniju*)	Izgradnja	Nacionalna sredstva IPA 2010-2011	54	<u>Mjera 1.1</u>	Izgradnja centra za gospodarenje otpadom i ostalih postrojenja potrebnih za razvoj integriranog upravljanja otpadom	Lokacija određena; pripremne radnje u tijeku; Procjena vremena provedbe 2013.-2016. (U okviru SF OP)

PRIORITETNA OS 1 – Razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom radi uspostave integriranog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj							
Rb.	Naziv projekta	Vrsta	Pomoć za pripremu projekata	Procijenjena ukupna vrijednost M€	Mjera	Komentar	Status
10	Centar za gospodarenje otpadom za Karlovačku županiju	Izgradnja	Nacionalna sredstva IPA 2010-2011	26	<u>Mjera 1.1</u>	Izgradnja centra za gospodarenje otpadom i ostalih postrojenja potrebnih za razvoj integriranog upravljanja otpadom	Lokacija određena; pripremne radnje u tijeku; Procjena vremena provedbe 2013.-2016. (U okviru SF OP)
11	Centar za gospodarenje otpadom za Brodsko-posavsku županiju	Izgradnja	Nacionalna sredstva IPA 2010-2011	28	<u>Mjera 1.1</u>	Izgradnja centra za gospodarenje otpadom i ostalih postrojenja potrebnih za razvoj integriranog upravljanja otpadom	Lokacija određena; pripremne radnje u tijeku; Procjena vremena provedbe 2013.-2016. (U okviru SF OP)
12	Centar za gospodarenje otpadom za Sisačko-moslavačku županiju	Izgradnja	Nacionalna sredstva	30	<u>Mjera 1.1</u>	Izgradnja centra za gospodarenje otpadom i ostalih postrojenja potrebnih za razvoj integriranog upravljanja otpadom	Lokacija u razmatranju;

PRIORITETNA OS 1 – Razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom radi uspostave integriranog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj							
Rb.	Naziv projekta	Vrsta	Pomoć za pripremu projekata	Procijenjena ukupna vrijednost M€	Mjera	Komentar	Status
13	Centar za gospodarenje otpadom za Vukovarsko-srijemsku županiju **	Izgradnja	Nacionalna sredstva, Privatni partner	27	<u>Mjera 1.1</u>	Izgradnja centra za gospodarenje otpadom i ostalih postrojenja potrebnih za razvoj integriranog upravljanja otpadom	OOU donijeta; postupak nadmetanja za javno-privatno partnerstvo u pripremi; Procjena vremena provedbe 2012.-2014. (U okviru SF OP)
14	Centar za gospodarenje otpadom za Bjelovarsko-bilogorsku županiju	Izgradnja	IPA 2010-2011	26	<u>Mjera 1.1</u>	Izgradnja centra za gospodarenje otpadom i ostalih postrojenja potrebnih za razvoj integriranog upravljanja otpadom	Lokacija određena; pripreme radnje u tijeku; procjena datuma provedbe – 2013; Procjena vremena provedbe 2013.-2016. (U okviru SF OP)
15	Centar za gospodarenje otpadom za Požeško-slavonsku županiju	Izgradnja	Nacionalna sredstva	20	<u>Mjera 1.1</u>	Izgradnja centra za gospodarenje otpadom i ostalih postrojenja potrebnih za razvoj integriranog upravljanja otpadom	U pripremi; procjena datuma provedbe – 2014.;

PRIORITETNA OS 1 – Razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom radi uspostave integriranog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj							
Rb.	Naziv projekta	Vrsta	Pomoć za pripremu projekata	Procijenjena ukupna vrijednost M€	Mjera	Komentar	Status
16	Centar za gospodarenje otpadom za Ličko-senjsku županiju	Izgradnja	Nacionalna sredstva	19	<u>Mjera 1.1</u>	Izgradnja centra za gospodarenje otpadom i ostalih postrojenja potrebnih za razvoj integriranog upravljanja otpadom	U pripremi; procjena datuma provedbe – 2015.;

* Projekti su bili dio Indikativne liste projekata iz ISPA Strategije: W3, W1, W4, W6, W12, W11, W5 i W10

** Projekti koji su proizašli iz centra za zbrinjavanje otpada za istočnu Slavoniju

***provedba = početak izgradnje

VODA

Sljedeća lista predstavlja ažuriranu indikativnu listu projektnih prioriteta ISPA s novim projektima u okviru Prioritetne osi 2. Podaci u vezi s procjenom ukupnih ulaganja i statusom projekata također su ažurirani. Odabir svih projekata na popisu temelji se na kriterijima utvrđenim u Poglavlju 3.1.

PRIORITETNA OS 2 – Zaštita vodnih resursa Hrvatske poboljšanjem sustava vodoopskrbe i cjelovitog gospodarenja otpadnim vodama

Rb	Naziv projekta	Vrsta	Pomoć za pripremu projekata	Procijenjena ukupna vrijednost M €	Mjera	Komentari	Status
1	Slavonski Brod	Pročišćavanje otpadnih voda Vodoopskrba	DABLAS/ DISF Revidirana prijava je u pripremi kroz nacionalna sredstva	30	Mjera 2.1. Mjera 2.2.	Obuhvat projekta obuhvaća PPOV, vodoopskrbu i odvodnju	Odluka EK-a donijeta je 4. travnja 2009. Bilateralni sporazum je potpisan od strane EK-a 23. travnja 2009. i od strane RH 29. lipnja 2009. Natječajna dokumentacija je u pripremi a postupci ocjene bit će provedeni u skladu s planom nabave.
2	Knin	Pročišćavanje otpadnih voda Vodoopskrba	Pomoć EK CARDS-ROP Revidirana prijava je u pripremi kroz nacionalna sredstva	16	Mjera 2.1. Mjera 2.2.	Obuhvat projekta obuhvaća PPOV, vodoopskrbu i odvodnju	Bilateralni sporazum za projekt se priprema, a Odluka EK-a je objavljena u studenom 2009. Nacrt natječajne dokumentacije je u pripremi.
3	Osijek	Pročišćavanje otpadnih voda Vodoopskrba	DABLAS/ DISF PHARE 2006	60	Mjera 2.2. (Mjera 2.1)	Planira je priprema projekta za strukturne instrumente uz tehničku pomoć iz projekta PHARE 2006 project “Priprema projekata za IPA / EU strukturne fondove”. Obuhvat projekta obuhvaća PPOV,	Projektna dokumentacija s prijavom projekta je pripremljena u okviru tehničke pomoći kroz DABLAS/DISF. Nova prijava projekta bit će pripremljena u okviru projekta PHARE 2006 “Priprema projekata za IPA / EU strukturne fondove ” Procjena vremena za provedbu 2013.-/2016. (u okviru SF OP)

						vodoopskrbu i obradu voda	
4	Vukovar	Pročišćavanje otpadnih voda	DABLAS/ DISF. IBRD PROJECT INLAND WATER	19	Mjera 2.1. Mjera 2.2.	Obuhvat projekta obuhvaća PPOV, vodoopskrbu i odvodnju	Projektna dokumentacija s prijavom projekta je pripremljena u okviru tehničke pomoći kroz DABLAS/DISF. Nova prijava projekta bit će pripremljena u okviru projekta PHARE 2006 "Priprema projekata za IPA / EU strukturne fondove" Procjena vremena za provedbu 2013.-/2016. (u okviru SF OP)
5	Bjelovarsko-bilogorska županija	Vodoopskrba	ISPA tehnička pomoć	55	Mjera 2.1.	Obuhvat projekta obuhvaća vodoopskrbu	U okviru tehničke pomoći ISPA planira se priprema prijave projekta za vodoopskrbu u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. Očekuje se da će prijava projekta biti spremna do kraja 2010. Procjena vremena za provedbu 2013.-/2016. (u okviru SF OP)
6	Koprivničko-križevačka županija	Vodoopskrba	ISPA tehnička pomoć	52	Mjera 2.1.	Obuhvat projekta obuhvaća vodoopskrbu	U okviru tehničke pomoći ISPA planira se priprema prijave projekta za vodoopskrbu u Koprivničko-križevačkoj županiji. Očekuje se da će prijava projekta biti spremna do kraja 2010. Procjena vremena za provedbu 2013.-/2016. (u okviru SF OP)

7	Nova Gradiška	Pročišćavanje otpadnih voda	ISPA tehnička pomoć	13	Mjera 2.2.	Obuhvat projekta obuhvaća PPOV i odvodnju	U okviru tehničke pomoći ISPA planira se priprema prijave projekta za odvodnju i postrojenje za preradu otpadnih voda u gradu Novoj Gradiškoj. Ugovor je potpisan u rujnu 2008. godine a administrativni nalog izdan u listopadu 2008. Očekuje se da će prijava projekta biti spremna u posljednjem kvartalu 2009. Procjena vremena za provedbu 2013.-/2016. (u okviru SF OP)
8	Đakovo	Pročišćavanje otpadnih voda	ISPA tehnička pomoć	25	Mjera 2.2.	Obuhvat projekta obuhvaća PPOV i odvodnju	U okviru tehničke pomoći ISPA planira se priprema prijave projekta za odvodnju i postrojenje za preradu otpadnih voda u gradu Đakovu. Ugovor je potpisan u rujnu 2008. a administrativni nalog izdan u listopadu 2008. Očekuje se da će prijava projekta biti spremna u posljednjem kvartalu 2009. Procjena vremena za provedbu 2013.-/2016. (u okviru SF OP)
9	Sisak	Pročišćavanje otpadnih voda	EBRD	31,2	Mjera 2.1 Mjera 2.2.	Obuhvat projekta obuhvaća PPOV, vodoopskrbu i odvodnju	Prijava projekta je dostavljena EK-u – OU REGIO 11. svibnja 2009. Prema primjedbama zaprimljenim od EK– DG REGIO u listopadu 2009. prijava će biti doručena u prvoj polovini 2010.
10	Vrbovec	Pročišćavanje otpadnih voda	DABLAS	17	Mjera 2.2.	Obuhvat projekta obuhvaća PPOV i odvodnju	Prijava projekta bit će pripremljena od strane tehničke pomoći, financirane iz DABLAS-a. Očekuje se da će prvi nacrt prijave biti spreman do kraja studenog 2009. Natječajna dokumentacija za investiciju u okviru prijave projekta

							također će biti pripremljena kroz TP, DABLAS. Očekivano vrijeme za provedbu 2013.-/2016. (u okviru SF OP)
11	Krapina	Pročišćavanje otpadnih voda	IBRD PROJEKT UNUTAR-NJE VODE	5.8	Mjera 2.2.	Idejno rješenje će se financirati iz projekta unutarnjih voda SB-a. Idejni projekti i glavni projekti bit će financirani iz nacionalnih sredstava u 2009. godini. Obuhvat projekta obuhvaća PPOV i odvodnju	Prijava projekta i popratna dokumentacija bit će pripremljena od strane tehničke pomoći financirane kroz projekt SB-a za unutarnje vode. Ugovor za TP potpisan je u lipnju 2009. Očekuje se da će prijava biti spremna do kraja 2010. Procijenjeno vrijeme za provedbu 2013.-/2016. (u okviru SF OP)
12	Velika Gorica	Pročišćavanje otpadnih voda	Nacionalna sredstva	30	Mjera 2.2.	Obuhvat projekta obuhvaća PPOV i odvodnju	Prijava projekta i popratna dokumentacija bit će pripremljena od strane tehničke pomoći, financirane iz nacionalnih sredstava. Procijenjeni datum dovršetka prijave za program IPA uz popratnu dokumentaciju je prvi kvartal 2010. Procijenjeno vrijeme za provedbu 2013.-/2016. (u okviru SF OP)
13	Samobor	Pročišćavanje otpadnih voda	Nacionalna sredstva	16	Mjera 2.2.	Obuhvat projekta obuhvaća PPOV i odvodnju	Prijava projekta i popratna dokumentacija bit će pripremljena od strane tehničke pomoći, financirane iz nacionalnih sredstava. Procijenjeni datum dovršetka prijave za program IPA uz popratnu dokumentaciju je prvi kvartal 2010. Procijenjeno vrijeme za provedbu 2013.-/2016. (u okviru SF OP)

14	Dugo Selo	Pročišćavanje otpadnih voda	Nacionalna sredstva	14,8	Mjera 2.2.	Obuhvat projekta obuhvaća PPOV i odvodnju	Prijava projekta i popratna dokumentacija bit će pripremljena od strane tehničke pomoći, financirane iz nacionalnih sredstava. Procijenjeni datum dovršetka prijave za program IPA uz popratnu dokumentaciju je prvi kvartal 2010. Procijenjeno vrijeme za provedbu 2013.-/2016. (u okviru SF OP)
15	Virovitica	Pročišćavanje otpadnih voda	Nacionalna sredstva	17	Mjera 2.2.	Obuhvat projekta obuhvaća PPOV i odvodnju	Prijava projekta i popratna dokumentacija bit će pripremljena od strane tehničke pomoći, financirane iz nacionalnih sredstava. Procijenjeni datum dovršetka prijave za program IPA uz popratnu dokumentaciju je drugi kvarta 2010. Procijenjeno vrijeme za provedbu 2013.-/2016. (u okviru SF OP)"

EN

AGREEMENT

BETWEEN

**THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF CROATIA
AND
THE EUROPEAN COMMISSION**

**MODIFYING THE FINANCING AGREEMENT
BETWEEN**

**THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF CROATIA
AND
THE EUROPEAN COMMISSION**

**CONCERNING THE MULTI-ANNUAL OPERATIONAL PROGRAMME
“ENVIRONMENTAL” FOR COMMUNITY ASSISTANCE FROM THE INSTRUMENT
FOR PRE-ACCESSION ASSISTANCE FOR THE “REGIONAL DEVELOPMENT”
COMPONENT IN CROATIA**

The Government of the Republic of Croatia
and
the European Commission

Having regard to Article 110 of the Financing Agreement,

Whereas

- 1) A Financing Agreement, regarding the multiannual operational programme "Environmental" 2007 - 2009 was signed on 10 November 2008 between the Government of the Republic of Croatia and the European Commission and entered into force on 15 December 2008.

- 2) In the meantime, the Treaty of Lisbon entered into force on 1 December 2009, Commission Regulation (EC) No 718/2007 of 12 June 2007 implementing Council Regulation (EC) No 1085/2006 establishing an instrument for pre-accession assistance (IPA)¹ was amended by Regulation (EU) No 80/2010 of 28 January 2010² and on 9 July 2009 the Commission adopted the Multi-Annual Indicative Planning Document (MIPD) 2009-2011 for Croatia.

- 3) It is necessary for this Agreement to have retroactive effect in order to keep the starting date of eligibility of expenditure laid down in the Financing Agreement signed on 10 November 2008.

- 4) The Financing Agreement should therefore be modified accordingly,

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

Article 1

The text of the Financing Agreement signed on 10 November 2008 between the Government of the Republic of Croatia and the European Commission is replaced by the text of the Financing Agreement set out in the Annex to this Agreement.

Article 2

This Agreement shall enter into force on the date on which the Beneficiary notifies the Commission that all internal procedures in the Republic of Croatia necessary for the entry into force of this Agreement have been fulfilled.

Article 3

This Agreement shall apply as of 10 November 2008.

Article 4

This Agreement is drawn up in duplicate in the English language.

Signed, for and on behalf of the Government of the Republic of Croatia,

¹ OJ L 170, 29.6.2007, p. 1.

² OJ L 25, 29.1.2010, p. 1.

at (place)

on (date)

by Hrvoje Dolenc, State Secretary and National IPA Coordinator

.....

Signed, for and on behalf of the Commission,

at (place)

on (date)

by Dirk Ahner, Director General

.....

Annex

FINANCING AGREEMENT

BETWEEN

THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF CROATIA

AND

THE EUROPEAN COMMISSION

**CONCERNING THE MULTI-ANNUAL OPERATIONAL PROGRAMME
“ENVIRONMENTAL” FOR COMMUNITY ASSISTANCE FROM THE INSTRUMENT
FOR PRE-ACCESSION ASSISTANCE FOR THE “REGIONAL DEVELOPMENT”
COMPONENT IN CROATIA**

Table of Contents

Chapter I – General Provisions.....	398
Article 1 Subject matter.....	398
Article 2 Objectives.....	398
Article 3 Regulatory framework.....	398
Article 4 Conventional framework.....	399
Article 5 Compliance with applicable regulatory and conventional framework and with other European Union law and policies.....	399
Article 6 Interpretation.....	399
Article 7 Partial invalidity and unintentional gaps.....	400
Article 8 Coordination, consistency and complementarity.....	400
Article 9 Protection of the Community's financial interests.....	400
Chapter II – IPA Funding.....	401
Article 10 Programme Funding Sources.....	401
Article 11 Financial Plan.....	401
Article 12 Commitment of community funding.....	401
Article 13 Automatic decommitment (n+3).....	402
Chapter III – General Principles of Implementation.....	402
Article 14 Implementation principles.....	402
Article 15 Final beneficiary and operations.....	402
Article 16 Co-financing.....	403
Article 17 Aid intensity.....	403
Article 18 Treatment of receipts.....	403
Article 19 Revenue generating projects.....	403
Article 20 Involvement of International Financing Institutions (IFIs).....	404
Article 21 Polluter pays principle.....	404
Article 22 Affordability.....	405
Article 23 Intellectual property rights.....	405
Article 24 Permits and authorisations.....	405
Chapter IV – Management Structure and Authorities.....	405
Article 25 Structures and authorities common to other programmes.....	405
Article 26 Structures and authorities specific to the programme.....	406
Article 27 Delegation of tasks.....	406
Article 28 Communication and information.....	406
Chapter V – Decentralised Management.....	407

Article 29 Conferral of management.....	407
Article 30 Waiving of ex-ante controls	407
Article 31 Roadmap to the waiving of ex-ante controls.....	407
Article 32 Statement of assurance by the National Authorising Officer	408
Article 33 Reports and opinions by the Audit Authority.....	408
Chapter VI – Eligibility of Expenditure	408
Article 34 Eligibility period	408
Article 35 Eligible Expenditure.....	408
Article 36 Management staff.....	409
Article 37 Expenditure incurred with the organisation of Monitoring Committees.....	410
Article 38 Expenditure incurred with the organisation of ad-hoc meetings.....	410
Article 39 Expenditure regarding information and publicity	410
Article 40 Site preparation and construction.....	410
Article 41 Durable equipment	410
Article 42 Intangible assets	411
Article 43 Completion of operations	411
Chapter VII – Public Procurement, Contracts and Grants.....	411
Article 44 Procurement rules and procedures	411
Article 45 Grants	411
Article 46 Contract procedures.....	412
Article 47 Eligible costs for the performance of services, works and supply contracts.....	412
Article 48 Rules of participation and origin	412
Chapter VIII – Programme Implementation.....	413
Article 49 Selection of operations by final beneficiaries other than national public bodies	413
Article 50 General principles for selecting operations	413
Article 51 Eligible actions and beneficiaries.....	414
Article 52 Operation identification sheet	414
Chapter IX – Major Projects	415
Article 53 Specific rules	415
Article 54 Major project applications.....	415
Article 55 Bilateral Project Agreement	416
Article 56 Major project modifications	416
Chapter X – Financial Engineering	416
Article 57 Financial Engineering Instruments.....	416
Article 58 Contribution from the programme	417
Article 59 General requirements	417
Article 60 Winding up of the operation.....	419
Chapter XI – Financial Management	419

Article 61 Transparency in accounting and reporting	419
Article 62 Bank Account	419
Article 63 Payments from the Commission.....	420
Article 64 Pre-financing	421
Article 65 Property of interest	421
Article 66 Applications for payment	421
Article 67 Interim payments.....	422
Article 68 Calculation of Payments.....	423
Article 69 Payment of the final balance	423
Article 70 Exchange rate	424
Article 71 Payment deadlines and interruption of payments.....	424
Article 72 Suspension of payments	424
Article 73 Financial corrections, repayment and re-use of Community contribution	425
Article 74 Supervision, control and audit by the Commission and the European Court of Auditors...	425
Article 75 Prevention of irregularity and fraud, measures against corruption	425
Article 76 Financial adjustments	425
Article 77 Recovery of funds in case of irregularity or fraud	426
Chapter XII – Management and Control Systems.....	426
Article 78 General principles of Management and Control Systems	426
Article 79 Management verifications	427
Article 80 Checks carried out by the Commission.....	427
Article 81 Checks carried out by the Beneficiary.....	428
Article 82 Audits of a sample of operations or transactions.....	429
Chapter XIII – Monitoring and Evaluation	429
Article 83 Monitoring principles	429
Article 84 Monitoring sheets	431
Article 85 Sectoral annual report on implementation.....	431
Article 86 Interim evaluation	432
Article 87 Ex-post evaluation.....	432
Chapter XIV – Audit	432
Article 88 Audit principles	432
Article 89 Audit Authority	432
Article 90 Audit trail	432
Article 91 Audits of operations	433
Article 92 Documents presented by the Audit Authority and follow-up.....	434
Article 93 Availability of documents	434
Article 94 Supervision, control and audit by the Commission and the European Court of Auditors...	435
Chapter XV – Information and visibility.....	435

Article 95 Personal Data.....	435
Article 96 Electronic Exchange of Data.....	435
Article 97 Information and publicity.....	435
Article 98 Publication of information on beneficiaries of Community funding	436
Article 99 Visibility.....	436
Chapter XVI – Programme Closure	437
Article 100 Closure principles.....	437
Article 101 Winding up declaration	437
Article 102 Final report.....	438
Article 103 Final application for payment.....	438
Article 104 Retention of documents.....	439
Chapter XVII – Final provisions	439
Article 105 Consultation	439
Article 106 Settlement of differences, arbitration	439
Article 107 Disputes with third parties.....	440
Article 108 Annexes	440
Article 109 Validity.....	440
Article 110 Review and amendment	440
Article 111 Termination	440
Article 112 Language	440

The Government of the Republic of Croatia
And
The European Commission

Hereafter jointly referred to as "the Parties" or individually as "the Beneficiary", in the case of the Government of the Republic of Croatia, or "the Commission", in the case of the European Commission

Whereas

- a.) On 17 July 2006, the Council of the European Union adopted Regulation (EC) No 1085/2006³ establishing an Instrument for Pre-Accession Assistance (hereinafter the "IPA Framework Regulation"). Applicable from 1 January 2007, the IPA Framework Regulation constitutes the single legal basis for the provision of financial assistance to candidate countries and potential candidate countries in their efforts to enhance political, economic and institutional reforms with a view to becoming members of the European Union;
- b.) On 12 June 2007, the Commission adopted Regulation (EC) No 718/2007⁴ implementing the IPA Framework Regulation, detailing applicable management and control provisions (hereinafter: the "IPA Implementing Regulation");
- c.) Croatia figures in Annex I of the IPA Framework Regulation, and should therefore have access to the 5 components established under Article 3(1) of the same Regulation, i.e. (a) Transition Assistance and Institution building; (b) Cross-Border Cooperation; (c) Regional Development; (d) Human Resources Development and (e) Rural Development;
- d.) In accordance with Article 155 of the IPA Implementing Regulation, the assistance under the Regional Development and Human Resources Development components should be implemented through multi-annual operational programmes;
- e.) On 13 June 2007 the Beneficiary submitted to the Commission a strategic coherence framework which, pursuant to Article 154(1) of the IPA Implementing Regulation, constitutes a reference document for the programming of the Regional Development and Human Resources Development components;
- f.) On 29 March 2007 the Beneficiary submitted to the Commission a proposal for a multi-annual operational programme "Environmental", hereinafter "the programme". On 26 January 2010 the Beneficiary submitted to the Commission a proposal for modification of the programme;
- g.) On 29 November 2007 the Commission adopted a Decision C(2007)5734 approving the programme for IPA co-financing, hereinafter "the Financing Decision"; On 22 June 2010 the Commission adopted a Decision C(2010)3516 modifying the programme;
- h.) According to Article 17 of the IPA Framework Regulation the Commission and the Beneficiary should conclude framework agreements and subsidiary agreements concerning the implementation of the assistance;
- i.) On 27 August 2007 the Beneficiary and the Commission concluded a Framework Agreement setting out the rules for co-operation concerning EC financial assistance under IPA;
- j.) According to Article 8 of the IPA Implementing Regulation and Article 5 (3) of the Framework Agreement, where required by the financing decision, the Commission and the Beneficiary should conclude a Financing Agreement which may take the form of a multi-annual agreement;
- k.) In accordance with Article 8(4) of the IPA Implementing Regulation, the Financing Agreement should lay down: (a) provisions by which the Beneficiary accepts the assistance of

³ OJ L210, 31.7.2006, p.82

⁴ OJ L 170, 29.6.2007, p.1

the Community and agrees to the rules and procedures concerning disbursement related to such assistance; (b) the terms on which the assistance is managed, including the relevant methods and responsibilities for implementing the multi-annual programme and/or operations; (c) provisions relating to the establishment and regular updating, by the Beneficiary, of a roadmap with indicative benchmarks and time limits to achieve decentralisation without *ex-ante* controls by the Commission;

- 1.) The programme, as adopted by Commission Decision C(2007)5734 of 29 November 2007 and modified by Commission Decision C(2010)3516 of 23 June 2010 should form an integral part of the Financing Agreement.

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

CHAPTER I – GENERAL PROVISIONS

Article 1 *Subject matter*

1. This Financing Agreement (hereafter "Agreement") is concluded between the Government of the Republic of Croatia and the European Commission, pursuant to Article 8 of the IPA Implementing Regulation and Article 5(3) of the Framework Agreement.
2. This Agreement concerns the multi-annual operational programme "Environmental" for Community assistance from the Instrument of Pre-Accession Assistance under the "Regional Development" component in Croatia, adopted by Commission Decision C(2007)5734 of 29 November 2007 and modified by Commission Decision C(2010)3516 of 22 June 2010.
3. All documents and correspondence pertaining to the programme shall bear the reference CCI No: 2007 HR 16IPO 003.
4. Without prejudice to the provisions laid down in the IPA Implementing Regulation and in the Framework Agreement, this Agreement completes the technical, legal and administrative framework and includes specific provisions for the management, monitoring, evaluation and control under which the programme referred to in paragraph 2 and any amendments thereof shall be implemented.

Article 2 *Objectives*

1. In addition to Article 3 of the Framework Agreement, the objectives to be pursued under the programme shall be consistent with the overall aim to prepare the Republic of Croatia for the implementation and management of the Union's cohesion policy, with a view to EU membership.
2. Operations, projects, actions, and preparatory measures implemented under the programme shall follow a "learning by doing" approach with a view to preparing national authorities to achieve the objective set out in paragraph 1, with due regard to the principle of proportionality, as laid down in the relevant provisions applicable to the Union's cohesion policy and its instruments.

Article 3 *Regulatory framework*

The regulatory framework applicable to pre-accession assistance, to be observed in the implementation of the programme, includes *inter alia*:

- a.) Council Regulation (EC EURATOM) No 1605/2002 of 25 June 2002⁵ on the Financial Regulation applicable to the general budget of the European Communities, hereinafter "the Financial Regulation";

⁵ OJ L 248, 16.9.2002, p.1

- b.) Council Regulation (EC) No 1085/2006 of 17 July 2006 establishing an Instrument for Pre-Accession Assistance (IPA)⁶ ;
- c.) Commission Regulation (EC, EURATOM) No 2342/2002 of 23 December 2002⁷ laying down detailed rules for the implementation of Council Regulation (EC, Euratom) No 1605/2002 on the Financial Regulation applicable to the general budget of the European Communities, hereinafter the "Implementing Rules of the Financial Regulation";
- d.) Commission Regulation (EC) No 718/2007 of 12 June 2007⁸ implementing Council Regulation (EC) No 1085/2006 establishing an instrument for pre-accession assistance (IPA);
- e.) Commission Decision C(2007) 5734 of 29 November 2007 adopting the multi-annual operational programme "Environmental" in the Republic of Croatia and any amendments thereto, as may be decided by the Commission until the final closure of the programme;
- f.) Commission Decision C(2008)6201 of 29 October 2008 conferring management powers relating to the "Environmental" Operational Programme on the Republic of Croatia under the Instrument for Pre-Accession Assistance and any amendments thereto, as may be decided by the Commission until the final closure of the programme.

Article 4

Conventional framework

The provisions of the Framework Agreement concluded on 27 August 2007 between the Government of the Republic of Croatia and the Commission shall apply *mutatis mutandis* to this Agreement.

Article 5

Compliance with applicable regulatory and conventional framework and with other European Union law and policies

1. The Beneficiary shall take all necessary steps to ensure the proper execution of all activities and to facilitate the implementation of the programme, in compliance with the regulatory and conventional framework referred to under Articles 3 and 4 of this Agreement.
2. The Commission and the Beneficiary shall endeavour to ensure that all activities and the objectives pursued with the implementation of the programme are consistent with the European Union law and policies in force, as may be applicable to the relevant sector, and contribute to the progressive alignment with the standards and policies of the European Union, including where appropriate the *EU acquis*.

Article 6

Interpretation

1. The provisions of this Agreement shall be interpreted as supplementing and completing the provisions of the regulatory and conventional frameworks provided for under Articles 3 and 4 of this Agreement.
2. Notwithstanding paragraph 1, where a contradiction exists between the regulatory and conventional framework referred to under Articles 3 and 4 of this Agreement and the other provisions of this Agreement, the interpretation in accordance with the following order of precedence should be applied:
 - a.) regulations and decisions referred to under Article 3 of this Agreement;
 - b.) Framework Agreement referred to under Article 4 of this Agreement;
 - c.) this Agreement.

⁶ OJ L 210, 31.7.2006, p.82

⁷ OJ L 357, 31.12.2002, p.1

⁸ OJ L 170, 29.6.2007, p 1

3. Where contradictions exist between the provisions in the main part of this Agreement and in its annexes, and in particular the provisions in Chapter V of Annex XIX (the "Implementing Provisions" of the Operational Programme), the provisions contained in the main part of this Agreement shall prevail.
4. Subject to any explicit provision to the contrary in this Agreement, the terms used in this Agreement shall bear the same meaning as attributed to them in the IPA Framework Regulation, in the IPA Implementing Regulation and in the Framework Agreement referred to in Article 4.
5. Subject to any explicit provision to the contrary in this Agreement, references to this Agreement are references to such Agreement as amended, supplemented or replaced from time to time.
6. Any references to Community instruments are references to such instruments as amended, supplemented or replaced from time to time.
7. Headings in this Agreement have no legal significance and do not affect its interpretation.

Article 7

Partial invalidity and unintentional gaps

1. If a provision of this Agreement is or becomes invalid, or if this Agreement contains unintentional gaps, this will not affect the validity of the other provisions of this Agreement. The Parties will replace any invalid provision by a valid provision which comes as close as possible to the purpose of, and intent of, the invalid provision.
2. The Parties will fill any unintentional gap by a provision which best suits the purpose and intent of this Agreement, in compliance with the IPA Framework Regulation, the IPA Implementing Regulation and the Framework Agreement.

Article 8

Coordination, consistency and complementarity

The Commission and the Beneficiary shall ensure adequate coordination, consistency and complementarity of the assistance provided under the programme with other forms of Community assistance, including but not limited to the other IPA components covered by the IPA Framework Regulation, as well as assistance financed by the European Investment Bank, other international financing institutions and bilateral donors.

Article 9

Protection of the Community's financial interests

1. For the purpose of the implementation of Articles 28 and 29 of the Framework Agreement by the Beneficiary, Council Regulation (EC) No 2988/95 of 18 December 1995 on the protection of the European Communities financial interests⁹ shall apply *mutatis mutandis*.
2. The Beneficiary shall adopt all legislative, regulatory and administrative provisions and take any other measures necessary to ensure effective protection of the financial interests of the Community, and particularly in order to:
 - a.) check the authenticity and compliance of operations financed by the Community;
 - b.) prevent and pursue irregularities;
 - c.) recover sums lost as a result of irregularities or negligence;
 - d.) report irregularities to the Commission by establishing a mechanism equivalent to that foreseen in section 4 "irregularities" (Articles 27-36) of Commission Regulation (EC) No 1828/2006¹⁰ of 8 December 2006 setting out rules for the implementation of

⁹ OJ L 312, 23.12.1995, p.1

¹⁰ OJ L 371, 27.12.2006, p.g 4

Council Regulation (EC) No 1083/2006 laying down general provisions on the European Regional Development Fund, the European Social Fund and the Cohesion Fund and Regulation (EC) No 1080/2006 of the European Parliament and of the Council on the European Regional Development Fund..

3. The Beneficiary shall inform the Commission of the provisions adopted and measures taken under paragraph 2 and the measures taken for management and control, in compliance with Community legislation concerning support for the programme, in order to protect the financial interests of the Community.

CHAPTER II – IPA FUNDING

Article 10 Programme Funding Sources

1. The total cost of the programme, expressed in terms of eligible public expenditure as defined in Article 17(2) of this Agreement, is estimated at EUR 113 764 422. The breakdown of this amount is set out in the Financial Plan in Annex I.
2. Subject to budgetary availability, the Community undertakes to co-finance the programme by way of a grant from the budget of the European Communities, up to the maximum amount indicated in the Financial Plan in Annex I.
3. The Beneficiary undertakes to co-finance the programme by way of cash contributions, corresponding as a minimum to the national co-financing requirements indicated in the Financial Plan in Annex I. In all instances, the Beneficiary shall ensure that the financing requirements for each operation shall be fully met.
4. The Community contribution referred to in paragraph 2 shall not exceed the ceiling of 85% of the eligible expenditure at the level of each priority axis.
5. The Community contribution to the co-financing of the programme and each operation is subject to the observance of the provisions of this Agreement, as well as the regulatory and conventional framework applicable to pre-accession assistance, namely as provided for under Articles 3 and 4 of this Agreement.

Article 11 Financial Plan

1. The Financial Plan, expressed in euros, applicable to the Community contribution broken down by year and national public contributions to the programme in the period 2007 to 2011 at the level of each priority axis, is the Financial Plan indicated in Annex I.
2. Amendments or modifications to this Financial Plan require the formal agreement of the Commission and must be approved by way of an amending Commission Decision.
3. The Financial Plan may be extended, to include Community and national public contributions to the programme in calendar years 2012 and 2013, subject to the formal agreement of the Commission, approved by way of a Commission Decision.
4. In the event of the extension of the Financial Plan in accordance with paragraph 3, the programme indicators and other relevant strategic and operational elements shall be amended accordingly.

Article 12 Commitment of community funding

1. The Community contribution to the programme, as laid down in Articles 10 and 17 of this Agreement, shall be split in yearly commitments in accordance with the Financial Plan in Annex I.
2. The amount(s) to be committed in year 2011 and in any subsequent years are subject to the approval of the necessary credits in the budget of the European Communities by the budgetary authority.

3. Nothing in this Agreement can be interpreted as implying a financial commitment of the Community in relation to credits which have not yet been approved by the budgetary authority.

Article 13
Automatic decommitment (n+3)

1. Pursuant to Article 166 of the Financial Regulation, the Commission shall automatically decommit any portion of a budget commitment for the programme where, by 31 December of the third year following year *n* being the one in which the budget commitment was made:

- (i) it has not been used for the purpose of pre-financing; or
- (ii) it has not been used for making intermediate payments; or
- (iii) no declaration of expenditure has been presented in relation to it.

2. That part of budget commitments still open on 31 December 2017 for which a declaration of expenditure has not been made by 31 December 2018 shall be automatically decommitted.

CHAPTER III – GENERAL PRINCIPLES OF IMPLEMENTATION

Article 14
Implementation principles

1. The implementation of the programme shall be carried out by the Beneficiary, on the basis of decentralised management, in accordance with Article 5 of the Framework Agreement.
2. The conditions for the conferral of management powers are set out in Section III, Articles 9, 10, 11 and 12 of the Framework Agreement.
3. In addition to the conditions referred to in paragraph 1, the Beneficiary shall ensure strict observance of the principles and conditions laid down in Article 56 of the Financial Regulation.
4. If the conditions and principles referred to in paragraphs 2 and 3 cease to be met, the Commission may suspend or terminate the implementation of this Agreement.
5. The Beneficiary undertakes to pursue the achievement of decentralisation without *ex-ante* controls, as provided for under Article 30 of this Agreement and Article 16 of the Framework Agreement.
6. All investments receiving Community financing under the programme must fully comply with sustainable development principles and meet relevant environmental norms, such as directives on EIA¹¹, Habitats¹² and Birds¹³ (in order to avoid negative impacts on potential Natura 2000 sites) where appropriate.

Article 15
Final beneficiary and operations

1. In accordance with the provisions of Article 2(8) of the IPA Implementing Regulation, for the purpose of this Agreement, the term "final beneficiary" shall designate any body or firm, whether public or private, responsible for initiating or initiating and implementing operations. In the context of aid schemes, final beneficiaries are public or private firms carrying out an individual project and receiving public aid.

¹¹ Council Directive 85/337/EEC of 27 June 1985 on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment (OJ L 175, 5.7.1985, p.40)

¹² Council Directive 92/43/EEC of 21 May 1992 on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora (OJ L 206, 22.7.1992, p.7)

¹³ Council Directive 79/409/EEC of 2 April 1979 on the conservation of wild birds (OJ L 103, 25.4.1979, p.1)

2. To the extent that the Operating Structure retains direct responsibility for the implementation of the operations under the programme, namely for all contracting arrangements and financial transactions associated thereto, the term "final beneficiary" shall be deemed to refer to the Operating Structure, or any body which has been specifically designated in the decision conferring management powers.

3. For the purpose of this Agreement, operations shall comprise a project or a group of projects, initiated or initiated and implemented by one or more final beneficiaries, allowing for the achievement of the goals of the measure and/or the priority axis to which they relate.

Article 16 *Co-financing*

In addition to the principles laid down in Article 4 of the Framework Agreement, the following principles shall also apply to the implementation of the programme:

- a.) all operations receiving assistance under the programme shall require national and Community contribution;
- b.) the Community contributions to each operation shall be made available at the same time as the corresponding contribution from national sources;
- c.) the Community contribution to each operation shall be subject to the fulfilment of the obligations and conditions set out in the Framework Agreement and in this Agreement.

Article 17 *Aid intensity*

1. In line with the provisions of Article 149 of the IPA Implementing Regulation, the Community contribution to the programme shall be calculated on the basis of public expenditure.

2. For the purpose of this Article "public expenditure" is any public contribution to the financing of operations whose origin is the European Community or the budget of public authorities of the beneficiary country and any contribution to the financing of operations whose origin is the budget of public law bodies or associations of one or more regional or local authorities or public law bodies.

3. The maximum amount of the Community contribution at the level of each priority axis under the programme is as set in the Financial Plan in Annex I.

4. No operation shall benefit from a higher co-financing rate than the one relating to the priority axis concerned.

Article 18 *Treatment of receipts*

p.m.

Article 19 *Revenue generating projects*

1. Pursuant to the provisions of Article 150 of the IPA Implementing Regulation, for the purposes of this Agreement, a revenue-generating project means any operation proposed for pre-accession assistance involving an investment in infrastructure, the use of which is subject to charges borne directly by users and which generates revenues, or any operation involving the sale or rent of land or buildings or any other provision of services against payments.

2. Eligible expenditure for revenue-generating projects, used for calculating the Community contribution to those projects in accordance with Article 17 of this Agreement, shall not exceed the current value of the investment cost minus the current value of the net revenue from the investment

over a specific reference period for (a) investments in infrastructure; or (b) other projects where it is possible to objectively estimate the revenues in advance.

3. Where not all the investment cost is eligible for co-financing, the net revenue shall be allocated *pro rata* to the eligible and non-eligible parts of the investment cost.

4. In the calculation, the Operating Structure shall take account of the reference period appropriate to the category of investment concerned, the category of project, the profitability normally expected of the category of investment concerned, the application of the polluter-pays principle and, if appropriate, considerations of affordability, in particular in the environment sector.

5. Where, at the latest three years after the closure of the operational programme, it is established that an operation has generated revenue that has not been taken into account in accordance with this article, such revenue shall be refunded to the general budget of the European Union, in proportion to the net contribution received from the programme.

6. For the purpose of this Article, the methodology for carrying out the cost-benefit analysis, including the indicative discount rate to be applied and investment reference period, shall be as indicated in Working Document N 4, or any additional or complementary guidance issued by the Commission's Directorate General for Regional Policy on this matter.

7. The provisions of this Article do not apply to:

(a) operations co-financed under this component, the total cost of which is equal or less than EUR 1 million;

(b) revenues generated throughout the economic lifetime of the co-financed investments in the case of investments in firms;

(c) revenues generated within the framework of financing instruments which facilitate access to revolving financing through venture capital, loan and guarantee funds.

Article 20

Involvement of International Financing Institutions (IFIs)

1. Pursuant to Article 19(8) of the IPA Framework Regulation, operations co-financed by the Community under the programme may also receive financing from other international organisations, a Member State, a third country or a regional organisation.

2. Where the situation foreseen in paragraph 1 occurs, notwithstanding the provisions of Chapter VIII of this Agreement regarding public procurement, contracts and grants, the Commission may decide to use such procurement and grant procedures as may be agreed among donors, in accordance with Article 56(2) of the Financial Regulation. The Commission must satisfy itself that the Operating Structure is capable of applying such procurement and grant procedures, in a way that satisfies the conditions laid down in Article 56 (1) of the Financial Regulation.

3. For the purpose of this Agreement, eligibility of expenditure for operations co-financed in accordance with this article begins from the moment when:

a.) the Operating Structure concerned has been accredited for the use of the IFIs procurement procedures;

b.) the Commission has conferred the decentralised management of such procedures to the Operating Structure.

4. IFI contribution may also be implemented by parallel co-financing. This means that the funds provided by the various funding sources are dedicated to separate contracts from those covered under IPA.

Article 21

Polluter pays principle

1. When calculating the rate of Community assistance to be provided to a project, due regard must be given to the application of the polluter pays principle¹⁴

¹⁴ Council Recommendation 75/436/Euratom, ECSC, EEC and attached communication

2. The Polluter Pays Principle implies that those who cause environmental damage should bear the costs of avoiding it or compensating for it. Therefore, public financing of environmental policy is in most cases to be avoided, as it should be financed by the polluters themselves as far as they can be identified.

Article 22
Affordability

When calculating the tariffs to be applied on a project, due account must be taken of the end users' ability to pay.

Article 23
Intellectual property rights

1. The Beneficiary and the implementing bodies responsible for the implementation of the programme and any associated projects shall ensure that they acquire all necessary intellectual property rights with regard to information technology, studies, drawings, plans, publicity and any other material made for planning, implementation, monitoring and evaluation purposes.
2. The Beneficiary shall guarantee that the Commission, or any body or person authorised by the Commission, shall have access and the right to use such a material. The Commission will only use such material for its own purposes.

Article 24
Permits and authorisations

Any type of permit and/or authorisation required for the implementation of the programme and its operations shall be provided in due time by the competent authorities of the beneficiary country, in accordance with national law and, where applicable, in compliance with the *EU acquis*, having regard, in this case, to the principle of proportionality referred to in Article 2(2) of this Agreement.

CHAPTER IV – MANAGEMENT STRUCTURE AND AUTHORITIES

Article 25
Structures and authorities common to other programmes

1. In compliance with Article 6 of the Framework Agreement, the following structures and authorities, common to all IPA components, have been designated by the Beneficiary:
 - a.) The National IPA Coordinator: State Secretary, Central Office for Development Strategy and Coordination of EU Funds
 - b.) The Competent Accrediting Officer: Minister, Ministry of Finance
 - c.) The National Authorising Officer: State Secretary, Ministry of Finance
 - d.) The National Fund: State Treasury, Ministry of Finance
 - e.) The Audit Authority: Agency for the Audit of European Union Programmes Implementation Systems
2. The Strategic Co-ordinator is Deputy State Secretary at the Central Office for Development Strategy and Coordination of EU Funds. This structure is common to the Regional Development Component and the Human Resources Development Component.
3. The functions and responsibilities of the structures and authorities referred to in paragraph 1 and 2 are set out in Article 8 and Annex A to the Framework Agreement.

Article 26
Structures and authorities specific to the programme

1. In accordance with paragraph 6 a) of Annex A of the Framework Agreement, the bodies constituting the Operating Structure for the programme are:

- the Ministry of Environmental Protection, Physical Planning and Construction
- the Ministry of Regional Development, Forestry and Water Management
- Environmental Protection and Energy Efficiency Fund
- Croatian Waters
- the Central Finance and Contracting Agency

The Beneficiary has appointed State Secretary of the Ministry of Environmental Protection, Physical Planning and Construction as Head of the Operating Structure, with responsibility for the tasks described in paragraph 6c) of Annex A to the Framework Agreement.

2. The functions and responsibilities of the Operating Structure are set out in Article 8 and paragraph 6 b) of Annex A of the Framework Agreement.

3. In addition to the above-mentioned functions and responsibilities, the Head of the Operating Structure shall also be responsible for:

- a.) managing the secretariat of the Sectoral Monitoring Committee;
- b.) co-chairing the Sectoral Monitoring Committee;
- c.) ensuring the interim evaluation of the operational programme.

Article 27
Delegation of tasks

1. Within the overall framework defined by the conferral of management powers, the Head of the Operating Structure may delegate some or groups of tasks to specific bodies, within or outside the Operating Structure. This grouping and assignation shall respect the principles of segregation of duties imposed by the Financial Regulation. The relevant agreements shall be made in writing between the Head of the Operating Structure and the body(ies) concerned. The final responsibility for the tasks delegated shall remain with the Head of the Operating Structure.

2. Such agreements shall clearly identify the functions to be performed by the delegated body or authority and the type of supporting documents and reports to be sent to the Head of the Operating Structure.

3. Such agreements shall also provide for access, by duly authorised agents or representatives of the Community or the Operating Structure, to information held by the delegated bodies/authorities, and for investigations by such authorised agents or representatives, of any operations financed under the programme, including the carrying out of checks on individual projects and recipients of aid.

4. The Beneficiary shall enable the Head of the Operating Structure to exercise the duties associated with his responsibilities, even where no hierarchical link exists between the Head of the Operating Structure and the bodies and authorities involved in the implementation of the programme.

5. The Beneficiary shall ensure that a system of deputising is in place, to guarantee the continuity of the functions assigned to the relevant authorities.

Article 28
Communication and information

1. Any communication in connection with this Agreement shall be made in writing and in the English language. Each communication must be signed and must be supplied as an original document.

2. Any communication in connection with this Agreement must be sent to the following addresses:

<i>For the Commission:</i>	Directoriate General for Regional Policy
Postal Address:	Rue Père de Deken 23, 1040 - Brussels, Belgium
Fax	+32 2 2920139

For the Beneficiary: Central Office for Development Strategy and Coordination of EU Funds
Postal Address: Radnička cesta 80/V, 10 000 Zagreb, Croatia
Fax: +385 1 4569 150

3. Any other communications to the structures and authorities involved in the management of the operational programme must be sent to the address specified in Annex V. The National IPA Coordinator shall communicate in writing to the Commission any modification of the appointed institutions or of their addresses.

CHAPTER V – DECENTRALISED MANAGEMENT

Article 29 Conferral of management

1. In accordance with Article 5 of the Framework Agreement, decentralised management shall apply to assistance granted under the programme. The conferral of management powers by the Commission is therefore a precondition to the signing of this Agreement.
2. Based on the requirements and procedures set out in Articles 9 to 12 of the Framework Agreement, the Commission adopted on 29 October 2008 a Decision C(2008)6201 conferring management powers on the Republic of Croatia, for the implementation of the programme. The specific conditions attached to this Decision, including the list of *ex-ante* controls by the Commission, form an integral part of this Agreement (Annex VI).
3. The provisions of Articles 13 to 15 of the Framework Agreement regarding withdrawal or suspension of the accreditation of the National Authorising Officer, the National Fund and the Operating Structure, as well as regarding the withdrawal or suspension of conferral of management powers, shall apply.

Article 30 Waiving of ex-ante controls

1. Decentralisation without *ex-ante* controls by the Commission is an objective for the implementation of the operational programme. Indicative benchmarks and time limits to achieve decentralised management without *ex-ante* controls by the Commission, are set out in the Roadmap referred to in Article 31 of this Agreement.
2. Before dispensing with the *ex-ante* controls laid down in the Commission Decision on conferral of management powers, the Commission shall satisfy itself of the effective functioning of the management and control system concerned, in accordance with the relevant Community and national rules. In particular, the Commission shall monitor the implementation, by the Beneficiary, of the Roadmap referred to in Article 31 of this Agreement and as laid down in Article 8(4)(c) of the IPA Implementing Regulation. The Commission shall take due account of the results achieved by the Beneficiary in this context, in particular in the implementation of assistance and in the negotiation process.

Article 31 Roadmap to the waiving of ex-ante controls

1. In accordance with Article 8 (4) (c) of the IPA Implementing Regulation, the Beneficiary is required to provide a detailed Roadmap with indicative benchmarks and time limits, to achieve decentralised management without *ex-ante* controls by the Commission, in accordance with the requirements of Annex VII.
2. The minimum criteria and conditions for the waiving of *ex-ante* controls are presented as follows, with the preparation of the Roadmap addressing each of the issues listed:

- a.) there must be a well-defined system within the Operating Structure for managing the funds of the programme with full internal rules of procedure, as well as clear institutional and personal responsibilities;
- b.) the Beneficiary shall set up a benchmarking system which includes both quantitative and qualitative aspects;
- c.) the frequency of the reporting on benchmarking shall be on a quarterly basis.

Article 32

Statement of assurance by the National Authorising Officer

The provisions of Article 17 of the Framework Agreement and Annex B thereto, regarding the presentation of an annual statement of assurance by the National Authorising Officer, shall apply.

Article 33

Reports and opinions by the Audit Authority

Reports and opinions by the Audit Authority are to be prepared in accordance with the requirements of Article 18 of the Framework Agreement.

CHAPTER VI – ELIGIBILITY OF EXPENDITURE

Article 34

Eligibility period

1. Notwithstanding the provisions of Article 19 of the Framework Agreement, contracts and addenda signed, expenditure incurred and payments made by national authorities shall not be eligible for IPA funding before 10 November 2008.

Expenditure shall be eligible for Community co financing if it has been incurred and paid before 31 December 2017.

2. In the case of major projects, within the meaning of Article 53 of this Agreement, the starting date of eligibility, in the sense of paragraph 1, shall be either the date of the signature of the Financing Agreement or the date of the Commission Decision approving the major project, whichever occurs later.

3. Expenditure related to calls for proposals or calls for tenders may also be eligible prior the initial conferral of management and after 1 January 2007, subject to this initial conferral of management being in place within the limits defined in a reserve clause to be inserted in the operations or calls concerned, and subject to prior approval of the documents concerned by the Commission. The calls for proposal or calls for tender concerned may be cancelled or modified, depending on the decision on conferral of management.

Article 35

Eligible Expenditure

1. Expenditure incurred in the implementation of the programme shall be eligible for Community co-financing if:

- a.) it has been actually incurred and paid within the eligibility period referred to in Article 34 of this Agreement and is supported by receipted invoices or accounting documents of equivalent probative value;
- b.) if the operations and activities giving rise to such expenditure are consistent with the operations and activities eligible for financing under one or more measures foreseen to be implemented under the programme, as adopted by the Commission (Annex XIX);

- c.) if the operations and activities giving rise to such expenditure have been selected in accordance with the selection criteria and procedures foreseen in the programme and in this Agreement;
 - d.) if the rules and procedures regarding *ex ante* controls by the Commission have been respected;
 - e.) if the expenditure has been incurred in accordance with the principles of sound financial management and, in particular, of economy and cost-effectiveness.
2. In line with the provisions of Article 34 (3) and Article 148 (2) of the IPA Implementing Regulation, the following expenditure shall not be eligible for funding under the programme:
- a.) taxes, including value added taxes;
 - b.) customs and import duties, or any other charges;
 - c.) purchase, rent or leasing of land and existing buildings;
 - d.) fines, financial penalties and expenses of litigation;
 - e.) operating costs;
 - f.) second hand equipment;
 - g.) bank charges, costs of guarantees and similar charges;
 - h.) conversion costs, charges and exchange losses associated with any of the component specific euro accounts, as well as other purely financial expenses;
 - i.) contributions in kind;
 - j.) depreciation costs for the infrastructures.
3. By way of derogation from paragraph 2, operating costs, including rental costs, exclusively related to the period of co-financing of the operation, may be eligible.
- 4.. The Commission reserves the right to declare other items ineligible, which it deems not relevant to the aims of a particular project or unnecessary for the purposes of its implementation. In the event that there may be doubt as to the eligibility of a particular item or action, clarification must be sought from the Commission as to its status, prior to that item or action being implemented.

Article 36
Management staff

1. Statutory or temporary civil servants or staff specifically recruited or assigned to the management, implementation and follow-up of the programme, including evaluation and control, financial and physical monitoring and prevention of irregularities, are eligible for Community co-financing under the technical assistance priority of the programme, provided that the following conditions are met:
- a.) the staff is directly recruited in the Operating Structure, by duly-documented decisions of the competent authority/authorities;
 - b.) the tasks to be executed must be clearly described and contractually formalised;
 - c.) the expenditures must be charged in a transparent manner (e.g. by means of time sheets);
 - d.) the period of secondment, or employment does not exceed the final date of eligibility of expenditure under the programme;
 - e.) the selection of staff is made in line with the principles of transparency, non discrimination and proportionality;

- f.) the salaries and allowances are in line with prevailing market conditions, including those related to public services.
2. In the case where employees from other services of the public administration are recruited or assigned to perform the activities laid down in paragraph 1, the following conditions must be met:
 - a) the employee must have temporarily left his statutory employment in his/her parent service of public administration;
 - b) the staff is seconded to the Operating Structure by a duly-documented decision of the competent authority in his/her parent service;
 - c) the period of secondment does not exceed the final date of eligibility of the programme.

Article 37

Expenditure incurred with the organisation of Monitoring Committees

1. Expenditure incurred with the organisation of the sectoral monitoring committees and any sub-committees designated by the sectoral monitoring committee is eligible under the technical assistance priority.
2. Eligible costs may, as a general rule, include one or more of the following categories: interpretation services, *ad-hoc* hiring of meeting rooms and audio-visual and other necessary equipment, provision of documentation and related facilities, fees for the participation of experts and travel expenditure in accordance with EC rules¹⁵. The Head of the Operating Structure shall define the modalities applicable in agreement with the Commission services.
3. Salaries and allowances of members of the sectoral monitoring committee and sub-committees, incurred in the context of their participation in such committees, are not eligible.

Article 38

Expenditure incurred with the organisation of ad-hoc meetings

The rules specified in Article 37 may be applied by analogy for the organisation of *ad-hoc* meetings organised upon the request of or with the approval of the Commission services.

Article 39

Expenditure regarding information and publicity

Expenditure for measures undertaken pursuant the provisions of this Agreement and in the relevant chapter of the programme regarding information and publicity, is eligible.

Article 40

Site preparation and construction

In the case where public authorities are executing site preparation or construction works, or parts thereof, under their own accounts or under contractual arrangements other than those foreseen in Article 44 of this Agreement, the related expenditures are not eligible.

Article 41

Durable equipment

Expenditure relating to the purchase of equipment forming an essential part of the project, in order to allow the adequate operation of the investments (either permanently installed and fixed in the project, or mobile) is eligible, provided that it is listed in the inventory of durable equipment of the responsible

¹⁵ http://ec.europa.eu/europeaid/work/procedures/implementation/per_diems/index_en.htm

body or authority and that it is treated as capital expenditure in accordance with standard accounting conventions. This provision refers *inter alia* to laboratory and surveying equipment, computer hardware and software related to the operation of the investment, surveying equipment and vehicles with dedicated purposes.

Article 42
Intangible assets

Expenditure relating to the purchase and use of intangible assets, as for example patents, is eligible if it is necessary for the implementation of the project.

Article 43
Completion of operations

1. Without prejudice of Article 34, all operations approved for Community co-financing under the programme must have a completion date not later than 31 December of the third year following the latest commitment year referred to in the Financial Plan in force (Annex I). In the event the Financial Plan is extended until 2013, in accordance with the provisions of Article 11(3) of this Agreement, the completion date of operations shall be set not later than 31 December 2017. Expenditure incurred after the completion date of the operation is not eligible.

2. Notwithstanding paragraph 1, training of operating personnel and testing of a project and of its equipment and auditing may be taken into consideration as eligible expenditure after completion, provided that it falls within the eligibility period referred to in Article 34 of this Agreement.

CHAPTER VII – PUBLIC PROCUREMENT, CONTRACTS AND GRANTS

Article 44
Procurement rules and procedures

The award of contracts for services, supplies and works co-financed with Community funding under the programme, is subject to the provisions of:

- a.) Council Regulation (EC, Euratom) No 1605/2002 of 25 June 2002 on the Financial Regulation applicable to the general budget of the European Communities (and in particular Articles 56, 88 to 103, 167 and 168 thereof);
- b.) Commission Regulation (EC, Euratom) No 2342/2002 of 23 December 2002 laying down detailed rules for the implementation of the Financial Regulation, (and in particular Articles 116 to 159 and 235 to 252 thereof);
- c.) Council Regulation (EC) No 1085/2006 of 17 July 2006 establishing an Instrument for Pre-Accession Assistance, and in particular Article 19 thereof;
- d.) Commission Decision C(2007)2034 of 24 May 2007 laying down the rules and procedures for service, supply and works contracts financed from the general budget of the European Communities for the purposes of cooperation with third countries;
- e.) The Framework Agreement signed between the Commission and the Republic of Croatia.

Article 45
Grants

The award of grants co-financed with Community funding under the programme, is subject to the provisions of:

- a) Council Regulation (EC, Euratom) No 1605/2002 of 25 June 2002 on the Financial Regulation applicable to the general budget of the European Communities and in particular Articles 108 to 120, 169 and 169a thereof;
- b) Commission Regulation (EC, Euratom) No 2342/2002 of 23 December 2002 laying down detailed rules for the implementation of the Financial Regulation, and in particular Articles 160 to 184a and 253 thereof;
- c) Council Regulation (EC) No 1085/2006 of 17 July 2006 establishing an Instrument for Pre-Accession Assistance, and in particular Article 19 thereof;
- d) Commission Decision C(2007)2034 of 24 May 2007 laying down the rules and procedures for service, supply and works contracts financed from the general budget of the European Communities for the purposes of cooperation with third countries;
- e) The Framework Agreement signed between the Commission and the Republic of Croatia. .

Article 46
Contract procedures

1. Except as provided in paragraphs 2 and 3 of this Article, or if otherwise agreed by the Commission, the procedural guidelines and standard documents for the award and performance of supply, works and service contracts and grants are those as specified in the "Practical Guide to Contract Procedures for EC external actions" and its annexes.
2. Notwithstanding paragraph 1, the general conditions of contracts to be used for works contracts, are those published (latest version) by the International Federation of Consulting Engineers (FIDIC), as appropriate to the type of works required.
3. All works contracts must be executed through the appointment of an independent supervising engineer. Contract procedures for the selection of supervising engineers shall not include selection criteria that unduly restrict competition and are not proportionate to the objectives pursued. Experience with any particular Conditions of Contract will not be an eliminatory professional requirement.
4. Small scale works contracts may require the use of the FIDIC Short Form of Contract. However, in this event, specific prior approval must be obtained from the Commission services to waive the requirement for a supervising engineer.

Article 47
Eligible costs for the performance of services, works and supply contracts

Services, works and supply contracts which implement operations, projects and activities foreseen under the programme may cover all the necessary material inputs forming part of the normal performance of a contract, in accordance with the relevant professional standards and practice, provided that they are directly related and strictly necessary for the implementation of the contract. These inputs may include, *inter alia*, the costs of site preparation, the provision of office space, plant and equipment which are the property of the contractor or are purchased for the performance of the contract.

Article 48
Rules of participation and origin

The rules of participation in the award of procurement and grant contracts and on the origin of supplies and materials purchased through a contract financed with IPA resources under the programme are as laid down in Article 19 of the IPA Framework Regulation. Derogations from these rules are subject to the prior authorisation by the Commission, in accordance with the provisions of Article 19(6) of the IPA Framework Regulation.

CHAPTER VIII – PROGRAMME IMPLEMENTATION

Article 49

Selection of operations by final beneficiaries other than national public bodies

1. Pursuant to Article 158 of the IPA Implementing Regulation, all operations which are not major projects and which are implemented by final beneficiaries other than national public bodies shall be selected through call for proposals. The selection criteria shall be drawn up by the Operating Structure and shall be published with the call for proposals.
2. The Operating Structure shall set up a selection committee for each call for proposals, which shall analyse and select proposals, and recommend results to the Operating Structure. The Operating Structure shall decide whether to approve the results of the selection procedure and state the reasons for its decision.
The composition of the selection committee and its functioning modalities are set out in Annex XI to this Agreement.

Article 50

General principles for selecting operations

1. The following groups or categories of operations may be selected without recourse to calls for proposals, subject to prior information of the Sectoral Monitoring Committee and the agreement by the Commission services:
 - a) operations initiated or initiated and implemented by national public bodies, namely:
 - state structures forming part of the central government structure;
 - central government agencies which perform public governance functions;
 - public authorities or entities set up under public law, by the state, or one of its authorities, acting on behalf of the state with regard to and within the limits of their specific areas of competence and covering the whole territory of the beneficiary country and
 - national or international public-sector bodies, or bodies governed by private law with a public-service mission covering the whole territory of the beneficiary country, providing that they offer adequate guarantees regarding the nature of their mission.
 - b) operations, implemented by national public bodies, which co-finance existing national measures, provided that additionality is fully demonstrated;
 - c) operations selected and prepared for implementation prior to the entry into force of this Financing Agreement, with a view to permit the early start of the implementation of the programme.
2. Major projects included in the indicative list of major projects of the Operational Programme approved by the Commission, or as may otherwise be subsequently proposed by the Operating Structure and decided by the Commission, may also be selected without recourse to calls for proposals.
3. Operations not falling within the scope of paragraphs 1 and 2 of this Article, and where relevant in the case of a wide range of potential recipients and having regard to the principle of proportionality referred to in Article 2(2) of this Agreement, shall be selected through calls for proposals. Calls for proposals must be organised in such a way as to permit the preparation of a permanent pipeline of operations which can be implemented within the programme's lifespan and which will absorb fully the funds available. Accordingly, the Operating Structure shall organise a timetable of calls for proposals in accordance with the operational and financial management needs of the programme.

4. The selection procedures shall satisfy the principles of transparency, equal treatment and non discrimination. They shall prevent any conflict of interest and ensure stakeholders involvement and public access to information.
5. Pursuant to Article 167 (4) (a) of the IPA Implementing Regulation the Sectoral Monitoring Committee shall consider and approve the general criteria for selecting the operations within six months of the entry into force of this Agreement and approve any revision of those criteria in accordance with programming needs.
6. The Operating Structure shall ensure that operations are selected for funding and approved in accordance with the criteria and mechanisms applicable to the programme, and that they comply with the relevant Community and national rules.
7. Where relevant, the Operating Structure shall be assisted by a selection committee, as provided for under Article 49 (2) of this Agreement, whose role is to advise the Operating Structure in the selection of operations. However, the final decision on the approval of operations shall be taken by the Operating Structure, in consultation with the Commission services.

Article 51
Eligible actions and beneficiaries

1. The Beneficiary shall ensure that all actions selected for financing under the programme demonstrate a positive contribution to the achievement of the expected outputs and results under each measure.
2. Only those final beneficiaries or categories or groups specifically identified under each measure of the programme shall be considered. Financing of operations by final beneficiaries which have not been specifically foreseen under each measure of the programme should only be considered after prior consultation with and the approval of the Commission services.
3. Each operation financed under the programme shall be covered by an agreement, signed between the Operating Structure and the end recipient of assistance.

Article 52
Operation identification sheet

1. The Operating Structure shall establish an operation identification sheet for each operation selected for Community co-financing under the programme.
2. The operation identification sheet must contain *inter alia* the following elements:
 - identification of the operation and the organisation responsible for its implementation;
 - a summary description of the operation and the demonstration of its compatibility with the programme;
 - implementation arrangements, risks and assumptions;
 - expected outputs, results and impact, including contributions to horizontal themes;
 - links with other IPA programmes;
 - financing arrangements and estimated budget and
 - procedures foreseen for tenders and contracts.

The template for the operation identification sheet is set out in Annex X.

3. The Operating Structure shall transmit a copy of the operation identification sheet to the Commission for information.
4. In the case of projects falling within the definition of major projects in accordance with Article 53 of this Agreement, or where the nature of the project justifies it, the requirements of this Article will be covered with the preparation of application forms, in accordance with the templates set out in Annex VIII to this Agreement, as may be provided by the Commission.

CHAPTER IX – MAJOR PROJECTS

Article 53 Specific rules

In accordance with Article 157 of the IPA Implementing Regulation a major project comprises a series of works, activities or services which is intended, in itself, to accomplish a definite and indivisible task of a precise economic or technical nature, which has clearly identified goals and whose total cost exceeds EUR 10 million.

Article 54 Major project applications

1. Major projects shall be submitted to the Commission for approval by the Operating Structure. The Decision approving the project shall define the physical object and the eligible expenditure to which the co-financing rate for the priority axis applies. It shall be followed by a bilateral agreement with the Beneficiary, laying out the individual elements and requirements that are specific to the project.
2. According to Article 157 of the IPA Implementing Regulation, as a minimum, the following information shall be provided when making an application for major project funding:
 - a.) information on the body responsible for implementation;
 - b.) information on the nature of the investment and a description of its financial volume and location;
 - c.) results of feasibility studies;
 - d.) an implementation timetable for the project;
 - e.) an assessment of the overall socio-economic impact of the project, based on a cost benefit analysis and including a risk assessment, and an assessment of the impact on the sector concerned, on the socio-economic situation of the beneficiary country and, where the project involves a transfer of activities from a region in a Member State, the socio-economic impact on that region. The methodology adopted for the analysis must be consistent with that provided in the "Guide to Cost Benefit Analysis of Major Projects" as well as "Guidance on the Methodology for Carrying out Cost-Benefit Analysis, Working Document N° 4" published by Directorate-General for Regional Policy, as amended from time to time;
 - f.) an environmental impact assessment, carried out in accordance with Directive 85/337/EEC, including the results of a full public consultation procedure. A non technical summary of the conclusions of the authority reviewing the EIA should be attached to the project application;
 - g.) a financing plan, showing the total financial contributions expected and the planned IPA contribution, as well as other Community and other external financing; the financing plan shall substantiate the required IPA grant contribution through a financial viability analysis.
3. Major Project funding applications shall be submitted to the Commission using the major project application form set out in Annex VIII appropriate for the sector. Aside from the information required in paragraph 2 all the additional information required in the standard project application form must also be provided.

Article 55
Bilateral Project Agreement

Bilateral agreements for major projects, referred to in Article 54 (1), must, as a minimum, contain the following information:

- a.) the project name and CCI number;
- b.) identification of the project location;
- c.) a concise description of the project, broken down, as necessary, into individual components;
- d.) details of the authority responsible for the project application, the body responsible for implementation, the contracting authority the final beneficiary and the end recipient;
- e.) details of any IFIs or other donors involved in the project;
- f.) specific project objectives;
- g.) a summary of the main results of the economic and social cost benefit analysis;
- h.) a summary of the financial analysis;
- i.) a summary of the main findings of the environmental impact assessment;
- j.) the total estimated value of the project, as well as an indicative breakdown of the value of individual project elements;
- k.) the estimated total eligible and non-eligible project costs, total public expenditure within the meaning of Article 17(2) of this Agreement, the Community's financial contribution and the co-financing rate applicable to the eligible expenditure;
- l.) any specific conditions related to the project;
- m.) an indicative procurement schedule indicating the specific types and estimated values of contracts to be tendered out and, in case of parallel co-financing with IFIs, the identification of the contracts to be financed by the IFIs, as well as an indication of the date of the start of the tender procedure;
- n.) an indicative implementation schedule;
- o.) an indicative list of key indicators to be used to demonstrate the achievement of the aims of the project;
- p.) the date from which expenditure is eligible.

The template for a Bilateral Project Agreement is attached as Annex IX.

Article 56
Major project modifications

Modifications of approved major projects are subject to the limitations and conditions set out in the Bilateral Project Agreement.

CHAPTER X – FINANCIAL ENGINEERING

Article 57
Financial Engineering Instruments

1. Pursuant to Article 159 of the IPA Implementing Regulation, the Community contribution under the programme may finance expenditure related to an operation comprising contributions to support financial engineering instruments for enterprises, such as venture capital funds, guarantee funds and loan funds. In the context of the programme such funds may finance only small and medium

enterprises (SMEs), including micro-enterprises, as defined in Commission Recommendation 2003/361/EC¹⁶.

2. For the purpose of the programme:
 - a.) venture capital funds means investment vehicles established specifically to provide equity or other forms of risk capital to SMEs;
 - b.) loan funds means investment vehicles established specifically to provide loans to SMEs;
 - c.) guarantee funds means financing instruments that guarantee venture capital, loan funds and other SME risk financing schemes against losses arising from their investments in small and medium enterprise;
 - d.) guarantee funds may also guarantee loans taken out by SMEs with financing institutions under prevailing market conditions.
3. Financial engineering instruments co-financed under the programme shall invest only in small and medium enterprises (SMEs), including micro-enterprises. Such investments may be made only at the establishment, in the early stages, including seed capital, or on expansion of those enterprises, and only in activities which the managers of the financial engineering instruments judge potentially economically viable. They shall not invest in firms in difficulty within the meaning of the Community Guidelines on State aid for rescuing and restructuring firms in difficulty¹⁷.

Article 58

Contribution from the programme

1. The contribution of the programme to the funds may take the form of:
 - a.) participation in existing funds, or setting-up new funds wholly or partially supported by national or regional public or private institutions, international financial institutions or other bilateral donors;
 - b.) participation in publicly-supported mutual funds subscribed by SMEs or in commercially-run funds set-up by private partners; or
 - c.) a combination of both forms.
2. Pursuant to Article 159 of the IPA Implementing Regulation, contributions from the programme to venture capital, loan and guarantee funds shall be treated as expenditure actually paid and may be included in the statements of expenditure provided for under Article 66 of this Agreement, covering the period in which such contributions were made

Article 59

General requirements

1. When the Community co-financing is used to finance operations comprising financial engineering instruments, a business plan shall be submitted by the co-financing partners or shareholders or by their duly authorised representative. The business plan shall specify at least the following:
 - a.) the targeted market of enterprises and the criteria, terms and conditions for financing them;
 - b.) the operational budget of the financial engineering instrument;
 - c.) the ownership of the financial engineering instrument;
 - d.) the co-financing partners or shareholders;
 - e.) the by-laws of the financial engineering instrument;

¹⁶ OJ L 124, 20.5.2003, p. 36

¹⁷ OJ C244, 1.10.2004, p.2

- f.) the provisions on professionalism, competence and independence of the management;
 - g.) the justification for, and intended use of, the contribution from Community co-financing;
 - h.) the exit policy of the financial engineering instrument from investments in enterprises;
 - i.) the winding-up provisions of the financial engineering instruments, including the reutilisation of resources returned to the financial engineering instrument from investments or left over after all guarantees have been honoured, attributable to the contribution from the operational programme.
2. The business plan shall be assessed and its implementation monitored by, or under the responsibility of, the Operating Structure.
 3. The assessment of the economic viability of the investment activities of the financial engineering instruments shall take into account all sources of income of the enterprises concerned.
 4. Financial engineering instruments shall be set up as independent legal entities governed by agreements between the co-financing partners or shareholders or as a separate block of finance within a financial institution.
 5. Where the financial engineering instrument is established within a financial institution, it shall be set up as a separate block of finance, subject to specific implementation rules within the financial institution, stipulating, in particular, that separate accounts are kept which distinguish the new resources invested in the financial engineering instrument, including those contributed by the operational programme, from those initially available in the institution.
 6. The Commission may not become a co-financing partner or shareholder in financial engineering instruments.
 7. Management costs may not exceed any one of the following ceilings, whichever is lowest:
 - 3% of the paid-up capital on a yearly average for the duration of the operation unless, after a competitive tender, a higher percentage proves necessary.
 - 10% of the total Community contribution to the operation, including investment capital and management costs.
 8. The terms and conditions for contributions from operational programmes to financial engineering instruments shall be set out in a funding agreement, to be concluded between the duly mandated representative of the financial engineering instrument and the Operating Structure.
 9. The funding agreement referred to in paragraph 8 shall include at least:
 - a.) the investment strategy and planning;
 - b.) monitoring of implementation in accordance with applicable rules;
 - c.) an exit policy for the contribution from the operational programme out of the financial engineering instrument;
 - d.) the winding-up provisions of the financial engineering instrument, including the reutilisation of resources returned to the financial engineering instrument from investments or left over after all guarantees have been honoured that are attributable to the contribution from the operational programme.
 10. The Beneficiary shall take precautions to minimise distortion of competition in the venture capital or lending markets.
 11. Returns from equity investments and loans, less a *pro rata* share of the management costs and performance incentives, may be allocated preferentially to investors operating under the market economy investor principle up to the level of remuneration laid down in the by-laws of the financial engineering instruments, and they shall then be allocated proportionally among all co-financing partners or shareholders.

Article 60
Winding up of the operation

1. At the winding up of the fund or at the partial or final closure of the programme, whichever is earlier, eligible expenditure for the purpose of the programme shall be the total part of the programme's contribution to the fund which has been effectively used for:
 - a.) any payments for investments in SMEs from each of the funds referred to in Articles 57 and 58 of this Agreement;
 - b.) any guarantees provided, including amounts committed as guarantees by guarantee funds; and
 - c.) eligible management costs.

The co-financing rate foreseen under the specific measure and operation concerned shall be applicable *pro rata* to the programme's contribution to the eligible expenditure paid by the beneficiary.

2. That part of the contribution of the programme to the fund which has not been used for the purposes referred to in paragraph 1 shall be returned to programme. The corresponding statement of expenditure shall be corrected accordingly.
3. Interest generated by payments from the programme to the funds, as defined in Article 57 of this Agreement, shall accrue to the contribution of the programme to be taken into account at the winding up of the operation or partial or final closure of the programme.
4. Resources returned to the operation from investments undertaken by the funds as defined in Article 57 of this Agreement or left over after all guarantees have been honoured, which are attributable to the Community contribution to the operation, shall be accrued to the national public contribution to the operation and shall be used exclusively for the benefit of small and medium-sized enterprises.

CHAPTER XI – FINANCIAL MANAGEMENT

Article 61
Transparency in accounting and reporting

The Beneficiary shall ensure that, for the operation to which the programme relates, all public or private bodies involved in the management and implementation of the operations maintain either a separate accounting system or an adequate accounting codification of all transactions concerned which will facilitate the verification of expenditure by the Community and by national control authorities. They must also ensure that all expenditure is correctly attributed to the operation or project concerned.

Article 62
Bank Account

1. In accordance with Article 5 of Annex A of the Framework Agreement, all payments by the Commission shall be made to an interest bearing euro account, opened by the National Fund in a financial or treasury institution, on behalf of the Beneficiary and under the National Fund's responsibility.
2. The account to be used to receive payments from the Commission under the programme shall be communicated by the Head of the National Fund to the Commission no later than 15 days following the signature of the Financing Agreement.
3. This account shall be used exclusively for transactions related to the programme covered by this Agreement.
4. The sole authority authorised to request funds from the Commission and to authorise transfers of funds from this account to the Operating Structure, or any final beneficiary as may be designated by the Operating Structure, is the Head of the National Fund.

5. In case of suspension or withdrawal of the accreditation of the National Authorising Officer, the National Fund, or the Operating Structure, and in case of withdrawal or suspension of conferral of management powers by the Commission, this account shall be blocked and the Commission will cease to make transfers of funds to the Beneficiary. In this event and until the reinstatement of the accreditation, no payment made from this account shall be considered eligible for Community funding.

Article 63
Payments from the Commission

1. Only assistance under the programme which has been granted in accordance with the provisions of the Financing Agreement shall be subject to co-financing by the Community.
2. In line with the provisions of Articles 40 and 160 of the IPA Implementing Regulation, the following provisions shall apply to payments made by the Commission under the programme:
 - a.) payment by the Commission of the Community contribution shall be made within the limits of the funds available and according to the Financial Plan at the level of the priority axis;
 - b.) payments shall take the form of pre-financing, interim payments and payment of the final balance;
 - c.) by 28 February each year, the Beneficiary shall send to the Commission a forecast of its likely payment applications for the financial year concerned and for the subsequent financial year, in relation to the programme. The Commission services may ask for an update of the forecast as appropriate;
 - d.) exchange of information concerning financial transactions between the Commission and the national authorities and structures regarding the programme shall, where appropriate, be made by electronic means through the "SFC system" managed by the Commission. For the period until the "SFC system" is fully accessible by the Beneficiary, information regarding financial transactions may be transmitted by electronic means through normal word processing and data processing files, together with signed original documents in paper format in accordance with the model in Annexes II and XVI;
 - e.) the combined total of pre-financing and interim payments shall not exceed 90 % of the Community contribution as set out in the financial table in Annex I;
 - f.) when the ceiling referred to in sub-paragraph e) is reached, the National Authorising Officer shall continue transmitting to the Commission any certified statements of expenditure, as well as information about amounts recovered;
 - g.) the amounts set out in certified statements of expenditure, in payment applications and in expenditure mentioned in the implementation reports, shall be denominated in euro; the Beneficiary shall convert the amounts of expenditure incurred in national currency into euro, using the monthly accounting rate of the euro calculated in accordance with Article 70 of this Agreement ;
 - h.) payments by the Commission to the National Fund shall be made to the euro account identified in Article 62 of this Agreement ;
 - i.) in the event that the final beneficiary is accredited to perform financial transactions for the relevant priority of measure, the Beneficiary shall ensure that the final beneficiaries receive the total amount of the public contribution in due time and in full. No specific charge or other charge with equivalent effect shall be levied which would reduce these amounts for the final beneficiaries. The National Authorising Officer, the National Fund and the Operating Structure shall ensure the timely treatment of payment requests by final beneficiaries (and from final beneficiaries to the recipient of the assistance);
 - j.) the expenditure may be covered by Community financing only if it has been incurred and paid by the final beneficiary;

- k.) expenditure paid by final beneficiaries shall be substantiated by receipted invoices or accounting documents of equivalent probative value or other relevant documents;
- l.) expenditure must be certified by the National Authorising Officer;
- m.) expenditure declared in respect of a period may contain corrections to data declared in respect of the preceding payment application. These corrections are to be declared to the Commission.

Article 64
Pre-financing

1. In order for the Commission to approve a payment application for a pre-financing payment to the National Fund, the following minimum requirements as set out in Article 42(1) of the IPA Implementing Regulation must be fulfilled:
 - a.) the National Authorising Officer has notified the Commission of the opening of the euro account concerned;
 - b.) the accreditations delivered by the competent accrediting officer and the National Authorising Officer are in force and the conferral of management by the Commission remains valid; and
 - c.) this Agreement has entered into force.
2. Pre-financing payments shall amount to 30% of the Community contribution for the first three years of the programme. If necessary and having regard to the budget availability, the pre-financing may be made in two instalments. At the time of the revision of the programme the pre-financing may be increased up to a maximum of 30% of the Community contribution for the three most recent years.
3. The total amount paid as pre-financing shall be reimbursed to the Commission with all interest accrued if no payment application for the programme concerned is sent within 15 months of the date on which the Commission pays the first pre-financing amount. The Community contribution to the programme shall not be affected by such reimbursement.
4. The total pre-financing amount shall be cleared at the latest when the programme is closed. Throughout the lifetime of the programme, the National Authorising Officer shall use the pre-financing payment only to pay the Community contribution to expenditure which is eligible for financing in compliance with this Agreement.
5. The pre-financing amount may be used to pre-finance operations and to reimburse the expenditure incurred and declared by the final beneficiaries and accepted by the National Fund.

Article 65
Property of interest

Any interest earned on the programme-specific euro account remains the property of the Beneficiary. It shall be posted exclusively to the operational programme concerned, being regarded as a resource of the Beneficiary in the form of a national public contribution to the programme. Interest shall be declared to the Commission with each payment declaration and at the time of the final closure of the operational programme.

Article 66
Applications for payment

1. Applications for payment shall certify that all requirements laid down in this Article and in Article 67 of this Agreement are fulfilled.
2. Applications for payment shall be drawn up in accordance with the models in Annex II (interim payments) and XVI (final payment).
3. The National Authorising Officer shall send to the Commission with each application for payment the following elements:

- a.) a certificate of expenditure, signed by the National Authorising Officer, certifying that the expenditure declared complies with applicable Community and national rules and has been incurred in respect of operations selected for funding in accordance with the criteria applicable to the programme and complying with relevant Community and national rules, and that the statement of expenditure is accurate, results from reliable accounting systems and can be supported by receipted invoices or accounting documents of equivalent probative value;
 - b.) a certified statement of expenditure, drawn up by priority axis and measure;
 - c.) a computerised listing of operations by measure and the corresponding expenditure, including contribution under the IPA Regulation, national public and, when applicable, private contributions;
 - d.) details of amounts recoverable following cancellation of all or part of the Community contribution for an operation;
 - e.) the volume of Community funds in the component-specific euro account at the date of the last debit to which this statement refers and the interest earned;
 - f.) revenues generated, calculated in accordance with Article 18 of this Agreement;
 - g.) any corrections made in accordance with Articles 67(4), 68(2) and 76 of this Agreement.
4. A payment application cannot be accepted if payments have been suspended in accordance with Article 72 of this Agreement.
5. An application for payment which does not meet the requirements listed in paragraph 2 of this Article and in Article 67 of this Agreement, shall be considered as unacceptable by the Commission and shall not be taken into account under any of the provisions of this Agreement.

Article 67
Interim payments

1. In order for the Commission services to approve a payment application for an interim payment, the minimum requirements to be fulfilled are the following:
- a.) the National Authorising Officer must have sent to the Commission an application for payment, together with the elements listed in Article 66(3) of this Agreement;
 - b.) the ceilings for Community assistance under each priority axis as laid down in Article 17(3) of this Agreement have been respected;
 - c.) the sectoral annual implementation reports as referred to in Article 85 of this Agreement, including the most recent one due, have been sent to the Commission;
 - d.) the Audit Authority has sent to the Commission, in accordance with the first and second indent of Article 29 (2)(b) of the IPA Implementing Regulation, the most recent annual audit activity report and opinion on the conformity of the management and control systems in place with the requirements of the IPA Implementing Regulation and those set out in this Agreement;
 - e.) the accreditations delivered by the Competent Accrediting Officer and the National Authorising Officer are in force, and the conferral of management by the Commission remains valid.
2. The National Fund shall ensure that applications for interim payments under the operational programme are sent to the Commission at least three times a year. For a payment to be made by the Commission in a given year, the application for payment shall be submitted not later than 31 October of that year.
3. With a view to meeting the level of expenditure necessary to avoid automatic de-commitment, applications for payment may be submitted until 31st December of each year, provided that they are accompanied by adequate evidence of transmission to the Commission (postal stamp or other

equivalent evidence) by that date. Payment shall take place in accordance with the time limits indicated in Article 71 of this Agreement.

4. If one or more of the conditions laid down in paragraph 1 are not met, the Beneficiary shall, when so requested and within the time limit fixed by the Commission services, take the necessary steps to remedy the situation before the payment is made.

5. If it appears that the applicable rules have not been complied with or that Community funds have been improperly used, the Commission may reduce interim payments to the Beneficiary, temporarily interrupt payments, or suspend payments, in accordance with Articles 71 and 72 of this Agreement. If any of these situations arises the Commission services shall inform the Beneficiary accordingly.

Article 68 Calculation of Payments

1. Payments shall be calculated on the basis of the Community contribution to the financing of the operations concerned, up to the amount obtained by applying the co-financing rate laid down for each priority axis in the Financial Plan in Annex I to the eligible expenditure, subject to the maximum Community contribution attached to each priority axis.

2. Amounts resulting from the financial adjustments carried out in accordance with Article 76 of this Agreement, which may be re-used for the programme, shall be added to or deducted from the amount of the Community contribution at the time of the next declaration.

3. Without prejudice to the ceiling of 90% as provided for in Article 63(2)(e) of this Agreement, where the combined total of declarations of expenditure exceeds the total programmed for a given priority axis, the amount to be paid shall be capped at the amount programmed for that priority axis in the financing plan in force. Expenditure excluded as a result of this capping may be taken into account in a subsequent declaration of expenditure, provided that an adjusted financing plan has been submitted by the Beneficiary and approved by the Commission.

Article 69 Payment of the final balance

1. In accordance with Article 166 (3) b) of the Financial Regulation the ultimate deadline for the submission of declarations of expenditure to the Commission under the programme is 31 December 2018.

2. The minimum requirements for the Commission to approve the application for the payment of the final balance are the following:

- a.) the National Authorising Officer has sent to the Commission the final payment application together with the elements listed in Article 66 of this Agreement;
- b.) the Operating Structure has sent to the Commission the sectoral final report for the Programme, as referred to in Article 102 of this Agreement;
- c.) the Audit Authority has sent to the Commission its opinion on the final statement of expenditure, supported by a final activity report, in accordance with paragraph 7.c) of Annex A to the Framework Agreement;
- d.) the accreditations delivered by the Competent Accreditation Officer and the National Authorising Officer are in force, and the conferral of management by the Commission, remains valid.

3. The Commission shall inform the Beneficiary of its conclusions on the content of the Audit Authority opinion referred to in paragraph 2c). This opinion shall be deemed accepted by the Commission in the absence of observations by the Commission within five months from the date of its receipt.

4. In addition to the requirements laid down in paragraph 2 the provisions of Article 67 of this Agreement are also applicable.

5. The Beneficiary shall ensure that the requirements regarding the retention of documents, as provided for under Article 104 of this Agreement, are fully observed. In this regard the Beneficiary shall set up a system which allows it to follow-up on the requirements regarding retention of documents shall identify the responsible body and shall inform the Commission of the practical arrangements concerning the transfer of responsibilities to this body.

Article 70
Exchange rate

The conversion between euro and national currency or any other currency shall be made using a monthly accounting exchange rate of the euro. The monthly accounting exchange rate shall be the exchange rate published by the Commission in the internet site <http://ec.europa.eu/budget/inforeuro/> regarding the month in which the expenditure was registered in the accounts of the Operating Structure or, in the case of recoveries, the month in which the recovery takes place. In the event that a rate for a specific month is not published, the rate for the most recent previous month of publication shall be used.

Article 71
Payment deadlines and interruption of payments

1. Subject to available funding, the Commission shall make interim payments no later than two months after the date on which an application for payment meeting all the conditions referred in Articles 66 and 67 of this Agreement is registered with the Commission, except as provided otherwise under paragraph 3.
2. Having regard that the amounts claimed under interim payments have been pre-financed in accordance to Article 64 of this Agreement, payments effected within longer periods shall not give rise to payment of interest.
3. The payment deadline referred to under paragraph 1 may be interrupted by the authorising officer by delegation of the Commission, with the meaning of the Financial Regulation if:
 - a.) in a report of a national or Community audit body there is evidence to suggest a significant deficiency in the functioning of the management and control systems; or
 - b.) the authorising officer by delegation in the Commission has to carry out additional verifications following information coming to his attention alerting him that expenditure in a certified statement of expenditure is linked to a serious irregularity which has not been corrected; or
 - c.) clarifications are needed regarding the information contained in the statement of expenditure.

The National IPA Coordinator and the National Authorising Officer shall be informed immediately of the reasons for the interruption. The interruption shall be ended as soon as the necessary measures to remedy the deficiency, irregularity or lack of clarity have been taken by the Beneficiary.

Article 72
Suspension of payments

1. Notwithstanding the provisions of Article 71, all or part of the payments may be suspended by the Commission where any of the following situations may occur:
 - a.) there is a serious deficiency in the management and control system of the Programme which affects the reliability of the procedure for certification of payments and for which corrective measures have not been taken; or
 - b.) expenditure in a certified statement of expenditure is linked to a serious irregularity which has not been corrected; or

- c.) clarifications are needed regarding the information contained in the declaration of expenditure;
2. In addition to paragraph 1, the following situations may lead to the suspension of payments by the Commission:
 - a.) the accreditations delivered by the Competent Accrediting Officer and/or the National Authorising Officer are suspended or withdrawn;
 - b.) the conferral of management decision by the Commission is suspended or withdrawn;
 - c.) the most recent annual audit activity reports and audit opinions due have not been sent to the Commission, in accordance with Article 18 of the Framework Agreement;
 - d.) the National Authorising Officer has not sent to the Commission the annual statements of assurance as referred to in Article 17 of the Framework Agreement, including the most recent one due.
3. The Beneficiary shall be given the opportunity to present its observations within a period of 2 months, before the Commission decides on a suspension, in accordance with paragraphs 1 and 2 of this Article.
4. The Commission shall end the suspension when the Beneficiary has taken the necessary measures to remedy the deficiency, irregularity, or lack of clarity, referred to in paragraphs 1 and 2 of this Article.
5. If those measures have not been taken by the Beneficiary, the Commission may decide to cancel all or part of the Community contribution to the Programme, in accordance with Article 73 of this Agreement.

Article 73

Financial corrections, repayment and re-use of Community contribution

The provisions of the IPA Implementing Regulation, namely its Articles 49 to 54 and of Articles 30 to 35 of the Framework Agreement, shall apply in the event of financial corrections, repayments to the general budget of the European Union and re-use of Community contributions. Financial corrections may also take place in the case of past non-compliance with the requirements for conferral of management powers, namely as provided for under Articles 15 to 17 of the IPA Implementing Regulation.

Article 74

Supervision, control and audit by the Commission and the European Court of Auditors

The provisions of Article 27 of the Framework Agreement shall apply *mutatis mutandis* to the programme and to all operations and contracts which receive Community funding under the programme covered by this Agreement.

Article 75

Prevention of irregularity and fraud, measures against corruption

The provisions of Articles 28 of the Framework Agreement shall apply *mutatis mutandis* to all operations, contracts and grants which receive Community funding under the programme covered by this Agreement.

Article 76

Financial adjustments

The National Authorising Officer, who bears in the first instance the responsibility for investigating irregularities, shall make the financial adjustments where irregularities or negligence are detected in the management and implementation of the programme or any operations or contracts financed under the programme. He/she shall do so by cancelling all or part of the Community contribution to the

operations concerned or the programme. The National Authorising Officer shall take into account the nature and gravity of the irregularities and the financial loss to the Community contribution.

Article 77

Recovery of funds in case of irregularity or fraud

The provisions of Article 29 of the Framework Agreement shall apply *mutatis mutandis* to the programme and all operations, contracts and grants which receive Community funding under the programme covered by this Agreement

CHAPTER XII – MANAGEMENT AND CONTROL SYSTEMS

Article 78

General principles of Management and Control Systems

1. The management and control systems of the operational programme set up by the Beneficiary shall provide for:
 - a.) a clear definition of the functions of the bodies concerned in management and control and the allocation of functions within each body;
 - b.) compliance with the principle of segregation of duties and tasks between and within such bodies;
 - c.) procedures for ensuring the correctness and regularity of expenditure declared under the operational programme;
 - d.) reliable accounting, monitoring and financial reporting systems shall as far as possible be held in computerised forms;
 - e.) arrangements for auditing the functioning of the systems;
 - f.) systems and procedures to ensure an adequate audit trail;
 - g.) reporting and monitoring procedures for irregularities and for the recovery of amounts unduly paid;
 - h.) the proper execution of the measures co financed by the Community contribution in accordance with the terms of the Financing Agreement and with the obligations assigned to the measure;
 - i.) in the case of delegation of tasks, reporting to the authority responsible on the performance of their tasks and means employed.
2. The Beneficiary shall ensure that adequate guidance on the provision of management and control systems necessary to ensure sound financial management of the IPA assistance with generally accepted principles and standards is given to:
 - the body(ies) responsible for the selection of operations in accordance with the established selection criteria;
 - the body(ies) responsible for dealing with public procurement, contracts and grants;
 - the body(ies) responsible for the implementation of operations and projects to be carried out in accordance with the terms and objectives of the funding decisions;
 - the authorities or bodies or individuals responsible for certifying statements of expenditure for which payments are claimed under IPA;
 - the authorities responsible for the general management and coordination of the IPA operations which are identified in Article 25 of this Agreement.

3. The Commission services and the Beneficiary shall cooperate to coordinate audit strategies and plans, methods and implementation, so as to maximise the usefulness of the actions carried out. They shall exchange the results of the checks carried out.

At least once a year the following shall be examined and evaluated:

- a.) the results of the checks carried out by the Beneficiary and the Commission or the European Court of Auditors;
- b.) any comments made by other national or Community Control bodies or institutions;
- c.) the financial impact of the irregularities noted, the steps taken or still required to correct them and, when necessary, adjustments to the management and control systems.

4. Following the above examination and evaluation and without prejudice to the measures taken immediately by the Beneficiary, the Commission services may make observations on the management and control systems and in particular the financial impact of any irregularities detected. These observations shall be communicated to the National IPA Coordinator and the National Authorising Officer. The observations shall be accompanied, where necessary, by a request for corrective measures to remedy the management and control shortcoming found and to correct those irregularities detected which have not been corrected. The Beneficiary shall have the opportunity to comment on these observations.

Article 79

Management verifications

1. The management and control systems put in place shall include procedures to verify whether assets of a relevant operation as well as activities thereof are used in accordance with the objectives of the programme, that expenditure declared has actually been incurred in accordance with applicable rules, the products and services have been delivered in accordance with the approval decision and the payment requests by the final beneficiary are correct. These verifications shall cover administrative, financial, technical, physical and performance aspects of operations, as appropriate.

2. The procedures shall require the recording of verifications on the spot. The records shall state the work done, the results of the verification and the measures taken in respect of discrepancies. Where any physical or administrative verifications are not exhaustive, but performed on a sample of works or transactions, the records shall identify the works or transactions selected and describe the sampling method.

3. The checks shall establish whether any problems encountered are of (a) a one-off character, or (b) of a systemic character, entailing a risk for other or all measures carried out by the same implementing bodies in the beneficiary country. They shall also identify the causes of such situations, any further examination which may be required and the necessary corrective and preventive action.

4. The Commission services may require the Beneficiary to carry out on the spot checks, to verify the correctness of one or more operations and the legality and regularity of the related transactions.

Article 80

Checks carried out by the Commission

1. The Commission in its responsibility for the implementation of the Community budget shall verify that the Beneficiary has smoothly functioning management and control systems so that Community funds are efficiently and effectively used.

To that end, without prejudice to checks carried out by the Beneficiary, Commission officials or servants may carry out on-the-spot checks on the management and control systems and on the operations financed by IPA.

2. The Commission services shall try as much as possible to ensure that any checks that they carry out are performed in a coordinated manner so as to avoid repeating checks in respect of the same subject matter during the same period. The Beneficiary and the Commission services shall exchange any relevant information concerning the results of the checks carried out.

3. On-the-spot checks carried out in order to protect the financial interest of the Community against irregularities, may be prepared and conducted by the Commission services, or the European Court of Auditors, in close co-operation with the competent authorities of the beneficiary country concerned, which shall be notified in good time of the object and purpose of the checks, so that they can provide all the requisite help.
4. If the Beneficiary wishes, on-the-spot checks and inspections may be carried out jointly, subject to prior agreement of the relevant EC control body.
5. Commission officials shall have access, under the same conditions as national administrative inspectors and in compliance with national legislation, to all the information and documentation on the operations concerned, which are required for the proper conduct of the on-the-spot checks and inspections. They may avail themselves of the same inspection facilities as national administrative inspectors and in particular copy relevant documents.
6. In carrying out on the spot checks, the Commission services may call on outside experts and bodies, acting under their responsibility, to provide technical assistance. The Commission shall ensure that the aforementioned officials and bodies give every guarantee as regards technical competence, independence and observance of professional confidentiality.
7. The Beneficiary shall make available to the Commission any appropriate national control reports on the programme and projects concerned.
8. On-the-spot checks and inspections may be carried out by the Commission services also on economic operators. In order to make it easier for the Commission services to carry out such checks and inspections, economic operators shall be required to grant access to premises, land, means of transport or other areas, used for business purposes.
9. Where the economic operators resist an on-the-spot check or inspection, the Beneficiary acting in accordance with national rules, shall give Commission officials such assistance as they need to allow them to discharge their duty in carrying out an on-the-spot check or inspection. It shall be for the Beneficiary to take any necessary measures in conformity with national law.
10. The Commission services shall report as soon as possible to the Beneficiary any fact or suspicion relating to an irregularity which has come to their notice in the course of the on-the-spot check or inspection.

Article 81

Checks carried out by the Beneficiary

1. Without prejudice to the Commission's responsibility for implementing the Community Budget, the Beneficiary shall take responsibility for the financial control of projects. To that end, the measures it will take shall include:
 - a.) verifying that management and control systems have been set up and are being implemented in such a way as to ensure that Community funds are being used efficiently and correctly;
 - b.) providing the Commission with a description of these arrangements prior to the conferral of management and at any time that a significant change is introduced in the management and control systems;
 - c.) ensuring that operations and projects are managed in accordance with all applicable Community rules and that funds placed at their disposal are used in accordance with the principles of sound financial management;
 - d.) certifying that the declarations of expenditure presented to the Commission are accurate and guaranteeing that they result from accounting systems based on verifiable supporting documents;
 - e.) preventing and detecting irregularities, notifying these to the Commission, in accordance with the rules, and keeping the Commission informed of the progress of administrative and legal proceedings;

- f.) recovering any amounts lost as result of an irregularity detected and where appropriate charging interest on late payments.

Article 82

Audits of a sample of operations or transactions

1. The Beneficiary shall organise audits on operations and transactions on an appropriate sampling basis, aimed to:
 - a.) verify the effectiveness of the management and control systems in place and
 - b.) verify selectively, on the basis of risk analysis or any other appropriate methodology, expenditure declarations made at the various levels concerned.
2. In the case of a selection made on the basis of risk analysis, the checks shall take into account:
 - a.) the need to check an appropriate mix of type and size of projects;
 - b.) any risk factors which have been identified by national or Community checks; and
 - c.) the need to ensure that the different types of bodies involved in the management and implementation of projects are satisfactorily checked.

In the event of any other appropriate methodology, this should be clearly described and the checks shall be determined on the basis of it.

3. Through the checks the Beneficiary shall verify the following:
 - a.) the practical application and effectiveness of the management and control systems;
 - b.) the execution of operations and projects in accordance with the terms of the funding decisions and the objectives assigned to the projects;
 - c.) for an adequate number of accounting records, the correspondence of those records with supporting documents held by the various bodies, including the National Fund;
 - d.) the presence of a sufficient audit trail;
 - e.) for an adequate number of expenditure items that the nature and timing of this expenditure complies with the eligibility criteria and correspond to the specifications of the project and works actually executed;
 - f.) that the appropriate national co financing has in fact been made available and
 - g.) that the co-financed operations and projects have been implemented in accordance with the Community policies.

CHAPTER XIII – MONITORING AND EVALUATION

Article 83

Monitoring principles

1. In accordance with Article 59 of IPA Implementing Regulation, a Sectoral Monitoring Committee shall be set up to assist the Beneficiary in the achievement of the objectives of the programme. At its first meeting after the entry into force of the Financing Agreement, the Sectoral Monitoring Committee shall review and approve the decisions taken by a "shadow" Sectoral Monitoring Committee.
2. The Sectoral Monitoring Committee shall satisfy itself as to the effectiveness and quality of the implementation of the programme in order to attain the programme's objectives.
3. The Sectoral Monitoring Committee shall meet at least twice a year, at the initiative of the Beneficiary or the Commission.
4. The Sectoral Monitoring Committee shall be co-chaired by the head of the Operating Structure and a representative of the Commission. Its composition shall be decided by the Operating Structure,

in agreement with the Commission services. It shall include representatives of the Commission, the National IPA Coordinator, the Strategic Coordinator for the regional development and the human resources development components and the Operating Structure of the programme. Where applicable it shall also include representatives from civil society, socio-economic partners and environmental NGO's. A representative of the International Financing Institutions (IFIs) may participate in an advisory capacity for those operational programmes to which it makes a contribution.

5. The Sectoral Monitoring Committee shall draw up its rules of procedure, in compliance with the mandate set out by the Commission services, and within the institutional, legal and financial framework of the beneficiary country concerned. It shall adopt these rules of procedure in agreement with the Operating Structure and the IPA Monitoring Committee.

6. The Sectoral Monitoring Committee shall report to the IPA monitoring committee. It shall provide the IPA monitoring committee in particular with information relating to:

- a.) the progress made in implementing the programme, by priority axis and, where relevant, by measures or operations; this shall include the results achieved, financial implementation indicators and other factors, and shall be established with a view to reviewing and improving the implementation of the programmes;
- b.) any aspects of the functioning of the management and control systems raised by the Audit Authority, the National Authorising officer or the competent accrediting officer.

7. The Sectoral Monitoring Committee shall:

- a.) consider and approve the general criteria for selecting the operations within six months of the entry into force of the Financing Agreement on the programme and approve any revision of those criteria in accordance with programming needs;
- b.) review at each meeting progress made towards achieving the specific targets of the operational programme on the basis of documents submitted by the Operating Structure;
- c.) examine at each meeting the results of implementation, particularly the achievement of the targets set for each priority axis and measures and interim evaluations; it shall carry out this monitoring by reference to specified indicators;
- d.) examine the sectoral annual and final reports on implementation, prior to their transmission to the Commission and the National IPA Coordinator;
- e.) be informed of the annual audit activity report referred to in Article 29(2)(b) of the IPA Implementing Regulation, or of the part of the report referring to the operational programme concerned, and of any relevant comments the Commission may make after examining that report or relating to that part of the report;
- f.) examine any proposal to amend the Financing Agreement of the programme and/or the programme itself;
- g.) be informed of audit activities being carried out and the opinion given by the audit authorities and the EC concerning the implementation of the programme;
- h.) consider and approve the Communication Action Plan referred to in Article 99 of this Agreement as well as any subsequent updates of the plan; and
- i.) propose periodical meetings at a technical level if needed.

8. The Sectoral Monitoring Committee may propose to the Operating Structure any revision or examination of the programme likely to make possible the attainment of the programme's objectives or to improve its management, including its financial management.

9. The Sectoral Monitoring Committee may also make proposals to the Commission and the National IPA Coordinator, with a copy to the National Authorising Officer, for decisions on any remedial measures to ensure the achievement of the programme's objectives and enhance the efficiency of the assistance provided.

Article 84
Monitoring sheets

The Operating Structure shall maintain monitoring sheets for each operation, prepared in accordance with the templates and guidance provided by the Commission services, as may be deemed necessary. The monitoring sheets will be presented to the Sectoral Monitoring Committee and will constitute the core part of the Annual Implementation Report, prepared in accordance with Article 85.

Article 85
Sectoral annual report on implementation

1. The Operating Structure shall submit a sectoral annual report in relation to the programme concerned to the Commission and the National IPA Coordinator, by 30 June each year and for the first time by 30 June 2008.
2. The reports shall be sent to the National IPA Coordinator, the National Authorising Officer and the Commission, after examination by the sectoral monitoring committee.
3. Sectoral reports shall include the following:
 - a.) the quantitative and qualitative progress made in implementing the operational programme, priority axes, measures and, where relevant, operations or groups of operations, in relation to their specific, verifiable targets, with quantification, when possible, using indicators at the appropriate level.
 - b.) the financial implementation of the operational programme, detailing for each priority axis and measure:
 - the total expenditure paid out by reference to each beneficiary and included in payment applications sent to the Commission by the National Fund;
 - the total expenditure actually committed and paid out by the National Fund, with the corresponding public or public and private contribution; this shall be accompanied by computerised forms listing the operations, so that they can be followed through from budgetary commitment by the Beneficiary to final payments;
 - the total payments received from the Commission.
 - c.) for information purposes, the indicative breakdown of the allocation under the IPA Regulation shall be given by categories, in accordance with the detailed list included in Annex XIII (for the regional development component);
 - d.) the steps taken by the Operating Structure or the Sectoral Monitoring Committee to ensure the quality and effectiveness of implementation, in particular:
 - the monitoring and evaluation measures, including data collection arrangements;
 - a summary of any significant problems encountered in implementing the operational programme and any subsequent measures taken;
 - the use made of technical assistance;
 - e.) the activities to provide information on and publicise the programme;
 - f.) where appropriate, for the regional development component, the progress and financing of major projects;
4. The sectoral report shall be considered admissible only if it contains all the appropriate information listed in paragraph 3. The National IPA Coordinator and the Operating Structure shall be informed by the Commission services of the admissibility of the sectoral annual report within 10 working days from the date of its receipt.

5. The National IPA Coordinator and the Operating Structure shall also be informed of the Commission's opinion on the content of an admissible sectoral annual report within two months from the date of receipt.
6. The monitoring sheets prepared in accordance with templates and guidance provided by the Commission services will be attached to the report.

Article 86
Interim evaluation

1. During the period of implementation the Beneficiary shall carry out evaluations linked to the monitoring of the programme, in particular where this monitoring reveals a significant departure from the goals initially set or where proposals are made for the revision of the programme. At least one interim evaluation shall be carried out during the period of implementation of the programme. The results of the evaluation shall be sent to the Sectoral Monitoring Committee and to the Commission.
2. Evaluations shall be carried out by internal or external experts or bodies, functionally independent of the authorities referred to in Article 21 of the IPA Implementing Regulation. The results shall be published according to the applicable rules on access to documents.

Article 87
Ex-post evaluation

Ex-post evaluations are the responsibility of the Commission. The Commission services and the National IPA Coordinator shall decide whether *ex-post* evaluations should be carried out at the level of the programme or for a group of programmes or for IPA assistance as a whole.

CHAPTER XIV – AUDIT

Article 88
Audit principles

Audits are to be carried out in line with Sections III, IV and V of the Framework Agreement and Title VIII, Chapter I, of the Financial Regulation. They shall be carried out in accordance with internationally accepted audit standards.

Article 89
Audit Authority

1. The functions and responsibilities of the Audit Authority are those set out in Annex A to the Framework Agreement.
2. Where the audits referred to in Article 88 of this Agreement are carried out by a body other than the Audit Authority, the Audit Authority shall ensure that such bodies have the necessary functional independence.
3. If weaknesses in management or control systems, or the level of irregular expenditure detected do not allow the provision of an unqualified opinion for the annual opinion referred to in Article 18 paragraph 1 point (b) of the Framework Agreement, or in the closure declaration referred to in paragraph 1 point (c), the Audit Authority shall give the reasons and estimate the scale of the problem and its financial impact.

Article 90
Audit trail

1. In accordance with Article 21 of the Framework Agreement the management and control system for the programme shall provide a sufficiently detailed audit trail.
2. For the purposes of this agreement an audit trail shall be considered sufficient where it permits:

- a.) the aggregate amounts certified to the Commission to be reconciled with the detailed accounting records and supporting documents held at the various administrative levels, by the Operating Structure and the final beneficiaries with regard to operations co-financed under the operational programme;
 - b.) verification of the allocation and transfer of the available Community and national funds;
 - c.) verification of the correctness of the information supplied on the execution of the programme in accordance with the terms of the Financing Agreement granting the assistance and the objectives assigned to the programme;
 - d.) verification of the selection criteria established for the operational programme, and
 - e.) in respect of each operation, as appropriate, the technical specifications and financing plan, documents concerning the grant approval, documents relating to public procurement procedures, progress reports and reports on verifications and audits carried out.
3. An indicative description of the information requirements for a sufficient audit trail is given in Annex XIV.
4. The Beneficiary shall satisfy itself that the following points have been addressed:
- a) that there are procedures to ensure that documents that are relevant to specific items of expenditure incurred, payments made, works undertaken and verification of them carried out in connection with the programme, and which are required for a sufficient audit trail, are held in accordance with the requirements of Annex XIV;
 - b) that a record is maintained of the body holding them and its location; and
 - c) that the documents are made available for inspection by the persons and bodies who would normally have the right to inspect such documents.
5. The persons and bodies referred to in paragraph 4 (c) shall be:
- a) the staff of the National Fund, Operating Structure and specific bodies who process payment applications;
 - b) the services undertaking audits of management and control systems;
 - c) the National Authorising Officer as person responsible for certifying interim and final payment applications and the person or department which issues declarations for the winding up of measures; and
 - d) mandated officials of national audit institutions and of the Community.

They may require that extracts or copies of the documents or accounting records referred to in paragraph 4 be supplied to them.

Article 91
Audits of operations

1. The audits referred to in Article 88 of this Agreement shall be carried out each twelve-month period from 1 October of the year following the adoption of the programme, on a sample of operations selected by a method established or approved by the Audit Authority. The audits shall be carried out on-the-spot on the basis of documentation and records held by the beneficiary.
2. The audits shall verify that the following conditions are fulfilled:
- a.) the operation meets the selection criteria for the operational programme, has been implemented in accordance with the approval decision and fulfils any applicable conditions concerning its functionality and use or the objectives to be attained;
 - b.) the expenditure declared corresponds to the accounting records and supporting documents held by the beneficiary;

- c.) the expenditure declared by the beneficiary is in compliance with Community and national rules;
 - d.) the public contribution has been paid to the beneficiary in accordance with Article 40 (9) of IPA Implementing Regulation.
3. Where problems detected appear to be systemic in nature and therefore entail a risk for other operations under the operational programme, the Audit Authority shall ensure that further examination is carried out, including additional audits where necessary, to establish the scale of such problems. The necessary preventive and corrective action shall be taken by the relevant authorities.

Article 92

Documents presented by the Audit Authority and follow-up

1. The annual audit activity report and the annual opinion referred to in Article 29.2(b) of the IPA Implementing Regulation shall be based on the systems audits and audits of operations carried out and shall be drawn up in accordance with the models set out in Annex C to the Framework Agreement.
2. The opinion on the final statement of expenditure referred to in Article 29.2(b) of the IPA Implementing Regulation shall be based on all the audit work carried out by, or under the responsibility of the Audit Authority, in accordance with the annual work plan. The opinion on the final statement of expenditure shall be drawn up in accordance with the model set out in Annex E to the Framework Agreement.
3. If there is a limitation in the scope of examination or if the level of irregular expenditure detected does not allow the provision of an unqualified opinion for the annual opinion referred to in paragraph 1 or in the opinion on the final statement of expenditure referred to in paragraph 2, the Audit Authority shall give the reasons and estimate the scale of the problem and its financial impact.
4. Following the receipt of the reports and opinions by the Audit Authority, the National Authorising Officer shall:
 - a) decide whether any improvements to the management and control systems are required, record the decisions in that respect and ensure the timely implementation of those improvements;
 - b) make any necessary adjustments to the payment applications to the Commission.
5. The Commission services may decide either to take follow-up action itself in response to the reports and opinions, for example by initiating a financial correction procedure, or to require the beneficiary country to take action, while informing the National Authorising Officer and the Competent Accrediting Officer of their decision.

Article 93

Availability of documents

1. For the purposes of this Agreement, the Beneficiary shall ensure that a record is available of the identity and location of bodies holding the supporting documents relating to expenditure and audits, which includes all documents required for an adequate audit trail.
2. The Beneficiary shall ensure that the documents referred to in paragraph 1 are made available for inspection and that extracts or copies thereof are supplied to persons and bodies entitled to have access to them, including at least authorised staff of the Beneficiary, National Fund, Audit Authority and authorised officials of the Community and their authorised representatives.
3. The following, at least, shall be considered commonly accepted data carriers:
 - a.) photocopies of original documents;
 - b.) microfiches of original documents;
 - c.) electronic versions of original documents;
 - d.) documents existing in electronic version only.

4. The procedure for certifying the conformity of documents held on commonly accepted data carriers with the original document shall be laid down by the national authorities and shall ensure that the versions held comply with national legal requirements and can be relied on for audit purposes.
5. Where documents exist in electronic version only, the computer systems used must meet accepted security standards that ensure that the documents held comply with national legal requirements and can be relied on for audit purposes.
6. The Commission services shall ensure that the information forwarded by the Beneficiary, or collected by them in the course of on-the-spot inspections, is kept confidential and secure.

Article 94

Supervision, control and audit by the Commission and the European Court of Auditors

Supervision, control and audit by the Commission and by the European Court of Auditors will be carried out in line with Section IV Articles 27 to 35 of the Framework Agreement and Title VIII, Chapter I of the Financial Regulation.

CHAPTER XV – INFORMATION AND VISIBILITY

Article 95

Personal Data

According to Article 24(2)(d) of the Framework Agreement, the provisions of Regulation (EC) No 45/2001 of the European Parliament and the European Council on the protection of individuals with regards to the processing of personal data by the Community institutions and bodies and on the free movement of such data, and with due observance of the requirements of security, shall apply.

Article 96

Electronic Exchange of Data

1. The Beneficiary shall provide to the Commission an original paper version of the documents, dated and signed by a duly authorised official. The date taken into account shall be the date on which the paper document has been officially sent to the Commission.
2. Apart from the submission of paper documents by the Beneficiary to the Commission, the Beneficiary shall endeavour, whenever possible, to submit an electronic version of those documents.
3. In the event of divergence between the paper and electronic versions of the documents, the original paper document will be considered as the authentic document.
4. All documents and correspondence pertaining to the programme shall bear the CCI reference number indicated by the Commission.

Article 97

Information and publicity

1. The Beneficiary shall provide information on, and publicise the programme and operations, in accordance with Article 24 of the Framework Agreement. The information shall be addressed to the citizens and beneficiaries, with the aim of highlighting the role of the Community and ensuring transparency.
2. In accordance with Article 90 of the Financial Regulation the Commission shall publish the relevant information on contracts and grants. The Commission shall publish the results of tender and call for proposal procedures in the Official Journal of the European Union, on the EuropeAid website and in any other appropriate media, in accordance with the applicable contract procedures for Community external actions.

Article 98
Publication of information on beneficiaries of Community funding

1. In accordance with Article 24.2 of the Framework Agreement, the Beneficiary shall publish the following information in relation to beneficiaries of Community financing:
 - a.) the names and addresses of the final beneficiaries and end recipients;
 - b.) the names of the operations;
 - c.) the amount of Community funding allocated to the operations.
2. The information referred to in paragraph 1 shall be published according to a standard presentation, in a dedicated and easily accessible place of the Beneficiary's internet site. If such internet publication is impossible, the information shall be published by any other appropriate means, including the national official journal.
3. The publication shall take place during the first half of the year following the closure of the budget year in respect of which the funds were attributed to the Beneficiary.
4. The Beneficiary shall communicate to the Commission the address of the place of publication and reference shall be made to this address in the dedicated place of the internet site of the Community institutions referred to in Article 97(2) of this Agreement. If the information is published otherwise, the Beneficiary shall give the Commission full details of the means used.

Article 99
Visibility

1. Activities to make available and publicise in the beneficiary country information about assistance under the IPA, as referred to by Article 24(4) of the Framework Agreement, will be implemented based on a Communication Action Plan (CAP) prepared in accordance with the chapter on Implementing Provisions of the programme. The CAP shall be reviewed by the Sectoral Monitoring Committee and shall set out:
 - a.) the aims of the information and publicity;
 - b.) the target group;
 - c.) the content and the strategy of the resulting communication and information measures;
 - d.) the indicative budget;
 - e.) the administrative departments responsible for implementation;
 - f.) the criteria for evaluating the measures carried out.
2. Funding for information and publicity may be provided from the technical assistance priority of the programme.
3. At the meetings of the Sectoral Monitoring Committee, the Operating Structure shall report on progress in implementing the CAP and provide the Committee members with examples of such measures.
4. When the implementation of the present article implies specific information and publicity activities at operation level, such activities shall be the responsibility of the final beneficiaries, and shall be funded from the amount allocated to the relevant subject.
5. The Operating Structure shall ensure that operations financed in the framework of the programme respect the EU visibility guidelines for external actions¹⁸.

¹⁸ http://ec.europa.eu/europeaid/work/visibility/index_en.htm .

CHAPTER XVI – PROGRAMME CLOSURE

Article 100 Closure principles

1. Programme closure implies the financial settlement of outstanding Community commitments, through the payment of the final balance, or the issue of a recovery note, or the de-commitment of the final balance of the budgetary commitment by the Commission. To this end, a final payment application should be submitted to the Commission.
2. The Commission will inform the Beneficiary about the date of the closure of the programme.
3. The programme closure does not prejudice the Commission's right to carry out audits or undertake financial corrections.
4. Notwithstanding the results of any audits carried out by the Commission services or the European Court of Auditors, the final balance paid or the amount to be recovered by the Commission may be amended within nine months of the date on which the final payment is made, or of the date on which the recovery note is issued.
5. In accordance with the provisions of Article 45 of the IPA Implementing Regulation, for the closure of the programme, the following documents should be submitted to the Commission by the Beneficiary by 31 December 2018 at the latest, in order to successfully close the Community assistance:
 - an application for the final payment issued by the National Authorising Officer;
 - a final report submitted by the Operating Structure;
 - a winding up declaration on the final statement of expenditure supported by a final activity report issued by the Audit Authority;
 - an audit opinion on the final statement of expenditure.
6. A precondition for the successful closure of the programme is that the accreditation provisions foreseen in chapter II of the IPA Implementing Regulation are in force and the conferral of management by the Commission remains valid.

Article 101 Winding up declaration

1. The winding up declaration sets out the opinion of the independent Audit Authority, designated under Article 29 of the IPA Implementing Regulation, on the final statement of expenditure submitted to the Commission by the National Authorising Officer.
2. The submission of the winding up declaration is a prerequisite for the programme closure. It will be submitted to the Commission and to the Competent Accrediting Officer at the same time as the final statement of expenditure.
3. The basis for forming the opinion expressed in the winding up declaration has to be clearly explained. The Audit Authority is required to declare that the final statement of expenditure and application for the payment of the balance issued by the National Authorising Officer are free of misstatements. The Audit Authority shall address in particular the following:
 - correct presentation and compilation of the documents;
 - correctness and accuracy of the calculations;
 - reconciliation of the final statement presented to the Commission with the statements presented by the implementing bodies to the National Authorising Officer;
 - consistency with the financial information, including information on irregularities, provided in the final report;
 - the legality and regularity of the underlying financial transactions, in accordance with the eligibility criteria and the procurement directives;

- audits carried out by the Commission services, the European Court of Auditors or the Audit Authority on the National Fund and the National Authorising Officer, the Operating Structure as well as the contracting authorities, by summarising any weakness found in the management and control systems or in the financial transaction findings. The corrective measures put in place to remedy any weakness found in the management and control systems including any financial corrections imposed should be provided;
 - sample of financial transactions audited, including information on the total public expenditure and the error percentage, if any.
4. An indicative model of the winding up declaration is contained in Annexe E of the Framework Agreement.

Article 102
Final report

1. The Operating Structure shall draw up a sectoral final report on the implementation of the programme. It shall cover the whole period of implementation and may include the latest annual report.
2. After examination by the Sectoral Monitoring Committee, the Operating Structure shall submit the final sectoral report to the National IPA Coordinator, the National Authorising Officer and to the Commission, at the latest six months after the final date of eligibility of expenditure.
3. The requirements for the content of the final sectoral report are set out in Article 169 of the IPA Implementing Regulation. This report shall include:
 - a) the quantitative and qualitative progress made in implementing the programme, by priority and measure, in relation to their specific targets, with quantification of the physical indicators, including results and impact indicators;
 - b) the financial implementation of the programme, summarising for each priority axis and measure, the total expenditure actually paid out and included in the payment applications submitted to the Commission by the National Fund, as well as a record of the total payments received from the Commission and the total expenditure actually committed and paid out by the National Fund, with the corresponding public or public and private contribution, accompanied by a list of the operations carried out;
 - c) the indicative breakdown of the allocations under the IPA Regulation, by category, in accordance with the detailed list included in Annex XIII;
 - d) the steps taken by the Operating Structure and/or the Sectoral Monitoring Committee, to ensure the quality and effectiveness of implementation and in particular:
 - i) the monitoring and evaluation measures, including data collection arrangements;
 - ii) a summary of any significant problems encountered in implementing the programme, including any corrective measures put in place;
 - iii) the use made of technical assistance;
 - e) the measures taken to provide information and publicity of the programme;
 - f) where appropriate, the progress and financing of major projects;
 - g) a list of projects implemented and whether these have been completed and are operational.
4. A final report shall be considered admissible if it contains all the information required in paragraph 3. The Commission services shall inform the National IPA Coordinator and the Operating Structure of the admissibility of the final report within 10 working days from the date of its receipt.
5. The Commission's opinion on the content of an admissible final sectoral report shall be provided to National IPA Coordinator and the Operating Structure within five months from the date of receipt of the admissible report.

Article 103
Final application for payment

1. A final application for payment, including a certificate of expenditure and a statement of expenditure, shall be drawn up in the form set out in Annex XVI to the Financing Agreement.

2. Expenditure declared should relate to expenditure actually incurred and paid out by the National Fund. This expenditure should correspond to payments effected supported by receipted invoices or accounting documents of equivalent probative value. Expenditure must have been certified by the National Authorising Officer.
3. The conditions to be checked by the National Authorising Officer in certifying the expenditure are set out in the form prescribed in Annex XVII.
4. The final statement of expenditure should be accompanied by the appendix on recoveries referred to in Annex XVI to this Agreement.
5. The pre-financing paid to the Beneficiary for the programme, pursuant to Article 64 of this Agreement, has to be justified by payments effected by the final beneficiaries at the latest when the final balance of the assistance is claimed.
6. The Beneficiary shall inform the Commission of recoveries made between the submission of the final declaration of expenditure and the final payment by the Commission, so that the Commission can deduct them. The Beneficiary should also inform the Commission of recoveries effected after the submission of the final declaration of expenditure and after closure of the programme and repay the IPA contribution to the Commission.

Article 104
Retention of documents

1. The responsible body and authorities of the Beneficiary shall keep available for the Commission all documents related to the programme, including documents related to the authorisation of payment applications, of the accounting and payment of such applications and of the treatment of advances, guarantees and debts, for a period of at least three years following the closure of the programme.
2. For revenue generating projects, the period referred to in paragraph 1 shall be extended to five years following the date of the final payment to the project or three years after the closure of the programme, whichever comes later.
3. Written records of the entire procurement, grant award and contracting procedure shall be retained by the Operating Structure for a period of at least seven years from the payment of the balance of the contract.
4. The periods referred in paragraphs 1, 2 and 3 shall be interrupted in the case of legal proceedings, financial corrections or at the duly substantiated request of the Commission services.

CHAPTER XVII – FINAL PROVISIONS

Article 105
Consultation

1. Any question relating to the execution or interpretation of this Agreement shall be the subject of consultation between the Contracting Parties, leading where necessary to an amendment of this Agreement.
2. Where there is a failure to carry out an obligation set out in this Agreement which has not been the subject of remedial measures taken in due time, the Commission may suspend the financing of activities under IPA after consultation with the Beneficiary.
3. The Beneficiary may renounce in whole or in part to the implementation of activities under IPA. The Contracting Parties shall set out the details of the said renunciation in an exchange of letters.

Article 106
Settlement of differences, arbitration

The provisions of Article 42 of the Framework Agreement shall apply *mutatis mutandis* to this Agreement.

Article 107
Disputes with third parties

The provisions of Article 43 of the Framework Agreement shall apply *mutatis mutandis* to this Agreement.

Article 108
Annexes

The Annexes shall form an integral part of this Agreement.

Article 109
Validity

1. This Agreement shall enter into force on the date on which the Beneficiary notifies the Commission that all internal procedures in the Republic of Croatia necessary for the entry into force of this Agreement have been fulfilled.
2. This Agreement shall continue to be in force until the final date for the retention of documents related to the programme as provided for under Article 104 of this Agreement.
3. In case of legal proceedings or of any duly motivated situation agreed between the parties, the Financing Agreement shall remain in force until the final settlement of the situation that gives rise to the extension of validity.

Article 110
Review and amendment

1. The implementation of this Agreement will be subject to periodic reviews at times arranged between the Parties.
2. Any amendment agreed to by the Parties will be in writing and will form part of this Agreement. Such an amendment shall enter into force on the date determined by the Parties.
3. If the request for an amendment comes from the Beneficiary, the latter shall submit that request to the Commission at least six months before the amendment is intended to enter into force, except in cases which are duly substantiated by the Beneficiary and accepted by the Commission.

Article 111
Termination

1. This Agreement may be terminated by either Party by giving written notice to the other Party. Such termination shall take effect six calendar months from the date of the written notice.
2. The termination of this Agreement shall not preclude the possibility for the Commission to make financial corrections in accordance with Articles 49 to 54 of the IPA Implementing Regulation.

Article 112
Language

This Agreement is drawn up in duplicate in the English language.

Signed, for and on behalf of the Government of the Republic of Croatia,
at (place) on (date)

by Hrvoje Dolenc, State Secretary and National IPA Coordinator

.....

Signed, for and on behalf of the Commission,
at (place) on (date)

by Dirk Ahner, Director General

.....

LIST OF ANNEXES

Title

- I. Financial Plan
- II. Certificate and Statement of Expenditure and Application for Interim Payment
- III. Annual Statement on withdrawn and recovered amounts and pending recoveries
- IV. Forecast of likely payment applications
- V. Identification of authorities, names and addresses for correspondence
- VI. Specific conditions regarding conferral of management
- VII. Benchmark system for the roadmap to wave ex-ante controls
- VIII. Major project request for confirmation of rate of assistance
- IX. Template for a Bilateral Project Agreement
- X. Model of Operation Identification Sheet
- XI. Composition and functioning modalities for the committee for the selection of operations
- XII. Annual and Final Report
- XIII. Allocations by category of expenditures
- XIV. Indicative description of the information requirements for the audit trail
- XV. List of data on operations to be communicated on request to the Commission for the purpose of documentary and on-the-sport checks
- XVI. Certificate and Statement of Expenditure and Application for Final Payment
- XVII. Final control report and closure declaration
- XVIII. Guidelines for the completion of the standard form for quarterly communications of irregularities
- XIX.
 - (a) The operational programme
 - (b) Amendment to the operational programme

ANNEX I

Financial Plan

Financial plan of the "Environmental" operational programme for Croatia

<u>Years</u>	Total IPA allocation €
2007	16.999.500
2008	18.000.000
2009	18.500.250
2010	21.300.000
2011	21.900.000
Total 2007-2011	96.699.750

Priority	IPA Contribution €	National co- financing €	Total funding €	Co- financing rate
	(a)	(b)	(c) = (a) + (b)	(d) = (a)/(c)
Priority axis 1 –	47.604.750	8.400.841	56.005.591	85 %
Priority axis 2 –	47.705.250	8.418.579	56.123.829	85 %
Priority 3 - Technical Assistance	1.389.750	242.252	1.635.002	85 %
Total (2007-2011)	96.699.750	17.064.672	113.764.422	85 %

ANNEX II

Certificate and statement of expenditure and application for interim payment

EUROPEAN COMMISSION
INSTRUMENT FOR PRE-ACCESSION ASSISTANCE – IPA
Regional Development Component (Component III)
/Human Resources Development (component IV)
Certificate and statement of expenditure and payment application

Name of operational programme

Commission Decision

of

Financing Agreement

of

Commission reference (CCI) No:

National reference (if any)

CERTIFICATE

I, the undersigned,
National Authorising Officer,
hereby certify that all expenditure included in the attached statement complies with the criteria for eligibility of expenditure set out in the Financing Agreement signed on {DATE} between the European Commission and the Government of {COUNTRY} and has been incurred and paid by the final beneficiaries on the implementation of operations selected under the operational programme in accordance with the conditions for granting IPA assistance.

After¹⁹

		20...
--	--	-------

 and amounts to:

Euro ²⁰	
--------------------	--

(exact figure to two decimal

places)

The attached statement of expenditure, broken down by priority axis and measures, is based on accounts provisionally closed on

		20...
--	--	-------

and forms an integral part of this certificate.

I also certify that operations are progressing in accordance with the terms of the Financing Agreement, and in particular that:

7. all the requirements laid down in Article 67 of the Financing Agreement are fulfilled, in particular
 - The ceilings for IPA assistance under each priority axis as laid down in the Commission financing decision (and the Financing Agreement), have been respected;
 - The sectoral annual implementation reports, including the most recent one have been sent to the Commission by the Operating Structure;
 - The most recent annual audit activity report and opinion on the conformity of the management and control systems in place with the requirements of the Regulation (EC) 718/2007 and those of any agreement between the Commission and the beneficiary country has been sent to the Commission by the Audit Authority;
 - The accreditation delivered by the Competent Accrediting Officer and the National Authorising Officer are in force, and the conferral of management by the Commission remains valid;
8. all conditions of the relevant Bilateral Project Agreements related to payments are fulfilled;
9. the statement of expenditure is accurate, results from reliable accounting systems and is based on verifiable supporting documents;
10. the expenditure declared complies with applicable European Union and national rules and has been incurred in respect of operations selected for funding in accordance with the criteria applicable to the programme and complying with relevant applicable European Union rules and regulations, in particular those referred to in the Financing Agreement and the award of public contracts (PRAG).
11. the statement of expenditure and the payment application take account, where applicable, of any amounts recovered and of any interest received, and of net revenue accruing from operations financed under the operational programme;

¹⁹ Starting date for eligibility of expenditure (Article 34 of the Financing Agreement)

²⁰ Total amount of eligible expenditure paid by final beneficiaries

12. the breakdown of the underlying operations is recorded on computer files and is available to the relevant Commission departments on request

In accordance with Article 104 of the Financing Agreement, the supporting documents are and will continue to be available for at least three years following the closure of the operational programme by the Commission.

Date

		20...
--	--	-------

Name in capitals, stamp, position and signature of National Authorising Officer

Statement of expenditure by priority axis and measures: Interim payment					
Operational Programme reference (CCI No):					
Name of programme:					
Date of provisional closure of accounts:			Date of sending to the Commission:		
Total certified eligible expenditure²¹ paid:					
Priority axis/measure	Total expenditure incurred to date (between.... ²² and)	Expenditure certified in present declaration	Total expenditure planned (initial budget)	Expenditure incurred to date as proportion of initial budget (%)	Estimated expenditure still required to complete the programme
Priority Axis 1: total					
Measure 1.1					
Of which:					
- Operation xxx (reference no. plus title)					
- Major Project xxx (CCI no. plus title)					
Measure 1.2					
Priority Axis 2					
Measure 2.1					
Priority Axis 3					
Measure 3.1					
Priority Axis 4					
Measure 4.1					

²¹ As defined by Articles 148, 150 and 152 of Commission Regulation 718/2007

²² Starting date for eligibility of expenditure (Article 34 of the Financing Agreement)

Breakdown by year of the total certified eligible expenditure²³ (amounts in euros)

Priority axis/measure	2008	2009	2010	2011	2012
Priority Axis 1: total					
Measure 1.1					
Of which: - Operation xxx (reference no. plus title) - Major Project (CCI no. plus title)					
Measure 1.2					
Priority Axis 2					
Measure 2.1					
Priority Axis 3					
Measure 3.1					
Priority Axis 4					
Measure 4.1					

²³ By year: the breakdown mentioned in this table shall correspond to the payments made by the final beneficiaries in the year concerned. Where it is not possible to establish this breakdown precisely, the best estimate of the breakdown should be given.

ANNEX 1 to statement of expenditure:

The computerised listing of operations by measure and operation, and the corresponding expenditure, including contribution under the IPA Regulation and national public expenditure

Priority axis/measure	Total expenditure (EURO)	IPA funds (EURO)	National public expenditure (EURO)	IPA co-financing rate (%)
Priority Axis 1: total				
Measure 1.1				
<i>Operation 1.1.1</i>				
<i>Operation 1.1.2</i>				
.....				
Measure 1.2				
<i>Operation 1.2.1</i>				
<i>Operation 1.2.2</i>				
.....				
Measure 1.3				
<i>Operation 1.3.1</i>				
<i>Operation 1.3.2</i>				
.....				
Priority Axis 2: total				
Measure 2.1				
<i>Operation 2.1.1</i>				
.....				
Priority Axis 3				
Measure 3.1				
<i>Operation 3.1.1</i>				
.....				

ANNEX 2 to statement of expenditure:

Details of amounts recoverable following cancellation of all or part of the IPA contribution for an operation

Name of the priority/measure /operation	
Amount ordered to be recovered	
Debtor	
Date of issue of recovery order	
Authority which issued recovery order	
Date of recovery	
Amount recovered	

ANNEX 3 to statement of expenditure:

The volume of IPA contribution in the component-specific euro account at the date of the last debit to which this statement refers and the interest earned

APPLICATION FOR PAYMENT: Interim payment

Name of operational programme:

Operational programme reference (CCI) No:

Pursuant to Annex A of the Framework Agreement (Article 25 of Regulation (EC) No 718/2007), I, the undersigned (name in capitals of National Authorising Officer), hereby request payment of the amount of EUR as an interim payment.

This application is admissible because:

	Delete as appropriate
(a) no more than the maximum amount of assistance from IPA Funds as laid down in the Financing Agreement and the decision of the Commission approving the operational programme has been paid by the Commission during the whole period for each priority axis.	
(b) the Operating Structure has sent to the Commission the sectoral annual implementation reports, including the most recent one in accordance with art. 65(1)c of the Financing Agreement	<i>— has been forwarded by Operating Structure within the time limit laid down in art. 83 of the Financing Agreement — is attached</i>
(c) the Audit Authority has sent to the Commission, in accordance with Article 92 of the Financing Agreement, the most recent annual audit activity report and opinion on the conformity of the management and control systems in place with the requirements of the Regulation (EC) No 718/2007 and/or those of any agreement between the Commission and the beneficiary country	<i>— has been forwarded by Audit Authority within the time limit laid down in art. 90 of the financing Agreement — is attached</i>
(d) the accreditations delivered by the Competent Accrediting Officer and the National Authorising Officer are in force, and the conferral of management by the Commission remains valid	
(e) the payments have not been suspended in accordance with Article 72 of the Financing Agreement	
(f) None of the situations justifying blocking of payments to major projects have occurred	

The payment should be made by the Commission to the body designated by the beneficiary country for the purposes of making payments

Designated body	
Bank	
Bank account No	
Holder of account (where not the same as the designated body)	

Date

		20...
--	--	-------

Name in capitals, stamp, position and signature of
National Authorising Officer

ANNEX III

Annual statement on withdrawn and recovered amounts and pending recoveries (Article 66(3)d) of the Financing Agreement)

WITHDRAWALS AND RECOVERIES FOR THE YEAR 20.... DEDUCTED FROM STATEMENTS OF EXPENDITURE

Priority axis	Withdrawals				Recoveries			
	Total expenditure of final beneficiaries	Public contribution	Co-financing rate ²⁴	EU contribution	Total expenditure of final beneficiaries	Public contribution	Co-financing rate ²⁵	EU contribution
1								
Operation 1.1.x								
2								
Operation 2.1.x								
3								
Operation 3.1.x								
Total								

²⁴ This co-financing rate and the method for its calculation are found in the financial table of the operational programme for the priority axis concerned.

²⁵ This co-financing rate and the method for its calculation are found in the financial table of the operational programme for the priority axis concerned.

PENDING RECOVERIES AS AT 31.12. 20..

Priority axis	Year of launch of recovery proceedings	Public contribution to be recovered	Co-financing rate ²⁶	EU contribution to be recovered
1	2007			
Operation 1.1.x				
	2008			
	...			
2	2007			
Operation 2.1.x				
	2008			
	...			
3	2007			
Operation 3.1.x				
	2008			
	...			
Sub-totals	2007			
	2008			
	...			
Grand total				

²⁶ This co-financing rate and the method for its calculation are found in the financial table of the operational programme for the priority axis concerned.

ANNEX IV

Forecasts of likely payment applications (Article 63(2)c) of the Financing Agreement)

Provisional forecasts of likely payment applications by programme, for the current and subsequent financial year (in EUR):

	IPA co-financing ²⁷	
	[current year]	[following year]
Operational Programme 1 (CCI number) total		
Priority 1		
Priority 2		
Priority 3		
Operational Programme 2 (CCI number) total		
Operational Programme 3 (CCI number) total		
Grand Total		

²⁷ Only provisional forecasts of likely payment applications in respect of the IPA contribution, and not total expenditure forecast, should be stated in the table. In the provisional forecasts of likely payment applications, the IPA contribution should be stated for the year in question, and should not be cumulated from the beginning of the programming period.

ANNEX V

Identification of authorities, names and addresses for correspondence (Article 28(3) of the Financing Agreement)

- Field 1. **Operational Programme CCI code: 2007 HR 16IPO 003**
- Field 2. **Name of the Operational Programme:** Environmental Operational Programme
- Field 3. **IPA component** III Regional Development
- Field 4. **Beneficiary** – Republic of Croatia
- Field 5. **National IPA Coordinator**
Name: State Secretary, Central Office for Development Strategy and Coordination of EU Funds
Address Radnička cesta 80/V, 10 000 Zagreb
Phone 00 385 1 4569 205
- Field 6. **Strategic Coordinator for the regional development and the human resources development components**
Name: Deputy State Secretary, Central Office for Development Strategy and Coordination of EU Funds
Address Radnička cesta 80/V, 10 000 Zagreb
Phone 00 385 1 4569 194
- Field 7. **Competent Accrediting Officer**
Name: Minister, Ministry of Finance
Address Katančičeva 5, 10 000 Zagreb
Phone 00385 1 4591 300
- Field 8. **National Authorising Officer**
Name: State Secretary, Ministry of Finance
Address Katančičeva 5, 10 000 Zagreb
Phone 00 385 1 4591 479

- Field 9. **National Fund**
Name: Head of Department, Ministry of Finance
Address Katančićeva 5, 10 000 Zagreb
Phone 00 385 1 4591243
- Field 10. **Audit Authority**
Name: Director, Agency for the Audit of European Union Programmes Implementation Systems
Address Koturaška 53/1, Zagreb
Phone 00385 1 4585 999
- Field 11a. **Contracting Authority**
Name: Director, Environmental Protection and Energy Efficiency Fund
Address: Ksaver 208, 10 000 Zagreb
Phone 00385 1 5391 800
- Field 11b. **Contracting Authority**
Name: Deputy General Manager, Croatian Waters
Address Ulica Grada Vukovara 220, 10 000 Zagreb
Phone 00385 1 6307 405
- Field 11c. **Contracting Authority**
Name: Director, Central Finance and Contracting Agency
Address Ulica grada Vukovara 284, 10 000 Zagreb
Phone 00385 1 4591 245
- Field 12. **Operating Structure**
Name: Ministry of Environmental Protection, Physical Planning and Construction, Directorate for Strategic and Integration Processes in Environmental Protection
Address Republike Austrije 14, 10 000 Zagreb
Phone 00385 1 3782 413
- Field 12.a **Head of the Operating Structure**
Name: State Secretary Ministry of Environmental Protection, Physical Planning and Construction, Directorate for Strategic and Integration Processes in Environmental Protection
Address Republike Austrije 14, 10 000 Zagreb
Phone 00385 1 3782 413
- Field 12.b **Specific body – Body responsible for Priority axes 1 and 3**
Name: Ministry of Environmental Protection, Physical Planning and Construction, Directorate for Strategic and Integration Processes, in Environmental Protection - Director of the Directorate
Address Republike Austrije 14, 10 000 Zagreb
Phone 00385 1 3782 125
- Field 12.c **Specific body - Body responsible for Priority axis 2**
Name: Ministry of Regional Development, Forestry and Water Management, Directorate for Water Policy and International projects - State Secretary
Address Ulica grada Vukovara 220, 10 000 Zagreb
Phone 00385 1 6307 411
- Field 13. **IPA Monitoring Committee**
Chairperson National IPA Coordinator
Co-Chairperson Representative of the European Commission

Field 14. **Sectoral Monitoring Committee for the Environmental Operational Programme**
Chairperson Head of the Operating Structure
Co-Chairperson Representative of the Directorate General for Regional Policy,

Field 15. **Directorate General for Regional Policy**
Address Rue Père de Deken 23, 1040 Brussels, Belgium
Phone 0032 22966721

Field 16: **Authorising Officer by Delegation:**
Name: Director General, Directorate General for Regional Policy

Field 17: **Authorising Officer by Sub-delegation:**
Name: Director, Directorate I "Bulgaria, Cyprus, Greece, Romania, IPA/ISPA"

Field 18: **Audit Unit:**
Name: Control and Audit I

Field 19. **OLAF**
Name: European Anti-Fraud Office Directorate C – Operational and Policy Support
Address Rue Joseph II 30 B-1049 Brussels, Belgium
Phone (32-2) 299 11 11

ANNEX VI

Specific conditions regarding conferral of management powers²⁸

The management of the Environmental Operational Programme under the Regional Development Component within IPA assistance is conferred on the Republic of Croatia under the following conditions:

- 1) Croatia shall comply with the recommendations and associated deadlines in order to implement them, set out in Annex I to the Decision conferring management powers relating to the Environmental Operational Programme on the Republic of Croatia, and presented in Annex VIa of this Agreement;
- 2) Croatia shall provide the Commission at regular intervals with reports on the implementation of the decentralised system and progress towards fulfilment of the recommendations and associated deadlines in order to implement them, set out in Annex I to the Decision conferring management powers relating to the Environmental Operational Programme on the Republic of Croatia, and presented in Annex VIa of this Agreement;
- 3) Croatia shall inform in advance and obtain approval from the Commission on any substantial change in the IPA management structures and system as described in the application submitted by the National Authorising Officer which was received by Directorate General for Regional Policy on 11 April 2008.

The Commission shall perform the ex-ante controls as listed in Annex II to the Decision conferring management powers relating to the Environmental Operational Programme on the Republic of Croatia, and as presented in Annex VIb of this Agreement.

²⁸ The conditions are those made at the time of approving the decision conferring the management powers. Since that time, some (or all) recommendations may have been complied with.

Annex VIa
Summary of Findings and Follow up Actions

N°	Body responsible	Summary of finding	Risk rating (L/M/H)	Recommendation / Action required	Timeframe to implement	Report Ref.	File Ref.
		A. HORIZONTAL ISSUES					
1	CAO	<p><u>MONITORING THE ACCREDITATION OF THE NAO/NF:</u></p> <p>Lack of a specific MoP or set of rules for CAO's functions and responsibilities.</p>	M	Prepare MoP or set of rules including responsibilities for issuing, monitoring, and suspending or withdrawing the accreditation of the NAO/NF. MoP should also include the periodical assessment of formal reports (e.g. NAO's statements of assurance or audit reports from the AA or the Commission, etc) and the communication and co-operation with key actors of IPA system.	31/12/2008	5.1.3 F° 1	4.1 CAO Checklist/ Presentation by CAO No relative MoP was provided by Croatian Authorities
2	NIPAC – SC and NAO	<p><u>MIS (MANAGEMENT AND INFORMATION SYSTEM):</u></p> <p>MIS is not yet sufficiently developed and functional. It is still in a final testing phase and its cost has not yet been estimated. Notwithstanding several</p>	M L	Inform Commission services (ad hoc and quarterly) about the state of play, timetable, pending actions, bodies and individuals responsible of the implementation of the MIS.	31/10/2008	5.2.2 F° 1	4.2 IPA Information System Strategic Development

		chapters of the MoP refer to it. There are no adequate technical resources to ensure the implementation of MIS and outsourcing is considered.	M	If outsourcing is chosen, terms of reference of the service contract should clearly determine the ownership of the implementation process, the provision of guidance and the overall supervision role. Sufficient training should also be provided. When MIS is completed, ensure that an IT audit is carried out (ISO standards).			Plan
3	CODEF	<u>INCOMPLETE SET-UP OF INTERNAL AUDIT UNIT:</u> In CODEF (inside the Cabinet section), the internal auditor post which was published 6 months ago has not yet been taken over. Auditors of the Commission were informed that there is inadequate interest expressed from potential candidates. Currently, IAU of the MoF is temporarily ensuring internal audit functions of CODEF. No information available on a specific timetable to set up a functional IAU unit within CODEF (specific methodology and procedures).	M	Set up internal audit unit and start building up internal audit capacities as priority. A specific timetable should be provided with indication of methodology and procedures that will be followed.	31/12/2008	5.2.2 F° 2	4.2 NIPAC - CODEF Checklist / Presentation by CODEF
4	CODEF	<u>INCOMPLETE COMMUNICATION STRATEGY:</u> In accordance with Article 62 of IPA implementing regulation and Article 24 of the Framework Agreement NIPAC	M	CODEF should release the IPA communication strategy as soon as possible. Translation of EU visibility guidelines should also be published shortly. This will	30/10/2008	5.2.2 F° 3	4.2 IPA Communicati on Strategy (Final Draft)

		should publicise IPA programmes and operations. This is expected to be accomplished with the development of a publicity officers' network. NIPAC ensures the consistency of publicity activities of the different operating structures through an IPA communication strategy. Although a final draft of this communication strategy was provided to auditors this cannot be considered as finalised. This is a prerequisite for communication action plans at the level of individual programmes and issuance of EU visibility guidelines. No appropriate training to publicity officers yet.		allow development of programme-specific communication plans. Appropriate training should also be intensified by CODEF.			
5	CODEF Heads of OS	<p><u>INSUFFICIENT CONTROLS OVER SENSITIVE FUNCTIONS-POSTS:</u></p> <p>Risk analysis of the positions within the CODEF revealed a number of sensitive functions-posts rated as medium risk. However, the only formal control mechanism over those is the application of the four-eye principle. No rotation policy is envisaged and additional checks foreseen for the IAU are not operational yet since internal audit is not yet functioning (see Finding 3 above).</p> <p>Since similar findings have been detected in all the Operating Structures, it is recommended that also the Head of OS III A, III B and III C carefully examine the introduction of additional checks over</p>	L	CODEF should introduce additional checks over the sensitive functions and posts identified in the organisation. Application of a properly designed rotation policy, together with the set-up of a competent IAU, is recommended. Adjustment of the internal control chapter of the CODEF MoP should also be made.	31/12/2008 31/12/2008	5.2.2 F° 4 5.2.2 F° 4	4.2 NIPAC - CODEF Checklist / Presentation by CODEF See also checklists of OS III A, OS III B & OS III C

		the sensitive functions and posts identified in the organisation.		Heads of OS should introduce additional checks over the sensitive functions and posts identified in the organisation. Application of a properly designed rotation policy, together with the set-up or strengthening of IAUs, is recommended. Adjustment of the internal control chapters should also be made.			
6	NAO/Heads of OS	<u>ANNUAL STATEMENT OF ASSURANCE:</u> Awareness related to the SoA process within the BROP was not sufficient. According to the IA signed between NAO and Head of OS, the contribution of the latter to NAO's issuance of the annual statement of assurance is critical, based on a thorough review of a self-assessment exercise to be conducted by each of the bodies within the OS. Head of OS is also responsible for reporting to NAO any control weakness, information on the execution of corrective measures and any supporting documentation required. We concluded that awareness of this new and essential procedure is still not sufficient, although the procedure is sufficiently described in the internal MoP. Specific knowledge, documentation and training were also lacking.	M	NAO should provide further guidance and organize specific training sessions in relation to SoA. The intermediate internal deadline, 31/7/2008, established by the Croatian authorities for preparing first semi-annual statement of assurance should be used as a test of the general awareness Detailed methodology for the annual statements of assurance should be followed in accordance with the MoPs and the guidance provided by NF.	31/10/2008	5.3.2 F° 1	4.3 Checklists of OS III A, OS III B & OS III C

7	NAO	<p><u>AWARENESS OF EBRD PROCUREMENT RULES:</u></p> <p>Awareness of the main differences between PRAG rules and EBRD rules does not yet appear to be sufficiently developed within the different Operating Structures although MoP are updated</p>	M	<p>Raise awareness on the differences between the two different set of rules (PRAG/EBRD) through specific training. Advertising issues and contract management / modifications of contracts should deserve special attention.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 	31/12/2008	5.3.2 F° 2	4.3 Checklists of OS III A, OS III B & OS III C
8	NF	<p><u>ACCOUNTING SOFTWARE</u></p> <p>Accounting in the National Fund is still based on manual paper based system and on the use of MS Excel datasheets. The Commission does not define in detail what type of accounting system the beneficiary countries are to use, but it is evident that the use of current simple unprotected Excel-sheets is extremely prone to errors.</p>	L	<p>Inform whether it is envisaged to replace the manual paper based system with an IT system and, in the affirmative, provide an update on the state of play and timetable to introduce the IT system.</p>	31/12/2008	5.4.2 F° 1	4.4 Checklists of NF
9	AA	<p><u>SET UP OF THE AUDIT AUTHORITY:</u></p> <p>AA has no adequate resources and capacities to carry out the functions assigned to it. It is currently foreseen to outsource the audit activities for a period of 2 years.</p> <p>However, there is the risk that the AA will not be able to develop sufficient internal resources during the period of outsourcing and will rely completely on</p>	H	<p>Outsourcing the audit work for two years, risks to have limited impact if no structural measures are adopted in parallel. Urgent need to translate expressions of good intentions into legislative actions to ensure conditions at least equivalent to the ones offered by other</p>	31/12/2008	5.5.2 F° 1	4.5 Checklist AA / Working notes

		<p>the work of the external auditors.</p> <p>At the wrap up meeting, auditors were informed that staff from the SAO might be seconded to the AA until the end of the year and SAO will also assist in the recruitment process. No clear timetable and action plan has been provided.</p>		<p>sectors of the public administration such as SAO.</p> <p>In relation to the possible secondment of SAO staff, provide detailed information (e.g. names, CVs, starting date of secondment etc) and a clear timetable for implementation</p>			
10	AA	<p><u>OUTSOURCING OF THE AUDIT ACTIVITIES:</u></p> <p>Auditors believe that the ToR already drafted regarding outsourcing the audit activities should better specify the objectives and the expected outcome of the external auditors' activity.</p>	L	<p>It should be clear in the ToR that AA maintains full ownership of the process, provides guidance and exercises supervision.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 		5.5.2 F° 2	4.5 Terms of Reference /Checklist AA / Working notes
11	AA	<p><u>RECRUITMENT PROCEDURES:</u></p> <p>AA employs 8 auditors, out of 25 available posts. Currently, 2 auditors are assigned to the Division for the audit of IPA program. Level of salary (about 50% lower than the State Audit Office's level) is not sufficient to attract auditors from the State Audit Office or from the private sector.</p>	M	<p>In parallel with the adaptation of the salary conditions, complete the recruitment process, to enable AA to actively participate in the work of the external auditors.</p> <p>Recruitment should start with filling in the Head of Divisions' posts, to ensure the necessary internal training of less experienced auditors.</p> <p>Objective is to ensure sufficient and adequate</p>	31/12/2008	5.5.2 F° 3	4.5 Checklist AA / Working notes – Training Appendix

				resources for the beginning of 2009, where IPA activities will start increasing considerably.			
12	AA	<p><u>TRAINING STRATEGY:</u></p> <p>No overall training strategy developed. Lack of training priorities, timetables and training providers.</p>	M	<p>An overall detailed training strategy should be established. This should be then translated in specific individual training maps. Monitoring of the whole process with necessary adaptations should be done at least annually.</p>	31/12/2008	5.5.2 F° 4	4.5 Checklist AA / Working notes – Training Appendix
13	AA	<p><u>AUDIT MANUAL:</u></p> <p>An IPA audit manual has not been prepared yet. It is currently foreseen (end of 2008) to be developed on the basis of the SAPARD audit manual, with the assistance of specific TA (under "Phare" 2006).</p>	M	<p>Increased risk that audit activity will be outsourced to external auditors. Completion of IPA audit manual before the start of the audit activity is recommended. Until the TA becomes available, it is suggested to update the existing SAPARD audit manual (legislative references, scope, objectives, methodology).</p>	31/12/2008	5.5.2 F° 5	4.5 Checklist AA / Working notes –
14	AA	<p><u>WORKLOAD ANALYSIS:</u></p> <p>No workload analysis performed – no linkage to recruitment needs</p>	L	<p>Carry out a workload analysis to confirm or adjust the IPA staff audit needs.</p>	30/09/2008	5.5.2 F° 6	4.5 Checklist AA / Working notes –

15	NAO/OS	<p><u>RELIANCE ON THE WORK OF OTHERS:</u></p> <p>Based on discussions with Head of AA, there is no reliance on the work of the IAU within the OSs because either audit units have not yet been set up in some IPA actors (CFCA and MRDFW) or internal audit units lack sufficient resources, experience in auditing EU funds and adequate methodology.</p>	H	Strengthen internal audit units' capabilities.	31/12/2008	5.5.2 F° 7	4.5 Checklist AA / Working notes –
16	NAO	<p><u>Subsequent events</u></p> <p>After the preliminary conclusions on the Audit Authority, as presented during the wrap up meeting of 30 May 2008, the national authorities have decided to take actions already before receiving the present audit report.</p> <p>By letter dated 20 June 2008 (ref. 513-05-06/08-7) the NAO informed the Directorate General for Regional Policy that after further discussion with the State Audit Office on the possibilities of strengthening the capacity of the Audit Authority in a short time period, it was decided to establish the Audit Authority as an Agency.</p>	H	Provide a detailed action plan ensuring that the Agency will be fully staffed and operational by October 2008.	31/08/2008	5.5.3	Letter by NAO (Adonis 11022) dated 20 June 2008
17	CFCA	<p><u>INTERNAL AUDIT:</u></p> <p>IAU has not yet been set up. Based on a signed protocol, MoF temporarily ensures</p>	H	Set up the internal audit unit and building up internal audit capacities. This action which was recommended by	31/12/2008	5.6.2 F° 1	4.6 Checklist AA / Staffing list of CFCA

		internal audit functions.		<p>KPMG during the national accreditation process²⁹, is still outstanding at the time of the conferral of management mission.</p> <p>Sign the agreement between the Minister of the MoF and the Heads of the OSs in which CFCA is involved (III A, B and C) to formally acknowledge the right of the Heads of the OSs to receive internal audit reports. When internal audit unit will be set up within CFCA, replace this agreement with the one between the Director of CFCA and the Heads of the Operating Structures.</p>			
18	CFCA	<p><u>MONITORING ACTIVITIES:</u></p> <p>Verification check-lists of the monthly / quarterly reports received from the FB before submitting them to the next level (BROS) have not been prepared.</p> <p>Increased risk of not preventing potential</p>	M	<p>Elaborate check-lists to verify the monthly/quarterly reports received from FBs. Information is crucial for Sectoral Monitoring Committees' purposes.</p>	31/10/2008	5.6.2 F° 2	4.6 Checklist CFCA

²⁹ KPMG report of 27 March 2008, point 4.3.2.3 Rights of access of the Internal Audit to all records: "In accordance with the Framework Agreements, Implementing Agreement and Operational Agreement, the Head of the Operating Structure is granted sufficient right to access data and records of other bodies within the Operating Structure. Further, these agreements allow the Internal Audit team to provide their reports directly to the Head of the Operating Structure. However, as the Internal Audit has a formal obligation to report directly to its Minister and/or Director in other institutions only, we recommend that an **Agreement** should be signed between the **Head of the Operating Structure and the Ministers and/or Directors** to formally acknowledge the right of the Head of the Operating Structure to receive the Internal Audit reports. We understand that this recommendation is currently under consideration and should be signed shortly".

		problems of the smooth implementation of the projects (underperformance of the contractors or Supervising Engineers, conflicts between involved parties, technical or administrative problems, etc).					
19	CFCA	<p><u>PUBLIC PROCUREMENT:</u></p> <p>Based on interviews on public procurement processes (preparation of technical specifications/tender dossiers, appointment of members of evaluation committees, evaluation process, modifications of contract, grant schemes), it appears that the general level of knowledge is adequate.</p> <p>Special attention should be paid to the rules regarding the modifications of service / works contract and abnormally low tenders.</p>	M	Prepare guidance and develop training in the identified risky areas. Interpretation of unforeseen circumstances to justify the modification appears to be in some cases doubtful and not sufficiently understood.	31/12/2008	5.6.2 F° 3	4.6 Checklist CFCA
20	CFCA	<p><u>CHECK-LIST FOR VERIFICATION OF ADDENDA TO WORKS CONTRACTS:</u></p> <p>No check-list for verification of this very risky area of contract management process.</p>	M	Prepare the checklist including specific questions for the verification of the reasons to request the modification (existence of unforeseen circumstances)	31/10/2008	5.6.2 F° 4	4.6 Checklist CFCA

		B. OS TRANSPORT					
21	NAO/Head of OS	<p><u>LEGAL FRAMEWORK - FUNCTIONS OF THE BODIES WITHIN THE OS:</u></p> <p>Functions of the bodies involved in IPA management, described in the IA, OA and in the MoP are sometimes different, conflicting, contradictory or insufficiently described</p>	M	<p>The same list of functions for the different bodies involved in IPA implementation (BROP, BRPM, IB and IA) should appear in both agreements (IA and OA) or a cross reference should be made. Same applies for the relevant chapters of the MoPs.</p> <p>Ensure that functions are reviewed, fine-tuned and all conflicting, contradictory, overlapping or generic provisions eliminated or modified.</p>	30/09/2008	5.7.2 F° 1	IA, OA and MoP for Components. IIIA,
22	MSTI	<p><u>INTERNAL AUDIT OF MSTI - ANNUAL PLAN AND TRAINING:</u></p> <p>According to MoP (Chapter M), internal audit for MSTI is performed by the IAS of the Ministry which reports directly to the Minister.</p> <p>Strategic and annual audit plans are defined in the internal audit working procedures.</p> <p>Our review revealed a very preliminary,</p>	H	<p>Revise and update annual audit plan, ensuring adequate coverage of IPA activities. Harmonise the annual audit plan with the strategic three year plan</p> <p>Ensure that the annual audit plan specifies audit objectives, audit scope, audit methodology and staff planning allocation</p>	31/12/2008	5.7.2 F° 2	4.7 Draft Annual Audit Plan 2007

		<p>incomplete and not officially approved annual audit plan for 2008 (only 1 IPA related audit) without linkage to the strategic three year long term plan. No clear indication of audit objectives, audit scope and audit methodology provided.</p> <p>Training followed by internal auditors is considered inadequate and quite unstructured.</p>		<p>information.</p> <p>IAU of MoF could review and assist in the preparation and initial implementation of the internal audit plans of the MSTI.</p> <p>Organize training for EU funded projects to all internal auditors to understand the new IPA structures and procedures.</p> <p>Submit training plan for audit year 2009</p>			
23	HŽI/MSTI	<p><u>INTERNAL AUDIT OF CROATIAN RAILWAYS (HŽI) – ANNUAL PLAN AND TRAINING:</u></p> <p>Internal audit for HŽI performed by its IAD which is an independent unit directly accountable to the Head of HŽI. It has recently been established and the annual internal audit plan for IPA programme is incomplete. No satisfactory understanding of the internal audit role in the SoA exercise. No clear indication of the audit objectives, audit scope and audit methodology. Training followed is considered inadequate and unstructured.</p>	H	<p>Revise and update annual audit plan, ensuring adequate coverage of IPA activities. Harmonise the annual audit plan with the strategic three year plan</p> <p>Ensure that the annual audit plan specifies audit objectives, audit scope, audit methodology and staff planning allocation information.</p> <p>IAU of MoF could review and assist in the preparation and initial implementation of the internal audit plans of the MSTI.</p> <p>Organize training for EU</p>	31/12/2008	5.7.2 F° 3	4.8 HŽI Annual Internal Audit Plan

				funded projects to all internal auditors to understand the new IPA structures and procedures. Submit training plan for audit year 2009			
24	MSTI	<p><u>RISK ASSESSMENT / RISK MANAGEMENT:</u></p> <p>Risk management cycle has not yet been developed within the MSTI. Risk management coordinator appointed at MSTI only recently and risk assessment - risk management process has not yet been carried out. No clear action plan developed and no concrete steps taken to ensure mitigation of identified risks. No relevant documentation available concerning the identification of the risks identified (e.g. risk register) or minutes of the meetings of the risk management panel.</p>	M	<p>Apply risk assessment / risk management methodology as indicated in the MoPs by:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Complying with the different steps described in the MoP; - Dealing with them; - Updating and following them up on a timely basis. 	30/10/2008	5.7.2 F° 4	4.7 Presentation slides of MSTI / Working notes
25	MSTI	<p><u>ON THE SPOT CHECKS:</u></p> <p>In the IA and MoPs, on the spot checks are foreseen for different bodies (BROP, BRPM, IB). Thus increased risk of uncoordinated on the spot checks with potentially contradictory results and delays in expenditure certification and implementation of measures. Unclear link between administrative checks and on the spot checks.</p>	M	<p>MSTI, as BROP, should ensure co-ordination between the different bodies of the Operating Structure performing on the spot checks.</p> <p>Necessity to establish a link between the results of the administrative checks and on the spot checks (e.g. higher intensity of the on the spot</p>	30/10/2008	5.7.2 F° 5	IA and MoPs regarding Comp III.A

				checks when administrative checks show recurrent errors).			
		C. OS ENVIRONMENT					
26	NAO/Head of OS	<p><u>LEGAL FRAMEWORK - FUNCTIONS OF THE BODIES WITHIN THE OS:</u></p> <p>Functions of the bodies involved in IPA management, described in the IA, OA and in the MoP are sometimes different, conflicting, contradictory or insufficiently described.</p>	M	<p>The same list of functions for the different bodies involved in IPA implementation (BRPM, IB and IA) should appear in both agreements (IA and OA) or a cross reference should be made. Same applies for the relevant chapters of the MoPs. Ensure that functions are reviewed, fine-tuned and all conflicting, contradictory, overlapping or generic provisions eliminated or modified.</p>	30/09/2008	5.8.2 F° 1	IA, OA and MoP for Components. IIB,
27	EPEEF/Croatian Waters	<p><u>PROJECT AGREEMENTS BETWEEN IMPLEMENTING BODIES AND FINAL RECIPIENTS:</u></p> <p>Two implementing bodies, EPEEF and Croatian Waters, are envisaged to sign project agreements with FRs, located outside of the OS for the delegation of IPA tasks. Agreements will not include any transfer of responsibilities foreseen for the bodies included in the Operating Structure (art. 28 of the implementing</p>	H	<p>Submit to EC services the standard project agreement to be signed with the final beneficiaries in order to allow the EC services to confirm the conclusions of the Conferral of Management for Component III B. Functions foreseen in article 28 of the implementing regulation</p>	30/09/2008	5.8.2 F° 2	4.9 Presentation slides EPEEF – Contracting Relations

		regulation). However, draft project agreements were not provided to the auditors.		must remain within the Operating Structure.			
28	MRDFWM	<u>INTERNAL AUDIT – SET UP:</u> IAU at the MRDFWM (BRPM) has not yet been set up. MoF temporarily ensures internal audit functions. A protocol has been signed in this respect.	H	Set up the IAU and start building up internal audit capacities as a matter of priority	31/12/2008	5.8.2 F° 3	4.10 Organisation chart of MRDFWM
29	MRDFWM	<u>RISK ASSESSMENT / RISK MANAGEMENT:</u> Risk management cycle has not yet been developed in an adequate manner within the MRDFWM. Risk management coordinator appointed only recently and risk assessment - risk management process has been carried out theoretically. No clear action plan developed and no concrete steps taken to ensure mitigation of identified risks. No relevant documentation available concerning the identification of the risks identified (e.g. risk register) or minutes of the meetings of the risk management panel.	M	Apply risk assessment / risk management methodology as indicated in the MoPs by: - Complying with the different steps described in the MoP; - Dealing with them; - Updating and following them up on a timely basis.	30/10/2008	5.8.2 F° 4	4.10 Checklist of OS III B
30	MEPPPC	<u>ON THE SPOT CHECKS:</u> In the IA and MoPs, on the spot checks are foreseen for different bodies (BROP, BRPM, and IB). Thus increased risk of uncoordinated on the spot checks with potentially contradictory results and delays in expenditure certification and implementation of measures.	M	MEPPPC, as BROP, should ensure co-ordination between the different bodies of the Operating Structure performing on the spot checks. Necessity to establish a link between the results of the	30/10/2008	5.8.2 F° 5	IA, OA and MoP for Components IIIB,

		Unclear link between administrative checks and on the spot checks.		administrative checks and on the spot checks (e.g. higher intensity of the on the spot checks when administrative checks show recurrent errors).			
31	MEPPPC	<u>IRREGULARITY OFFICER AT MEPPPC:</u> Current IO is established at a high management level, i.e. State Secretary's level.	L	It is recommended to have the position of IO at a more operational level.	31/10/2008	5.8.2 F° 6	4.11 Presentation slides MEPPPC/Working notes
32	MRDFWM	<u>IRREGULARITY OFFICER AT MRDFWM:</u> No training foreseen in the training register or the individual training map of IO in 2008. Training need identified.	M	Foresee specific training activity such as participation to seminars, conferences and workshops	31/10/2008	5.8.2 F° 7	4.10 Checklist of OS III B
		D. OS REGIONAL COMPETITIVENESS					
33	NAO/Head of OS	<u>LEGAL FRAMEWORK – FUNCTIONS OF THE BODIES WITHIN THE OS:</u> Functions of the bodies involved in IPA management, described in the IA, OA and in the MoP are sometimes different, conflicting, contradictory or insufficiently described.	M	The same list of functions for the different bodies involved in IPA implementation (BROP, BRPM, IB and IA) should appear in both agreements (IA and OA) or a cross reference should be made. Same applies for the relevant chapters of the MoPs. Ensure that functions are reviewed, fine-tuned and all	30/09/2008	5.9.2 F° 1	IA, OA and MoP for Components. IIC,

				conflicting, contradictory, overlapping or generic provisions eliminated or modified.			
34	MELE	<p><u>LEGAL FRAMEWORK – FUNCTIONS OF THE BODIES RESPONSIBLE FOR PRIORITY AXIS/MEASURE 2.1:</u></p> <p>Two Directorates namely Directorate for SMEs and Cooperatives and Directorate for Investment and Export Promotion are jointly responsible for the Priority axis/measures 2.1 "Enhancing the competitiveness of the Croatian economy/Development of business climate". The government decree which defining the functions of those two Directorates was not available at the time of the audit.</p>	M	Provide copy of the decree	30/09/2008	5.9.2 F° 2	4.11 Presentation slides MELE/Working notes
35	MRDFWM	<p><u>INTERNAL AUDIT – SET UP:</u></p> <p>IAU at the MRDFWM (BRPM) has not yet been set up. MoF temporarily ensures internal audit functions. A protocol has been signed in this respect.</p>	H	Set up the IAU and start building up internal audit capacities as a matter of priority	31/12/2008	5.9.2 F° 3	4.10 Checklist of OS III B / Organisation chart of MRDFWM (same as finding 28)
36	MELE/MSES	<p><u>INTERNAL AUDIT – LEGAL FRAMEWORK:</u></p> <p>Agreements between IAU of MELE (BRPM) and MSES (BRPM) with the Head of the Operating Structure, to formally acknowledge the right of the</p>	M	Sign the agreements to formally acknowledge the right of the Head of the Operating Structure to receive the internal audit reports.	30/09/2008	5.9.2 F° 4	4.12 Checklist of OS III C / Working notes

		Head of the Operating Structure to receive the internal audit reports have not yet been signed. Draft agreements have been prepared but no expected date for signature was indicated to the auditors.					
37	MSES	<u>INTERNAL AUDIT – AUDIT PLAN:</u> Audit plan 2008 of MSES includes two audit IPA assignments (component IIIC and component IV). However, no specific indication of audit objectives and audit scope presented.	M	Develop a precise audit plan for the audit assignments foreseen.	30/10/2008	5.9.2 F° 5	4.13 Annual Internal Audit Plan/ Working notes
38	MRDFWM	<u>RISK ASSESSMENT / RISK MANAGEMENT:</u> Risk management cycle has not yet been developed in an adequate manner within the MRDFWM. Risk management coordinator appointed only recently and risk assessment - risk management process has been carried out theoretically. No clear action plan developed and no concrete steps taken to ensure mitigation of identified risks. No relevant documentation available concerning the identification of the risks identified (e.g. risk register) or minutes of the meetings of the risk management panel.	M	Apply risk assessment / risk management methodology as indicated in the MoPs by: - Complying with the different steps described in the MoP; - Dealing with them; - Updating and following them up on a timely basis.	30/10/2008	5.9.2 F° 6	4.10 Checklist of OS III B
39	MELE	<u>VERIFICATION OF TENDER DOSSIERS / TENDER DOCUMENTS:</u> Bodies responsible for the priority axis/measure (BRPM) have undertaken to verify, on a sample basis, tender dossiers and tender documents. However,	M	Ensure adequate procurement capacity for BRPM in order to fulfil their verification tasks. If not feasible consider to change	31/12/2008	5.9.2 F° 7	4.12 Checklist of OS III C / Working notes

		procurement capacity at BRPM level is generally insufficient (e.g MRDFW and MELE).		the internal procedures to adequately allocate resources against objectives.			
40	MELE	<p><u>ON THE SPOT CHECKS:</u> In the IA and MoPs, on the spot checks are foreseen for different bodies (BROP, BRPM, and IB). Thus increased risk of uncoordinated on the spot checks with potentially contradictory results and delays in expenditure certification and implementation of measures. Unclear link between administrative checks and on the spot checks.</p>	M	<p>MELE, as BROP, should ensure co-ordination between the different bodies of the Operating Structure performing on the spot checks.</p> <p>Necessity to establish a link between the results of the administrative checks and on the spot checks (e.g. higher intensity of the on the spot checks when administrative checks show recurrent errors).</p>	30/10/2008	5.9.2 F° 8	4.12 IA and MoPs for Components. IIIC

Annex VIb

The list of the ex-ante controls to be performed by the Commission

In relation to service, supply and works contracts

Procurement procedures

- (1) Approval of the use of competitive dialogue
- (2) Approval of the use of a negotiated procedure
- (3) Approval of the use of a restricted procedure for works contracts of € 5.000.000 or more

Publications

- (4) Publication of the individual contract forecast in the Official Journal, on the EuropeAid website and in any other appropriate media
- (5) Publication of procurement notices and tender dossier in the Official Journal, on the EuropeAid website and in any other appropriate media
- (6) Publication of the corrigendum notice in the Official Journal, on the EuropeAid website and in any other appropriate media
- (7) Publication of the references of the local open tender procedure on the EuropeAid website with the address from which firms can obtain further information
- (8) Publication of the additional information during the calls for tender procedure.
- (9) Publication of the contract award notice and the results of the tender procedure in the Official Journal, on the EuropeAid website and in any other appropriate media.
- (10) Publication of the cancellation notice.

The Evaluation Committee

- (11) Approval of the composition of the Evaluation Committee.
- (12) Nomination of an observer to follow all or part of the proceedings of the Evaluation Committee.
- (13) Approval of other observers in the Evaluation Committee

Establishment of shortlists in service contracts

- (14) Endorsement of the short list with less than minimum of four candidates meeting the selection criteria.
- (15) Endorsement of the shortlist report approved by the relevant services of the Contracting Authority

Tender dossier and evaluation

- (16) Endorsement of the tender dossier (Terms of Reference/Technical specifications) prior to issue
- (17) Prior approval of the derogations specifically provided for by PRAG. Authorisation for derogation from the basic rules (e.g. shorter deadline for submission of tenders such as 50 days for services, 60 days for supply, 90 days for works). Derogation from rule of origin, nationality in exceptional cases following approval of HQ.
- (18) In case or particularly complex supplies prior approval of the use of a combination of quality and price as the basis for awarding the contract to the most economically advantageous tender. Provision of technical support on a case-by-case basis.

- (19) Endorsement of the Evaluation Report together with its recommendations.
- (20) Prior approval before cancelling a tender procedure.

Provision and replacement of experts

- (21) Prior approval before cancelling the contract.
- (22) Prior approval before replacing experts.

Award of the contract

- (23) Formal endorsement of award prior to the submission of the notification letter to the successful tenderer.
- (24) Endorsement of the contract dossier.
- (25) Receipt of one signed original from the successful tendered/applicant.

Modifying contracts

- (26) Endorsement of an addendum to the contract.
- (27) Receipt of one signed original of the addendum from the contractor.

In relation to Grants

- (28) Prior approval of the derogations specifically provided for by PRAG.
- (29) Prior approval of the use of a framework partnership agreement.
- (30) Prior approval of the use of the direct award procedure.

Evaluation Committee

- (31) Approval of the composition of the Evaluation Committee.
- (32) Nomination of an observer to follow all or part of the proceedings of the Evaluation Committee.
- (33) Approval of other observers in the Evaluation Committee.
- (34) Approval of the list of assessors where the assessors are to be used for examination of proposals.
- (35) Endorsement of the proposal opening session and administrative check report.
- (36) Endorsement of the evaluation report of the concept note.
- (37) Endorsement of the evaluation report of the application form.
- (38) Endorsement of the Evaluation Report.

Grant procedure and grant award

- (39) Approval of the annual work programmes and the Guidelines for Applicants.
- (40) Publication of the annual work programmes, Guidelines for Applicants and grant award notices.
- (41) Prior approval for cancelling a call for proposals procedure
- (42) Endorsement of details of the proposed grants and where appropriate, the draft contracts
- (43) Endorsement of the grant award
- (44) Notification by the contracting Authority on the signature of the contract
- (45) Endorsement of an addendum to a contract.

ANNEX VII

Requirements of the roadmap to waive *ex-ante* controls (Article 31 of the Financing Agreement)

Decentralisation without *ex-ante* controls by the Commission is the objective for the implementation of the Environmental Operational Programme in Croatia.

In accordance with Article 8(4) c of Regulation (EC) No 718/2007, this Financing Agreement lays down the provisions relating the establishment and regular updating by Croatia of a Roadmap to achieve decentralisation without *ex-ante* controls by the Commission.

1. Objective

The objective of the Roadmap is to set the requirements and benchmarks to be met by Croatia in order to achieve decentralised management without *ex-ante* controls by the Commission.

2. Deadline for submission of the Roadmap and frequency of reporting

The Roadmap will be submitted by the NAO to the Directorate General for Regional Policy at the latest three months after the signature of the Financing Agreement.

Croatia shall report to the Commission on a quarterly basis on the current state of affairs with respect to its achievements in meeting the requirements and benchmarks set.

3. Scope and structure

The Roadmap will describe the existing system for managing funds under the Environmental Operational Programme. It will identify the steps and improvements necessary to achieve a management and control system with internal rules of procedure as well as clear institutional and personal responsibilities which will efficiently function without *ex-ante* controls by the Commission. The Roadmap will set quantitative and qualitative benchmarks on (non exhaustive list):

- the establishment and management of the institutional set up,
- the staffing,
- the functioning of the decentralised implementation system with *ex-ante* controls,
- the implementation of operations/projects under the Environmental Operational Programme.

The Roadmap will additionally include a set of benchmarks relating to the tendering and contracting process. In particular these benchmarks will refer to the increased quality of tender and contract documents submitted to the EC Delegation for *ex-ante* approval and to the timely procurement (procurement plan with binding deadlines).

In the Roadmap Croatia will set the deadline for sending to the Commission the application for the waiving of *ex-ante* controls.

The Roadmap may refer to a phased waiver of different types of *ex-ante* controls.

4. Status of the document and procedure

The Roadmap will be established by Croatia in close consultation with the Commission.

The Roadmap will not be adopted/ approved by the Commission, i.e. it will remain a Croatian document. It will be however the basis for the monitoring and assessment of the functioning of the management and control system.

5. Next steps

Before dispensing with *ex-ante* controls laid down in the Commission Decision on conferral of management powers relating to the Environmental Operational Programme, the Commission will satisfy itself as to the effective functioning of the management and control system concerned, in accordance with the relevant European Union and national rules.

The dispensing of ex-ante controls by the Commission will be subject of another Decision once the Commission is satisfied that the requirements set out in Article 18 of Regulation (EC) No 718/2007 are met.

ANNEX VIII

Templates for Major Project requests for confirmation of rate of assistance

MAJOR PROJECT

REQUEST FOR CONFIRMATION OF ASSISTANCE

**UNDER ARTICLE 10 OF REGULATION (EC) NO. 1085/2006
AND ARTICLE 157 OF COMMISSION IMPLEMENTING
REGULATION (EC) NO. 718/2007**

**INSTRUMENT FOR PRE-ACCESSION ASSISTANCE
INFRASTRUCTURE INVESTMENT
ENVIRONMENT**

[Project title]

CCI No [.....]

Table of Contents

A.	ADDRESSES AND REFERENCES
B.	PROJECT DETAILS
C.	RESULTS OF FEASIBILITY STUDIES
D.	TIMETABLE
E.	COST-BENEFIT ANALYSIS
F.	ANALYSIS OF THE ENVIRONMENTAL IMPACT
G.	JUSTIFICATION FOR THE PUBLIC CONTRIBUTION
H.	FINANCING PLAN
I.	COMPATIBILITY WITH EUROPEAN UNION POLICIES AND LAW
J.	ENDORSEMENT OF COMPETENT NATIONAL AUTHORITY
ANNEX I:	DECLARATION BY AUTHORITY RESPONSIBLE FOR MONITORING SITES OF NATURE CONSERVATION IMPORTANCE
ANNEX II:	TECHNICAL SHEETS
ANNEX III:	FEASIBILITY STUDY (SUMMARY & FULL VERSION)
ANNEX IV:	COST –BENEFIT ANALYSIS
ANNEX V:	EIA NON TECHNICAL SUMMARY
ANNEX VI:	COPIES OF RELEVANT DECISIONS PERMITS & OTHER DOCUMENTS WITH ENGLISH TRANSLATION
ANNEX VII:	MAPS

A. ADDRESSES AND REFERENCES

A.1 Authority responsible for the application (operating structure)

- A.1.1 Name: TEXT
- A.1.2 Address: TEXT
- A.1.3 Contact: TEXT
- A.1.4 Telephone: TEXT
- A.1.5 Telex/Fax: TEXT
- A.1.6 E-mail: TEXT

A.2 Final Beneficiary

- A.2.1 Name: TEXT
- A.2.2 Address: TEXT
- A.2.3 Contact: TEXT
- A.2.4 Telephone: TEXT
- A.2.5 Telex/Fax: TEXT
- A.2.6 E-mail : TEXT

A.3 Body responsible for tendering and contracting (contracting authority), if different from the body in A.2.

- A.3.1 Name: TEXT
- A.3.2 Address: TEXT
- A.3.3 Contact: TEXT
- A.3.4 Telephone: TEXT
- A.3.5 Telex/Fax: TEXT
- A.3.6 E-mail: TEXT

A.4 End recipient of the project (project owner after implementation)

- A.4.1 Name: TEXT
- A.4.2 Address: TEXT
- A.4.3 Contact: TEXT
- A.4.4 Telephone: TEXT
- A.4.5 Telex/Fax: TEXT
- A.4.6 E-mail: TEXT

B. PROJECT DETAILS

B.1.1 Title of project / project phase:

TEXT BOX

B.2 Categorisation of project activity (to be filled by the Commission)

B.2.1 Code for the priority theme dimension

Code

Percentage

Code

Percentage

B.2.2 Code for the form of finance dimension

Code

B.2.3 Code for the location dimension NUT S II,

Code

if available

B.3 Compatibility and coherence with the Operational Programme

B.3.1 Title of the related Operational Programme:

TEXT BOX

B.3.2 Common Code for Identification (CCI) No of Operational Programme

TEXT BOX

B.3.3 Commission decision (no and date) & the date of signing of the financing agreement for this OP:

TEXT BOX

B.3.4 Title of the priority axis

TEXT

B.4 Project objectives and location

B.4.1. Current infrastructure endowment and impact of the project

Indicate the extent to which the region(s) is/are at present endowed with the type of infrastructure covered by this application; compare it with the level of infrastructure endowment aimed for by target year 20.....(i.e., according to the relevant strategy or national/regional plans, where applicable). Indicate the foreseeable contribution of the project to the strategy/plan objectives and the impact on the sector concerned. Specify potential bottlenecks or other problems to be resolved.

TEXT BOX

B.4.2. Socio-economic objectives

Indicate the project's socio-economic objectives and targets.

TEXT BOX

B.4.3. Contribution to the achievement of the Operational Programme

Describe how the project contributes to the achievement of the priorities of the Operational Programme (provide quantified indicators where possible) linked to the appropriate measure.

TEXT BOX

B.4.4. Project's objectives

Fully describe objectives and targets (specific problems to be resolved, population served, quality improvements, reduction of pollution, etc.)

Quantify as far as possible

TEXT BOX

B.4.5. Project's environmental priorities of the Accession

Partnership/National Programme for the Adoption of the Acquis

TEXT BOX

B.4.6 Project's contribution to the achievement of the relevant priority

TEXT BOX

B.4.7. Project's link to the implementation of European Union environmental legislation and policy and the Operational Programme

- Refer to the Directive(s) or Regulation concerned.
- Explain the specific contribution made by the project to meeting the legal requirements.
- Priority axis/measure of OP.

TEXT BOX

B.4.8. Explain whether the project is consistent with a sectoral or integrated plan. Sectoral, integrated plans and master plans to be submitted with the application form.

TEXT BOX

What priority does the project have within the relevant plan?

TEXT BOX

B.4.9. Existence of a master plan for investment in the sector concerned in the city or district

Yes No

If yes, give details (and enclose summary):

TEXT BOX

If no, indicate whether it is proposed to produce a master plan.

TEXT BOX

B.4.10. Is the envisaged project of a preventive or curative nature?

Preventive Curative

B.5 Detailed project description

B.5.1 Project description:

- a) Provide a description of the project.

TEXT BOX

- b) Where the project is considered as a stage of an overall project, provide a description of all proposed stages of implementation (explaining whether they are technically and financially independent).

TEXT BOX

- c) What criteria have been used to determine the division of the project into stages?

TEXT BOX

B.5.2 Technical description of the investment in infrastructure

- a) Describe the proposed infrastructure and the work for which assistance is being proposed specifying its main characteristics and component elements.

TEXT BOX

- b) In respect of the work involved, identify and quantify the key output & monitoring indicators (tabular form) to be used:

TEXT BOX

- c) Identify the monitoring body. Specify arrangements for project management.

TEXT BOX

- d) End users of the infrastructure (i.e. target population served, quantified
where possible):

TEXT BOX

- e) Is the construction of the infrastructure to be delivered through a public contract or any other form of public procurement {i.e. concession, other form of public-private partnership (PPP)}?

Yes No

If yes, describe the form of the contract (i.e., legal framework enforced, selection process of the operator and when applicable, structure of PPP, infrastructure ownership arrangements, risks allocation arrangements, etc.):

TEXT BOX

- f) If the infrastructure is to be managed in a different way after the project is completed, give details of how (i.e., public management, new concession, or other form of arrangement)

TEXT BOX

- g) Does the project have a cross-border dimension involving two or more countries?

Yes No

If so, specify:

TEXT BOX

C. RESULTS OF FEASIBILITY STUDIES

C.1 Demand analysis

Provide a summary of the demand analysis, including the predicted utilisation rate on completion and the demand growth rate.

TEXT BOX

C.2 Options considered

Outline the alternative options considered in the feasibility studies.

TEXT BOX

C.3 Provide a summary of the main conclusions of the feasibility studies conducted

TEXT BOX

Give precise references if IPA assistance is/was involved in the financing of the feasibility studies.

TEXT BOX

D. TIMETABLE

D.1 Project timetable

Give below the timetable for the development of the overall project.

Foresee a separate entry in the table for each contract or phase, where relevant. Where the application concerns a project stage, clearly indicate in the table the elements of the overall project for which assistance is being sought by this application:

	Start date (A)	Completion date (B)
1. Feasibility studies:	dd/mm/yyyy	dd/mm/yyyy
2. Cost-benefit analysis (including financial analysis):	dd/mm/yyyy	dd/mm/yyyy
3. Environmental impact assessment:	dd/mm/yyyy	dd/mm/yyyy
4. Design studies:	dd/mm/yyyy	dd/mm/yyyy
5. Preparation of Tender documentation:	dd/mm/yyyy	dd/mm/yyyy
6. Expected launch of tender procedure(s)	dd/mm/yyyy	
7. Land acquisition:	dd/mm/yyyy	dd/mm/yyyy
8. Construction phase / contract:	dd/mm/yyyy	dd/mm/yyyy
9. Operational phase:	dd/mm/yyyy	

Please attach a summary schedule of the main categories of works (e.g., a Gantt chart).

D.2 Project maturity

Describe the project timetable (D.1) in terms of the technical and financial progress and current maturity of the project under the following headings:

D.2.1 Technical (feasibility studies, etc.):

TEXT BOX

D.2.2. Provide a comprehensive list of legal and administrative documents (decisions, authorisations, EIA, land acquisition, invitations to tender, permits etc) that would be required for project implementation. Indicate which documents have already been obtained and provide indicated dates for obtaining the remaining documents.

TEXT BOX

D.2.3. Financial (commitment decisions in respect of national public expenditure, loans requested or granted, etc. - give references):

TEXT BOX

D.2.4. If the project has already started, indicate the current state of works:

TEXT BOX

E. COST-BENEFIT ANALYSIS

Cost Benefit Analysis is required in Art; 157 §3 and 157 §4 of the IPA implementing regulation. In addition to the summary elements to be provided, the full cost-benefit analysis document shall be provided in support of this application as Annex II. Guidance on the Methodology for Carrying out Cost-Benefit Analysis could be found at the following website http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2007/working/wd4_cost_en.pdf.

E.1 Financial analysis

The key elements from the financial analysis of the CBA should be summarised below.

E.1.1 Short description of methodology and specific assumptions made

TEXT BOX

E.1.2 Main elements and parameters used for financial analysis

	Main elements and parameters	Value Not discounted	Value Discounted (Net Present Value)
1	Reference period (years)		
2	Financial discount rate (%) ³⁰ (Specify real or nominal)		
3	Total investment cost (in euro, not discounted)		
4	Total investment cost (in euro, discounted)		
5	Residual value (in euro, not discounted)		
6	Residual value (in euro, discounted)		
7	Revenues (in euro, discounted)		
8	Operating costs (in euro, discounted)		
9	Net revenue = revenues – operating costs + residual value (in euro, discounted) = (7) – (8) + (6)		
10	Funding gap rate (%) = {(4)-(9)/(4)}		

[The costs and revenues should be based on figures excluding VAT]

³⁰ Specify if the rate is real or nominal. If the financial analysis is conducted in constant prices, a financial discount rate expressed in real terms shall be used. If the analysis is conducted in current prices, a discount rate in nominal terms shall be used.

E.1.3 Main results of the financial analysis

	Without IPA assistance (FRR/C) A		With IPA assistance (FRR/K) B	
3. Financial rate of return		FRR/C		FRR/K
4. Net present value (euro)		FNPV/C		FNPV/K

E.1.4 Revenues generated over its lifetime

If the project is expected to generate revenues through tariffs or charges borne by users, please give details of charges (types and level of charges, principle on the basis of which the charges have been established).

a) Do the charges cover the operational costs and depreciation of the project?

TEXT BOX

b) Do the charges differ between the various users of the infrastructure?

TEXT BOX

c) Are the charges proportional
- To the use of the project/real consumption?

TEXT BOX

- To the pollution generated by users?

TEXT BOX

d) If no tariffs or charges are proposed, how will operating and maintenance costs be covered?

TEXT BOX

E.2 Socio-economic analysis

E.2.1 Provide a short description of methodology (key assumptions made in valuing costs and benefits) and the main findings of the socio-economic analysis:

TEXT BOX

E.2.2 Give details of main economic costs and benefits identified in the analysis together with values assigned to them:

Benefit	Unit value (where applicable)	Total value (in euro, discounted)	% of total benefits
...
Cost	Unit value (where applicable)	Total value (in euro, discounted)	% of total costs
...

E.2.3 Main indicators of the economic analysis

Main parameters and indicators	Values
5. Social discount rate (%)	
6. Economic rate of return (%)	
7. Economic net present value (in euro)	
8. Benefit-cost ratio	

E.2.4 Employment effects of project

Provide an indication of the number of jobs to be created (expressed in terms of full-time equivalents (FTE))

Number of jobs directly created:	No (FTE) (A)	Average duration of these jobs (months) (B)
3. During implementation phase		
4. During operational phase		

[NB: indirect jobs created or lost are not sought for public infrastructure investments].

E.2.5 List of the benefits and costs which can not be quantified or assessed:

TEXT BOX

E.3 Risk and sensitivity analysis

E.3.1 Short description of methodology and summary results

TEXT BOX

E.3.2 Sensitivity analysis

State the percentage change applied to the variables tested:

Present the estimated effect on results of financial and economic performance indexes.

Variable tested	Financial Rate of Return variation	Financial Net Present Value variation	Economic Rate of Return variation	Economic Net Present Value variation

Which variables were identified as critical variables? Indicate which criterion has been applied.

TEXT BOX

Which are the switching values of the critical variables?

TEXT BOX

E.3.3 Risk analysis

Describe the probability distribution estimate of the project's financial and economic performance indexes. Provide relevant statistical information (expected values, standard deviation)

TEXT BOX

F. ANALYSIS OF THE ENVIRONMENTAL IMPACT

F.1 How does the project:

- a) contribute to the objective of environmental sustainability (European climate change policy, halting loss of biodiversity, other ...)
- b) respect the principles of preventive action and that environmental damage should as a priority be rectified at source
- c) respect the "polluter pays" principle

TEXT BOX

F.2 Consultation of environmental authorities

Have the environmental authorities likely to be concerned by the project been consulted by reason of their specific responsibilities?

Yes No

If yes, please give name(s) and address (es) and explain that authority's responsibility:

TEXT BOX

If no, please give reasons:

TEXT BOX

F.3 Environmental Impact Assessment

F.3.1 DEVELOPMENT CONSENT³¹

F.3.1.1 Has development consent already been given to this project?

Yes No

F.3.1.2 If yes, on which date?

DD/MM/YYYY

F.3.1.3 If no, when was the formal request for the development consent introduced?

DD/MM/YYYY

F.3.1.4 By which date is the final decision expected?

DD/MM/YYYY

F.3.1.5 Specify the competent authority or authorities, which has given or will give the development consent

TEXT BOX

³¹ 'development consent' means the decision of the competent (national) authority or authorities which entitles the developer to proceed with the project.

*F.3.2 APPLICATION OF COUNCIL DIRECTIVE 85/337/EEC ON ENVIRONMENTAL IMPACT ASSESSMENT (EIA)*³²

F.3.2.1 Is the project a class of development covered by:

- Annex I of the Directive (go to question F3.2.2)
- Annex II of the Directive (go to question F.3.2.3)
- Neither of the two annexes (go to question F.4)

F.3.2.2 When covered by Annex I of the Directive, include the following documents:

- a) Non-technical summary³³ of the Environmental Impact Study carried out for the project.
- b) Information on consultations with competent environmental authorities, indicating in what way the concerns of the designed consultees have been taken into account.
- c) Results of the consultations with the public concerned³⁴.
- d) Trans boundary consultation with those states affected by the project need to be provided, demonstrating that the procedure of art.7 of the EIA directive has been applied. Indication in what way the concerns of the designed consultees and concerned public have been taken into account should be provided.
- e) Evidence that the decision to grant or refuse development consent has been available to the public by the competent authority³⁵.

In relation to point b), c) and d), project proponents should be informed that these may be represented in the form of a statement, conclusion or certification by the competent environmental authorities testifying that all obligation as described in the items above have been followed and describing how.

³² on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment (the "EIA Directive"), OJ L 175, 5.7.1985, as last amended by Directive 2003/35/EC, OJ L 156, 25.6.2003.

³³ - a description of the project comprising information on the site, design and size of the project,
- a description of the measures envisaged in order to avoid, reduce and, if possible, remedy significant adverse effects
- the data required to identify and assess the main direct and indirect effects which the project is likely to have on the environment on the following factors:
- human beings, fauna and flora (including those environmentally sensitive areas which might fall in future under the protection of the Birds (79/409/EEC) and Habitats (92/43/EEC) Directives;
- soil, water, air, climate and landscape;
- material assets and the cultural heritage;
- interaction between the factors mentioned in the first, second and third indents.
- any further information which might arise from any of the obligations deriving from Annex IV of the EIA Directive.

³⁴ The information provided should cover the following:

- the concerned public which has been consulted,
- the places where the information has been consulted,
- the time which has been given to the public in order to express its opinion,
- the way in which the public has been informed (for example, by bill-posting within a certain radius, publication in local newspapers, organisations of exhibitions with plans, drawings, tables, graphs, models, etc.),
- the manner in which the public has been consulted (for example, by written submissions, by public enquiry, etc.)
- the way in which the concerns of the public have been taken into account.

³⁵ Including:

- the content of the decision and conditions attached thereto,
- the main reasons and considerations on which the decision has been based,
- a description, where necessary, of the main measures to avoid, reduce and, if possible, offset the major adverse effects.

F.3.2.3 When covered by Annex II of the Directive, has an Environmental Impact Assessment been carried out for this project?

- Yes
(in which case, include the necessary documents listed under point F.3.2.2)
- No
(in which case, explain the reasons and give the thresholds, criteria or case by case examination carried out to reach the conclusion that the project has no significant environmental effects):

TEXT BOX

F.4 ASSESSMENT OF EFFECTS ON SITES OF NATURE CONSERVATION IMPORTANCE

F.4.1 Is the project likely to have significant negative effects on sites included or intended to be included in sites of nature conservation importance?

Definition of sites of nature conservation importance

- a) Sites identified by the competent national authorities as sites to be proposed for the Natura 2000 network as laid down in the Birds Directive (79/409/EEC) and Habitats Directive (92/43/EEC);
- b) Sites listed in the latest inventory of Important Bird Areas (IBA 2000) for candidate countries or (if available) equivalent more detailed scientific inventories endorsed by national authorities;
- c) Wetlands of international importance designated under the Ramsar Convention or qualifying for such protection;
- d) Areas to which the Bern convention on the conservation of European Wildlife and Natural Habitats (Art.4) applies, in particular sites meeting the criteria of the Emerald network;
- e) Areas protected under national nature conservation legislation.

Yes, in which case

- (1) Please provide a summary of the conclusions of the appropriate assessment carried out "according to Article 6 (3) of Directive 92/43/EEC³⁶"

TEXT BOX

- (2) In case, compensation measures were deemed necessary "according to Article 6 (4)", please provide a copy of the form "Information on projects likely to have significant negative effect on sites of "nature conservation importance, "as notified to the Commission (Directorate-General Environment) under Directive 92/43/EEC³⁷".

No, in which case attach a completed Annex I declaration filled in by the relevant authority.

F.5 Additional environmental integration measures

Does the project envisage, apart from Environmental Impact Assessment, any additional environmental integration measures (e.g. environmental audit, environmental management, specific environmental monitoring)?

Yes

No

³⁶ OJ L 206 of 22.07.92.

³⁷ Document 99/7 rev.2 adopted by the Habitats Committee (Member States representatives established under Directive 92/43/EEC) at its meeting on 04.10.99.

If yes, specify

TEXT BOX

F.6 Cost of measures taken for correcting negative environmental impacts

If included in total cost, estimate proportion of cost of measures taken to reduce and/or to compensate for negative environmental impacts

%

Explain briefly:

TEXT BOX

F.7 In case of projects in the areas of water, waste water and solid waste:

Explain whether the project is consistent with a sectoral/integrated plan and programme associated with the implementation of European Union policy or legislation in those areas, http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/ispa/howto_en.htm, see project sheets in annexes;

TEXT BOX

G. JUSTIFICATION FOR THE PUBLIC CONTRIBUTION

The socio economic analysis set out above provides information on the internal rate of return of the project. The financial analysis demonstrates the financing gap and the impact of the IPA assistance on the financial viability of the project. Please complete this information with the elements set out below.

G.1 Competition

Does this project involve State Aid? Answer if possible

Yes No

G.2 Impact of IPA assistance on project implementation

For each affirmative answer, give details:

Will IPA assistance:

a) Accelerate implementation of the project?

Yes No

b) Be essential to implementation of the project?

Yes No

TEXT BOX

H. FINANCING PLAN

The decision amount and other financial information in this section must be coherent with the basis (eligible expenditure) for the co-financing rate of the priority axis. As private expenditure is not eligible for financing under the priority axis it shall be excluded from these costs.

H.1 Cost breakdown

Euro	TOTAL PROJECT COSTS (A)	INELIGIBLE COSTS (B)	ELIGIBLE COSTS (C)=(A)-(B)
1. Planning/design fees			
2. Land purchase			
3. Building and construction			
4. Plant and machinery			
5. Technical assistance			
6. Publicity			
7. Supervision during construction implementation			
8. Sub-TOTAL			
9. Contingencies ³⁸			
10. TOTAL			
11. VAT			

³⁸ Contingencies should not exceed 10% of total investment cost net of contingencies. These contingencies may be included in the total eligible costs used to calculate the planned contribution of the assistance Section H2.

H.2 Total planned resources and planned contribution from IPA

The funding gap rate was already presented under Section E.1.2. This should be applied to the eligible public cost to calculate the “amount to which the co-financing rate for the priority axis applies”. This amount is then multiplied by the co-financing rate of the priority axis to determine the IPA contribution.

H.2.1 IPA contribution calculation

		Value
1.	Eligible cost (in euro, not discounted) (Section H.1.10(C))	
2.	Funding gap rate (%) = (E.1.2.10)	
3.	"Eligible expenditure to which the co-financing rate for the priority axis applies" (Article 157 §3 of the IPA Implementing Regulation)= (1)*(2)	
4.	Co-financing rate of the priority axis (%)	
5.	IPA contribution (in euro) = (3)*(4)	

[The costs and revenues should be based on figures excluding VAT]

H.2.2 Sources of co-financing

In the light of the results of the financing gap calculation (where relevant) the total investment costs of the project shall be met from the following sources:

Sources of co-financing (€)					Of which (for Information)
	Eligible expenditure = H.2.1.3				
Total investment cost [H.1.10.(A)]	IPA assistance [H.2.1.5]	National public (or equivalent)	National private	Other sources (specify)	EIB/ other European Union and other external funding
a)= b)+c)+d)+e)	b)	c)	d)	e)	f)

The details of the decision(s) on national public and private financing, loans, etc., should be provided in Section D.2.3 above.

Loan financing, where it is used, is attributed to the body liable to repay the loan, national public or national private. Only in the case of EIB loans is it requested to identify the sum of loan financing for information purposes.

H.3 Annual financing plan of IPA contribution

The IPA contribution (H.2.1.5) shall be presented below in terms of the share of annual programme commitment.

(in Euro)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013

I. COMPATIBILITY WITH EUROPEAN UNION POLICIES AND LAW

Article 1 of Regulation (EC) No 1085/2006 states that "The Community shall assist the countries listed in Annexes I and II in their progressive alignment with the standards and policies of the European Union, including where appropriate the *acquis communautaire*, with a view to membership." In addition to the elements already set out above please provide the following information:

I.1 Other European Union financing sources

Has an application been made for assistance from any other European Union source (including ISPA, IPA, PHARE, CARDS, Turkey Financing Mechanism,...)

a) For this project?

Yes No

If yes, please give details (financial instrument concerned, reference n°s, dates, amounts requested, amounts granted, etc.):

TEXT BOX

b) For an earlier phase of this project (including feasibility and preparatory phases)?

Yes No

If yes, please give details (financial instrument concerned, reference n°s, dates, amounts requested, amounts granted, etc.):

TEXT BOX

c) For a complementary project?

Yes No

If yes, give details (provide precise details, reference n°s, dates, amounts requested, amounts granted, etc.):

TEXT BOX

I.2 IFI financing

Has an application been made for a financial support from EIB / other IFI's...

a) For this project?

Yes No

If yes, please give details (financial instrument concerned, reference numbers, dates, amounts requested, amounts granted, etc.):

TEXT BOX

b) *For an earlier phase of this project (including feasibility and preparatory phases)?*

Yes No

If yes, please give details (financial instrument concerned, reference N°s, dates, amounts requested, amounts granted, etc.):

TEXT BOX

c) *For a complementary project?*

Yes No

If yes, give details (provide precise details, reference N°s, dates, amounts requested, amounts granted, etc.):

TEXT BOX

I.3. is the project subject to a legal procedure for compliance with European Union legislation?

Yes No

If yes, please give details:

TEXT BOX

I.4. Publicity measures

Give details of the proposed measures to publicise IPA assistance (i.e., type of measure, brief description, estimated costs, duration, etc.):

TEXT BOX

I.5 Public procurement

In cases where contracts have been already advertised in the Official Journal of the European Union, give reference. Provide indicative procurement plan (services, supplies, works - design & build or measured works) with values of contracts envisaged and start and completion dates.

Contract N°.	Contract type	Estimated commencement date	Estimated completion date	Estimated value
...		

J. ENDORSEMENT OF COMPETENT NATIONAL AUTHORITY

I confirm that the information presented in this form is accurate and correct.

NAME:

SIGNATURE:

ORGANISATION:

(OPERATING STRUCTURE)

DATE:

ANNEX I
DECLARATION BY AUTHORITY RESPONSIBLE FOR MONITORING
SITES OF NATURE CONSERVATION IMPORTANCE

Responsible Authority _____

Having examined the project application _____

Which is to be located at _____

Declares that the project is not likely to have significant effects on a site of nature conservation importance on the following grounds:

text box

Therefore an appropriate assessment required by Article 6 (3) was not deemed necessary.

A map at scale of 1:100.000 (or the nearest possible scale) is attached, indicating the location of the project as well as the *sites of nature conservation importance* concerned, if any.

Date (dd/mm/yyyy): _____

Signed: _____

Name: _____

Position: _____

Organisation: _____

(Authority responsible for monitoring *nature conservation importance* sites)

Official Seal:

ANNEX II Technical sheets

1. Drinking Water Project:

Yes No

Combined drinking – wastewater project:

Reference year

Yes No

year of data:

			<i>Situation today</i>	<i>Situation after realisation of project</i>
			<i>Indicators</i>	
(1)	Total population in agglomeration or area covered	persons 1000		
(2)	Population connected	% of 1		
(a)	real number of people connected to the system	persons 1000		
(3)	Network	km		
(a)	length of network	km		
(b)	part of network to be rehabilitated	km		
(b)	number of connections	number		
(c)	number of pumping stations	number		
(4)	Total production capacity (design capacity)	m ³		
(a)	normal use of capacity	% of (4)		
(b)	from ground water	% of (4)		
(c)	from surface water sources	% of (4)		
(d)	from desalination	% of (4)		
(5)	Network losses	% of (4)		
(a)	losses measured	% of (4)		
(b)	losses estimated	% of (4)		
(c)	when was the last systematic water network audit made?	year		
(d)	total unaccounted for water	% of total drinking water production		
(6)	Industrial consumption (including services and public services)			
(a)	part of total production (industries only)	% of (4)		
(b)	number of industries (services) connected	number		
(7)	Average consumption per head of population	litre per capita per day		
(8)	Metering system	% of (4)		
	total coverage by metering of households, industry	% of (4)		

	and services of which households of which industries (including services, commerce, administrations) method of metering per apartment per apartment block per individual house per street block per quarter per industrial, commercial, administrative establishment none	% of (4) % of (4) % of (4) % of (4) % of (4) % of (4) % of (4) % of (4) % of (4)		
(9)	Charging system			
(a)	households coverage % of (4) % of (2)	% of (4) % of (2)		
	charges represent % of average household disposable income	%		
	has charging system a social component	yes/no		
	if yes			
	by income	yes/no		
	by family size	yes/no		
	or any other system to assist low income households (e.g. direct transfer by government, municipality etc)	explain		
(b)	industrial coverage	% of (4)		
	rates different from household rates	in % of household rate		
	are industrial rates decreasing with consumption	yes/no		
(c)	volume invoiced after metered consumption	m ³		
(d)	% of revenue of water company(ies) based on metered consumption	%		
(10)	Quantities invoiced			
(a)	volume invoiced to households	m ³		
(b)	volume invoiced to industry and commerce	m ³		
(c)	volume invoiced to public services and administration	m ³		
(11)	Monitoring system - quality compliance control			
(a)	where is the point at which quality parameters of drinking water are measured within premises at water taps at the outlet of the water works other point of control (please specify)	explain		
(b)	annual averages based on (daily, weekly monthly samples)	explain		
(c)	authority responsible for monitoring			
(12)	Treatment technology (if more than one treatment plant specify for each plant individually)			
<i>Planti</i>	rapid sands filter			

	flocculation			
	chlorination			
	flotation			
	sedimentation			
	desalination			
	ozonisation			
	other			
	total installed capacity of plant	m ³		
	normal degree of capacity use	%		
(13)	Water quality standards <i>(if more than one treatment plant specify for each plant individually)</i>	Parameters		
<i>(a)</i>	Microbiological parameters			
	Escherichia coli (A. coli)	(number/ 100 ml)		
	Enterococci	(number/ 100 ml)		
<i>(b)</i>	Chemical parameters			
	Acrylamide	µg/l		
	Antimony	µg/l		
	Arsenic	µg/l		
	Benzene	µg/l		
	Benzo(a)pyrene	µg/l		
	Boron	mg/l		
	Bromate	µg/l		
	Cadmium	µg/l		
	Chromium	µg/l		
	Copper	mg/l		
	Cyanide	µg/l		
	1,2-dichloroethane	µg/l		
	Epichlorohydrin	µg/l		
	Fluoride	mg/l		
	Lead	µg/l		
	Mercury	µg/l		
	Nickel	µg/l		
	Nitrate	mg/l		
	Nitrite	mg/l		
	Pesticides	µg/l		
	Pesticides –Total	µg/l		
	Polycyclic aromatic hydrocarbons	µg/l		
	Selenium	µg/l		
	Tetrachloroethene and Trichloroethene	µg/l		
	Trihalomethanes-Total	µg/l		
	Vinyl chloride	µg/l		
<i>(c)</i>	Indicator parameters			
	Aluminium	µg/l		
	Ammonium	mg/l		
	Chloride	mg/l		
	<i>Clostridium perfringens</i> (including	number/		

	spores)	100 ml		
	Colour			
	Conductivity	$\mu\text{S cm}^{-1}$ at 20°C		
	Hydrogen ion concentration	PH units		
	Iron	$\mu\text{g/l}$		
	Manganese	$\mu\text{g/l}$		
	Odour			
	Oxidisability	mg/l O ₂		
	Sulphate	mg/l		
	Sodium	mg/l		
	Taste			
	Colony count 22°			
	Coliform bacteria	Number/ 100 ml		
	Total organic carbon			
	Turbidity			
(d)	Location of quality measurement	location		
	At water tap	Yes/No		
	Number of samples	number		
	Frequency of sampling	frequency per year		
	Elsewhere (specify location)	location		
	Number of samples	number		
	Frequency of sampling	frequency per year		

ooOOOoo

2. Waste management

Municipal Waste Management Project:

Yes No

Creation of new landfill

Yes No

Closure of landfill(s)

Yes No

Collection system:

Yes No

Combined project:

Yes No

			<i>Situation today</i>	<i>Situation after realisation of project</i>
			Indicators	
(1)	National / regional waste management plan			
	Has waste management plan been decided	month: year		
	Has waste management plan been published	month: year		
	Does the envisaged measure comply with the plan	yes/no		
(2)	Total population in municipality(ies) or area covered	persons 1000		
(3)	Population covered by the measure	% of (2)		
(4)	Existing landfill(s)			
(a)	number of landfills in municipality(ies) or area <i>If adequate and relevant specify the following for each existing landfill</i>	number		
(b)	total volume of waste stored of household origin of industrial/ commercial origin	m ³ m ³ m ³		
(c)	composition of waste			
	glass	%		
	plastics	%		
	paper / board	%		
	metal	%		
	wood	%		
	organic matters from kitchen, gardens etc.	%		
	inert material (construction waste)	%		

	hazardous substances <i>specify substances</i>	ESTIMATED		
		METRIC TO		
(d)	number of samples taken - sampling date	number date		
(e)	leachate			
	TREATMENT OF LEACHATE			
	collection and transport to WWTP	yes/no		
	directly connected to WWTP	yes/no		
	no leachate collection and treatment	yes		
(f)	gas	m ³		
	collection in place	m ³		
	recuperation (reuse)	m ³		
	flaring	m ³		
	none	m ³		
(5)	Charging system (collection and disposal) in place	yes/no		
(a)	does charging system take into account other parameters than waste collection and disposal if yes: shortly describe	yes/no		
	charging separate for collection and disposal	yes/no		
(b)	households covered	% of (2)		
	charges represent % of average household disposable income for collection for disposal	%		
	has charging system a social component	yes/no		
	if yes			
	- by income	yes/no		
	- by family size	yes/no		
	or any other system to assist low income households (e.g. direct transfer by government, municipality etc)	explain		
(c)	industrial coverage			
	rates different from household rates	yes/no		
	are industrial rates decreasing with volumes discharged	yes/no		
	is for industrial charges PPP principle applied (full cost recovery - capital, operation and maintenance cost for industrial part)	yes/no		
(6)	Industrial waste (incl. Commerce, trade, tourism)	m ³		
	composition of industrial waste			
	glass	% of (6)		
	plastics	% of (6)		
	paper / board	% of (6)		
	metal	% of (6)		

	wood	% of (6)		
	organic matters from kitchen, gardens etc.	% of (6)		
	inert material (construction waste, etc.)	% of (6)		
	hazardous substances <i>specify substances</i>	ESTIMATED METRIC TO		
(a)	number of industries disposing solid waste	number		
	via direct delivery	m ³		
	via the public collection system	m ³		
(b)	<i>industrial waste recuperation / recycling</i> number of industries with an active recuperation / recycling policy estimated volume	m ³ number m ³		
	<i>packaging directive applied</i>	yes/no		
(7)	Waste separation and recuperation			
(a)	<i>separation at origin (at waste producer before collection)</i> is there separate collection are there waste containers easily accessible for the public are there facilities for hazardous household waste (batteries, paint, liquids, medicine etc)	yes/no yes/no yes/no yes/no		
(b)	<i>separation on site (after collection)</i>	yes/no		
	<i>material separated</i>			
	<i>glass</i>	yes/no		
	<i>paper / board</i>	yes/no		
	<i>plastics</i>	yes/no		
	<i>metals</i>	yes/no		
	<i>wood</i>	yes/no		
	<i>other</i>	yes/no		
(c)	<i>composting facility on site</i> use of compost	yes/no		
(8)	Monitoring authority for existing landfills			

(a)	responsible authority	authority		
(b)	frequency of inspections	number per year		
(9)	<i>Closure of existing landfills</i>			
(a)	NUMBER OF LANDFILLS TO BE CLOSED if adequate, specify the following for each existing landfill			
	total volume of waste stored	m ³		
	<i>composition of waste</i>			
	glass	%		
	plastics	%		
	paper / board	%		
	metal	%		
	wood	%		
	organic matters from kitchen, gardens etc.	%		
	inert material (construction waste)	%		
(b)	method of closure			
	fencing	yes/no		
	surface sealing,	yes/no		
	gas drainage layer	yes/no		
	artificial sealing layer	yes/no		
	impermeable mineral layer	yes/no		
	drainage layer	yes/no		
	top soil layer	yes/no		
	greening and plantation	yes/no		
(c)	gas collection			
	recuperation	yes/no		
	estimated quantity	m ³		
	energy production	yes/no		
	flaring	yes/no		
	none	yes/no		
(d)	will sealed landfill be opened to public for recreational purposes if yes, year	yes/no year		
(e)	leachate			
	drainage ditch	yes/no		
	connected to wastewater treatment plant	yes/no		
	other methods of leachate disposal	explain		
(10)	<i>After care and control</i>			
	monitoring authority			
	responsible authority	authority		
	frequency of inspections	number per year		

(11)	Creation of new landfill(s)			
(a)	planning horizon planned capacity	year m ³		
(b)	level of ground water at site	m		
(c)	bottom sealing	explain		
	artificial sealing layer	yes/no		
(d)	drainage layer	explain		
(e)	<i>separation on site (after collection)</i>	yes/no		
	<i>materials separated</i>			
	glass	yes/no		
	paper / board	yes/no		
	plastics	yes/no		
	<i>metals</i>	yes/no		
	wood	yes/no		
	other	yes/no		
(f)	<i>composting facility on site</i> use of compost	yes/no explain		
(g)	gate control	years		
	weighting system			
	visual inspection sampling	yes/no frequency explain		
(h)	gas collection anticipated year of start of collection on site estimated quantity at start year	Year m ³		
(i)	leachate treatment			
	drainage ditch	yes/no		
	connected to wastewater treatment plant	yes/no		
	other methods of leachate disposal	explain		
(12)	Monitoring			
	Responsible authority	authority		
	Frequency of inspections	number per year		

ooOOOoo

3. Wastewater Treatment

Wastewater project:

Yes No

Combined drinking water - wastewater project:

Yes No

Reference year data:

year

			<i>Situation today</i>	<i>Situation after realisation of project</i>
			Indicators	
(1)	Is this “measure” or part of it in a receiving area or catchment classified (or to be classified) as sensitive			
(a)	receiving body river basin river basin district	Sea/lake/river explain		
(b)	status of receiving body (coastal water, estuary, freshwater)	explain		
	is receiving body (area or catchment) declared as sensitive (cf Annex II A, CD 91/271/EEC)	yes/no		
(2)	Total population in agglomeration or area covered	1000		
(a)	total estimated p.e. of area covered (households, industries, commerce, services) – connected plus not-connected indicative design horizon estimated p.e. before industrial pre-treatment (connected only) estimated p.e. after industrial pre-treatment (connected only)	p.e. end year p.e. p.e.		
(b)	population equivalent (p.e.) of treatment plant(s) calculation base Art. 2.6 – dir - 91/271 EEC	p.e.		
(c)	if seasonal variations (in m ³ /day) origin of variations natural commercial	peak m ³ low m ³		
(3)	Population connected	% of (1)		
	real number of people connected to the system	Persons 1000		
(4)	Length of network (wastewater)	km		
(a)	PART OF NETWORK TO BE REHABILITATED	km		
(b)	number of pumping stations	number		

(5)	Total throughput			
(a)	hydraulic load (m ³ /d)	m ³ /d		
(b)	biological load (kg BOD/d)	kg BOD/d		
(c)	discharge per capita	litre per capita per day		
(d)	from households - hydraulic load (m ³ /d) - biological load (kg BOD/d)	% of (4a) % of (4b)		
(d)	from industrial and commercial users (incl. Services, public services) - hydraulic load (m ³ /d) - biological load (kg BOD/d)	% of (4a) % of (4b)%		
	number of connected industrial units	Number		
	industrial pre-treatment number of industries with pre-treatment type of industries (<i>specify</i>)	yes/no number type of industries		
	part of industrial effluents which is not pre-treated type of industries without pre-treatment (<i>specify</i>)	% of (4) type of industries		
(6)	MEASURED NETWORK LEAKAGE IN DRINKING WATER SYSTEM (M³/D) <i>(answer also for wastewater projects)</i>	(m ³ /d)		
(a)	losses measured (m ³ /d)	(m ³ /d)		
(b)	losses estimated (m ³ /d)	(m ³ /d)		
(c)	total unaccounted for water	% of total drinking water production		
(d)	date of last systematic water network audit	year		
(7)	Infiltration to the sewerage system	m ³		
(a)	-	explain		
(b)	- estimated volume	m ³		
(c)	- date of last systematic network audit	year		
(8)	CHARGING AND METERING (METERING FOR DRINKING WATER)			
(a)	total coverage by metering of households and industry of which households of which industries (including services, commerce, administrations)	% of total drinking water production		
(b)	method of metering per apartment per apartment block per individual house	% of total drinking water		

	per street block per quarter per industrial, commercial, administrative establishment none	production		
(c)	does charging system for waste water take into account other parameters than consumption of drinking water (e.g. sealed area, flat rate component)) if yes: shortly describe	yes/no explain		
(d)	population (households) covered by metered charges	% of (2)		
	charges represent % of average household disposable income	%		
	has charging system in agglomeration a social component	yes/no		
	if yes			
	by income	yes/no		
	by family size	yes/no		
	or any other system to assist low income households(e.g. direct transfer by government, municipality etc)	explain		
e)	industrial coverage			
	rates different from household rates	yes/no		
	are industrial rates decreasing with consumption	yes/no		
(f)	is for industrial charges PPP principle applied (full cost recovery - capital, operation and maintenance cost for industrial part)	yes/no		
(9)	IS THERE MORE THAN ONE WWTP If more than one plant, answer questions 9, 10, 11 12, 13 for each individual plant	yes/no		
	number of plants	number m ³		
	TOTAL DESIGN CAPACITY			
(a)	overall design capacity plant 1 used capacity	m ³ %		
(b)	overall design capacity plant 2 used capacity	m ³ %		
(c)	overall design capacity plant 3 used capacity	m ³ %		
(i)	overall design capacity plant i used capacity	m ³ %		
(10)	Storm drainage, separate system			
	totally separate	yes/no		
	partially separate	yes/no		
	part of separate system share of total length	% of (3)		
(a)	storage capacity of overflows	m ³ /ha		
(b)	peaking factor for flow	Q24 max		
(c)	treatment of storm water discharge in treatment plant	m ³		

	direct discharge in receiving waters	m ³			
(11)	Quality of waste water treatment - effluent standards	influent concentration	effluent standards	Fill only one of the two	
				effluent standards	% reduction
	<i>effluent standards for secondary treatment</i>				
(a)	BOD ₅	concentration mg/l			
(b)	COD	concentration mg/l			
(c)	Suspended solids	concentration mg/l			
	<i>effluent standards for tertiary treatment (only compulsory for sensitive areas)</i>				
(d)	Total Nitrogen	concentration mg/l			
(e)	Total Phosphorus	concentration mg/l			
(f)	Monitoring method Annual average calculated on daily, weekly monthly samples	specify			
(g)	RE-USE OF EFFLUENT	specify			
(12)	Treatment technology				
(a)	screening	yes/no			
(b)	pre-sedimentation	yes/no			
(c)	other mechanical	yes/no			
(d)	biological treatment	type			
	patented system	yes/no			
(e)	tertiary treatment level	yes/no			
(f)	other technologies used Briefly describe	explain			
(13)	Sludge Management	yes/no			
(a)	type of sludge treatment used	explain			
	dry solids content dangerous substances, heavy metals in sludge Cadmium Copper Nickel Lead Zinc Mercury Chromium	mg/kg mg/kg mg/kg mg/kg mg/kg mg/kg mg/kg			
(b)	disposal volume and route	Total tons			
	agriculture (**)	% of 10(b)			
	soils	% of 10(b)			
	landfill	% of 10(b)			
	incineration	% of 10(b)			

	other specify (**)	% of 10(b)		
(14)	Monitoring authority			
(a)	wastewater discharges and effluent standards	authority		
(b)	sludge disposal	authority		
			Explain	
(**) sludge disposal	For other modes of sludge disposal, explain how compliance with relevant EC directives on waste disposal are respected:			
	- Framework CD 75/442/EEC on waste and CD 91/689/EEC on hazardous waste			
	- CD 1999/31/EC on the landfill of waste, CD 2000/76/EC on incineration of waste			
Characteristics of the collection system	Does the collecting system take into account wastewater treatment requirements? <i>Are the flows of the sewers and the wastewater treatment plant (WWTP) well balanced (cf. CD 91/271/EEC Annex IA)</i>			
	Is the design of the collecting system in accordance with BAT, regarding: - volume and characteristics of urban waste water, - prevention of leaks, - limitation of pollution of receiving waters due to storm water overflows			
Pre-treatment of industrial water discharges	Is there a legal obligation for industries to pre-treat their water (cf. Annex Ic of CD. 91/271/EEC)? <i>Provide reference of the legal</i>			
Discharge of dangerous substances into the aquatic environment	Have competent authorities elaborated an inventory and a programme for the pollution reduction of substances covered by list I and list II of CD 76/464/EEC and the specific directives for list I substances (CDs 82/176/EEC, 83/513/EEC, 84/156/EEC, 84/491/EEC, 86/280/EEC as amended by 88/347/EEC and 90/415/EEC) and being discharged indirectly into the aquatic environment via the sewerage system and wastewater treatment plant? <i>These programmes should focus on the authorisation of indirect discharges of small and medium sized enterprises and the more generic pollution reduction from multiple sources, as mentioned in CD 86/280/EEC, Article 5.</i>			

(**)

Limit values for heavy-metal concentrations in sludge for use in agriculture

Parameters	Limit values (mg/kg of dry matter)
Cadmium	20 to 40
Copper	1 000 to 1 750
Nickel	300 to 400
Lead	750 to 1 200
Zinc	2 500 to 4 000
Mercury	16 to 25
Chromium	not yet fixed

ooOOoo

ANNEX IX

Template for Bilateral Project Agreement

Model

BILATERAL PROJECT AGREEMENT

BETWEEN

THE GOVERNMENT OF { }

AND

THE EUROPEAN COMMISSION

CONCERNING THE CO-FINANCING

OF THE MAJOR PROJECT

(.....)

CCI No:

UNDER

THE INSTRUMENT FOR PRE-ACCESSION ASSISTANCE (IPA)

IPA Component III – Regional Development

Operational Programme (name and number)

.....

CCI No:

Title and Priority Axis No:

Title and Measure No:

The Government of The Republic of {Country}
and
The European Commission

Hereafter jointly referred to as "the Parties" or individually as "the Beneficiary", in the case of the Government of the Republic of *{Country}*, or "the Commission", in the case of the European Commission

Whereas

- 1) On 17 July 2006, the Council of the European Union adopted Regulation (EC) No 1085/2006 establishing an Instrument for Pre-Accession Assistance³⁹.
- 2) On 12 June 2007, the Commission adopted Regulation (EC) No 718/2007 implementing Council Regulation (EC) No 1085/2006 establishing an instrument for pre-accession assistance (IPA)⁴⁰, detailing applicable management and control provisions.
- 3) On *{DATE}*, the Commission adopted Decision C(2007) 6053 approving the multi-annual operational programme "*{Programme Name}*" for Community assistance from the Instrument for Pre-Accession Assistance for the Regional Development component in *{Country}*. On *{DATE}* the Commission adopted Decision C(20XX)XXXX modifying the programme.
- 4) On *{DATE}*, the Beneficiary and the Commission concluded a Framework Agreement setting out the rules for co-operation concerning the EU financial assistance from the Instrument for Pre-Accession Assistance (IPA).
- 5) On *{DATE}* the Beneficiary and the Commission concluded a Financing Agreement laying down specific provisions for the implementation of the multi-annual programme "*{Programme Name}*". This Financing Agreement entered into force on *{DATE}*. On *{DATE}* 2010 the Beneficiary and the Commission concluded a modified Financing Agreement which entered into force on *{DATE}* 2010.
- 6) In accordance with Article 54 of the Financing Agreement, the Operating Structure submitted to the Commission a major project *{NAME}* in which it envisages a contribution from the Instrument for Pre-Accession Assistance under priority axis *{NAME}* of the multi-annual operational programme "*{Programme Name}*" [*where applicable*] [At the request of the Commission, the Operating Structure submitted additional information on *{DATE}*].
- 7) On *{DATE}*, the Commission adopted decision C *{NUMBER}* approving a IPA contribution to the major project *{NAME}*.
- 8) In accordance with Article 54 of the Financing Agreement, the decision of the Commission approving the project should be followed by a Bilateral Project Agreement with the Beneficiary.

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

Article 1
Subject matter

1. This Bilateral Project Agreement is concluded between the Government of the Republic of *{Country}* and the European Commission. It concerns the project *{NAME}* adopted by

³⁹ OJ L210, 31.7.2006, p.82.

⁴⁰ OJ L 170, 29.6.2007, p.1.

Commission Decision C *{NUMBER}* as described in Annex. All documents and correspondence pertaining to this project shall bear the reference CCI *{NUMBER}*.

Article 2 Project funding

1. The eligible expenditure, calculated in accordance with Article 150 of Regulation (EC) No 718/2007, is set at EUR (...).
2. The co-financing rate for the priority axis *{NAME}* of the *{Programme Name}* Operational Programme applies to the project. The maximum IPA contribution to the project is set at EUR (...).
3. The IPA contribution to the co-financing of the project is subject to the fulfilment of the provisions of this Bilateral Project Agreement and the obligations and conditions set out in the Framework Agreement, Financing Agreement as well as the regulatory and conventional framework applicable to pre-accession assistance.

Article 3 Eligibility period

1. The eligibility period is as laid down in Articles 11(3), 34, 43 of the Financing Agreement.

Article 4 Eligible expenditure

2. Expenditure incurred in the implementation of the project shall be eligible for IPA co-financing if:
 - a) it has been actually incurred within the eligibility period referred to in Article 3 and is supported by receipted invoices or accounting documents of equivalent probative value;
 - b) contracts giving rise to such expenditure are consistent with the project, as adopted by Commission Decision C *{NUMBER}* of (date);
 - c) it has been incurred in accordance with the principles of sound financial management and, in particular, of economy and cost-effectiveness and
 - d) it conforms to the eligibility rules laid down in Chapter VI of the Financing Agreement.

Article 5 Agreement

1. An agreement as laid down in Article 51(3) of the Financing Agreement must be signed prior to the commencement of any contract within the project. The agreement shall also define the modalities of handing over the project to the end recipient of assistance after its completion.
2. A signed copy of the agreement shall be sent to the Commission services.
3. Notwithstanding paragraphs 1 and 2, the requirements of Article 27 of the Financing Agreement remain applicable.

Article 6 Procurement rules and procedures

3. The procurement rules and procedures to be followed are stipulated in Articles 44, 46 and 48 of the Financing Agreement. Where applicable, the rules laid down in Article 20 of the Financing Agreement governing procurement by International Financing Institutions (IFIs) shall also apply.
4. In duly substantiated exceptional cases, derogation from the rules of participation and origin might be authorised in line with the provision of Article 19(6) of Regulation (EC) No 1085/2006 {to specify}.

Article 7 Monitoring

1. Monitoring refers to the use of a system of information in order to trace the progress made in implementing the project. Monitoring shall use financial and physical indicators which enable actual progress towards completion of the project to be compared with the Indicative Work Schedule/Expenditure Plan presented in Annex.
2. The implementation of the project shall be monitored in line with the stipulations of Chapter XIII (Monitoring and Evaluation) of the Financing Agreement. This, amongst others, will require:
 - a. the Operating Structure, and where appropriate the relevant Contracting Authority, managing the project monitoring activities;
 - b. the Sectoral Monitoring Committee reviewing the progress of implementation;
 - c. the preparation of the monitoring sheets provided by the Commission: these monitoring sheets form the principal part of the sectoral annual report on implementation in accordance with Articles 84 and 85 of the Financing Agreement;
 - d. special or ad-hoc monitoring reports, if deemed necessary by the Operating Structure or the Commission services;
 - e. physical on the spot checks.

Article 8 Evaluation

1. An assessment of the project may be carried out during its implementation at the request of the Beneficiary, or on the initiative of the Commission, in order to assess whether the project is proceeding towards completion in accordance with the objectives originally laid down in Annex to this Agreement and to propose adjustments to take account of problems encountered during implementation.
2. An ex-post assessment of the impact of the project may be carried out by an assessor appointed either by the Beneficiary or the Commission once the project has been complete

Article 9 Project modification

1. Any modification to the approved project shall require the approval of the Commission by way of a modifying decision or by exchange of letters between the Beneficiary and the Commission services.
2. Expenditure relating to a physical object introduced in the project by way of a modification is eligible from the date of approval of the modification by the Commission.
3. Any modification to the project described in the Annex which affects the content of the operational programme *{Programme Name}*, will necessitate not only a Commission modifying decision concerning the project, but also a decision concerning modification of the operational programme. Therefore, such project modification requests are receivable only if submitted in parallel with the necessary request for a modification of the operational programme.
4. Any major modification to the project, as described in the Annex requires the approval by the Commission by way of a modifying decision. Such modifications must be supported by a duly motivated request to be submitted before the end of eligibility period referred to in Article 3.

A modification is considered **major** when it involves:

- a) a change in any of the elements described in points 5 (Project Description) and 6 (Objectives) of the Annex; or
 - b) any change in the amount of IPA contribution allocated to the project; or
 - c) a change in the eligible expenditure of the project; or
 - d) a substantial change in the physical characteristics or the functional purposes of the project, which alter its objectives, including the addition of a physical component not covered by the original decision; or
 - e) a change in the conditions of ownership or operation of the project.
5. Any minor modification to the project can be approved by way of an exchange of letters between the Beneficiary and the Commission services, on the basis of a duly motivated proposal to be submitted before the end of eligibility period referred to in Article 3.
- Except in cases referred to in paragraph 4, an amendment is considered **minor**, and notably when it concerns:
- a) an extension to the period of implementation initially envisaged in the project application; or
 - b) amendments to the Indicative Work Schedule/Expenditure Plan that do not fall under paragraph 4 point c) above; or
 - c) a change to the physical characteristics or functional purposes of the project that does not affect its overall objectives.
6. The Sectoral Monitoring Committee shall be informed about major and minor project modification proposals.
7. As a general rule, the number of major project modifications requiring a Commission modifying decision should be kept to minimum.
8. Each request for a modification, be it major or minor, will be examined by the Commission on a case-by-case basis.
9. The Commission reserves the right to refuse project modification requests which would result in modifications of the operational programme it deems unacceptable.

Article 10 Special Conditions

{List any conditions which have to be fulfilled including related to payments and may be necessary for co-financing the project e.g. financial or legal arrangements, submitting of permits, evidence of the completion of land purchase, preliminary agreements, any requirements for later stages of the project (i.e. timetable for closing remaining landfills, disconnecting cess pits etc.)}

Article 11
Language

This Bilateral Project Agreement is drawn up in duplicate in the English language.

Signed, for and on behalf of the Government of the Republic of *{Country}*,
at
by

Signed, for and on behalf of the European Commission,
at
by

ANNEX

PHYSICAL OBJECT OF THE MAJOR PROJECT

Operational Programme

"{Programme Name}"

CCI No:

Project name

.....

CCI No:

Title and Priority Axis No:

Title and Measure No:

1. AUTHORITY RESPONSIBLE FOR THE APPLICATION (OPERATING STRUCTURE)

Name:
Address:
Contact
Telephone
Fax
E-mail

2. FINAL BENEFICIARY (ARTICLE 15 OF THE FINANCING AGREEMENT)

Name:
Address:
Contact
Telephone
Fax
E-mail

3. END RECIPIENT OF ASSISTANCE

Name:
Address:
Contact
Telephone
Fax
E-mail

4. PROJECT LOCATION

- 4.1. Beneficiary country:.....
4.2. County/province:.....

5. PROJECT DESCRIPTION

5.1. General description of the physical object of the project

- (a) *(Provide a description of the project and the type of problems it addresses?)
(Main goals, end users (i.e. target population served, quantified where possible) of the infrastructure. Where applicable, indicate the Trans-European Network agreed at EU level the project is linked to)*
- (b) *(Where the project is a phase of an overall project, provide a description of the proposed stages of implementation (explaining whether they are technically and financially independent))*

5.2. Technical description of the infrastructure investment

- (a) *(Describe the proposed infrastructure and the work for which assistance is being proposed specifying its main characteristics and component elements - it is important to be comprehensive with this description to reduce doubt later regarding the eligibility of actions or equipment.*
- (b) *(In respect of the work involved, identify and quantify the key output indicators to be used)*
- (c) *(Give details of how the infrastructure is to be managed after the project is completed, (i.e., public management, concession, other form of Public Private Partnership))*

6. OBJECTIVES

Outline the objectives of the project

7. INDICATIVE PHYSICAL AND/OR PERFORMANCE INDICATORS

Provide the main physical and/performance indicators:

For drinking water projects e.g. *reduction of water losses, increase in drinking water quality, increase in metering of water supplies, reduction in distribution costs, increase in network length, increase in length of network in serviceable condition (for rehabilitation projects) etc.*

For waste water projects e.g. *reduction in leakages, increase in % of population connected to the network, increase in the amount of sewage treated, increase in the level of sewage treatment, increase in quality of receiving waters, reduction in disposal costs, increase in network length, increase in length of network in serviceable condition etc.*

For solid waste projects e.g. *reduction in quantity of waste going to landfill, increase in amount of recycled materials, number of landfill sites closed and rehabilitated, % of population covered by waste removal services, etc.*

For transportation projects e.g. *length of road/rail/waterway constructed/rehabilitated/upgraded, reduction in travel times, reduction in operational and/or maintenance costs, increase in road/rail/waterway traffic capacity.*

List the relevant EC Directives that the project will address. For transportation projects also list the technical standards that will be achieved.

The indicators might be refined in the Monitoring Committee when deemed necessary especially upon the finalisation of the contracting. Should it be the case, confirmation of the indicators will be by exchange of letters. In any case, the proposed physical and/or performance indicators are as follows*:

Indicative Indicators	Before	After
a) Physical e.g. length (in km) of new/rehabilitated sewage/water networks, length (in km) of rehabilitated/new single railway track, reduction (%) in unaccounted for water, reductions in water pollutants i.e. BOD, COD, Suspended Solids, Nitrogen, Phosphorous (mg/l or %)		
b) Performance e.g. reduction in travelling time (mins), increase in line speed (km/h), reduction (%) in drinking water quality degradation through distribution, reduction in sewage pollution levels, beneficiary's compliance with discharge standards of Urban Waste Water Treatment Directive (%)		

* Provide more than 1 table as necessary.

8. INDICATIVE WORK SCHEDULE / EXPENDITURE PLAN

Provide information concerning the number and type of contracts envisaged. Include and indicate clearly any IFI financed components

	Description of contract	Contract type* works/supply/service	Estimated contract value** (€)	Tendering Launch month/year	Contract Award month/year	Contract Completion month/year
1						
2						
3						
4						
5						
6						

* indicate whether yellow or red FIDIC for works contracts.

** Contract values are indicative and do not include any contingency which for this project is calculated at EUR

9. SUMMARY OF THE MAIN RESULTS OF THE ECONOMIC AND SOCIAL COST-BENEFIT ANALYSIS

Provide the main conclusions of the economic and social cost benefit analysis:

- The estimated NPV for the project is (...) and the discount rate used is (....)
- The estimated Benefit/Cost ratio is:
- The estimated EIRR =

10. SUMMARY OF THE FINANCIAL ANALYSIS

Provide a summary of the main conclusions of the financial analysis.

Ensure that income generation is taken into account when calculating the IPA contribution:

- Based on the information provided in the application and/or any additional information obtained during appraisal
 - the FNPV for the project is estimated EURmillion.
 - the FIRR is estimated%.
- The eligible expenditure (funding gap) as calculated in accordance with Articles 17 and 19 of the Financing Agreement is set as EUR
- The IPA contribution is set as EUR.....

11. POLLUTER PAYS PRINCIPLE (FOR ENVIRONMENTAL PROJECTS ONLY)

Describe how the Polluter Pays Principle is to be applied on the project.

12. FINANCIAL SUSTAINABILITY AND AFFORDABILITY

Outline the main elements of the pricing policy to be pursued.

13. OPERATION AND MAINTENANCE

Describe the way the project will be operated and maintained. Describe the organisational and legal setup of the body responsible for managing the finished product.

14. SUMMARY OF THE MAIN FINDINGS OF THE ENVIRONMENTAL IMPACT ASSESSEMENT

If a decision has been issued by the relevant body concerning the completion of an EIA list the main conclusions of the non-technical summary. If no EIA has been carried out present a timetable for conducting a full EIA as part of the project, or list the reasons why this is not considered necessary with reference to national EIA legislation.

15. COST AND ASSISTANCE (IN EUR)

Expected financial contribution

Estimated Total Costs (EUR)	of which non eligible (EUR)	Eligible Expenditure (EUR)	of which IPAContributio n (EUR)	Public Contributio n (EUR)	of which: National (EUR)	IFI (EUR)	Other (EUR)
(1)=(2)+(3)	(2)	(3)	(4)=(3)x (co- financing rate of the priority axis)	(5)=(6)+(7)+ (8)	(6)	(7)	(8)

Note: Data other than eligible expenditures and IPA contribution are indicative. Non eligible expenditures are included in public contribution.

16. INVOLVEMENT OF IFIS

Outline the involvement of any IFIs in the project. Provide a detailed description of their scope of work, together with the financial costs and proposed implementation timescale. In addition provide details of any technical assistance measures envisaged by the IFI e.g. institutional reform as part of the project.

Describe the implementing arrangements (parallel or co-financing), what procurement rules will be applied, and whether the Operating Structure is accredited to apply the relevant procurement rules.

Where applicable, indicate for which contracts derogation from the rules of participation and origin is authorised in line with the provision of Article 19 of Regulation (EC) No 1085/2006 of 17 July 2006.

17. PUBLICITY MEASURES

Describe the publicity measures envisaged for the project

ooOOOoo

ANNEX X

Model of Operation Identification Sheet

(max 5 pages)

1. Title of the Operation:
2. Operating Structure: **insert contacts**
3. Organisation Responsible for the Implementation of the Operation: **insert contacts, including contact person**
 - 4.1 Title of the programme
 - 4.2 Title of the priority axis
 - 4.3 Title of the measure
 - 4.4 Final Beneficiary (Article 15 of the Financing Agreement)
 - 4.5 End recipient of assistance
 - 4.6 Category/Type of activities foreseen under the measure
4. Compatibility and coherence with the Operational Programme
5. Description of the Operation
 - 5.1 Contribution to the achievement of the Operational Programme: Describe how the operation contributes to the achievement of the objectives of the Operational Programme (provided quantified indicators where possible) linked with the appropriate measure.
 - 5.2 Overall Objective: Explain in one sentence
 - 5.3 Operation Purpose: Explain in one sentence
 - 5.4 Location(s): Please keep in mind the eligible regions
 - 5.5 Duration: Duration of the operation cannot exceed the final date of eligibility of expenditure set in the Financing Agreement
 - 5.6 Target group(s) :
 - 5.7 Description of the Operation and background: Maximum 10 lines
 - 5.8 Results with measurable indicators:
 - 5.9 Activities:
6. Implementation arrangements
 - 6.1. Institutional framework: institutional arrangements foreseen for the implementation of the operation, e.g. operation coordination unit, steering committee, regional and/or provincial authorities, technical assistance team
 - 6.2. Proposed monitoring structure and methodology: who will be responsible for monitoring of the operation, how will the operation be monitored, what will be the workflow and reporting lines?
 - 6.3. Required procedures and contracts for the implementation of the operation and their sequencing: list the type of procedures (call for proposals, direct implementation by

national institutions without prior call for proposals, direct agreements with international organisations, etc) and the corresponding contracts (grant contracts, contribution agreements with international organisations, services, supplies, works, etc) for the proposed activities, together with their sequencing

(please provide detailed chronogram for preparatory stages, tendering, contracting and starting of operations)

7. Risks and assumptions:
8. Expected impact of the operation on the target group and multiplier/spill over effects:
9. Sustainability:
10. Equal opportunity, minorities and vulnerable groups (where relevant):
11. Links with other IPA component measures:
12. Requested financing from the European Commission:

The IPA contribution shall not exceed the ceiling of xx% of the eligible expenditure at the level at the priority axis.

(no operation shall benefit from a higher co-financing rate than the one relating to the priority axis concerned – Article 149.3 and 153 (3) of IPA Implementing Regulation)

13. Co-financing: (please identify expected total contribution by source)

14. Budget breakdown:

(indicative, per operation component if applicable, including estimated total cost, public expenditure, IPA contribution, national public contribution and private contribution)

15. Cash flow requirements by source of funding

ANNEX XI

Composition and Functioning Modalities of the committee for the selection of operations

1. For all operations which are not major projects and which are implemented by final beneficiaries that are national public bodies the Operating Structure is not under the obligation of selecting operations through calls for proposals in line with the provisions of the Article 49 of the Financing Agreement (FA). Since the Environmental Protection and Energy Efficiency Fund, the Croatian Waters and the Central Finance and contracting Agency are final beneficiaries in the meaning of Article 15 of the FA for all operations, provisions of Article 49 do not apply.
2. In order to comply with the general principles for selecting operations as provided for in Article 50 of the FA, the following provisions apply:
 - a. for Major projects under Priority 1 Development of Waste Management Infrastructure for Establishing and Integrated Waste Management System in Croatia and Priority 2 Protection of Croatia's Water Resources through Improved Water Supply and Waste Water Integrated Management Systems and which are included in the indicative list of the Operational Programme, Article 50.2 of the FA applies (no recourse to call for proposals);
 - b. for operations (other than those in 2.a) under Priority 1 Development of Waste Management Infrastructure for Establishing and Integrated Waste Management System in Croatia and Priority 2 Protection of Croatia's Water Resources through Improved Water Supply and Waste Water Integrated Management Systems and for all operations under the Technical Assistance Priority [3] Article 50.1.a of the FA applies (no recourse to call for proposals).
3. For operations whose selection modalities have not yet been decided, the Operating Structure will decide these in agreement with Commission services, and inform the Sectoral Monitoring Committee.
4. Should the Operating Structure decide to have recourse or is obliged to the selection of operations with assistance of a committee, the modalities will be those indicated in the Operational Programme, as follows:

"The Operating Structure will set up a Selection Committee for each call for proposals launched for the selection of operations financed under a specific measure. The Selection Committee will have an odd number of members and it will be composed of the most appropriate officials and experts with technical competence to undertake a qualitative appraisal of project applications. These members will be nominated by the institutions in which where they are employed at the invitation of the body in charge of implementation and they will have voting rights in the selection process. A member of the Operating Structure who prepared the guidelines for applicants will also participate in the Selection Committee's work. The Committee will be chaired by a member of the Implementing Body without a voting right. The Selection Committee will appraise project applications in compliance with the selection criteria and methodologies agreed by the Sectoral Monitoring Committee. The applications will first be screened for their compliance with the eligibility and administrative criteria meeting the relevant eligibility requirements set out in the relevant measures (completeness, accuracy, etc) and thereafter will be evaluated according to their quality. The Selection Committee will then make recommendations to the Operating Structure, in compliance with Article 158 of the IPA Implementing Regulation.

Procurement (including the award of any major projects) will follow contract award procedures contained in of the "Practical Guide to Contract Procedures for EC External Actions" (PRAG). Tender Selection Committees will be established for the evaluation of service, works and supply tenders, while their composition and decision making procedures will be in accordance with the principles set out in the relevant rules of the PRAG. All beneficiaries (whether public or private) will also comply with the principles established under the relevant PRAG rules."

The Commission may participate in the Selection Committee work as an observer.

ANNEX XII
Annual and Final Report
(Articles 85 and 102 of the Financing Agreement)

1. IDENTIFICATION

OPERATIONAL PROGRAMME	Programming period
	Programme number (CCI N°)
	Programme title
ANNUAL IMPLEMENTATION REPORT	Reporting year
	Date of approval of the annual report by the Sectoral Monitoring Committee

2. OVERVIEW OF THE IMPLEMENTATION OF THE OPERATIONAL PROGRAMME

2.1 Quantitative progress (by priority axis and measures)

Information on the physical progress made in implementing the operational programme, priority axes, measures and where relevant, operations or groups of operations, in relation to their specific, verifiable targets, with a quantification, when possible using the indicators at the appropriate level.

Where relevant, for the HRD component all indicators shall be broken down by gender. If the figures (data) are not yet available, information on when they will become available and when the Operating Structure will provide it to the Commission will be stated.

The list of operations financed under the operational programme should be annexed to the report.

2.2 Qualitative analysis

Analysis of the achievements as measured by physical and financial indicators, including a qualitative analysis on the progress achieved in relation to the targets set out initially.

List of unfinished operations and the schedule for their completion (final report only).

2.3 Financial information

	Expenditure paid out by the final beneficiaries included in payment applications sent to the Commission by the National Fund	Total expenditure committed and paid out by the National Fund	Corresponding public contribution	Corresponding private contribution	Total payments received from the Commission
Priority axis 1					
Measure 1.1					
Measure 1.2					
.....					
Priority axis 2					
Measure 2.1					
.....					
Priority axis 3					
Total					

(all financial data should be expressed in euro)

In addition, financial information may also be provided graphically.

Indicative breakdown of allocations, by categories of expenditures (for component III only)

Information in accordance with the detailed list included in Annex XIII of the Financing Agreement.

Assistance repaid or re-used

Information on the use made of assistance repaid or re-used following cancellation of assistance as referred to in Articles 54 of the IPA Implementing Regulation.

2.4 Changes in the context of the operational programme implementation (if relevant)

Description of any elements which, without stemming directly from the assistance of the operational programme, have a direct impact on the programme's implementation (such as legislative changes or unexpected socio-economic developments).

2.5 Information about compliance with the EU acquis

Any significant problems relating to the compliance with EU acquis which have been encountered in the implementation of the operational programme and the measures taken to deal with them.

2.6 Complementarity with other instruments

Summary of the implementation of the arrangements made ensuring demarcation and coordination between other programmes and components of IPA assistance, the interventions of the EIB and other existing financial instruments.

3. QUALITY AND EFFECTIVENESS OF IMPLEMENTATION

3.1 Monitoring arrangements

Monitoring and evaluation measures taken by the Operating Structure or the Sectoral Monitoring Committee, including data collection arrangements, difficulties encountered and steps taken to solve them.

3.2 Significant problems encountered and measures to overcome them

Any significant problems encountered in implementing the operational programme, including a summary of problems identified under the procedure in Article 29(2)(b) of the IPA Implementing Regulation, where appropriate, as well as any measures taken by the Operating Structure or the Sectoral Monitoring Committee to solve the problems.

3.3 Technical assistance

Explanation of the use made of technical assistance, including where relevant technical assistance prior to the conferral of management
Percentage of the amount of the IPA Funds contribution allocated to the operational programme spent under technical assistance.

4. INFORMATION AND PUBLICITY

Progress achieved in the implementation of the Communication Action Plan submitted according to the operational programme, stressing the measures undertaken and their impact.

5. MAJOR PROJECTS (where appropriate for the Regional Development Component)

- Progress in the implementation of major projects.
- Progress in the financing of major projects.
- Any change in the indicative list of major projects in the operational programme.

6. ACTIONS RELATED TO THE HUMAN RESOURCES DEVELOPMENT COMPONENT

Information on the implementation of horizontal issues such as equal opportunities for men and women, good governance, inclusion of disadvantaged persons, geographical concentration of support or sustainable development and environmental protection (as appropriate).

Where appropriate, a synthesis of the implementation of:

- Gender mainstreaming and gender specific actions
- Participation of migrants in employment
- Integration in employment and social inclusion of minorities and other disadvantaged groups, including people with disabilities.

Where appropriate, a description of how the actions supported by IPA Human Resources Development Component are consistent with and contribute to the actions undertaken in the follow up of the Joint Assessment Paper (JAP) and the Joint Inclusion Memorandum (JIM).

ANNEX XIII
Allocations by category of expenditures
(Article 85(3)c) of the Financing Agreement)
Part A: Codes by Dimension

TABLE 1: CODES FOR THE PRIORITY THEME DIMENSION

Code	Priority theme
1	Transport
1.1	Rail infrastructure
1.1.1	Interconnection/interoperability between national networks
1.1.2	Interconnection/interoperability between national networks and trans-European networks
1.2	Road infrastructure
1.2.1	Interconnection/interoperability between national networks
1.2.2	Interconnection/interoperability between national networks and trans-European networks
1.3	Maritime ports infrastructure
1.4	Inland waterways
1.5	Airports infrastructure
1.6	Multi-modal transport infrastructure
1.7	Intelligent transport systems
1.8	Technical Assistance
1.9	Other
2	Environment
2.1	Waste management
2.2	Water supply
2.3	Urban waste water
2.4	Air quality
2.5	Rehabilitation of contaminated sites and land
2.6	Energy efficiency
2.7	Renewable energy
2.8	Other
2.9	Technical assistance
3	Regional Competitiveness
3.1	provision of business and technology services for enterprises, particularly in the fields of
3.2	access and use of information and communication technologies
3.3	promotion of technological development, research and innovation including through
3.4	development of business networks and clusters
3.5	creation and development of financing instruments which facilitate access to revolving
3.6	provision of local infrastructure and services which contribute to facilitate establishment,
3.7	education and training infrastructures, where necessary for regional development and in
3.8	improvement of tourism potential of regions
3.9	Other
4.0	Technical assistance
4	Technical Assistance
4.1	Preliminary studies and technical support related to eligible activities, including those
4.2	Programme management, monitoring, evaluation, information and control activities and

TABLE 2: CODES FOR THE FORM OF FINANCE DIMENSION

Code	Form of finance
01	Non-repayable aid
02	Aid (<i>loan, interest subsidy, guarantees</i>)
03	Venture capital (<i>participation, venture-capital fund</i>)
04	Other forms of finance

Part B:**Cumulative breakdown of allocations of the IPA contribution by category in the annual and final report on implementation**

CCI No: _____

Name of the programme: _____

Date of the last Commission decision for the Operational Programme concerned: __/__/__

Code * Dimension 1 Priority theme	Code * Dimension 2 Form of finance	Amount **

* The categories should be coded for each dimension using the standard classification.

** Allocated amount of the IPA contribution for each combination of categories.

ANNEX XIV

Indicative description of the information requirements for a sufficient audit trail

(Article 90 of the Financing Agreement)

A sufficient audit trail, as referred to in Article 90, is present when, for a given measure, including individual projects within a group of projects:

1. Accounting records kept at the appropriate management level provide detailed information about expenditure actually incurred in the co-financed measure by the Operating Structure, including where the latter is not the final recipient of funding, the bodies and firms involved in the implementation of the measure, whether as concession-holders, delegates or otherwise. The accounting records show the date they were created, the amount of each item of expenditure, the nature of the supporting documents and the date and method of payment. The necessary documentary evidence (e.g., invoices) is attached.
2. For items of expenditure relating only partly to the co-financed measure, the accuracy of the allocation of the expenditure between the co-financed measure and the rest is demonstrated. The same applies to types of expenditure that are considered eligible only within certain limits or in proportion to other costs.
3. The technical specifications and financial plan of the measure, progress reports, documents concerning tendering and contracting procedures, and reports on inspections of the execution of the measure are also kept at the appropriate management level.
4. For declaring expenditure actually incurred in the co-financed measure to the National Fund, the information referred to in paragraph 1 is aggregated into a detailed statement of expenditure broken down by category. The detailed statements of expenditure constitute supporting documents for the accounting records of the National Fund and are the basis for the preparation of declarations of expenditure to the Commission.
5. Where there is one or more delegated bodies between the Operating Structures or the bodies or firms involved in implementation of the measure and the National Fund, each delegated body for its area of responsibility requires detailed statements of expenditure from the body below it as supporting documentation for its own accounting records, from which it provides at least a summary of the expenditure incurred on the measure to the body above it.
6. In the case of computerised transfer of accounting data, all the authorities and bodies concerned obtain sufficient information from the lower level to justify their accounting records and the sums reported upwards, so as to ensure a sufficient audit trail from the total summary amounts certified to the Commission down to the individual expenditure items and the supporting documents at the level of the Operating Structure and the other bodies and firms involved in the implementation of the measure.

ANNEX XV

List of data on operations to be communicated on request to the Commission for the purpose of documentary and on-the-spot checks

(Article 80(5) of the Financing Agreement)

The data requested may include the following, the precise content being subject to agreement with the Beneficiary Country. The field numbers represent the record structure preferred when compiling computer files for transfer to the Commission.

A. Data on operations

Field 1	Operational programme
Field 2	Number of priority
Field 3	Name of fund
Field 4	Code of region or area where operation is located/carried out (NUTS Level or other, if appropriate)
Field 5	Operating Structure
Field 6	National Authorising Officer
Field 7	Final beneficiary or other body that declares expenditure to Operating Structure, if applicable
Field 8	Unique code number of operation
Field 9	Short description of operation
Field 10	Starting date of operation
Field 11	Completion date of operation
Field 12	Body issuing approval decision
Field 13	Approval date
Field 14	Reference of end recipient
Field 15	Currency (if not euro)
Field 16	Total estimated cost of operation ⁴¹
Field 17	Total eligible expenditure
Field 18	Total public eligible expenditure
Field 19	EIB (to include equivalent for IPA) financing

(1) i.e., including private funding but net of non-eligible expenditure and other financing.

⁴¹ Starting date for eligibility of expenditure (date of signature of the Financing Agreement)

B. Expenditure declared on operation

Field 20	Internal reference number of last application for reimbursement from operation
Field 21	Date on which last application for reimbursement from operation was entered into monitoring system
Field 22	Amount of eligible expenditure declared in last application for reimbursement from operation entered into monitoring system
Field 23	Total eligible expenditure for which an application for reimbursement has been made
Field 24	Location of detailed supporting documents for claim if not on premises of beneficiary
Field 25	Expenditure paid in areas adjacent to the eligible areas (cross border cooperation) (non eligible)
Field 26	Expenditure paid by partners located outside the area (transnational cooperation) (non eligible)
Field 27	Expenditure paid outside the European Union (cross-border, transnational and interregional cooperation)
Field 28	Expenditure paid for the purchase of land
Field 29	Expenditure paid for housing
Field 30	Expenditure paid for indirect costs/overheads charged at flat rates
Field 31	Revenue deducted from applications for reimbursement, if any
Field 32	Financial corrections deducted from applications for reimbursement, if any
Field 33	Total eligible expenditure declared from operation and included in statement of expenditure sent to the Commission by National Authorising Officer (in EUR)
Field 34	Total eligible expenditure declared from operation and included in statement of expenditure sent to the Commission by National Authorising Officer (national currency)
Field 35	Date of last statement of expenditure of the certifying authority containing expenditure from operation
Field 36	Date of verifications carried out pursuant to Article 81
Field 37	Date of audits pursuant to Article 82
Field 38	Body carrying out the audit or verification
Field 39	Degree of achievement of target for operation, if completed (%)

ANNEX XVI

Certificate and statement of expenditure and application for final payment

EUROPEAN COMMISSION

INSTRUMENT FOR PRE-ACCESSION ASSISTANCE – IPA

Regional Development Component (Component III)

/Human Resources Development (component IV)

Certificate and statement of expenditure and payment application

Name of operational programme

Commission Decision

Financing Agreement

Commission reference (CCI) No:

National reference (if any)

of

of

CERTIFICATE

I, the undersigned,
National Authorising Officer,
hereby certify that all expenditure included in the attached statement complies with the criteria for eligibility of expenditure set out in the Financing Agreement signed on {DATE} between the European Commission and the Government of {COUNTRY} and has been incurred and paid by the final beneficiaries on the implementation of operations selected under the operational programme in accordance with the conditions for granting IPA assistance.

After⁴²

		20...
--	--	-------

 and amounts Euro⁴³

--	--

 to:

(exact figure to two decimal places)

The attached statement of expenditure, broken down by priority axis and measures, is based on accounts provisionally closed on

		20...
--	--	-------

and forms an integral part of this certificate.

I also certify that operations are progressing in accordance with the terms of the Financing Agreement, and in particular that:

1. all the requirements laid down in Article 69 of the Financing Agreement are fulfilled, in particular
 - The sectoral final implementation report for the programme concerned has been sent to the Commission by the Operating Structure;
 - An opinion on any final statement of expenditure, supported by a final activity report has been sent to the Commission by the Audit Authority in accordance with Article 92 of the Financing Agreement
 - The accreditation delivered by the Competent Accrediting Officer and the National Authorising Officer are in force, and the conferral of management by the Commission remains valid
2. the statement of expenditure is accurate, results from reliable accounting systems and is based on verifiable supporting documents;
3. the expenditure declared complies with applicable European Union and national rules and has been incurred in respect of operations selected for funding in accordance with the criteria applicable to the programme and complying with relevant applicable European Union and national rules, in particular as regards rules on protection of the environment, transport, competition, and the award of public contracts (PRAG).
4. the statement of expenditure and the payment application take account, where applicable, of any amounts recovered and of any interest received, and of net revenue accruing from operations financed under the operational programme;
5. the breakdown of the underlying operations is recorded on computer files and is available to the relevant Commission departments on request

In accordance with Article 104 of the Financing Agreement, the supporting documents are and will continue to be available for at least three years following the closure of the operational programme by the Commission.

Date

		20...
--	--	-------

Name in capitals, stamp, position and
signature of National Authorising Officer

⁴² Starting date for eligibility of expenditure (date of signature of the Financing Agreement)

⁴³ total amount of eligible expenditure paid by final beneficiaries.

Statement of expenditure by priority axis and measures: Final payment					
Operational Programme reference (CCI No):					
Name of programme:					
Date of provisional closure of accounts:			Date of sending to the Commission:		
Total certified eligible⁴⁴ expenditure paid:					
Priority axis/measure	Total expenditure incurred to date (between... ⁴⁵ and)	Expenditure certified in present declaration	Total expenditure planned (initial budget)	Expenditure incurred to date as proportion of initial budget (%)	Remarks
Priority Axis 1					
Measure 1.1					
Operation 1.1.1					
Operation 1.1.2					
Priority Axis 2					
Measure 2.1					
Priority Axis 3					
Measure 3.1					
Priority Axis 4					
Measure 4.1					

Breakdown by year of the total certified eligible expenditure⁴⁶ (amounts in euros)

Priority axis/measure	2008	2009	2010	2011	2012
Priority Axis 1					
Measure 1.1					
Priority Axis 2					
Measure 2.1					
Priority Axis 3					
Measure 3.1					
Priority Axis 4					
Measure 4.1					

⁴⁴ As defined by Articles 149, 150 and 152 of Commission Regulation (EC) 718/2007

⁴⁵ Starting date for eligibility of expenditure (signature of the Financing Agreement)

⁴⁶ By year: the breakdown mentioned in this table shall correspond to the payments made by the final beneficiaries in the year concerned. Where it is not possible to establish this breakdown precisely, the best estimate of the breakdown should be given.

ANNEX 1 to statement of expenditure:

The computerised listing of operations by measure and the corresponding expenditure, including contribution under the IPA Regulation and national public expenditure

Priority axis/measure	Total expenditure (EURO)	IPA funds (EURO)	National public expenditure (EURO)	IPA co-financing rate (%)
Priority Axis 1: total				
Measure 1.1				
<i>Operation 1.1.1</i>				
<i>Operation 1.1.2</i>				
.....				
Measure 1.2				
<i>Operation 1.2.1</i>				
<i>Operation 1.2.2</i>				
.....				
Measure 1.3				
<i>Operation 1.3.1</i>				
<i>Operation 1.3.2</i>				
.....				
Priority Axis 2: total				
Measure 2.1				
<i>Operation 2.1.1</i>				
.....				
Priority Axis 3				
Measure 3.1				
<i>Operation 3.1.1</i>				
.....				

ANNEX 2 to statement of expenditure:

Details of amounts recoverable following cancellation of all or part of the IPA contribution for an operation

Name of the priority/measure /operation	
Amount ordered to be recovered	
Debtor	
Date of issue of recovery order	
Authority which issued recovery order	
Date of recovery	
Amount recovered	

ANNEX 3 to statement of expenditure:

The volume of IPA contribution in the component-specific euro account at the date of the last debit to which this statement refers and the interest earned

APPLICATION FOR PAYMENT: final payment

Name of operational programme:

Operational programme reference (CCI) No:

Pursuant to Annex A of the Framework Agreement (Article 25 of Regulation (EC) No 718/2007), I, the undersigned (name in capitals of National Authorising Officer), hereby request payment of the amount of EUR as a final payment.

This application is admissible because:

	Delete as appropriate
(a) no more than the maximum amount of assistance from IPA Funds as laid down in the Financing Agreement and the decision of the Commission approving the operational programme has been paid by the Commission during the whole period for each priority axis.	
(b) the Operating Structure has sent to the Commission the sectoral final implementation reports, in accordance with art. 67 of the Financing Agreement	— has been forwarded by Operating Structure within the time limit laid down in art. 100 of the Financing Agreement — is attached
(c) the Audit Authority has sent to the Commission, in accordance with Article 92 of the Financing Agreement, an opinion on any final statement of expenditure, supported by a final activity report	— has been forwarded by Audit Authority within the time limit laid down in art.90 of the Financing Agreement — is attached
(d) the accreditations delivered by the Competent Accrediting Officer and the National Authorising Officer are in force, and the conferral of management by the Commission remains valid	
(e) the payments have not been suspended in accordance with Article 72 of the Financing Agreement	
(f) none of the situations justifying blocking of payments to major projects have occurred	

The payment should be made by the Commission to the body designated by the beneficiary country for the purposes of making payments

Designated body	
Bank	
Bank account No	
Holder of account (where not the same as the designated body)	

Date 20...

Name in capitals, stamp, position and signature of National Authorising Authority

ANNEX XVII
MODEL
FINAL CONTROL REPORT AND CLOSURE DECLARATION FOR OPERATIONAL
PROGRAMMES
PURSUANT TO ARTICLE 29 OF COMMISSION REGULATION (EC) No 718/2007
Part A: Model final control report

1. INTRODUCTION

- Indication of the responsible audit authority and other bodies that have been involved in preparing the report.
- Indication of the reference period from which the random sample was drawn.
- Identification of the operational programme covered by the report and its Operating Structure and National Authorising Officer,
- Description of the steps taken to prepare the report.

2. CHANGES IN MANAGEMENT AND CONTROL SYSTEMS

Indication of any significant changes in the management and control systems notified to the audit authority and of the dates from which the changes apply.

3. SUMMARY OF AUDITS CARRIED OUT

For systems audits:

- Indication of the body (ies) that have carried out systems audits, including the audit authority itself.
- Summary list of audits carried out: bodies audited and year of audit.
- Description of the basis for selection of audits in the context of the audit strategy.
- Description of the principal findings and the conclusions drawn from the audit work for the management and control systems and their functioning, including the sufficiency of management checks, accreditation procedures and the audit trail, adequate separation of functions and compliance with European Union requirements and policies.
- Indication of whether any problems identified were considered to be of a systemic character, and the measures taken, including a quantification of the irregular expenditure and any related financial corrections.

For audits of operations:

- Indication of the body (ies) that carried out the sample audits, including the audit authority itself.
- Description of the basis for selection of the sample(s).
- Indication of the materiality level and, in the case of statistical sampling, the confidence level applied and the interval, if applicable.
- Description of the principal results of the audits, indicating in particular the amount of irregular expenditure and the error rate resulting from the random sample audited.
- Indication of the conclusions drawn from the results of the audits with regard to the effectiveness of the management and control system.
- Information on the follow-up of irregularities, including revision of previously reported error rates.
- Indication of whether any problems identified were considered to be systemic in nature, and the measures taken, including a quantification of the irregular expenditure and any related financial corrections (1).

4. FOLLOW-UP OF AUDIT ACTIVITY

- Information on the follow-up of the results of systems audits and audits of operations.

5. ADDITIONAL WORK UNDERTAKEN BY AUDIT AUTHORITY IN PREPARING ITS CLOSURE DECLARATION

- Summary of audits of the closure procedure of the operating structure.
- Summary of the results of the re-performance of controls on the accuracy of the amounts declared in relation to supporting documents.

- Summary of the results of examination of reports of other national or European Union audit bodies (specify, by category, which reports have been received and examined).
- Summary of the results of examination of information relating to follow-up of audit findings and reported irregularities.
- Summary of the results of examination of additional work carried out by the operating structure or any other relevant body to enable an unqualified opinion to be provided.
- Other.

6. LIMITATIONS ON THE SCOPE OF THE EXAMINATION BY THE AUDIT AUTHORITY

- Details of any factors that have limited the scope of the examination by the audit authority should be reported (2).
- Estimated amounts of expenditure and the IPA contribution that are affected must be stated.

7. REPORTED IRREGULARITIES

- Confirmation that the procedure for reporting and following up irregularities, including the treatment of systemic problems, has been carried out in accordance with regulatory requirements in force.
- Confirmation of the accuracy of the information given in the final implementation report on the irregularities reported. .
- A list of cases of irregularity regarded as systemic and the amounts of expenditure affected.

8. OTHER INFORMATION (IF APPLICABLE)

9. TABLE FOR DECLARED EXPENDITURE AND SAMPLE AUDITS

IP A	CC In°	Programme	Expenditure declared in reference year	Expenditure in reference year audited for the random sample		Amount and percentage (error rate) of irregular expenditure in random sample		Other expenditure Audited (3)	Amount of irregular expenditure in other expenditure sample	Total expenditure declared cumulatively	Total expenditure audited cumulatively as a percentage of total expenditure declared cumulatively
				(1)	(2)	Amount	%				

- (1) Amount of expenditure audited
- (2) Percentage of expenditure audited in relation to expenditure declared to the Commission in the reference year
- (3) Expenditure from complementary sample and expenditure for random sample not in reference year

Part B: Closure declaration

To the European Commission, Directorate-General

1. INTRODUCTION

I, the undersigned, representing the ... (name of the body designated by the Beneficiary Country), have for the operational programme ... (name of the operational programme, CCI code number, period) examined the results of the audit work carried out on this programme by or under the responsibility of the audit authority in accordance with the audit work plan (and have carried out the additional work I judged necessary). The results of the examination and any additional work I have performed are summarised in the attached final audit activity report (which also contains the information required by the annual audit activity report for the period 1 January 2015 to 31 December 2016). I have planned and performed this work with a view to obtaining a reasonable assurance as to whether the payment application for the final balance of the IPA contribution to the operational programme is correct and valid and the underlying transactions covered by the final statement of expenditure are legal and regular.

2. SCOPE OF THE EXAMINATION

The examination was carried out in accordance with the audit strategy in respect of this programme and reported in the attached final control report pursuant to Article 29 of Commission Regulation (EC) No 10718/2007.

Either

There were no limitations on the scope of the examination.

Or

The scope of the examination was limited by the following factors:

(a) ...

(b) ...

(c) etc.

(Indicate any limitation on the scope of the examination, for example any systemic problems, weaknesses in the management and control system, lack of supporting documentation, cases under legal proceedings, etc., and estimate the amounts of expenditure and the IPA contribution affected. If the audit authority does not consider that the limitations have an impact on the final expenditure declared, this should be stated.)

3. IRREGULARITIES AND ERROR RATES**Either**

The cases of irregularity and error rates found in the audit work are not such as to preclude an unqualified opinion given the satisfactory way they have been dealt with by the operating structure and the trend in the level of their occurrence over time.

Or

The cases of irregularity and error rates found in the audit work and the way they have been dealt with by the operating structure are such as to preclude an unqualified opinion. A list of these cases is provided in the final control report, together with an indication of their possible systemic character and the scale of the problem. The amounts of total declared expenditure and public contribution that could be affected are xxxx respectively. As a consequence, the corresponding IPA contribution that could be affected is xxx.

4. OPINION**Either**

(Unqualified opinion)

If there were no limitations on the scope of the examination and the cases of irregularity and error rates and the way they have been dealt with by the Operating Structure do not preclude an unqualified opinion:

Based on the examination referred to above, it is my opinion that the final statement of expenditure presents fairly, in all material respects, the expenditure paid under the operational programme, that the application for payment of the final balance of the IPA contribution to this programme is valid and that the underlying transactions covered by the final statement of expenditure are legal and regular.

Or

(Qualified opinion)

If there were limitations on the scope of the examination and/or the cases of irregularity and error rates and the way they have been dealt with by the Operating Structure call for a qualified opinion but do not justify an unfavourable opinion for all the expenditure concerned:

Based on the examination referred to above, it is my opinion that the final statement of expenditure presents fairly, in all material respects, the expenditure paid under the operational programme, that the application for payment of the final balance of the IPA contribution to this programme is valid and that the underlying transactions covered by the final statement of expenditure are legal and regular, except with regard to the matters referred to at point 2 and/or the observations at point 3 regarding the error rates and cases of irregularity and the way they have been dealt with by the Operating Structure, the impact of which is quantified above. I estimate the impact of these qualifications to be xxx of the total expenditure declared. The IPA contribution affected is thus xxx.

Or

(Adverse opinion)

If there were major limitations on the scope of the examination error rates and cases of irregularity and the way they have been dealt with by the Operating Structure such that no conclusion can be reached on the reliability of the final statement of expenditure without considerable further work:

Based on the examination referred to above, and in particular in view of the matters referred to at point 2 and/or the error rates and cases of irregularity and the fact that they have not been dealt with satisfactorily by the Operating Structure as reported at point 3, it is my opinion that the final statement of expenditure does not present fairly, in all material respects, the expenditure paid under the operational programme, that, as a consequence, the application for payment of the final balance of the IPA contribution to this programme is not valid and that the underlying transactions covered by the final statement of expenditure are not legal and regular.

Date Signature

... ..

ANNEX XVIII

Guidelines for the completion of the standard form for quarterly communications of irregularities

EUROPEAN COMMISSION
EUROPEAN ANTI-FRAUD OFFICE (OLAF)

Operational & Policy Support
Fraud Prevention & Intelligence

WORKING DOCUMENT

**Guidelines for the completion of the standard form for quarterly
communications of irregularities in connection with the Instrument for Pre-
Accession Assistance (IPA)**

Commission européenne, B-1049 Bruxelles / Europese Commissie, B-1049 Brussel - Belgium. Telephone: (32-2) 299 11 11.

GUIDELINES FOR THE COMPLETION OF THE STANDARD FORM FOR QUARTERLY COMMUNICATIONS OF IRREGULARITIES IN CONNECTION WITH THE INSTRUMENT FOR PRE- ACCESSION ASSISTANCE (IPA)

INTRODUCTION

In accordance with Article 28 of the Framework Agreements⁴⁷ between Candidate Countries and Potential Candidate Countries benefiting from pre-accession assistance a control and reporting mechanism concerning irregularities⁴⁸ shall be organised according to the provisions set out by Commission Regulation No. 1828/2006, Section 4 Irregularities (Articles 27-36)⁴⁹. Consequently, Beneficiary Countries are equally required to report quarterly to the Commission the irregularities detected in IPA funded projects. In order to facilitate this task and to ensure the uniform recording of cases in the appropriate database, the Commission has developed a standard form (Annex I) based on Regulation (EC) No 1828/2006.

These guidelines are used when the "paper version" of the standard form is filled. An electronic system is in the process of being developed.

GUIDELINES

Preliminary remarks:

1. Within two months following the end of each quarter Beneficiary Countries shall report to the Commission any irregularities which have been the subject of a primary administrative or judicial finding. Irregularities have to be reported in English.
2. It is recommended that Beneficiary Countries designate a competent national body responsible for reporting irregularities to the Commission.
3. All irregularities should be reported using the standard form and accompanied by an explanatory letter sent to the following address:

European Commission
OLAF – European Anti-Fraud Office
Directorate C
Rue Joseph II 30
B-1049 Brussels
Belgium
4. The irregularity reports should also be forwarded in copy to the Directorates-General in charge of a given component. Please, see the list of Directorates-General in Annex II.
4. The cover letter should contain the following information: which component it relates to, the quarter it refers to, and the various irregularity reports should be attached (separating new reports from

⁴⁷ Implementing Article 18 of Council Regulation (EC) No 1085/2006 and Article 19 of Commission Regulation (EC) No 718/2007

⁴⁸ As defined in Article 2(7) of Council Regulation (EC) 1083/2006 (see also point 5.1 of the Guidelines).

⁴⁹ Commission Regulation (EC) No 1828/2006, OJ L371, 27.12.2006, p. 27-32.

updates). In case of a combined cover letter for more than one component, the numbers should be given separately for each component.

5. Please note that Beneficiary Countries are obliged to inform the Commission if no irregularities have occurred in a given quarter. This should be done by letter, stating clearly which quarter the letter refers to.
6. Please note there are different ways of completing the standard form depending on whether the form refers to a communication relating to Article 28 of Regulation (EC) No 1828/2006 (first communication) or Article 30 (an update). In the case of an **Article 28 communication, all currently available information at the time of completion** of the form should be submitted. In the case of an **Article 30 communication, information on important changes resulting from the instituted procedures with respect to irregularities previously notified** should be presented. If no new facts concerning an irregularity have occurred, there is no need to send an update. Updates should be sent to the Commission only if new information concerning the case has become known.
7. Where a Beneficiary Country considers that an amount cannot be recovered or is not expected to be recovered, in accordance with Article 30 (2), it shall inform the Commission, in a special report with sufficiently detailed information to allow the Commission to take the decision on apportionment of the loss. The provisions on Special report are **not** applicable to Component V – IPARD.
8. In order to fill the sections concerning the manner in which the irregularity was discovered and the type of irregularity, as well as the actions taken by the Beneficiary Country and sanctions applied, the non-exhaustive lists included should be used. If the issue is not included on the list, please indicate it in point 22. Suggestions on what should be added to the lists will be taken into account.
9. The following cases need not be reported:
 - (a) cases where the irregularity consists solely in the failure to execute, in whole or in part, an operation included in the co-financed operational programme owing to the bankruptcy of the beneficiary. Bankruptcy has to be officially established by the competent national authorities. The relevant proceedings are listed in Council Regulation (EC) No 1346/2000;
 - (b) cases brought to the attention of the Operating structure and the National Fund by the beneficiary voluntarily and before detection by either of them, whether before or after the payment of the public contribution;
 - (c) cases which are detected and corrected by the Operating structure and the National Fund before any payment to the beneficiary of the public contribution and before inclusion of the expenditure concerned in a statement of expenditure submitted to the Commission.

However, irregularities preceding a bankruptcy and cases of suspected fraud must be reported⁵⁰

10. Irregularities relating to operational programmes under Component II - Cross border cooperation shall be reported by the Participating Country ('shall mean Member State or beneficiary countries, i.e. candidate or potential candidate countries') in which the expenditure is paid by the beneficiary in implementing the operation. The Participating Country shall at the same time inform the managing authority, the certifying authority and the audit authority⁵¹ (in case of cross

⁵⁰Commission Regulation (EC) No 1828/2006, Art. 28 (2), OJ L371, 27.12.2006, p. 28-29.

border cooperation programmes between Beneficiary Countries and Member States) and the competent Accrediting Officer, the National Authorizing Officer and the audit authority (in case of cross border programmes between Non Member States Beneficiary Countries).

11. For cases where there is no obligation to communicate irregularities because the amount involved does not exceed threshold of EUR10 000, Beneficiary Countries are obliged to register and undertake recovery proceedings but, unless the Commission explicitly requests information, need not inform the Commission⁵¹. However, Beneficiary Countries are obliged to inform the Commission (see Annex II) in the framework of the closure report of the programme about follow up activities concerning all the irregularities detected, irrespective of the reporting threshold.

⁵¹ Commission Regulation (EC) No 1828/2006, Art. 28 (4), OJ L371, 27.12.2006, p. 29.

⁵² Commission Regulation (EC) No 1828/2006, Art. 36 (1), OJ L371, 27.12.2006, p. 32.

IDENTIFICATION OF COMMUNICATION

Beneficiary Country: Please indicate the Country

Format: Free text in capitals.

Example: CROATIA

Case N°: The number of the case has to be indicated by the Member State on each page of the form.

Format: XX¹/9999²/999³/XX⁴/9⁵, X = capital letter, 9 = figure from 0 to 9

Examples: HR/2004/001/CB/0 TR/2005/003/HR/2

1. Beneficiary Country's initials: two letters; the initials to be used are:

AL – Albania

BA – Bosnia and Herzegovina

HR – Croatia

KS – Kosovo under UNSCR 1244

MK – The Former Yugoslav Republic of Macedonia

ME – Montenegro

RS – Serbia

TR – Turkey

2. Year: four digits: 2008, 2009, etc.

3. The number of the case: three digits: 001, 002, etc.

NB. Numbering is consecutive and corresponds to each component and to each year separately.

ATTENTION: The initial number of the case stays the same throughout the years only the version number changes!

4. The abbreviation identifying the component which the communication relates to.

It is compulsory to use the abbreviations. The abbreviations for the components to be used are as follows:

TA for Transition Assistance and Institution Building

CB for Cross-Border Cooperation

RE for Regional Development

HR for Human Resources Development

RD for Rural Development

5. New cases or updates of cases already communicated - one digit: 1 for a new case, 2 for a first update, 3 for a second update, etc.

For example: Initial Communication: TR/2008/003/TA/1

Follow-up Communication: TR/2008/003/TA/2

Next Follow-up Communication: TR/2008/003/TA/3

NB. The reference number is unique to the specific case and is attributed when initial communication is sent (Article 28 of Commission Regulation (EC) No 1828/2006). When an update has to be reported (article 30 communication), the same reference number must be used. If by mistake a new one is inserted, this will be considered as a notification of a new case and, consequently, a duplication of the irregularity will occur.

Quarter:

Please indicate the quarter of the year in question.

For updates of existing cases, please tick the current reporting quarter.

Date sent:

The date sent is the date of communication to the Commission. This will normally be a date in the two months following each quarter.

Format: DD/MM/YYYY, Year month day.

Example: **13/12/2004**

NB. This rule is valid for all other dates!**Administrative Department in the Beneficiary Country:**

Please indicate the administrative, national and/or regional department(s) responsible for the administration of the irregularity.

Format: Description in block capitals.

Example: **MIN. OF AGRICULTURE, FISHERIES AND FOOD**

Format in case of an addition to the list: Free text uninterrupted (without blank lines!).

Example: **MINISTRY OF ECONOMIC AFFAIRS**

Address: ...

Contact Point:

Please, specify the details of a contact person, within the administrative department responsible for reporting, who can be contacted in case additional information or clarification is required.

Format: Free text in the given fields.

DETAILS OF IRREGULARITY

1. Description of operation

1.1. Name of programme:

Please quote the name of the annual or multiannual operational programme under one of IPA components, or the form of assistance.

Format: Free text uninterrupted (without blank lines).

Examples: **RD – Multiannual ‘Environmental’ Operational Programme for Croatia**

1.2. Identification number:

Please quote the programme identification number.

Format: Free text uninterrupted (without blank lines).

1.3. Commission decision approving the programme:

Please quote the number and date of the EC Decision by virtue based on which the assistance was granted.

Format: Free text, date DD/MM/YYYY.

Example: **C/2007/6565-1, 13/12/2007.**

1.4. Name of measure and title of project:

Please give the number and the title of the priority axis together with the title of a project.

Measure

Format: Free text.

Example: **Priority 1: Developing Waste Management Infrastructure for Establishing and Integrated Waste Management System in Croatia**

Title of project

Format: Free text.

Example: **Regional Waste Management Centre for the County of Istria**

1.5. Beneficiary Country’s project number:

If the operation was allocated a national reference number, please quote it.

Format: Free text.

2. Provisions infringed:

Please specify which Community or national (including contractual provisions) legislation has been infringed.

Format: Free text.

Example: **Article X of the Penal Code**

3. Date of first information leading to suspicion of irregularity:

Please indicate the date on which the first information leading to the suspicion of an irregularity was received. For example in the case of reporting by phone, the date of the telephone conversation should be given.

Format: DD/MM/YYYY

Example: **25/06/2008**

3.1. Source of first information leading to suspicion of irregularity:

Please indicate how you first became aware of the existence of the irregularity.

Format: Free text.

Example: **Informant, press report, audit, etc.**

4. Manner in which the irregularity was detected

4.1. Who detected the irregularity?

Please select from the list below a relevant authority which detected the irregularity

Format: Number and the authority.

Example: **10 – National administration**

List of authorities:

- 10 – National administration
- 20 – European Commission
- 30 – Court of Auditors
- 90 – Other

4.2. How was the irregularity detected?

Please select from the list below a relevant method of detection of the irregularity

Format: Number and method.

Example: **10 – Audit**

List of methods of detection:

- 10 – Audit
- 20 – Bankruptcy
- 30 – Control of products
- 40 – Control of documents ex-ante
- 45 – Control of documents ex-post
- 50 – On the spot control
- 60 – Informant
- 70 – Media
- 80 – Analysis
- 90 – Other

5. Type of irregularity:

Please select from the list below a relevant type of irregularity.

Format: Number and type.

Example: **102 - Incorrect accounts**

List of types of irregularity:

- 102 - Incorrect accounts
- 103 - Falsified accounts
- 104 - Accounts not presented
- 201 - Missing/incorrect /incomplete documents
- 213 - Falsified supporting documents
- 299 - Other cases of irregular documents
- 325 - Non-eligible expenditure
- 402 - Non-existing operator
- 405 - Irregular termination, sale or reduction
- 408 - Operator/beneficiary not having the required quality
- 601 - Failure to respect deadlines
- 608 - Refusal of control
- 609 - Refusal of payment
- 610 - Absence or incompatibility of contract
- 611 - Several requests for the same object
- 612 - Failure to respect other regulations/contract conditions
- 614 - Infringement of rules concerning public procurement
- 741 - Failure to fulfil commitments entered into
- 810 - Action not implemented
- 812 - Action not carried out in accordance with rules
- 822 - Expenditure incurred outside the contracting period
- 832 - Infringement with regard to the co-financing system
- 840 - Undeclared revenue
- 850 – Corruption
- 860 – Conflict of interest
- 999 - Other irregularities (to be specified)

5.1. Qualification of irregularity

Please qualify case as an irregularity or suspected fraud.

irregularity⁵³ - means any infringement of a provision of Community law resulting from an act or omission by an economic operator which has, or would have, the effect of prejudicing the general budget of the European Union by charging an unjustified item of expenditure to the general budget;

suspected fraud⁵⁴ - means an irregularity giving rise to the initiation of administrative and/or judicial proceedings at national level in order to establish the presence of intentional behavior, in particular fraud, such as is referred to in Article 1(1), point (a), of the Convention on the protection of the European Communities' financial interests;

established fraud – means 'suspected fraud' which has been the subject of a judgment which has the force of res judicata for fraud or any other illegal activity detrimental to the Communities' financial interests;

no irregularity – means that in the course of an administrative and/or judicial proceedings allegations of irregularity or fraud have not been confirmed;

NB: The case can not be qualified as no irregularity in the initial communication!

⁵³ Council Regulation (EC) No 1083/2006, Art. 2 (7), OJ L 210, 31.07.2006, p.26.

⁵⁴ Commission Regulation (EC) No 1828/2006, Art. 27 (c), OJ L 371, 27.12.2006, p.27.

5.2. Practices employed in committing the irregularity:

Describe the practice employed (modus operandi).

Format: Free text.

Example: **Falsification of invoices by altering the original amounts.**

5.3. Are these practices considered new? Yes (), No (), Not known ()

Please tick as appropriate. It is up to the Beneficiary Country to decide whether the practices employed are new or not.

6. Are other countries involved: Yes () No () Not known ()

This heading applies to cases involving cross-border operations (participation in the programme by more than one State), or cases where the beneficiary is an international firm participating in actions such as investment projects or training courses in more than one State.

Format: Please tick as appropriate. See point 5.3; Free text in block capitals.

Example: **HUNGARY.**

6.1. If yes, has notification been sent? Yes (), date and references: , No (), Not known ()

Please tick as appropriate. If the answer is yes, please give the date and references of the communication.

Format: date DD/MM/YYYY; for the references: free text.

Example: **Yes (X) Date and reference: 26/05/2008 detailed information sent to Hungarian authorities.**

7. Period of irregularity

Indicate the date(s) on which, or between which, the irregularity was committed.

Format for the date: DD/MM/YYYY.

Example: **25/11/2008**

For the period: date of the beginning of the irregularity/ date of the end of the irregularity.

Format: DD/MM/YYYY – DD/MM/YYYY

Example: **13/05/2008 – 12/06/2008**

If this information is not known, please indicate this by using the first day of the month, the first month of the quarter (01, 03, 06, 09), the first day and month of the year if only the year is known

Example: **01/01/2008**

8. Date of Primary administrative or judicial finding:

“Primary administrative or judicial finding” means a first written assessment by a competent authority, either administrative or judicial, concluding on the basis of specific facts that an irregularity has been committed, without prejudice to the possibility that this conclusion may subsequently have to be revised or withdrawn as a result of developments in the course of the administrative or judicial procedure⁵⁵.

Format: DD/MM/YYYY

⁵⁵ Definition from Art 27 Commission Regulation (EC) No 1828/2006 OJ L 371, 27.12.2006, p.27.

9. Authorities or bodies.

9.1. Authorities or bodies which drew up the Primary administrative or judicial finding:

Please name the authority or body which acted upon the initial discovery and drew up the official report using block capitals.

Format: Free text in block capitals, uninterrupted (without blank lines!!).

Example: **MINISTRY OF JUSTICE**

Address: ...

9.2. Authorities or bodies responsible for administrative or judicial follow-up:

Please name the authority or body which is responsible for the administrative or judicial follow-up using block capitals.

Format and example: see 9.1.

10. Name and address of natural and legal persons involved

10.1. Natural persons:

Please give the name, address, etc., of the person(s) involved in the irregularity.

Format: Text, but strict rules have to be followed.

- A. surnames and first names have to be given in block capitals
- B. special characters are to be avoided (e.g.-,\$,&);
- C. indications like M, Mr, Mrs, etc., are to be avoided;
- D. addresses have to be given in small print except for the first letter.

Example:-**Name: ABON**

-First name: PIOTR

-Address: Kurica 25

-Postal code: 2435

-City: Rjeka

-Country: CROATIA

-Function: Administrator

10.2. Legal persons:

Please give the name, address, etc. of the legal person involved in the irregularity.

Format: Text, but strict rules have to be followed:

- A. names are to be given in block capitals
- B. special characters are to be avoided (e.g.-,\$,&);
- C. legal abbreviations like Ltd, Co, N.V, etc. are to be given in small print, after the name;
- D. addresses are to be given in small print except for the first letter;
- E. the same applies to references to cities or countries in the name of the firm (e.g. IBM ANKARA,)

Example: **-Name: TALKER Ltd**
-Registered Office: Wallstreet 900
-Postal code: 1529
-City: Medias
-Country: BOSNIA AND HERZEGOVINA

The name and address required are those of the company. If individuals working for the company are involved in the irregularity, this information should be entered under point 10.1.

If more names are to be provided as foreseen on page 3 of the form, please copy and paste fields under points 10.1 and 10.2.

NB. In order to comply with rules guaranteeing confidentiality of personal data, please do not refer to the names of physical or legal persons other than under points 10.1 and 10.2.

FINANCIAL ASPECTS

11. Total amount and distribution between sources of financing

11.1. Total amount of the operation:

Please indicate the total amount contracted in the operation. The amount mentioned has to equal the sum of points 11.2 and 11.3 (“11.1”=“11.2”+“11.3”).

The amount has to be in Euro throughout the whole Financial Aspects Section.

Amounts in national currency shall be converted into Euro using the monthly accounting exchange rate of the Commission in the month during which the expenditure was registered in the accounts of the Operating structure of the programme concerned⁵⁶.

Where the expenditure has not been registered in the accounts of the, Operating structure the most recent accounting exchange rate published electronically by the Commission shall be used⁵⁷.

Commission’s monthly accounting rate can be found at: <http://ec.europa.eu/budget/inforeuro/>

Format: 999999999999 currency. Do not separate the figures and do not use decimals. Leave space after the last figure, and then add the currency

Example: **22345000 EUR**

11.2. Community financing:

Please give the share of the amount financed by the Community.

Format: See point 11.1.

11.3. Beneficiary Country financing:

Please give the share of the amount financed by the Beneficiary Country. It should not include the private contribution.

Format: See point 11.1.

12. Nature of the irregular amount:

Please indicate the nature of the irregular amount found irregular.

Format: Free text.

Examples: **Salaries, computer equipment, funding of studies.**

13. Amount of the irregularity

13.1. Total irregular amount:

Please indicate the total amount **considered to be irregular**. The amount mentioned has to equal the sum of points 13.2, 13.3 (“13.1”=“13.2”+“13.3”)

Format: See point 11.1.

⁵⁶ See Art. 81(3) of the Council Regulation (EC) No 1083/2006, OJ L 210, 31.07.2006, p.61.

⁵⁷ See Art 36(2) of the Commission Regulation (EC) No 1828/2006, OJ L 317, 27.12.2007, p.32.

13.2. Community irregular amount:

Please give the Community share of the total irregular amount.
Format: See point 11.1.

13.3. Beneficiary Country irregular amount:

Please give the Beneficiary Country share of the total irregular amount.
Format: See point 11.1.

14. Financial consequences

14.1. Irregular amount under 13.1 already paid:

Please give the irregular amount that has been unduly paid to the beneficiary. The amount mentioned has to equal the sum of points 14.2 and 14.3 (“14.1”=“14.2”+“14.3”)

14.2. Community irregular amount under 13.2 already paid:

Please give the Community share of the irregular amount paid to the beneficiary.
Format: See point 11.1.

14.3. Beneficiary Country irregular amount under 13.3 already paid:

Please give the Beneficiary Country share of the irregular amount paid to the beneficiary.
Format: See point 11.1.

15. Irregular amount not yet paid

15.1. Irregular amount under 13.1 not yet paid:

Please give the irregular amount **not yet paid** to the beneficiary. The amount mentioned has to equal the sum of points 15.2 and 15.3 (“15.1”=“15.2”+“15.3”).
Format: See point 11.1.

15.2. Community irregular amount under 13.2 not yet paid:

Please state the Community share of the irregular amount **not yet paid** to the beneficiary.

15.3. Beneficiary Country irregular amount under 13.3 not yet paid:

Please state the Beneficiary Country share of the irregular amount **not yet paid** to the beneficiary. Format: See point 11.1.

15.4. Has the payment been suspended? Yes () No () Not Applicable ()

Please tick as appropriate.

16. Possibility of recovery:

Please give an assessment of the likelihood of recovery of the funds and state as far as possible the underlying reasons.

Format: Free text.

Example: **Possible** or **Not possible due to bankruptcy.**

17 Amount recovered

17.1. Total amount recovered:

Please state the amount recovered. The amount mentioned has to equal the sum of points 17.2 and 17.3 (“17.1”=”17.2”+”17.3”).

Format: See point 11.1.

Interest rates, penalties, etc. should be specified in the brackets and not included in the basic amount.

17.2. Community amount recovered:

Please state the Community share of the recovered amount.

Format: See point 11.1.

17.3. Beneficiary Country amount recovered:

Please state the Beneficiary Country share of the recovered amount.

Format: See point 11.1.

18. Amount to be recovered

18.1. Total amount to be recovered:

Please state the total amount to be recovered. The amount mentioned has to equal the sum of points 18.2 and 18.3 (“18.1”=”18.2”+”18.3”).

Format: See point 11.1.

Interest rates, penalties, etc. should be specified in the brackets and not included in the basic amount.

18.2. Community amount to be recovered:

Please state the community share of the amount to be recovered.

Format: See point 11.1.

18.3. Beneficiary Country amount to be recovered:

Please state the Beneficiary Country share of the amount to be recovered.

Format: See point 11.1.

NB: Total Irregular amount should equal the sum of amount not yet paid, total amount recovered and total amount to be recovered “13.1”=”15.1”+”17.1”+”18.1”. The amount unduly paid equals to the amount recovered and to be recovered ”14.1”=.”17.1”+”18.1”. If due to exchange rates differences the sum is not equal, please, indicate that including exchange rate.

STAGE OF PROCEDURES

19. Action by Beneficiary Country:

Please select from the list below a relevant action taken following the detection of irregularity.

Format: Number and the name of action from the list.

Example: **20 – Judicial proceedings**

List of actions taken:

10 – Administrative proceedings is selected when a normal administrative recovery procedure is ongoing. If a concurrent judicial or penal procedure is on the way, the judicial/penal procedure prevails and is the one to be indicated.

20 – Judicial proceedings shows that the case is currently in front of a non-penal Court. If a concurrent administrative procedure is on the way, the judicial procedure prevails and is the one to be indicated.

30 – Special procedure is used when the amount affected by irregularity turns out to be irrecoverable and the Commission has been informed by means of a special report as required in Article 30 (2) of the Commission Regulation (EC) No 1828/2006.

40 – Penal proceedings is selected when the case is referred to a Penal Court. If a concurrent administrative procedure is on the way, the penal procedure prevails and is the one to be indicated.

50 – Procedures closed is selected when all recovery and related procedures are completed. This means also when the whole procedure is finalised and no irregularity is established or when the outcome of the procedure is that no amount has to be recovered.

20. Has the recovery procedure been abandoned? Yes () No () Not Applicable()

Please tick as appropriate.

21. Have criminal proceedings been abandoned?: Yes () No () Not Applicable()

Please tick as appropriate.

22. Sanction applied (administrative and/or judicial):

Please select from the list below a relevant sanction applied.

Format: Number and the name of a sanction from the list.

Example: **600 - National administrative sanction**

List of sanctions applied:

500 – No sanction imposed

550 – Sanction to be imposed

600 – National administrative sanction

640 – Removal of national subsidies

650 – Exclusion from future national subsidy

660 – Limitation of access to public procurement

740 – Exclusion from future Community subsidies

810 – Fine under penal law

820 – Imprisonment

890 – Other penal sanctions

900 – Other sanctions, to be specified

23. Additional observations:

Please give any additional information/comments which you consider relevant and which has not been covered in the above points.

24. Final communication: Yes () No ()

Please indicate 'Yes' if all administrative and/or judicial proceedings have been finalised and irregular amount has been recovered or declared irrecoverable. No further actions concerning communicated irregularity are foreseen.

In case of any questions on filling the form, please, do not hesitate to contact the following persons.

Auste Savickiene
e-mail: Auste.Savickiene@ec.europa.eu
tel: +32-2-295.36.56

Andrea Bordoni
e-mail: Andrea.Bordoni@ec.europa.eu
tel: +32-2-296.77.37

fax: +32-2-295.97.59

OLAF – European Anti-Fraud Office
Directorate C – Operational and Policy Support
Unit C.2– Fraud Prevention and Intelligence
Rue Joseph II 30,
B-1049 Brussels
Belgium

ANNEX I - Irregularity report

CONFIDENTIAL

Case No: XX/9999/999/X/9

QUARTERLY COMMUNICATION OF IRREGULARITIES IN CONNECTION WITH THE INSTRUMENT FOR PRE-ACCESSION ASSISTANCE (IPA)

IDENTIFICATION OF COMMUNICATION

Beneficiary Country:

Case Number: XX/9999/999/X/9

Quarter:

(a) Quarter I ()

(b) Quarter II ()

(c) Quarter III ()

(d) Quarter IV ()

Date Sent: DD/MM/YYYY

Administrative Department in Beneficiary Country:

Contact Point: Name:

Fax:

Phone:

E-mail:

DETAILS OF IRREGULARITY

1. Description of Operation

1.1. Name of programme:

1.2 Identification number:

1.3. Commission decision approving the programme:

1.4. Name of measure and title of project:

1.5. Beneficiary Country's project number:

2. Provision Infringed:

3. Date of first information leading to suspicion of irregularity:

3.1. Source of first information leading to suspicion of irregularity:

4. Manner in which irregularity was detected

4.1. Who detected the irregularity?

4.2. How was the irregularity detected?

5. Type of irregularity:

5.1. Qualification of Irregularity:

- (a) No irregularity ()
- (b) Irregularity ()
- (c) Suspected Fraud ()
- (d) Established Fraud ()

5.2. Practices employed in committing the irregularity:

5.3. Are these practices considered new? Yes () No () Not known ()

6. Are other countries involved? Yes () No () Not Known ()

6.1. If yes, has notification been sent?

Yes () Date and reference: No () Not known ()

7. Period of irregularity:

8. Date of primary administrative or judicial finding:

9. Authorities or bodies

9.1. Authorities or bodies which drew up the Primary administrative or judicial finding:

9.2. Authorities or bodies responsible for administrative or judicial follow-up:

10. Name and address of natural and legal persons involved

10.1. Natural persons:

- Name:
- First Name:
- Address:
- Postal Code:
- City:
- Country:
- Function:

10.2. Legal persons:

- Name:
- Registered Office:
- Postal Code:
- Country:

FINANCIAL ASPECTS

11. Total amount and distribution between sources of financing

11.1. Total amount of the operation:

11.2. Community financing:

11.3. Beneficiary Country financing:

12. Nature of the irregular amount:

13. Amount of the irregularity

13.1. Total irregular amount:

13.2. Community irregular amount:

13.3. Beneficiary Country irregular amount:

14. Financial consequences

14.1. Irregular amount under 13.1.already paid:

14.2. Community irregular amount under 13.2.already paid:

14.3. Beneficiary Country irregular amount under 13.3 already paid:

- 15.1. Irregular amount under 13.1 not yet paid:
- 15.2. Community irregular amount under 13.2 not yet paid:
- 15.3. Beneficiary Country irregular amount under 13.4 not yet paid:
- 15.4. Has the payment been suspended? Yes () No () N/A ()

16. Possibility of recovery:

17. Amount recovered

- 17.1. Total amount recovered:
- 17.2. Community amount recovered:
- 17.3. Beneficiary Country amount recovered:

18. Amount to be recovered

- 18.1. Total amount to be recovered:
- 18.2. Community amount to be recovered:
- 18.3. Beneficiary Country amount to be recovered:

STAGE OF PROCEDURES

19. Action by Beneficiary Country:

20. Has the recovery procedure been abandoned? Yes () No () N/A ()

21. Have criminal proceedings been abandoned? Yes () No () N/A ()

22. Sanction applied (administrative and/or judicial):

23. Additional observations:

24. Final communication: Yes () No ()

ANNEX II – List of responsible DGs

COMPONENT I - THE TRANSITION ASSISTANCE AND INSTITUTION BUILDING

European Commission
Directorate-General for Enlargement
Rue de la Loi 170
B – 1049 Brussels
Belgium

COMPONENT II - CROSS-BORDER COOPERATION

European Commission
Directorate-General for Regional Policy
Rue Pere de Deken 23
B-1040 Brussels
Belgium

COMPONENT III – REGIONAL DEVELOPMENT

European Commission
Directorate-General for Regional Policy
Rue Pere de Deken 23
B-1040 Brussels
Belgium

COMPONENT IV - HUMAN RESOURCES DEVELOPMENT

Directorate-General for Employment, Social Affaires and Equal Opportunities Rue Joseph II 54
B-1000 Brussels
Belgium

COMPONENT V – RURAL DEVELOPMENT

European Commission
Directorate-General for Agriculture and Rural Development
Rue de la Loi 130
B – 1049 Brussels
Belgium

ANNEX XIX

- (a) **The operational programme**

Republic of Croatia

**ENVIRONMENTAL OPERATIONAL PROGRAMME
2007-2009**

INSTRUMENT FOR PRE-ACCESSION ASSISTANCE

2007HR16IPO003

September 2007

EN

575

EN

GLOSSARY OF ABBREVIATIONS

AP	Accession Partnership
CARDS	Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilization
CBS	Central Bureau of Statistics
CEA	Croatian Environment Agency
CFCA	Central Finance and Contracting Agency for EU Programmes and Projects
CODEF	Central Office for Development Strategy and Coordination of EU Funds
CW	Croatian Waters
DABLAS	Danube Black sea Task Force
DISF	Danube Investment Support Facility
DG	Directorate-General
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development
EC	European Commission
EEA	European Environment Agency
EEC	Environmental Emission Cadastre
EIA	Environmental Impact Assessment
EIB	European Investment Bank
EIRR	Economic internal rate of return
EPEEF	The Environmental Protection And Energy Efficiency Fund
EPOP	Environmental Protection Operational Programme
EU	European Union
EUR	Euro
EUROSTAT	Statistical Office of the European Communities
FIRR	Financial internal rate of return
FWA	Framework Agreement
GDP	Gross Domestic Product
GHG	Greenhouse gas emissions
IFI	International financial institution
IPA	Instrument for Pre-Accession Assistance
IPARD	IPA Rural Development Programme
ISPA	Instrument for Structural Policies for Pre-Accession
IWG	Inter-ministerial working group
MAFWM	Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management
MBT	Mechanical Biological treatment
MEPPPC	Ministry of Environmental Protection, Physical Planning and Construction
MFAEI	Ministry of Foreign Affairs and European Integration
MFIN	Ministry of finance
MIFF	Multi Annual Financial Framework
MIPD	Multi-Annual Indicative Planning Document
NAO	National Authorising Officer
NES	National Environmental Strategy
NWMS	National Water Management Strategy
NEAP	National Environmental Action Plan
NIPAC	National IPA Coordinator
NGO	Non-Governmental Organization
NPIEU	National Programm for the Integration of the Republic of Croatia into the European Union
NPIS	Nature Protection Information System
NUTS	French - <i>nomenclature des unités territoriales statistiques</i> - Nomenclature of Territorial Units for Statistics
OG	Official Gazette
OP	Operational Programme
PA	Priority axes
P.E.	Population equivalent
PEP	Pre-accession Economic Programme

PPP	Purchasing Power Parity
RBMP	River Basin Management Plans
REReP	Regional Environmental Reconstruction Programme
RES	Renewable Energy Resources
RCOP	Regional Competitiveness Operational Programme
RWMC	Regional Waste Management Centre
SAA	Stabilization and Association Agreement
SAPARD	Special accession programme for agriculture and rural development
SEA	Strategic Environmental Assessment
SCF	Strategic Coherence Framework
SDF	Strategic Development Framework for 2006-2013
SINP	State Institute for Nature Protection
SWOT	Strengths-Weaknesses-Opportunities-Threats
TA	Technical Assistance
TS	Transfer stations
UNDP	United Nations Development programme
UWTD	Urban Waste Water Treatment Directive
TOP	Operational Programme for Transport
WB	World Bank
WFD	Water Framework Directive
WMC	Waste Management Centre
WMS	Waste Management Strategy
WWTP	Waste Water Treatment plant

INTRODUCTION & SUMMARY

The Republic of Croatia proposes to use the European Commission's (EC) Instrument for Pre-Accession (IPA) to co-finance an Environmental Operational Programme (EPOP) under IPA Component III - Regional Development. The EPOP will cover a rolling three-year period 2007-2009 and build on previous investments and capacity building initiatives funded by earlier EU programme such as CARDS, ISPA and Phare.

The Operational Programme presented sets out the all key issues with supporting information – context; policy; analysis; objective and strategy to meet the needs. It also provides the indicators to monitor and evaluate performance and management and to implement a system to ensure the delivery of the objectives.

The general state of environment in Croatia is relatively good compared to the situation in EU industrial countries, mainly due to the low detrimental impact of the heavy industries (due to their collapse in the 1990s), and the country benefits from a number of natural advantages and strengths such as: unique and relatively well preserved natural environment, high level of biodiversity, high stores of fresh water etc. The **natural environment is a crucial asset in Croatia's economic and social capital, and a driver of economic development**, given its pivotal role in tourism in Croatia.

But on the other hand, the degree of environmental protection is lower than in other developed countries, primarily due to insufficient investment, and hence there are **substantial investment needs across all environmental sectors, primarily in the heavy investment sub sectors of waste, water and air**. These are mainly related to achieving the adequate provision of environmentally related services and standards regarding environmental protection, but also reaching a balance between a strong need for economic development and environmental protection, in other words, sustainable development, which is at the heart of the EU's Lisbon and Gothenburg agendas. In order to focus Croatia's actions, Croatia's National Environment Strategy (2002) identifies 13 priorities, of which the **top three are waste management, water management and air quality**. The recent strong output growth in Croatia is placing increasing demands on the environment and its infrastructure. The ongoing fiscal consolidation means that public resources for modernising infrastructure must be carefully managed, which reinforces the importance of well-founded environmental strategies, and the prioritisation and sequencing of infrastructure investments.

The IPA policy framework for Components III and IV - Regional Development and Human Resources Development respectively, is the Strategic Coherence Framework (SCF), which sets out how IPA funding may be used in **Croatia's preparations for joining the European Union (EU)** and is fully consistent with the EC's Community Strategic Guidelines 2007-2013.

In addition to benefits related to preparation for membership - such as providing assistance for meeting *acquis* related obligations ("heavy investment directives") and preparing to use the Structural Funds - activities under the EPOP will have a **direct impact in terms of sustainable development** and socio-economic benefits, through the promotion of employment, providing infrastructure for productive investments and raising the quality of life for residents.

The Environmental OP **draws upon existing EU and national policies and strategies**; the overarching policy document for preparation to join the EU is the Accession Partnership, which sets the short and medium term priorities, which are reviewed in the EC's Annual Progress Report. Croatia has a well-developed hierarchy of environmental strategies, under the Strategic Development Framework 2006-13, particularly the National Environmental Strategy, National ISPA Strategy, various related sector strategies (energy, transport, planning etc), and strategies for environmental sub-sectors, including the Waste Management Strategy, and the Water Management Strategy (currently under parliamentary procedure).

The EPOP takes account of these strategies, while deriving its **strategic objective from the SCF**, namely:

"To protect and improve Croatia's natural and living environment and environmental potential as a key element for future development, at the same time enhancing sustainability of energy systems especially by increasing energy efficiency and promoting renewable energy solutions."

Since the priority set in the SCF is high-level, and hence very broad, the EPOP focuses on the objective to “*To protect and improve Croatia’s natural and living environment and environmental potential as a key element for future development*” priority; the EPOP’s resources are limited, it cannot address all the issues that are encapsulated by the priority; therefore, and following national and EU strategic documents and related analyses, the EPOP has been designed to prepare Croatian institutions for EU accession and, following the principle of concentration, to make an impact upon **the following priorities**:

- ✓ To develop waste management infrastructure for establishing an integrated waste management system in Croatia; and
- ✓ To protect Croatia’s water resources through improved water supply and an integrated waste water management system.

Technical assistance for reinforcing administrative capacity for implementation of assistance delivered under the EPOP is an additional priority.

To achieve these priorities, the EPOP will invest in a series of “**flagship**” projects that will have significant environmental benefits. Those projects, in order to reflect the trajectory to the ERDF and Cohesion Fund, will be either of a large scale nature (above a 10m euro threshold) or smaller ones.

The **expected impacts** of the EPOP are two-fold:

- ✓ Development benefits - assistance in the achievement of EU *acquis* related standards and economic and social benefits; and
- ✓ Learning benefits - equipping Croatia with the institutional capacity to manage Structural Funds-type interventions; this capacity will give the institutions involved valuable experience in preparation for eventual EU membership and its associated responsibilities.

Therefore, it can be summarised that the **operational objective** of the programme, which will run for three years, is to:

“Improve access to, and the efficient delivery of environmental services and facilities in the waste and water sub-sectors”.

The Table below summarises the main elements of the Environmental Operational Programme and presents the ‘**objective – priority axis – measure**’ logic, which is central to the strategy.

ENVIRONMENTAL OBJECTIVES AND PRIORITIES FOR THE OPERATIONAL PROGRAMME

National SCF environmental objective	EPOP Objective	Priority Axes	Meeting priority axes through investments to:
Protect, and improve Croatia’s natural and living environment and environmental potential as a key element for future development	Improve access to, and the efficient delivery of environmental services and facilities in the waste and water sub-sectors	Developing waste management infrastructure for establishing an integrated waste management system in Croatia	Establishment of new waste management centres at county and regional levels
			Remediation of sites highly polluted by waste – (hot spots)
		Protecting Croatia’s water resources through improved water supplies & an integrated wastewater management systems	Establishment of modern water supply systems and networks
			Construction of wastewater treatment plants for domestic and industrial wastewaters and upgrading the sewerage network

The following sections of this document set out the context, analysis, objectives and strategy, while also identifying indicative projects, and proposals for managing and implementing the EPOP.

1. CONTEXT, CONSULTATION AND COORDINATION

1.1. NATIONAL POLICY AND SOCIO-ECONOMIC CONTEXT

This section reviews the key economic statistics and trends facing Croatia and their implications for national environmental policy. It then reviews the hierarchy of strategy documents which govern environmental policy in Croatia from the Strategic Development Framework (SDF)⁵⁸ through the National Environmental Strategy and other relevant sector strategies, to the specific investment and sub-sector management strategies - the National ISPA Strategy, the Waste Management and Water Management Strategy. It then summarises the key public institutions tasked with developing and implementing these strategies. Finally, it describes the status of Croatia's own legal framework.

1.1.1. Current situation⁵⁹

Croatia is generally considered to be a functioning market economy, which should be able to cope with the competitive pressures and market forces within the European Union in the short to medium term.

Its macroeconomic position is characterised by stable growth, an improving fiscal stance, low inflation, a stable exchange rate and a declining unemployment rate. The current key macroeconomic challenges are present in the framework of high external vulnerability (due to a large current account deficit and a high level of foreign debt) and relatively slow structural reforms.

Since the mid 90s, Croatia has witnessed a steady growth of GDP and in the period 1995-2006 the average real GDP growth rate amounted to 4.4%. The real annual GDP growth rate reached 4.8% in 2006. In recent years output growth has been driven by growth in domestic demand, in particular by growth in investments and personal consumption. Investments in fixed capital grew during the period between 2001 and 2006 by an average rate of 11.1% reaching the share of investments in GDP of 29.8% in 2006. During the same period the average growth rate of personal consumption was 4.8%. Similar trends continued in 2006 which recorded a real growth rate for investments in fixed capital of 10.9%, while personal consumption increased by 3.5%. Looking at the structure of gross value added per economic sector in 2006, it can be observed that the highest contribution was given by the tertiary sector (68.1%), followed by secondary sector (24.5) and primary sector (7.4). In 2005, GDP per capita amounted to 7,037 EUR in current prices, enabling Croatia to reach around 49% of EU-25 average⁶⁰ (in purchasing power standards). In 2006 GDP per capita amounted to 7,704 EUR. According to Eurostat first releases in 2006, Croatian GDP p.c. measured in PPP was close to 50% of the EU-27 average, but if we include estimations of grey economy, Croatia comes close to 60% of EU average.

The Government, since 2004, has put the fiscal deficit on a downward path, improved transparency and budgeting processes, and reduced quasi-fiscal activities. Fiscal performance is reflected in the respective net reduction of the fiscal deficit from 4.8% to 4.0% of GDP (GFS 1986) in 2004 and 2005, and 3% of GDP in 2006. Such performance is mainly based on a strong revenue growth caused by vigorous economic performance and the increased efficiency of the Tax Administration in the collection of taxes (especially with regard to value added tax, corporate profit tax and personal income tax).

Croatia has had low inflation rates since 1994. Since then, average annual consumer price inflation has amounted to 3.4%. It increased considerably from 2.1% in 2004 to 3.3% in 2005 and fell to 3.2% in 2006. The higher inflation rates were primarily caused by an increase in the price of crude oil on the world market (which had a negative effect on the growth of domestic and import prices), as well as by the rise in food and administrative prices (e.g. increased prices of water, waste removal and beverages due to a new recycling charge on packaging).

⁵⁸ Adopted by the Government of the Republic of Croatia on 3 August 2006.

⁵⁹ Statistical data used in the document are those available in August 2007.

⁶⁰ However, Croatian and EU statistics are not fully comparable since Croatia does not adjust GDP figures for the effects of the grey economy. Preliminary estimates of grey economy suggest that the official GDP figures should be adjusted which would bring Croatian GDP per capita expressed in PPP approximately to 52% of EU average in 2005.

The lasting track-record of low inflation is underpinned by the monetary policy determined by the Croatian National Bank whose primary objective has been low inflation. It is being supported by a stable exchange rate using a “managed float regime”. In the period between 2001-2006, fluctuations of the average monthly HRK/EUR exchange rate have not exceeded a narrow +/-4 % band. In the context of high “euroisation” within the Croatian financial system, the Croatian Central Bank is continuing to tightly manage the EUR/HRK exchange rate because it is the key instrument for curbing inflationary expectations in the country, and it also influences the stability of import prices from the euro-zone.

The unemployment rate, measured by ILO labour survey methodology, has continued its steady decline. In 2000 it amounted to 16.1% and kept falling to reach 12.7% in 2005. In 2006 it declined to 11.2 %. In 2005 the average net wage totalled 4.376 kunas (599,5 EUR) and in 2006 it increased to 4.603 kunas (630,5 EUR). The service sector is the leading area of job creation in Croatia.

Croatia is currently faced with challenges in the framework of external vulnerability. The Annual current account deficit rose from 5.1% of GDP in 2004, to 6.4% of GDP in 2005, increasing to 7.8% of GDP in 2006. Generally speaking the deficit was caused by lower growth of merchandise exports and increased growth of merchandise imports compared to the previous year and higher net factor payments to non-residents; while tourism revenues traditionally contributed to a surplus in services. Regarding foreign direct investment in Croatia, during 2006 Croatia received 2.7 billion EUR. Some of the largest FDI transactions took place in the last quarter of 2006 (e.g. initial public offering regarding 15% of INA stocks, recapitalisation of foreign owned banks). Overall inflow of FDI in Croatia since mid 1990 until the end of 2006 reached almost 14 billion EUR or 3,152 EUR per capita. A continual savings-investment gap led to high external debt which, at the end of 2006, amounted to 29.2 bln EUR; while the external debt to GDP ratio stood at 85.3%. In order to reduce external vulnerability and the external public debt, during last year the Government borrowed primarily through issuing bonds and treasury bills, or taking loans on the domestic market, thus, lowering its share in total external debt from 31.6% of GDP in 2004 to 22.8% in 2006. Consequently, the increase in the external debt was driven mostly by the external borrowing of other sectors (which include commercial banks and domestic enterprises).

Public debt is below the Maastricht criterion of 60%. General government debt amounted to 43.7% of nominal GDP at the end of 2005, while public sector debt (total general government debt without issued government guarantees) totalled 49.1% of GDP in nominal terms at the end of 2005. In 2006 these values fell to 40.8% of GDP and 46.4% of GDP respectively.

Regarding structural reforms, various positive steps can be noted, however, they have to be reinforced in order to further improve economic performance. This is why Croatian authorities introduced a series of measures: e.g. the introduction of e-Government – a service intended to speed up and improve communication between the Government, the business community and citizens; the expansion of hitro.hr (one-stop-shops) intended to reduce the time necessary to start up a company or a craft; the electronic registration of crafts, the electronic submission of specifications for payment of compulsory personal insurance contributions, access to all cadastral data and data from the land registry whose content has been adjusted with the cadastral data, as well as the electronic submission of VAT applications for commercial entities. Further positive examples include the establishment of entrepreneurial zones, a project focusing on streamlining and simplifying the legal framework connected with doing business in Croatia, as well as an incentive to decrease the tax burden of legal entities through a reduction of “hidden fees”. Furthermore, the reform of health-care financing is under way, as well as the reform of social welfare focused on the consolidation of various social benefits and the simplification and better targeting of the whole system. The banking sector is continuously growing. An agency for the supervision of the non-banking financial sector was established at the beginning of 2006. Further privatisation of the state oil company INA was performed through an initial public offering of 15% of all its stocks. Capital markets have recorded a strong growth – the equity index of Zagreb stock exchange CROBEX grew 60.7% during 2006. The merger of the Zagreb and Varaždin stock exchanges executed at the beginning of 2007 should result in further opportunities for the development of the non-banking sector within the financial system.

In spite of these positive trends, many serious issues still have to be tackled. Further improvement of the business climate cannot be achieved without continuous cutting of red-tape, streamlining and the vigorous modernisation of the state administration, the reform of the justice system which should contribute to the enforcement of market entry and exit, as well as the enforcement of creditor and property rights. The restructuring and privatisation efforts should be continued, particularly in the area of shipbuilding, as well as in the framework of the remaining state-owned tourism companies.

The international donor community, of which the EU is the most significant, is active in supporting environmental expenditure and investment in Croatia. This support bolsters Croatia's own expenditure and investment, which amounts to around 0.3% of GDP (see table 1.1).

Investment needs, as well as the figures for expenditure and investments, differ considerably among countries. For example in 2002 (table 1.1.), Croatian public sector expenditure and investment fell between Lithuania (one-third of Croatian levels) and Austria (two-thirds) on the one hand, and Ireland (which spends and invests 0.5% of GDP) and Hungary (which spends more than double Croatian levels), all four of which are medium-sized EU countries, with populations ranging from 3.4m to 10.1m, and need to spend and invest significantly in the environment sector. Croatian public sector expenditure and investment amounts to around 57% of the EU 15 level. An estimate for ex Candidate Countries shows that those countries needed to spend on average between 2% and 3% of the GDP in the years that followed for full implementation of the environmental acquires.⁶¹

The most recent data from the Croatian Central Bureau of Statistics estimates that total public and private business entity investment in environmental protection was around €197.4m (0.64% of GDP) in 2005, which is a considerable increase compared with €80.2 m in 2001 (0.36% of GDP).

Table 1.1 Public Sector Environmental Expenditure and Investment (% GDP)

	2000	2001	2002
EU 25	0.56	0.58	0.53
EU 15	0.55 ^(s)	0.58 ^(s)	0.53 ^(s)
Denmark	1.28	1.24	1.2
Lithuania	0.10	0.09	0.10
Hungary	0.5	0.58	0.66
Austria	0.21	0.21	0.2
Ireland			0.5
Croatia	0.31		0.3

Source: Eurostat

Past and current environmental investments in Croatia are not sufficient although a significant improvement has been made by investments from the Environmental Protection and Energy Efficiency Fund through co-financing the remediation / closure of municipal landfills starting from 2004.

In the *Accession Partnership with the Republic of Croatia*, the *medium term priorities* are to increase investments in environmental infrastructure, with particular emphasis on wastewater collection and treatment, drinking water supply and waste management and to develop an environmental

investment strategy based on estimates of the costs of

alignment.

It has been estimated that Croatia will need to invest around 7.94 billion euro, in the water and waste sectors alone, which represents a considerable investment needed to comply with the *acquis*. These investment figures are best estimates. However the recent 2002 CARDS project has produced considerably lower estimates of the investment required, particularly in the waste sector. The reason for this is the application of a different methodology.

In the water sub sector the CARDS 2003 project: "Approximation of Water Management Legislation with EU Water *Acquis*" will produce: legal, institutional and financial assessments and recommendations for EU Water Directives; a Compliance Plan for the Wastewater Treatment Directive; and a draft Strategy and Action Plan for Approximation of EU Water *Acquis*. The project started in May 2006 and will last 18 months.

Within the project entitled "PHARE multi-country programme on Environment and Enlargement in 2005" (beneficiary countries: Bulgaria, Croatia, Romania and Turkey) a sub-project "Developing the capacity of environmental authorities through transfer of best practice and training to support the effective use of financial resources", launched by the EC in 2005, started in November 2006 and will continue through 2007. It is expected to contribute to the elaboration of a national Environmental Financing Strategy. The Strategy will focus on investments for the 3 main environment sub-sectors: water, waste and air quality which are to be financed by the public sector. The directives that would be covered refer to: bathing water, dangerous substances to water, drinking water, nitrates, sewage sludge, urban wastewater treatment (Water Framework

⁶¹ The estimate of the European Commission services; Communication from the Commission. The Challenge of the Environmental Financing in the Candidate Countries, COM (2001) 304 Final

Directive), hazardous waste, landfills, packaging waste, and large incineration plants (Air Quality Framework Directive). Preparation of the first draft of the document is planned in October 2007.

1.1.2. Policy expectations in the short to medium term period

The key challenges in the next three years which remain are tackling external vulnerability, structural reforms and further fiscal consolidation. This is especially important in the framework of the high costs connected with the accession process, whose exact measure and level remain to be defined precisely, as the negotiation process goes on and the exact requirements become better known and perceived.

According to the Pre-accession Economic Programme 2007–2009 and Economic and Fiscal Policy Guidelines 2008-2010, adopted by the Government at the end of 2006 and mid 2007 respectively, the Government plans a set of policy measures aimed at reducing fiscal deficit, public debt and external debt as well as reinvigorating privatisation process. On the expenditure side, it will continue with the planned reform of the health insurance and social benefits and the planned reforms in the area of privatisation of large state-owned enterprises.

In order to develop domestic yield curve and to reduce external vulnerability, the Government will continue primarily borrowing on the domestic market. On the income side, it plans to step up the reforms in the process of tax collection in order to improve its efficiency. The foreseen structural reforms should result in the reduction of the general government expenditures according to GFS 1986 methodology (from 47,8% of GDP in 2006 to 43.1 % of GDP in 2010) as well as the reduction of general government deficit from 3.0 of GDP in 2006 to 0.5% of GDP in 2010. Furthermore, the reduction of public debt (sum of the general government debt and the guarantees) is projected from 46.4% of GDP in 2006 to 37.1% of GDP in 2010 (source: Economic and Fiscal Policy Guidelines 2008-2010). Monitoring of the International Monetary Fund will be limited to the Article IV consultations, which are to take place once a year, however, it is expected that the monitoring of the European Union will become more intense as the accession process goes on. The Government plans to establish policy credibility by moving forward with fiscal consolidation and necessary structural reforms, but of the utmost importance is creating a business-friendly environment that will turn investment interest into actual projects and create new jobs.

1.1.3. National policy context for the Environmental Protection Operational Programme

The natural environment is a crucial asset in Croatia's economic and social capital, it is one of the main drivers of economic development, given its pivotal role in tourism in Croatia. Croatia has a well-preserved environment mainly due to the absence of heavy industrial pollution over recent years; it is distinguished by a great biological and geographical diversity and it has relatively abundant fresh water supplies. However, the level of environmental protection is in general lower than in the EU.

As noted, Croatia has enjoyed strong output growth since the 1990s, which is partly the result of its highly attractive environment and the generation of tourism revenue, but it also reflects increased private consumption and investment. Paradoxically, this places increasing demands on Croatia's environmental infrastructure, presenting a set of challenges that need to be managed efficiently and effectively. In particular, there is an increasing demand for high quality and reliable environmental services: water supply and the disposal of waste water, the management of solid waste, retaining a clean air environment and preserving the natural habitat. The ongoing fiscal consolidation and planned policy measures to reduce public debt mean that public resources for investment in modernising and maintaining infrastructure must be carefully managed to maximise effective spending and value for money. This emphasises the importance of well-founded environmental strategies, the prioritisation and sequencing of infrastructure projects, and maximising the contribution of IPA and other sources of funding.

Sustainable development offers to each country and at a global level, a positive long-term vision of a society that is more prosperous and more just, and which promises a cleaner, safer, healthier environment - a society which delivers a better quality of life for us, our children and future generations. Achieving this in practice requires that economic growth supports social progress and respects the environment. Environmental protection requirements must be integrated into all relevant sectoral policy areas (transport, energy, agriculture, tourism, etc.). This means that environmental protection should be an integral part of transport infrastructure development, as well as of energy, agriculture, and industrial development. Besides the preservation of the biological and geographical diversity, the Adriatic seacoast and islands

and the corresponding municipal infrastructure, such as water supply, sewage and waste water treatment infrastructure and waste infrastructure, are preconditions for the long term development of tourism and overall development. The key facet of environmental protection is environmental management which is, in-turn, multi-faceted, covering a wide range of complex and interlinked sectors and activities – water and waste management, air pollution, natural habitat /nature protection, biodiversity, noise, industrial pollution, and chemicals. Sustainable development is therefore integral to Croatia's environmental policy and strategy framework. In the introduction to the National Environmental Strategy it is stated that the concept of sustainable development should become a predominant determinant of the development strategy of the Republic of Croatia which will enable to the future of environmental protection to be seen in a different way and in a much wider context than earlier.

The hierarchy of strategy documents that determine the national environmental policy framework in Croatia is as follows:

- ✓ the overarching document is the Strategic Development Framework 2006-2013 (SDF);
- ✓ the National Environmental Strategy (NES) and National Environmental Action Plan (NEAP); and
- ✓ NES is subsequently supported by sub-sector strategies, such as the National Waste Management Strategy and the draft National Water Management Strategy, as well as the National ISPA Strategy for Environment.

The Strategic Development Framework 2006-2013 (SDF)⁶², adopted in August 2006, defines “growth and employment in a competitive market economy acting within a European welfare state of the 21st century” as Croatia's strategic goal. Moreover, it defines the national development goals and identifies 10 strategic areas in which simultaneous and coordinated actions are required to achieve the specified development objectives. One of those areas is “Space, Nature, Environment and Regional Development”; moreover the preservation of the environment and balanced regional development are considered to be key elements of sustainable economic growth.

Besides the SDF, Croatia's basic development orientations have been defined in socio-economic development documents and sector strategies and plans. The sector strategies relevant to the environment sector are:

- ✓ National Environmental Strategy (2002);
- ✓ Physical Planning Strategy of the Republic of Croatia (1997);
- ✓ Transport Development Strategy of the Republic of Croatia (1999);
- ✓ Energy Development Strategy of the Republic of Croatia (2002);
- ✓ Agriculture and Fishery Strategy (2002); and
- ✓ Croatian Tourism Development Strategy for the Period up to 2010 (2003).

The **National Environmental Strategy**⁶³ is the key document for the environment sector; it demonstrates that environmental pressures come from all economic sectors. However of particular importance are transport (user structure, infrastructure construction, fuel quality), energy (emissions, transfer, waste and use of fossil fuels), industry (emissions and wastewaters), tourism and partly agriculture (use of artificial fertilisers, pesticides). The environment and its loads and pressures not only affect the quality of life for residents, but equally also the attractiveness of Croatia as a tourist destination and its international perception as a country with a preserved environment and producing healthy food. Therefore, it is of wider importance that timely and effective solutions to the problems in the environment sector are found; improving the environmental infrastructure can solve the primary problems of waste management and water resources.

The NES has the following national long-term environmental objectives:

- ✓ Conservation and improvement of water, sea, air and soil quality;
- ✓ Conservation of the current state of biological diversity;

⁶² Adopted by the Government of the Republic of Croatia; <http://www.strategija.hr/Default.aspx?sec=122>

⁶³ Adopted by the Croatian Parliament on 25 January 2002 (Official Gazette of 25 April 2002 No 46/2002)

- ✓ Preservation of natural resources, particularly the integrity and features of special natural assets (sea, coast and islands, mountain areas, etc.).

The main national strategic documents for the waste and water management sectors are the Waste Management Strategy (OG No. 130/2005) and the Water Management Strategy. The Waste Management Strategy was adopted in October 2005 and establishes the framework for waste reduction and sustainable waste management. The Water Management Strategy is currently under Parliamentary procedure and will provide the strategic framework for the sustainable use of water resources in the country.

The **National Waste Management Strategy (2005)**⁶⁴ assesses the situation, identifies the problems and obstacles and sets the main waste management objectives for the period 2005-2025; these goals include:

- ✓ Development of an integrated waste management system;
- ✓ Establishment of county and regional waste management centres (up to 21);
- ✓ Remediation and closure of existing landfills;
- ✓ Remediation of sites highly polluted by waste – hot spots; and
- ✓ Improved information and reporting systems for the waste management system.

The Waste Management Strategy regulates the management of different types of waste on the territory of the Republic of Croatia, from its generation to final disposal, with the basic aim of achieving and maintaining an integrated waste management system, which will be organised in line with contemporary European requirements and standards. The purpose of an integrated waste management system is to avoid to the maximum extent, (i.e., reduce) the generation of waste, to minimise the adverse impacts of waste on the environment, climate and human health, and to harmonise the entire waste management system with the principles of sustainable development.

The Waste Management Strategy will be implemented through a **National Waste Management Implementation Plan**,⁶⁵ which was adopted on 19th July 2007 by the Government of the Republic of Croatia and will be valid for a period of 8 years. The relevant county' waste management plans, which have been developed or are in the development stage will elaborate, in accordance with the National Plan, the individual project details and how they fit into the county / regional integrated waste management system.

The (draft) **Water Management Strategy** is the fundamental and national long-term strategic water management document for Croatia. It establishes a unified water management policy and an integral and coordinated approach to improving the water system in line with international commitments. It also defines strategic goals, establishes current and future needs and services, and identifies how they might be met through management plans for the 4 river basins in the country.

Other strategic documents and implementation plans have been adopted in 2007, or developed/under development, and will be completed and adopted in 2007; these include:

- ✓ National Action Plan for the Protection and Improvement of Air Quality (draft prepared);
- ✓ National Strategy and Action Plan meeting the obligations under the Framework Convention on Climate Change and the Kyoto Protocol (draft prepared);
- ✓ State of the Environment Report for period 1997-2005 (adopted by Croatian Parliament on 25 May 2007);
- ✓ Strategy on Sustainable Development (under development);
- ✓ National Action Plan (NAP) for the Protection of the Mediterranean Sea against Pollution from Land-based Sources⁶⁶;
- ✓ National Water Protection Plan;

⁶⁴ Adopted by the Croatian Parliament on 14 October 2005 (Official Gazette of 2 November, No 130/2005)

⁶⁵ Official Gazette of 16 August 2007, No 85/2007

⁶⁶ Accepted by Interministerial Committee and UNEP/MAP. To be adopted by the Government of the Republic of Croatia by the end of 2007.

- ✓ Proposals for implementing the Water Framework and Drinking Water (phase I) Directives;
- ✓ Draft Implementation plan for the Urban Waste Water Treatment Directive (phase I); and
- ✓ Draft Programme for the construction of urban wastewater sewerage systems and definition of the vulnerable areas (phase I).

The **National ISPA Strategy for Environment (2005)**⁶⁷, which is the first investment strategy for the country, identifies priority waste management, water supply, sewage and wastewater treatment investment projects; this was the basis for Croatia's investment planning for the use of 30M€ allocated to the country under ISPA for the period 2005-2006 (more details in section 3.4.3.). These funds will make a limited contribution to meeting the full and substantial needs of Croatia in these policy areas. However, the indicative list of 26 projects in the National ISPA Strategy represent the priority investments for the water and waste management sectors, which will contribute to meeting the obligations of the heavy-investment directives within the EU environmental *acquis*. The list has been up-dated and the "long list" of projects for IPA investments, and their state of readiness is described in section 3.5 of this Programme.

All projects financed under the EPOP must fully respect compliance with sustainable development principles and meet relevant environmental norms, in particular directives on EIA, Habitats and Birds (in order to avoid negative impacts on potential NATURA 2000 sites) and the relevant environmental *acquis*. Investments in the environmental sector will be planned using integrated and strategic approaches, in particular in line with the basin approach and waste management planning. The projects to be financed must be appraised on a case by case basis in order to be coherent with the relevant obligations on the environmental *acquis*.

The following sub-section describes the key institutions in Croatia responsible for preparing and implementing these strategies, programmes and plans, at national, county and municipal levels.

1.1.4. Institutional framework

On a general level, responsibility for environmental policy lies mainly with the following two ministries:

- ✓ The **Ministry for Environmental Protection, Physical Planning and Construction (MEPPPC)** is the central government body responsible for environmental protection. It is, among other activities that fall within its competence, responsible for administrative and other affairs relating to general environmental protection policy, waste management; air protection, climate and ozone layer protection; environmental impact assessment; environmental contingency plans as well as sea and coastal zone protection and soil protection. It performs: co-ordination tasks, expert development and participates in the development of strategic documents; it carries out activities related to the process of EU integration in the environmental sector; environmental protection inspection; promotion of environmental education and research in connection with environmental protection.
- ✓ The **Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management (MAWFM)** performs administrative and other tasks related to the management of water and the water management system; monitoring and adapting water management development to the needs of economic development; regulation of watercourses, protection from adverse effects of water and ice and from erosion and flooding, land drainage and irrigation; management and use of the water estate; protection of water and sea from land-based pollution; securing water reserves; the use of hydropower; planning and harmonising the development and construction of public water supply and sewerage systems of a national interest, as well as performing inspection activities.

⁶⁷ National ISPA Strategy was adopted in the course of 2005 by the ministerial collegiums of the Ministry of Environmental Protection, Physical Planning and Construction and Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management i.e. institutions that have been in charge of the preparation of the Strategy.

Other government bodies concerned with environmental protection are: the Ministry of Culture, the Ministry of the Sea, Tourism, Transport and Development; the Ministry of Health and Social Welfare; the Ministry of Economy, Labour and Entrepreneurship; the Protection and Rescue State Directorate; and the Meteorological and Hydrological Service. In addition, a State Institute for Nature Protection has been established and it carries out activities related to the preservation and improvement of nature protection. In addition there is the Croatian Environment Agency which has the task of gathering and providing environmental data, the Environmental Protection and Energy Efficiency Fund and the Croatian Waters agency for water management.

More specifically, **waste management** responsibilities in Croatia are divided between the following institutions:

- ✓ The **Croatian parliament** and the **Government of the Republic of Croatia** are State Authority Bodies. The Parliament adopts the relevant legislation and national strategies, such as the Waste Management Strategy. A Parliamentary committee issues opinions on specific acts and documents. The Government adopts the waste management plan and implementing legislation (Regulations), proposes relevant legislation and strategies to Parliament and defines mandatory locations. The Government ensures the conditions and prescribes the measures for hazardous waste management and for the incineration of waste.
- ✓ The **Ministry of Environmental Protection, Physical Planning and Construction** is a State Administration Body (ministries, State Administration offices in the counties). In the waste sector, it is responsible for:
 - Preparing new primary legislation and standards;
 - Preparing the National Waste Management Strategy and National Waste Management Implementation Plan;
 - Preparing implementing legislation;
 - Approving reports on the state of the environment and the environmental protection programmes;
 - Approving activities(interventions) based on environmental impact assessments;
 - Issuing permits for hazardous waste management and the incineration of waste; and concessions for specific waste category management (used tyres, packaging waste, waste oils etc.);
 - Hazardous waste management (implementation of measures);
 - Inspection and supervision and enforcement of laws and secondary legislation;
 - Monitoring the Croatian Environment Agency and Environmental Protection and Energy Efficiency Fund.
- ✓ The **Environmental Protection and Energy Efficiency Fund (EPEEF)**, established in 2003 and operating since the beginning of 2004, is an extra-budgetary institution owned by the Republic of Croatia, the purpose of which is to finance environmental protection programmes and projects; this also includes energy efficiency and use of renewable energy sources. The EPEEF collects different environmental charges as its own revenue, which includes charges for burdening the environment with hazardous and non-hazardous industrial waste.
- ✓ The **Croatian Environment Agency (CEA)** is a public institution established by the Government in 2002. The CEA primarily collects, processes and provides data required for the efficient implementation of the environmental protection policy. It performs tasks related to development and coordination of the environmental protection information system. It prepares the report on the state of the environment (reports on waste management are a component of that report), which is endorsed by the MEPPPC.
- ✓ The **Counties and the City of Zagreb** are regional self-government units, which are responsible for managing all types of waste in their respective areas, issuing waste management plans for their respective areas; gathering and submitting data on waste (cadastre of emissions into the environment, etc.); the **state administration offices in the counties** issue permits for non-hazardous waste management.
- ✓ **Towns and municipalities** are local self-government units that are responsible for managing municipal waste, preparing waste management plans and determining locations in spatial plans for their respective areas.

The Public Utility Services Act sets down that public utility services (which encompass municipal waste management) can be performed by:

- ✓ **Public utility companies** established by local self-government units (local self-government units should own at least 51% of the company);
- ✓ **Public institutions** established by local self-government units;
- ✓ **Organisational unit** of local self-government units;
- ✓ **Legal and natural persons** on the basis of a concession agreement;
- ✓ **Legal and natural persons** on the basis of a contractual agreement.

Other stakeholders involved in waste management are companies registered and licensed for the collection and transport, recovery and/or disposal of waste, or for the management of special categories of waste, consulting firms, professional and non-governmental organisations.

Water management responsibilities in Croatia are divided between the following institutions:

- ✓ The **Croatian parliament** and the **Government of the Republic of Croatia** are State Authority Bodies. The Parliament adopts the relevant legislation and national strategies, such as the Water Management Strategy. A Parliamentary committee issues opinions on specific acts and documents. The Government adopts the river basin district management plans and proposes relevant legislation and strategies to Parliament.
- ✓ **The Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management is responsible for water policy in the Republic of Croatia. Under the Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management (MAWFM) two directorates relevant to water management have been established: the Directorate for Water Management and the Directorate for Water Policy and International Projects. The Directorate for Water Policy and International Projects is responsible for affairs related to EU accession, and implementation of internationally funded projects in the water sector.**
- ✓ **Croatian Water (CW)** is a State Agency responsible for water management. The tasks performed by Croatian Water are, as follows:
 - Preparation of the draft Water Management Strategy, draft river basin district plans and preparation and implementation of the water management plan;
 - Preparation of terms of reference, concept solutions, studies and investment programmes and reviewing of designs;
 - Regulation of watercourses and other water bodies and ensuring protection from the adverse effects of water - monitoring of the situation and the control of watercourses and other water bodies, organisation of protection from floods and ice, protection from erosion and torrents, the organisation of the construction, technical and economic maintenance of watercourses and water works;
 - Management of ameliorative irrigation and drainage systems - organising their construction, maintenance and utilization;
 - Water use - determining water resources, monitoring the status of water resources, adjustment of water use plans made by other legal entities and the monitoring of their implementation, and other measures for functional and rational water use;
 - Water protection - monitoring and determining water quality, organising the implementation of the National Water Protection Plan, coordination of water protection plans of local administrative units and other plans for investment in water protection, and monitoring their implementation, measures for prevention and elimination of water pollution;
 - Management of the public water estate;
 - Keeping water-related documentation and managing the integrated water information system;
 - Technical operations related to awarding concessions on water and public water estate;

- Supervision of the implementation of terms and conditions stipulated by water rights acts and concession agreements (water management supervision);
- Tasks related to the implementation of water management plans;
- Supervision of the construction of water works.

CW's responsibility covers the whole of Croatia through its five water management offices and 32 catchment areas. Croatian Water is accountable for their work to the competent Ministry, i.e. the Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management.

At a **local level**, there are a relatively large number (143) of **municipal companies** responsible for public water supply in Croatia; similarly, public wastewater systems are managed by 130 **public utility (municipal) companies**, some of which are also responsible for water supply. The owners of these companies are local self-government units.

1.1.5. Croatia's legal framework

Croatian legislation relating to the EPOP's priority sectors (waste and water)⁶⁸ is:

- ✓ The Environmental Protection Act (OG No. 82/94 and 128/99);
- ✓ The Waste Act (OG No. 178/04 and 111/06);
- ✓ The Water Act (OG No. 107/95 and 150/05);
- ✓ The Water Management Financing Act (OG No. 107/95, 19/96, 88/98 and 150/05).

The existing Environmental Protection Act is partly aligned with the acquis; Final draft of the new "umbrella" law which will ensure further alignment was accepted by the Government of the Republic of Croatia on 13th September 2007 and submitted to the Croatian Parliament for the second reading and adoption. The New Environmental Protection Act will regulate all the horizontal issues that have not yet been addressed in the sectoral laws (including certain aspects of Environmental Impact Assessment (EIA), provisions related to Strategic Environmental Assessment (SEA), provisions on access to environmental information, and integrated pollution prevention and control). Secondary legislation to implement the primary legislation will be drafted to fully transpose the relevant EU legislation.

In November 2004, a new Waste Act (OG No. 178/04) was adopted which was amended in September 2006 (OG No. 111/06); it stipulates Croatia's **waste management** objectives, which are:

- ✓ Avoiding and reducing the generation of waste and reducing the hazardous properties of waste;
- ✓ Waste recovery (recycling, reuse or through some other procedure that allows separating the raw materials, or use of waste for energy purposes);
- ✓ Waste disposal in the prescribed manner; and
- ✓ Remediation of the environment where polluted by waste.

⁶⁸ EPOP's priorities are the waste and water sub-sectors due to the limited amount of funds available and the necessity for the concentration of assistance and being the two top priorities outlined in the National Environment Strategy (NES). Given that air sub-sector is third NES' priority, and along with water and waste makes the "heavy investment" environmental sub-sector, it might be considered for assistance in the next programming period.

The relevant provisions of Council Directive 75/442/EEC on waste, as amended by the Council Directive 91/156/EEC, Commission Decision 94/3/EC, Commission Decision 96/350/EC and Commission Decision 2000/532/EC have been transposed into the Waste Act. This Act also sets out the general legal framework for further approximation with EU legislation in the waste sector, which includes some secondary legislation that has already been adopted:

- ✓ Regulation on types, categories and classification of waste with a waste catalogue and hazardous waste list (OG No. 50/05)
- ✓ Ordinance on packaging and packaging waste (OG No. 97/05 and 115/07),
- ✓ Decision on conditions for packages labelling (OG No. 155/05, 24/06 and 28/06)
- ✓ Ordinance on waste tyres management (OG No. 40/2006)
- ✓ Ordinance on register of legal and natural person performing activities of intermediation in organising recovery and/or disposal of waste and legal and natural persons which export non-hazardous waste (OG No. 51/06)
- ✓ Ordinance on the criteria, procedure and manner of determining compensation to real estate owners and local self-government units (OG No. 59/2006)
- ✓ Regulation on control of shipments of waste (OG No. 69/06 and 17/07)
- ✓ Ordinance on waste oil management (OG No. 124/06)
- ✓ Ordinance on waste batteries and accumulators management (OG No. 133/06)
- ✓ Ordinance on end-of-life vehicles management (OG No. 136/06)
- ✓ Ordinance on waste management (OG No. 23/07)
- ✓ Ordinance on the manner and procedures for the management of waste containing asbestos (OG No. 42/07)
- ✓ Ordinance on the manner and requirements for thermal processing of waste (OG No. 45/07)
- ✓ Ordinance on medical waste management (OG No. 72/07)
- ✓ Ordinance on waste electrical and electronic equipment management (OG No. 74/07)
- ✓ Ordinance on waste oil management (OG No. 124/06)

Further transposition of the relevant *acquis* for the waste sub-sector is planned, according to the NPIEU 2007, for completion in 2007 and 2008 with the adoption of secondary legislation according to the Waste Act. Other implementing legislation, adopted under the old Waste Act is still in place and partly valid; these include:

- ✓ Regulation on the Requirements for Handling Hazardous Waste (OG No. 32/98);
- ✓ Ordinance on Waste Management Requirements (OG No. 123/97 and 112/01);

In addition, certain waste management aspects are regulated by other sectoral legislation and international agreements:

- ✓ Environmental Protection Act (OG No. 82/94 and 128/99)
- ✓ Act on Public Utilities (OG No. 26/03, 178/04)
- ✓ Act on Ratification of Basel Convention on the Control of Trans-boundary Movements of Hazardous Waste and their Disposal (OG – International Treaties No. 3/94)
- ✓ Air Protection Act (OG No. 178/04)
- ✓ Regulation on Limit Values of Emission Pollutants from Stationary Sources into the Air (OG No. 21/2007)
- ✓ Act on Environmental Protection and Energy Efficiency Fund (OG No. 107/03)
- ✓ Act on Ratification of United Nations Framework Convention on Climate Change (OG - International Treaties No. 2/96)
- ✓ Kyoto Protocol to the United Nations Framework Convention on Climate Change (OG - International Treaties No. 5/07)
- ✓ Montreal Protocol on Substances that Deplete the Ozone Layer (OG – International Treaties No. 12/1993)
- ✓ Stockholm Convention on Persistent Organic Pollutants (OG – International Treaties No. 11/2006)

- ✓ Physical Planning Act (OG No. 30/94, 68/98, 35/99, 61/00, 32/02 and 100/04)
- ✓ Maritime Act (OG No. 181/04)
- ✓ Maritime Domain and Ports Act (OG No. 158/03 and 141/06)
- ✓ International Convention MAR POL 73/78, i.e. Protocol V which regulates waste disposal in ports
- ✓ Barcelona Convention (OG – International Treaties No. 12/1993 and 17/1998)

The primary legislation for **water management** consists of two acts:

- ✓ The Water Act, (OG No. 107/95 and 150/05); and
- ✓ The Water Management Financing Act, (OG Nos. 107/95, 19/96, 88/98 and 150/05).

The Croatian Parliament amended these in December 2005. They are now partially harmonised with the Water Framework Directive (2000/60/EC); further harmonisation is envisaged by the end of 2008.

In addition to these two acts, representing the fundamental legal framework, water management in the Republic of Croatia is regulated by approximately 40 subordinate acts. The existing legal framework for water management needs to be harmonised with the EU *acquis*;

Relevant for this EPOP are:

- ✓ Regulations on special requirements to be met by legal persons carrying out waste water activities
- ✓ Regulations on special requirements for carrying out water supply activities
- ✓ Regulations on the sanitary quality of drinking water
- ✓ National water protection plan
- ✓ Regulations on the issuance of water rights acts
- ✓ Regulations on the development of the water management master plan of the Republic of Croatia
- ✓ Regulations on the establishment of sanitary water source protection zones
- ✓ Regulation on water classification
- ✓ Regulations on limit values of indices, hazardous and other substances in waste water
- ✓ Decision on determining catchments areas
- ✓ Decision on the register of national waters
- ✓ Decision on determining the boundaries of river basins
- ✓ Regulation on hazardous substances in water
- ✓ Ordinance on water-related documentation

Croatia has signed and ratified a number of international water management treaties, these include:

- ✓ The Convention on the Protection and Use of Trans-boundary Waters and International Lakes (OG – International Treaties No. 4/96);
- ✓ The Convention on Co-operation in the Protection and Sustainable Use of the Danube River (OG – International Treaties No. 2/96); and
- ✓ The Framework Agreement on the Sava Catchment Area (OG – International Treaties No. 14/03).

There are also important bilateral agreements on water management co-operation signed with the Republic of Hungary, the Republic of Slovenia and the Republic of Bosnia and Herzegovina.

1.1.6. Horizontal Issues

The general concept of 'sustainable development', which encompasses all the horizontal issues, is incorporated into all the OPs and each one describes how it will be integrated through specific measures. They are consistent with the EU sustainable development strategy and Croatia is committed to a continuous improvement of the quality and protection of its environment (including the creation of sustainable communities with the capacity to manage and use resources efficiently and to 'tap into' the ecological and social innovation potential of the economy). For Croatia, the priority is to meet EU environmental 'norms' and standards; therefore, the EPOP will co-finance environmental investment related

projects. Other OPs will integrate environmental protection considerations into other investment projects, notably transport infrastructure.

"Horizontal themes" are integrated directly into the EPOP because environmental protection is a core and inherent component of sustainable development. It describes specific measures that will address the environmental 'theme'. Specific indicators are identified in the EPOP and it describes how these 'themes' will be integrated in a systematic and targeted manner and how they will be monitored through reporting on the results achieved in respect of each 'theme', through specific indicators. Horizontal issues are further elaborated in section 3.3.

1.1.7. Statistics

Waste management

In the waste sector data used in the EPOP relies on several data sources: the Croatian Environment Agency – CEA (derived from Environmental Emission Register), Croatian expert institutions and firms, the Environmental Protection and Energy Efficiency Fund and the MEPPPC. The data presented for waste management is estimated because only a few cities/municipalities provide data on actually measured (weighted) quantities of waste. The quantification of municipal waste is primarily done by means of visual assessment. The data collection system in Croatia has to be improved in accordance with the already developed legal basis. This is one of the goals set in the National Environmental Strategy and National Waste Management Strategy.

Water management

In the water sector the data used in the EPOP relies on several data sources: the National Water Management Strategy (2007), MAFWM, Croatian Water, the Croatian Central Bureau of Statistics (Statistical Yearbooks) and EUROSTAT. The data collection system in the water sub-sector in Croatia has also to be improved on the basis of the existing legal framework.

The environment sector and environmental policy correspond to the national level, rather than regions, and the data provided in the EPOP refers to the national level (NUTS I).

1.2. COMMUNITY STRATEGIC FRAMEWORK

This section considers the EU's policy in terms of the environmental aspects of the Lisbon agenda and the Community Strategic Guidelines, and its relationship with Croatia through the Stabilisation & Association Agreement and the Accession Partnership. It then sets out the EU's legal framework in terms of the various directives which Croatia is currently seeking to fully transpose before summarising Croatia's own legal framework alignment with the *acquis* and readiness for accession.

It then describes how the proposed priorities of the EPOP are consistent with the principle of concentration and refers to the coordination of assistance. Finally, it gives an overview of envisaged environmental expenditures and investments.

1.2.1. EU policy in relation to Croatia

The EU is committed to sustainable development, and its development policy, including the cohesion policy, is driven by the **Lisbon Strategy** (Economic Development Strategy) and the Lisbon Community Programme (Growth and Employment Agenda); these were revised following a mid-term review in 2004. In this context, the framework for the use of Structural and Cohesion Funds is provided in the Communication *Cohesion Policy in Support of Growth and Jobs, Community Strategic Guidelines, 2007-2013*⁶⁹, which sets "strengthening the synergy between environmental protection and growth" as one of the Community priorities (under Guideline A: Making Europe and its regions more attractive places to invest and work) for support under Cohesion policy and achievement of the Lisbon strategy goals.

The EU's strategic objective for the next decade is to become the world's most competitive and dynamic knowledge based economy, capable of achieving sustainable economic growth with more and better quality jobs and higher social cohesion. Environmental protection/sustainable development is included among the four priority fields for raising the level of EU competitiveness, and in this area, the set targets are oriented towards reducing greenhouse gas impacts, the increased use of electricity from renewable sources, a reduction in road transport volumes, noise and pollution reduction, etc. In order to achieve the planned targets, major significance is attributed to all forms of technology that is more environmentally acceptable, as compared to the respective alternatives.

⁶⁹ Council Decision 2006/702/EC

One of the EU objectives is that regions should become places more attractive for investment and business; therefore the future harmonisation programme (the cohesion programme) must strengthen the synergy between environmental protection and growth. In this regard, a high priority shall be given to the provision of environmental services; these include infrastructure for waste and waste water treatment, natural resource management, decontamination of polluted land to prepare it for new economic activities, and protection from certain environmental risks (through the promotion of natural resource management, better use of ICT technologies, focussed research, etc.). The promotion of investments also contributes to the Kyoto Protocol commitments, by increasing the contribution to environmental protection and growth and jobs.

The relationship between Croatia and the EU was first governed by the **Stabilisation and Association Agreement (SAA)**⁷⁰, which was signed in October 2001, and came into force in February 2005. The SAA provides the legal framework for political dialogue, regional cooperation, economic relations and the use of Community financial assistance⁷¹.

The SAA states that: “many ecologically fragile areas of a high biodiversity value are being degraded due to unsuitable development or encroachment into protected areas”. It notes that the public does not seem to be concerned about existing or potential environmental problems and “civil society has so far had a minimal impact in field of environmental protection”. In the six years since the SAA highlighted these issues and the lack of resources to tackle them, the Croatian authorities have paid more attention to these issues by increasing public expenditure on the environment and strengthening relations with civil society. On an international scale, co-operation has improved, particularly with regard to water protection in the Danube and Black Sea regions - as this remains a priority.

In April 2004, the Council of the European Union adopted the European Partnership with Croatia. In June 2004, following the Commission’s positive opinion on Croatia’s application for membership, the European Council ratified Croatia’s application to become a member of the EU, and formal accession negotiations began in October 2005. In February 2006, the European Partnership was updated (on the basis of the Commission’s progress report on Croatia of 2005) to an **Accession Partnership (AP)**⁷² that reflected Croatia’s new status as a candidate for EU membership⁷³.

The AP sets short-term and medium-term priorities for environmental protection.

Short-term priorities:

- ✓ Continue to develop horizontal legislation, including that concerning environmental impact assessment and public participation.
- ✓ Clearly define the responsibilities and strengthen the administrative and operational capacity at a national and regional level to ensure planning, including the preparation of financial strategies.
- ✓ Urgently adopt and begin implementing a national waste management plan.

Medium-term priorities:

- ✓ Ensure the integration of environmental protection requirements into the definition and implementation of other sectoral policies. Develop an environmental investment strategy based on estimates of the costs of alignment. Continue to implement horizontal legislation.
- ✓ Continue work on the transposition of the EU *acquis*, with particular emphasis on: waste management, water quality, air quality, nature protection and integrated pollution prevention and control. Increase investment in environmental infrastructure, with particular emphasis on waste water collection and treatment, drinking water supply and waste management.

⁷⁰ Council and Commission Decision (2005/40/EC, Euratom) of 13 December 2004.

⁷¹ With regard to the contents of this Operational Programme, Croatia will ensure the proper implementation of the commitments specified in Title VI of the SAA in the area of competition policy, including State aid.

⁷² Council Decision 2006/145/EC

⁷³ In the context of this Operational Programme note is to be taken of the COUNCIL DECISION of 20th February 2006 regarding the principles, priorities and conditions contained in the Accession Partnership with Croatia and repealing Decision 2004/648/EC which further specifies the necessary obligations concerning competition issues

- ✓ Ratify the Kyoto Protocol to the United Nations Framework Convention on Climate Change.

In accordance with the SAA and AP, a plan for the transposition of the *acquis* into Croatian legislation **National Programme for the Integration of the Republic of Croatia into the European Union (NPIEU)** has been prepared on an annual basis since 2003. Since 2004 the NPIEU describes the legal and institutional framework of the environment chapter, the priorities in legislative harmonisation for the given year, administrative measures and budgetary allocations for their efficient implementation. The NPIEU for 2007, including the Environment chapter, was developed in 2006 and adopted by the Croatian Government in January 2007.

Additionally, Croatia prepared the **Pre-accession Economic Programme (PEP)** for the period 2005-2007, which was followed by an updated PEP for 2006-2008, and PEP for 2007-2009⁷⁴, - with the objective to define the economic policies and reforms necessary for European Union accession. The latter provides a clear definition of the country's mid-term economic policy, priorities and structural reforms planned for the three-year period. Its' Environment Chapter (part of the '*structural reforms*' section of the document) includes legislative and "non-legislative" measures to be implemented, which will have an impact on State Budget expenditure.

Croatia has prepared a **Strategic Coherence Framework (SCF)**⁷⁵ which sets out the "Protection and improvement of Croatia's natural and living environment and environmental potential as a key element for future development" as one of five objectives that should be achieved through activities supported by IPA Components III and IV.

This is consistent with the European Commission's **Multi-annual Indicative Planning Document (MIPD)**⁷⁶ which follows the same three-year planning horizon as the EPOP, and states that "Components III and IV aim at supporting Croatia in policy development as well as preparation for the implementation and management of the Community's cohesion policy, in particular regarding the European Regional Development Fund, the Cohesion Fund and the European Social Fund. In terms of pre-accession assistance under Components III and IV, priorities comprise *acquis*-related investment in environmental protection and European transport networks together with support to the productive sector, in particular to SMEs and to human capital formation. The main challenges in the environment sector are to improve the reliability of the water supply system, to ensure adequate treatment of wastewater in line with the EU standards, to improve waste management in order to avoid detrimental impacts on the environment and in the long term to prevent air pollution that may increase beyond the current level as a consequence of combustion processes and traffic increase.

The SCF and EPOP have also been prepared to be consistent with the **Community Strategic Guidelines** which set the "strengthening of the synergy between environmental protection and growth" as one of the Community priorities (under Guideline A: Making Europe and its regions more attractive places to invest and work in) for support under Cohesion policy and achievement of Lisbon strategy goals.

These frameworks and guidelines provide the context for the preparation of this OP – its analysis, strategy and proposed actions - along with the existing national policy and strategies on the environment, as described in Section 1.1.3.

1.2.2. The EU's legal framework

The framework for the EU's **waste management** policy is contained in the European Council Resolution on Waste Management Strategy (97/C76/01), which is based on the Waste Framework Directive (75/442/EEC) and other waste management legislation. There are three policy principles: waste prevention, recycling and reuse, and improving final disposal and monitoring. In the EU's 'Cohesion Policy to Support Growth and Jobs, Community Strategic Guidelines, 2007-2013', Member States have agreed to maximise economic benefits and minimise costs by tackling environmental pollution at source. In the waste management sector, this implies focusing on waste prevention, recycling and biodegradation of waste that are cheaper and provide more jobs in comparison with landfill and incineration, the least favourable end-of-pipe solutions.

⁷⁴ Adopted by the Government of the Republic of Croatia on 30 November 2006.

⁷⁵ Submitted to the Commission on 13 June 2007 and agreed in the letter REGIO/EMPL no. 6010 of 18 June 2007

⁷⁶ Commission Decision C(2007)2566 adopted on 20 June 2007

The most important Directives in the waste management sector are:

- ✓ Directive 2006/12/EC on waste;
- ✓ Waste Landfill Directive 1999/31/EC;
- ✓ Hazardous Waste Directive 91/689/EEC with amendments by the Commission Directive 94/31/EC;
- ✓ Sewage Sludge Directive 86/278/EEC;
- ✓ Incineration of Waste Directive 2000/76/EC ;
- ✓ Packaging Waste Directive 94/62/EC as amended by Directive 2005/20/EC, Directive 2004/12/EC, Regulation (EC) No 1882/2003.

The EU's 6th Environmental Action Programme "**Environment 2010: Our Future, Our Choice**"⁷⁷ adopted in 2001, sets initiatives on waste for the first decade of the 21st century. It identifies waste prevention and management as one of four top priorities, and its primary objective is to decouple waste generation from economic activity.

The EU's **water policy** is based upon the Water Framework Directive (WFD), which seeks to impose an integrated water basin management regime in Europe. This is an overarching system designed to protect all waters and it sets clear objectives, so that a "good status" must be achieved for all European waters by 2015 and that water use will be sustainable throughout Europe.

The most important Directives in the water management sector are:

- ✓ Water Framework Directive (2000/60/EC);
- ✓ Urban Waste Water Treatment (UWWT) Directive (91/271/EEC, 98/15/EC); and
- ✓ Drinking Water Directive (80/778/EEC, 91/858/EEC, 90/656/EEC and 91/692/EEC).

1.2.3. Croatia's progress towards *acquis* compliance & readiness for EU membership

Croatia is **negotiating** EU membership. The results and developments of that process present extremely important guidance for future activities in any given sector. Developments with regard to *acquis* compliance and to the priorities set in the Accession Partnership are reviewed yearly through the European Commission's regular **Progress Reports**.

The National Programme for Integration into the EU for 2007 (NPIEU 2007) was adopted in January 2007. Under the Programme, it is planned to adopt 46 legislative acts across the entire Environmental sector, including a new Environmental Protection Act on the basis of which a series of implementing legislation will be further developed and adopted. In the waste management sub-sector, a series of implementing legislation, which will regulate different waste streams, are planned for adoption in 2007 with a view to achieving full transposition in 2008. As planned within NPIEU 2007, Croatia ratified the Kyoto Protocol in April 2007 and will also adopt further legislation in the air sector aligned with the *acquis*. It is intended to achieve full transposition of the environmental *acquis* by the end of 2008. NPIEU 2007 envisages a number of non-legislative measures, which includes an increase of the number of employees in state level institutions within the environment sector.

1.2.4. Lessons learned from previous EU assistance

Based on the experience in project implementation and the utilisation of EU funds, the following is an outline of the main issues relevant for the future implementation of pre-accession assistance:

- ✓ Croatian programme and project management capacity is evolving; practical experience gained so far needs to grow and become embedded in future EU funds management. So far the insufficiently developed institutional capacity at a national and sub-national level has proven to be the greatest obstacle for project implementation. Therefore the improvement of technical assistance and capacity building at all administrative levels must be secured;
- ✓ It is essential to have skilled and motivated staff and further efforts are needed to identify, train, develop and retain a body of such staff;

⁷⁷ Decision No 1600/2002/EC of the European Parliament and of the Council of 22 July 2002

- ✓ An inadequate and unprepared project pipeline is an obstacle to the utilisation of assistance. Therefore the preparation of a sufficient number of well designed and mature projects (in particular regarding project design and tender documentation) is paramount to ensure the use of EU assistance in a timely and technically acceptable manner. This issue is directly linked with the need for strengthening the capacity at all levels, but particularly of the final beneficiaries in order to prepare good project/tender documentation in a timely manner;
- ✓ It is necessary to improve time management and quality assurance in all institutions, as well as to improve implementation capacity (tendering and contracting);
- ✓ The importance of coordination between stakeholders. This requires extensive and clear information flows with a focus on a common understanding of tasks, timeframes and interdependencies;
- ✓ The necessity for access to and the dissemination of information in timely manner (to all interested parties) and greater emphasis on publicity measures (both EU assistance and sectoral co-ordination in general).

1.2.5. Concentration and coordination of assistance

As previously highlighted, the overall aim of assistance provided through Strategic Coherence Framework is to ensure that the relevant institutions of the Republic of Croatia develop institutional capacity and gain practical experience with the management of Structural Funds-type interventions, thereby achieving readiness for eventual EU membership. IPA is seen as a bridge to eventual Structural Funds management; it is a tool, or mechanism, that will develop institutional capacity through the experience of programming and implementing Components III and IV (in the case of EPOP). Additionally it is proposed that IPA Components III and IV should have the same Operating Structure as for the Structural Funds.

The SCF and its OPs seek to strike a balance between maximising the learning benefits for Croatia's institutions and concentrating activity in order to maximise impact, based on the finite resources of IPA. In that sense, the concentration of learning benefits is to be assured having in mind the limited resources available i.e. **assistance must be used to provide as much experience as possible for the relevant institutions**. The main tool through which this kind of concentration is to be assured is the possibility to propose not just large scale projects, but also those of a smaller size. This will enable the relevant institutions to gain experience and prepare themselves, in terms of institutional / administrative / management capacity, for the Cohesion Fund (large scale projects) and Structural Funds (through small scale projects).

Secondly, **concentration is to be secured on a sector basis**. As described in section 1.1., environmental policy covers a wide range of issues with the heavy investment sub-sectors of waste, water and air being of particular interest. Due to the limited amount of funds available and the necessity to prioritise needs to achieve the maximum impact possible, the resources under the OP will be concentrated on two sub-sectors:

- ✓ waste management;
- ✓ water management (including both drinking and waste water).

In addition, **geographical concentration** will be secured at the water management sub-sector level. Since the greatest problems with water quality standards are in the Black Sea / Danube basin, and having in mind that water projects within the Adriatic River Basins are already the subject of assistance ("The Coastal Cities Pollution Control Project", financed by the IBRD, with the aim of improving the quality of recipient waters and providing better water services in the Adriatic basins, by upgrading sewerage and wastewater treatment systems), the majority of proposed projects are designed to improve the sewerage and wastewater treatment systems in the Black Sea / Danube basin. However, the project for water infrastructure improvement in the towns of Knin and Drniš, presented in the EPOP's Indicative list of major projects, refers to the inland part of the Adriatic River Basin⁷⁸.

⁷⁸ The reason for inclusion of the respective project is twofold: firstly the CCPCP project financed by the IBRD is focused on the coastline and island areas (parts of the Adriatic basins), whereas the Knin and Drniš project is located in the inland part of the Adriatic basin. Secondly this project is particularly significant due to the fact that is located in a sensitive area as defined in the draft Water Management Strategy (it will restore the quality of the Čikola and Krka rivers which run through the "Krka" National park

Activities related to the remediation of sites highly polluted by waste (hot spots) will be mainly concentrated in the Karst area, as ground water provides 90% of drinking water supplies in this area.

Concentration under each priority axis and measure, through setting up the relevant selection criteria, is set out in Section 3.

Overall **coordination** of the IPA programme in Croatia rests with the Central Government Office for Development Strategy and Coordination of EU Funds (CODEF). That part of CODEF's mandate will ensure that the interventions financed under IPA are deeply embedded into the national development policies, ensuring strategic focus and added value of EU assistance. CODEF is also charged with coordinating the negotiations on Regional Policy and the Coordination of Structural Instruments.⁷⁹

1.3. PARTNERSHIP CONSULTATION⁸⁰

Activities commenced under the ISPA programme are to be continued within the IPA programme. Valuable experience was gained during the process of developing the National Environmental ISPA Strategy: contacts and meetings were held particularly with representatives of regional self government units regarding general information on the ISPA programme, its objectives and priorities, project eligibility and selection, preparation of projects and also the upcoming new programming period within the framework of IPA.

The EPOP has been prepared by an **Inter-Ministerial Working Group (IWG)** comprising representatives of the relevant state institutions and chaired by the Strategic Coordinator for Components III & IV. The membership is shown in Annex I; the programme of IWG meetings during 2006 was: 23 February; 21 April; 7 June. It has to be mentioned that permanent and intensive consultations were held among the members of the IWG during the first quarter of 2007

With regard to the projects presented in the EPOP's Indicative list, consultations were held with various partners: within the CARDS 2002 project, drafts of two Feasibility Studies for Regional waste management centres "Lečevica" in Split-Dalmatia County, and "Badovinje rupe" in Dubrovnik-Neretva County were presented during workshops held in Split on 7-8th November, 2006, and in Dubrovnik on 9th November, 2006. Two workshops were held in the presence of representatives of the Delegation of European Commission, MEPPPC, representatives of county authorities, towns and municipalities, waste management companies, NGOs and media from each of the counties. The workshops aimed to explain the proposals for the organisation and set up of regional waste management centres, legislation and planning assumptions, technical solutions, results of a social survey regarding affordability and the willingness to pay, results of financial, economic analyses and proposals for new tariffs. The workshops purpose was, among other things, to obtain support from municipal authorities and involve various stakeholders including civil society.

MEPPPC's Minister and State Secretary along with the County officials presented the project entitled "Regional Waste Management Centre for Split-Dalmatia County " on 1st December 2006 in the municipality of Lečevica – the site of the future Centre. It was emphasised that the location of the future centre was carefully chosen from an environmental point of view, based on sound expertise and research work.

Also, MEPPPC held a formal meeting on 27th February 2007 with representatives and officials of the County of Primorje-Gorski Kotar (representative of the County Prefect Office, the County Institute for Sustainable Development and Physical Planning and the "Ekoplus") municipal company, with regard to the preparation of the project entitled "Regional Waste Management Centre Marišćina". Meetings with representatives of Istria County regarding the project entitled "Regional Waste Management Centre for the County of Istria" were also held in course of 2007. These two projects, along with the projects "Regional Waste Management Centre for the County of Split –Dalmatia" have been prepared for the 2007 -2009 IPA programming period (see the EPOP's indicative list of projects).

The development of this EPOP was parallel to the development of the National Waste Management Implementation Plan, which is the main planning document for the up-coming establishment of new waste management centres at county/regional levels, which is the prime measure under the EPOP's Priority axis 1. While defining the scope and other features of the new waste management centres, cooperation with the county' authorities and experts was essential and

⁷⁹ Government decision of April 2006, OG 46/2006.

⁸⁰ Public consultation process will have to be re-conducted if Environmental Protection Operational Programme will become subject of official revision(s).

constant, while joint consultation with county representatives took place on 11th April 2007 in Zagreb with a public presentation of the draft National Waste Management Implementation Plan by MEPPPC's Minister and State Secretary. With regard to the location of future waste management centres, this is subject to the county physical plans which have to undergo a public hearing procedure before adoption. The National Waste Management Implementation plan accepts only those locations for new waste management centres which are determined by county physical plans. Further, consultations on the National Waste Management Implementation Plan were held on 16th May 2007 in Zagreb, with the participation of county representatives, during which IPA funding possibilities were also presented. Additionally, the draft National Waste Management Implementation Plan, along with the proposed Environmental Protection Act and Building and Physical Planning Act were presented during June 2007 in Primorje-Gorski Kotar County, Koprivnica-Krizevci County, Medijmurje County and Istria County, and during in July those documents were presented in Split-Dalmatia County, Dubrovnik-Neretva County and Virovitica-Posravina County. Subsequently, the National Waste Management Implementation Plan was adopted by the Government of the Republic of Croatia on 19th July 2007.

Activities related to partnership consultations in the framework of the IPA programme for the water sub-sector, i.e. related to the projects on the EPOP Indicative list, were conducted by means of field trips and a series of discussions of the Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management and Croatian Waters with the representatives of local self government, counties and municipal companies for the projects nominated for implementation within this programme.

On 21st March 2007, the Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management organised a presentation of the IPA programme and of this OP to identified partners: the Croatian County Association, the Society of Town and Municipality Associations of the Republic of Croatia; the Croatian Chamber of Commerce, the Croatian Water Supply and Sewerage Communal Companies Group; civil society representatives (NGOs "Zelena akcija", "Sunce" and "Zeleni Osijek"). The presentation focused on the water management section of the EPOP and it took place at the Head Office of Croatian Waters, Ulica grada Vukovara 220, Zagreb. It was attended by some of the partners.

Since the Croatian Water Supply and Sewerage Communal Companies Group did not attend the meeting held on 21st March, a separate meeting and presentation of this Operational Programme for the Group's members was held on 31st May 2007. Prior to this meeting, MAFWM had sent the second Draft of the OP to the Group. Around 40 representatives of utility companies attended the meeting. Comments and questions raised by the Group's members referred to the project selection criteria and rationale for focusing on the Danube and Sava river basin projects. Subsequently, comments and questions were of such a nature that no changes or modifications were made to the OP.

Annex IV contains the minutes of the meetings held on 21st March and 31st May 2007.

Following the first meeting held on 21st March, and upon the request of the partners present at the meeting, MAFWM and MEPPPC agreed (by an exchange of letters) to send the second draft of the OP to the following partners: Croatian Water Supply and Sewerage Communal Companies Group (as mentioned above), Croatian County Association, Society of Town and Municipality Associations of the Republic of Croatia, Croatian Chamber of Commerce; and to the representatives of civil society: NGOs "Zelena akcija", "Sunce" and "Zeleni Osijek". The letter (with the second draft of the OP is attached) inviting partners to provide comments on the EPOP, was sent by MAFWM on May 10, 2007. The response received approved the EPOP. The NGOs that received the second draft of the OP did not have any additional comments.

During 4th Croatian Conference on Water with International Participation, which took place in Opatija, May 17-19, 2007, a Round Table meeting entitled "Croatian Water and the European Union – Challenges and Possibilities" was organised where the Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management and Croatian Waters presented the second draft of this OP to the delegates of Croatian Chamber of Professional Engineer's. The comments and questions that arose at that meeting also did not necessitate any modifications to the OP text.

The Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management also organised, in particular, consultations regarding this OP with the first three nominated potential final beneficiaries identified as priorities in terms of infrastructure construction in the water sector, i.e. the proposed Slavonski Brod, Osijek and Knin and Drniš Projects. A meeting took place in the Head Office of Croatian Waters, Ulica grada Vukovara 220, Zagreb, on April 4, 2007. Participants were informed about the activities which should be undertaken for the preparation of Applications and which should lead to the implementation of these nominated projects using IPA funds.

The 3rd draft of the EPOP was sent by the MEPPPC on 14th June 2007 to the NGOs "Zelena Istra" (Istria County), "Ekokvarner" (Primorje-Gorski Kotar County) and "Sunce" (Split-Dalmatia County) which are operating in the counties where proposed three WMCs are located. The NGOs were invited to provide comments to the draft and subsequently to attend a meeting to further discuss it. The meeting was held on 28th June 2007 in the MEPPPC premises, with the participation of representatives of "Zelena Istra" and "Sunce", whereas Ekokvarner did not attend the meeting, nor did it provide any written comments to the EPOP. The NGO's comments and questions mainly focused on the projects from their respective counties. The NGO "Sunce" is of the opinion that in general WMCs are priority projects which will

contribute to improving the situation regarding waste management, and is well aware of the activities regarding the establishment of a waste management centre (WMC) in the county of Split-Dalmatia. Nevertheless, they recommended conducting independent expert research to prove the acceptability of the chosen Lecevicica site having in mind that it is in a karst area where the risk of pollution of the ground water exists [note by MEPPPC: independent expert research has already been conducted by the Croatian Geological Survey (Final Conclusion – September 2006). The research concluded that location of the future “Lećevecica” WMC is situated in the class IV water protection zone of the river Jadro and there are no legal obstacles for the construction of the Centre in that zone. The EIA Commission accepted this research and also stated that the waste treatment technology that is going to be used in the Centre will prevent any pollution of the groundwater]. NGO “Sunce” as well pointed out that would be desirable to increase the transparency of the selection process for WMC locations in general. The “Zelena Istra” representative expressed concerns whether the establishment of the Kaštijun WMC will guarantee the introduction of an integrated waste management system in the County of Istria. “Zelena Istra's” opinion is that planning to finance just the infrastructure of the Kaštijun WMC through the EPOP is not an integral solution. The EPOP should include also planning the establishment of recycling yards throughout the whole County, education, capacity building, etc. So far, „Zelena Istra” has stated, that the public information and participation activities at County level regarding the future Kastijun WMC have been insufficient. “Zelena Istra” also asked for details regarding the timing of the EIA public hearing procedure for Kastijun, expressing its interest to participate in it and hoped that the summer holidays will not affect any (proper) public response to it. Both “Zelena Istra” and “Sunce” suggested to the MEPPPC to provide comprehensive information to the general public about the WMCs in general, including the technology that will be used, i.e. to explain to the public that these will be modern facilities that will not have a negative impact on neighbouring areas. They also stressed the importance of awareness raising and education activities, suggesting the inclusion of them within the Operational Programme.

1.4. EX-ANTE EVALUATION

An ex-ante evaluation of the second draft of this OP was undertaken by an independent evaluation team during March and April 2007⁸¹. The evaluation comprised desk research and a series of meetings and interviews undertaken by both international and local evaluators.

The summary conclusions of the evaluation are as follows:

“The OP is well – structured, closely following the Commissions template for IPA OPs. It covers all the relevant issues, and is written in clear, comprehensible English. The OP includes a generally good analysis which provides a sound justification for the strategy, although additional information is required in some areas. The hierarchy of objectives, priorities and measures is logical and coherent with internal policies and EU policy objectives. Information is provided on the implementation and monitoring arrangements (although both require additional detail), as well as financial tables and an indicative list of major projects. In terms of environmental assessment, the OP clearly sets the context for the interventions, justifies the proposed interventions and has a high level of “environmental integration” and continuity.

It is worth noting that readability of the OP could be improved with some reorganization and editing of the text of the document, and there are some aspects of each section that could be improved. It is important that the relationship of the SWOT to the socio-economic analysis should be reviewed, to ensure that each of the issues listed in the SWOT is supported by the data/information in the analysis section. The multiple sets of “selection criteria” under some of the measures are confusing and could be misleading. The structure of monitoring indicators is still under development and no detailed appraisal of its validity has been possible. Some further attention could be given to specifying and measuring environmental impact at programme level. Consultations during the programme development phase were largely limited to discussions among members of the Inter-Ministerial working group. Implementation arrangements are still being developed, although the main organizational responsibilities are described. Consequently, further information is required on the division of responsibilities.”

Appraisal of the characteristics and effectiveness of environmental integration of the EPOP has been conducted (see Chapter 9 of the Ex-Ante Evaluation report) in accordance with the principle of Strategic environmental assessment in particular the information requirements as conveyed in Annex I of EU Directive 2991/42/EC on the assessment of the effects of certain plans and programmes on the environment with environmental integration being measured through the

⁸¹ Process of the Ex-Ante Evaluation will have to be re-conducted if the Environmental Protection Operational Programme will become subject of official revision(s).

following terms: perception of environment, coherence with environmental policy and legislation, inclusion and application data, programme environmental impact and consultation process.

The result of the assessments presented in the Ex-ante evaluation report is the following:

“The Environmental OP clearly sets the context for its interventions, providing substantial and relevant information and drawing this material into a comprehensive SWOT analysis. The selection of priorities is justified and continues the logical concentration on issues identified in previous strategies and environmental initiatives. The level of environmental integration is very high, with environmental factors placed in a socio-economic context. Continuity of environment is excellent, through well-reasoned objectives, priorities, measures and indicative projects. Competent authorities will assess environmental impact at project level; however, at programme level, further attention could be given to specifying and measuring environmental impact, with benefits for the monitoring process. Scope exists for greater interaction between the Environmental OP information and activities and other OPs in IPA Components III and IV.”

The evaluators provided detailed recommendations for the improvement of the OP which were generally balanced and constructive and are taken into account in this version of the Operational Programme:

- The text was reorganised and improved in some parts like suggested which contributed to final text being more coherent and readable;
- The general review of environmental issues in Croatia was further developed; the text describing the situation in the waste sub-sector was improved so that it now provides more relevant data;
- The relationship between the information provided under the socio-economic analysis and the points highlighted in the SWOT analysis was strengthened;
- The selection criteria set were re-examined and revised in order to be more coherent and clear and with the accent being placed on the maturity of the projects;
- The indicators (at both at Operational Programme and Priority axes levels) were not appraised in detail (in the ex-ante evaluation) due to the fact that at the moment the ex-ante evaluation was carried out they hadn't been development sufficiently. However, the indicators were re-examined and slightly modified in order to achieve a higher level of relevance and quality. Additionally indicator values and data sources were determined;
- The suggested measuring of the environmental impact (impact indicators on the programme level) was appraised as very difficult due to the limited scale of the Programme;
- The public consultation process was mainly carried out in the period following the ex-ante evaluation, and more detailed information is provided.

A copy of the full ex-ante evaluation report is attached to the Operational Programme (Annex VI).

2. ASSESSMENT OF MEDIUM TERM NEEDS, OBJECTIVES AND STRATEGIC PRIORITIES

2.1. SOCIO-ECONOMIC ANALYSIS (including SWOT analysis)

2.1.1. Overview of the significant environmental factors

The Republic of Croatia is a Central European and a Mediterranean country located between the Danube river basin in the north and the Adriatic Sea to the south. Its total surface area is 87,661 km², of which the mainland covers 56,594 km², whereas coastal waters account for the remaining 31,067 km². The country is divided by two marine catchments areas, the Black Sea and the Adriatic Sea, each with two river basins: the Sava, Drava and Danube feed the Black Sea, and the Primorsko-Istrian and Dalmatian drain into the Adriatic. The adjacent

map shows the varied biodiversity in the country and its close link to water habitats.

Picture 2.1 Biodiversity & water habitats

Source: Draft Water Management Strategy

It's geophysical location in Europe determines the environmental characteristics of the country, with the long coastal region, littoral highlands and the central plains. However, the dominant geological factor, the karst region, determines the most significant environmental issues in the country. Croatia's karst region is a unique relief with special hydrogeological and geomorphological features where ground waters are much more abundant than surface water. The surface watersheds substantially differ from the underground ones and in which characteristic surface forms (limestone cracks, sink-holes, karst valleys, subsidence valleys, etc.) and

underground forms (caves and pits) occur in tectonically fragmented, carbonate, evaporite or gypsum rocks.

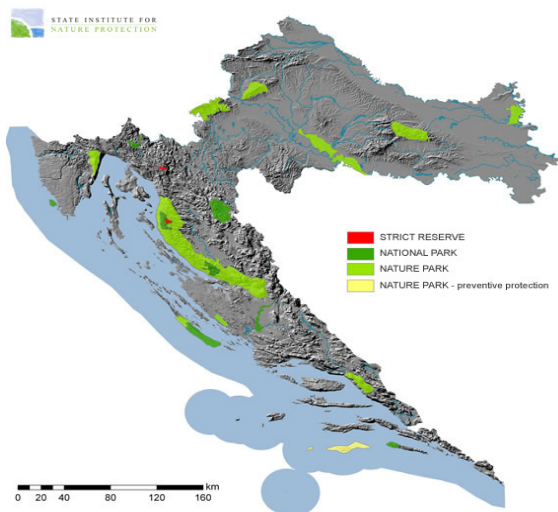
The karst area occupies about 54%⁸² of Croatia's territory and it attracts the majority of tourists, thus contributing significantly to GDP. Today, this region's highlands area boasts four national parks: Risnjak, North Velebit, Plitvice Lakes, Paklenica; and the Nature Park Velebit (smaller parts of karstic area are also included in Nature Parks Medvednica, Papuk and Žumberak-Samoborsko gorje), the coastal karst area also boasts four national parks: Brijuni archipelago, Kornati archipelago, Krka, Mljet and five nature parks: Ucka, Telascica, Vransko lake, Biokovo and Lastovo. The Velebit Mountain Range has been part of the UNESCO international biosphere reserves network since 1977 and is listed among the ten most important forest areas in the Mediterranean Region in the World Wildlife Fund's "Gift to Earth" programme. The Plitvice Lakes National Park has been on the UNESCO World List of Natural and Cultural Heritage since 1979. These internationally recognised sites and the whole of the karst region are a crucial part of Croatia's economic capital and must require specific care with the view to natural resource protection and sustainable development.

⁸² Source: „An overview of the state of biological and landscape diversity of Croatia, with the protection strategy and action plan“, Zagreb, 2000

Croatia is in the process of establishing the Natura 2000 network. The country has a considerable wealth and diversity of flora, mycoflora and fauna. It has 65 diverse habitats, which are home to significant⁸³ numbers of strictly protected and protected species; Croatian protected areas cover a land area of a total of 5,379.41 km² or cca 9.5% (compared to the EU-15 level of 12.4% in 2004). The major part of this area is protected as nature and national parks. Economic development will continue to exert pressure on the natural resources and biological diversity; and these protected areas need to be safeguarded.

The coastal water on the Croatian side of the Adriatic is of a high quality; moderately polluted are certain semi-enclosed coastal areas. So far between 6,000 and 7,000 of plant and animal species have been recorded in the Adriatic Sea. Pollution of the sea with dangerous substances is below the respective values. The sanitary quality of the sea water on beaches is high, in 2006, 98.94% of samples complied with the prescribed criteria.

Local soil pollution is present in areas of intensive industrial activity, inadequate landfills, mining, military activity or various incidents. Pollution of the soil by heavy metals, polychlorinated biphenyls and petrochemicals are mainly of a local character. The pronounced trend of soil acidification by acid rain has been slowing down in recent years, primarily due to a reduction in air emissions in Europe. Soil salination in the Neretva river valley has increased intensively, and the problem of the soil alkalinisation is mostly restricted to the area of Eastern Slavonija and Baranja. Pedological drought, i.e. the lack of usable water in the soil, is on the rise.

Picture: 2.2. - Protected areas
Source: State Institute for Nature Protection

The Croatian energy system is largely dependent on oil and natural gas. In order to support economic growth, energy imports are expected to substantially increase. Hydro-electricity represents a significant share of gross electricity consumption; on average over a ten year period, hydro-electric plants produced 34.7% of Croatia's electricity. Beside hydro-electricity, Croatia has relatively abundant renewable energy potential: wind, solar, biomass, geothermal, which has not been sufficiently used so far. In 2002, excluding large hydro plants, renewable energy sources (RES) constituted for 0.6% of electricity consumption. Croatia has set the minimum share of RES (without large hydro plants) to 1140 GWh/year in 2010, which will represent approximately 5.8% in the structure of total energy demands. Croatia uses cogeneration potential and the prediction is that it will satisfy 14.9% of her electricity needs by 2010 (mostly it refers to the high efficiency of cogeneration). There are two wind power plants operational in two Dalmatian counties while two more are being constructed. There is interest expressed in other counties along the coast for further construction. Croatia is planning to place on market 22,000 tonnes of bio fuels in 2007 while indicative target is 5.75% share of bio fuels by the end of 2010.

Most Croatian indicators show a reduction in the emissions of major air pollutants since 1990. In 2004, air emissions were considerably lower than in 1990 (SO₂ by 65%, NO_x by 20%, CO by 38%, NMVOC by 20%, lead is 27 times lower, dioxane/furan by 42% and polycyclic aromatic hydrocarbons by 35%). Presently, Croatia meets the peak emission

⁸³ Annex I protected species in Croatia: 123 (100 regularly occurring) avian species, 20 mammals, 14 amphibians & reptiles, 44 fish, 31 invertebrates and 17+3 plants (figures will be changing)

targets set down by the Protocol to the Convention on Long-range Transboundary Air Pollution, relating to a further reduction of sulphur emissions by 22 % in comparison to the 1998 value till the 2010.

The major sources of pollution are combustion processes, mainly large stationary sources (five thermal power plants and three refineries), as well as traffic.

The air quality is monitored at local and state level. Croatia has a local⁸⁴ air quality-monitoring network, with 108 measuring stations operating in 32 towns or settlements; but this does not fully meet the statutory requirements. For example, the monitoring stations are not evenly distributed and do not cover all regions; but they do cover the largest towns, areas of high industrial activity and areas where possible trans-boundary pollution is expected.

A national state air quality monitoring network is being established with 8 monitoring stations in industrial/urban areas; and it is being developed and expanded to include the measurement of background pollution, regional and long-range trans-boundary transport and air quality measurement in protected areas. The PHARE 2006 project "Establishment of Air Quality Monitoring and Management system" envisages a further 12 stations added to the state network.

The Croatian Parliament ratified the Kyoto Protocol on 27th April 2007.

Regulation (OG 1/07) on the monitoring of GHG emissions was adopted by the Croatian Government at the end of 2006, and is aligned with the Council Decision 280/2004/EC. It establishes a national system for the estimation of anthropogenic emissions by sources and removals by sinks of all greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol⁸⁵. There are also provisions for setting up the National Registry in line with Commission Regulation 2216/2004 for a standard and secure system of registries. A charge on the emission of carbon dioxide (CO₂) was introduced in July 2007.

The main goals to be achieved in the air quality sector, according to the NES, are:

- ✓ The alignment of the existing legislation with EU requirements and other international commitments;
- ✓ The reduction of the existing emissions specially in regard to the transport sector;
- ✓ The upgrading of the emission and air quality monitoring system.

The general state of the environment in Croatia is good, especially compared to the situation in the EU industrial countries or in some neighbouring countries; this is largely due to low-levels of industrial production. However, the degree of environmental protection is lower compared to other developed countries, primarily due to the lack of public investment. Nevertheless, Croatia is determined to protect its environment and landscape, in balance with economic and social interests.

⁸⁴ Local = counties, cities and municipalities, which have the potential to experience the worst pollution incidents.

⁸⁵ Established under Article 5, paragraph 1 of the Kyoto Protocol

Table 2.1. Correlation between number of settlements and number of inhabitants

Settlement size (number of inhabitants)	Number of settlements	Number of inhabitants	% of inhabitants in Croatia
Without inhabitants	105		
1-500	5,387	799,240	18%
501-2,000	1,040	953,305	21%
2,001-7,000	173	594,516	13%
7,001-15,000	29	291,756	7%
15,001-30,000	9	174,361	4%
30,001-80,000	12	523,207	12%
> 80,000	4	1,101,075	25%
Total	6,759	4,437,460	100

Source: Census 2001, Croatian Bureau of Statistics

are: Pula, Zadar, Šibenik, and Dubrovnik in the Adriatic basin, and Varaždin, Karlovac, Velika Gorica, Sesvete, Sisak, Slavonski Brod, Vinkovci, and Vukovar in the Black Sea basin. There are 7 urban centres with populations over 50,000, which represents 29% of the country's population, and a further 31 towns with populations between 10,001 and 50,000 representing a further 15% of the total population in Croatia. Together, 44% of the population lives in sizeable communities of above 10,000 inhabitants. At the other end of the scale, 39% of the population live in communities below 2,000 inhabitants, and 52% live in settlements below 7,000 inhabitants (see Table 2.1).

Croatia's population numbered 4.437 million in 2001, which makes an average population density of 78 inhabitants per km² with slightly more than 69% of the population being urban; on the basis of these statistics, Croatia is one of the least populated European countries. The most densely populated part of the country is the northwest, which is inhabited by almost 40% of the total population in what is about 15% of the area of the country. A lower, but still above-average, population density is found in the easternmost, westernmost and southernmost parts of the country, whereas the vast central area, which covers 50% of the country, is considered demographically and economically "impoverished".

Croatia is divided into 20 counties and the City of Zagreb; the counties contain 425 municipalities and 124 towns. Four cities, the capital Zagreb, and Split, Rijeka and Osijek, are inhabited by about 25% of the total population and represent the major urban and development centres with significant surrounding wider economic catchment areas. Other bigger towns (with over 30,000 inhabitants)

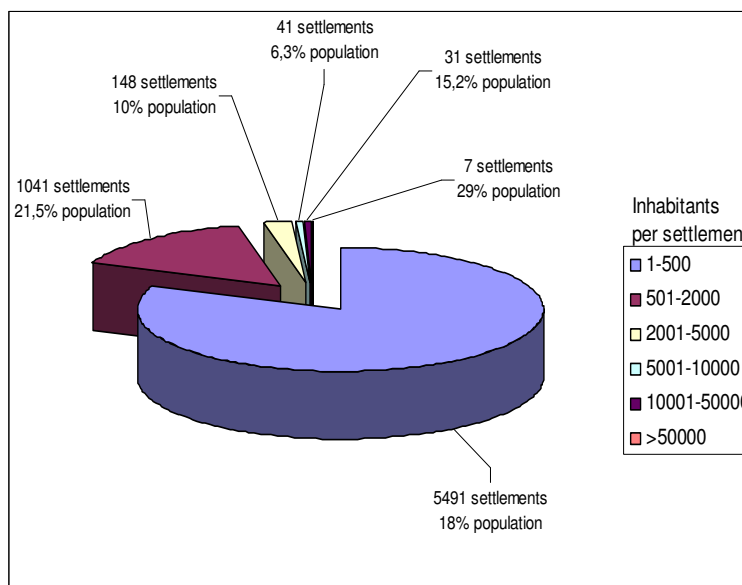
The average size of the counties is somewhat above 180,000 inhabitants and 41% of the population lives in counties with less than 200,000 inhabitants. However, in these counties, unemployment runs at 20% and their average contribution to GDP is around 80% of the national average.

The state of the environment in Croatia has been assessed on a regular basis and is considered to be generally good. The State of the Environment Report for the 1997-2005 period was adopted by the Croatian Parliament in May 2007.

The 2002 NES identifies 13 priorities, of which the top two are waste and water. Air quality is third, the Adriatic (the sea, islands and coast) is a fourth and soil protection is fifth. Nature protection is the sixth priority. Waste is the top priority because of the legacy of the past, when there was limited compliance with waste legislation and poor waste management practices; this led to a profusion of illegal waste dump sites, which are hazardous to health, unsightly and pose a risk of groundwater contamination. Waste management problems in Croatia are particularly noticeable, and have led to a critical situation in the majority of local authorities. It also has an adverse impact on the landscape and tourism.

Therefore, solving waste management problems remains the absolute priority. The trend in Croatia, like other EU countries, is for waste volumes to rise, and the existing infrastructure is insufficient. The situation has been improved by the remediation and closure of municipal landfills all over the country, initiated by the Environmental Protection and Energy Efficiency Fund in 2004.

Picture 2.3. Inhabitants per settlement

Source: National Bureau of Statistics

Table 2.2: Comparison of some environmental indicators

Water is also a priority in the environment sector because the investment required is the greatest, particularly in upgrading water treatment facilities and building sewerage networks. Effluent from

	Municipal waste generated 2005 (kg per person per year)	Municipal waste landfilled 2004 (kg per person per year)	Connection levels to public water supply 2002 (%)	Population connected to urban wastewater collecting system (regardless of treatment) 2002 (%)	Share of electricity from renewable energy to gross electricity consumption 2005	Weighted emissions of greenhouse gases 2004 (million tonnes of CO ₂ equivalent)
EU 25	526	238	:	:	13.6	4979.57 ^(s)
EU 15	567	234	:	:	14.5	4227.39
Slovenia	423	313	90.6	63	24.2	20.06
Slovakia	289	222	:	55	16.5	51.02
Hungary	459	294 ^(b)	93.0	62	4.6	83.06
Bulgaria	463	396	98.8	68	11.8	67.51
Romania	382 ^(e)	305	54.2	43	35.8	154.63
Croatia	*327 ^(e)	*311 ^(e)	*76.0	*40	36.1	28.95

Source: Eurostat, except for * = Croatian national sources

(⁽ⁱ⁾) Not available; (^(e)) Estimated value; (^(b)) Break in series; (^(s)) Eurostat estimate

rudimentary treatment systems is the main cause of water pollution, particularly in rural areas where half the population lives, but also from large settlements where the level of treatment is inadequate.

The same applies to the air sector – high investments are needed but integration of air quality requirements into the other sectors – especially in energy production, transport, industry and agriculture - is not a priority for this programming round. Care must particularly be taken of the balance between raising air quality and activities undertaken on behalf of economic developments. Among the environmental sub-sectors⁸⁶, only two (waste and water) are in the EPOP's priority axes for the period 2007-2009.

2.1.2. Environmental sub-sectors

As already mentioned, the waste, water and wastewater, and air quality sub-sectors present the greatest investment challenges, according to the NES. The two top priority sub-sectors are described in detail. The waste and water sub-sectors are a priority because they are the most critical to the country's economic development, requiring significant investment, and they were identified as the highest priority in Croatia's AP with the EU.

⁸⁶ This decision is based upon the limited resources available and conclusions of strategic documents. Given existing resource constraints, and the sequencing of investment funds and the poor state of their existing infrastructure they are deemed to be the overwhelming priority.

Description of the waste management sub-sector

The National Environmental Protection Strategy (NES) and National Environmental Action Plan have established that inappropriate waste management is one of the greatest problems in the field of environmental protection in Croatia.

The National Waste Management Strategy (NWMS), which was adopted in September 2005 and is a constituent part of the NES, sets the following strategic goals in the area of waste management:

- ✓ Avoidance and minimisation of waste volumes at source and of waste to be disposed, with material and energy recovery from waste;
- ✓ The development of infrastructure for an integrated waste management system AEL (Avoidance-Evaluation-Landfilling) (creates conditions for the efficient functioning of a system); which involves establishing up to 21 county/regional waste management centres, with waste pre-treatment before its final disposal or landfilling;
- ✓ The minimisation of the risks from waste under the scope of which falls remediation of existing municipal waste landfills (with closure or prolongation of activities), and remediation of sites highly polluted by waste (hot spots);
- ✓ Contribution to employment in Croatia through the development of domestic industry and businesses, and the production of municipal equipment;
- ✓ Education of administrative structures, experts and the public in order to solve waste management problems.

Table 2.3.: Municipal waste produced per County (2005)

County	Population	Municipal waste produced in 2005 (tonnes)
1. County of Zagreb	309,696	81,181
2. Krapina-Zagorje	142,432	30,640
3. Sisak-Moslavina	185,387	62,332
4. Karlovac	141,787	37,174
5. Varaždin	184,769	40,206
6. Koprivnica-Križevci	124,467	26,249
7. Bjelovar-Bilogora	133,084	36,740
8. Primorje-Gorski kotar	305,505	114,984
9. Lika-Senj	53,677	17,766
10. Virovitica-Podravina	93,389	26,391
11. Požega-Slavonija	85,831	27,658
12. Brod-Posavina	176,765	54,818
13. Zadar	162,045	69,659
14. Osijek-Baranja	330,506	126,456
15. Šibenik-Knin	112,891	35,367
16. Vukovar-Srijem	204,768	42,245
17. Split-Dalmatia	463,676	142,423
18. Istria	206,344	96,400
19. Dubrovnik-Neretva	122,870	44,410
20. Međimurje	118,426	24,533
21. City of Zagreb	779,145	311,749
TOTAL:	4,437,460	1,449,381

Source: National Waste Management Implementation Plan

The total amount of municipal waste produced in Croatia in 2005 was estimated at 1.45 mil. t (average 0.90kg/person/day or 327 kg/person/year).

On the basis of data on the average annual composition of municipal waste⁸⁷, it is assessed that 74.5% of municipal waste refers to biodegradable waste (kitchen and bio-waste, paper and cardboard, leather and bones, wood, textile).

With the establishment of new waste management centres and with the use of waste treatment technologies within those centres it is planned by 2015 to reduce the share of biodegradable municipal waste which is deposited in landfills to 50% of the mass of biodegradable municipal waste which was produced in 1997 (as reference year). By 2020 this share will be reduced to 35%.

Croatia has a relatively good potential for the use of biomass which occurs as a by-product and waste in the forestry, agriculture and wood-processing industries. Such potential is recognised and targets have been set⁸⁸: it is planned to produce 200 GWh of electricity by 2010 and 1000 GWh by 2020 from biomass.

Forest biomass is already used for district heating in the cities of Gospić and Ogulin, and additional pilot projects are initiated in three more cities. The further use of biomass in 1 MW district heating facilities is envisaged and a specialised state owned company (Forest Biomas Ltd.) has been established to facilitate those activities.

⁸⁷ T. Domanovac, R. Orašanin: *Sastav komunalnog otpada kontinentalnog i priobalnog dijela Republike Hrvatske, VII. Međunarodni simpozij gospodarenja otpadom Zagreb, 2002. (Municipal waste system in continental and coastal parts of the Republic of Croatia, VIIth International Waste Management Symposium, Zagreb 2002)*

⁸⁸ Draft National Strategy and Action Plan for meeting the obligations under the UNFCCC and Kyoto Protocol

Table 2.3. shows waste production at a county level. It includes data on waste from tourism which is estimated to amount to 97,700 tonnes per year. Overall, the amount of waste from tourism is not significant, but given the fact it is produced within the short period of summer, mainly in the restricted coastal area, it is burdening for particular municipalities and even counties (the specific amount of tourism waste is estimated at 1.90 kg/tourist/day).

The volume of municipal waste arriving at licensed landfills has gradually increased. The reasons for this are various:

- ✓ A larger proportion of the population has organised collection, transport and disposal of waste;
- ✓ Greater volumes of waste per capita are being produced.

Picture 2.4. shows estimates of the quantities of municipal waste produced in selected years. Although data for years 1995 and 2000 could be taken with some reserve, the increase in the amount of produced municipal waste over a ten-year period is significant.

The estimated quantity of construction waste in the 2001-2005 period amounts to 1,254,152 tonnes⁸⁹. Most of the construction waste is deposited on landfills, usually in an uncontrolled manner on dumpsites.

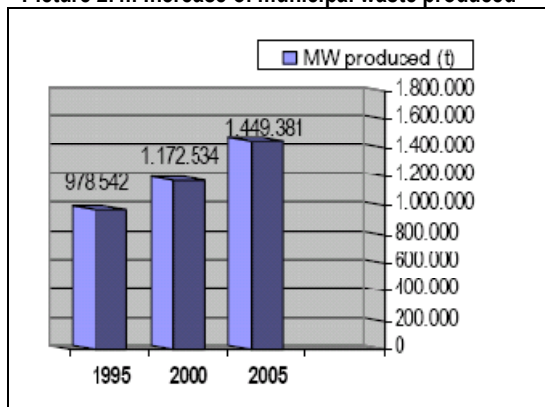
According to data from the Environmental Emission Cadastre (EEC), in 2004 1,514,363 tonnes of non-hazardous production (technological) waste was generated. The highest share in the totally produced quantity of non-hazardous waste is reported for the following waste categories:

- ✓ Waste from agriculture, gardening, hunting, fisheries and the primary production of water crops, preparation of food and beverages (23.28 %)

The indicated types of waste, after appropriate pre-treatment, are mostly used at their site of origin, and part of the calcium carbonate is received by individual farmers, who use it for correcting the pH-value of agricultural soil.
- ✓ Waste from anorganic chemical processes (21.83%)

This waste is landfilled at a regulated landfill for category I industrial waste owned by the Petrokemija d.d. company.

Picture 2.4.: Increase of municipal waste produced

Source: for years 1995 and 2000: IPZ Uniprojekt MFC d.o.o.; For 2005: National Waste Management Plan

In a preliminary assessment of the quantity of hazardous waste generated in the Republic of Croatia it was established that the total quantity of hazardous waste generated (213.000 t/year) is three times higher than the quantities of hazardous waste reported in the EEC. Due to various reasons, some types of waste are reported to the system very rarely, and the data is often incomplete or of low quality. All this points to the problem that the Waste Cadastre is still not able to ensure complete and integral data regarding the quantities, types and flows of the generated waste. The assessed quantities of new electrical and electronic equipment and devices placed on the market range from 55,000 to 60,000 t/year. The estimated quantity of waste batteries and accumulators is 8 500 t/year. The consumption of batteries and accumulators is constantly increasing. The assessed quantity of new accumulators and batteries placed on the market amounts to 11,000 t/year.

The import of hazardous waste and the import of non-hazardous waste, for landfilling and use for energy purposes, is prohibited in Croatia. In 2004, 363,889 tonnes of non-hazardous waste were exported, mostly metal (84%). In the same year, 265,265 tonnes of non-hazardous waste was imported to Croatia, mostly paper and cardboard, and granulated slag from iron and steel production for the production of cement.

The quantities of packaging waste are assessed by the quantity of packaging placed on the market. An increase has been observed in the quantities of paper and cardboard packaging, glass packaging and particularly of plastic packaging (Table 2.4).

⁸⁹ "LIFE TCY/CRO/000114 CONWAS" Project, Faculty of Civil Engineering of Zagreb University

Table 2.4.: Consumption of packaging

Packaging	Thousand of tonnes	
	2001	2004
paper and cardboard	91,7	96,8
Glass	81,6	97,7
Plastic	29,8	39,1
Metal	13,4	11,5
Total:	216,5	245,1

Source: State of the Environment Report

According to assessments, the quantity of waste tyres ranges from 20,000 to 30,000 tonnes per year. The existing Ordinance on Waste Tyre Management secures the management of previously discarded tyres within the territory of Croatia (70,000 to 100,000 tonnes), by organising occasional actions for the collection of discarded tyres from citizens, and paying a special fee to citizens for the delivered tyres.

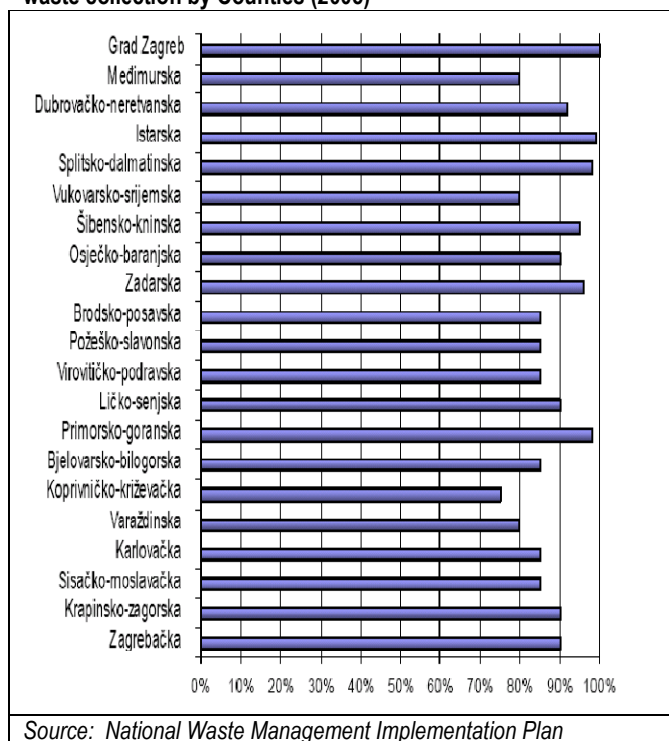
The number of end-of-life vehicles arising in the Republic of Croatia may be assessed at the annual level as ranging from 70,000 to 80,000 vehicles.

The analysis in the NWMS suggests that Croatia faces two main problems in relation to waste management:

- ✓ The volume of municipal waste being landfilled is constantly increasing; and
- ✓ The separation and recycling of waste is increasing, but there is scope for further improvement.

92.8% of the population is served by an organised municipal waste collection service⁹⁰ (figure 2.5). The Waste Act stipulates that municipalities or towns shall provide for the implementation of measures for municipal waste management.

Picture 2.5: Share of population served by organised municipal waste collection by Counties (2005)

Source: National Waste Management Implementation Plan

The separate collection of individual waste components is in place and is implemented with various intensity in almost all counties. According to 2005 data, the system of separate waste collection was implemented through a total of 39,030 containers for different waste components on the territory of the Republic of Croatia. For miscellaneous municipal waste 158,191 containers were recorded on the territory of Croatia.

In order to establish a primary recycling system, to date the Environmental Protection and Energy Efficiency Fund has granted funds for the procurement of 155,000 bins, containers and green islands in 161 towns and municipalities with a total value of 22.3 million kunas (around 3 m€).

Landfills absorb the biggest quantities of waste produced. In 2004 there were 281 controlled landfills of which 252 active (with a total active capacity of 69,402,670 m³), but only 25 have all the necessary permits (licensed)⁹¹.

There is a programme for the remediation of municipal landfills as well as the gradual remediation of illegal sites (assessed at around 3,000) and sites highly polluted by waste. The remediation of municipal landfills began in 2004 with support from EPEEF, so the situation has in the meantime changed. EPEEF has, in

⁹⁰ Guidelines Development for Starting Implementation of Waste Management Plan in the Republic of Croatia”, Ekoneg, Zagreb, 2006

⁹¹ Source: Cadastre of landfills, Final report, Croatian Environment Agency January 2005

cooperation with MEPPPC and local authorities started the remediation of 292 official unregulated municipal waste landfills. In the course of 2007, EPEEF will publish another call for proposals for the remediation of municipal landfills for those authorities which did not apply in previous calls for proposals. The overall investment is valued at 2.8 billion kunas (around 380 m€), out of which EPEEF will participate with 1.5 billion kunas (48%; around 200 m€). For this purpose EPEEF has already made payments in amount of 230m kunas (31 m€). So far 28 municipal waste landfills have been remediated.

It is estimated that only little more than 50% of non-hazardous production (technological) waste generated is sent to licensed landfills or separated. Therefore, an almost identical volume is deposited at illegal dumpsites, the number of which is estimated at 3,000. This imbalance has a detrimental effect on the environment, quality of life and the development of tourism. The situation is particularly complex on islands and in the coastal zone. However, remediation of landfills on many islands, which has been completed, and adoption and implementation of new ordinances on separate waste collection (packaging, waste tyres, batteries etc.) has substantially reduced pressures on the environment. A significant contribution to the reduction of the pressure on the environment has been achieved through opening of new facilities/installations for recycling secondary raw materials (plastic, metal, tyres, glass etc.) due to the introduction of new legislation on the basis of which the separate collection of different categories of waste has been organised. For the remediation of 512 illegal dumpsites, in the territory of 140 local authorities, and in 2 national parks and 2 nature parks, the EPEEF allocated 43.6 million kuna (6.0 m€), accounting for 66% of the totally assessed investment needs. Up until now, 217 illegal dumpsites have been remediated.

There are currently no regulated sites for hazardous waste landfilling in the Republic of Croatia. Therefore hazardous waste requiring landfilling (waste which cannot be recycled, recovered, etc.) is exported. During 2005, a total of 13,157.02 tonnes of hazardous waste was exported.

Thermal treatment of individual waste types is carried out within determined industrial facilities and hospitals:

- ✓ All energy plants with power exceeding 3 MW may be used for the co-incineration of category I and II waste oils. Currently in the Republic of Croatia there are 17 authorised hazardous waste treaters using energy plants with power exceeding 3 MW for the co-incineration of hazardous waste, mainly waste oils and infectious waste.
- ✓ Cement factories in the Republic of Croatia are included in the hazardous waste management system. Currently waste oils and some other waste types, e.g., waste tyres, meat and bone meal, are co-incinerated in cement factories.
- ✓ Specialised incineration plants within the premises of economic operators have some smaller capacity for the incineration of waste from their own activities. The incineration plants are used for their own needs, and they have also begun to provide hazardous waste incineration services to other parties.
- ✓ Incineration plants within hospitals incinerate their own infectious waste, and provide services to other hospitals only in exceptional cases.

As mentioned, significant progress has recently been made in establishing a new system for packaging and packaging waste management on the basis of the new *Ordinance on packaging and packaging waste* (adopted in July 2005). Implementation in practice started in 2006 through the application of a system of new charges for packaging waste disposal, being paid by producers and importers of packaging to the Environmental Protection and Energy Efficiency Fund.

The ordinance and the new system of charges have proved a success. Proof thereof are 910m units of packaging collected, that is, 78,500 tonnes of packaging waste that was returned in just one year⁹². Quantities of packaging waste collected in the first half of 2006 significantly exceeded annual quantities of packaging waste collected during previous years, prior to the adoption and implementation of the *Ordinance on packaging and packaging waste*.

Implementation of the recently adopted Ordinance on End-of-life Vehicles Management, Ordinance on Waste Tyres Management, Ordinance on Waste Oil Management, Ordinance on Waste Batteries and Accumulators Management,

⁹² Source: Environment Protection and Energy Efficiency Fund

situation with regard to useful waste separation has substantially changed for the better. Those Ordinances have been in force for less than a year and precise data and indicators are not yet available, but based on the example of the Ordinance on Waste Tyres Management which has been in force for six months, a high percentage of separate waste collection is to be foreseen. Another example shows that in the first months of implementation of the end-of-life vehicles Ordinance, collectors received 1,015 waste vehicles.

A legacy of the past is the problem of sites highly polluted by waste left behind as part of industry has declined. A significant risk at the majority of these sites is the risk of groundwater contamination (particularly in the karst region), which poses a threat to the quality of potable water supplies. Therefore, the remediation of these sites is one of the priorities. There are nine sites which are listed as priorities: in the continental part of Croatia those are Lemić brdo near Karlovac, the landfill of oily sludges in Botovo, and the phosphogypsum landfill in Kutina; in coastal area those are basins with alkaline water and red mud on the site of the former alumina factory near Obrovac, the coke plant in Bakar, the slag landfill in Kaštela Bay, „Sovjak“ site near Rijeka, the slag landfill of thermal power plant TE Plomin I, the asbestos landfill in Mravinačka kava near Split. For remediation of nine priority “hot spots”, the Environmental Protection and Energy Efficiency Fund has allocated €22m for the 2005-2008 period.

Through the implementation of a PHARE 2006 project approved by the EC, a hazardous waste management system in line with the National Waste Management Strategy will be established, particularly in relation to the identification, characterisation and further management of “hot spot” sites and will increase the ability of relevant governmental authorities to apply and enforce the *acquis communautaire* relating to waste management.

Major issues and problems in the waste management sub-sector in Croatia are:

- ✓ Increased volumes of waste being sent to landfill;
- ✓ Limited waste separation at the point of generation, along with low recovery and treatment rates;
- ✓ Shortage of municipal waste recovery and treatment plants;
- ✓ Non-existence of landfills for hazardous waste;
- ✓ Insufficient engagement of waste producers to bear the actual costs of their waste disposal, and
- ✓ Under developed information and reporting systems.

Description of the water management sub-sector

Water resources

Table 2.5. WATER RESOURCES IN CROATIA

Indicator	Danube Basin	Adriatic Basins	Croatian average
Total fresh water (10 ⁹ m ³ /y)	128.38	27.94	156.32
Renewable water resources ⁹³ (10 ⁹ m ³ /y)	83.72	27.94	111.66
Renewable water resources (m ³ /ct.)	27,487	20,077	25,163
Internal water (10 ⁹ m ³ /y)	11.86	14.22	26.08
Internal water (m ³ /ct.)	3,894	10,218	5,877
Renewable groundwater (10 ⁹ m ³ /y.)	2.66	6.47	9.13
Renewable groundwater (m ³ /ct.)	873	4,649	2,057

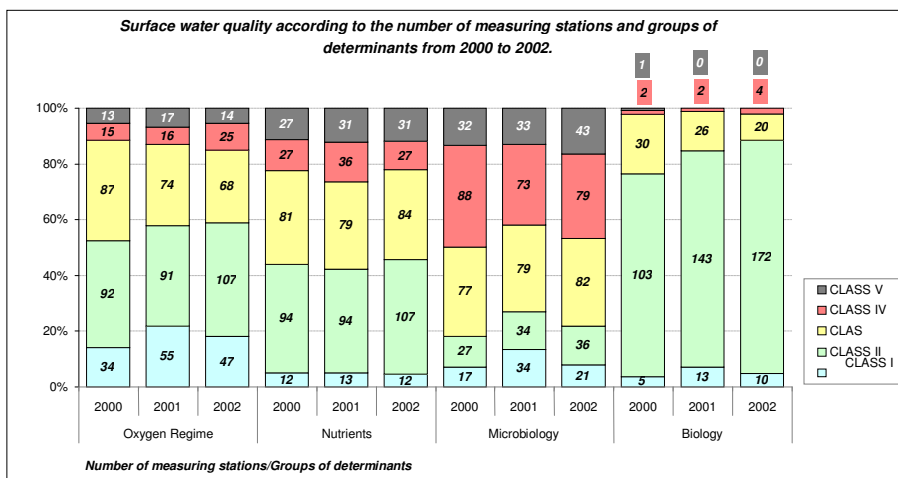
Source: Draft Water Management Strategy

and manganese.

The majority of river basins, including groundwater, have a trans-boundary character; therefore, the efficient coordination of water management activities with neighbouring countries is necessary.

Watercourse pollution is determined on the basis of Biological Oxygen Demand (BOD), total nitrogen and microbiological

Picture 2.6. Water quality status of the watercourses

Source: Draft Water Management Strategy

from cities and towns. 75% of the largest towns are situated in the Sava basin.

⁹³ Not including 50% of the Danube River and 50 % of the Sava River downstream of the Una river mouth

⁹⁴ Classification of waters in five categories presents the assessment of the waters quality on the basis of the proscribed limit values of the following indicators: physical-chemical; Oxygen level, nutrients, microbiological, biological, metals, organic compounds and radioactivity. The limit values of the given indicators for each category are given in the Regulation on classification of water (Official Gazette 77/98 that is aligned with UN/ECE guidelines and methodologies.

Croatia has relatively abundant fresh water supplies (see Table 2.5.). This, coupled with low population density and level of economic development, is the reason why water-related problems are not acute and water resources are not yet a limiting factor for socio-economic development. However, a major problem lies with the spatial and temporal distribution of water resources.

The impact of anthropogenic pollution on groundwater is of local importance, but it occurs in the naturally vulnerable alluvial areas (mostly in the Black Sea basins) and springs in karst areas. Also in the Black Sea basin there are considerable areas with naturally poor groundwater quality due to elevated contents of ammonia, arsenic, iron

determinants (see Picture 2.6.); this is mostly a consequence of untreated waste water discharges from larger settlements - most surface water is Class II and III (the lowest being Class V); however some microbiological indicators make some water Class III and IV⁹⁴.

The greatest differences between the actual and target water quality classes are recorded in the tributaries of the Sava River, because they receive large volumes of untreated wastewater

Water Supplies

In 2005, the total quantity of water supplied to the population and industry via public water supply systems was 265 million cubic meters.

The provision of water supply is sustainable, except in tourist areas, especially the islands, during the tourist period in the summer, when it is difficult to respond to increased consumption and demand; therefore, one of the development priorities is to raise the level of reliability of the water supply in these areas.

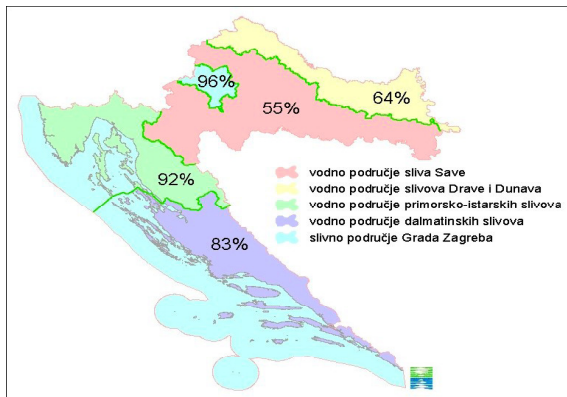
Table 2.6. PUBLIC WATER SUPPLY & WASTE WATER COLLECTION, 2002

Households with public water supply		Urban wastewater systems
EU 25	-	90%
Hungary	93%	62%
Austria	89.6%	86%
Slovakia	84%	55%
Croatia	76	40%

Source: Eurostat News release 37/2006, 21st March 2006

that level is higher in the Adriatic basins (about 86%) than in the Black Sea basins (71%).

The main source of public water supply is groundwater (about 90%), either abstracted from wells (mostly in the Black Sea basins) or springs (mostly in the Adriatic Sea basins). The remaining abstractions are made directly from watercourses or reservoirs, although, the latter are used primarily for energy generation. Drinking water supply sources are protected⁹⁵ by sanitary protection zones that cover about 18% of Croatian territory and 28% of the country's mainland (40% in the Adriatic basins and only 6% in the Black Sea basins); these zones produce 80% of the public water supply. Development in these areas requires CW and local government consent. The recharge areas for water resources in the protection zones lie beyond Croatia's boundaries within Slovenia and Bosnia-Herzegovina. The level of connections to the mains public water supply varies by region across the country, the map above shows this distribution.

Picture 2.8: Average water supply by area
Source: Draft Water Management Strategy

Levels of connection to mains water supplies in Europe vary considerably (see Table 2.6.); the precise data for Croatia is still being collected but

approximately 76% of population has access to a public water supply system, but this varies considerably -

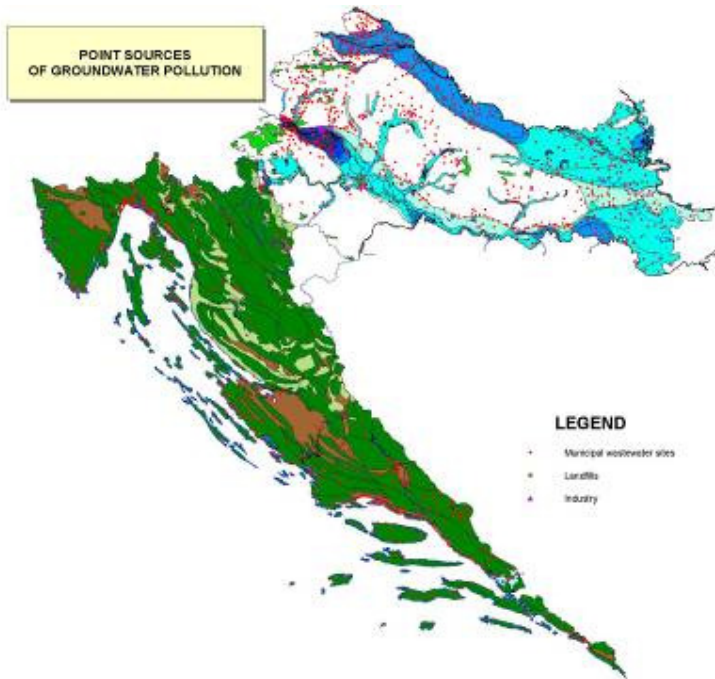
Picture 2.7.: Spatial distribution of quantity and quality of groundwater
Source: Draft Water Management Strategy

When compared by region, the highest level of water supply is in Istria (about 95%), and the lowest in Bjelovarsko-Bilogorska (only 31%). In the Sava river basin, excluding Zagreb County, but including much of Eastern Slavonia, the level of water supply from public sources is only 55%. All urban centres have a relatively good water supply, but it is somewhat lower in the outlying settlements, and the lowest is in remote rural areas.

The age and lack of maintenance makes the water supply network highly permeable; losses are estimated at 40% of the total abstracted water.

⁹⁵ Regulations on the Determination of the Sanitary Protection Zones will need to be harmonised with EU directives

Water quality is generally within the maximum allowed concentrations⁹⁶ of determinants, but trends show some deterioration due to anthropogenic impacts. Sources that are particularly endangered are those around Pula in Istria, where pollution arises from agriculture, population and industry; aquifers supplying Varaždin, where pollution from agricultural nitrates and industry respectively are of concern; and supplies to Split are potentially at risk from industry and human activities. The eastern part of the Danube river basin has high levels of arsenic and manganese leading to natural reductive conditions, which require some pre-treatment before use as a water supply.

The spatial distribution map (Picture 2.7) depicts the quality and quantity of groundwater in the country; hydraulic conductivity is a property of soil or rock that describes the ease with which water can move through pore spaces or fractures. It depends on permeability of the material and on the degree of saturation; hence it provides both an indication of the ease of abstraction and the risk and susceptibility to pollution.

Picture 2.9. Point Sources of Ground Water pollution
Source: Draft Water Management Strategy

The pollution map above shows the sources of pollution in the country; the majority are discharges from wastewater treatment facilities. There are also 21 landfills whose effluent is discharged untreated or leaches directly into the ground. It is likely that there are many more old landfill sites that pose a hazard. The map also shows 33 industrial sites that are polluting groundwater.

Sewerage and Waste Water Treatment

⁹⁶ Regulations on Water Classification

Table 2.7. A CONNECTIONS TO RIVER BASIN SEWERAGE NETWORKS (2006)

River basin	Population (mil.)	Connection sewerage system (%)	Connection to WWTP (%)
Sava	2.2	46	28
Drava/Danube	0.8	29	16
Primorje – Istra	0.5	58	45
Dalmatia	0.8	31	6
Total	4.4	40	20

Source: Draft Water Management Strategy

consequences of insufficient treatment is the risk of potential eutrophication, especially of natural and artificial lakes and oxbows as well as coastal bays.

Only 12% of wastewater generated by population is treated, with only 4.4% receiving biological treatment in 82 wastewater treatment plants in settlements; therefore, the major source of pollution to surface waters is human. About 50% of the total industrial wastewater is discharged into the public sewerage and wastewater treatment system, after preliminary treatment; this is not always at the level of municipal wastewater quality. Approximately 30% of industrial wastewater is directly discharged (with some and without any pre-treatment), while the remaining quantities are treated in independent industrial wastewater treatment plants to a sufficient level for discharge. One of the

Table 2.7. summarises the level of connections to sewerage systems according to river basin catchment area. It is estimated that only 40% of the population is connected to a public sewerage network, whose total length is about 6,000 km, with 333,530 connections (2002). While the connection rate to sewerage systems is quite low overall, it depends on the size of the settlement; largely because the population density is varied, ranging from 20 to 200 inhabitants per km², resulting in great differences in infrastructure development.

The largest share of population connected to sewerage systems is in large towns (76%); whereas in settlements of fewer than 2,000 inhabitants it is almost negligible (about 5%); this is critical because nearly 40% of the total population lives in such settlements. Having in mind the age of the sewerage system in the cities, it can be assumed that most of the sewerage systems are highly permeable; thus this represents a significant source of water pollution. Rectifying this is a priority.

Table 2.8. summarises pollution loads in the river basin catchments areas; industrial sources contribute around 28% of the loads, with nearly 70% arising from households in settlements across the country, but over 50% comes from settlements in the Black Sea basins. However, in total the Black Sea basin catchment area receives 75% of the water borne pollution. Since 1990, pollution from industrial effluents has declined as a consequence of economic recession and the introduction of cleaner technologies, the recycling of water in technological processes and the construction of industrial wastewater treatment plants. A wastewater monitoring system is used to estimate the impact of point sources of pollution on surface waters.

Table 2.8. TOTAL ANNUAL LOAD FROM POINT SOURCES OF POLLUTION (BOD5, 2001)

Basin	LOADS BOD t/year								
	Population loads	% pop' load	% total load	Tourism-related load	Industrial load	% ind' load	% total load	Total	% by basin
Sava river basin	48,440	50%	35%	0	13,362	35%	10%	61,802	45%
Danube river basin	18,259	19%	13%	0	21,845	57%	16%	40,104	29%
Dalmatian basin	18,718	19%	14%	884	647	2%	0%	20,249	15%
Littoral-Istrian basins	11,757	12%	9%	1,998	2,392	6%	2%	16,147	12%
Total Adriatic Sea basins	30,475	31%	22%	2,882	3,039	8%	2%	36,396	26%
Total Black Sea basins	66,700	69%	48%	0	35,206	92%	25%	101,906	74%
Croatia	97,175			2,882	38,245			138,302	
	70%			2%	28%				

Source: Draft Water management strategy

One of the prerequisites for complying with the urban wastewater treatment directive is the identification of “sensitive areas” and “agglomerations”; this list is being prepared. In the meantime, Croatia has a public works programme to upgrade the wastewater treatment plants and sewerage systems in the main population centres. This programme will be completed by 2025.

An additional problem is the large number (130) of municipal companies operating in this sector (some in the public water supply sector too); this results in inefficiency, which is mostly due to the low number of connections of dwellings to the sewerage network. Market forces should encourage the consolidation of municipal companies, which might improve service efficiency. This problem is identified also in Water Management Strategy and the plan is to transform the present system in regional systems.

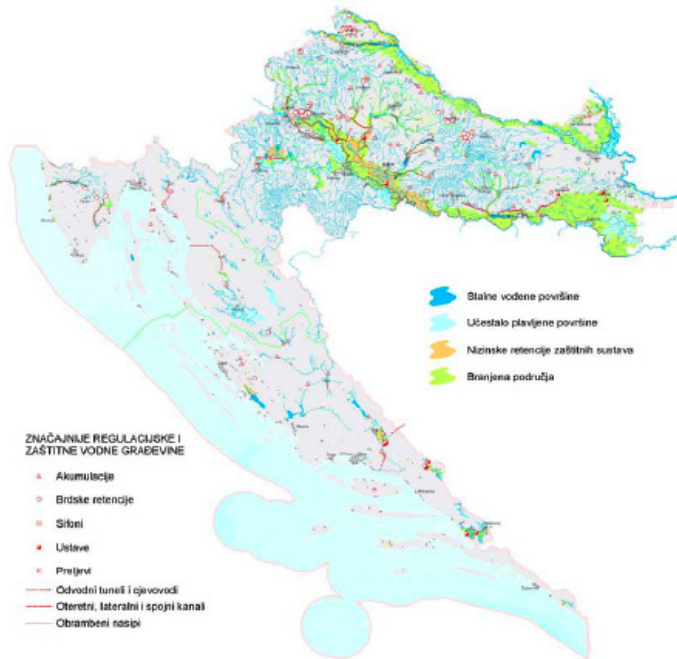
In terms of the projects nominated for IPA funds, this will not represent a problem because the IPA-nominated projects include larger plants in the area under the responsibility of larger utility companies (e.g. Osijek, Slavonski Brod) which are well equipped (both in technical terms and in terms of staffing) for managing the system.

Technical assistance in terms of a suggestion on how to do this is welcome; however, before this can happen, the Strategy has to be approved in Parliament, i.e. TA for this purpose will not be sought within this programme's TA.

Croatia is subject to considerable periodic flooding, which inflicts severe economic damage; these floods are caused by:

- ✓ River floods, due to extensive rains and/or sudden snow melting;
- ✓ Stream floods of smaller watercourses, due to short rains of high intensity;
- ✓ Floods on karst fields, due to extensive rains and/or sudden snow melting;
- ✓ Floods of inland waters on lowland areas; and
- ✓ Ice floods.

In addition, flooding may occur due to dams and barriers breaching, landslides and inappropriate construction. Significant problems may be caused also by floods in urban areas, due to short precipitations of high intensity, which, because of high population concentration on relatively small areas, often cause large material damage, and for which protection measures are planned at the local level as wastewater sewerage and drainage systems are built.

Picture 2.10: Flood protection
Source: Draft Water Management Strategy

large settlements (see map). In the Sava river basin, the system is not completed and there are still issues to be resolved along the border with Bosnia. The Danube flood protection system is not complete and in the Adriatic, more protection is required to deal with storm water.

The biggest registered floods in Croatia during the last hundred years were:

- ✓ Danube river: in 1926 and 1965 year;
- ✓ Drava river: in 1964, 1965, 1966, and 1972 year;
- ✓ Mura river: in 1965 and 1972 year;
- ✓ Sava river: in 1933, 1964, 1966, 1990, and 1998 year;
- ✓ Kupa river: in 1939, 1966, 1972, 1974, 1996 and 1998 year;
- ✓ Una river: in 1974 year;
- ✓ Neretva river: in 1950, 1995 and 1999 year.

Due to inadequate investment in maintenance of the flood protection system, its effectiveness has since 1991 decreased from an average of 60% to an average of 40%. This effectiveness varies according to location and is generally much higher in

2.1.3. SWOT analysis

This SWOT is a summary of the main environmental issues in Croatia and concentrates on the waste and water priorities.

Strengths (internal / current)	Weaknesses (internal / current)
<p><i>General:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Unique natural environment with good legal protection and high level of biodiversity Relatively high quantities of fresh water of quite good quality Basic strategic documents in the environment sector developed or under preparation (air quality, water master & waste management plans) <p><i>Waste:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Waste Management Strategy and framework legislation in place Specialized companies and public utility companies ready to use integrated waste management (WM) systems Plans for remediation of sites highly polluted by waste (hot spots) developed <p><i>Water:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Croatia has relatively abundant & good quality fresh water Industrial effluent has significantly declined over last 10 years Water quality monitoring system well developed Institutions for water management with well qualified staff who have experience in managing internationally funded projects exist 	<p><i>General:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> EU environmental principle not fully applied & insufficient integration of environmental protection into other sector policies Public awareness and information on protection of environment and natural resources as well as sustainable development is improving, but there is insufficient level of professionalism within NGO sector, which leads to misleading of wider public. Insufficient administrative/institutional capacities at national and sub-national levels The relatively high number of public utility companies in Croatia results in sector inefficiency. Rationalisation needs to take place. Relative lack of financial resources for the necessary investments (specially those required by "Heavy investment" Directives) <p><i>Waste:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> WM plans at county level not fully completed mainly due to difficulties in defining the locations of future waste management centres (NIMBY) Insufficient coordination of waste streams management on local level due to the lack of staff Complexity of process of securing own funds for investments on local and county level Lack of reliable data concerning waste types and amounts <p><i>Water:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> High percentage of sensitive areas in the country is vulnerable to pollution (karst area especially) Water losses significant, age and insufficient maintenance of water/ sewerage network/facilities Permanent activities on environmental awareness for water conservation needed Water management strategy not yet adopted

Opportunities (external / future)	Threats (external / future)
<p><i>General:</i> Interest among domestic and foreign investors in the environment sector as a driving force for economic development Investment in new technologies for waste and water management, leading to new & secured jobs Grants from EU pre-accession funds for co-financing project implementation leverages scarce national funds</p> <p><i>Waste:</i> Rationalisation of waste sector public utility companies with implementation of National Waste Management Implementation Plan and organisation of up to 21 waste management centres TA used to prepare investment strategies / documentation for implementation of investment projects WM information system being developed in the waste cadastre Investments available to help implement integrated waste management systems at county / regional levels Indicative list of projects for the waste sector now developed for future investment Industry & public needs educating in waste avoidance / minimization, waste recovery and recycling Large amount of biomass and waste from agricultural & forestry is a potential source of renewable energy</p> <p><i>Water:</i> Harmonization with EU standards will help in improving existing situation Funding system developed, but not satisfactory</p>	<p><i>General:</i> Disparities between environmental protection and economic development needs may exert additional pressure on the environment, particularly natural resources & nature, especially in the coastal zone & in karst areas Difficulties of coordination and the short implementation period for EU funded actions (n+3)</p> <p><i>Waste:</i> Approx. 3,000 illegal waste dumps and 9 hot spots (old burdens)</p> <p><i>Water:</i> All national river basins have transboundary character, coordination with neighbouring countries is necessity Some drinking water sanitary protection zones lie beyond the boundaries of Republic of Croatia</p>

There are a number of issues that emerge from the SWOT analysis that Croatia will need to address, namely:

- ✓ Transposition, implementation / compliance plans for all directives, priority to be given to “heavy investment directives” (development of financial strategies);
- ✓ Implementation of the National Waste Management Implementation Plan and completion and implementation of the Water Management Strategy;
- ✓ Securing the necessary financial resources for investments;
- ✓ Institutional, administrative and management capacity-building at all levels with improved exchange of information and communication;
- ✓ The rationalisation and restructuring of the public utility company sector;
- ✓ Incorporating the principles of sustainable development into all investment and development programmes;
- ✓ Encouraging environmental education within industry and management;

Not all of these issues can be addressed through the EPOP, but it can make a significant contribution by providing experience in managing and implementing large-scale investments. This experience will help the Croatian authorities to develop the capacity and skills needed to use EU funds upon accession.

2.1.4. Medium term needs and objectives in the waste management sub-sector

In line with the draft **National Waste Management Strategy**, and other national programming documents the medium term needs and objectives in this sub-sector are:

- ✓ The establishment of county/regional Waste Management Centres (3-7 county centres until 2010);
- ✓ The remediation of existing landfills (up to 65% by the end of 2010) and closure of all landfills on islands; remediation of sites highly polluted by waste (hot spots);
- ✓ A reduction of the quantity of disposed municipal waste on existing municipal waste landfills (up to 30% by the end of 2010);
- ✓ The further development of an integrated hazardous waste management system (permanent);
- ✓ The further institutional capacity building (permanent);
- ✓ The further development of information and reporting systems (permanent);
- ✓ The rationalisation and restructuring of the public utility company sector

On the basis of the National ISPA Strategy and the Financial Memorandum signed between the European Commission and Government of the Republic of Croatia in October 2006 for the ISPA measure entitled Bikarac Regional Waste Management Centre, it is envisaged that the Bikarac RWMC will be established by the end 2010. The Bikarac RWMC will be the first waste management centre in Croatia that will be built by the support of European Commission and national contribution.

Accession Partnership (Environmental sector), highlights the *short-term* and *medium-term* priorities. The medium term priorities (3-4 years period) in the waste management sector includes:

- ✓ Ensure the integration of environmental protection requirements into the definition and implementation of other sectoral policies;
- ✓ Develop an environmental investment strategy based on estimations of the costs of alignment;
- ✓ Continue to implement horizontal legislation;
- ✓ Continue work on the transposition of the EU *acquis*, with particular emphasis on waste management, water quality, air quality, nature protection and integrated pollution prevention and control;
- ✓ Increase investments in environmental infrastructure, with particular emphasis on waste water collection and treatment, drinking water supply and waste management;

In the terms of the Accession Partnership, the EPOP will contribute to the medium-term priority – increase of Investments in environmental infrastructure, where the emphasis is on wastewater collection and treatment, drinking water supply and waste management. Waste management is set in the Strategic Coherence Framework 2007-2013, as one of two priority objectives (alongside water management) to be financed under the scope of IPA assistance.

Within the **Multi-annual Indicative Planning Document (MIPD)** priorities comprise *acquis*-related investment in waste water collection and treatment, and drinking water supply and waste management (the construction of new landfills and the closure of non compliant landfills).

The national legal framework for the waste management sub-sector will be fully aligned with the *acquis* by the end of 2008, as planned and stated in the NPIEU 2007. The National Waste Management Implementation Plan was adopted by the Government of the Republic of Croatia in July 2007. County waste management plans have been prepared or are under development and have to be aligned with National Waste Management Implementation Plan by the end of 2007.

2.1.5. Medium term needs and objectives in the water management sub-sector

In line with the **Water Management Strategy** the medium term needs and objectives in this sub-sector are:

The strategic goals for the development of public water supply are:

- ✓ To increase the percentage of population supplied with water from public water supply systems, which is in line with European standards;
- ✓ The establishment of sanitary water source protection zones and the implementation of adequate protective measures, and activities related to the improvement of drinking water conditioning in accordance with the EU Drinking Water Directive;
- ✓ The reduction of losses from water supply distribution networks is expected to intensify. In view of the problems related to the existing status of water utility management, intensive work will be carried out on its consolidation, i.e. on the establishment of distribution/service areas as technologically and economically sustainable units.

The strategic goal of water protection is

- ✓ The intensive construction and reconstruction of urban wastewater sewerage and treatment systems;
- ✓ To increase the percentage of population connected to public sewerage systems so that the key requirements of the EU Urban Wastewater Treatment Directive are met;
- ✓ To repair existing sewerage networks with significant permeability, which helps conserve drinking water sources.

2.2. STRATEGIC PRIORITIES

Under the three overall aims – preparation of relevant institutions for management of Structural fund, alignment with the *acquis* and contribution to socio-economic development - the EPOP, which will run initially for three years from 2007-2009, is designed to directly contribute to the:

- ✓ Development of infrastructure for waste management for establishing an integrated waste management system in Croatia, including the remediation of sites highly polluted by waste; and
- ✓ Protection of water resources (through improved water supply and an integrated waste water management system).

Technical assistance is set as a third priority with the aim of providing assistance for the management and implementation of assistance granted under Component III Regional Development – environmental protection. Project pipeline preparation is included in the two development priorities.

TABLE 2.9. ENVIRONMENTAL OBJECTIVES AND PRIORITIES FOR THE OPERATIONAL PROGRAMME

National SCF environmental objective	EPOP Objective	Priority Axis	Meeting priorities / axes through investments to:
Protect and improve natural and living environment and environmental potential as a key element for future development	Improve access to, and the efficient delivery of, environmental services and facilities in the waste and water sub-sectors	Developing waste management infrastructure for establishing an integrated waste management system in Croatia	Establishment of new waste management centres at county/ regional levels
			Remediation of sites highly polluted by waste (hot spots)
		Protecting Croatia's water resources through improved water supplies & integrated wastewater management systems	Establishment modern water supply systems and networks
			Construction of wastewater treatment plants for domestic and industrial wastewaters and upgrading of the sewerage network

Improvements to **waste management** will concentrate on:

- (i) Establishment of new waste management centres, as a part of an integrated waste management system which is in development; and
- (ii) Remediation of sites highly polluted by waste in the karst area that pose significant risks of contamination to ground waters that serve as sources of drinking water, or potential sources of drinking water (strategic drinking water reserves).

Improvements to **water management** will focus on:

- (i) Providing sufficient quantities of potable water by protecting effectively drinking water sources, encouraging the rational use of water resources, reducing losses occurring within the water supply network, and raising connection levels to water supply systems in areas with low connection levels, increasing the efficiency and reliability of the water supply system;
- (ii) Increasing connection levels to sewerage and wastewater treatment facilities, by constructing new WWTP and networks, as well as increasing the efficiency and reliability of the public sewerage and WWT system; and
- (iii) Repairing existing sewerage networks with significant permeability, which helps conserve drinking water sources.

In order to reduce pollution, the construction of WWTP and/or upgrading of the sewerage system are especially necessary in the Danube and Sava river basins.

Both objectives will provide synergy for, and opportunities to increase, potential employment and SME development, as well as improving the investment climate and raising interest among domestic and foreign investors.

The above-mentioned assistance provided under this Operational Programme will be directed into the priority areas covered by Regional development component of IPA programme as stipulated in the Article 147 of the IPA Implementing Regulation, namely environmental measures related to waste management, water supply, urban waste water; rehabilitation of contaminated sites and land and technical assistance activities.

2.2.1. Waste management

Waste management is defined as a set of activities, procedures and systems for waste prevention, reduction and/or its harmful influence on environment, and for its collection, transport, recovery, treatment and ultimate disposal. The procedures and systems should also define the supervision of all activities, as well as the regime for managing landfills, once they have been closed down. Often these activities, procedures and systems are the responsibility of different authorities, both public and private; best practice in the EU is moving towards an integrated approach to waste management involving, and sharing responsibility between, all the players.

Integrated waste management is the term used to describe the transformation of management procedures into the safe and efficient management of municipal solid waste streams, with the least possible harmful effects to human health and natural environment. An integrated waste management system includes some or all of the following components: reduction of waste quantities at source (including multiple use of products), recycling of materials, treatment of waste before final disposal (using energy generated by waste), and final waste disposal.

The activities designed to improve waste management are based on the Waste Directives, the NES, NEAP, National Waste Management Strategy; and they are targeted at the:

- ✓ Provision of technical pre-conditions for the reduction of waste generation and its harmful effect on the environment;
- ✓ Treatment of recoverable types of waste;
- ✓ Reduction of greenhouse gas emissions;
- ✓ Establishment of an integral and efficient waste management system.

For this purpose, it is necessary to:

- ✓ Bring Croatian legislation into full compliance with the *acquis*, by adoption of the remaining sub-ordinate acts;
- ✓ Provide for the enforcement of legislation;
- ✓ Gradually increase the financial pressure on waste producers, in order for waste disposal to cease being a subsidised activity, by charging waste disposal using full application of the criteria of waste quantity and features and of the “polluter pays” principle;
- ✓ Provide for the implementation of priorities pursuant to the legislation in waste management;
- ✓ Reduce municipal waste volumes by the selective collection of waste and their processing into new products or energy;
- ✓ Explore and implement the opportunities offered to reduce waste volumes generated in the construction sector.

Particular attention will be given to dealing with waste from islands (698 islands, of which only 47 are inhabited), as islands cannot be a place for final disposal; therefore, it is envisaged that transfer stations will be built on the islands so that the waste may be transferred to, and disposed on, the mainland.

The Waste Management Strategy comprises the evaluation of the current situation in waste management, a statement of the strategic and quantified goals and measures for achieving these goals, guidelines for waste management, and an assessment of investments and sources of finance. To achieve the goals set in the Strategy, the most important precondition is the planning, designing and construction of county/regional waste management centres; these would deal with municipal and industrial waste and begin the remediation and closure of landfill sites. The Waste Management Strategy was adopted in October 2005. The National Waste Management Implementation Plan was adopted in July 2007 and will be valid for the period of 8 years. The implementation plans for counties have been developed or are under development; these will be the strategic implementing documents. The waste sector projects on the indicative list in the EPOP are in compliance with the goals and measures in the Waste Management Strategy and with the National Waste Management Implementation Plan.

As identified in the SWOT analysis the relatively high number of public utility companies which are established on city/municipality level leads to fragmented waste management activities and results in sector inefficiency. A new concept for a county/regional level waste management system is envisaged by the National Waste Management Implementation Plan. The main feature of the new concept is the establishment of county/regional waste management centres which will be operated by a single company. Such a county/regional company will, in an appropriate legal manner, join efforts with existing public utility companies to manage the waste management system for the whole county/region. According to the Plan, it is envisaged to establish up to 21 waste management centres. The Plan proposes and suggests to the counties, that wherever possible and viable, it would be preferable to establish waste management centres that would serve 2 or more counties.

2.2.2. Water management

The national strategic objectives and priorities are defined in Croatia's AP (short-term and medium-term priorities) and in the national strategic documents: the NPIEU, the PEP, the NEPS and the NEAP and Water Management Strategy.

According to adopted sociological assessments, Croatia's population will stagnate, with a trend of migration towards larger settlements. This will be balanced by an expected growth in a number of economic sectors, of which the most relevant for the water sector are the sectors of agriculture, tourism, industry and transport. In settlements, the difference between the actual water supply and the wastewater collection is 36%, which means wastewater treatment poses a particular problem for water protection. Industrial growth and improvements in efficiency will result in a rise of not only water demands, but also increased wastewater discharges.

The average quantity and quality of available water resources in Croatia can satisfy the needs of all users. However, depending on the level of development and the functionality of infrastructure, there may be restricted access to water in specific places and at specific periods of time (e.g. tourism and agriculture in the summer months).

According to the Water Act, the objective of water management and administration is to achieve an integrated, coordinated water regime across the entire national territory and in each individual water district. This implies the management of spatial distribution, the construction of the water system and the state of water quantity and quality in a manner most suitable for a specific area and time. By joint activities of water management and municipal economies, the achievement of the following goals will be attempted:

- ✓ Provision of sufficient quantities of quality drinking water for domestic water supply (settlements);
- ✓ Provision of necessary quantities of quality water for various economic purposes;
- ✓ Protection of people and material property against adverse effects of water; and
- ✓ Protection and improvement of water status and water-dependant ecosystems.

Croatia is finalising the Water Management Strategy; this is the fundamental long-term strategic water management document at the national level (pursuant to the Water Act). It establishes a unified water management policy and an integral and coordinated approach to the improvement of the water system is defined, in line with the state, demand and services in the water system, as well reflecting international commitments. When developing this document, in addition to the Croatian water law and policy, certain provisions of the EU Water Framework Directive of 2000 and, whenever possible, basic European water policy principles were taken into account.

The Water Management Strategy of Croatia includes the:

- ✓ Basis for the improvement of the legal, institutional and financial framework for water management activities;
- ✓ Guiding document for devising integral water management;
- ✓ Starting point for the development of other water management documents, especially River Basin Management Plans (RBMP);

- ✓ Framework for the preparation of strategies and plans of physical planning, environmental protection and development of other sectors and fields depending on waters or having an impact on the state of water (agriculture, forestry, fishery, industry, energy, transport, tourism, public health, nature protection, etc.); and
- ✓ National platform for regular water management operation, up to the adoption of RBMPs.

Four RBMPs (river basins of the: Sava, Drava and Danube, Primorje-Istria rivers, and Dalmatian rivers) should be completed by 2009. Croatia also participates in the Convention on the Protection and Sustainable Use of the Danube River, which is developing the RBM plan for the Danube River catchment area.

As identified in the SWOT analysis the relatively high number of public utility companies results in sector inefficiency. Therefore rationalisation needs to take place. According to the draft Water Management Strategy it is envisaged to gradually replace the existing system based on a large number of public utilities into a regionally based one.

Water supply

The strategic objective of sustainable water use in Croatia is to provide sufficient water quantities of adequate quality, in compliance with planned needs, and to achieve the necessary level of water supply dependability for all users, including aquatic eco-systems and those connected with water. The general policy of raising the health and living standards of the population requires further development of the public water supply system. In this respect, it is necessary to create the conditions for the sustainability of water supply systems by providing sufficient water quantities of the necessary quality, achieving technical and technological efficiency and determining adequate water price. Therefore, the development objectives for public water supply are the following:

- ✓ Effective protection of drinking water sources for public water supply (sanitary protection zones);
- ✓ Provision of adequate water conditioning of drinking water in cases of inadequate water quality within water supply systems;
- ✓ Reduction of water losses within public water supply systems to ensure the efficient operation of water supply systems, the rational use of water resources and a decrease in health risks;
- ✓ Raising connection levels to water supply systems in areas with low connection levels; and
- ✓ Increasing public water supply efficiency and reliability, with the introduction of an economic water price (polluter pays).

Water sewerage and treatment

The strategic water protection objective is to preserve water quality and prevent the degradation of water, primarily for the purpose of preserving human health and the environment and achieving the good ecological status of water, in order to make it suitable for planned uses. Croatia will move towards this strategic objective incrementally; it is necessary to preserve surface waters and groundwater that are still clean (upper stretches of watercourses, highland watercourses and especially groundwater; these all belong to water quality class I) as a storage reserve for population supply and also to remedy or eliminate the pollution of waters for use by industry, agriculture, fish farming, recreation (according to the water classification, they belong to water quality class II).

Therefore, the focus should be on the protection of human health and ecosystems, with protected areas as a priority (sanitary protection zones of the source, fish farms, bathing areas, nature parks, national parks, etc.), which would be achieved through the following activities and measures:

- ✓ The construction of wastewater treatment plants in settlements with existing sewerage networks;
- ✓ Increasing sewerage connection and wastewater treatment levels in areas with developed water supply systems;

- ✓ Repairing existing sewerage networks with significant permeability, which affect drinking water sources;
- ✓ Increasing the efficiency and reliability of public sewerage and wastewater treatment systems, with the introduction of economic water price (polluter-pays principle).

3. PROGRAMME STRATEGY

3.1. PRIORITY AXES AND MEASURES

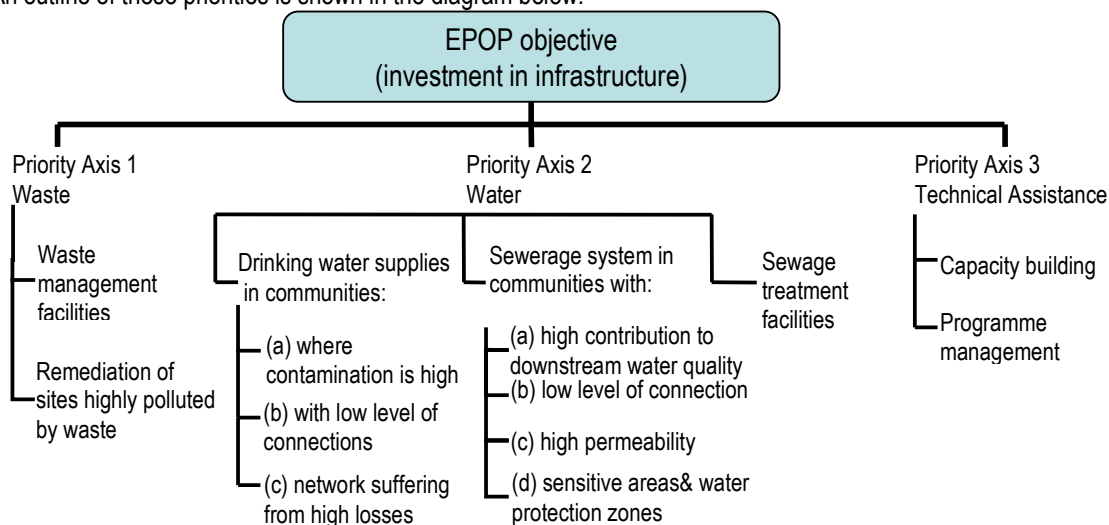
3.1.1. IPA objectives and priorities axes

The IPA objectives and priorities are a subset of the national ones and they must reflect the strategic direction given in the AP, NES and NEAP. Nevertheless, because IPA has a much smaller scope, it is necessary to focus the EPOP's operations on more clearly defined objectives and priorities. Therefore, the overall objective for EPOP is to invest in those projects that will contribute the greatest impact with the limited resources available in the waste and water sub-sectors, whilst assisting Croatia meet its obligations for implementing the EU environmental *acquis* governing the treatment and disposal of waste, the supply of drinking water, collection, treatment and discharge of waste water, and also developing the administrative and management capacity of those institutions implementing the EPOP. Consequently, the EPOP will improve access to, and delivery of environmental services and facilities in the waste and water sub-sectors and also will produce other indirect development benefits out of IPA assistance, such as raising the quality of life of residents, attracting new productive investment and the creation of new jobs⁹⁷.

The EPOP is divided into three priority axes:

- ✓ Priority axis 1: Waste sub-sector - (i) providing waste management facilities in centres where they are needed most, (ii) remediation of the sites highly polluted by waste “hot spots”;
- ✓ Priority axis 2: Water sub-sector - install modern water supply systems and (or) water treatment facilities and sewerage systems in those communities where: (i) drinking water supplies are most contaminated (ii) low levels of connection of population to the drinking water supply system, (iii) high losses in water supply network (iv) sewage treatment facilities will make the largest contribution to downstream water quality, (v) sewerage systems in settlements / communities where connection levels are below 75% and water supply connection level is high (vi) high permeability of the sewerage system and (vii) in sensitive areas and water protection zones;
- ✓ Priority axis 3: Provide technical assistance (TA) to those IPA institutions managing the EPOP for programme management and capacity-building, preparing future Operational Programmes.

An outline of these priorities is shown in the diagram below:

⁹⁷ The opportunity for jobs creation is clearly visible based on the example of the establishment of packaging waste system, which has already resulted in new jobs creation

3.1.2. General Selection Criteria

The aim of the EPOP will be achieved through implementation of projects which best fit the EPOP's objectives. To be supported under the EPOP, projects should be financially, economically, socially, and environmentally sound. In order to utilise available IPA funds in a timely and effective manner maturity of the projects is paramount for the prioritisation of assistance. Besides complying with national strategic and planning documents, the projects should meet the following eligibility criteria and general modalities. Major projects will be prepared in accordance with articles 150 & 170 of the Implementing Regulation.

Eligibility criteria

- ✓ Level of maturity of a project. i.e. it's readiness for implementation;
- ✓ Scale of projects: projects / group of projects/ project phase(s) should reach an estimated minimum value of €10m (smaller projects may be eligible as well, pending on the funds available and if determined by relevant measure-related selection criteria; they will be assessed mainly through environmental benefits criteria and technical eligibility and justification, having in mind the total value);
- ✓ Sustainability: projects must comply with EU norms and standards, be coherent with the sectoral policies of the EU, and must be (in case of waste management centres) financially sustainable to cover future operating and maintenance costs;
- ✓ Conformity with the objectives and principles of EU environmental policy:
 - Protection, maintenance and improvement of environmental quality,
 - Protection of human health, prudent and rational use of natural resources,
 - Precautionary principle,
 - Prevention principle,
 - Elimination at source principle,
 - "Polluter pays" principle.
- ✓ Alignment with the EU Environmental legislative requirements, with a particular focus on "investment heavy" directives with the intent of supporting alignment with the *acquis*;
- ✓ Alignment with priorities set both in national strategic and EU documents;
- ✓ Additionality - that is, the project would not have gone ahead without EU assistance.

General modalities (might be also used to conduct the selection process for smaller projects that won't be submitted to the EC for prior approval)

- ✓ Continuity of community assistance, IFI assistance or other assistance, and previously identified investment priorities: i.e. investments and TA built on the previous support programmes (CARDS, DABLAS, PHARE, ISPA, IFIs etc.);
- ✓ Projects to be from previously developed and agreed lists of national priority projects for each sector (these lists will be continually updated/modified in line with the development of project pipelines);
- ✓ Projects which ensure the greatest impact and an immediate benefit upon completion (projects that cover biggest population, agglomeration, or area);
- ✓ Eventual cross border / regional impact(s);
- ✓ The level of contribution to achieving Croatia's economic and social cohesion with the EU (projects with maximum potential economic and social benefits);
- ✓ Relationship between the environmental and economic effectiveness of the projects - i.e. between the number of people affected and the project's costs. In the case of small projects in the water sub-sector, the impact will be incremental, and therefore significant, over the lifetime of the programme, rather than at an individual project level;

- ✓ Institutional and administrative framework for management / implementation of project (mainly in relation to the level of the Final Beneficiary (-ies) commitment.

Revenue generating projects

Revenue generating projects as defined in the Article 150 of the IPA Implementing Regulation are operation(s) proposed for pre-accession assistance involving an investment in infrastructure, the use of which is subject to charges borne directly by users and which generates revenues, or any operation involving the sale or rent of land or buildings.

3.1.3. PRIORITY AXIS 1 – DEVELOPING WASTE MANAGEMENT INFRASTRUCTURE FOR ESTABLISHING AN INTEGRATED WASTE MANAGEMENT SYSTEM IN CROATIA

Aim

The aim is to establish an integrated waste management system by developing waste management infrastructure - construction of waste management centres at county and regional levels and the remediation of sites highly polluted by waste, which will contribute to the protection of the environment and human health.

Community legislation

Activities under this priority axis are designed to improve waste management and assist Croatia in meeting its obligations related to implementation of the EU environmental *acquis* governing the disposal of waste, namely:

- ✓ Directive 2006/12/EC on waste,
- ✓ Waste Landfill Directive 1999/31/EC.

Provisions of the Directive 2006/12/EC have been fully transposed in Croatian legislation and Waste Landfill Directive 1999/31/EEC will be fully transposed with adoption of Ordinance pursuant to the Waste Act in course of 2007.

Specific objectives

The objectives of this priority are to:

- ✓ Construct waste management infrastructure with a focus on the construction of waste management centres (separation of waste by categories, treatment with aim to reduce biological component of waste, landfill for final disposal of residues) which will replace existing landfills; thus improving access to, and delivery of environmental services and facilities in waste management;
- ✓ Remediate and close sites highly polluted by waste;
- ✓ Prepare technical documentation (i.e. feasibility studies, environmental impact assessments, financial and economic analyses, cost-benefit analyses, affordability studies, preliminary designs, tender documents etc.) that will support the pipeline of projects for waste management investments.

Rationale

In Croatia there are a great number of municipal waste landfills, most of which do not comply with set standards, what is considered to be the result of an undeveloped waste management system.

Croatia inherited a large number of illegal dumpsites which are estimated at around 3,000, of which 1% pose significant pollution threat; and a number of sites highly polluted with waste- hot spots. The major part of industrial waste (inert and hazardous) is deposited at landfills within the industrial area and installations.

Croatia will comply with its obligations for future EU membership by developing an integrated waste management system, in accordance with the National Waste Management Strategy and National Waste Management Implementation Plan and county waste management plans and EU legislation. This will be realised by using different domestic and international resources and financial models.

An integrated waste management system is already being introduced through support from national sources and the ISPA programme.

The Croatian framework waste management legislation is in place; sub-ordinate legislation for different waste streams, landfilling, incineration has been adopted or is under preparation. Full transposition of waste related *acquis* is planned to be completed in 2008 and the implementation of transposed provisions will require substantial efforts.

This priority, i.e. development of the waste management infrastructure through concept of “integrated waste management”, will therefore aim at achieving the requirements of EU legislation and at establishing an adequate and sustainable waste management system.

In addition Croatia is fully aware of the difficulties that new Member States have encountered in absorbing the allocation of Structural Funds due to the inadequate and unprepared project pipeline. Therefore the preparation of sufficient, well designed and mature projects will ensure use of EU assistance in timely and technical manner.

Description

The following indicative types of activities are envisaged for funding under this priority axis:

- ✓ Construction of new county/regional waste management centres;
- ✓ Construction of facilities for sorting, recycling and biological treatment; adequate facilities for handling hazardous waste and other specific waste streams; selective collection systems;
- ✓ Remediation of sites highly polluted by waste in the karst area that pose a significant risk of contamination to ground waters;
- ✓ Project pipeline preparation for previously identified projects.

Targeting

This priority axis will apply to the waste management sub-sector of the EPOP, contributing to the EPOP’s objective “Improve access to, and the efficient delivery of, environmental services and facilities in the waste and water sub-sectors”. The priority axis is targeted at:

- ✓ Improvement of access to, and delivery of environmental services and facilities in the waste sub-sector;
- ✓ Protection of ground water and human health;
- ✓ Assisting Croatia in meeting its obligations to implement the EU environmental *acquis* governing the disposal of waste.

The main beneficiaries of the interventions under this priority axis will be municipal/ county/ regional companies or other public bodies dealing with waste management, but also the line ministry (Ministry of Environmental Protection, Physical Planning and Construction).

Measures

Two measures are proposed under this priority axis:

- ✓ **Measure 1.1.** Establishment of new waste management centres at county/regional levels
Projects under this Measure will provide for construction of new waste management centres, replacing local waste landfills, and other facilities necessary for an integrated waste management system.
- ✓ **Measure 1.2.** Remediation of sites highly polluted by waste (hot spots)
Projects under this Measure should eliminate the threat that contaminated land and sites pose to ground water and to human health.

Delivery

The operations (projects) that will be financed under Priority axis 1 will be selected from the Indicative project list provided in Chapter 3.5 of the Operational Programme (and respective project identification cards attached as Annex III) in accordance with the general and sub-sector (measure) specific selection criteria provided in the Operational Programme.

The selected operations will then be submitted to the European Commission for approval. If a project is appraised as acceptable the European Commission will issue a decision on approval for each project which will define the physical object and the eligible expenditure to which the co-financing rate for the priority axis applies. At the end

for each approved project a Financing Agreement between the European Commission and the beneficiary country will be signed laying down those elements. Complementary funding for these investments will be ensured from national funding, external loans and other sources and models of funding. In the case of projects that do not fall under the title “major projects” (i.e. that are under 10 m€ threshold) the decision about competing calls will be made by the Selection Committee, based on the selection criteria described in the Operational Programme and confirmed by the Sectoral Monitoring Committee.

Targets and indicators

The table below outlines the priority’s core indicators:

Table 3.1: Indicators for evaluation for Priority axis 1 - Developing waste management infrastructure for establishing an integrated waste management system in Croatia

Indicator	Unit	Baseline data (year)	Final target	Frequency of reviewing	Data source
Result					
Population served by the new waste management centres	Number	0 (2007)	940,000	3-years period	MEPPPC, final beneficiary
Reduction of waste deposited in the landfills	%	0 (2007)	30	3-years period	MEPPPC, final beneficiary

Financial allocation and co-financing rate

Out of the total allocation for the Environment OP that amounts in total 53,499,750 € (16,999,500 € in 2007, 18,000,000 € in 2008 and 18,500,250 € in 2009), the allocation for Priority Axis 1 is 8,349,750 € in 2007, 8,874,750 € in 2008 and 9,125,250 € in 2009 (total 26,349,750 €). For the waste management sector the IPA co-financing rate is set at 75%.

3.1.3.1. Measures under Priority Axis 1 - Developing waste management infrastructure for establishing an integrated waste management system in Croatia

Measure 1.1 – Establishment of new waste management centres at county / regional levels

Specific objective

Construction of waste management infrastructure with a focus on the replacement of existing landfills within new waste management centres along with the facilities for separation and sorting, recycling and biological treatment of waste; thus improving access to, and delivery of environmental services and facilities in waste management.

Rationale

Waste disposal facilities in most of the municipalities are inadequate. There is a great number of municipal waste landfills, most of which operate without valid permits. Scattered, non-compliant landfills along with the lack of waste treatment facilities are an obstacle for the establishment of an integrated waste management system. New waste management centres as the central point of waste management at a county/regional level will enable achieving the requirements of EU legislation establishing an adequate and sustainable waste management system.

Description

Projects under this measure will provide facilities for waste disposal within the new waste management centres, replacing numerous municipal waste landfills, and providing other facilities necessary for an integrated waste management system.

Since replacing existing landfill sites with new waste management centres is one of the key building blocks of the new county/regional waste management system, care must be taken, that those (existing) landfill sites should be closed as soon as possible following the completion of the new waste management facility.

Eligible actions

Assistance under this measure refers to procurement contracts (supervision services, implementation support, tender evaluation, consultancy, project preparation for already identified projects (including inter-alia feasibility study; social and economical appraisal and cost benefit analyses, technical design drawings, bills of quantities and tender documents, project monitoring and evaluation). More specifically activities under this measure are aimed at the construction of new municipal waste landfills; facilities for treatment, recycling and composting; equipment for the transport of waste; facilities for adequate disposal of other specific waste streams and other facilities for the development of an integrated waste management system.

Selection criteria

The projects under Measure 1.1 will ensure meeting the National Waste Management Strategy goal of establishing up to 21 new waste management centres at county / regional level and will be ranked according to the following criteria:

Criteria I - waste management systems in coastal counties with islands. There are seven such counties: Lika-Senj (53,677 population), Sibenik-Knin (112,891), Dubrovnik-Neretva (122,870), Zadar (162,045), Istria (206,344), Primorje-Gorski kotar (305,505), and Split-Dalmatia (463,676).

Criteria II - waste management systems in counties of over 200,001 residents or in other areas serving over 200,001 users. There are eight such areas, including the capital and two groups of counties: Zagreb (population 779,145), North-West Croatia (570,460), Eastern Slavonia (535,274), Split-Dalmatia (463,676), Osijek-Baranja (330,506), Primorje-Gorski kotar (305,505), Istria (206,344), and Vukovar-Srijem (204,768).

Criteria III - waste management systems in counties from 150,000 to 200,000 residents or in other areas serving from 150,000 to 200,000 users. There are four such counties: Zadar (population 162,045), Slavonski Brod-Posavina (176,765), Varazdin (184,769) and Sisak-Moslavina (185,387).

Criteria IV - waste management systems in counties with up to 150,000 residents or in other areas serving up to 150,000 users. There are three such counties: Lika-Senj (53,677), Pozega-Slavonia (85,831), Virovitica-Podravina (93,389) and Karlovac (141,787).

The viability of projects seeking IPA funding will be appraised on the basis of the following issues:

- ✓ New waste management centres and waste disposal sites must comply with the National Waste Management Strategy, National Waste Management Implementation Plan, county waste management plans and county spatial plans;
- ✓ Projects will be in those areas where the existing waste landfills create a ground water hazard;
- ✓ Projects will be in those areas where the landfills are running out of capacity;
- ✓ Presence of adequate administrative and institutional framework (this, inter alia, will help to ensure that the Polluter Pays Principle is fully observed);
- ✓ Projects for new waste management centres should review the choice between extending the existing waste disposal sites or building new facilities and protecting the sensitivity of the groundwater or other receptors in the region (i.e. will the project help to prevent damage to human health or the environment in a sensitive zone); and
- ✓ A rational and economically viable structure of the future operating company.

The project should also be appraised in terms of the distance between the planned/modernised landfill and local towns, in line with the principle of reducing the amount of waste transported (optimisation of transport costs).

Final beneficiary

The expected beneficiaries of Measure 1.1 are municipal/ county/ regional companies or other public bodies dealing with waste management but also the line ministry (Ministry of environmental protection, physical planning and construction).

Monitoring indicators

Table 3.2: Indicators for monitoring & evaluation for Measure 1.1 – Establishment of new waste management centres at county / regional levels

Indicator	Unit	Baseline data (year)	Final target	Frequency of reviewing	Data source
Outputs					
Established (opened) new waste management centres	Number	0 (2007)	3	annually	MEPPPC Project monitoring reports
Project application submitted with full documentation	Number	0 (2006)	3	annually	MEPPPC, Project monitoring reports

Measure 1.2 – Remediation of sites highly polluted by waste (hot spots)

Specific objective

Protection of the environment and human health by the remediation of sites high polluted by waste.

Rationale

Sites highly polluted by waste - hot spots - are a result of a long-lasting period of inappropriate production and (technological) waste management. The waste (primarily hazardous waste) was dumped in depressions, excavations and other inadequate sites. Those sites pose a risk both to the environment and human health. There are nine “hot spot” sites which are determined as priorities⁹⁸.

For the remediation of nine priority “hot spots”, the Environmental Protection and Energy Efficiency Fund (EPEEF) has allocated €22m for the 2005-2008 period.

Description

Projects under this measure should eliminate the threat that contaminated land and sites pose to ground water and to human health.

Eligible actions

Assistance under this measure refers to procurement contracts (supervision services, implementation support, tender evaluation, consultancy, project preparation for already identified projects (including inter-alia feasibility study; social and economical appraisal and cost benefit analyses, technical design drawings, bills of quantities and tender documents, project monitoring and evaluation). More specifically activities under this measure are aimed at the remediation of sites highly polluted by waste including the adequate disposal of dumped waste.

Selection criteria

The priority projects under this measure should relate to those sites highly polluted by waste that pose a threat to underground water and to human health, especially in relation to the karst areas, since ground water provides 90% of drinking water supplies in Croatia. In addition and following the general selection criteria priority will be given to projects with the highest maturity level, ones which effect the environment in the most damaging way and that will provide maximum impact from the funds.

Final beneficiary

The expected beneficiary of Measure 1.2 is the Ministry of Environmental Protection, Physical Planning and Construction.

⁹⁸For the list of „hot spot“ sites see Chapter 2.12. „Description of waste management sub-sector“.

Monitoring indicators

Table 3.3: Indicators for monitoring & evaluation for Measure 1.2 – Remediation of sites highly polluted with waste (hot spots)

Indicator	Unit	Baseline data (year)	Final target	Frequency of reviewing	Data source
Outputs					
Documentation for “hot spot” remediation projects prepared	Number	0 (2007)	1	annually	MEPPPC Project Monitoring Reports

3.1.4. PRIORITY AXIS 2 – PROTECTING CROATIA’S WATER RESOURCES THROUGH IMPROVED WATER SUPPLY AND INTEGRATED WASTE WATER MANAGEMENT SYSTEMS

Aim

The overall aim is to develop a water management system in relation to both drinking and waste water and, by doing that, to protect Croatia’s water resources and comply with EU standards.

Community legislation

Activities under this priority axis are designated to improve the water management system and assist Croatia to meet its obligations in relation to the EU *acquis* governing water management, namely the following most important Directives:

- ✓ Water Framework Directive (2000/60/EC)
- ✓ Urban Waste Water Treatment (UWWT) Directive (91/271/EEC, 98/15/EC) and
- ✓ Drinking Water Directive (80/778/EEC, 91/858/EEC, 90/656/EEC and 91/692/EEC)

Croatian legislation in the water sector is expected to be in line with the *acquis* by 2008

Specific Objectives

The objectives of Priority Axis 2 are to:

- ✓ Provide adequate water and sewerage services, at accessible tariffs;
- ✓ Improve and protect the purity and quality of groundwater and soil in sensitive areas;
- ✓ Prepare technical documentation (i.e. feasibility studies, environmental impact assessments, financial and economic analyses, cost-benefit analyses, affordability studies, preliminary designs, tender documents etc.) that will support a pipeline of projects.

Rationale

This priority addresses one of the main weaknesses identified in the SWOT analysis reflecting the poor rate of connection of communities to basic water infrastructure (only 12% of waste water generated by the population is treated), and the lack of sewerage collection and treatment facilities in some areas.

Public water and sewerage services are often inefficient due to the large number of small operators, and long-term under-investment and poor management. This is being addressed by the introduction of strategic planning, long-term objectives and business plans in the water sector.

Croatia is committed to complying with the water sector component of the EU environmental *acquis*. Croatian legislation in the water sector is expected to be in line with the *acquis* by 2008, but in addition to legislation alignment, a high level of investment will be needed, particularly in the waste water sector.

According to the decision on “sensitive areas” the exact level of investments will be determined due to the fact that agglomerations of more than 10,000 p.e. in those areas should have waste water treatment plants providing an advanced treatment level (nitrogen and phosphorus removal), which will, of course, raise the level of investments needed. In rural areas, where 54% of the population lives and most settlements don't have adequate facilities, groundwater is susceptible to contamination from untreated wastewater. Therefore small-scale wastewater treatment plants must be built to protect the groundwater reserves.

Priority will be given to large scale integrated projects in order to optimise the investment and operational costs induced by such investments. The long-term investment programme has identified 29 priority investments that will be targeted to provide settlements of over 50,000 p.e. with adequate water and wastewater utilities⁹⁹. The investment needs will be prioritised to also take into account the commitments assumed by Croatia during the negotiation process, mainly in urban agglomerations in the first phase. However, for IPA, the strategy is to focus on those communities where the greatest impact may be made within the limited resources available. Rural agglomerations can also be integrated within a regional project if a significant environmental impact can be justified and/or cost-efficient components improve the sustainability of the overall investment.

Technical assistance is available under CARDS, Phare, DABLAS, ISPA and IPA for potential beneficiaries, who wish to improve their capacity to prepare projects for future EU funding.

Croatia recognises that EU funds will be insufficient for compliance with the EU water sector acquis. Other sources of finance will be sought and potential beneficiaries are encouraged to consider innovative financial engineering solutions such as public-private partnerships incorporating design-build-operate (DBO) schemes. This priority axis has been designed to assist beneficiaries from local authorities at regional / county / municipal levels.

IPA will continue the major investment programme required to assist Croatia meet her obligations for future EU membership and will contribute to readdressing past underinvestment.

In addition Croatia is fully aware of the difficulties that new Member States have encountered in absorbing the allocation of Structural Funds due to the inadequate and unprepared project pipeline. Therefore the preparation of sufficient, well designed and mature projects will ensure use of EU assistance in a timely and technical manner.

Description

The following indicative types of activities are envisaged for funding under this priority axis:

- ✓ Construction/refurbishment of water supply networks and investments in water treatment;
- ✓ Construction/refurbishment of waste water networks;
- ✓ Construction of waste water treatment plants;
- ✓ Refurbishment/upgrading of existing waste water treatment plants;
- ✓ Project pipeline preparation for previously identified projects.

Targeting

This priority axis will apply to the water management sub-sector of the Environmental OP contributing to the EPOP's objective to “Improve access to, and the efficient delivery of, environmental services and facilities in the waste and water sub-sectors”. The priority axis is targeted at:

- ✓ The improvement of access to, and delivery of environmental services and facilities in the water sub-sector;
- ✓ The protection of water resources;
- ✓ Assisting Croatia in meeting her obligations to implement the EU environmental acquis governing water management.

⁹⁹ Annex D-5 to the Croatian National Water protection Plan, OJ 8/99

The main beneficiaries of the interventions under this priority axis will be county / municipal companies or other public bodies dealing with water management, but also the line ministry (Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management).

Measures

- ✓ **Measure 2.1.** Establishment of modern water supply and networks
- ✓ **Measure 2.2.** Construction of WWTP for domestic and industrial wastewater and upgrading the sewerage network

There are two main measures under this priority, the first concentrates on providing modern drinking water supply networks, and the second will provide wastewater treatment facilities and sewerage networks.

The EPOP (through the specified measures) will concentrate on the upgrading and construction of water supply, sewerage networks and WWTPs, through projects that will focus on:

- ✓ Providing integrated solutions to wastewater issues in the settlements, contribute to the aligning with Urban Waste Water Treatment Directive (91/271/EEC, 98/15/EC) and other relevant EU directives;
- ✓ Improvement of wastewater treatment levels by constructing treatment plants;
- ✓ Reduction of leakages (both in water supply and sewerage networks);
- ✓ Increasing the level of connections to water supply and sewerage systems.

The EPOP will focus on the establishment / improvement of drinking water and sewerage / treatment facilities in the areas of the country where:

- ✓ Drinking water supplies are most contaminated and areas with low connection levels of the population to the drinking water supply system;
- ✓ There are high losses in the water supply network;
- ✓ Sewage treatment facilities will make the largest contribution to downstream water quality;
- ✓ Sewerage systems in settlements / communities where connection levels are below 75%; and in areas with developed water supply systems;
- ✓ There is high permeability in the sewerage network, especially when it affects drinking water sources;
- ✓ Provide micro wastewater treatment projects in settlements with less than 5,000 p.e., where there is a significant risk to the quality of recipient waters in sensitive areas and water protection zones. In this respect, it should be noted that 50% of Croatia's population live in settlements with less than 7,000 people.

A national register of all wastewater treatment facilities has been prepared and a similar register of water supplies is being prepared. However, these registers are not compatible with the WFD / Urban Waste Water Treatment Directive. Therefore, a comprehensive list of settlements or agglomerations of settlements, that will reflect the requirements of the WFD, is being prepared and will be completed by the end of 2007.

Wastewater Treatment and drinking water projects within the Adriatic River Basins are already subject of relevant framework assistance / projects (WWT projects are supported by World Bank's "Coastal Cities Pollution Control Project"- coastal area and "Inland Water Project" - inland area of Adriatic River Basin and drinking water projects are financed by the State Budget and partly by IFIs through the relevant framework project).

The greatest problems with water quality standards are in the Black Sea catchment area; therefore, the majority of proposed projects are designed to improve sewerage and wastewater treatment systems in this river basin. The towns and settlements in the catchment area are developing plans to reduce untreated discharges and protect drinking water sources.

Due to the rather limited EU budget allocated in this EPOP, activities related to water management are concentrated on the improvement of water supply and wastewater treatment infrastructure. However, investment

in water infrastructure could also be seen as an opportunity for the improvement of Croatian scientific and technological capacity. This could be achieved through the support and participation of Croatian researchers and technical staff in the major (water related) EU funded projects, by supporting the creation and development of a national exchange platform (including all relevant stakeholders) in order to ensure effective public/private partnership. In addition the involvement of Croatian scientists and researchers could be used to support activities conducted under the Water Supply and Sanitation Platform, as one of the technology platforms set up within the European Environmental Technology Action Plan.

Delivery

The operations (projects) that will be financed under Priority Axis 2 will be selected from the Indicative project list provided in Chapter 3.5 of the Operational Programme (and the respective project identification cards attached as Annex III) in accordance with the general and sub-sector (measure) specific selection criteria provided in the Operational Programme.

The selected operations will then be submitted to the European Commission for approval. If a project is appraised as acceptable the European Commission will issue a decision on the approval for each project which will define the physical object and the eligible expenditure to which the co-financing rate for the priority axis applies. At the end for each approved project a Financing Agreement between the European Commission and the beneficiary country will be signed laying down those elements. Complementary funding for these investments will be ensured from national funding, external loans and other sources and models of funding.

In the case of projects than do not fall under the category of “major projects” (i.e. that are under 10 m€ threshold) the decision about competing calls will be made by the Selection Committee, based on the selection criteria described in the Operational Programme and confirmed by the Sectoral Monitoring Committee.

Targets and indicators

The table below outlines the priority's core indicators:

Table 3.4.: Indicators for evaluation of Priority axis 2 - Protecting Croatia's water resources through improved water supply and integrated waste water management systems

Indicator	Unit	Baseline data (year)	Final target	Frequency of reviewing	Data source
Results					
Population connected to rehabilitated water supply network	Number	0 (2007)	100,000 *	3-year period	MAFWM
Population connected to new / rehabilitated sewerage network	Number	0 (2007)	105,000 PE*	3-year period	MAFWM
Population served by the WWTP	Number	0 (2007)	105,000 PE*	3-year period	MAFWM

* direct and indirect effect

Financial allocation and co-financing rate

Out of total allocation for the Environmental OP that amounts in total to 53,499,750 € (16,999,500 € in 2007, 18,000,000 € in 2008 and 18,500,250 € in 2009), the allocation for Priority Axis 2 is 8,400,000 € in 2007, 8,900,250 € in 2008 and 9,150,000 € in 2009 (total 26,450,250 €). For the water management sector the IPA co-financing rate is set at 75%.

3.1.4.1. Measures under Priority Axis 2 – Protecting Croatia's water resources through improved water supply and integrated waste water management systems

Measure 2.1 – Establishment of modern water supply systems and networks

Specific Objectives

The extension of the public water supply network, with a focus on rehabilitating the existing decrepit networks and the construction of new ones, would integrally solve and upgrade the drinking water supply to the population by means of a public water supply system.

Rationale

The conducted analyses of the present state of the sector and development needs showed that Croatia has sufficient water quantities available for its needs, and that the water resources in terms of their quality and quantity are not a limiting factor of economic development. Water management requires systematic investments into the development and regular maintenance of water systems. The main goal of water estate management is the provision of sufficient quantities of quality drinking water for the population, the provision of necessary water quantities of adequate quality for various economic uses, the protection of people and material property from floods and other forms of adverse effects of water, the achievement and maintenance of good water status for the purpose of the protection of aquatic and water-related ecosystems. The strategic goal of public water supply development is to increase the level of population water supply from public water supply systems, in line with the European standards. Additionally, there is a planned intensification of activities on the determination of sanitary protection zones of the source and the implementation of appropriate protective measures, and also an intensification of activities on upgrading drinking water treatment in accordance with the requirements of the EU Drinking Water Directive, as well as the intensification of activities on reducing losses from water supply distribution networks.

Description

The projects within this measure will be a vehicle for the construction of new water supply network facilities, the rehabilitation of decrepit facilities and equipment, and thus modernising the existing water supply systems of settlements in order to meet EU regulations and standards.

Eligible Actions

Assistance under this measure refers to procurement contracts (supervision services, implementation support, tender evaluation, consultancy, project preparation for already identified projects (including inter-alia feasibility studies; social and economical appraisals and cost benefit analyses, technical design drawings, bills of quantities and tender documents), project monitoring and evaluation). More specifically activities under this measure are aimed at the construction of new water supply networks and rehabilitation of the existing ones, with the purpose of developing integrated water supply systems for settlements. Actions within in this measure could also relate to the inspection, operation and monitoring of water supply facilities. If appropriate the participation of Croatian research and scientific staff in major EU funded (drinking water) projects could be encouraged and through this a national exchange platform¹⁰⁰ and an interface between the Croatian scientific and Water Supply and Sanitation Technology sectors could be created.

Selection criteria

In accordance with the Drinking Water Directive and IPA and national priorities, preference will be given to drinking water supply and water treatment projects:

Criteria I – providing / upgrading water supply networks and an appropriate level of water treatment for agglomerations¹⁰¹ of at least 50,000 p.e. (with preference given to the largest agglomerations¹⁰²), the projects in counties with low water supply system connectivity levels will have priority;

¹⁰⁰ That will include researches, technology oriented SMS, regulators, policy makers and other relevant stakeholders on national level in order to ensure and effective Public/private partnership.

¹⁰¹ A list of all agglomerations over 50,000 p.e. is part of the national Water Protection Plan (Official Gazette 8/99)

¹⁰² An 'agglomeration' means an area where the population and/or economic activities are sufficiently concentrated for urban waste water to be collected and conducted to an urban waste water treatment plant or to a final discharge point, (directive 91/271/EEC).

Criteria II - providing / upgrading water supply networks and an appropriate level of water treatment for agglomerations from 15,000 to 50,000 p.e.;

Criteria III - providing / upgrading water supply networks and an appropriate level of water treatment for agglomerations from 2,000 to 15,000 p.e. in sensitive areas.

Specifically projects will be selected upon the basis of:

- ✓ Large agglomerations (i.e. preference for those projects benefiting the greatest number of inhabitants); Large projects should provide integrated solutions i.e. complete water supply systems including reservoirs, treatment plants, distribution pipelines and be targeted at communities where the level of connection to the mains water supply network is low;
- ✓ Reduction of network water losses to ensure greater efficiency of the existing water distribution system;
- ✓ Regions with water-related health problems;
- ✓ Being located in regions with scarce water resources (dry climates, over-exploitation of aquifers) or important quality problems (e.g. surface water pollution, aquifer salination);
- ✓ Small projects should concentrate on existing water supplies that do not meet quality standards;
- ✓ A rational and economically viable structure of the future operating company;

Community quality standards for drinking water must also be taken into account when considering the design of the project and aspects that are eligible for IPA support.

Projects should include solutions that ensure efficient use of resources by charging for resource use (abstraction of water) e.g. a tariff system¹⁰³ (linked to the level of consumption), leakage control and metering (though due account should be given to the affordability for end users).

Final Beneficiaries

The expected beneficiaries of Measure 2.1 are local / regional / municipal companies or other public bodies dealing with water related activities, but also the line ministry (Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management).

Monitoring Indicators

Table 3.5: Indicators for monitoring & evaluation for Measure 2.1 – Establishment of modern water supply systems and networks

Indicator	Unit	Baseline data (year)	Final target	Frequency of reviewing	Data source
Outputs					
New water supply networks	km	0 (2007)	7	annually	MAFWM Municipal companies, project monitoring reports
Rehabilitated / replaced water supply network	km	0 (2007)	20	annually	MAFWM Municipal companies, project monitoring reports
Water supply projects applications submitted with full documentation	Number	0 (2006)	2	annually	MAFWM, Project monitoring reports

¹⁰³ When applying the polluter pays principle should be observed, tariffs paid by the users should at least cover operational and maintenance costs and provisions for equipment replacement (though due account should be given to the affordability of charges by households).

Measure 2.2 – Construction of WWTP for domestic and industrial wastewater and upgrading the sewerage network

Specific Objectives

The construction and reconstruction of public systems for urban wastewater collection and treatment, including an increase in population connection levels to public sanitation systems, which will fulfil the key requirements of the EU Urban Wastewater Directive.

Rationale

As stated Croatia has sufficient water quantities available for its (both public and economic) needs. However, further effort needs to be made in the field of protecting the environment and drinking water sources through a reduction in the amount of untreated sewage being deposited in Croatian water courses. The strategic goal of water protection is the intensive construction and reconstruction of urban wastewater sewerage and treatment systems and to increase the percentage of the population connected to public sewerage systems, with the aim of meeting the key requirements of the EU Urban Wastewater Treatment Directive. This measure has the aim of fulfilling the above stated goals.

Description

The projects within this measure will be a vehicle for the construction of new public sanitation systems, the rehabilitation of decrepit facilities and equipment, the construction of urban wastewater treatment plants, and thus modernising the existing sanitation systems in order to fulfil the requirements of EU regulations and standards.

Eligible Actions

Assistance under this measure refers to procurement contracts (supervision services, implementation support, tender evaluation, consultancy, project preparation for already identified projects ((including inter-alia feasibility studies; social and economical appraisals and cost benefit analyses, technical design drawings, bills of quantities and tender documents), project monitoring and evaluation). More specifically the activities under this measure are aimed at the construction of urban wastewater collection facilities and treatment systems, with the purpose of developing an integrated solution to urban wastewater problems. The actions within in this measure could also relate to the inspection, operation and monitoring of water treatment facilities. If appropriate the participation of Croatian research and scientific staff in major EU funded (drinking water) projects could be encouraged and through this a national exchange platform¹⁰⁴ and an interface between the Croatian scientific and Water Supply and Sanitation Technology sectors could be created

Selection Criteria

The extension / modernisation and construction of wastewater infrastructure in agglomerations with more than 50,000 p.e.; and the improvement of wastewater infrastructure in agglomerations of less than 5,000 p.e. in areas where groundwater's are at risk, through a small project facility, are the type of operations through which major interventions (measures) – construction/upgrading of wastewater treatment plants and extension/rehabilitation of water and sewerage networks - will be achieved.

Projects under Measure 2.2 will be ranked according to the following criteria:

Criteria I – those ensuring collection systems (including both upgrading and construction of sewerage systems) and an appropriate level of sewage treatment for agglomerations of at least 50,000 p.e., There are approximately 30 agglomerations in this category (preference given to the largest agglomerations);

Criteria II - ensuring collection systems and an appropriate level of sewage treatment for agglomerations from 15,000 to 50,000 p.e.; and

¹⁰⁴ That will include researches, technology oriented SMS, regulators, policy makers and other relevant stakeholders on national level in order to ensure and effective Public/private partnership.

Criteria III - ensuring collection systems and appropriate level of sewage treatment for agglomerations from 2,000 to 15,000 p.e. Specific consideration will be given to small water treatment facilities for settlements with an impact on sensitive areas and potential Natura 2000 sites.

In addition, in accordance with the Urban Waste Water Directive (91/271/EEC), priority will be given to:

- ✓ Projects where larger numbers of inhabitants will be served. Unless part of a larger scheme, settlements (or agglomerations) should be greater than 5,000 people, unless in sensitive areas and potential Natura 2000 sites. Priority will be given to larger settlements or groups of settlements where project preparation/documentation is complete;
- ✓ Agglomerations discharging into “sensitive areas” should also be given priority for treatment. (A sensitive area can be defined by each country and/or in accordance with the Water Framework Directive).

Unless in a “sensitive area”, such as a water protection zone or special protection areas, secondary / biological treatment should be adopted, but in such “sensitive” areas more stringent treatment (Art. 5) sufficient to reduce the phosphorous and nitrogen load can be expected. (If several such projects are proposed, priority should be given to those that provide wastewater treatment that gives the greatest degree of positive environmental impact). Such areas are where:

- ✓ The receiving waters are in areas of protected biodiversity (potential Natura 2000 etc.);
- ✓ The receiving waters provide drinking water;
- ✓ Wastewater treatment is likely to result in substantial economic benefits (e.g. agriculture, fishing, tourism).

When designing a project, the following should also be taken into account:

- ✓ Projects should be designed in order to achieve the treatment standards laid down in the UWW Directive and adequate monitoring systems to monitor these standards;
- ✓ Institutional and legal provisions should be in place at municipal level to ensure that industrial waste water discharges into the municipality sewage network are pre-treated (as these waters are frequently toxic and difficult to treat by normal methods);
- ✓ Sludge treatment and its final destination is made respecting community waste legislation;
- ✓ Possible impacts on potential Natura 2000 sites;
- ✓ A rational and economically viable structure of the future operating company.

Final Beneficiaries

The expected beneficiaries of the Measure 2.2 are the local / regional / municipal companies or other public bodies dealing with waste water (sewerage) related activities but also a line ministry (Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management).

Monitoring Indicators

Table 3.6: Indicators for monitoring & evaluation for Measure 2.2 – Construction of WWTP for domestic and industrial wastewaters and upgrading of the sewerage network

Indicator	Unit	Baseline data (year)	Final target	Frequency of reviewing	Data source
Outputs					
New/rehabilitated WWTP compliant with EU aquis	Nr	0 (2007)	3	annually	MAFWM Municipal companies, project monitoring reports
Sewerage network construction / refurbishment	km	0 (2007)	50	annually	MAFWM Municipal companies, project monitoring reports
Waste Water project applications	Number	0	4	annually	MAFWM, Project

submitted with full documentation		(2006)			monitoring reports
-----------------------------------	--	--------	--	--	--------------------

3.2. **PRIORITY AXIS 3 - TECHNICAL ASSISTANCE**

Aim

The aim of the TA priority axis is to ensure that Croatia is able to administer the Environmental Protection Operational Programme, through all aspects of programme management.

Objective

Ensure efficient and effective OP management, and develop institutional capacity for project preparation, management and absorption of IPA and future Structural Funds.

Rationale

Croatian programme and project management capacity – from design through commissioning to operation – is evolving at the national, regional and local levels, supported in recent years by 76 technical assistance and twinning projects under PHARE, CARDS and bilateral assistance. This practical experience will continue to grow and become embedded in future years, as more projects come on-stream.

Management of IPA, and specifically, this OP, will involve extraordinary costs that do not form part of the Croatian administration's traditional operating expenses. This includes: information & publicity on IPA; the development of monitoring indicators and an EU funds Management Information System; training for Croatian national and regional bodies in the preparation of project applications for EU assistance funds; the commissioning of external, independent experts for interim and ongoing evaluations; and the costs of managing and implementing the IPA programmes.

Moreover, IPA is designed as a pre-cursor to Structural and Cohesion Funds, and it is essential that Croatia develops the capacity to implement these funds. IPA is an opportunity to learn how to manage funds according to EU rules, and to build sustainable institutional structures, systems and skills for the transition to Structural Funds.

Description

The types of actions under this priority axis will fall under two main themes:

- i. Specific, tailored support to coordinate and manage the OP, including programming, information and publicity, training in the preparation of EU project funding applications, project identification, appraisal and selection, implementation, financial management, control, monitoring, evaluation, reporting, audit, revisions of existing Operational Programmes and the preparation of Operational Programmes and the identification of projects for the next funding period;
- ii. Aid to enhance the specification, collection and use of statistics, which will be necessary for effective monitoring and evaluation under IPA and, subsequently, the Structural Funds.

The activities will be largely specified and prescribed in the annual TA plan. The service and supply contracts will be awarded through competitive tender according to EU procurement rules and will be managed by the Central Finance and Contracting Agency for EU Programmes and Projects and the successful tenderer chosen by the Selection Committee.

Targets and indicators

Table 3.7: Indicators for evaluation for Priority axis 3: Technical assistance

Indicator	Unit	Baseline data (year)	Final target	Frequency of reviewing	Data source
Results					
Staff in the national bodies capable of independently identifying, preparing and assessing project applications	Nr	0 (2007)	40	3-year period	MEPPPC, MAFWM
OP funds absorbed	%	0 (2007)	100	3-year period	MEPPPC, MAFWM

Measure 3.1 – OP management and capacity building

Specific Objectives

The specific objective for this measure is to ensure efficient and effective OP management, and develop the institutional capacity for managing and absorbing IPA.

Rationale

One of the principal goals of implementing IPA is to build administrative capacity, and hence it is essential that Croatia is provided support to identify, train, develop and retain a body of skilled and motivated staff, working with effective systems and procedures for sound programme management. Therefore it is necessary to develop a sufficient pool of national expertise in the preparing and assessing of projects for future implementation thereby reducing the unit costs (and time) in preparing funding applications through a reduction in the use of external consultants. This will ensure both the successful management of IPA and a smooth transition into the still greater challenge of Structural Funds programming and the management of a portfolio of potentially thousands of projects.

Description

Through this measure support to the Operating Structure i.e. bodies dealing with the implementation of the Priority axis 1 and Priority axis 2 will be provided. That support will include training activities including the training of staff in the relevant bodies so as to be capable of preparing pipelines but it will also provide training and support for programme management activities such as monitoring, information and publicity, project appraisal and selection, implementation, contract management, financial management, control, monitoring, evaluation, reporting and audit. Given the needs to address staff turnover within the public administration allied to the demands of EU funds management which are typically higher than comparable civil service positions, co-financing of the salary costs of public officials within the management structure and project selection committees will be provided under this measure.

Eligible actions

It is intended to finance, support, train and consolidate the systems, processes and skills for EU funds management by the Croatian public administration (as the future managing, certifying, auditing and implementing agencies for Structural Funds) in charge of this OP.

Assistance under this measure refers to procurement contracts; it is intended that technical assistance will cover consultancy and delivery support (including advice, training and other costs) to the Croatian OP administration, in general but specifically to the Operating Structure for IPA III component – Environment i.e. bodies dealing with the implementation of the Priority axis 1 and Priority axis 2. That support will relate to the training activities for the:

- a. Independent identification, preparation and assessment of projects and Operational Programmes (including revising the existing Operational Programmes) in the relevant sectors for future funding periods as well as respective project applications by teams of individuals in the national bodies (Operating Structure) all in order to build up a base of national expertise in this field;

- b. Capacity building for conducting of pre-feasibility and feasibility studies, environmental impact assessments, cost benefit analyses, financial and economic analyses, preliminary designs, affordability studies, sector consolidation studies;
- c. Implementation and controls, including procurement & contract management (including support to the Operating Structure, use of supervising engineers, etc);
- d. Monitoring (including the development of monitoring arrangements) the organisation and administration of Monitoring Committees and the development of the Management Information System;
- e. Evaluation, particularly external evaluators engaged for interim and ongoing evaluations;
- f. The preparation and implementation of information and publicity activities;
- g. Co-financing of staff salary costs.

Assistance can additionally include the provision for translation & interpretation services as well as logistical expenses and supply of equipment or other items relating to the of Monitoring Committee.

Selection criteria

Assistance will be granted to those activities that will have the highest learning effect especially in relation to gaining knowledge and experience in project preparation / assessment.

Final beneficiaries

The primarily beneficiaries of this measure are bodies in the Operating Structure and members of the Monitoring Committees and Selection Committees.

Monitoring Indicators

Table 3.8: Indicators for monitoring & evaluation for Measure 3.1 – OP management

Indicator	Unit	Baseline data (year)	Final target	Frequency of reviewing	Data source
Outputs					
Trainings provided for the public bodies for the implementation of PA 1 and PA 2 including trainings in preparation and assessment of project applications	Number	0 (2007)	10	annually	Project monitoring reports
Waste project applications assessed and submitted by the Operating Structure	Number	0 (2006)	3	annually	MEPPPC
Water project applications assessed and submitted by the Operating Structure	Number	0 (2006)	6	annually	MAFWM
Monitoring Committee meetings	Number	0 (2007)	4	annually	Project monitoring reports

3.3. HORIZONTAL ISSUES

3.3.1. Equal opportunities for men and women

Gender Equality Law is in force in Croatia since July, 2003. It defines and regulates protection from discrimination on the grounds of gender, as well as equal opportunity mechanisms. The Gender Equality Ombudsperson monitors the implementation of the Gender Equality Law.

In September 2006, the Croatian Government adopted the National Policy for the Promotion of Gender Equality, 2006-2010. The objectives of the policy, which are of particular relevance to Components III & IV of IPA, include the reduction of female unemployment and elimination of discrimination, promotion of women's entrepreneurship and improved enforcement of relevant labour laws. It also strengthens and promotes measures that support the reconciliation of professional and family obligations.

The Government has also adopted a strategic document on the main tasks of state administrative bodies in the process of accession to EU 2004-2007, one of which is noted as being to strengthen cooperation between national and local state mechanisms in relation to gender mainstreaming and continuous cooperation with non-governmental organisations active in the field of gender equality.

The involvement of society and communities in infrastructure construction, operation and maintenance will be sought, in an effort to contribute to the reduction of unemployment and poverty alleviation. Job opportunities can be enhanced in a sustainable way, through the employment of the Croatian labour force (male and female) especially in the post-construction phase for operations and infrastructure maintenance.

3.3.2. Environmental Protection and Sustainable Development

Environmental protection being one of the three pillars of the "Sustainable development concept" makes it clear that not just the Sustainable Development concept will be incorporated into this OP but even more this OP will have a direct input/impact on sustainable development. The current status and planned steps envisaged to achieve continuous improvement and protection of the environment are given in more detail throughout this Operational Programme. However, in more general terms it can be stated that measures undertaken under the Environmental Operational Programme will have twofold effects in regard to the Sustainable development concept:

- ✓ Investments in waste and water management (including drinking and waste water sub-sectors) will directly contribute to environmental protection in given areas;
- ✓ They will contribute to economic development through investments, job creation and the creation of adequate environmental conditions for living and business.

Furthermore, investments envisaged under the Priority axes will contribute to the implementation of the aquis in the field of environmental protection and to reaching the requested EU standards and "norms", which is one of the key aspects of the EU integration process.

Having in mind the abovementioned, attention will be paid to sustainability and environmental protection requirements, inter alia, in the selection phase (see Chapter on selection criteria) where highest economic/ social/ environmental impact is set as one of the main selection criteria, but also through the monitoring and evaluation processes.

Since the Environmental Operational Programme is mainly focused on the major projects (investments of a value exceeding 10 m€), an important issue through which sustainability / environmental principles will be taken into account – is the necessity to carry out an Environmental Impact Assessment for planned investments.

All necessary environmental impact assessment procedures in line with EU requirements will be carried out by MEPPPC or the competent local authority. To implement the environmental impact assessment procedure, existing institutional structures will be used, and technical assistance will be sought to enhance professional capacity. Projects should not have negative effects on the natural assets of potential NATURA 2000 sites.

The Republic of Croatia has been performing **environmental impact assessment** for single developments since 1984, when the procedure was defined by the Act on Physical Planning and Spatial Development. Since 1994, when the Environmental Protection Act was adopted (OG 94/1994, 128/1999), the **environmental impact assessment** procedure is governed by this Act and its implementation regulation. The effective implementation regulation is the Ordinance on Environmental Impact Assessment (OG 59/00, 136/2004, 85/2006). The Act and Ordinance include most of the requirements from Council Directive 85/337/EEC of 27 June 1985 on assessment of the effects of certain public and private projects on the environment, as amended by Directives 97/11/EEC and 2003/35/EC, relating to: establishment of responsible bodies, EIA in a trans-boundary context, description of the EIA procedure, and assessment of direct and indirect effects.

The transposition of the remaining provisions of the Directive into Croatian legislation will be ensured by adoption of the new Environmental Protection Act in 2007, and the implementation regulation on environmental impact assessment. CARDS 2003 project "EIA Guidelines and Training" assisted in the transposition of Council Directive 85/337/EEC.

By adopting the new Environmental Protection Act and its sub-ordinate special regulations:

- the provisions of Directive 2001/42/EC of the European Parliament and Council of 27 June 2001 on the assessment of the effects of certain plans and programmes on the environment will be transposed;
- the provisions of Council Directive 96/61/EC of 24 September 1996 on Integrated Pollution Prevention and Control (IPPC) will be transposed.

Moreover, a transposition of Directive 2004/35/EC of the European Parliament and Council of 21 April 2004 on environmental liability with regard to the prevention and remedying of environmental damage is envisaged. Recognised principles of environmental protection, including also the polluter pays principle, are already in force in Croatia.

3.3.3. Participation of civil society and geographical, sectoral and thematic concentration

The participation of representatives of civil society, along with other relevant institutions, in the preparation of the Operational Programme is described in Chapter 1.3. Partnership consultations. A detailed description of the concentration principle applied to this OP is given in Chapter 1.2.5.

3.4. COMPLEMENTARITIES AND SYNERGIES WITH OTHER FORMS OF ASSISTANCE

The EPOP will contribute to the achievement of Croatia's global IPA objectives by improving conditions for growth and employment through the protection and improvement of the environment as well as of the administrative capacity. In this regard, EPOP's synergies with other OPs within the SCF framework that contribute to increasing and improving the quality of human capital, the development of an innovation and knowledge society and the adaptability to economic and social changes are considered.

The EPOP contributes *to strengthening economic integration* by developing environmental infrastructure and enhancing access to services of general interest, by improving governance for a better quality of public policy, and by raising Croatia's skills in environmental protection.

3.4.1. Complementarities and synergies with other SCF OP

All four Operational Programmes under IPA Component III and IV (Regional Competitiveness, Transport, Environment and Human Resource Development) are mutually dependent, since the performance of all sectors together is a key prerequisite for achieving sustainable development. In this sense, they are integrated in their contribution to Croatia's economic, environmental and social future.

The complementarity and synergy between the four OPs is most evident in the light of the Strategic Coherence Framework for 2007 – 2013, since its main task is to assure the consistency between priorities / activities under

IPA Components III and IV. In relation to the SCF, the Environmental Operational Programme is consistent with the other three OPs as follows:

Regional competitiveness

Adequately developed municipal (including environmental) infrastructure and social infrastructure is a precondition for economic development, attraction of investment and improvement of the quality of life, i.e. for enhancing business related and basic municipal and social infrastructure. The development of basic infrastructure is a prerequisite for the growth of productive investments and entrepreneurship activities. Additionally, investment conducted in the course of the EPOP will create opportunities to increase SME development, as well as to improve the investment climate and raise interest among domestic and foreign investors.

Transport

The development of transport links and modes is, on the one hand, a necessary prerequisite for economic development, but on the other, a sector that has a major influence on the environment (for example, the share of traffic in air pollution increased by an average of 20% in the period from 1990 to 1998). In this sense, the development of sustainable transport is closely linked to environmental protection and preservation; therefore emphasis is laid on the development of railway and inland waterway transport systems. This is also in line with the idea to promote multi-modal transport and generate traffic diversion effects, from polluting road to energy efficient rail/river transport modes.

Human resources

Investment in environmental infrastructure should stimulate short-term employment within the construction sector, but it will also underpin economic activity within the beneficiary regions. In both cases, it is important that employment demand is matched by skill supply. Strengthening the institutional capacity and efficiency of public administrations and public services at national, regional and local levels in regard to environmental sector related policy and investments is another prerequisite for implementation of the EPOP priorities and development in general (having in mind that institutional capacity related activities will be conducted through IPA Component I – as set out in the IPA Regulation).

All four OPs also have certain common goals of a more general nature – to help the relevant institutions to achieve readiness for EU membership and develop institutional capacity for, and practical experience of, the management of Structural Funds-type interventions, i.e. to take part in the EU's Cohesion policy.

3.4.2. Complementarities and synergies with other IPA components

Besides the inter-linkages between the OPs covered by the SCF, clear and strong complementarities can be established in relation to the other three components:

IPA Component I – Transition Assistance and Institutional Building

Strengthening the institutional capacity and efficiency of public administrations and public services at national, regional and local level in regard to environmental sector related policy and investments is another prerequisite for implementation of the EPOP priorities and development in general. Therefore a strong link between institutional building assistance under Component I – which main task is to provide capacity building support for alignment and implementation of environmental acquis to the relevant competent authorities at regional and national level and Component III, will be established and secured.

IPA Component II – Regional and Cross-Border Assistance

Due to the nature of environmental projects significant regional effects can be achieved specially in the case of water sub-sector related projects both in terms of large projects (that can have a strong and trans-boundary effect) and small ones (that can cover the border geographical layout). In that sense coordination between Component III (Environment) and Component II (cross border cooperation) will be assured (see section 5).

IPA Component V – Rural Development

Construction / upgrading of sewerage systems and WWTPs are envisaged as an indicative operation under 'measure 1 - development of rural infrastructure' of the third Priority Axis under IPA Component V. Moreover, municipalities with less than 20 000 inhabitants are envisaged as potential final beneficiaries of the mentioned

operations. That evidently makes the necessity for strong coordination and complementarity extremely important, in order to avoid overlaps and achieve maximum impact. As explained in sections 1.2.4 and 3 of this OP, besides large scale projects, the EPOP leaves the possibility for financing projects of a smaller scale, mainly related to the protection of ground water in the karst area (which is also mainly rural and with low population density). In that sense, the EPOP and the IPARD programme (IPA Rural Development Programme) have similar goals, but while in the case of IPARD, the focus will be on upgrading living / socio-economic conditions, the EPOP will be focused on the protection of ground water. Anyhow, strong coordination is a necessity and will be assured.

Coordination arrangements

A number of institutional arrangements are being proposed to promote complementarity and coherence between the various Components of IPA and the Environmental OP. The National IPA Coordinator ensures partnership between the Commission and the beneficiary country, and a close link between the general accession process and the use of assistance, and also bears overall responsibility for the coherence and co-ordination of the programmes. CODEF, headed by the National IPA Coordinator, takes overall responsibility for coordinating programming and monitoring activities under the IPA programme in Croatia. CODEF's Department for EU Programmes in the Field of Capacity Building for EU Accession is responsible for co-ordinating IPA Components I, II and V. The Department for EU Programmes in the Field of Economic and Social Cohesion takes responsibility for the co-ordination of IPA Components III and IV. The Strategic Co-ordinator, placed under the responsibility of the National IPA Co-ordinator is responsible for co-ordinating assistance granted under the regional development component and the human resources development component.

Regarding the methods of co-ordination, the IPA Monitoring Committee will assume the function of the overall co-ordination of assistance granted under the IPA programme. Coordination will be ensured on the one hand through discussions on implementation / progress / performance of each IPA component and, on the other hand, through the participation of representatives of the bodies heading each of the IPA components (Operating Structures) in addition to NIPAC, NAO and the EC. An Environmental Sectoral Monitoring Committee will be established and will report to the IPA Monitoring Committee. It will also serve as the main co-ordination tool since it will, among other people include representatives of the EC, NIPAC, NAO and the Strategic Co-ordinator for Components III and IV. Additionally under the direct responsibility of the NIPAC / Strategic Co-ordinator regular coordination meetings for IPA components III and IV will be held.

With regard to project level coordination, the standard rule applies preventing financing a project from more than one EU source. By avoiding overlaps and enhancing synergy across measures, it was sought to enhance the impact of the limited IPA financing available to Croatia. Co-ordination of this Operational Programme with other OPs will, therefore, not only ensure that unnecessary overlapping is avoided, but will also promote possible complementarities and synergies.

The co-ordination of activities carried out by IFIs and other donors is ensured all along the programme cycle. In the programming phase, both CODEF and the Ministry of Finance coordinate the preparation of strategies and projects financed by the EU and IFIs in order to avoid duplication and achieve maximum synergies. In the implementation phase, representatives of the Ministry of Finance will be included in the IPA Monitoring Committees for projects which are financed by IFIs, while CODEF representatives will participate in progress monitoring meetings organised by the Ministry of Finance for projects financed through foreign loans and credits, as well as in audit missions undertaken by IFIs. In the case of any audit or evaluation mission organised by the European Commission for a specific project, representatives of the Ministry will be at the disposal of auditors/evaluators as necessary.

In addition, the State Secretary holds the function of the Deputy Chief Negotiator for EU Accession while the Deputy State Secretary is Sectoral Coordinator for Components III and IV, as well as is a member of the working group for negotiations on Chapter 22 Regional Policy and Coordination of Structural Instruments. This direct link with the accession negotiations process enables CODEF to ensure close coordination between EC funding and the accession process priorities – across all five of IPA components.

3.4.3. Complementarities and synergies with previous EU assistance and IFIs

3.4.3.1. Previous EU assistance

Assistance provided under IPA Component III (Environment) will build upon previous activities supported by the EU funds – namely CARDS, Phare and ISPA - in order to create a larger impact, as well as provide a consistent approach.

In February 2003, Croatia applied to join the EU and became an EU Candidate Country in June 2004. As a result, the EU pre-accession programmes, Phare, ISPA and Sapard, superseded CARDS as the main source of assistance funding for 2005 and 2006; for environmental projects funding comes from both Phare and ISPA.

From 2000 until now, a number of projects financed/co-financed by the EU were directed to the environmental sector. Analysing those projects, certain tendencies can be noticed.

- ✓ During the 2000–2005 period, EU assistance was in general terms directed towards activities related to EU environmental law approximation, mainly through strengthening the legal and institutional framework, drafting environmental strategies and management plans and project preparation.
- ✓ But from 2005 on with access to the pre-accession funds, that has started to change. While PHARE financed projects are, in a way, a continuation of what has been and still is being delivered through CARDS (i.e. activities related to the legislation approximation and Institutional capacity), the ISPA fund for the first time introduced co-financing of investments in “heavy” infrastructure (i.e. construction of WWTPs and regional landfills).

CARDS

In the environment sector, Croatia has received support from the EU CARDS programme¹⁰⁵; from 2001 to 2004 this was the largest assistance programme running in the country. It supports 10 *environment projects* (total value € 10.4m) dealing with EU environmental law approximation (€ 3.3m), water related *acquis* (€ 2.8m) water information system (€ 0.8m), environmental assessment (€ 1.5m), waste management (€ 1.0m), and small-scale local waste management infrastructure (€ 1.8m).

Two CARDS projects have directly contributed to the development of major projects which are included in the EPOP’s indicative list of major projects:

- ✓ The CARDS 2001 project: “Municipal Environmental Management Capacity and Infrastructure” was completed in December 2005. It was an institutional development project for local and regional authorities in two Dalmatian counties (Sibenik-Knin and Zadar counties) providing assistance in waste management planning and practices with an investment component. The project contributed to the development of the Bikarac Regional Waste Management Centre by financing the construction of a new reception area and recycling yard for the Bikarac landfill and also by providing assistance to the City of Šibenik for obtaining a location permit and the preparation of the main project for the construction of the first phase of a Waste Management Centre. The first phase of the Bikarac Waste Management Centre project is financed under ISPA.
- ✓ The CARDS 2002 project: “Waste Management in Dalmatian Counties” started in December 2005 and was completed in May 2007. It provided support for strengthening waste management capacity in Dalmatia (with focus on Split-Dalmatia and Dubrovnik-Neretva Counties). The CARDS project was progressing through the collection of data, estimations of waste quantities, the selection of locations for future waste management centres in two counties, the completion of transfer station concepts, optimising of transport expenses etc. It resulted in the preparation of project documentation for an IPA application for the “Regional Waste Management Centre for the County of Split –Dalmatia” project.

¹⁰⁵ M€ 262 allocated to 119 individual projects

The EPOP is focused on major projects; an important issue through which sustainability / environmental principles will be taken into account – is the necessity to carry out Environmental Impact Assessments for planned investments. For bringing environmental impact assessment procedures in line with EU requirements, Croatia received assistance through two CARDS projects:

- ✓ CARDS 2003: “Environmental Impact Assessment – Guidelines and Training” started in July 2005 and was completed in January 2007. The main outputs of the project were: Recommendations for changes to the Environmental Protection Law, the EIA Rulebook and EIA procedures; a comprehensive procedures manual aimed principally at competent authorities; a set of EIA guidelines targeted primarily at EIA practitioners. The Project brochures have been published (Croatian and English version) as well as the Technical Guidelines for drafting the Environmental Impact Assessment Study. In addition Guidelines for conducting an EIA procedure have been developed.
- ✓ CARDS 2003 “Environmental Assessment of Development Strategies” started in January 2006 and will last until the end of October 2007. It will help the authorities adopt the SEA Directive 2001/42/EC and strengthen their capacity for its implementation. Several activities have been carried out within the Project such as workshops for all the participants in the process (Ministries, Counties, NGO’s, developers of EIA studies/physical plans) the goal of which was to present the details of the Strategic EIA process. A SWOT analyses of the existing institutional implementation capacity has been made, the activities concerning the drafting of a Pilot Study on EIA (referring to the General Urban Plan of City of Šibenik) have started, four Strategies (Environmental protection, Energy, Tourism, Biodiversity) and two county physical plans (County of Istria and Split-Dalmatian County) will be the subject for the development of impact matrices and an analysis of the goals in the mentioned strategies during the development of physical plans; recommendations on the transposition of SEA Directive into the new Environmental Protection Act will be made.

Other projects dealing with EU environmental law approximation are: CARDS 2002 “Strategy for EU Environmental Law Approximation” which was completed in October 2006; CARDS 2003 “Approximation of Water Management Legislation with EU Water *Acquis*” which started in May 2006 and will last 18 months; CARDS 2004: “Capacity Building and Development of Guidelines for Implementing the Water Framework Directive”. CARDS 2002 project “Strengthening Measures for the Croatian Environment Agency” included an analysis of the EU and Croatian environmental reporting legislation while its main outputs are (i) Development Strategy for Croatian Environment Agency and (ii) Environmental Information System functional design.

The CARDS 2004 project “Support for Further Approximation with the Environmental *Acquis*” besides providing assistance for compliance with the IPPC Directive and for setting-up a greenhouse gas emission register, has a capacity building component for environmental investment projects in the waste management sector; the expected results within this component are: a training needs assessment for specified target groups in relation to the preparation of environmental investment projects; an Environmental Investment Project Preparation Manuel drafted; guidelines for investors drafted etc. The Project starts in September 2007 and it will last two years:

The CARDS 2001: ‘Project Preparation Facility – National Waste Management Strategy – Focus on Municipal Waste’ project was completed in 2003. This project produced a draft national waste management strategy for municipal waste; this has now been developed into the National Waste Management Strategy, which was adopted in September 2005.

Phare

The Phare programme currently supports 4 environmental projects with a total amount of € 9.372m (national co-financing € 0,934m).

The further improvement of waste management in Croatia, with a focus on hazardous waste and sites highly polluted by waste will be assisted by the Phare 2006 project “Development of hazardous waste management system including the identification and management of “hot spot” sites”. The project will establish a hazardous waste management system according to National Waste Management Strategy, particularly in relation to the identification, categorisation and, further management of “hot spot” sites and will increase the ability of relevant governmental authorities to apply and enforce the *acquis communautaire* relating to waste management. The project includes four main components: (i) “Hot spot” site management; (ii) the improvement and management of

the existing system of hazardous waste data collection and preparation for Market studies for hazardous waste streams; (iii) The establishment of environmentally sound management for hazardous waste; (iv) training, educational seminars, study tours. The remediation of sites highly polluted by waste is one of the measures under Priority axis 1 of this EPOP.

Projects under the EPOP should not have negative effects on the natural assets of potential NATURA 2000 sites. Croatia has started with preparation of the programme NATURA 2000 within LIFE III – Third countries project and Emerald network project, which will be continued within the PHARE 2005 project: "*Implementation of NATURA 2000 in Croatia (CRO-NATURA)*". The project is scheduled to be completed at the end of 2008. The overall objective of the project is the full compliance and implementation of the EU Habitats and Birds directives. The project's purpose is to establish and further implement NATURA 2000 in Croatia and build the capacity of the State Institute for Nature Protection for the provision of biodiversity data to the European Environment Agency (EEA). The project is expected to result in:

- ✓ A complete proposal document for NATURA2000 to be submitted to the EC;
- ✓ The implementation of Article 6 (1) of the Habitats Directive;
- ✓ Management plans for potential NATURA 2000 sites;
- ✓ SINP capacity to implement Article 6 (3) and (4) of the HD;
- ✓ The assessment of plans and projects significantly affecting Nature 2000 sites;
- ✓ A Nature Protection Information System (NPIS) -according to EU requirements etc.

Another Phare project refers to the enhancement of environmental inspection for enforcement of new environmental legislation (Phare 2005); and a Phare 2006 project for the establishment and equipping of 12 stations for air quality monitoring within the national air quality monitoring network.

Croatia also participates in the Phare 2005 multi-country programme on Environment and Enlargement in 2005 which provides pre-accession assistance to four candidate/acceding countries (Bulgaria, Croatia, Romania and Turkey). The project has three sub-components, which include "Development of the capacity of environmental authorities through transfer of best practice and training to support effective use of financial resources". This sub-component is expected to contribute to the elaboration of a national Environmental Financing Strategy and the training of national and local authorities for the effective use of EU funds.

ISPA

The ISPA programme is so far essential for gaining experience with co-financing investments in "heavy directives" infrastructure. The National ISPA Strategy for Environment was developed in June 2005. It sets priority waste management, water supply, sewage and wastewater treatment investment projects and is used as a planning document for use for 30M€ of ISPA support in the period 2005 and 2006. The three approved projects are:

- ✓ "Karlovac Water and Waste Water Programme"

The main activities envisaged within this project are the following: construction of the WWTP of 100.000 p.e., investments in the water supply and sewerage systems and providing technical assistance (with equipment supply) to the Karlovac municipal company. The aim is to ensure the provision of safe drinking water in accordance with EU requirements and protection of the water environment in the Karlovac region and, in doing so, to achieve improved compliance with relevant EU directives. The project's total value is 36.0 M€, out of which 22.5 M€ (66%) is provided from ISPA funding and 13.5 M€ (34%) from national sources, including the repayment of an EBRD loan.

- ✓ "Bikarac Regional Waste Management Centre (Phase I)"

The main activities envisaged within the project are the following: construction of a waste management centre for the Šibensko-kninska County - Bikarac, remediation of the Pirovac landfill, conduction of a pilot project on recycling and providing technical assistance to the municipal company. In Phase II of the project, the remaining landfills in the County will be remediated/closed and the recycling scheme will be expanded. The Financing Memorandum for the project was approved by the ISPA Management Committee in April 2006 and signed in September 2006.; total value of the project is 8.8 M€, out of which 6 M€ (68%) is being provided from ISPA funding and 2.8 M€ (32%) from national sources.

✓ “IPA Project Pipeline Preparation (Environment)”

The main objective of the project is to provide assistance to the Croatian national authorities in the preparation of an IPA project pipeline for environmental projects (in the wastewater/water and waste sectors). The activities are targeted at projects in the municipal waste, wastewater and water supply sectors, according to the indicative list of projects (that is part of the projects application/Financing Memoranda). The Financing Memorandum for the project was approved by the ISPA Management Committee in April 2006 and signed in September 2006. The total value of the project is 1.46 M€, out of which 0.96M€ (66%) is being provided from ISPA funding and 0.50 M€ (34%) from the State Budget.

Other programmes

Croatia takes part in, and benefits from, LIFE III –Third Countries and bi-lateral projects, but also from the CARDS financed regional initiatives, such as the Regional Environmental Reconstruction Programme (REReP), which has helped identify investment priorities¹⁰⁶ in the environment sector, and the DABLAS Task Force (Danube Black Sea Task Force), which was set up in 2001 to provide a platform for cooperation, to ensure the protection of water and water-related ecosystems in the Danube and Black Sea.

Under the LIFE III – Third Countries programme, 14 projects have been approved for different beneficiaries in Croatia until 2005. Project “Guidelines Development for Starting Implementation of Waste Management Plan in the Republic of Croatia” had the objective of establishing capacity for the implementation of the National Waste Management Strategy. The project provided a series of waste management databases and prepared guidelines on site selection and technical and organisational solutions in waste management. The project was completed in November 2006. An ongoing waste management project is “Development of sustainable construction and demolition waste management system for Croatia” (being implemented by the Faculty of Construction in Zagreb). Through LIFE III –Third countries project “Building up National Ecological Network as a part of the Pan-European Ecological Network and NATURA 2000 (CRO-NEN)” and the Emerald network project, Croatia has started with the preparation of the NATURA 2000 programme. Accordingly, potential NATURA 2000 sites have been identified based on scientific data and the programme for collecting additional needed data has been prepared.

The **DABLAS** Task Force (Danube Black Sea Task Force) was set up in 2001 with the aim of providing a platform for cooperation to ensure the protection of water and water-related ecosystems in the Danube and Black Sea areas. This was in response to a Communication adopted by the European Commission in 2001, which highlighted priority actions required to improve the environmental situation in the region. The overall goal is to develop financing mechanisms for the implementation of investment projects for pollution reduction and the rehabilitation of ecosystems in the wider Black Sea region. Under the leadership of the DABLAS Task Force, the first project was initiated to prioritise water sector investment projects addressing nutrient reduction. 113 out of a total of 158 potential municipal sector projects were evaluated in terms of their environmental impacts, impacts on the Black Sea, potential financing and technological efficiency and compliance. The ICPDR – DABLAS database has been developed to include municipal, industrial, agro-industrial, wetland restoration, and agricultural & land use projects. The database is an inter-active tool to be used for evaluating the remaining needs for investment and policy measures on a regional, national, and sector basis. The ICPDR DABLAS database is linked with the ICPDR emission inventories database.

¹⁰⁶ REReP Priority Environmental Investment Programmeme (PEIP) contributed to investment capacity-building by identifying priorities and drafting proposals. As a result, a list of Croatia’s priority investment projects (waste, water, air) was compiled and presented at the PEIP Regional meeting in Brussels in September 2005.

In the framework of the DABLAS Task Force, the Danube Investment Support Facility (DISF) Project has been developed with the financial support of the EU, with the aim of supporting the preparation of specific projects, and agreed within DABLAS Task force as a priority project, in terms of the preparation of the relevant feasibility study. In the framework of the DISF Project, four projects were prepared, or are under preparation in Croatia: the Karlovac, Osijek, Vukovar and Slavonski Brod water and waste water projects.

3.4.3.2. International Finance Institutions (IFIs)

IFIs are already involved in certain activities related to environmental projects. IFIs represent possible sources of national co-financing for specific IPA projects, while at the same time, the programmes and plans of all IFIs have been taken into account while preparing this OP, and will continue to be reviewed when selecting individual projects for approval. Additionally, it is seen as useful to use the experience and expertise of the IFIs in the project preparation phase – for example, through existing initiatives such as DISF (Danube Investment Support Facility) and REREP (Regional Environmental Reconstruction Programme for South East Europe).

World Bank (WB) lending has focused on infrastructure, including the environment in projects such as: “Legislation Gap Analysis” (first project related to legislation harmonisation); Karst Ecosystem Conservation – KEC; The National Environmental Data Gathering Capacity (NEDGC); Coastal Cities Pollution Control Project for Croatia (value of programme first stage is approx. € 80 million to, inter alia, improve the quality of recipient waters and provide better water services in the Adriatic basins – see below) etc. The following projects are co-financed by the UNDP and the World Bank: UNDP/GEF - "Enabling Croatia to prepare its first National Communication in response to its commitments to the UNFCCC"; UNEP/GEF Project Development of the National Biosafety Framework.

As determined in the assessment strategy for Croatia in the forthcoming period, the WB will, inter alia focus on assisting the Government of Croatia in **facilitating sustainable natural resource management through strengthening environmental management capacity, upgrading wastewater and water supply infrastructure and improving energy efficiency.**

Within the **Global Environment Facility (GEF)** funded project “Determination of priority actions for the further elaboration and implementation of the Strategic Action Programme for the Mediterranean Sea”, Croatia has prepared a National Action Plan (NAP) for the Protection of the Mediterranean Sea Against Pollution from Land-Based Sources. NAP is primarily focused on determining proposals for environmental protection priority actions in the coastal areas of Croatia. The major environmental issue in the coastal area is wastewater pollution. NAP priorities herein are wastewater treatment and collection in the largest coastal cities of Split and Rijeka but also in further major coastal cities Šibenik, Dubrovnik, Pula and Zadar. Additionally, two sets of priorities were singled out for addressing pollution from industrial waste water, first including major industrial polluters with self-standing outfalls (in Rovinj, Zadar and Split), and other set of priorities which includes all other industries in the coastal area.

Solid waste management and disposal are further NAP priorities: it foresees the construction of two regional waste management centres for Split-Dalmatia and Primorje-Gorski Kotar Counties. Additionally, the NAP envisages the remediation of the largest landfills and dumpsites in the region which do not meet the provisions of the applicable regulations and pose an environmental risk. (Karepovac-Split, Sovjak and Viševac – Rijeka). Another NAP priority is hazardous waste management and disposal.

The national environmental plans, especially the programme for the protection of coastal water against pollution, and the mentioned Coastal Cities Pollution Control Project envisage the construction, upgrading, reconstruction and improvement of sewerage systems and waste water treatment systems with the aim of protecting and improving seawater quality, creating the conditions for a safe economic development in accordance with the objectives of environmental protection, protecting and improving the achieved level of environmental protection and meeting EU standards regarding the quality of the environment in local communities. Programme implementation is planned in three phases encompassing about 80 settlements in the coastal area. The first stage of the Programme started implementation in 2005 and it is planned to be finished in 2008. Construction works are being carried out in the following cities Opatija, Zadar, Rijeka and Biograd, Novigrad, Makarska, Omiš, Opuzen, Pula and the municipalities of Lovran, Matulji, Pakoštane and Sveti Filip i Jakov, Dugi Rat and

Rogoznica. 27 sub-projects (towns and municipalities), are envisaged for implementation in the second stage of Programme. Currently the technical project documentation is under preparation. This three stage programme is planned to be carried out over 15 years.

NAP's solid waste management priorities envisage the solution of the waste management problems in the greater area of the City of Split and the greater area of the City of Rijeka. This is in line with National Waste Management Implementation Plan. The NAP's solid waste management priorities are reflected in the EPOP's indicative list of major projects where regional waste management centres in Split-Dalmatia and Primorje-Gorski Kotar Counties are two top priority projects. Also, the remediation of the Sovjak dumpsite is a project represented on this list. The remediation of landfills in Croatia is an ongoing activity supported by Environmental Protection and Energy Efficiency Fund co-financing, which also includes landfills in the coastal area.

In the infrastructure and environment sector, the **European Bank for Reconstruction and Development** (EBRD) envisages working with a number of large and medium-sized municipalities to develop their infrastructure projects for prospective EU co-financing. In addition, the Bank will continue to roll out instruments to reach small municipalities through local banks, and promoting investment in environmental infrastructure with donor support (EU and Netherlands). Some of the environmental projects in which the EBRD participated are: Zagreb's solid waste programme and WWTP, as well as the improvement of Rijeka's sewerage system and the ISPA project "Karlovac water and waste water programme". The EBRD has also started negotiations with the County of Istria to support the preparation and implementation of their project which is in the IPA project pipeline.

Although the transport sector will remain a priority for the **European Investment Bank** it is envisaged to direct more loans to both the environment sector (i.e. waste water treatment, Zagreb incinerator) and the health sector (Zagreb hospitals).

The **KfW Entwicklungsbank** envisages drinking water supply and sewage and waste disposal improvement as priority activities under the Social Infrastructure Operation area.

One of the five priority areas for the **United Nations Development Programme** in Croatia is "Environmental Governance" – with the aim of ensuring that natural resources are used in a sustainable manner and in compliance with the international obligations and agreements that the Republic of Croatia has assumed. So far activities and projects under the respective priority have been mainly related to strengthening institutional / administrative capacity under the climate change and biodiversity sectors.

3.5. INDICATIVE LIST OF MAJOR PROJECTS

WASTE:

The indicative list below represents an updated indicative ISPA project priority list with new projects for construction of county waste management centres included. Selection of all projects on the list is based upon criteria set out in Section 3.1. The first three projects (ranked according to their priority) are being proposed for IPA funding in the period 2007- 2009.

PRIORITY AXIS 1 – Developing waste management infrastructure for establishing an integrated waste management system in Croatia							
Nr	Project name	Type	Project preparation support	Estimated Total M€	Measure	Comments	Status
1	Regional Waste Management Centre Mariščina (The County of Primorje and Gorski Kotar) *	Construction		41.78	<u>Measure 1.1</u>	<p>The main objective of the Project is to establish integrated sustainable waste management system on a county level (305,505 inhabitants) Main activities:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Construction of new WMC – plateaus in operating zone, MBT, phase 1 of landfill area, wastewater and leachate treatment system, buffer zone, internal infrastructure (stage I) • Technical assistance in public awareness raising and supervision of works <p>For IPA funding the construction of RWMC (without MBT facility) and technical assistance is being proposed</p>	Is being prepared for funding in 2007

PRIORITY AXIS 1 – Developing waste management infrastructure for establishing an integrated waste management system in Croatia							
Nr	Project name	Type	Project preparation support	Estimated Total M€	Measure	Comments	Status
2	Regional Waste Management Centre for the County of Split – Dalmatia*	Construction	CARDS 2002	55.7	<u>Measure 1.1</u>	<p>The main objective is to establish integrated sustainable waste management system on a county level (464,000 inhabitants). Main activities:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Construction of new WMC of the County of Split-Dalmatia including MBO facility (phase I) • Construction of 4 transfer stations (TS) on islands and 4 TS in the mainland • Optimizing of waste transport from TS to the RWMC • Pilot study for separate collection of waste for town of Split <p>For IPA funding construction of WMC, transfer stations and pilot study is being proposed</p>	Is being prepared for funding in 2007
3	Regional Waste Management Centre for the County of Istria*	Construction	EBRD	45	<u>Measure 1.1</u>	<p>The main objective of the Project is to establish integrated sustainable waste management system on a county level (206,344 inhabitants) Main activities:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Construction of new RWMC-Kaštijun including MBO facility • Construction of four Transfer Stations • Vehicles for long range transport – between the transfer stations and the RWMC • Technical Assistance in public awareness arising and supervision of the works <p>For IPA funding construction of new RWMC (without MBO facilities), technical assistances and vehicles for long range transport and transfer stations is being proposed</p>	Is being prepared for funding in 2007

PRIORITY AXIS 1 – Developing waste management infrastructure for establishing an integrated waste management system in Croatia							
Nr	Project name	Type	Project preparation support	Estimated Total M€	Measure	Comments	Status
4	Remediation and closing down of the Sovjak pit, County of Primorje-Gorski Kotar*	Remediation	IPA	25	<u>Measure 1.2</u>	<p>The main objective is remediation and closing down of the abandoned hazardous waste landfill Sovjak, in karst region, in which had been deposited 250.000 m3 of hazardous waste (from refinery, shipyard and oil containers, etc).</p> <p>Main activities:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Excavation and disposal/treatment of hazardous waste • Stabilizing of remaining landfill against water infiltration • Capping of the landfill area, biological recultivation of the landfill area and immediate surroundings • Leachate control and treatment • Reduction of adverse impact on soil, air and water in the area in conjunction with the remediation of the Visevac municipal waste landfill site • Monitoring of environmental impacts of the closed landfill 	In preparation
5	Waste Management Centre for the County of Dubrovnik-Neretva*	Construction	CARDS 2002 IPA	24.8	<u>Measure 1.1</u>	<p>The main objective is to establish integrated sustainable waste management system on a regional (county) level (122,870 inhabitants).</p> <p>Main activities:</p> <p>Phase I</p> <ul style="list-style-type: none"> • Construction of new RWMC including MBO facility • Construction of 4 transfer stations (TS) on islands and 3 TS in the mainland • Providing special vehicles for the optimizing of waste transporting from TS to the RWMC. <p>Phase II</p> <ul style="list-style-type: none"> • Constructing of facilities for pre-treatment of separately collected waste and sorting facility in scope of County Waste Management Zone 	In preparation

PRIORITY AXIS 1 – Developing waste management infrastructure for establishing an integrated waste management system in Croatia							
Nr	Project name	Type	Project preparation support	Estimated Total M€	Measure	Comments	Status
6	Regional Waste Management Centre for County of Zadar*	Construction	CARDS 2001 IPA	35.9	<u>Measure 1.1</u>	The main objective is to establish integrated sustainable waste management system on a county level (162,045 inhabitants). Main activities: <ul style="list-style-type: none"> • Construction of new WMC • Construction of transfer stations • Providing of the special vehicles for the optimizing of waste transporting from TS to the WMC 	In preparation (estimated . date for implementation – 2008)
7	Waste Management Centre for County of Virovitica-Podravina	Construction	IPA		<u>Measure 1.1</u>	The construction of waste management centre and other facilities needed for development of integrated waste management	In preparation (estimated . date for implementation – 2008)
8	Waste Management Centre for North-West Croatia*	Construction	IPA		<u>Measure 1.1</u>	The construction of waste management centre and other facilities needed for development of integrated waste management	In preparation (estimated . date for implementation – 2008)
9	Waste Management Centre for East Slavonia*	Construction	IPA		<u>Measure 1.1</u>	The construction of waste management centre and other facilities needed for development of integrated waste management	In preparation (estimated . date for implementation – 2008)
10	Waste Management Centre for Karlovac County	Construction	IPA		<u>Measure 1.1</u>	The construction of waste management centre and other facilities needed for development of integrated waste management	In preparation (estimated . date for implementation – 2009)

PRIORITY AXIS 1 – Developing waste management infrastructure for establishing an integrated waste management system in Croatia							
Nr	Project name	Type	Project preparation support	Estimated Total M€	Measure	Comments	Status
11	Waste Management Centre for County of Brodsko-Posavska	Construction	IPA		<u>Measure 1.1</u>	The construction of waste management centre and other facilities needed for development of integrated waste management	In preparation (estimated . date for implementation – 2009)
12	Waste Management Centre for Sisak-Moslavina County	Construction	IPA		<u>Measure 1.1</u>	The construction of waste management centre and other facilities needed for development of integrated waste management	In preparation (estimated . date for implementation – 2008)

* Projects were part of the ISPA Strategy Indicative list: W3, W1, W4, W6, W12, W11, W5 and W10

WATER:

List below represent updated ISPA project priority list where also three new projects are determinate. Selection of all these below indicated projects is based upon criteria set out in Section 3.1.

PRIORITY AXIS 2 – Protecting Croatia’s water resources through improved water supply and integrated waste water management systems							
Nr	Project name	Type	Project preparation support	Estimated Total M€	Measure	Comments	Status
1	Slavonski Brod	Waste water treatment Water supply	DABLAS/DISF	27	Measure 2.1. Measure 2.2.	Significant preparatory work already undertaken. Interest of IFI – EIB. TA for completing IPA application assured. Investment includes construction of WWTP, sewage network and reconstruction of water supply system	Will be ready for funding in 2007
2	Knin - Drniš	Waste water treatment Water supply	EC support CARDS- ROP	11.7 + 4,7 = 16.4	Measure 2.1. Measure 2.2.	Support from CARDS project the significant preparatory work will be done (feasibility studies, design, & tender documents).	Will be ready for funding in 2007
3	Osijek	Waste water treatment	DABLAS/DISF	20	Measure 2.2.	Significant preparatory work already undertaken. Interest of IFI – EIB. TA for completing IPA application assured. Project pre-appraisal from EC done in June 2005	Will be ready for funding in 2008
4	Vukovar	Waste water treatment	DABLAS/DISF	19	Measure 2.2.	Significant preparatory work already undertaken. Interest of IFI – EIB.	Will be ready for funding in 2008
5	Bjelovar-Bilogora*	Water supply	ISPA TA	55	Measure 2.1.	County with lowest level of water connections (31%) in Croatia. Amount of 55 mil EUR in accordance with TOR and estimation for ISPA TA	Selection of Consultants for preparation of technical project documentation is under procedure. Estimated date of finalising IPA application with supporting documents is 2008.

PRIORITY AXIS 2 – Protecting Croatia's water resources through improved water supply and integrated waste water management systems							
Nr	Project name	Type	Project preparation support	Estimated Total M€	Measure	Comments	Status
6	Koprivnica-Krizevci*	Water supply	ISPA TA	52	Measure 2.1.	County with low level of water connections. Amount of 52 mil EUR in accordance with TOR and estimation for ISPA TA	Selection of Consultants for preparation of technical project documentation is under procedure. Estimated date of finalising IPA application with supporting documents is 2008
7	Nova Gradiska	Waste water treatment	ISPA TA	13	Measure 2.2.	25.000 p.e. Amount of 13 mil EUR includes extension of network Amount of 8,55 mil EUR in accordance with TOR and estimation for ISPA TA: which includes WWTP and connecting sewer main	Selection of Consultants for preparation of technical project documentation is under procedure. Estimated date of finalising IPA application with supporting documents is 2008.
8	Djakovo	Waste water treatment	ISPA TA	16,5	Measure 2.2.	21,000 inhabitants, planned capacity 30,000 p.e	Selection of Consultants for preparation of technical project documentation is under procedure. Estimated date of finalising IPA

PRIORITY AXIS 2 – Protecting Croatia's water resources through improved water supply and integrated waste water management systems							
Nr	Project name	Type	Project preparation support	Estimated Total M€	Measure	Comments	Status
							application with supporting documents is 2008.
9	Sisak	Waste water treatment	ISPA TA / EBRD	31	Measure 2.2.	TA for completing IPA application assured (EBRD)	In preparation Estimated date of finalising IPA application with supporting documents is 2008.
10	Vrbovec	Waste water treatment	IPA	6	Measure 2.2.		In preparation Estimated date of finalising IPA application with supporting documents is 2009
11	Krapina	Waste water treatment	IPA	5.8	Measure 2.2.		In preparation Estimated date of finalising IPA application with supporting documents is 2009.
12	Velika Gorica	Waste water treatment	IPA	5.5	Measure 2.2.		Estimated date of finalising IPA application with supporting documents is 2009.
13	Samobor	Waste water treatment	IPA	10	Measure 2.2.		Estimated date of finalising IPA application with supporting documents

PRIORITY AXIS 2 – Protecting Croatia's water resources through improved water supply and integrated waste water management systems							
Nr	Project name	Type	Project preparation support	Estimated Total M€	Measure	Comments	Status
							is 2009.
14	Dugo Selo		IPA	14.8	Measure 2.2.		Estimated date of finalising IPA application with supporting documents is 2009.

* Projects were part of the ISPA Strategy Indicative list: WS 4 and WS3

4. INDICATIVE FINANCIAL TABLES FOR THE ENVIRONMENT OPERATIONAL PROGRAMME

YEARS 2007 - 2009

	Public expenditure			For information	
	Total Public expenditure	Community Contrib. (IPA)	National Public Contrib.	IPA cofinancing rate	Other (IFI, etc)
	(1) =(2) + (3) (Eur)	(2) (Eur)	(3) (Eur)	(4)=(2)/(1) (%)	(Eur)
Priority Axis 1: Developing waste management infrastructure for establishing an integrated waste management system in Croatia	35.133.000	26.349.750	8.783.250	75%	0
Measure 1.1: Establishment of new waste management centres at county/ regional levels	34.893.000	26.169.750	8.723.250	75%	0
Measure 1.2. Remediation of sites highly polluted by waste (hot spots)	240.000	180.000	60.000	75%	0
Priority Axis 2: Protecting Croatia's water resources through improved water supply and integrated wastewater management systems	35.267.000	26.450.250	8.816.750	75%	0
Measure 2.1. Establishment of modern water supply systems and networks	3.733.000	2.799.750	933.250	75%	0
Measure 2.2 Construction of WWTP for domestic and industrial wastewaters and upgrading of sewerage network	31.534.000	23.650.500	7.883.500	75%	0
Technical Assistance	933.000	699.750	233.250	75%	0
Measure 3.1 OP management and capacity building	933.000	699.750	233.250	75%	0
Total Years 2007 - 2009	71.333.000	53.499.750	17.833.250	75%	0

Regarding waste sub-sector, the potential national sources of financing are Environment Protection and Energy Efficiency Fund, Croatian financial institutions, counties and local budgets. With regard to IFIs, EBRD has expressed its interest to give technical assistance for a development of project documentation for the project: Regional Waste Management Centre for the County of Istria which will be followed by the loan for sub financing the implementation of the project.

Regarding water sub-sector the potential national sources of financing are State Budget, Municipality Budget, County Budget, Croatian Waters and IFI. With regard to IFIs, EIB has expressed its interest take part in financing of projects in Town Osijek and Slavonski Brod.

YEAR 2007

	Public expenditure				For information
	Total Public expenditure	Community Contrib. (IPA)	National Public Contrib.	IPA cofinancing rate	Other (IFI, etc)
	(1) =(2) + (3) (Eur)	(2) (Eur)	(3) (Eur)	(4)=(2)/(1) (%)	(Eur)
Priority Axis 1: Developing waste management infrastructure for establishing an integrated waste management system in Croatia	11.133.000	8.349.750	2.783.250	75%	0
Measure 1.1: Establishment of new waste management centres at county/ regional levels	11.059.667	8.294.750	2.764.917	75%	
Measure 1.2. Remediation of sites highly polluted by waste (hot spots)	73.333	55.000	18.333	75%	
Priority Axis 2: Protecting Croatia's water resources through improved water supply and integrated wastewater management systems	11.200.000	8.400.000	2.800.000	75%	0
Measure 2.1. Establishment of modern water supply systems and networks	2.196.750	1.647.500	549.250	75%	
Measure 2.2 Construction of WWTP for domestic and industrial wastewaters and upgrading of sewerage network	9.003.250	6.752.500	2.250.750	75%	
Technical Assistance	333.000	249.750	83.250	75%	0
Measure 3.1 OP management	333.000	249.750	83.250	75%	
Total Year 2007	22.666.000	16.999.500	5.666.500	75%	0

YEAR 2008

Total Public expenditure	Public expenditure			IPA cofinancing rate	For information Other (IFI, etc)
	Community Contrib. (IPA)	National Public Contrib.			
(1) = (2) + (3) (Eur)	(2) (Eur)	(3) (Eur)	(4) = (2)/(1) (%)		(Eur)

Priority Axis 1: Developing waste management infrastructure for establishing an integrated waste management system in Croatia	11.833.000	8.874.750	2.958.250	75%	0
Measure 1.1: Establishment of new waste management centres at county/ regional levels	11.759.667	8.819.750	2.939.917	75%	
Measure 1.2: Remediation of sites highly polluted by waste (hot spots)	73.333	55.000	18.333	75%	
Priority Axis 2: Protecting Croatia's water resources through improved water supply and integrated wastewater management systems	11.867.000	8.900.250	2.966.750	75%	0
Measure 2.1: Establishment of modern water supply systems and networks	1.479.750	1.109.813	359.937	75%	
Measure 2.2 Construction of WWTP for domestic and industrial wastewaters and upgrading of the sewerage network	10.387.250	7.790.437	2.596.813	75%	
Technical Assistance	300.000	225.000	75.000	75%	0
Measure 3.1 OP management and capacity building	300.000	225.000	75.000	75%	
Total Year 2008	24.000.000	18.000.000	6.000.000	75%	0

YEAR 2009

	Public expenditure			IPA cofinancing rate	For information
	Total Public expenditure	Community Contrib. (IPA)	National Public Contrib.		Other (IFI, etc)
	(1) = (2) + (3) (Eur)	(2) (Eur)	(3) (Eur)	(4) = (2)/(1) (%)	(Eur)

Priority Axis 1: Developing waste management infrastructure for establishing an integrated waste management system in Croatia	12.167.000	9.125.250	3.041.750	75%	0
Measure 1.1: Establishment of new waste management centres at county/ regional levels	12.073.666	9.055.250	3.018.416	75%	
Measure 1.2: Remediation of sites highly polluted by waste (hot spots)	93.334	70.000	23.334	75%	
Priority Axis 2: Protecting Croatia's water resources through improved water supply and integrated wastewater management systems	12.200.000	9.150.000	3.050.000	75%	0
Measure 2.1: Establishment of modern water supply systems and networks	121.400	91.050	30.350	75%	
Measure 2.2 Construction of WWTP for domestic and industrial wastewaters and upgrading of sewerage network	12.078.600	9.058.950	3.019.650	75%	
Technical Assistance	300.000	225.000	75.000	75%	0
Measure 3.1 OP management and capacity building	300.000	225.000	75.000	75%	
Total Year 2009	24.667.000	18.500.250	6.166.750	75%	0

5. IMPLEMENTATION PROVISIONS

5.1. MANAGEMENT AND CONTROL STRUCTURES

This chapter of the Operational Programme describes the systems and arrangements in place as they are known at the time of the drafting the Operational Programme. However, a number of critical decisions regarding structures and responsibilities, as well as management and information systems, will be taken in the context of the accreditation for conferral of decentralised management, which follows a different timing from the adoption of the Operational Programme. To this end, the Framework Agreement, as well as the Financing Agreement to be signed after conferral of decentralised management, will set out the detailed provisions regarding management and control systems. The provisions in this chapter must therefore be understood as subject to latter adaptations by the applicable provisions of these agreements, where required.

CODEF will oversee the implementation of all five components of the IPA programme. The State Secretary of CODEF is appointed as the National IPA Coordinator. The role of the Strategic Co-ordinator for IPA Components III & IV will be assumed by the Deputy State Secretary of CODEF. The Strategic Coordinator will ensure that there is complementarity and coherence between the programmes implemented in the regional development and human resources development spheres, especially taking into account the limited amount of financial resources available under IPA and the need for the concentration of activities.

5.1.1. Bodies and authorities

Based on the IPA Implementing Regulation, the Croatian Government has adopted its own legal act/s to designate specific bodies for IPA management and implementation¹⁰⁷.

Under the provisions of this Regulation, the following individuals/bodies have been or will be designated / established:

- National IPA Coordinator
- Strategic Coordinator for the regional development and the human resources development components
- Competent Accrediting Officer
- National Authorising Officer
- National Fund
- Audit Authority
- Operating Structure

With the exception of the Operating Structure and the role of the Strategic Coordinator, these bodies essentially perform tasks which are generally applicable to all IPA components in accordance with their functions specified in the relevant articles of the IPA Implementing Regulation.

¹⁰⁷ Regulation on the Scope and Contents of Responsibilities and the Authority of Bodies Responsible for Managing the Instrument For Pre-Accession Assistance (OG 18/2007); Amendments to the Regulation on the Scope and Contents of Responsibilities and the Authority of Bodies Responsible for Managing the Instrument For Pre-Accession Assistance (OG 82/2007)

Decision on the Appointment of Individuals Responsible for Managing the Instrument for Pre-Accession Assistance (IPA) (OG 18/2007); Amendment to the Decision on the Appointment of Individuals Responsible for Managing the Instrument for Pre-Accession Assistance (IPA) (OG 82/2007)

Accordingly, in line with the provisions of Article 7.3 of the afore-mentioned Regulation and as specified in the 'model' Framework Agreement adopted by the Commission on 6 July 2007 [ref C(2007) 3208 final – E/1368/2007], such functions will be incorporated under the **Framework Agreement** to be concluded between the Commission and Croatia.

Operating Structure

This Operational Programme will be managed by the Head of the Operating Structure who will be responsible for the following functions in compliance with Article 28.2 of the IPA Implementing Regulation:

- Drafting the annual or multi-annual programmes;
- Programme monitoring and guiding the work of the Sectoral Monitoring Committee as defined in Article 59, notably by providing the documents necessary for monitoring the quality of implementation of the programmes;
- Drawing up the sectoral annual and final implementation reports defined in Article 61(1) and, after their examination by the Sectoral Monitoring Committee, submitting them to the Commission, to the National IPA Co-ordinator and to the National Authorising Officer;
- Ensuring that operations are selected for funding and approved in accordance with the criteria and mechanisms applicable to the programmes, and that they comply with the relevant Community and national rules;
- Setting up procedures to ensure the retention of all documents required to ensure an adequate audit trail, in accordance with Article 20;
- Arranging for tendering procedures, grant award procedures, the ensuing contracting, and making payments to, and recoveries from, the final beneficiary;
- Ensuring that all bodies involved in the implementation of operations maintain a separate accounting system or a separate accounting codification;
- Ensuring that the National Fund and the National Authorising Officer receive all necessary information on the procedures and verifications carried out in relation to expenditure;
- Setting up, maintaining and updating the reporting and information system;
- Carrying out verifications to ensure that the expenditure declared has actually been incurred in accordance with applicable rules, the products or services have been delivered in accordance with the approval decision, and the payment requests by the final beneficiary are correct. These verifications shall cover administrative, financial, technical and physical aspects of operations, as appropriate;
- Ensuring internal audit of its different constituting bodies;
- Ensuring irregularity reporting;
- Ensuring compliance with the information and publicity requirements.

The Operating Structure (OS) will be composed of the following specific bodies in accordance with Article 31 of the IPA Implementing Regulation:

- The Ministry of Environment Protection, Physical Planning and Construction (MEPPPC),
- The Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management (MAFWM),
- Croatian Waters (CW),
- The Environment Protection and Energy Efficiency Fund (EPEEF),
- The Central Finance and Contracting Agency for EU Programmes and Projects (CFCA).

The position and level of responsibility, as well as the Heads of specific bodies within the Operating Structure, are shown in the following table:

Level of Responsibility	Titles of the bodies within the Operating Structure	Specific bodies within the Operating Structure Heads of specific bodies within the Operating Structure		
IV. Operational Programme level	Body Responsible for OP	The Ministry of Environment Protection, Physical Planning and Construction State Secretary for Environment Protection Ulica Republike Austrije 14, 10000 Zagreb		
V. Priority/Measure level	Body Responsible for Priority/Measure	<p align="center">Priority Axis 1</p> <p align="center">The Ministry of Environment Protection, Physical Planning and Construction Directorate for Strategic and Integration Processes in Environmental Protection Assistant Minister Ulica Republike Austrije 14, 10000 Zagreb</p>	<p align="center">Priority Axis 2</p> <p align="center">The Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management Directorate for Water Policy and International Projects State Secretary for Water Management Ulica grada Vukovara 220, 10000 Zagreb</p>	<p align="center">Priority Axis 3</p> <p align="center">The Ministry of Environment Protection, Physical Planning and Construction Directorate for Strategic and Integration Processes in Environmental Protection Assistant Minister Ulica Republike Austrije 14, 10000 Zagreb</p>
VI. Project level	Implementing Body (Contracting Authority)	<p align="center">The Environment Protection and Energy Efficiency Fund Director Ksaver 208, 10000 Zagreb</p>	<p align="center">Croatian Waters Deputy Director Ulica grada Vukovara 220, 10000 Zagreb</p>	<p align="center">Central Finance and Contracting Agency for EU Programmes and Projects (CFCA) Head of CFCA Katančičeva 5, 10000 Zagreb</p>

The State Secretary of the Ministry of Environment Protection, Physical Planning and Construction will act as the Head of Operating Structure in the meaning of Article 167 (3) of the IPA Implementing Regulation.

Any personnel changes in the Heads of the specific bodies referred to above will be notified to the Commission, as appropriate, including any changes which affect the accreditation of the Operating Structure and the Commission's subsequent conferral of management powers.

Distribution of functions

The **Ministry of Environment Protection, Physical Planning and Construction (as the Body Responsible for the OP)** bears overall responsibility for the management of the Operational Programme and executes the following functions in relation to the Operational Programme as a whole:

- Coordination of Operational Programme preparation and adjustment;
- Coordination of programme monitoring in accordance with provisions of Article 59 of the IPA Implementing Regulation;
- Coordination of the preparation of the annual and final sectoral reports (Article 169 of the IPA Implementing Regulation);
- Setting up procedures for the retention of all documents to ensure a sufficiently detailed audit trail (Article 20 of the IPA Implementing Regulation);
- Organisation of interim evaluations during the period of programme implementation;
- Setting up, maintaining and updating a reporting and information system;
- Ensuring that all bodies involved in the implementation of operations maintain a separate accounting system or a separate accounting codification;
- Ensuring that the National Fund and the National Authorising Officer receive all necessary information on the procedures and verifications carried out in relation to expenditure;
- Ensuring internal audit of its different constituent bodies;
- Ensuring irregularity reporting;
- Ensuring risk management reporting;
- Ensuring compliance with the information and publicity requirements;

The **Ministry of Environment Protection, Physical Planning and Construction (as the Body Responsible for a Priority/Measure)** will specifically execute the following tasks for all measures within Priority Axis 1 – Developing Waste Management Infrastructure for Establishing and Integrated Waste Management System in Croatia and for Priority Axis 3 – Technical Assistance:

- Preparation of the sections of the Operational Programme within its sectoral area of responsibility;
- Preparation of monitoring data/reports within its sectoral area of responsibility;
- Preparation of relevant sections of sectoral annual and final reports, within their area of responsibility;
- Ensuring that all the relevant information is available to ensure at all times a sufficiently detailed audit trail;
- Identification of the intended final beneficiaries, the expected selection modalities and possible related specific selection criteria (Article 155 of IPA Implementing Regulation);
- Ensuring that operations within their sectoral area of responsibility are selected for funding and approved in accordance with the criteria applicable of the OP;

- In its capacity as a beneficiary, assistance in the technical preparation and management of the projects on the basis of formal agreements with the implementing body;
- Quality appraisal of major projects prepared by the Final Beneficiaries (where relevant) and their submission to the National IPA Coordinator;
- Submission to the National Fund of requests for payment and all supporting documents;
- Preparing and submitting all necessary information on the procedures and verifications carried out in relation to expenditure;
- Retention of all documents and ensuring that all the relevant information is available to provide for a sufficiently detailed audit trail;
- Internal audit;
- Irregularity reporting;
- Risk management reporting;
- Compliance with the information and publicity requirements.

The **Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management (as the Body Responsible for a Priority/Measure)** will execute the following functions for all measures within the Priority Axis 2 – Protecting Croatia’s Water Resources through Improved Water supply and Integrated Wastewater Management System:

- Preparation of the sections of the Operational Programme within its sectoral area of responsibility;
- Preparation of monitoring data/reports within its sectoral area of responsibility;
- Preparation of relevant sections of sectoral annual and final reports, within their area of responsibility;
- Ensuring that all the relevant information is available to ensure at all times a sufficiently detailed audit trail;
- Identification of the intended final beneficiaries, the expected selection modalities and possible related specific selection criteria (Article 155 of IPA Implementing Regulation);
- Ensuring that operations within their sectoral area of responsibility are selected for funding and approved in accordance with criteria applicable to the OP;
- In its capacity as a beneficiary, assistance in the technical preparation and management of the projects on the basis of formal agreements with the implementing body;
- Quality appraisal of major projects prepared by the Final Beneficiaries (where relevant) and their submission to the National IPA Coordinator;
- Submission to the National Fund of requests for payment and all supporting documents;
- Preparation and submitting all necessary information on the procedures and verifications carried out in relation to expenditure;
- Retention of all documents and ensuring that all the relevant information is available to provide for a sufficiently detailed audit trail;
- Internal audit;
- Irregularity reporting;
- Risk management reporting;
- Compliance with the information and publicity requirements.

The **Environmental Protection and Energy Efficiency Fund (as an Implementing Body)** will execute the following functions for all measures within the Priority Axis 1 – Developing Waste Management Infrastructure for Establishing and Integrated Waste Management System in Croatia:

- Verification of tender documents received from beneficiary institutions and preparation of complete tender dossier;
- Arranging for tendering procedures and contract award procedures;
- Acting as the Contracting Authority;
- Contract implementation;
- Preparation and submission of payment claims to the body responsible for measure/priority;
- Making payments to, and recoveries from, the final beneficiary;
- Ensuring that the body/ies responsible for priority/measure receive(s) all necessary information on the procedures and verifications carried out in relation to expenditure;
- Carrying out verifications to ensure that the expenditure declared has actually been incurred in accordance with applicable rules, the products or services have been delivered in accordance with the approval decision, and the payment requests by the final beneficiary are correct. These verifications shall cover administrative, financial, technical and physical aspects of operations, as appropriate;
- Support in the preparation of documents for the sectoral monitoring committee on the progress made towards achieving targets of the measures;
- Support in the preparation of annual and final sectoral implementation reports;
- Maintenance of a separate accounting system or a separate accounting codification;
- Internal audit;
- Retention of all documents and ensuring that all the relevant information is available to provide for a sufficiently detailed audit trail;
- Irregularity reporting.

The **Croatian Waters (as an Implementing Body)** will execute the following functions for all measures within the Priority Axis 2 – Protecting Croatia's Water Resources through Improved Water supply and Integrated Wastewater Management System:

- Verification of tender documents received from beneficiary institutions and preparation of complete tender dossier;
- Arranging for tendering procedures and contract award procedures;
- Acting as the Contracting Authority;
- Contract implementation;
- Preparation and submission of payment claims to the body responsible for measure/priority;
- Making payments to, and recoveries from, the final beneficiary;
- Ensuring that the body/ies responsible for priority/measure receive(s) all necessary information on the procedures and verifications carried out in relation to expenditure;
- Carrying out verifications to ensure that the expenditure declared has actually been incurred in accordance with applicable rules, the products or services have been delivered in accordance with the approval decision, and the payment requests by the final beneficiary are correct. These

verifications shall cover administrative, financial, technical and physical aspects of operations, as appropriate;

- Support in preparation of documents for the sectoral monitoring committee on progress made towards achieving targets of the measures;
- Support in the preparation of annual and final sectoral implementation reports;
- Maintenance of a separate accounting system or a separate accounting codification;
- Internal audit;
- Retention of all documents and ensuring that all the relevant information is available to provide for a sufficiently detailed audit trail;
- Irregularity reporting.

The Central Finance and Contracting Agency for EU Programmes and Projects (CFCA) (as an Implementing Body) will execute the following functions for measure within the Priority Axis 3 - Technical Assistance:

- Verification of tender documents received from beneficiary institutions and preparation of complete tender dossier;
- Arranging for tendering procedures and contract award procedures;
- Acting as the Contracting Authority;
- Contract implementation;
- Preparation and submission of payment claims to the body responsible for measure/priority;
- Making payments to, and recoveries from, the final beneficiary;
- Ensuring that the body/ies responsible for priority/measure receive(s) all necessary information on the procedures and verifications carried out in relation to expenditure;
- Carrying out verifications to ensure that the expenditure declared has actually been incurred in accordance with applicable rules, the products or services have been delivered in accordance with the approval decision, and the payment requests by the final beneficiary are correct. These verifications shall cover administrative, financial, technical and physical aspects of operations, as appropriate;
- Support in preparation of documents for the sectoral monitoring committee on progress made towards achieving targets of the measures;
- Support in the preparation of annual and final sectoral implementation reports;
- Maintenance of a separate accounting system or a separate accounting codification;
- Internal audit;
- Retention of all documents and ensuring that all the relevant information is available to provide for a sufficiently detailed audit trail;
- Irregularity reporting.

All the bodies within the Operating Structure are ultimately accountable to the Ministry of Environment Protection, Physical Planning and Construction which bears overall responsibility for the Operational Programme management, and for the execution of their specific tasks in relation to this Operational Programme. A detailed organigramme of the Operational Programme management is provided in Annex V.

5.1.2. Separation of functions

In accordance with the Article 21.2 of the IPA Implementing Regulation, the appropriate segregation of duties will be ensured between and within the designated bodies.

Separation of functions between the bodies

The separation of functions results from a division of tasks as described above. This includes the following principles:

- on the one hand, a clear separation between verifications, controls, and evaluations to be carried out by the Operating Structure and by the National Fund; and on the other
- a clear separation between the audits carried out by the Audit Authority and the implementation and payment procedures.

Separation of functions within the bodies

The organisational structure of the bodies and their internal management and control procedures will take into account all requirements to ensure a proper separation of functions. This includes the following principles:

- before an operation is authorised, the operational and financial aspects shall be verified by members of staff other than the one responsible for initiation or implementation of the operation;
- certificates of statement of expenditure shall be drawn up by a person or department within the National Fund who is functionally independent from any services that approve claims;
- the initiation, ex-ante, and ex-post controls are separate functions, to be carried out by different persons, functionally independent from each other.

5.2. MONITORING AND EVALUATION

5.2.1. Monitoring arrangements

– In order to ensure coherence and coordination in the implementation of the IPA components, programmes and operations, as well as to follow the progress in the implementation of IPA assistance, the following monitoring committees will be established:

- IPA Monitoring Committee;
- Sectoral Monitoring Committee for the Environmental Protection Operational Programme.

IPA Monitoring Committee

Croatia will establish an IPA Monitoring Committee to ensure coherence and coordination in the implementation of all five Components of IPA. The IPA Monitoring Committee shall include:

- (A) representative(s) of the European Commission;
- The National IPA Coordinator;
- The Competent Authorising Officer;
- The National Authorising Officer;
- The Strategic Coordinator for Components III and IV;
- Representatives of the IPA Operating Structures.

Sectoral Monitoring Committee

The Head of the Operating Structure will establish a Sectoral Monitoring Committee within 6 months after the entry into force of the IPA Implementing Regulation

This Committee will be co-chaired by the Head of the Operating Structure and a representative of the European Commission. Its members will include the National IPA Coordinator or his/her representative, the National Authorising Officer or his/her representative, a representative of the European Commission, the Strategic

Coordinator for Components III and IV or his/her representative, the Head of the National Fund or his/her representative, representatives of all specific bodies making up the Operating Structures as well as representatives from civil society and socio-economic partners; the Committee will also include regional and/or national organisations with a relevant interest in contributing to the effective implementation of the programme to be agreed at its 1st meeting.

In order to ensure sufficient representation and membership, the composition of the Sectoral Monitoring Committee can be reviewed and extended by the Head of the Operating Structure in agreement with the European Commission.

The Sectoral Monitoring Committee will be assisted by a permanent secretariat provided by the Operating Structure for the preparation of papers for discussion by the Committee or for clearance by written procedure.

The secretariat will be established within the Ministry of Environment Protection, Physical Planning and Construction - the Directorate for Strategic and Integration Processes in Environmental Protection (Sector for EU).

The Sectoral Monitoring Committee will report to the IPA Monitoring Committee. Its tasks will include:

- g. Considering and approving the general criteria for selecting the operations and approving any revision of those criteria in accordance with programming needs;
- h. Reviewing at each meeting progress towards achieving the specific targets of the Operational Programme on the basis of documents submitted by the Operating Structure;
- i. Examining at each meeting the results of implementation, particularly the achievement of the targets set for each priority axis and measure, as well as interim evaluations (it shall carry out this monitoring by reference to the indicators agreed). Information on the number of jobs created as a result of the implementation of individual projects should be specifically reported and monitored (this information has to be forwarded to IPA Monitoring Committee);
- j. Examining the sectoral annual and final reports on implementation, including OP summary tables;
- k. Being informed of the annual audit activity report or of the part of the report referring to the Operational Programme;
- l. Examining any proposal to amend the financing agreement for the programme and proposals to the Operating Structure for any revision or examination of the Programme likely to make possible the attainment of the programme's objectives, or to improve its management, including its financial management, as well as to oversee cross cutting themes and publicity measures.

The Sectoral Monitoring Committee shall confirm or make proposals to the Head of the Operating Structure, to the European Commission, the Strategic Co-ordinator and the National IPA Co-ordinator to revise the programme, where relevant, following an evaluation, including its results, as well as the output and financial indicators to be used to monitor the assistance.

The Sectoral Monitoring Committee will set up its rules of procedure in agreement with the Operating Structure and the IPA Monitoring Committee. It will meet at least twice a year and upon request by the Commission. Intermediate meetings may also be convened as required.

As a principle the Sectoral Monitoring Committee will aim to take decisions by reaching consensus.

5.2.2. Management Information System

The Head of the Operating Structure is responsible for the efficiency and correctness of management and implementation and in particular for setting up, maintaining and updating regularly a reporting and information system to gather reliable financial and statistical information on implementation, for the monitoring indicators and for evaluation and for forwarding this data in accordance with arrangements agreed between the NIPAC and the Commission.

This system will be developed into one or several computerised system(s), in a form chosen by the Operating Structure, which will enable it to:

- Monitor and manage the implementation of operations and projects, from the moment of tendering and call for proposal to the closure of the OP, in particular results whenever feasible, and outputs;
- Carry out and monitor financial transactions;
- Ensure the reporting requirements on the implementation of the OP.

The Operating Structure and all other bodies involved in the implementation of the OP shall have access to this system.

The Management Information System will be developed under the Technical Assistance component of this Operational Programme. The establishment of the Management Information System will be done under the guidance and supervision of NIPAC and Strategic Coordinator, in order to ensure consistency and complementarity across all the Operational Programmes. Until the system becomes operational, reporting and collection of data will be done manually.

5.2.3. Monitoring System and Indicators

The quantitative and qualitative progress made in implementing the programme, as well as its efficiency and effectiveness in relation to its objectives, will be measured by the use of evaluation and monitoring indicators related to the results and outputs of the individual measures.

In identifying appropriate monitoring and evaluation indicators, account has been taken of the methodologies, guidelines and lists of examples of indicators issued by the Commission, in particular the "Indicative guidelines on evaluation methods: Monitoring and evaluation indicators" (August 2006, working document No. 2 for the programming period 2007-2013).

The Head of the Operating Structure is responsible for programme monitoring. In this context, the Operating Structure will collect performance data (outputs, results and expenditure) from operations and projects. It will establish, maintain and update the reporting and information system by taking this project-level data and aggregate it to measure, priority axis and whole OP levels. Data on individuals who are the ultimate beneficiaries must be collected for each project and used for aggregation at measure and priority level. On this basis the Operating Structure will assess the progress of the OP at each level against objectives and targets, prepare reports to the Sectoral Monitoring Committee, draft the sectoral annual and final reports on implementation and launch interim evaluations if required.

In the context of monitoring and for the purpose of using indicators, the role of the Operating Structure will also be to ensure that:

- d. Monitoring requirements are built into the calls for tender and proposals documents (including preparation of the major project application forms, terms of reference and tender documentation);
- e. Project applications (when appraised and selected) include proposed outputs and results, as well as data on individuals, that are consistent with the OP indicators for the appropriate measure;
- f. Provision of data is built into the contract with beneficiaries as an obligation, and that performance data is provided systematically and in a timely manner by beneficiaries alongside the project reimbursement claim;

An indicative breakdown by category of the programmed use of the Community contribution to this Operational Programme will be established for monitoring and information purposes while the sectoral annual and final reports on implementation will provide information on the use of expenditure in accordance with such categories.

5.2.4. Selection of operations

All operations which are not major projects, and which are implemented by final beneficiaries other than national public bodies, shall be selected through calls for proposals.

The Operating Structure will set up a Selection Committee for each call for proposals launched for the selection of operations financed under a specific measure. The Selection Committee will have an odd number of members and it will be composed of the most appropriate officials and experts with technical competence to undertake a qualitative appraisal of project applications. These members will be nominated by the institutions in which where they are employed at the invitation of the body in charge of implementation and they will have voting rights in the

selection process. A member of the Operating Structure who prepared the guidelines for applicants will also participate in the Selection Committee's work. The Committee will be chaired by a member of the Implementing Body without a voting right. The Selection Committee will appraise project applications in compliance with the selection criteria and methodologies agreed by the Sectoral Monitoring Committee. The applications will first be screened for their compliance with the eligibility and administrative criteria meeting the relevant eligibility requirements set out in the relevant measures (completeness, accuracy, etc) and thereafter will be evaluated according to their quality. The Selection Committee will then make recommendations to the Operating Structure, in compliance with Article 158 of the IPA Implementing Regulation.

Procurement (including the award of any major projects) will follow contract award procedures contained in of the "Practical Guide to Contract Procedures for EC External Actions" (PRAG). Tender Selection Committees will be established for the evaluation of service, works and supply tenders, while their composition and decision making procedures will be in accordance with the principles set out in the relevant rules of the PRAG. All beneficiaries (whether public or private) will also comply with the principles established under the relevant PRAG rules.

5.2.5. Sectoral annual and final reports on implementation

Annual and final sectoral implementation reports will be prepared by the Operating Structure in accordance with Article 169 of the IPA Implementing Regulation. These reports will assess the implementation progress covering the attainment of set objectives, the problems encountered in managing the programme and the measures taken, financial execution, as well as the monitoring and evaluation activities carried out. This will include specific progress reports on each major project, in accordance with the format to be agreed with the Commission.

5.2.6. Evaluation arrangements

Evaluations are a tool for assessing the relevance, efficiency and effectiveness of the financial assistance as well as the impact and sustainability of the expected results. As a minimum, an ex-ante evaluation and interim evaluations will be carried out under the responsibility of the Head of the Operating Structure in accordance with the principles laid down in the IPA Implementing Regulation and guidance provided by the Commission.

The evaluation arrangements and activities of each programme will fully respect the principle of proportionality.

Ex ante evaluation

Under the responsibility of the Operating Structure, an ex ante evaluation of the Environment Protection Operational Programme has been carried out by the European Policy Research Centre at the University of Strathclyde in Glasgow and is annexed to the programme. A summary of the results of the ex-ante evaluation and the way the evaluation was conducted is set out in section 1.4.

Interim evaluation

During the implementation of the programme, interim evaluations complementing the monitoring of the Environmental Protection Operational Programme will be carried out, in particular where this monitoring reveals a significant departure from the goals initially set or where proposals are made for the revision of the programme. At any rate, evaluations are planned to provide data on indicators agreed upon in the OP that cannot be obtained through the monitoring system. In addition, strategic evaluations or thematic evaluations can be carried out under the responsibility of the Operating Structure and/or CODEF. The results will be sent to the ad-hoc committee on evaluations, to the Sectoral Monitoring Committee and to the Commission.

Evaluation function

The Head of the Operating Structure is responsible for ensuring that adequate evaluations of the Operational Programme are carried out. The evaluations will be carried out by external experts, functionally independent from the management and control system. The evaluations will be managed by a designated IPA staff member within the Ministry of Environmental Protection, Physical Planning and Construction, who will be responsible for preparing the documents for tendering and contracting these experts under Priority Axis 3, reviewing the draft evaluation reports, acting as secretariat to the *ad hoc* Evaluation Committee, and liaising, as appropriate, between the selected experts and the said Committee.

Evaluation committee

The Sectoral Monitoring Committee will designate an ad-hoc committee to assist the Operating Structure in its evaluation activities. The Committee will adhere to the 'partnership principle' and will include members (and invitees where relevant) who are experts in evaluation. Moreover, the assistance of the Committee will be availed of at all stages of the process (including guidance, planning, implementation and communication of results) in order to ensure the overall quality of the evaluations undertaken. At the same time, all relevant stakeholders and institutions/organisations will be invited to contribute where appropriate.

The designation and establishment of this *ad-hoc* Committee will be made in accordance with the Sectoral Monitoring Committee's rules and procedures adopted in accordance with Article 167.2 of the IPA Implementing Regulation.

Evaluation activities and timing

Given that this programme covers the 2007-09 period, but involves operational activity up to 31 December 2012 under the N+3 rule, it is proposed that only one interim evaluation is carried out, and that this will commence in October 2009. As no major projects will have been completed at this stage, this would be effectively a process evaluation examining the efficiency and effectiveness of programme and project implementation, but within the context of the progress made with implementation, including the performance against indicators at the project level (physical and financial objects) and at the measure level (outputs). This will also include a review of performance on the horizontal themes of the OP.

5.3. INFORMATION AND PUBLICITY

5.3.1. Introduction

Information and publicity are important aspects of pre-accession assistance and in particular to the successful design and delivery of the Operational Programmes, given the partnership basis on which they are undertaken. Communicating for the successful management and implementation of the Operational Programmes is broken down into a series of information and publicity activities.

To this end, Article 62 of the IPA Implementing Regulation sets out certain requirements regarding the information to be provided and publicity of programmes and operations financed by the Community, addressed to citizens and beneficiaries with the aim of highlighting the role of Community funding and ensuring transparency. Accordingly, the information to be provided by the Operating Structure should include inter alia the publication of the list of final beneficiaries, the names of the operations and the amount of Community funding allocated to operations. The Commission must also ensure the publication of the relevant information on tenders and contracts in the Official Journal of the European Union and other relevant media and websites.

Moreover, Article 63 of the IPA Implementing Regulation provides further that the Commission and the relevant authorities of the beneficiary country shall agree on a coherent set of activities, to be funded from the Technical Assistance priority of the Operational Programme, in order to make available and publicise information about IPA assistance.

In accordance with the above-mentioned provisions the Ministry of Environment Protection, Physical Planning and Construction (the Directorate for Strategic and Integration Processes in Environmental Protection) shall be responsible for the information and publicity activities under the Programme. For all information and publicity activities related to the water management component, the Ministry of Environment Protection, Physical Planning and Construction will closely cooperate with and obtain its information from the Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management. The information shall be addressed to the citizens of Croatia and to the European citizens in general, and to the (potential) beneficiaries. It shall aim to highlight the role of the Community and ensure that IPA assistance is transparent.

5.3.2. Requirements

In compliance with Article 63 of the IPA Implementing Regulation the Ministry of Environmental Protection, Physical Planning and Construction (the Directorate for Strategic and Integration Processes in Environmental Protection) in cooperation with the Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management will formulate a coherent set of strategic activities, a Communication Action Plan (CAP), to provide strategic coherence to the set of activities to publicise information about IPA assistance. The CAP shall be consistent with the information and

publicity strategy issued by NIPAC. The CAP shall cover the period 2008-2012. The Ministry of Environmental Protection, Physical Planning and Construction (the Directorate for Strategic and Integration Processes in Environmental Protection) will submit a draft of the CAP to the NIPAC and the Commission within four months of the date of signature of the Financing Agreement covering the Operational Programme. As a minimum the CAP shall include the following points:

- The aims and target groups;
- The strategy and content;
- The indicative budget;
- The administrative departments;
- The criteria used for evaluation of project proposals.

5.3.3. Activities

The Ministry of Environmental Protection, Physical Planning and Construction (the Directorate for Strategic and Integration Processes in Environmental Protection) shall ensure that the information and publicity measures are implemented in accordance with the CAP aiming at the broadest possible media coverage using all suitable forms and methods of communication at the appropriate territorial level. The Ministry of Environmental Protection, Physical Planning and Construction (the Directorate for Strategic and Integration Processes in Environmental Protection) will be also responsible for organising at least the following information and publicity measures in cooperation with the Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management:

- A major information activity publicising the launch of an Operational Programme, even in the absence of the final version of the CAP;
- At least one major information activity a year, as set out in the CAP, presenting the achievements under the Operational Programme (including major projects where appropriate);
- The publication (electronically or otherwise) of the list of beneficiaries, the names of the operations and the amount of Community and national funding allocated to the operations

The Ministry of Environmental Protection, Physical Planning and Construction (the Directorate for Strategic and Integration Processes in Environmental Protection) and the Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management shall provide potential beneficiaries with clear and detailed information on at least the following:

- The possibility of financing opportunities offered jointly by the Community and the beneficiary country through the OP;
- The conditions of eligibility to be met in order to qualify for financing under the Operational Programme;
- A description of the procedures for examining applications for funding and of the time periods involved;
- The criteria for selecting the operations to be financed; and
- The contacts at national, regional or local level that can provide information on the Operational Programme.

5.3.4. Indicative budget

The indicative budget for the CAP under this Operational Programme for the period 2007-2009 will be set at an appropriate level in order to provide adequate cover for the costs of the publicity and information measures. The budget allocation per year, as well as the indicative amounts necessary for the period 2010-2013 will also be presented in the CAP.

5.3.5. Management and implementation

Within the Ministry of Environmental Protection, Physical Planning and Construction, information and communications will be assigned to the Directorate for Strategic and Integration Processes in Environmental Protection. The information and publicity team will be composed of 2 IPA staff members

whose tasks will involve supporting the Head of the Operating Structure in the performance of the following functions and responsibilities:

- Discussing the CAP with the NIPAC and the Commission;
- Coordinating the information and publicity activities under other IPA funded programmes;
- Communication with the media;
- Elaboration, implementation and assessment of the programme's CAP;
- Representing the programme in the relevant national and Commission information networks;
- Handling enquiries from beneficiaries;
- Monitoring and control on the fulfilment of the P&I requirements from the beneficiaries;
- Development, production and distribution of information materials; preparation and implementation of public events;
- Development and maintenance of the contents of the Programme website;
- Liaising with IT regarding technical maintenance;
- Management of out-sourced services;
- Elaboration and monitoring the annual CAP and coordination of internal events and training.

Given that some of the information and publicity measures will require out-sourcing for professional services (such as design and pre-print, web page, printing, advertising, photography and opinion pools). It will be the responsibility of the information and publicity team to manage such services and ensure that the contract is concluded in accordance with public procurement rules.

5.3.6. Monitoring, evaluation and reporting

Monitoring, evaluation and reporting are a compulsory requirement for the implementation of the publicity measures included in the CAP of the programme.

The progress made in the implementation of the CAP shall be reported during the meetings of the Sectoral Monitoring Committee. Moreover, the Head of the Operating Structure shall inform the Sectoral Monitoring Committee of the information and communication measures carried out and the means of communication used. The Head of the Operating Structure will also provide the Sectoral Monitoring Committee with examples of communication measures carried out.

The annual and final reports on implementation of the Operational Programme will include the following information:

- Examples of information and communication measures for the Operational Programme undertaken in implementation of the CAP;
- The arrangements for the information and publicity measures concerning the publication, electronically or otherwise, of the list of beneficiaries, the names of the operations and the amount of public funding allocated to the operations;
- The content of major amendments to the CAP;
- The set of indicators for evaluation of the publicity measures which have been included in the CAP to assess the efficiency and effectiveness of the implemented publicity activities;
- The yearly results of the qualitative and quantitative analysis which have been used for the elaboration of the annual CAP and any modifications thereof.

5.3.7. Partnership and networking

Bodies that can act as relays for the programme and disseminate the information concerning the general public are the following:

- Professional and trade associations and organizations;
- Economic and social partners;
- Non-governmental organisations;
- Educational institutions;
- Organisations representing business;
- Operators;
- Information centres in Europe and Commission representations, in particular the EC Delegation;
- Other main stakeholders under each priority axis.

The Operating Structure will work in close cooperation with the above-mentioned bodies for the dissemination of information regarding the programme and in particular the IPA pre-accession assistance strategy for component IV.

5.3.8. Internet

The website of the programme will be linked to the CODEF, MFIN, ECD, DG ELARG, DG EMPL and DG REGIO websites and with the websites of the other programmes. It will be created according to the following principles:

- Accessibility to as many users as possible – ensuring the site has a simple address; registering it on main search engines so it can be found easily; designing it to be viewable with low specification screens and software; ensuring it is quick to download;
- Prioritising fast access to rich information – the site should be clearly organised so users can find what they are looking for quickly and easily; the information should be available as downloadable pdf documents, where possible;
- Visual appeal – strong visual identity through logos, use of colours etc. without limiting the clarity, speed and simplicity;
- Developing as an ongoing resource;
- Interactive content, exploiting the unique strengths of websites.

ANNEXES

ANNEX I: MEMBERSHIP OF INTER-MINISTERIAL WORKING GROUP (IWG)

*(Note: * indicates designated lead ministry for managing the OP)*

Central Office for Development Strategy and Coordination of EU Funds (CODEF)

- *Ms Nataša Mikuš, Deputy State Secretary (Chair, IWG)*
- *Ms Ivana Vlašić, Head of Department,*
- *Mr Damir Tomasović, Head of Section*

Ministry of Environmental Protection, Physical Planning and Construction (MEPPPC)*

- *Mr Daniel R. Schneider, Assistant Minister*
- *Ms Mirjana Papafava, Head of Department*

Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management (MAFWM)

- *Ms Karmen Cerar, Head of Department*

Ministry of Foreign Affairs and European Integration (MFAEI)

- *Ms Maja Kušt*

Central Bureau of Statistics

- *Ms Vesna Koletić, Senior Expert Advisor*

CARDS 2003: Support to National Development Planning

- *Mr Conor Kearney*

ANNEX II: MONITORING INDICATORS¹⁰⁸

Monitoring indicators

Result indicator for each Priority axes and output indicators for each measure are provided. Final target i.e. achievements under most of the priorities/measure are set on the basis of the projects envisaged to be carried in the programming period covered by this Operational programme¹⁰⁹. Targets will be possible to assess at the end of the programme due to the nature of project envisaged in the EPOP (large scale infrastructure projects that require certain time to be conducted).

Having in mind limited scale and likely influence of the programme it is unlikely to assess the consequences of the programme beyond the immediate effects and that is why no impact indicators (environmental impact at programme level) are provided.

The main source for data gathering will be monitoring reports (project ones but also annual and final reports on implementation).

	Definition	Type	Measurement unit	Baseline data (year)	Frequency of reviewing	Final target*	Data source
Priority axis 1- Developing waste management infrastructure for establishing an integrated waste management system in Croatia							
1	Population served by the new waste management centres	Result	Nr	0 (2007)	3-years period*	940.000	MEPPPC, final beneficiary
2	Reduction of waste deposited in the landfills	Result	%	0 (2007)	3-years period*	30	MEPPPC, final beneficiary
Measure 1.1. Establishment of new waste management centres at county / regional levels							
1	Established (opened) new waste management centres	Output	Nr	0 (2007)	annually	3	MEPPPC, Project monitoring reports
2	Projects applications submitted with full documentation	Output	Nr	0 (2006)	annually	3	MEPPPC, project monitoring reports
Measure 1.2 – Remediation of sites highly polluted with waste (hot spots)							
1	Documentation for “hot spot” remediation projects prepared	Output	Nr	0 (2007)	annually	1	MEPPPC, project monitoring reports

¹⁰⁸ Monitoring Indicators for all Priority axes and Measures are brought together into one section following recommendation from Ex-ante Evaluation report (Chapter 7)

¹⁰⁹ For that reason 2007 is taken as a baseline year and majority of baseline values are zero. On the other hand the final targets present what is expected to be achieved during the given period (2007-2009), but those could be even exceeded.

Priority axis 2 - Protecting Croatia's water resources through improved water supply and integrated wastewater management system							
1	Population connected to rehabilitated water supply network	Result	Nr	0 (2007)	3-years period*	100,000	MAFWM
2	Population connected to new/rehabilitated sewerage network	Result	Nr	0 (2007)	3-years period*	105,000 PE	MAFWM
3	Population served by the new WWTP	Result	Nr	0 (2007)	3-years period*	105,000 PE	MAFWM
Measure 2.1. Establishment of modern water supply systems and networks							
1	New water supply network	Output	km	0 (207)	annually	7	MAFWM Municipal companies , project monitoring reports
2	Rehabilitated / replaced water supply network	Output	km	0 (2007)	annually	20	MAFWM Municipal companies , project monitoring reports
3	Water Supply project applications with full documentation	Output	Nr	0 (2006)	annually	2	MAFWM, project monitoring reports
Measure 2.2. Construction of WWTP for domestic and industrial wastewaters and upgrading of sewerage network							
1	New/rehabilitated WWTP compliant with EU aquis	Output	Nr	0 (2007)	annually	3	MAFWM Municipal companies , project monitoring reports
2	Sewerage network construction / refurbishment	Output	km	0 (2007)	annually	50	MAFWM Municipal companies , project monitoring reports
3	Waste Water project applications with full documentation	Output	Nr	0 (2006)	annually	4	MAFWM, project monitoring reports
Priority axis 3 - Technical assistance							
1	Staff in the national bodies capable of independently identifying, preparing and assessing project applications	Result	Nr	0 (2007)	3-years period*	40	MEPPPC, MAFWM

2	OP funds absorbed	Result	%	0 (2007)	3-years period.*	100	MEPPPC, MAFWM
Measure 3.1. Programme management							
1	Trainings provided for the public bodies for the implementation of PA 1 and PA 2 including trainings in preparation and assessment of project applications	Output	Nr	0 (2007)	annually	10	Project monitoring reports
2	Waste project applications assessed and submitted by Operating Structure	Output	Nr	0 (2006)	annually	3	MEPPPC
3	Water project applications assessed and submitted by Operating Structure	Output	Nr	0 (2006)	annually	6	MAFWM
4	Monitoring Committee meetings	Output	Nr	0 (2007)	annually	4	Project monitoring reports

* Envisaged date for measuring final target is set at the end of programme, i.e. end of 2012. That is due to the time coverage of the OP but also due to the nature of envisaged projects and "n+3" rule

ANNEX III: INDICATIVE LIST OF PROJECTS AND THEIR IDENTIFICATION CARDS

Priority axis	Project name	Measure	Project preparation support	Estimated value of projects M€
PRIORITY AXIS 1 – Developing waste management infrastructure for establishing an integrated waste management system in Croatia	Regional Waste Management Centre Mariščina (The County of Primorje and Gorski Kotar)	<u>Measure 1.1</u>		41.78
	Regional Waste Management Centre for the County of Split –Dalmatia	<u>Measure 1.1</u>	CARDS 2002	55.7
	Regional Waste Management Centre for the County of Istria	<u>Measure 1.1</u>	EBRD	45
	Remediation and closing down of the Sovjak pit, County of Primorje-Gorski Kotar	<u>Measure 1.2</u>	IPA	25
	Waste Management Centre for the County of Dubrovnik-Neretva	<u>Measure 1.1</u>	CARDS 2002 IPA	24.8
	Regional Waste Management Centre for County of Zadar	<u>Measure 1.1</u>	IPA	35.9
	Waste Management Centre for County of Virovitica-Podravina	<u>Measure 1.1</u>	IPA	
	Waste Management Centre for North-West Croatia	<u>Measure 1.1</u>	IPA	
	Waste Management Centre for East Slavonia	<u>Measure 1.1</u>	IPA	
	Waste Management Centre for Karlovac County	<u>Measure 1.1</u>	IPA	
	Waste Management Centre for Brodsko-Posavska County	<u>Measure 1.1</u>	IPA	
	Waste Management Centre for Sisak-Moslavina County	<u>Measure 1.1</u>	IPA	

Project No: 1	Priority Axis 1 - Developing waste management infrastructure for establishing an integrated waste management system in Croatia			Measure No.: 1.1.		
Project location: The County of Primorje and Gorski Kotar						
1. Project name	Regional Waste Management Centre Marišćina					
2. Investment value (estimated)	54.026.732 EUR					
3. Description of main project components and/or activities	<p>Establishment of the RWMC “Marišćina” (Stage I)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Weighing bridge and waste registration at the Centre’s entrance, and car-tyre wash • Plateaus in the operating zone • Mechanical and biological treatment plant (MBT) • Phase 1 of the landfill area, including the collection and flare-burning of landfill gas • Wastewater and leachate treatment system • Buffer zone surrounding the operating zone and Phase 1 of the landfill • The Centre’s internal infrastructure (roads, parking lots, water supply, drainage, electrical installations) <p>Technical Assistance in public awareness rising and supervision of the works.</p> <p>For IPA funding construction of new RWMC (without MBT facilities) and technical assistances is being proposed.</p>					
4. Description of main project objectives and expected results	<p>Main project objectives and expected results include:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adopting modern methods of treating unsorted municipal waste allowing for treatment in available thermal processing units (RDF for cement plants) • Creating optimal transportation routes between the “Marišćina” and the system’s external facilities • Developing the infrastructure (set up the facilities for collection, transportation, receiving and treating of the all type of wastes with exception of the treatment of industrial non-hazardous waste – to be treated within the frame of industrial producers of such a waste kind) • Implementing the AED concept and reducing the quantity of waste to be landfilled • Setting up an integrated waste management system in the County of Primorje and Gorski Kotar (with no landfills on the islands) 					
5. Month and year of start of project implementation	2008	6. Month and year of end of project implementation	2010	7. Project duration (months)	up to 3 years (for each phase)	
8. Readiness of basic project documentation						
Document type	Regional Waste Management Centre			Integrated waste management centre within the County: -Landfills closure -Transfer stations -Recycling yards		
	status (tick box)	status description	completion date	status (tick box)	status description	completion date
Pre-feasibility study	☐		-	☐		-
Feasibility study (with cost-benefit analyses which include economic and financial analysis)	☒		2005	☐		-

EIA study	☒		2001	☐			
Tender documents	☐	Under preparation	First half of 2008	☐			
Other							
9. Status of project design documentation and permits							
Documentation type	Status (tick box)	status description (none/in progress/completed)	completion date	Status (tick box)	Status description (none/in progress/completed)	Completion date	Comment
Project part:							
Conceptual design	☒	completed	2004	☐	-		
Preliminary design	☐	-	-	☐	-		
Main design	☒	completed	2006	☐	-		
Final design	☐			☐	-		
Location Permit	☒	completed	2004	☐	-		
Building Permit	☐	completed	2007	☐	-		
Other							
10. Description of the land ownership status: Solved							
11. Describe current project status	Final activities on the preparation of Centre's infrastructure construction.						
12. Name of final beneficiary	EKOPLUS Ltd. Rijeka		13. Name of Operator	EKOPLUS Ltd. Rijeka			
14. Sources of financing:							
<u>National component</u> (including final beneficiary) Croatian Financial Institutions, Environmental protection and Energy Efficiency Fund, Local self-government units	<u>IFI:</u>		<u>Other donors:</u> MBT plant - PPP model		<u>Proposed IPA grant:</u>		
14.247.130 EUR			15.000.000 EUR		11.425.280 EUR		
15. Additional comments: Technical Assistance Strategic documents (plans, programmes, etc)	<ul style="list-style-type: none"> • National Environmental Strategy - 2002 • Waste Act – 2004, 2006 • Waste Management Strategy of the Republic of Croatia - 2005 • National Waste Management Implementation Plan – 2007 • Spatial Plan of the County of the Primorje and Gorski Kotar (CPG) –2000 • Waste Management Strategy of the CPG –2001 • Strategic development guidelines 2005 – 2009 for the CPG –2005 • 2007–2015 Waste Management Plan of the CPG -2007 • Waste Management in the Region of Kvarner and Istria – 1996 • Final Study of the Environmental Impact of Facilities for Storing, Treating and 						

	Disposing of Municipal and Non – hazardous Industrial Waste in CPG <ul style="list-style-type: none"> • Conceptual Design -2003 • Main Design for 1., 2. and 3. phase construction of RWMC – 2006 • Technological and Economic Concept for Establishing and Integrated Municipal and Non – hazardous Industrial Waste Management System in the CPG
--	---

Project No: 2	Priority Axis 1 - Developing waste management infrastructure for establishing an integrated waste management system in Croatia			Measure No.: 1.1.	
Project location: County of Split-Dalmatia					
1. Project name	Regional Waste Management Centre for the County of Split-Dalmatia				
2. Investment value (estimated)	55.7 M EUR (approximately 34.0 M EUR first phase – to be calculated)				
3. Description of main project components and/or activities	Construction of an integral centre in which municipal and non-hazardous industrial waste from the territory of the entire county, including islands, shall be treated and than disposed.				
4. Description of main project objectives and expected results	The main objective is to establish integrated sustainable waste management system on county level (464,000 inhabitants). Main activities: <ul style="list-style-type: none"> • Construction of new WMC of the County of Split-Dalmatia including MBT facility-I phase • Construction of 4 transfer stations (TS) on islands and 4 TS in the mainland • Optimizing of waste transport from TS to the RWMC • Pilot study for separate collection of waste for town Split For IPA funding the construction of WMC, transfer stations and pilot study is being proposed				
5. Month and year of start of project implementation	July 2008	6. Month and year of end of project implementation	July 2011	7. Project duration (months)	36
8. Readiness of basic project documentation					
Document type	Status (tick box)	status description	completion date	comment	
Pre-feasibility study	☐				
Feasibility study (with cost-benefit analyses which include economic and financial analysis)	☒	completed	2007	Under revision according to the National Waste Management Implementation Plan	
EIA study	☒	completed	2006		
Tender documents	☐			To be tendered in 2007 and completed in 2008	
Other					
9. Status of project design documentation and permits					
Design type	status (tick box)	status description (none/in progress/completed)	completion date	comment	

Conceptual design	☐			
Preliminary design	☒	completed	2007	
Main design	☐	none	2008	To be tendered in first quarter of 2008
Final design	☐			
Location Permit	☐		2007	To be issued until the end of 2007
Building Permit	☐		2008	To be issued in 2008
Other				
10. Description of the land ownership status: in procedure				
11. Describe current project status				
12. Name of final beneficiary	Regionalni centar čistog okoliša Ltd.		13. Name of Operator	Regionalni centar čistog okoliša Ltd.
14. Sources of financing:				
<u>National component</u> (including final beneficiary) Environmental protection and Energy Efficiency Fund, Local self-government units special municipal charges	<u>IFI:</u>	<u>Other donors:</u> PPP model of financing of MBT	<u>Proposed IPA grant</u>	
Aprox. 4.0 MEUR	EUR	Aprox. 15.0 MEUR	Aprox. 15.0 MEUR	
15. Additional Comment: -Technical Assistance -Strategic documents (plans, programmes, etc)	<ul style="list-style-type: none"> - TA support CARDS 2002 - Waste management strategy of the Republic of Croatia 2005 - National Waste Management Implementation Plan 2007 - Environmental protection programme of Split-Dalmatia County, 2000 - Waste management programme of Split-Dalmatia County, 2000 - Regional Operational Programme of Split-Dalmatia County 			

Project No: 3	Priority Axis 1 - Developing waste management infrastructure for establishing an integrated waste management system in Croatia	Measure No.: 1.1.
Project location: County of Istria		
1. Project name	Regional Waste Management Centre for the County of Istria	
2. Investment value (estimated)	45 M EUR	
3. Description of main project components and/or activities	Construction of new RWMC-Kaštijun including MBT facility	
4. Description of main project objectives and expected results	The main objective is to establish integrated sustainable waste management system on a county level (206,344 inhabitants) Main activities:	

		<ul style="list-style-type: none"> • Construction of new RWMC-Kaštijun including MBT facility Waste reception area with weighbridge, office and staff buildings, maintenance workshop, parking area, wheel wash facility, fence, gate etc, Area reserved for recycling yard, Area reserved for C&D waste treatment, Area reserved for transport centre, MBT plant, Internal roads within the centre and within the disposal area, Disposal units complete with bottom liner, leachate drainage layer, drains and wells for leachate collection, Leachate and gas treatment plants, Mobile and stationary equipment etc. • Construction of four Transfer Stations • Vehicles for long range transport – between the transfer stations and the RWMC • Technical Assistance in public awareness arising and supervision of the works <p>For IPA funding construction of new RWMC (without MBT facilities), technical assistances and vehicles for long range transport and transfer stations is being proposed.</p>			
5. Month and year of start of project implementation	2008	6. Month and year of end of project implementation	2011	7. Project duration (months)	up to 3 years
8. Readiness of basic project documentation – The County of Istria has started activities supported by the EBRD on developing of project documentation					
Document type	Status (tick box)	status description	completion date	comment	
Pre-feasibility study	☐				
Feasibility study (with cost-benefit analyses which include economic and financial analysis)	☐	Under development	End of August 2007		
EIA study	☒		2007		
Tender documents	☐	Under development	First half of 2008		
Other (specify)					
9. Status of project design documentation and permits					
Documentation type	Status (tick box)	status description (none/in progress/completed)	completion date	comment	
Conceptual design	☒		2007		
Preliminary design	☐				
Main design	☐				
Final design	☐				
Location Permit	☐				
Building Permit	☐				
Other					
10. Description of the land ownership status: Solved; permitted the construction of Centre for 30 years					
11. Describe current project status	<p>For RWMC - Kaštijun is necessary to do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • complete basic design in phases in such a way that each phase forms one complete entity; • complete a feasibility study taking the phases of the project into consideration; • complete a cost-benefit analysis for the whole project; 				

	<ul style="list-style-type: none"> • complete an Environmental Impact Study; • complete the process to estimate the effect on the environment in accordance with the ordinances in national laws, which includes public insight; • apply for and receive a location permit for the entire project; • complete the main and implementation projects according to phases; • apply for and receive a construction permit for the realisation of the individual phases of the Project; • complete tender documentation for construction. 		
12. Name of final beneficiary	RWMC – Kaštjun, as a recycling and transfer station in the Region of Istria, will be managed by a company formed through the cooperation of the City of Pula and the Region of Istria with possibility to join all towns and municipalities in Region of Istria (39). The registration of this firm is currently underway.	13. Name of Operator	
14. Sources of financing:			
<u>National component</u> (including final beneficiary) loans from Croatian Financial Institutions, Environmental protection and Energy Efficiency Fund, Budget of County of Istria, local self-government units	<u>IFI:</u> EBRD	<u>Other donors:</u> MBT plant - PPP model	<u>Proposed IPA grant.</u>
6.675 MEUR	4.500 MEUR	14.700 MEUR	19.125 MEUR
15. Additional Comment: Technical Assistance Strategic documents (plans, programmes, etc)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ EBRD Technical Assistance for preparation of project documentation ✓ Waste management strategy of the Republic of Croatia - 2005 ✓ National Waste management implementation plan – 2007 ✓ Waste management plan of the County of Istria (drafted) ✓ Final report-The waste management study in the Kvarner and Istrian regions, 1996 ✓ Physical plan of the County of Istria ✓ Regional solid waste management plan, March 2006 ✓ Regional Operational Programme (ROP), June 2006 		

Priority axis	Project name	Measure	Project preparation support	Total M€
PRIORITY AXIS 2 – Protecting Croatia's water resources through improved water supply and integrated waste water management systems	Slavonski Brod	Measure 2.1. Measure 2.2.	DABLAS /DISF – Feasibility study with cost benefit analyses	27
	Knin - Drniš	Measure 2.2.	EC support CARDS - ROP Feasibility study with cost benefit analyses	16.4
	Osijek	Measure 2.1. Measure 2.2.	DABLAS/DISF Feasibility study with cost benefit analyses	20
	Vukovar	Measure 2.2.	DABLAS /DISF Feasibility study with cost benefit analyses	19
	Bjelovar-Bilogora	Measure 2.1.	ISPA TA	55
	Koprivnica-Krizevci	Measure 2.1.	ISPA TA	52
	Nova Gradiska	Measure 2.2.	ISPA TA	13
	Djakovo	Measure 2.2.	ISPA TA	16.5
	Sisak	Measure 2.2.	ISPA TA / EBRD	31
	Vrbovec	Measure 2.2.	IPA TA	6
	Krapina	Measure 2.2.	IPA TA	5.8
	Velika Gorica	Measure 2.2.	IPA	5.5
	Samobor	Measure 2.2.	IPA	10
Dugo Selo	Measure 2.2.	IPA	14.8	

Project No: 1	Priority axes 2 – Protecting Croatia Water resources through improved water supply and integrated waste water system			Measure No: 2.1., 2.2.	
Project location: SLAVONSKI BROD					
1. Project name	Water Infrastructure Improvement in town Slavonski Brod				
2. Investment value (estimated)	27.000.000 EUR				
3. Description of main project components and/or activities	Construction of central waste water treatment plant for 80.000 PE, mechanical and biological treatment technology units and solution for the sludge disposal for the municipal wastewaters. Extension of the sewerage network and construction of new mains (L=45 km, ϕ 400-1400 mm, 5 Pumping station, 17 Relief structures). Construction of the water supply network (L=14 km, ϕ 300-400 mm, 1 Water reservoir)				
4. Description of main project objectives and expected results	Protection of water supply zone. Protects of the river Sava water quality, as local recipients. Solution for disposition of the waste waters of Town Slavonski Brod and surrounding settlements.				
5. Month and year of start of project implementation	2007	6. Month and year of end of project implementation	2010	7. Project duration (years)	3
8. Readiness of basic project documentation					
Document type	status	status description	completion date	comment	
Pre-feasibility study	☒	finished			
Feasibility study (with cost-benefit analyses which includes economic and financial analysis)	☒	finished	2006.		
EIA study	☒	in progress	end 2007.		
Tender documents					
Other (specify):					
9. Status of project design and permits					
Documentation type	Status (tick box)	status description (none/in progress/completed)	completion date	comment	
Project part 1 – Sewerage –network					
Conceptual design	☒			Explanation in point 11	
Preliminary design	☒				
Main design	☒				
Final design	☒				
Location Permit	☒				
Building Permit	☒				
Other (specify):					
Project part 1 – Sewerage –WWTP					
Conceptual design	☐			Explanation in point 11	
Preliminary design	☐				
Main design	☐				

Final design	☐			
Location Permit	☐			
Building Permit	☐			
Other (specify):				
Project part 2 – Water supply				
Conceptual design	☒			Explanation in point 11
Preliminary design	☒			
Main design	☒			
Final design	☒			
Location Permit	☒			
Building Permit	☒			
Other (specify):				

10. Description of the land ownership status: property of "Vodovod i kanalizacija" Slavonski Brod

11. Describe current project status	<p><u>Project part 1 Sewerage</u> <u>For the mains and network:</u> Readiness of project design varies in catchment's areas. Some parts of sewerage and water supply network are already built or Building Permit is in progress, and for some parts the preparation of Preliminary design is in progress. Bellow is description of nowadays sewerage network status according to Conceptual design solution for the whole sewerage system. In this nomination all mains and network which are in phase of issuing Building permit or designing are included in this nomination. <u>Existing status of Sewerage mains and network-</u> out of 100% of catchments area Catchment area A – 10% built – 90% Building Permit finished – included in investment Catchment area B – B1, B2, B3 50% built, 50 % Building Permit finished – B4, B5, B.8.3. Conceptual design in progress Catchment area C – built Catchment area D – 20% built – 80% Conceptual design in progress Catchment area E – 30% Conceptual design in progress – 70% Building Permit in progress Catchment area F – 10% built – 90% Building Permit in progress Catchment area G – 30% built – 50% Building Permit in progress – 20% not planed for construction</p> <p><u>For WWTP it is needed to:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • design Conceptual and Preliminary Design • prepare EIA Study • obtain Location Construction Permit • design Detail designs and • obtain Construction Permit <p><u>Project part 2 Water supply (generally):</u> Construction of major and main pipelines, additional water reservoir and reconstruction of main nodes - 25% has a Building Permit, 7% has a Location Permit, 50% has no project design</p>
-------------------------------------	---

	documentation, 18% does not require any project documentation.		
12. Name of the Final beneficiary	“Vodovod i kanalizacija” Slavonski Brod	13. Name of the Operator	“Vodovod i kanalizacija” Slavonski Brod
14. Sources of financing			
National component (including final beneficiary)	IFI (specify)	Other Donor (specify)	Proposed IPA grant
Local and State Budget, CW	EIB		
15. Additional Comment: -Technical Assistance -Strategic documents (plans, programmes, etc) :	DISF Consultants prepare Application for IPA (mid. 2007)		

Project No: 2	Priority axes 2 – Protecting Croatia Water resources through improved water supply and integrated waste water system			Measure No: 2.2.	
Project location: KNIN DRNIŠ					
1. Project name	Water Infrastructure Improvement in Knin and Drniš				
2. Investment value (estimated)	Knin 11,700,000 EUR, Drnis 4.700,000 EUR - Total 16.400.000 EUR				
3. Description of main project components and/or activities	Improvement and rehabilitation of sewer network and water supply Construction of waste water treatment plant in Knin for 20.000 PE and Drniš for 5.000 PE				
4. Description of main project objectives and expected results	Leak reduction in water supply system Reduction of environmental impact on Krka River and downstream functions				
5. Month and year of start of project implementation	2007	6. Month and year of end of project implementation	2009	7. Project duration (years)	2
8. Readiness of basic project documentation					
Document type	status	status description	completion date	comment	
Pre-feasibility study	☒	finished	2002	Sogreah framework Krka River Basin study	
Feasibility study (with cost-benefit analyses which include economic and financial analysis)	☒	approved	Dec. 2006	Tebodin	
EIA study	☒	Knin:In process Drniš: Approved	May 2007 2005	Tebodin	
Tender documents					
Other (specify):					
9. Status of project design documentation and permits					
Design type	status	status description	completion date	comment	
Project part 1: Knin					
Conceptual design	☒	finished	1998/2002	various revisions	
Preliminary design	☒	finished	2006	for sewers, water and WWTP	
Main design	☐	not started		during project implementation	
Final design	☐	not started			
Location Permit	☐	just started	July 2007		
Building Permit	☐	not started		By Contractor	
Other (specify):					
Project part 2: Drnis					
Conceptual design	☒	finished			
Preliminary design	☒	finished	2004-2007	for sewers and WWTP	
Main design	☒	finished	Jan 2007		
Final design	☐				
Location Permit	☐	approved (WWTP) in process (sewer)	June 2007	only some small parts for sewer	
Building Permit	☐			By Contractor	
Other (specify):					
10. Description of the land ownership status: Drnis: ready, Knin: started					

11. Describe current project status	TA carried out in framework Cards 2006. Consultant undertakes activities and they in the progress as described above.		
12. Final beneficiary	Knin Municipality and communal Company, Drniš Municipality and communal company	13. Name of the operator	Knin Municipality and communal Company, Drniš Municipality and communal company
14. Sources of financing			
National component (including final beneficiary)	IFI (specify)	Other Donor (specify)	Proposed IPA grant
Local and State Budget, CW	Loan		
15. Additional Comment: -Technical Assistance -Strategic documents (plans, programmes, etc)	TA carried out in framework Cards 2006 (Dec 2005 – March 2007)		

Project No: 3	Priority axes 2 – Protecting Croatia Water resources through improved water supply and integrated waste water system		Measure No: 2.1. and 2.2.		
Project location: OSIJEK					
1. Project name	Waste Water Treatment Plant of town Osijek				
2. Investment value (estimated)	20.000.000 EUR				
3. Description of main project components and/or activities	Construction of central waste water treatment plant for up to 250.000 PE, mechanical and biological treatment technology units and solution for the sludge disposal for the municipal wastewaters.				
4. Description of main project objectives and expected results	Protection of the river Drava and river Danube water quality. Improvement of the sanitary and hygienic conditions and solution for disposition of the waste waters of City of Osijek and the surrounding settlements Antunovac, Cepin and South Baranja region with totally 150.000 citizens. Contribution to approximation of international conventions, and national and EU legislation (especially Urban Wastewater Treatment Directive 91/271/EEC)				
5. Month and year of start of project implementation	2008	6. Month and year of end of project implementation	2011	7. Project duration (years)	4
8. Readiness of basic project documentation					
Document type	status	status description	completion date	Comment	
Pre-feasibility study	☒	finished	2004.		
Feasibility study (with cost-benefit analyses which include economic and financial analysis)	☒	finished	2004.	Feasibility study was done by BCEOM/JacobsGIBB in period 2004-2006 under the project Danube investment Support facility (ID number Europeaid /116044/C/SV/MULTI). FS prepared in 2004. will be updated till April 2007.	
EIA study	☒	finished	2006		
Tender documentation:					

Other (specify):				
9. Status of project design documentation and permits				
Design type	status	status description	completion date	comment
Project part 1: WWTP				
Conceptual design	☒	finished	2004.	
Preliminary design	☒	in progress	2007.	
Main design	☐			
Final design	☐			
Location Permit	☐			
Building Permit	☐			
Other (specify):				
10. Description of the land ownership status: Elaborate with detection of WWTP site land ownership status is finished and issued by Vodovod_Osijek d.o.o. Osijek on the location of the WWTP is finished by the document issued by Vodovod-Osijek d.o.o. Osijek in 2005. The estimate of the land value is done in 2006.				
11. Describe current project status	<u>For WWTP it is needed to:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Obtain Location Construction Permit, Location of the WWTP is known • Design detail designs and • Obtain Construction Permit 			
12. Final beneficiary	Vodovod-Osijek d.o.o.	13. Name of the operator	Vodovod-Osijek d.o.o.	
14. Sources of financing				
National component (including final beneficiary)	IFI (specify)	Other donor (specify)	Proposed IPA grant	
Local and State Budget, CW	EIB			
15. Additional Comment: -Technical Assistance -Strategic documents (plans, programmes, etc)	DISF Consultants prepare Application for IPA (mid. 2007)			

Project No: 4	Priority axes 2 – Protecting Croatia Water resources through improved water supply and integrated waste water system	Measure No: 2.2.
Project location: VUKOVAR		
1. Project name	Main collectors and Waste Water Treatment Plant of town Vukovar	
2. Investment value (estimated)	19.000.000 EUR	
3. Description of main project components and/or activities	Construction of central waste water treatment plant for 84.000 PE, mechanical and biological treatment technology units and solution for the sludge disposal for the municipal wastewaters. Construction of the connecting collector to WWTP (L=12,5 km, Gravity pipeline ϕ 800-1500 mm, Pressure pipeline ϕ 450 mm, 3 Pumping stations, Siphon under river Vuka).	
4. Description of main project objectives and expected results	Protection of the river Danube water quality Improvement of the sanitary and hygienic conditions and solution for disposition of the waste waters of City Vukovar, Borovo naselje and the surrounding settlements. Contribution to the approximation of international conventions and national and EU	

	legislation.				
5. Month and year of start of project implementation	2009	6. Month and year of end of project implementation	2012	7. Project duration (years)	3
8. Readiness of basic project documentation					
Document type	status	status description	completion date	Comment	
Pre-feasibility study	☒	in progress	mid. 2007		
Feasibility study (with cost-benefit analyses which include economic and financial analysis)	☒	in progress	mid. 2007		
EIA study	☒	in progress	end 2007		
Tender documents					
Other (specify):					
9. Status of project design documentation and permits					
Design type	status	status description	completion date	Comment	
Project part 1:					
Conceptual design	☐				
Preliminary design	☒	finished		for WWTP	
Main design	☐				
Final design	☐				
Location Permit	☐				
Building Permit	☐				
Other (specify)					
10. Description of the land ownership status:					
11. Describe the current project status	<p><u>For the connecting collector it is needed to:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Finish preliminary and main designs • Obtain Location and Construction Permit <p><u>For WWTP it is needed to:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • prepare EIA study, Obtain Location Construction Permit • Design detail designs and • Obtain Construction Permit 				
12. Final beneficiary	Vodovod grada Vukovara d.o.o.		13. Name of the operator	Vodovod grada Vukovara d.o.o	
14. Sources of financing					
National component (including final beneficiary)	IFI (specify)		Other donor (specify)	Proposed IPA grant	
Local and State Budget, Croatian Water					
15. Additional Comment: -Technical Assistance -Strategic documents (plans, programmes, etc).	DISF Consultants prepare Application for IPA (mid. 2007)				

Project No: 5	Priority axes 2 – Protecting Croatia Water resources through improved water supply and integrated waste water system			Measure No: 2.1.	
Project location: COUNTY OF BJELOVAR - BILOGORA					
1. Project name	Construction of the County of Bjelovar-Bilogora regional water supply system				
2. Investment value (estimated)	55,000,000 EUR				
3. Description of main project components and/or activities	Construction of the regional water supply facilities (pipelines, storage tanks, pumping stations...)				
4. Description of main project objectives and expected results	Increase of water supply degree Protection of the wellfield zone Improvement of drinking water quality				
5. Month and year of start of project implementation	2008	6. Month and year of end of project implementation	2013	7. Project duration (years)	5
8. Readiness of basic project documentation					
Document type	status	status description	completion date	comment	
Pre-feasibility study	☒	finished			
Feasibility study (with cost-benefit analyses which include economic and financial analysis)	☐				
EIA study	☐				
Tender documentation					
Other (specify):					
9. Status of project design documentation and permits					
Design type	status	status description	completion date	comment	
Project part 1:					
Conceptual design	☒	finished			
Preliminary design	☒	in progress			
Main design	☒	in progress			
Final design	☒	in progress			
Location Permit	☒	in progress			
Building Permit	☒	in progress			
Other (specify)					
10. Description of the land ownership status:					
11. Describe the current project status	It is necessary to: <ul style="list-style-type: none"> develop the preliminary design; obtain a location permit; develop the final design; and obtain a construction permit. 				
12. Final beneficiary	County of Bjelovar – Bilogora		13. Name of the operator	County of Bjelovar – Bilogora	

14. Sources of financing			
National component (including final beneficiary)	IFI (specify)	Other donor (specify)	Proposed IPA grant
Local and State Budget, CW			
15. Additional Comment: -Technical Assistance -Strategic documents (plans, programmes, etc).	Project is nominated for ISPA TA		

Project No: 6		Priority axes 2 – Protecting Croatia Water resources through improved water supply and integrated waste water system		Measure No: 2.1.	
Project location: COUNTY OF KOPRIVNICA - KRIŽEVCI					
1. Project name		Construction of the County of Koprivnica-Križevci regional water supply system			
2. Investment value (estimated)		52,000,000 EUR			
3. Description of main project components and/or activities		Construction of the regional water supply facilities (pipelines, storage tanks, pumping stations...)			
4. Description of main project objectives and expected results		Increase of water supply degree Protection of the wellfield zone Improvement of drinking water quality			
5. Month and year of start of project implementation		2008	6. Month and year of end of project implementation		2013
		7. Project duration (years)			5
8. Readiness of basic project documentation					
Document type	status	status description	completion date	comment	
Pre-feasibility study	☒	finished			
Feasibility study (with cost-benefit analyses which include economic and financial analysis)	☐				
EIA study	☐				
Tender documentation					
Other (specify):					
9. Status of project design documentation and permits					
Design type	status	status description	completion date	comment	
Project part 1:					

Conceptual design	☒	finished		
Preliminary design	☒	in progress		
Main design	☒	in progress		
Final design	☒	in progress		
Location Permit	☒	in progress		
Building Permit	☒	in progress		
Other (specify):				
10. Description of the land ownership status:				
11. Describe the current project status	It is necessary to: <ul style="list-style-type: none"> develop the preliminary design; obtain a location permit; develop the final design; and obtain a construction permit. 			
12. Final beneficiary	County of Koprivnica – Križevci		13. Name of the operator	County of Koprivnica – Križevci
14. Sources of financing				
National component (including final beneficiary)	IFI (specify)		Other donor (specify)	Proposed IPA grant
Local and State Budget, CW				
15. Additional Comment: -Technical Assistance -Strategic documents (plans, programmes, etc)	Project is nominated for ISPA TA			

Project No: 7	Priority axes 2 – Protecting Croatia Water resources through improved water supply and integrated waste water system			Measure No: 2.2.	
Project location: NOVA GRADIŠKA					
1. Project name	Waste Water Disposal System and Treatment Plant of town Nova Gradiska				
2. Investment value (estimated)	13.000.000 EUR				
3. Description of main project components and/or activities	Construction of central waste water treatment plant for 26.000 PE, mechanical and biological treatment technology units and solution for the sludge disposal for the municipal wastewaters. Extension of the sewerage network and construction of new mains (collector K1 L=2 km, ϕ 600 – 1200 mm, Relieve structures).				
4. Description of main project objectives and expected results	Protection of water supply zone. Protects of the river Sumetlica water quality, as local recipients. Solution for disposition of the waste waters of Town Nova Gradiska and surrounding settlements.				
5. Month and year of start of project implementation	2009	6. Month and year of end of project implementation	2012	7. Project duration (years)	3
8. Readiness of basic project documentation					
Document type	status	status description	completion date	comment	
Pre-feasibility study	☐				

Feasibility study (with cost-benefit analyses which include economic and financial analysis)	☐			
EIA study	☐			
Tender documentation				
Other (specify):				
9. Status of project design documentation and permits				
Design type	status	status description	completion date	comment
Project part 1:				
Conceptual design	☒	finished		
Preliminary design	☒	in progress		
Main design	☐	not started		
Final design	☐	not started		
Location Permit	☐	not started		
Building Permit	☐	not started		
Other (specify):				
10. Description of the land ownership status: property of "Slavca" Nova Gradiska				
11. Describe the current project status	<p><u>For the mains and network:</u> Mains and network are ready for construction.</p> <p><u>For WWTP it is needed to:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • design Main and Detail Designs • prepare EIA Study • obtain Location Permit and Construction Permit <p>Elaborate for bio-chemical waste water load is finished</p>			
12. Final beneficiary	"Slavca" Nova Gradiska	13. Name of the operator	"Slavca" Nova Gradiska	
14. Sources of financing				
National component (including final beneficiary)	IFI (specify)	Other donor (specify)	Proposed IPA grant	
Local and State Budget, CW				
15. Additional Comment: -Technical Assistance -Strategic documents (plans, programmes, etc)	Project is nominated for ISPA TA			

Project No: 8	Priority axes 2 – Protecting Croatia Water resources through improved water supply and integrated waste water system			Measure No: 2.2.	
Project location: DJAKOVO					
1. Project name	Waste Water Disposal System and Treatment Plant of town Djakovo				
2. Investment value (estimated)	16.500.000 EUR				
3. Description of main project components and/or activities	Construction of central waste water treatment plant for 20.000 PE, mechanical and biological treatment technology units and solution for the sludge disposal for the municipal wastewaters. Extension of the sewerage network and construction of new mains (industrial zone collectors L=0,5 km ϕ 800 mm, main collector 1 L=3 km, ϕ 1000 mm , sewerage network in Đakovačka Satnica L= 16 km, ϕ 300 mm).				
4. Description of main project objectives and expected results	Protection of water supply zone. Protects of the river Sava water quality, as local recipients. Solution for disposition of the waste waters of Town Đakovo and surrounding settlements.				
5. Month and year of start of project implementation	2009	6. Month and year of end of project implementation	2010	7. Project duration (years)	2
8. Readiness of basic project documentation					
Document type	status	status description	completion date	comment	
Pre-feasibility study	☐				
Feasibility study (with cost-benefit analyses which include economic and financial analysis)	☐				
EIA study	☐				
Tender documentation					
Other (specify):					
9. Status of project design documentation and permits					
Design type	status	status description	completion date	comment	
Project part 1:					
Conceptual design	☒	finished			
Preliminary design	☒	finished			
Main design	☐				
Final design	☐				
Location Permit	☐				
Building Permit	☐				
Other (specify):					
10. Description of the land ownership status: property of «Komunalno poduzeće» Đakovo					
11. Describe the current project status	<p>For the mains and network: Mains and network are ready for construction.</p> <p>For WWTP it is needed to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • design EIA Study • obtain Location and Construction Permit • design Detail Designs and 				

12. Final beneficiary	«Komunalno poduzeće» Đakovo	13. Name of the operator	«Komunalno poduzeće» Đakovo
14. Sources of financing			
National component (including final beneficiary)	IFI (specify)	Other donor (specify)	Proposed IPA grant
Local and State Budget			
15. Additional Comment: -Technical Assistance -Strategic documents (plans, programmes, etc)	Project is nominated for ISPA TA		

Project No: 9	Priority axes 2 – Protecting Croatia Water resources through improved water supply and integrated waste water system			Measure No: 2.2.	
Project location: SISAK					
1. Project name	Waste Water Disposal System and Treatment Plant of town Sisak				
2. Investment value (estimated)	31.000.000 EUR				
3. Description of main project components and/or activities	Construction of central waste water treatment plant for 74.000 PE, mechanical and biological treatment technology units and solution for the sludge disposal for the municipal wastewaters. Extension of the sewerage network and construction of new mains (many transporting collectors).				
4. Description of main project objectives and expected results	Protection of water supply zone. Protects of the river Sava water quality, as local recipients. Solution for disposition of the waste waters of Town Sisak and surrounding settlements.				
5. Month and year of start of project implementation	2009	6. Month and year of end of project implementation	2012	7. Project duration (years)	3
8. Readiness of basic project documentation					
Document type	status	status description	completion date	comment	
Pre-feasibility study	☐				
Feasibility study (with cost-benefit analyses which include economic and financial analysis)	☐				
EIA study	☐				
Tender documentation					
Other (specify):					
9. Status of project design documentation and permits					
Design type	status	status description	completion date	comment	
Project part 1:					
Conceptual design	☒	finished			

Preliminary design	☒	finished		
Main design	☐	not started		
Final design	☐	not started		
Location Permit	☐	not started		
Building Permit	☐	not started		
Other (specify):				
10. Description of the land ownership status: property of "Sisacki vodovod" Sisak				
11. Describe the current project status	<u>For the mains and network:</u> <ul style="list-style-type: none"> design Main and Detail design obtain Location and Construction Permit <u>For WWTP it is needed to:</u> <ul style="list-style-type: none"> obtain Location and Construction Permit design EIA Study design detail designs and 			
12. Final beneficiary	"Sisacki vodovod" Sisak	13. Name of the operator	"Sisacki vodovod" Sisak	
14. Sources of financing				
National component (including final beneficiary)	IFI (specify)	Other donor (specify)	Proposed IPA grant	
Local and State Budget				
15. Additional Comment: -Technical Assistance -Strategic documents (plans, programmes, etc)	TA supported under EBRD			

Project No: 10	Priority axes 2 – Protecting Croatia Water resources through improved water supply and integrated waste water system			Measure No: 2.2.	
Project location: VRBOVEC					
1. Project name	Waste Water Disposal System and Treatment Plant of town Vrbovec				
2. Investment value (estimated)	6.000.000 EUR				
3. Description of main project components and/or activities	Construction of central waste water treatment plant for 20.400 PE, mechanical and biological treatment technology units and solution for the sludge disposal for the municipal wastewaters. Construction of the connecting collector to WWTP (L=3,4 km, ϕ 500-800 mm, Releif structures)				
4. Description of main project objectives and expected results	Protection of water supply zone. Protects of the river Sava water quality, as local recipients. Solution for disposition of the waste waters of Town Vrbovec.				
5. Month and year of start of project implementation	2009	6. Month and year of end of project implementation	2011	7. Project duration (years)	2
8. Readiness of basic project documentation					
Document type	status	status description	completion date	comment	

Pre-feasibility study	☒	finished		
Feasibility study (with cost-benefit analyses which include economic and financial analysis)	☐			
EIA study	☐			
Tender documentation				
Other (specify):				
9. Status of project design documentation and permits				
Design type	status	status description	completion date	comment
Project part 1:				
Conceptual design	☒	in progress	2007.	
Preliminary design	☒	in progress	2007.	
Main design	☐			
Final design	☐			
Location Permit	☐			
Building Permit	☐			
Other (specify):				
10. Description of the land ownership status: property of "Komunalno poduzece" Vrbovec				
11. Describe the current project status	<u>For the connecting collector:</u> Location Permit is obtained and Construction Permit is in progress <u>For WWTP it is needed to:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Design EIA Study • Reserve Location of the WWTP • Obtain Location Construction Permit • Design detail designs and • Obtain Construction Permit 			
12. Final beneficiary	"Komunalno poduzece" Vrbovec	13. Name of the operator	"Komunalno poduzece" Vrbovec	
14. Sources of financing				
National component (including final beneficiary)	IFI (specify)	Other donor (specify)	Proposed IPA grant	
Local and State Budget, CW				
15. Additional Comment: -Technical Assistance -Strategic documents (plans, programmes, etc)				

Project No: 11	Priority axes 2 – Protecting Croatia Water resources through improved water supply and integrated waste water system			Measure No: 2.2.	
Project location: KRAPINA					
1. Project name	Waste Water Disposal System and Treatment Plant of town Krapina				
2. Investment value (estimated)	5.800.000 EUR				
3. Description of main project components and/or activities	Construction of central waste water treatment plant for 20.000 PE, mechanical and biological treatment technology units and solution for the sludge disposal for the municipal wastewaters. Extension of the sewerage network and construction of new mains (L=4 km, ϕ 800mm)				
4. Description of main project objectives and expected results	Protection of water supply zone. Protects of the river Krapina water quality, as local recipients. Solution for disposition of the waste waters of Town Krapina and surrounding settlements.				
5. Month and year of start of project implementation	2009	6. Month and year of end of project implementation	2012	7. Project duration (years)	3
8. Readiness of basic project documentation					
Document type	status	status description	completion date	comment	
Pre-feasibility study	☐				
Feasibility study (with cost-benefit analyses which include economic and financial analysis)	☐				
EIA study	☒	finished			
Tender documentation					
Other (specify):					
9. Status of project design documentation and permits					
Design type	status	status description	completion date	comment	
Project part 1:					
Conceptual design	☒	finished	2007		
Preliminary design	☒	finished	2007		
Main design	☐				
Final design	☐				
Location Permit	☐				
Building Permit	☐				
Other (specify):					
10. Description of the land ownership status: property of Komunalno poduzeće Krapina					
11. Describe the current project status	<u>For the mains and network:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Design detail designs and • Location Permit and Construction Permit are obtained <u>For WWTP it is needed to:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Obtain Location Permit • Design detail designs and • Obtain Construction Permit 				

12. Final beneficiary	Komunalno poduzeće Krapina	13. Name of the operator	Komunalno poduzeće Krapina
14. Sources of financing			
National component (including final beneficiary)	IFI (specify)	Other donor (specify)	Proposed IPA grant
Local and State Budget, CW			
15. Additional Comment: -Technical Assistance -Strategic documents (plans, programmes, etc)			

Project No: 12	Priority axes 2 – Protecting Croatia Water resources through improved water supply and integrated waste water system		Measure No: 2.2.		
Project location: VELIKA GORICA					
1. Project name	Wastewater Treatment Plant of town Velika Gorica				
2. Investment value (estimated)	5.500.000 EUR				
3. Description of main project components and/or activities	Reconstruction and upgrade of existing wastewater treatment plant in order to complete capacity of 70.000 PE (mechanical and biological treatment technology and sludge solution included).				
4. Description of main project objectives and expected results	Protection of water supply zone and lake Novo Čiče. Protection of Želin stream (recipient of I category) from untreated wastewaters' discharge. Improvement of water quality (Sava river, Novo Čiče lake, Želin stream and Odra river). Solution for disposition of surplus wastewaters of Velika Gorica town and surrounding settlements.				
5. Month and year of start of project implementation	2009	6. Month and year of end of project implementation	2011	7. Project duration (years)	2
8. Readiness of basic project documentation					
Project part 2: WWTP					
Document type	status	status description	completion date	comment	
Pre-feasibility study	☐				
Feasibility study (with cost-benefit analyses which include economic and financial analysis)	☐				
EIA study	☐			EIA study for existing plant ("Plan", 1992.)	
Tender documentation					
Other (specify):					
9. Status of project design documentation and permits					
Design type	status	status description	completion date	comment	
Project part 2: WWTP					
Conceptual design	☒	in progress		Conceptual design for recovery of plant ("Hidroprojekt-Eko", 1996.)	
Preliminary design	☐				
Main design	☐				
Final design	☐				
Location Permit	☐				
Building Permit	☐				
Other (specify):					
10. Description of the land ownership status: solved					
11. Describe the current project status	For the WWTP it is needed to: - Make EIA Study - Make: Preliminary, Main and Final Design - Obtain: Location and Building Permit				
12. Final beneficiary	"KOMUNALNA INFRASTRUKTURA" d.o.o. VELIKA GORICA		13. Name of the operator	"KOMUNALNA INFRASTRUKTURA" d.o.o. VELIKA GORICA	

14. Sources of financing			
National component (including final beneficiary)	IFI (specify)	Other donor (specify)	Proposed IPA grant
15. Additional Comment: -Technical Assistance -Strategic documents (plans, programmes, etc)	On a DABLAS priority list		

Project No: 13	Priority axes 2 – Protecting Croatia Water resources through improved water supply and integrated waste water system		Measure No: 2.2.	
Project location: SAMOBOR				
1. Project name	Wastewater Infrastructure Improvement in town Samobor			
2. Investment value (estimated)	10.000.000 EUR			
3. Description of main project components and/or activities	Construction of central wastewater treatment plant for 40.000 PE with mechanical and biological treatment technology and solution for the sludge disposal for the municipal wastewaters. Construction also includes third degree water treatment. Sanation of sewage system.			
4. Description of main project objectives and expected results	Protection of water supply wellfield Strmec and protection of groundwater. Protection of Rakovica stream and Sava river. Improvement of water quality (Sava river and Rakovica stream).			
5. Month and year of start of project implementation		6. Month and year of end of project implementation		7. Project duration (years)
8. Readiness of basic project documentation				
Document type	status	status description	completion date	comment
Pre-feasibility study	☐			
Feasibility study (with cost-benefit analyses which include economic and financial analysis)	☐			
EIA study	☒	finished		
Tender documentation				
Other: Sanation of sewage system Study (2000.), Investment study (2006.)				
9. Status of project design documentation and permits				
Design type	status	status description	completion date	comment
Project part 1:				
Conceptual design	☒	finished		
Preliminary design	☒	finished		
Main design	☐	not started		

Final design	☐	not started		
Location Permit	☒	valid		
Building Permit	☐			
Other (specify):				
10. Description of the land ownership status: one part of the land for the plant must be bought				
11. Describe the current project status	Documentation for the sewage system sanitation needs to be made. For the WWTP it is needed to: - solve property of one part of the land - design Main Design - obtain a Building Permit			
12. Final beneficiary	"KOMUNALAC" d.o.o. Samobor	13. Name of the operator	"KOMUNALAC" d.o.o. Samobor	
14. Sources of financing				
National component (including final beneficiary)	IFI (specify)	Other donor (specify)	Proposed IPA grant	
15. Additional Comment: -Technical Assistance -Strategic documents (plans, programmes, etc)	On a DABLAS priority list			

Project No: 14	Priority axes 2 – Protecting Croatia Water resources through improved water supply and integrated waste water system			Measure No: 2.2.	
Project location: DUGO SELO					
1. Project name	Wastewater Treatment Plant of town Dugo Selo				
2. Investment value (estimated)	14.800.000 EUR				
3. Description of main project components and/or activities	Construction of central wastewater treatment plant for 50.000 PE, with mechanical and biological treatment technology and solution for the sludge disposal for the municipal wastewaters. Extension of the sewerage network and construction of new mains.				
4. Description of main project objectives and expected results	Protection of Nature park Lonjsko polje. Improvement water quality and protection of Črnec stream.				
5. Month and year of start of project implementation	2009	6. Month and year of end of project implementation	2012	7. Project duration (years)	3
8. Readiness of basic project documentation					
Document type	status	status description	completion date	comment	
Pre-feasibility study	☐				
Feasibility study (with cost-benefit analyses)	☐				

which include economic and financial analysis)				
EIA study	☒	in progress	2007.	
Tender documentation				
Other (specify):				
9. Status of project design documentation and permits				
Design type	status	status description	completion date	comment
Project part 1:				
Conceptual design	☒	finished		
Preliminary design	☒	in progress	2007.	
Main design	☐			
Final design	☐			
Location Permit	☐			
Building Permit	☐			
Other (specify):				
10. Description of the land ownership status: Not solved.				
11. Describe the current project status	<p><u>For the main parts of sewerage system it is needed to:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • obtain Location and Construction Permit • design Main Design <p>For WWTP it is needed to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • solve property of land • design Main Design • obtain Location and Construction Permit 			
12. Final beneficiary	“DUKOM” d.o.o. DUGO SELO	13. Name of the operator	“DUKOM” d.o.o. DUGO SELO	
14. Sources of financing				
National component (including final beneficiary)	IFI (specify)	Other donor (specify)	Proposed IPA grant	
15. Additional Comment: -Technical Assistance -Strategic documents (plans, programmes, etc)				

ANNEX IV: DETAILS ON PARTNERSHIP CONSULTATION

MINUTES OF MEETING HELD ON 21 MARCH 2007 CONSULTATIONS WITH PARTNERS PRESENTATION OF OPERATIONAL PROGRAMME FOR THE EU PRE-ACCESSION FUND IPA

Based on the activities initiated within the previous EU pre-accession programmes, CARDS, DABLAS and ISPA, and the preparation of the Operational Programme for the IPA pre-accession fund, the Partners in the implementation of these programmes have been recognized, i.e. potential fund beneficiaries: Croatian County Association, Union of Town Association and Municipality Association of the Republic of Croatia; economic associations: Croatian Chamber of Commerce, Croatian Water and Wastewater Group, civil societies (non-governmental institutions) Zelena akcija, Sunce, Zeleni Osijek, and the implementation body of the IPA projects for the water sector within the Operational Programme for the Environment of the Republic of Croatia.

The Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management organized a presentation of the Operational Programme on 21 March 2007 at 10 a.m. at the head offices of Croatian Water, Ulica grada Vukovara 220, Zagreb.

Present at the Meeting were:

Representative of Zelena akcija, Irma Popović

Representatives of the MAFWM

Representative of the Sava Cards

Representative of the Croatian Chamber of Commerce

Representative of Croatian County Associations

Signed Participant List is attached to these Minutes of Meeting

Absent at the meeting were the representatives of the Croatian Water and Wastewater Group, who apologized for the absence of their representatives in writing, and requested that the presentation of the Operational Programme for Environment related to water be separately held for all members of the Croatian Water and Wastewater Group.

Following the introductory words by Ms. Karmen Cerar on behalf of the MAFWM, who introduced the topic of the Meeting, i.e. the presentation of the Operational Programme for Environment within the Eu pre-accession fund IPA, in particular its segment related to the water sector, and announced that the presentation would be organized in two parts.

The first part of the presentation was held by Mr. Damir Tomasović, a representative of the CODEF, Central Office for Development Strategy and Coordination of the EU Funds, and also member of the MRS, Inter-ministerial Working Group, which prepared the Operational Programme.

In this part of the presentation, the participants were acquainted with the EU pre-accession assistance funds, and the future support programmes intended for the EU member states, i.e. structural and cohesion funds. This was followed by the explanation of the structure of the IPA programme, consisting of five components, and it was explained that this Operational Programme was carried out within the IPA Component III. Also presented was the scheme of the IPA Programming Framework, which is conducted at several levels, starting from the **Enlargement package**, which is comprised of the annual EC Report on the progress of an individual candidate country in the EU pre-accession process. The second level is the **Multi-annual Indicative Programming Document, MIPD**, also prepared by the EC, but in collaboration with the beneficiary country. It identifies the priority investment fields for each component of the IPA programme as well as the indicative financial allocations for the main intervention areas. The implementation documents for the IPA programme are the so called **Operational Programmes, or OP's**. These documents identify specific activities for which the IPA funds can be obtained. The OP's are developed by beneficiary countries, i.e. relevant sectoral body, in collaboration with other relevant bodies and partners. An OP is subject to adoption by the EC, which must approve it after it has established its harmonisation with the MIPD, MIFF, relevant national strategies and relevant EU *aquis*. The IPA funds are allocated to the beneficiary country on the basis of the OP, thus the OP's are legally binding and attached to the Financial Agreement. The preparation sequence of the stated documents was also elaborated.

The second part of the presentation was held by Ms. Karmen Cerar on behalf of the MAFWM as a member of the IWG, Inter-ministerial Working Group, who presented the Operational Programme for Environment, and emphasized that two ministries participated in the preparation of this document, the Ministry of Environmental Protection, Physical Planning and Construction (MEPPPC) and the Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management (MAFWM). The MEPPPC prepared the part of the Programme for the solid waste sector, while the MAFWM developed the part of the Programme for the water sector. With coordination and consultations with the SDURFOM and other members of the Inter-ministerial Working Group, they prepared the First Draft of the Document, which was further elaborated on the basis of the review and comments of the EC representative, and has just been prepared as the Second Draft for repeated reading by the EC. This Second Draft of the Operational Programme was being presented.

This was followed by the elaboration of the legal basis for the preparation of the document, with considerations of the national policy and socio-economical context as well as the determination of the Community's strategic framework. The assessment analysis of mid-term needs, goals and strategic priorities was elaborated, and also the priority axes and measures for their implementation within this programme. Additionally, the criteria for project selections were explained, based on which the indicative list of projects with investment estimates was prepared. Also presented was the form of identification card for each individual project. The Financial Plan for fund withdrawal per year was presented to the participants as well.

Following the presentations, the participants expressed their satisfaction with the received information, and posed the following questions:

1. The representative of Zelena akcija asked: "Why watercourse protection and restoration projects have not been included in this programme?"

It was answered that this type of projects can be financed through other EU pre-accession funds, e.g. CARDS, etc.

2. The representative of the Croatian Chamber of Commerce remarked on the impossibility of preparation for this Meeting due to the fact that prior to it he was not given the insight into the document, and asked that it be subsequently submitted.

It was answered that this presentation covered only the part of the IPA Operational Programme for environmental protection related to the water sector, and that the MAFWM is ready to submit the document for insight to all identified implementation partners. However, since the Operational Programme is prepared for the whole environmental protection, in cooperation with the MEPPPC, for which the MEPPPC prepared the segment related to the waste sector, a prior approval must be obtained from the MEPPPC and the competent person for management and implementation of the III. Component of the IPA Regional Development – Environmental Protection in order to give insight into this document. The MAFWM shall undertake activities to enable insight into the presented document to the implementation partners of the IPA Operational Programme for environmental protection.

The Meeting ended on 21 March 2007 at 12 a.m.

MINUTES OF THE MEETING HELD ON 31 MAY 2007
CONSULTATIONS WITH PARTNER – THE CROATIAN WATER AND WASTEWATER ASSOCIATION
PRESENTATION OF THE EU IPA OPERATIONAL PROGRAMME

As part of the activities on the preparation of a programme for the EU Instrument for Pre-Accession Assistance (IPA), the Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management (MAFWM), the Directorate for Water Policy and International Projects organized on 21 March 2007 a presentation of the IPA Environmental Operational Programme for its identified partners in the implementation of EU pre-accession assistance programmes. The identified partners in the programme's implementation are potential users of funds, i.e. the Croatian County Association, the Alliance of the Association of Towns and Association of Municipalities of the Republic of Croatia, economic associations: the Croatian Chamber of Economy, the Croatian Water and Wastewater Association, non-governmental organizations: the Green Action (Zelena akcija), Sunce, Zeleni Osijek (the Green Osijek ecologic society), and Hrvatske vode, implementing body of IPA projects in the water sector within the Environmental Operational Programme.

The presentation of the IPA Operational Programme held on 21 March 2007 on the premises of Hrvatske vode, Zagreb was not attended by the representatives of the Croatian Water and Wastewater Association, who had asked that the presentation of the Environmental Operational Programme covering the water sector be held separately for all of their members.

It is for that reason that the presentation of the IPA Environmental Operational Programme was held on 31 May 2007, beginning at 11 a.m., on the premises of Hrvatske vode, Ulica grada Vukovara 220, Zagreb. It was attended by around 40 representatives of utility companies from all of Croatia. The signed list of participants is an integral part of these Minutes.

Mr. Ljubo Novoselić, president of the Croatian Water and Wastewater Association, gave keynote address on behalf of the Association. The participants were then greeted by Ms. Ružica Drmić, assistant minister, and Mr. Siniša Širac, deputy general manager of Hrvatske vode.

Following the welcoming address of Ms. Karmen Cerar on behalf of the MAFMW, she announced the topic of the meeting as a presentation of the IPA Environmental Operational Programme in the section dealing with the water sector, stressing that the MAFWM had on 10 May 2007 delivered the second draft of that document to the participants at today's meeting.

The first part of the presentation was given by Ms. Karmen Cerar, MAFWM, as a member of the Interministerial Working Group (IWG), i.e. of the IWG which had prepared the draft Operational Programme.

In this part of the presentation the participants were acquainted with the existing EU pre-accession assistance programmes, and with future assistance programmes designed for EU Member States, i.e. Structural Fund and Cohesion Funds. Then the structure of the IPA programme was explained (consisting of 5 components), and it was stressed that this Operational Programme was implemented through IPA Component III. A scheme of the IPA programming framework, which is implemented at several levels, was presented. The documents in preparation were mentioned, as well as the order of their preparation. Emphasis was then put on the IPA implementation document, "**Operational Programme**" (OP). The participants were informed that this document identifies concrete activities for which EU funds can be provided. It was said that the document is prepared by the beneficiary country, i.e. the relevant line body in cooperation with other relevant bodies and partners. The prepared draft OP is submitted to the European Commission (EC) for adoption, and the EC has to approve it once it is convinced of its harmonization with other basic documents, i.e. Multi-annual Indicative Planning Document (MIPD), Multi-annual Financing Framework (MIFF), the relevant national strategies, and the relevant EU *acquis communautaire*. The participants were also informed that IPA funds are granted to the beneficiary country on the basis of the OP, which makes OPs legally binding and they are annexed to the Financing Agreement.

Ms. Cerar then presented the Environmental Operational Programme, i.e. its part dealing with the water sector, stressing that two ministries were involved in its preparation, the Ministry of Environmental Protection, Physical Planning and Construction (MEPPPC) and the Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management (MAFWM). The MEPPPC had prepared the part of the programme dealing with the waste sector, and the MAFWM prepared the part

dealing with the water sector. The First Draft of the OP was prepared in coordination and agreement with the Central Office for Development and Coordination of EU funds (CODEF) and other members of the Interministerial Working Group. This first draft was modified following the review and comments of the representatives of the EC, and was submitted again to the EC for review as the Second Draft.

The legal framework of the document's preparation was presented, which included national policy and socio-economic circumstances, and the strategic framework of the community was identified. Analysis of the assessment of middle-term needs, goals and strategic priorities was explained, and priority axes and measures for their implementation through this programme were presented. Explanation was given on the project selection criteria, on the basis of which an indicative list of project with estimated investment was made, and a form of identity card of each project was presented.

The participants were also presented with financial plans for withdrawal of funds per years. It was stressed that yearly allocation of IPA funds was as follows: the total IPA allocation for environmental protection amounts to €53.5 million (€17.0 million in 2007, €18.0 million in 2008, and €18.5 million in 2009), out of which the total amount allocated to the water sector is €26.45 million (€8.4 million in 2007, €8.9 million in 2008, and €9.15 million in 2009). The planned average co-financing rate is 75% from the IPA; however, it was stressed that the co-financing rate for individual project will be known once the applications for nominated projects are prepared, i.e. on the basis of the conducted cost-benefit analysis and based identified financial gap.

Following the presentation of the OP, Mr. Robert Kartelo, the representative of Hrvatske vode, took over. The MAFWM and Hrvatske vode are undergoing accreditation procedure of nomination for the IPA implementation body of Component III, Environmental Protection, Water Management.

Mr. Kartelo referred to the project selection criteria on the basis of which the indicative project list with estimated investment was made. These criteria are as follows:

A) Administrative criteria – i.e. technical preconditions that have to be met in order for a project proposal to be considered valid:

- Project application completed and all supporting documents attached (Feasibility study, Cost-benefit analysis, Environmental impact assessment in accordance with EU requirements and necessary environmental permits, design studies, etc.);
- Ensured co-financing;
- Project application submitted prior to the established deadline;

B) Mandatory criteria – i.e. the preconditions to be met by project proposal:

- Project proportion: projects / groups of projects / project stages should have a minimum value estimated at EUR 10 million;
- A project has to be financially viable, i.e. future operation and maintenance costs have to be covered;
- Viability: a project has to meet EU standards, comply with EU sectoral policies, and with the goals and principles of EU environmental policy and EU environmental regulations, with special attention given to the directives requiring large investments in order to provide support to harmonization with the *acquis*;
- Harmonization with the priorities identified in strategic EU documents and national strategic documents;
- Explanation that a project would not make progress without the help of the EU.

C) Qualitative criteria – i.e. general conditions/modes on the basis of which the projects meeting the mandatory criteria will be assessed:

- "Maturity" of projects, including environmental and other consent/permits (location permit, building permit, etc.)
- Continuity of help from the Community, international financing institutions (IFIs) and other help, and previously identified investment priorities: investments and technical assistance are a continuation of the previous assistance program (CARDS, DABLAS, PHARE, ISPA, IFI, etc.);
- Projects from previously prepared and agreed lists of national priorities;
- Projects which will have the strongest impact and immediate benefit upon completion (projects covering the largest number of people, an agglomeration or an area);
- Possible transboundary / regional impact(s);
- The level in which it contributes to achieving economic and social cohesion of Croatia with the EU (projects with maximum potential economic and social advantages);

- Relationship between environmental and economic efficiency of projects, i.e. between the people under the impact of the project and project costs;
- Institutional and legal framework for project management / implementation (mostly in relation to the level of responsibility taken over from the final beneficiary (one or more)).

Then Mr. Kartelo presented the activities necessary in program implementation with implementation deadlines in the form of a Gantt chart. This includes activities from the preparation and final approval of the Operational Programme by the EC, accreditation of participants in IPA implementation, preparation, modification, and final acceptance of individual project applications by the EC, tendering procedure, and implementation on the field.

With the help of the presented Gantt chart it was stressed that implementation deadlines for each of the above activity were very short, and that the coming tasks had to be addressed very seriously and promptly, particularly having in mind the fact that the deadline for the preparation of applications was June 2007.

Activities which had to be carried out until the preparation of application for each of the projects were roughly presented:

1. Nominate projects whose investment value exceeds EUR 10 million;
2. Define the sources of funds other than IPA, regardless of the % of the grant;
3. Make a cost-benefit analysis and calculate the financial gap;
4. Precisely define investment value, i.e. scope of the project;
5. Prepare an Environmental Impact Assessment, i.e. at least its Summary in the form required by the EC;
6. Have property relations settled, i.e. possess a strictly defined program for resolving property relations, with December 2007 as the deadline;
7. Check the affordability of the prices of services;
8. Survey the population on the acceptable increase in price;
9. Prepare the Application with all the required annexes, documents and calculations in English;
10. Define the project realization dynamics, having in mind the n+3 rule and the annual IPA allocation, and the number of nominated projects.

Once the presentations were completed, the participants were informed that the EC had sent its comments on the second draft on 11 May 2007, and that the IPA Operational Programme was submitted to an independent consultant – the European Policies Research Centre, University of Strathclyde, which conducted the so called ex-ante appraisal of the document in April 2007. The comments of the EC and the Consultant on the second draft of the Operational Programme will be incorporated into the third draft, whose planned date of completion is 8 June 2007.

Since the second draft of the IPA OP had already been submitted for review and comments to all of the identified partners in implementation, including the Croatian Water and Wastewater Association, those present were invited to ask questions and give their comments, which would be taken into consideration when preparing the final, third draft of the OP.

The participants were satisfied with provided information, and their questions and comments follow below:

The director of "Vodovod i kanalizacija" Rijeka water and sewerage company, Mr. Željko Mažar, had the following questions:

1. Why does this programme apply the following project selection criteria: water losses from a water supply network over 40%, level of completion of sewerage systems less than 75%? The majority of towns and municipalities have similar problems, so it is not possible to identify priorities on the basis of such criterion.

Answer: The preparation of the EPOP itself, and its goals and implementation measures were the result of the draft Water Management Strategy, which defines the existing status of water management, provides comprehensive approach to water system improvement, defines the strategic goals, and establishes and harmonizes water management policies with international obligations. That is why the presented data represent only the basic approach to upgrading and improvement of water supply and sewerage networks and wastewater treatment plants. The project selection criteria are listed in Chapter 3.1.2, which clearly states technical preconditions which have to be met in order for a project proposal to be considered valid, as well as the criteria on the basis of which the projects which meet the preconditions will be assessed (part of Mr. Kartelo's presentation).

2. How come it is only the projects in the Danube and Sava river basins that are proposed for this programme, and there are no projects in the Adriatic basin?

Answer: The problems with water quality standards are the greatest in the Black Sea / Danube River basin. Having also in mind the fact that water management priorities in the Adriatic basin are already included in the Coastal Cities Pollution Control Project financed by the World Bank, whose aim it is to improve the quality of recipient water and provide better municipal services in the settlements in the Adriatic basin, the majority of the proposed projects were prepared with the aim of improving wastewater sewerage and treatment in the Black Sea / Danube River basin. The indicative list of projects in this IPA OP includes one project on the mainland area of the Adriatic basin – the Knin and Driš Project, which is not included in the World Bank-financed program.

3. Why wasn't the town of Rijeka included in the list of identified projects?

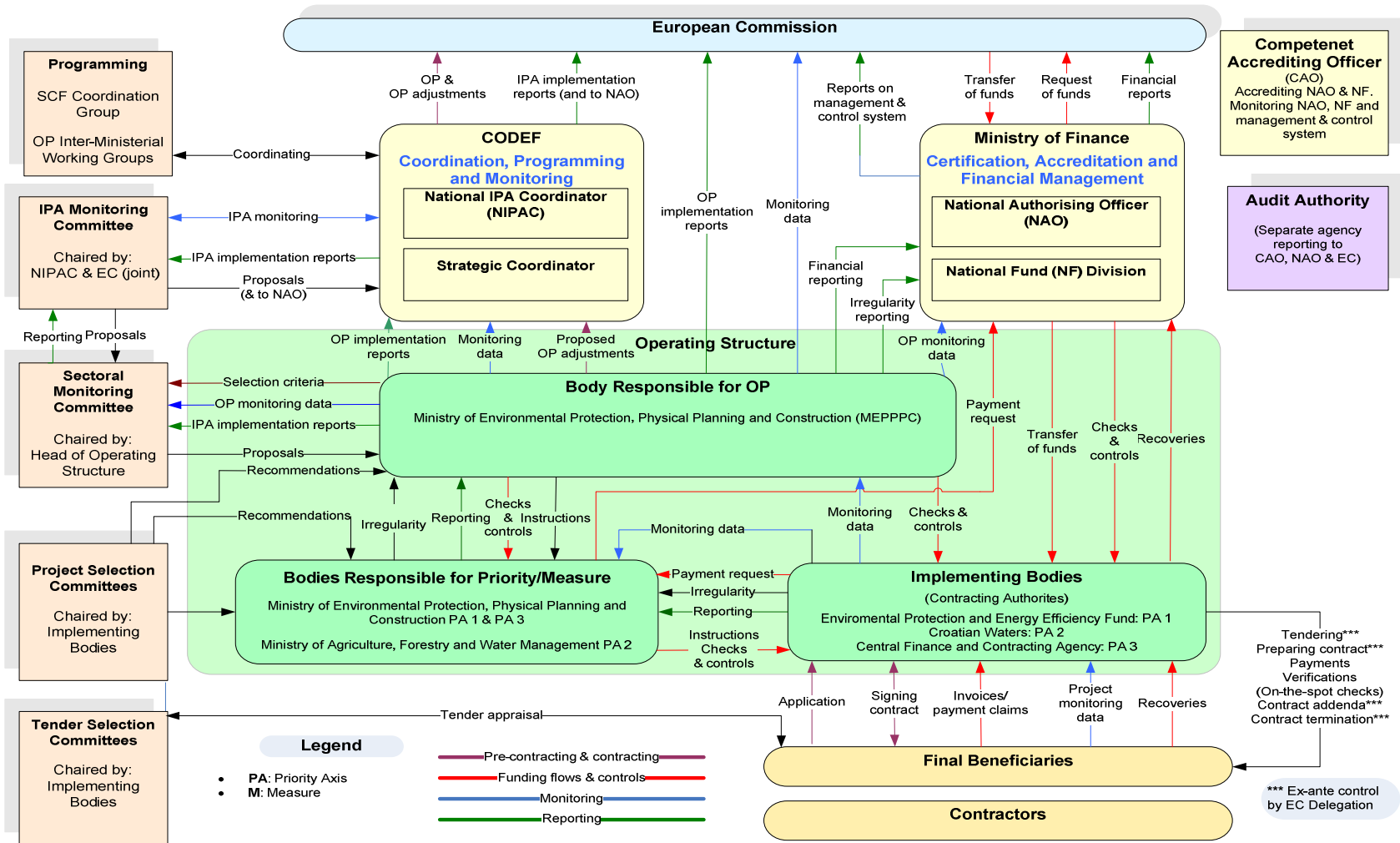
Answer: The project of the town of Rijeka was not included in the list of identified projects because EU assistance programs through IPA funds support regional development, i.e. support the development of infrastructure, which will provide positive atmosphere for the development of economy on those areas where it is necessary. Likewise, the EC co-finances the projects which could not have been financed on their own. Due to limited funds, Croatia had to define certain priorities established in the Operational Programme, which resulted in the indicative project list presented in the OP.

Mr. Mažar accepted the given answers and said he had no further questions or comments.

On behalf of the Croatian Water and Wastewater Association Mr. Novoselić thanked for the presented document and said that the Association, having previously studied the document, had no further comments or remarks.

The meeting was concluded on 31 May 2007 at 1:30 p.m.

ANNEX V: DIAGRAM OF THE EPOP INSTITUTIONAL STRUCTURE

(b) Amendment to the operational programme

Multi-annual operational programme "Environmental" is amended as follows:

1. **On the cover page, the title of the programme is replaced by the following:**
"ENVIRONMENTAL OPERATIONAL PROGRAMME
INSTRUMENT FOR PRE-ACCESSION ASSISTANCE
2007HR16IPO003"
2. **Table 3.1 on page 56, table 3.2 on page 58, table 3.3 on page 59, table 3.4 on page 62, table 3.5 on page 64, table 3.6 on page 66, table 3.7 on page 68 and table 3.8 on page 69 and Annex II of the operational programme are replaced by the following:**
"ANNEX II - MONITORING INDICATORS"

Monitoring indicators

Result indicator for each Priority axes and output indicators for each measure are provided. Final target i.e. achievements under most of the priorities/measure are set on the basis of the projects envisaged to be carried in the programming period covered by this Operational programme¹¹⁰.

Targets will be possible to assess at the end of the programme due to the nature of project envisaged in the EPOP (large scale infrastructure projects that require certain time to be conducted). Having in mind limited scale and likely influence of the programme it is unlikely to assess the consequences of the programme beyond the immediate effects and that is why no impact indicators (environmental impact at programme level) are provided.

The main source for data gathering will be monitoring reports (project ones but also annual and final reports on implementation).

	Definition	Type	Measure unit	Baseline data (year)	Frequency of reviewing	Final target* at County level	Final target* at Country level	Data source
PRIORITY AXIS 1- DEVELOPING WASTE MANAGEMENT INFRASTRUCTURE FOR ESTABLISHING AN INTEGRATED WASTE MANAGEMENT SYSTEM IN CROATIA								
1	Population served by the new waste management centres	Result	Nr	0 (2007)	3-years period*	975.525 – 1.707.664 ¹¹¹	975.525 – 1.707.664	MEPPPC, final beneficiary
2	Reduction of waste deposited in the landfills	Result	%	0 (2007)	3-years period*	70% ¹¹²	17 – 27 % ¹¹³	MEPPPC, final beneficiary
Measure 1.1 Establishment of new waste management centres at county / regional levels								
1	Established (opened) new waste management centres	Output	Nr	0 (2007)	annually	3-5		MEPPPC, project monitoring reports
2	Projects applications submitted with full documentation	Output	Nr	0 (2006)	annually	3-5		MEPPPC, project monitoring reports

¹¹¹ The presented target values (min 3 - max 5 WMCs) depend on the number of project applications (1-3) yet to be submitted / approved for IPA funding. That number is closely related to and dependant on the scope of activities to be covered by IPA.

¹¹² This figure corresponds to the extent of the waste amount reduction after the mechanical-biological treatment of waste brought to the county/regional waste management centre to be treated and landfilled. The figure reflects only the counties that will be served by the county/regional waste management centres with the MBT plant.

¹¹³ This figure corresponds to the reduction of waste amount to be landfilled at national level after the introduction of county/regional waste management centres (3-5) with mechanical-biological treatment of waste

Measure 1.2 Remediation of sites highly polluted with waste (hot spots)							
1	Documentation for "hot spot" remediation projects prepared	Output	Nr	0 (2007)	annually	1	MEPPPC, Project monitoring reports
PRIORITY AXIS 2 - PROTECTING CROATIA'S WATER RESOURCES THROUGH IMPROVED WATER SUPPLY AND INTEGRATED WASTEWATER MANAGEMENT SYSTEM							
1	Population connected to new/rehabilitated water supply network	Result	Nr	0 (2007)	3-years period*	20,000	MRDFWM
2	Population connected to new/rehabilitated sewerage network	Result	Nr	0 (2007)	3-years period*	25,000	MRDFWM
3	Population served by the new WWTP (capacity of WWTP)	Result	Nr	0 (2007)	3-years period*	165,000 PE	MRDFWM
Measure 2.1. Establishment of modern water supply systems and networks							
1	New water supply network	Output	km	0 (2007)	annually	9	MRDFWM Municipal companies, project monitoring reports
2	Rehabilitated / replaced water supply network	Output	km	0 (2007)	annually	22	MRDFWM Municipal companies, project monitoring reports
3	Water Supply project applications with full documentation	Output	Nr	0 (2007)	annually	0 ¹¹⁴	MRDFWM project monitoring reports

¹¹⁴ Water Supply project applications with full documentation are part of the Waste Water project applications with full documentation – project are integrated and consist of the water supply and waste water component

Measure 2.2. Construction of WWTP for domestic and industrial wastewaters and upgrading of sewerage network							
1	New/rehabilitated WWTP compliant with EU aquis	Output	Nr	0 (2007)	annually	4	MRDFWM Municipal companies, project monitoring reports
2	Sewerage network construction/refurbishment	Output	km	0 (2007)	annually	70	MRDFWM Municipal companies, project monitoring reports
3	Waste Water project applications with full documentation	Output	Nr	0 (2007)	annually	4 ⁵	MRDFWM project monitoring reports
PRIORITY AXIS 3 - TECHNICAL ASSISTANCE							
1	Staff in the national bodies capable of independently identifying, preparing and assessing project applications	Result	Nr	0 (2007)	3-years period*	40	MEPPPC, MRDFWM
2	OP funds absorbed	Result	%	0 (2007)	3-years period*	100	MEPPPC, MRDFWM
Measure 3.1. Programme management							
1	Trainings provided for the public bodies for the implementation of PA 1 and PA 2 including trainings in preparation and assessment of project applications	Output	Nr	0 (2007)	annually	10	Project monitoring reports
2	Waste project applications assessed and submitted by Operating Structure	Output	Nr	0 (2006)	annually	5	MEPPPC

3	Water project applications assessed and submitted by Operating Structure	Output	Nr	0 (2006)	annually	4	MRDFWM
4	Monitoring Committee meetings	Output	Nr	0 (2007)	annually	9	Project monitoring reports"

* Envisaged date for measuring final target is set at the end of programme, i.e. end of 2015. That is due to the time coverage of the OP but also due to the nature of envisaged projects and "n+3" rule"

3. Section 4 - Indicative financial tables and in particular pages 89 to 92 are replaced by the following:
 "4. INDICATIVE FINANCIAL TABLES FOR THE ENVIRONMENTAL OPERATIONAL PROGRAMME

YEAR 2007	Public expenditure			For information	
	Total Public expenditure	IPA Contribution	National Public Contrib.	IPA cofinancing rate	Other (IFI, etc)
	(1) =(2) + (3) (Eur)	(2) (Eur)	(3) (Eur)	(4)=(2)/(1) (%)	(Eur)
<i>Priority Axis 1: Developing waste management infrastructure for establishing an integrated waste management system in Croatia</i>	9,823,236	8,349,750	1,473,486	85%	0
Measure 1.1: Establishment of new waste management centres at county/ regional levels	9,758,530	8,294,750	1,463,780	85%	
Measure 1.2. Remediation of sites highly polluted by waste (hot spots)	64,706	55,000	9,706	85%	
<i>Priority Axis 2: Protecting Croatia's water resources through improved water supply and integrated wastewater management systems</i>	9,882,35	8,400,000	1,482,354	85%	0
Measure 2.1. Establishment of modern water supply systems and networks	1,938,236	1,647,500	290,736	85%	
Measure 2.2 Construction of WWTP for domestic and industrial wastewaters and upgrading of sewerage network	7,944,118	6,752,500	1,191,618	85%	
<i>Technical Assistance</i>	293,824	249,750	44,074	85%	0
Measure 3.1 OP management	293,824	249,750	44,074	85%	
<i>Total Year 2007</i>	19,999,414	16,999,500	2,999,914	85%	0

YEAR 2008	Public expenditure			For information	
	Total Public expenditure	IPA Contribution	National Public Contrib.	IPA cofinancing rate	Other (IFI, etc)
	(1) =(2) + (3) (Eur)	(2) (Eur)	(3) (Eur)	(4)=(2)/(1) (%)	(Eur)
<i>Priority Axis 1: Developing waste management infrastructure for establishing an integrated waste management system in Croatia</i>	10,440,883	8,874,750	1,566,133	85%	0
Measure 1.1: Establishment of new waste management centres at county/ regional levels	10,376,177	8,819,750	1,556,427	85%	
Measure 1.2. Remediation of sites highly polluted by waste (hot spots)	64,706	55,000	9,706	85%	
<i>Priority Axis 2: Protecting Croatia's water resources through improved water supply and integrated wastewater management systems</i>	10,470,883	8,900,250	1,570,633	85%	0
Measure 2.1. Establishment of modern water supply systems and networks	1,305,663	1,109,813	195,850	85%	
Measure 2.2 Construction of WWTPs for domestic and industrial wastewaters and upgrading of the sewerage network	9,165,220	7,790,437	1,374,783	85%	
<i>Technical Assistance</i>	264,706	225,000	39,706	85%	0
Measure 3.1 OP management and capacity building	264,706	225,000	39,706	85%	
<i>Total Year 2008</i>	21,176,472	18,000,000	3,176,472	85%	0

YEAR 2009	Public expenditure			For information	
	Total Public expenditure	IPA Contribution	National Public Contrib.	IPA cofinancing rate	Other (IFI, etc)
	(1) =(2) + (3) (Eur)	(2) (Eur)	(3) (Eur)	(4)=(2)/(1) (%)	(Eur)
<i>Priority Axis 1: Developing waste management infrastructure for establishing an integrated waste management system in Croatia</i>	10,735,589	9,125,250	1,610,339	85%	0
Measure 1.1: Establishment of new waste management centres at county/ regional levels	10,653,236	9,055,250	1,597,986	85%	
Measure 1.2. Remediation of sites highly polluted by waste (hot spots)	82,353	70,000	12,353	85%	
<i>Priority Axis 2: Protecting Croatia's water resources through improved water supply and integrated wastewater management systems</i>	10,764,707	9,150,000	1,614,707	85%	0
Measure 2.1. Establishment of modern water supply systems and networks	107,118	91,050	16,068	85%	
Measure 2.2 Construction of WWTP for domestic and industrial wastewaters and upgrading of sewerage network	10,657,589	9,058,950	1,598,639	85%	
<i>Technical Assistance</i>	264,706	225,000	39,706	85%	0
Measure 3.1 OP management and capacity building	264,706	225,000	39,706	85%	
<i>Total Year 2009</i>	21,765,002	18,500,250	3,264,752	85%	0

YEAR 2010	Public expenditure			For information	
	Total Public expenditure	IPA Contribution	National Public Contrib.	IPA cofinancing rate	Other (IFI, etc)
	(1) =(2) + (3) (Eur)	(2) (Eur)	(3) (Eur)	(4)=(2)/(1) (%)	(Eur)
<i>Priority Axis 1: Developing waste management infrastructure for establishing an integrated waste management system in Croatia</i>	12,326,471	10,477,500	1,848,971	85%	0
Measure 1.1: Establishment of new waste management centres at county/ regional levels	12,326,471	10,477,500	1,848,971	85%	
Measure 1.2. Remediation of sites highly polluted by waste (hot spots)					
<i>Priority Axis 2: Protecting Croatia's water resources through improved water supply and integrated wastewater management systems</i>	12,326,472	10,477,500	1,848,972	85%	0
Measure 2.1. Establishment of modern water supply systems and networks	238,236	202,500	35,736	85%	0
Measure 2.2. Construction of WWTP for domestic and industrial wastewaters and upgrading of sewerage network	12,088,236	10,275,000	1,813,236	85%	Up to 5.500.000 (5.392.873) EBRD loan (included in national contribution)
<i>Technical Assistance</i>	405,883	345,000	60,883	85%	0
Measure 3.1 OP management and capacity building	405,883	345,000	60,883	85%	
<i>Total Year 2010</i>	25,058,826	21,300,000	3,758,826	85%	0

YEAR 2011	Public expenditure				For information
	Total Public expenditure	IPA Contribution	National Public Contrib.	IPA cofinancing rate	Other (IFI, etc)
	(1) =(2) + (3) (Eur)	(2) (Eur)	(3) (Eur)	(4)=(2)/(1) (%)	(Eur)
<i>Priority Axis 1: Developing waste management infrastructure for establishing an integrated waste management system in Croatia</i>	12,679,412	10,777,500	1,901,912	85%	0
Measure 1.1: Establishment of new waste management centres at county/ regional levels	12,679,412	10,777,500	1,901,912	85%	
Measure 1.2. Remediation of sites highly polluted by waste (hot spots)					
<i>Priority Axis 2: Protecting Croatia's water resources through improved water supply and integrated wastewater management systems</i>	12,679,413	10,777,500	1,901,913	85%	0
Measure 2.1. Establishment of modern water supply systems and networks	238,236	202,500	35,736	85%	0
Measure 2.2 Construction of WWTP for domestic and industrial wastewaters and upgrading of sewerage network	12,441,177	10,575,000	1,866,177	85%	Up to 5.500.000 (5.392.873) EBRD loan (included in national contrib.)
<i>Technical Assistance</i>	405,883	345,000	60,883	85%	0
Measure 3.1 OP management and capacity building	405,883	345,000	60,883	85%	
<i>Total Year 2011</i>	25,764,708	21,900,000	3,864,708	85%	0

YEARS 2007 - 2011	Public expenditure			IPA cofinancing rate	For information
	Total Public expenditure	IPA Contribution	National Public Contrib.		Other (IFI, etc)
	(1) =(2) + (3) (Eur)	(2) (Eur)	(3) (Eur)		(4)=(2)/(1) (%) (Eur)
<i>Priority Axis 1: Developing waste management infrastructure for establishing an integrated waste management system in Croatia</i>	56,005,591	47,604,750	8,400,841	85%	0
Measure 1.1: Establishment of new waste management centres at county/ regional levels	55,793,826	47,424,750	8,369,076	85%	0
Measure 1.2. Remediation of sites highly polluted by waste (hot spots)	211,765	180,000	31,765	85%	0
<i>Priority Axis 2: Protecting Croatia's water resources through improved water supply and integrated wastewater management systems</i>	56,123,825	47,705,250	8,418,579	85%	0
Measure 2.1. Establishment of modern water supply systems and networks	3,827,489	3,253,363	574,126	85%	0
Measure 2.2 Construction of WWTP for domestic and industrial wastewaters and upgrading of sewerage network	52,296,340	44,451,887	7,844,453	85%	Up to 11.000.000 (10.785.746) EBRD loan (included in national contribution)
<i>Technical Assistance</i>	1,635,002	1,389,750	245,252	85%	0
Measure 3.1 OP management and capacity building	1,635,002	1,389,750	245,252	85%	0
<i>Total Years 2007 - 2011</i>	113,764,422	96,699,750	17,064,672	85%	0

4. The indicative list of major projects in Section 3.5 and in particular pages 80 to 88 as well as Annex III of the operational programme is replaced as follows:

"3.5 Indicative list of major projects

WASTE

The indicative list below represents an updated indicative ISPA and IPA project priority list with new projects for construction of waste management centres included. Selection of all projects on the list is based upon criteria set out in Section 3.1.

PRIORITY AXIS 1 – Developing waste management infrastructure for establishing an integrated waste management system in Croatia							
Nr	Project name	Type	Project preparation support	Estimated Total M€	Measure	Comments	Status
1	Waste Management Centre Marišćina (The County of Primorje and Gorski Kotar) *	Construction	National funds	48	Measure 1.1	<p>The main objective of the Project is to establish integrated sustainable waste management system on a county level (305,505 inhabitants)</p> <p>Main activities:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Construction of new WMC – plateaus in operating zone, landfill area, wastewater and leakage treatment system, buffer zone, infrastructure and supply of vehicles for long range transport – between the transfer stations and the WMC • Technical assistance in public awareness raising, public relations, supervision of works and equipment, and technical assistance • Construction of mechanical-biological treatment plant (MBT) • Construction of 5 transfer stations (TS) 	EC Funding Decision (IPA EPOP 2007-2009) adopted in April 2009; Bilateral agreement was signed by EC 23 April 2009 and by Republic of Croatia 29th June 2009; TD in preparation.

PRIORITY AXIS 1 – Developing waste management infrastructure for establishing an integrated waste management system in Croatia							
Nr	Project name	Type	Project preparation support	Estimated Total M€	Measure	Comments	Status
2	Waste Management Centre for the County of Split –Dalmatia*	Construction	CARDS 2002; National funds	59	Measure 1.1	<p>The main objective is to establish an integrated sustainable waste management system on a county level (464,000 inhabitants). Main activities:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Construction of new WMC of the County of Split-Dalmatia and supply of vehicles for long range transport – between the transfer stations and the WMC • Construction of 4 transfer stations (TS) on islands and 4 TS in the mainland • Optimizing of waste transport from TS to the WMC • Pilot study for separate collection of waste for town of Split <p>Construction of mechanical-biological treatment plant (MBT)</p>	TD in preparation; Conceptual design in preparation;

PRIORITY AXIS 1 – Developing waste management infrastructure for establishing an integrated waste management system in Croatia							
Nr	Project name	Type	Project preparation support	Estimated Total M€	Measure	Comments	Status
3	Waste Management Centre for the County of Istria*	Construction	National funds	36	Measure 1.1	<p>The main objective of the Project is to establish integrated sustainable waste management system on a county level (206,344 inhabitants)</p> <p>Main activities:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Construction of new WMC-Kaštijun with complete infrastructure • Construction of 6 Transfer Stations (TS) • Vehicles for long range transport – between the transfer stations and the WMC • Construction of mechanical-biological treatment plant (MBT) • Technical Assistance in public awareness arising and , public relations, supervision of works and technical assistance was proposed 	EC Funding Decision (IPA EPOP 2007-2009) adopted in April 2009; Bilateral agreement was signed by EC 23 April 2009 and by Republic of Croatia 29th June 2009; TD in preparation;

PRIORITY AXIS 1 – Developing waste management infrastructure for establishing an integrated waste management system in Croatia							
Nr	Project name	Type	Project preparation support	Estimated Total M€	Measure	Comments	Status
4	Remediation and closing down of the Sovjak pit, County of Primorje-Gorski Kotar*	Remediation	IPA 2007-2009, IPA 2010-2011, national funds	25	<u>Measure 1.2</u>	<p>The main objective is the remediation and closing down of the abandoned hazardous waste landfill Sovjak, in a karst region, in which 250.000 m³ of hazardous waste (from refinery, shipyard and oil containers, etc) have been deposited.</p> <p>Main activities:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Excavation and disposal/treatment of hazardous waste • Stabilizing of remaining landfill against water infiltration • Capping of the landfill area, biological recultivation of the landfill area and immediate surroundings • Leakage control and treatment • Reduction of adverse impact on soil, air and water in the area in conjunction with the remediation of the Visevac municipal waste landfill site • Monitoring of environmental impacts of the closed landfill 	Technical documentation under preparation;

PRIORITY AXIS 1 – Developing waste management infrastructure for establishing an integrated waste management system in Croatia							
Nr	Project name	Type	Project preparation support	Estimated Total M€	Measure	Comments	Status
5	Waste Management Centre for the County of Dubrovnik-Neretva*	Construction	CARDS 2002 National funds	28	Measure 1.1	<p>The main objective is to establish integrated sustainable waste management system on a regional (county) level (122,870 inhabitants). Main activities:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Construction of new WMC including MBT facility with complete infrastructure • Construction of transfer stations (TS) on islands and in the mainland • Providing special vehicles for the optimizing of waste transporting from TS to the WMC. • Construction of facilities for pre-treatment of separately collected waste and sorting facility in scope of County Waste Management Zone 	Investigation works ongoing;
6	Waste Management Centre for County of Zadar*	Construction	CARDS 2001 National funds PHARE 2006 project “Project Pipeline for IPA / EU SFs”	37	Measure 1.1	<p>The main objective is to establish integrated sustainable waste management system on a county level (162,045 inhabitants). Main activities:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Construction of new WMC (including MBT facility) with complete infrastructure • Construction of transfer stations • Providing of the special vehicles for the optimizing of waste transporting from TS to the WMC 	EIA in process; prefeasibility study under preparation; Estimated time for implementation 2012 -2014

PRIORITY AXIS 1 – Developing waste management infrastructure for establishing an integrated waste management system in Croatia							
Nr	Project name	Type	Project preparation support	Estimated Total M€	Measure	Comments	Status
7	Waste Management Centre for County of Virovitica-Podravina	Construction	National funds IPA 2010-2011	24	<u>Measure 1.1</u>	The construction of waste management centre and other facilities needed for development of integrated waste management	Location determined; preparatory activities ongoing; Estimated time for implementation 2012 -2014 (Under SF OP)
8	Waste Management Centre for North-West Croatia*	Construction	National funds PHARE 2006 project “Project Pipeline for IPA / EU SF”	74	<u>Measure 1.1</u>	The construction of waste management centre and other facilities needed for development of integrated waste management	Location determined; prefeasibility study and basic design under preparation; Estimated time for implementation 2012 -2014
9	Waste Management Centre for Osijek – Baranja County** (EX Waste Management Centre for East Slavonia*)	Construction	National funds IPA 2010-2011	54	<u>Measure 1.1</u>	The construction of waste management centre and other facilities needed for development of integrated waste management	Location determined; preliminary activities ongoing; Estimated time for implementation 2013 -2016 (Under SF OP)

PRIORITY AXIS 1 – Developing waste management infrastructure for establishing an integrated waste management system in Croatia							
Nr	Project name	Type	Project preparation support	Estimated Total M€	Measure	Comments	Status
10	Waste Management Centre for Karlovac County	Construction	National funds IPA 2010-2011	26	<u>Measure 1.1</u>	The construction of waste management centre and other facilities needed for development of integrated waste management	Location determined; preliminary activities ongoing; Estimated time for implementation 2013 -2016 (Under SF OP)
11	Waste Management Centre for County of Brodsko-Posavska	Construction	National funds IPA 2010-2011	28	<u>Measure 1.1</u>	The construction of waste management centre and other facilities needed for development of integrated waste management	Location determined; preliminary activities ongoing; Estimated time for implementation 2013 -2016 (Under SF OP)
12	Waste Management Centre for Sisak-Moslavina County	Construction	National funds	30	<u>Measure 1.1</u>	The construction of waste management centre and other facilities needed for development of integrated waste management	Location under determination;

PRIORITY AXIS 1 – Developing waste management infrastructure for establishing an integrated waste management system in Croatia							
Nr	Project name	Type	Project preparation support	Estimated Total M€	Measure	Comments	Status
13	Waste Management Centre for Vukovar-Srijem County**	Construction	National funds, Private partner	27	<u>Measure 1.1</u>	The construction of waste management centre and other facilities needed for development of integrated waste management	EIA adopted; tendering procedure for public-private partnership in preparation; Estimated time for implementation 2012 -2014 (Under SF OP)
14	Waste Management Centre for Bjelovar-Bilogora County	Construction	IPA 2010-2011	26	<u>Measure 1.1</u>	The construction of waste management centre and other facilities needed for development of integrated waste management	Location determined preliminary activities ongoing; estimated date for implementation – 2013; Estimated time for implementation 2013 -2016 (Under SF OP)
15	Waste Management Centre for Požega-Slavonija County	Construction	National funds	20	<u>Measure 1.1</u>	The construction of waste management centre and other facilities needed for development of integrated waste management	In preparation; estimated date for implementation – 2014;

PRIORITY AXIS 1 – Developing waste management infrastructure for establishing an integrated waste management system in Croatia							
Nr	Project name	Type	Project preparation support	Estimated Total M€	Measure	Comments	Status
16	Waste Management Centre for Lika-Senj County	Construction	National funds	19	<u>Measure 1.1</u>	The construction of waste management centre and other facilities needed for development of integrated waste management	In preparation; estimated date for implementation – 2015;

* Projects were part of the ISPA Strategy Indicative list: W3, W1, W4, W6, W12, W11, W5 and W10

** Projects which originated from the Waste management centre for Eastern Slavonia

***implementation = start of construction

WATER

The indicative list below represents an updated of indicative ISPA project priority list with new projects under Priority axis 2. Information related to estimated total investment and status of projects are also updated. Selection of all projects on the list is based upon criteria set out in Section 3.1.

PRIORITY AXIS 2 – Protecting Croatia's water resources through improved water supply and integrated wastewater management system

Nr	Project name	Type	Project preparation support	Estimated Total M€	Measure	Comments	Status of Project
1	Slavonski Brod	Waste water treatment Water supply	DABLAS/ DISF Revised application is prepared through national funds	30	Measure 2.1. Measure 2.2.	Scope of the project covers WWTP, water supply and sewage	EC Decision was taken on 4 April 2009. Bilateral agreement was signed by EC 23 April 2009 and by Republic of Croatia 29th June 2009. Tender documentation is prepared and Evaluation processes will be conducted in accordance with procurement plan.

2	Knin	Waste water treatment Water supply	EC support CARDS- ROP Revised application is prepared through national funds	16	Measure 2.1. Measure 2.2.	Scope of the project covers WWTP, water supply and sewage	Bilateral Project Agreement has been prepared and the EC Decision published in November 2009. Draft tender documentation is prepared.
3	Osijek	Waste water treatment Water supply	DABLAS/ DISF PHARE 2006	60	Measure 2.2. (Measure 2.1)	Plan is to prepare project for Structural instruments by using TA from PHARE 2006 project “Project Pipeline for IPA / EU Structural Funds”. Scope of the project covers WWTP, water supply and water treatment	Project documentation with Project Application was drafted by TA through DABLAS/DISF. New Project Application will be prepared through PHARE 2006 project “Project Pipeline for IPA / EU Structural Funds” Estimated time for the implementation 2013-/2016 (Under SF OP)

4	Vukovar	Waste water treatment	DABLAS/ DISF. IBRD PROJECT INLAND WATER	19	Measure 2.1. Measure 2.2.	Scope of the project covers WWTP, water supply and sewage	Project documentation with Project Application was drafted by TA through DABLAS/DISF. New Project Application will be prepared through PHARE 2006 project "Project Pipeline for IPA / EU Structural Funds" Estimated time for the implementation 2013-/2016 (Under SF OP)
5	Bjelovarsko-Bilogorska County	Water supply	ISPA TA	55	Measure 2.1.	Scope of the project covers water supply	Under ISPA TA it is planned to prepare project application for water supply in Bjelovarsko-Bilogorska County . It is expected that Project Application will be ready till the end of 2010. Estimated time for the implementation 2013-2016 (Under SF OP)

6	Koprivnicko-Krizevacka County	Water supply	ISPA TA	52	Measure 2.1.	Scope of the project covers water supply	Under ISPA TA it is planned to prepare project application for water supply in Koprivnicko-Krizevacka County. It is expected that Project Application will be ready till the end of 2010. Estimated time for the implementation 2013-2016 (Under SF OP)
7	Nova Gradiska	Waste water treatment	ISPA TA	13	Measure 2.2.	Scope of the project covers WWTP and sewage	Under ISPA TA it is planned to prepare project application for sewage and waste water treatment plan in town of Nova Gradiska. Contract was signed on September 2008 and administrative order issued on October 2008. It is expected that Project Application will be ready in last quarter of 2009. Estimated time for the implementation 2013 - 2016 (Under SF OP)

8	Djakovo	Waste water treatment	ISPA TA	25	Measure 2.2.	Scope of the project covers WWTP and sewage	Under ISPA TA it is planned to prepare project application for sewage and waste water treatment plan in town of Djakovo. Contract was signed on September 2008 and administrative order issued on October 2008. It is expected that Project Application will be ready in last quarter of 2009. Estimated time for the implementation 2013 - 2016 (Under SF OP)
9	Sisak	Waste water treatment	EBRD	31,2	Measure 2.1 Measure 2.2.	Scope of the project covers WWTP, water supply and sewage	Project Application was submitted to EC –DG REGIO on 11 th May 2009. According to comments received by EC – DG REGIO in October 2009 application will be upgraded in first half of 2010.

10	Vrbovec	Waste water treatment	DABLAS	17	Measure 2.2.	Scope of the project covers WWTP and sewage	Project Application will be prepared by TA, financed through DABLAS. It is expected that first draft of Application will be ready until end of November 2009. Tender dossiers for investment under Project Application will be also prepared through TA, DABLAS. Estimated time for the implementation 2013 - 2016 (Under SF OP)
11	Krapina	Waste water treatment	IBRD PROJECT INLAND WATER	5.8	Measure 2.2.	Conceptual design will be financed through WB Project Inland Water. Preliminary designs and main designs will be financed through national funds in 2009. Scope of the project covers WWTP and sewage	Project Application and supporting documents will be prepared by TA, financed through WB PROJECT, INLAND WATER. Contract for TA is signed in June 2009. It is expected that application will be ready until end of 2010. Estimated time for the implementation 2013 - 2016 (Under SF OP)

12	Velika Gorica	Waste water treatment	National funds	30	Measure 2.2.	Scope of the project covers WWTP and sewage	Project Application and supporting documents will be prepared by TA, financed through national funds. Estimated date of finalising IPA application with supporting documents is first quarter of 2010. Estimated time for the implementation 2013 - 2016 (Under SF OP)
13	Samobor	Waste water treatment	National funds	16	Measure 2.2.	Scope of the project covers WWTP and sewage	Project Application and supporting documents will be prepared by TA, financed through national funds. Estimated date of finalising IPA application with supporting documents is first quarter of 2010. Estimated time for the implementation 2013 - 2016 (Under SF OP)

14	Dugo Selo	Waste water treatment	National funds	14.8	Measure 2.2.	Scope of the project covers WWTP and sewage	Project Application and supporting documents will be prepared by TA, financed through national funds. Estimated date of finalising IPA application with supporting documents is first quarter of 2010. Estimated time for the implementation 2013 - 2016 (Under SF OP)
15	Virovitica	Waste water treatment	National funds	17	Measure 2.2.	Scope of the project covers WWTP and sewage	Project Application and supporting documents will be prepared by TA, financed through national funds. Estimated date of finalising IPA application with supporting documents is second quarter of 2010. Estimated time for the implementation 2013 - 2016 (Under SF OP)"

Članak 3.

Sredstva za financijske obveze koje nastaju za Republiku Hrvatsku na temelju Sporazuma iz članka 1. ovoga Zakona planiraju se i podmiruju u okviru proračunskih sredstava na poziciji središnjih tijela državne uprave nadležnih za poslove zaštite okoliša i vodnoga gospodarstva, te na poziciji Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost i u okviru proračunskih sredstava jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Članak 4.

Za provedbu ovoga Zakona nadležna su središnja tijela državne uprave nadležna za poslove zaštite okoliša i vodnoga gospodarstva.

Članak 5.

Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona Sporazum iz članka 1. ovoga Zakona nije na snazi te će se podaci o njegovom stupanju na snagu objaviti naknadno, u skladu s odredbom članka 30. stavka 3. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora.

Članak 6.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

Klasa:
Ur. broj:
Zagreb,

Predsjednik Hrvatskog sabora
Luka Bebić, v.r.

OBRAZLOŽENJE

Člankom 1. propisuje se da se potvrđuje Sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Europske komisije kojim se mijenja Sporazum o financiranju između Vlade Republike Hrvatske i Europske komisije za višegodišnji Operativni program „Zaštita okoliša“ za pomoć Zajednice iz Instrumenta pretpristupne pomoći u sklopu komponente „Regionalni razvoj“ u Hrvatskoj, sukladno odredbama članka 138. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 56/90, 135/97, 8/98 – pročišćeni tekst, 113/2000, 124/2000 – pročišćeni tekst, 28/2001, 41/2001 – pročišćeni tekst i 55/2001 – ispravak, 76/2010 i 85/2010 – pročišćeni tekst).

Članak 2. sadrži tekst Sporazuma iz članka 1. ovog Zakona i to u izvorniku na engleskom jeziku i u prijevodu na hrvatski jezik.

Članak 3. sadrži odredbe o osiguranju financijskih sredstava potrebnih radi izvršavanja Sporazuma.

Članak 4. određuje koja su tijela nadležna za provedbu ovog Zakona.

Člankom 5. utvrđuje se da će se podatak o stupanju na snagu predmetnog Sporazuma objaviti u skladu s člankom 30. stavak 3. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora.

Člankom 6. propisuje se dan stupanja na snagu ovog Zakona.